ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

Dionysii Orbis descriptio

Commentario Critico & Geographico (in quo controversiæ pleræque quæ in veteri Geographia occurrunt explicantur, & obscura plurima elucidantur) ac Tabulis illustrata.

A

GUILIELMO HILL A. M.
Collegii Merton: in Academia Oxoniensi olim Socio; jam vero Gymnasiarcha Dubliniensi.

Textui etiam subjungitur figurarum quæ apud Dionysium occurrunt (cum Dialectis & aliis Grammaticis minutiis) systema, in usum tyronum; ut non modo philologis & Geographiæ studiosis verum & scholis inserviatur, in quibus Geographia vetus, Historiæ lux, una cum poesi Græca ex hoc fonte imbibi poterit.

Τῆς Γεωγραφίας ὠφέλημα ποικίλη, ἡ μὲν πρὸς τὰ πολιτικὰ, ἡ δὲ πρὸς ἐπιστήμην. Strabo lib. 1.

LONDINI,

Excudebat *R. Daniel*, Impensis *Humphredi Robinson*, in Comœterio Divi *Pauli* ad insigne trium Columbarum. 1658.

Illustrissimo Domino

D. HENRICO CROMWELLO, Serenissimi OLIVARII Domini Protectoris Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ Deputato in Hiberniæ regimine constituto; nec non amplissimo procerum concilio eidem assistenti.

TEnellus hic infans (illustrissime Domine) in Anglia nuper editus, huc abrepto parente quo confugiat non habet nisi ad Amplitudinem tuam, orans atque obtestans ut sub umbra favoris tui vitales auras carpat, ut familiæ tuæ humillimus cliens ascribatur, & nomine tuo, tanquam umbone obtento, à venenato invidiæ morsu protegatur. Equidem in clientelam Amplitudinis tuæ novissime ascitus officii mei esse duco mea singula ad judicii tui tribunal sistere, nec tantum operæ tibi &

reipublicæ impenſæ, verum & otii, tibi & venerando concilio rationem reddere, cum quantus ſum veſter ſim, quantum poſſim tantum vobis debeam. Humanitatem ſummam, ſummam munificentiam, ſummum bene meritis benefaciendi ſtudium in ſummo iſto honoris faſtigio in quo Excellentia tua conſtituta eſt, nec non in Magnifico Domino Cancellario, & reliquo ampliſſimo procerum cœtu, reſidere expertus ſum; ideo veſtro favori, veſtro miniſterio patriam, parentes, neceſſitudines, quicquid fere charum poſtpoſui, & plus me adhuc humanitati veſtræ debere lubens fateor quam ſolvendo ſim, niſi gratus animus cum ſedulo in hoc opere miniſterio, ad liberandam fidem ſufficiat. Agellum equidem mihi non infrugiferum in Anglia colui, ſed minus inde fructuum ad publicum rediit, nec nobis ſolum nati ſumus. Nonnihil

hil etiam honoris tenuitati meæ accedere visum, cui aliquod grati animi testimonium retribuendum censui, quod me in Angliæ oppidulo delitescentem, ipse (Excellentissime Domine) & magnifici concilii heroes, clarissimi Domini Bridges, Chiliarchæ olim militaris, viri pietate & prudentia conspicui, & publicæ utilitatis promovendæ zelo non vulgari accensi, luculento de me testimonio ad hoc inducti (cui secundum Amplitudinem vestram, Hibernia acceptum referre debet, siquid commodi mea qualicunque opella reipublicæ præstetur) ad suscipiendam gymnasii hujus publici curam è patria mea evocare dignati estis, evocatum propitiis favoris vestri radiis illustratis, qui patriæ desiderium mihi quodammodo auferunt, ubi per quindecennium proxime elapsum saxum hoc adolescentiæ instituendæ per-

perpetuo volveram, Siſyphio plane labore, at non irrito pariter conatu. Ibi Spartam quam nactus eram quanta poteram cura ornanti aliquod tamen in oppido non magno reſpirandi ſpatium conceſſum; quicquid vero otii obtigit luſibus & nugis prodigere non libuit (ſtudium enim mihi gratiſſima recreatio, nec ſapiunt palato meo quævis dapes præ illis quas Muſæ præbent) ſed quæcunque temporis ramenta colligere licuit, non illaudata, ut ſpero, parſimonia repoſui, ſuaviſſimis ſtudii oblectamentis impendenda. Cum igitur Dionyſium τὸν περιηγητὴν in manus ſumerem, poetam qui *omne tulit punctum*, quippe qui Geographiæ utilitatem poeticæ dulcedini miſcuerit, indoluit mihi quod Scholis fere incognitus, nec Academiis ſatis notus deliteſceret, quaſi vivus ſepulturæ traditus, qui vitales auras trahere, & præ toto fabula-

bulatorum grege (qui dum ſabulis laſcivis aures oblectant animum corrumpunt, & blandum virus propinant) juvenum manibus teri meretur. Hunc igitur è tenebris in lucem proferre, & ex Hippolyto jamdudum quaſi intermortuo Virbium facere conatus ſum, ſucciſivas horas huic operæ impendens ne prorſus perirent; ſperans fore ut auctor hic cedro dignus, lumine ex commentariis hiſce noſtris & adjunctis tabellis accenſo, *volitet vivus per ora virum*, & in clara tandem luce verſetur. Agellum hunc fateor ab Euſtathio, magni nominis viro, culturam aliquam nactum, at non plane ab eo ſubactum periti ſentiant, quem ſpero uberiores poſthac fructus, iterato huic labori pares, redditurum. Ille Geographicas difficultates ſicco pede præteriit, navigavit per aperta pelagi, aut ad hiſtorias & fabulas, quaſi ad Al-

cinoi hortos, aut Lotophagorum terram, appulsus, lusit ac lasciviit; Geographicis scopulis & Syrtibus me commisit, qui freta & brevia tandem emensus studiosæ juventuti ad antiquam Geographiam viam, uti spero, faciliorem aperiam, ad poesin Græcam pariter ducentem, non lascivo & meretricio, sed matronali cultu ornatam. Opus hoc non ingratum tibi (illustrissime Domine) & magnificis venerandi concilii heroibus fore confido, qui bonas literas promovere tanto studio satagitis, neque ulli impensæ parcitis ut viris doctis & piis huc accersitis crassæ ignorantiæ & superstitionis nebulæ ex insula hac fugentur. Testantur hoc tot pii Evangelii ministri quotidie ex Anglia huc evocati & honorificis stipendiis aliti; testatur sumptus ingens ab exercitu nuper impensus, imperatoris sui ductu & suasu, ad bibliothecam doctissimi

ſimi Præſulis Armachani lectiſſimis libris affatim inſtructam in publicos uſus coemendam, teſtatur liberale ſtipendium in Gymnaſiarcham & hypodidaſcalos Dublinienſis hujus Scholæ erogatum. Publica ſcilicet vobis curæ ſunt: malletis reipublicæ florenti, pietate & literis bene inſtitutæ præeſſe, quam ipſi in immenſum diteſcere; quam fiſcum, tanquam lienem, intumeſcere, dum cætera omnia contabeſcunt. Primos illos rectores vobis pro exemplo proponere videmini, *quorum prudentia*, teſte Seneca, *ne quid ſuis deeſſet providebat, fortitudo arcebat pericula, beneficentia augebat ornabatque ſubjectos, quibus officium erat populum regere, non imperium.* Inſignem pietatem tuam (Excellentiſſime Domine) inſignem inde emanantem in pios Euangelii miniſtros & in bonos omnes benevolentiam, quos quaſi

ſinu fovere dignaris; inſignem in indigos munificentiam, inſignem in tam excelſo honoris gradu comitatem, manſuetudinem, & animi moderationem ſuſpiciunt pii, & te tanquam fulcrum ad vacillantem hanc inſulam ſtabiliendam divinitus miſſum agnoſcunt. Ad ipſos etiam Hibernos beneficentia tua ſe exporrigit, de quorum liberis honeſta diſciplina imbuendis pia cura animum tuum tangit; & quorum parentes univerſam Anglorum ſobolem hinc radicitus extirpare conati ſunt, ii non tantum miſericordia tua in natali ſolo vivunt, verum & munificentia tua aluntur & bonis literis imbuuntur. Nimirum, ſolarium inſtar, undequaque ſe ſpargunt ſalutares benignitatis tuæ radii, optima quæque foventes, craſſiora, ubi res patitur, depurantes. Hinc quocunque iter facis tot certantium hominum plauſus, & fe-

ſtæ

ſtæ acclamationes, non imperatæ, non metu expreſſæ, ſed gaudio & amore elicitæ, ac interni affectus nuntiæ. In univerſo etiam concilio, in indigis & viduis virorum bene meritorum beneficentia ſublevandis, in literarum ſtudio excitando, & piis quibuſcunque operibus promovendis, quantus conſenſus? quam pulchra & piis grata harmonia? Hinc factum, ut ad vos hominum oculi & animi, non aliter quam ad Septentriones ferrum magnetico ſpiritu imbutum, undequaque convertantur. Atque (ut alios taceam ſingulari pietate, prudentia, in pauperes munificentia, aut aliis nominibus ſpectabiles) plurimum profecto cæterorum animos, licet ad literas promovendas ſponte propenſos, acuit nobiliſſimus Dominus Cancellarius, multis nominibus mihi colendus, tam eloquentiæ quam juris &

æqui antistes, cui mentis acumen inest ad legum nodos solvendos quod nomini plane respondeat, & par prudentiæ pietas. Sed quid ego lineas meas transilio? Meridiano solis fulgori quid confert lucerna accensa? Meum est curare ne spem vestram fallam, sed ut literis & probis moribus adolescentia mihi tradita, quantum res sinit, imbuatur, & firma literaturæ fundamenta locentur, quæ si deficiant & vacillent, quicquid superstruitur corruet. Literis quid in humanis rebus pulchrius? quid humano generi utilius? Quid, quæso, inter nos & Scythas, aut barbaros barbarorum Americanos interesset, si tolleretur discrimen ex pietatis præceptis & literis humanioribus ortum? Neque enim nobis quam efferis quibusvis gentibus

Ex

Ex meliore luto finxit præcordia Titan.

Omnes Adami posteri sumus, ex eodem pulvere efformati; origine pares institutione discriminamur, ut hic homines degere, illic feræ vagari videantur. Deum igitur humillimis precibus obtestor, ut oneri quod mihi incumbit par sim, cui vel athleta aliquis in numeroso hoc cœtu facile succumbat. Munere enim hoc siquis probe perfungi velit, Hercules alter Μουσαγέτης sit oportet: requiruntur Herculeæ vires, Herculea tolerantia, cum Herculei labores subeundi sint: desideratur omnimoda fere eruditio ad peritam auctorum ἐξήγησιν, cui non quilibet è triviis Grammaticaster, imo non nisi πένταθλος quispiam in universa philologia sufficiat; ad hæc sancti & illibati mores, cum do-

centium exempla diſcentium animis facile ſe inſinuent; curandum igitur ut purum ſit ſpeculum in quo mores ſuos pueritia componat. Prudens denique ſit oportet qui cæcam & effrenem adoleſcentiam, prout res poſtulat, doceat, regat, corrigat; imo diſciplina hæc rite adminiſtrata civilis ſapientiæ imago quædam eſt, in minuta quaſi tabella exhibita. *Quid aliud eſt ſapiens*, inquit * magnus ille Stoïcus, *quam humani generis pædagogus?* Dabo equidem operam, cum dignus hoc munere in tanta urbis hujus frequentia Amplitudini veſtræ viſus fuerim, ne delectus veſtri vos pœniteat, conatibus modo faveat Deus, & parem labori ſucceſſum præbeat: conari enim noſtrum eſt, eventum præſtare in unius Dei manu ſitum. Faxit Deus ne generoſa Anglorum propago in alieno ſolo degeneret, ſed ut

* *Seneca.*

ad

ad optima quæque erigatur; utque incondita gens cui misti degimus, institutionem meliorem nacta feritatem tandem suam exuat, & bonis literis emollita, aspirante divini numinis afflatu, veræ pietatis tandem aliquando semina excipiat. Sic non erit olim quod misselli Hiberni querantur, siquid à nostratibus jure belli (furiali rabie ab ipsis excitati) ablatum amiserint, quippe qui longe meliora rependerint; ut victos fuisse, si quando hæc favente Deo contigerint, ipsis pro beneficio futurum sit, & victi victoribus jure gratulentur, infelices futuri nisi victi fuissent. Ut mira hæc (Excellentissime Domine) sub auspicato regimine tuo edenda reserventur, & ut firmissimo veræ religionis nexu subditorum tandem animi tam pio rectori alligentur (quo nihil tibi gratius, nihil ipsis utilius vel optari potest) ut-

que, tanquam pharus, in excelſo conſtitutus, indies clarius pietate eluceſcas, & fulgidis virtutum tuarum radiis bonos illuſtres, invidorum vero aciem perſtringas, Deum Opt. Max. obnixe precatur

Excellentiæ tuæ & ampliſsimi procerum conſeſſus humillimus ſervulus

GUILIELMUS HILL.

Clarissimi viri, & linguarum Orientalium peritissimi,

DUDLEII LOFTUSII,

Juris utriusque Doctoris, legumque in Academia Dubliniensi Professoris publici, & Summæ Cancellariæ in Hibernia Magistri, de hisce in Dionysium Commentariis judicium, literis ad auctorem scriptis exhibitum.

Rei literariæ nomine egregio, mihique charissimo amico,

D. GUILIELMO HILL.

HAsce annotationes tuas in Dionysium dici non potest quam acceperim cupide, quæ non vulgarem attulerunt mihi voluptatem. Ex quo enim Dionysii τοῦ περιηγητοῦ libellus, tanquam colle residens, magis conspicuus, tuisque radiis illustrior mihi factus est, sicuti & lætius floruit omnibus, eatenus cordi meo insedit ejus delectatio, quod eidem, ut muscæ pes melli, affixus hæsi, & ex novo ei allato gustu auctiorem protinus de auctore æstimationem, sicuti conceptum ingenii & literaturæ tuæ amorem intimis meis sensi visceribus majorem. Hæc non dico quod meis egeas præconiis, quem tam honorifice prædicat Dominus Henricus Mole, Cantabrigiæ quondam Orator publicus, antiquo amicitiæ fœdere mihi conjunctus; sed ut hac oblata occasione florentissimam ingenii tui messem remittendo, veritati debitum perhibeam testimonium. Quis enim, nisi mentis inops, vel invidiæ ærugine laborans, sese potest retinere, quin profiteatur, quod summa tua industria, ingeniique quem impendisti succus, id nunc effecit, ut vero usui fructuique omnibus sit tuus Dionysius? Quod enim

extremis

extremis ille digitis attingebat, tu profunde pertractasti, illique nitorem nebulosa vetustate fere ademptum in solidum tua luce reddidisti: unde etiam plerisque Græcis *auctoribus restitutionem fecisti in integrum; vix enim in unum eorum incidis, cui multis in locis candidissimam; imo radiantem, lucem tuæ non adferant annotationes; quippe quæ, instar nucifrangibuli, fracto vetustorum verborum cortice nucleum sensus excludere inserviunt. Parcius nunc scribo festinante calamo, tum quia variorum negotiorum me districtum tenent occupationes, tum quia te tuâ operâ lectores potius quam meis laudibus metiantur: ad eandem igitur eos lubens refero, & extremis meis verbis, tanquam acerrimis quibus possum, stimulis, te vellem incitare, ut* Græcæ *linguæ, sicuti & omnigenæ doctrinæ studia, quo soles amore persequaris, nec dubites quin sit* * لكل عمل ثواب *quod ut feliciter tibi succedat precatur ex animo famæ & nominis tui studiosus*

* Unicuique operæ præmium.

DUDLEIUS LOFTUSIUS.

Ei:

Εἰς ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΝ,

ἣν ἐξέδωκέ τε, καὶ διὰ τῶν ῥωμαϊκῶν γραμμάτων ἐσαφήνισεν

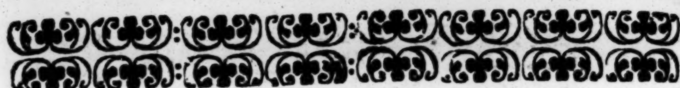
ἽΛΕΡΜΟΣ Ὁ ἽΛΛΟΥ,

ὁ περὶ γεωγραφίαν δεινός.

Μουσάων θεράπων ἦν Διονύσιος, ἄλκαρ ὁδίταις,
Δῶρον Ἀπόλλωνος, στόμα γεωγραφίας·
Καὶ μάλα γ' ἀτρεκέως. Ἀλλ' εἰ περίβωτον Ἀοιδὸν
Ἑλλάδος εὐρυχόρου Κελτιέπεια λέγει,
Πάντας ἐπ' ἀνθρώπους οἷς κλέος Ἴλλος ἀείρετο;
Ὃς περιηγητὴν ἐξεπόνησε σοφόν·
Ὃς χθονί, καὶ πελάγεσσι, καὶ ἐν πολίεσσιν ἀλήτην
Ἦγε κατ' εὐθεῖαν δεξιὸς Εὐστάθιον.
Στυγνὲ Χάρων, ἣν αὖθις ἄνω πεπρασμένα δίζῃ;
Μηκέτι Παρνασσὸν, μηκέτ' Ὄλυμπον ἐλθῇ.
Ἡ γὰρ βίβλος ὄρος πέλεται· Τῆς δ' ἐκ περιωπῆς
Πάντα βλέποις, Κόσμος ἅπαντα τὸν εὐρὺς ἔχει.

R. WIDDRINGTON
Græcæ linguæ Professor
Regius.

Ad

Ad eruditum DIONYSII

Τοῦ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ

explicatorem.

QUi mare, qui terras, urbeſque & flumina ponti,
Et toto humanum viſit in orbe genus;
Euſtathius, multa perfundens luce Poëtam,
Se comitem longæ præbuit eſſe viæ.
Phoſphorus ille quidem, nitidum qui nocte remota
Nuntiat ætherei Solis adeſſe jubar.
Tu plenis fulges radiis, ſplendore coruſco
Sexta velut medium cum notat umbra diem.
Ante, Dionyſum ſoli cepere Gigantes,
Tempora qui ſtudiis longa dedere ſuis:
Nunc patet & pueris, & cum creſcentibus annis
Creſcit deſcripti plurimus Orbis amor.
Hoc Tibi debemus: celebris, Te interprete, Vates
Fit Luſus juvenum, qui Labor ante ſenum.

HENRICUS ASPALAXIUS
Coll. Regal. Cantabrigiæ.

In DIONYSII AFRI *Poëma de Situ Orbis*
à doctiſsimo viro

GUILIELMO HILLO

novis & Commentariis pariter & tabellis illuſtratum.

ORbem jam totum Dionyſius Afer habebat,
Subdideratque ſibi: non talem Europa Tyrannum,
Non Aſia ipſa tulit; qui lege & compede gentes
Clauſerit, atque ipſum qui vinxerit Ennoſigæum,
Et maria, & terras, zonamque coegerit omnem
In numeros, metroque polos æquaverit ambos.
Denique non alius Pimpleo è vertice vates
Se dedit huc pronus, campo ut potiretur aperto,
Circuituque vago extremas appelleret oras:
Non alius qui Pegaſio ſic nectare cunctas
Perfunditque plagas, & mundum carmine complet,
Geographus & vates, pedibuſque perambulat omnes
Quas Sol cunque ſua colluſtrat lampade terras;
Terraſque tractuſque, & climata cuncta pererrat
Sedulus, & magnæ ſinuoſa volumina matris
Deſcribit radio, doctoque in pulvere pingit.
Hic Situs Orbis erat, nunc mortua terra reſurgit
Artis Apollineæ (quid enim non carmina poſſunt?)
Luce nova radians, viviſque animata figuris.
Quam cito Mæonius mundum circumvolat ales,
Tædia dum fallit cantu, atque immenſa viarum
Eludit ſpatia & placidis ambagibus orbem!
O quam nos circum, nos circum hic amabilis error
Ducit anhelantes ultra, indocileſque morari!
Nec metas cupimus, nec dum placet ultima Thule,
Odimus Herculeas, non eſt via longa, columnas.
Nunc vel ad Auroram, & Gangem, Gadeſque remotas,
Diſtanteſque licet, celeri tranſcurrimus ictu:
Æthiopaſque etiam, extremos licet uſque virorum,
Æthiopas geminos, & utrumque accedimus Indum.
Et te, Nile pater, quanquam caput abdere tentas,
Cernimus, & Pharii florentia rura Canopi,
Iſiacaſque aras, & te, latrator Anubi:
Nunc & , Memphi, tuæ liceat miracula terræ,
Pyramidum moles, regum & monumenta videre.
Nunc etiam Libyæ tuto calcamus arenas,
(Afer enim dux magnus adeſt, meliorque Catone)

Et

Et loca tosta siti, squalentiaque arva, nec ullo
Serpente impetimur, nisi dipsade plura videndi.
Nunc & Trinacriæ colles, Erycinaque Templa,
Et Siculi quondam florentia regna tyranni,
Atque Syracusæ nostro cognominis Afro
Regia se ostendunt: mox & Carthaginis altæ
Relliquias colimus, quæ, dum Annibal arma moveret,
De mundi imperio certaverat æmula Romæ:
Mox Siculum mare sulcamus, celsumque Pelorum
Radimus, aërii projectaque saxa Pachyni:
Tum procul horrificis resonantem incudibus Ætnam,
Læstrygonasque feros, vastisque Cyclopas in antris,
Sirenum & scopulos fugimus, Scyllamque latrantem.
Ææam hinc ultro ferimur, sed Moly recepto
Cyllenî, vitreæ damnamus pocula Circes.
Hinc nos ad se Europa vocat, pulcherrima mundi
Portio, ubi & flavas quam primum ostentat arenas
Nos rapit unda Tagi, mediisque immiscet Iberis.
Tendimus, Hesperius qua lambit littora Bœtis,
Dives ubi ingenii salibusque superba Latinis
Bilbilis, & doctos ubi Corduba jactat alumnos:
Mox etiam Italiam petimus, populumque potentem;
Mantuam adoramus, miramur Tuscula Tullî,
Et Livî tumulum Patavino agnoscimus agro.
Tum vehimur Tybri, æternamque invisimus Urbem,
Templa Deûm, & circos, dominæ & capitolia Romæ.
Tum Gallos, Sueonasque, & fortia pectora, Belgas,
Vangionas, Batavosque truces, Cattosque rebelles;
Tum Siluras, toto & divisos orbe Britannos:
O patria, ô divûm domus Albion, inclyta bello!
O quam te memorem! quam nunc juvat usque morari,
Mirarique tuæ spectacula plurima terræ!
Fluviorum regem Tamisim, & Trinobantidos arces,
Mausolea, pharos, delubra, minasque ruinasque
Heu! Templi ingentes, pendentem & in aëre molem;
Tum Dubrin, & Madum, Rutupinaque littora Cantî;
Inde Coritanos, ustosque Aquilone Brigantes
Spectamus, qua Trenta fluit, qua Camus & Isis,
Quorum & uterque sacris Musarum allabitur hortis:
Nec te, nympha tamen tacitam, Sabrina, relinquam,
Cornaviosque tuos: mox & Devamque Monamque
Aspicimus; Tum putre solum, sed pinguis Ierne
Panditur, & Tuesi nimium vicina Caledon.
Quid mora? lustratis aliis nullo ordine terris,

Iam

Iam totos nos Hellas habet, prænobilis Hellas,
Græcia & armorum, Musarum & Græcia mater;
Hic Macetûm gentes, Agamemnoniæque Mycenæ,
Et Pylus, atque Argos, regioque minoris Atridæ:
Tum parvam at Magno gaudentem pignore Pellam,
Thessala tum Tempe, mox & Pandionis arces
Conspicimus læti, & doctas veneramur Athenas.
Insulæ item Ægæo in pelago, Lesbosque Samosque
Invitant; cupimus tum scire ubi mascula Sappho,
Natus ubi Arion, femore & Sophus inclytus aureo;
Et patriam magni Chion admiramur Homeri.
Trajicimus Tanaïm, atque Asiatica regna videmus,
Armeniam, Phrygiamque, sed heu! fuit Ilium, & ingens
Gloria Teucrorum; tota est jam Troja sepulchrum,
Pergamaque ipsa suis penitus jam mersa ruinis.
Inde Palæstinam, & Solyma, & Babylona superbam,
Arsacidumque domos, nec non regnataque Medis
Bactra, Scythasque truces, & inhospita littora Ponti:
Tum Susa, & Persas, magnique Palatia Regis;
Bosphoron, & Thracas, notos & vellere Colchos,
Assyriosque Arabasque, & tostos sole Sabeos.
Singula quid referam nostro spectanda Periplo,
Quæ innumera occurrunt? Sed enim & salebrosa viarum,
Et brevia, & Syrtes, atque acroceraunia saxa,
Cimmeriasque simul tenebras, obscura locorum,
Orbis & Afer habent (nec enim caret Africa monstris)
Sphingesque griphosque, & dignos vindice nodos.
En igitur novus Alcides demissus ab alto,
Idem monstrorum domitor, purgator & orbis
Impiger, Hillus adest, sacri vetus incola montis;
Expedit ille viam salebris, densasque tenebras
Discutit, ingeniique acie dumeta recidit,
Et complanat iter facile, atque ænigmata solvit:
Hinc nova jam rerum facies, & nube remota
Lux oritur, nitidisque renidet terra figuris.
Ergo etiam annosi stabit dum machina mundi,
Sedibus antiquis tellus & fixa manebit,
Atque idem Situs Orbis erit, cantabitur Afer,
Et Dionysiacæ florebit fama camœnæ,
Qua rotat astra polus, qua sidus currit utrumque;
Tuque adeo, Interpres, toto celebraberis orbe,
Hillus & Hesperiis, atque Hillus notus Eoïs.

JACOBUS DUPORT S. T. B.
Coll. Trin. Cantabrig.

In DIONYSII AFRI *Poëma Geographicum ab eruditißimo viro,*

D. GUILIELMO HILL tabellis & notis illuſtratum.

EDe tuum, Montane, optantibus, ede libellum;
Nec prohibe excultum quo minus extet opus.
Pars quota terrarum eſt ubi non tibi debitor? *Euge*
Hinc aliquis clamet, clamet & inde σοφῶς:
Et velut extenſis digitis, *an epiſtola venit*
Ad me, quiſque rogat, quando veredus adeſt;
Sic libro proſtante tuo Librarius ante
Fit jam Mercator, conſtituitque forum:
Da mihi primus ait, *mihi porrige* deinde ſecundus,
Dum pede ſtant uno, dum premit umbo latus.
Res hæc quid ſibi vult, oracula dicite; in una
Nempe Mathematicus, nempe poëta, cute.

RO. WHITEHALL Med. Bac.
Coll. Mert. Oxon. Socius.

In

A

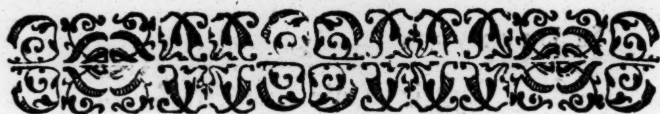
GUILIELMO HILLO

lucidissime explicatam.

Portitor æthereas cum conscendisset ad auras *Ὁ πορθμεὺς, Charon sc.*
(Dum staret Stygiis linter inanis aquis)
Et Maiæ cum prole locum disquireret, unde
Prospiceret geminum tutus uterque polum,
Carminibus binis Ossæ superaddit Olympum *Vid. Luciani Dialog. qui inscribitur Χάρων, ἢ ἐπισκοποῦντες.*
Mæonides, montes montibus accumulans:
His superimpositus totum circumspicit orbem
Hillus, *& Eoas Hesperiasque domos.*
Hinc homines, Urbes, populos, fluvios, freta, campos
Conspicit, & toto quicquid in Orbe patet;
Omnia luminibus lustrat, signatque tabellis,
Atque oculis præbet conspicienda tuis.
Qua spectatus Atlas, qua Pelion, Oßa & Olympus,
Qua reliqui montes, notus & Hillus *erit.*
Qua situs Orbis erit, necnon Dionysius Afer,
Eustathius notus, notus & Hillus *erit.*

Mantua Virgilium jactat, Verona Catullum;
Miratur vatem Bilbilis ora suum;
Gloria turrigeræ numerosus Horatius Urbis,
Cui Venus Appuliis nomina fecit agris.
Mæoniden Salamis, Colophon, Chios, Argos, Athenæ, *ἑπτὰ πόλεις, &c.*
Smyrna, Rhodosque; Hillum *totus at Orbis amat.*

GUIL. DU GARD Scholæ Mercatorum-Scissorum Moderator.

Præfatio ad Lectorem.

Lectori φιλολόγῳ Guilielmus Hill

S. D.

IN feraciſſimo licet ſcriptorum ſeculo, in quo inopes ſtudioſos ipſa fere copia fecit, operæ pretium tamen me facturum ratus ſum, ſi in illuſtrando Dionyſio τοῦ περιηγητοῦ aliquid opellæ collocarem. Neſcio enim an alius è toto Græcorum poetarum choro (è quorum albo auctorem hunc noſtrum eximendum non cenſeo) ſtudioſorum uſui commodior eſſe poſſit, quippe qui utile dulci, tanquam Chio Falernum, miſcuit. Si materiam ſpectes, ſumma in ea utilitas; antiqua ſcil. Geographia, hiſtoriæ lux & oculus alter, ex Eratoſthene & aliis traditur: qua, tanquam mutuatitia dioptræ ope, longinqua intueri licebit, & ipſa locorum idea animis impreſſa fidelius res geſtæ animo inſculpantur. Si ſtylum (quamvis in materia, ut queritur Mela, eloquentiæ minime

nime

nime capace) is floridus & tersus est, epithetis densus, figuris variis, quasi tot flosculis, pictus, in quo denique omnes Gratiæ & Veneres elucent. Ita poeticum nectar studiosa juventus, tanquam ex Castalio fonte, hinc imbibat, & Geographiæ simul utilitatem ex eodem fonte hauriat. Sed quid tu, inquies, post Eustathium? quid post opimam illius messem præter spicilegia tibi restabit? Equidem Eustathium (quem in multis suspicio) juventutis manibus terendum censeo; ipse quidem quod in eo melleum inveni, tanquam sedula apis, in alveare hoc detuli: sed *Dulcius ex ipso fonte bibuntur aquæ*; ideo Eustathii Commentarios, qui jam pridem desiderari cœperunt, hisce nostris adjungere libuit, si bibliopola è re sua futurum censuisset. Verum ut tanto viro detrahere non est animus, nec cornicum, quod aiunt, oculos configere; ita quædam in eo desiderari non ad ornatum tantum spectantia, verum quibus ipsa hujus operis fundamenta innituntur, cogor fateri. Grammaticum quidem magnum fuisse nemo, nisi Zoilus plane, negabit: nihil interim obstat quin nos pumiliones gigantis illius humeris insistentes nonnunquam aliquid ultra prospiciamus: at Geographiæ rudem fuisse si quis non videat, sibi aut oculos aut ani-

mum deesse hoc ipso fatebitur. Dionysio quidem condonandum (cui ut poetæ sic diserto esse licuit) quod fabulas, tanquam condimenta, austeriori Geographiæ quandoque admiscet, ut delicatioribus palatis adblandiatur. Hic vero, à quo, ut interprete, veritas jure exposci potest, dum in fabulis recitandis sibi nimium indulget, & quicquid apud fabulosos scriptores occurrit temere convertit, veræ Geographiæ & historiæ fidem corrumpit. Equidem veritatis, quantum licuit, indagandæ studiosus fui: fabulas rarius attigi, nisi cum in auctore ipso explicandæ occurrerent; tum vero stigmate aliquo inusto eas notavi, ne lectori imponant, sed prima fronte à meliore historia dignosci possint. Solida expetit lector discendi avidus, siliquis istis non pascitur. At si nucleum aliquem sub cortice latere deprehendi, eum sedulo eruere conatus sum; Theologica præsertim mysteria, remotis fabularum involucris, reserare, & lectorem quasi in adyta ista ducere. Geographica optimi cujusque auctoris sententia stabilivi, ut habeat lector cui tuto innitatur, nec dubia opinione pendulus fluctuet. Rarius quidem ipsa auctorum verba recitavi, ne notæ hæ (quæ instituti rationem jam excesserunt, dum in senticetis quibusdam diutius hæsi, ut impeditam

peditam per veterum Geographiam viam lectori complanarem) in giganteum volumen excreſcerent: loca tamen qua decuit fide perpetuo annotavi, ut ex ipſo fonte bibere poſſit, cujus ſiti ex ciſternis hiſce noſtris non ſatisfit. Si quando diſcrepantes auctorum ſententiæ occurrerint (qui quidem ſcopuli haud parum moræ mihi fecerunt, qui Sirenios fabularum cantus obturatis auribus tranſire potui) ſingulas conferre, & pro judicii noſtri modulo expendere conatus ſum. Suum interim cuique judicium liberum relinquo: neque enim idem omnibus guſtus; neque una antlia è puteo, in quo latere dicitur, veritas hauritur. Tabulas quaſdam Geographicas addere placuit, quibus non modo loca ea quorum meminit Dionyſius, verum & omnia celebriora quæ apud veteres occurrunt, diligenter appinximus, ut antiquam Geographiam, hiſtoriæ lampadem futuram, vel pueri, dum librum hunc manibus terunt, ſenſim ſine ſenſu imbibant. Grammatica, ſiqua majoris momenti fuere, Commentariis ipſis inſeruimus: minutias in uſum tyronum ſeorſim annotavimus, ne vel illorum ſtudiis deeſſe videremur (cum ſcholis hunc utiliſſimum, ob Geographiæ fructum auctarii loco accedentem, præ reliquis poetis Græcis futurum ar-

bitremur) vel tricæ iſtæ & apinæ gravioribus rebus obſtreperent, & doctiorum palatis farrago iſta nauſeam pareret. In gentium aut locorum Etymologiis indagandis non obvia quæque arripui: ſed conjecturas probabiles ex rebus ipſis petitas fabulis prætuli; & ubi veræ, aut veriſimiles ſaltem, non ſuppeterent, ſilere malui quam fabularum hiſtoriæ nomine imponentium præſtigiis plurimorum more lectori illudere, & ab hominum nominibus ex induſtria confictis locorum omnium originem petere. Impoſtura iſta in obſcuris latentior, in evidentibus erumpit; ut dum Æthiopiam ab Æthiope Vulcani filio nominatam, & Italiam Heſperiam dictam ab Heſpero rege quidam inſulſe fabulantur, cum etyma ipſa non ψευδωνύμως vel tyronibus linguæ Græcæ manifeſta ſint. Sed in nominibus quibus nulla cum Græca lingua cognatio major fingendi audacia, quippe ſecuritas ibi major; ideo vix ulla gens barbara eſt, vix regio aut civitas, quin terrigenam aliquem mox exilire faciant qui indito nomine eam ſibi adoptet. Is eorum mos eſt, quos ignorare pudet, mentiri non pudet: nec de Græculis tantum verum eſt, quod *quæ neſciunt ea fingunt*, ut à Clariſſimo Salmaſio * de iis notatum, quem honoris cauſa nomi-

* *Plin. exerc.*

nomino, quippe quem, dum aliud agit, auctori noſtro plurimum lucis attuliſſe lubens fateor. Henrici Stephani, viri de literis Græcis optime meriti, interpretationem Latinam apponi curavi; quam quidem immutare religio mihi fuit: ſi quando ab ejus ſententia diſcedere cogat mihi maxime amica veritas, ea rationum momenta quæ me alio inclinarunt æquo lectori penſitanda relinquo. Expectet forſan aliquis ut de auctoris patria, & tempore quo vixerit, ſententiam meam proferrem: ſed Delio natatore opus eſt, ut res adeo obſcuras, & in profundo latentes, ſagaci indagine eruat. Eum quidem ſub Domitiani imperio, aut paulo poſt, ſcripſiſſe (licet imperante Auguſto aut Nerone viguiſſe ſtatuat Euſtathius) è verſu 208 elicitur, ubi excidii Naſamonum Romanis rebellantium (quod quidem ſub Domitiano accidiſſe à Salmaſio τῷ πάνυ recte notatum, ut ſuo loco probamus) tanquam recentis meminit, cum vacuas domos & ea nuperi belli veſtigia quæ tempus delere ſolet, tunc conſpicua fuiſſe declaret. Non paucis eum Afrum fuiſſe Euſtathius perſuaſit; ſed nec tanti apud nos eſt nuda illius viri auctoritas, nec (quod in ejus rei argumentum arripit) quod περιήγησιν ſuam ab Africa ordiatur; cum nec Ptolemæus nec

Strabo ab ea orbis parte in qua ipſi degebant deſcriptiones ſuas auſpicentur ; & majoris certe momenti in contrarium ſit, quod toti Africæ deſcribendæ vix tantum operæ impendit quantum Græciæ ſoli, aut uni Aſiæ regioni : neque enim eam, ſi ipſe Afer fuiſſet, tanquam de terra incognita loquens, & in patria ſua hoſpes, pauciſſimis perſtringeret. Veriſimilius eſt natione Græcum fuiſſe, quod ſtatuit Suidas, ſive ex ipſa Græcia, ſive ex proxima Aſia, aut aliis regionibus vicinis, tum quod Græco nomine appellatus ſit, tum quod lingua Græca, his vernacula, ſcripſerit (cui Afri, niſi iis Ægyptios accenſeas, minus aſſueverant) tum quod in iis regionibus deſcribendis, quaſi in ſcena propria verſatus, fuſiſſime expatietur. Sed cum Suidas περιήγησιν οἰκουμένης modo Dionyſio Mileſio, modo Corinthio, modo Samio aut Rhodio, modo Byzantio tribuat, ut tot fere urbes pro Dionyſio noſtro quot pro Homero certent, quid hic faciet veritatis ſtudioſus ? cui ſententiæ aſſentietur ? An Afrum è Nomadum genere, an Græcum è vaga Pelaſgorum gente ſtatuet ? Conjecturam quidem meam, ſed timide, propoſui in verſ. 138. ubi videre eſt in eorum ſententiam me maxime propendere qui Byzantium ejus patriam ſtatuunt ; ſed ipſum Apollinem Delphicum,

phicum, si de re adeo dubia consultus fuisset, non nisi anceps aliquod responsum redditurum fuisse arbitror. Si quis tandem natalem Homeri locum mihi ostenderit, eidem ego talionem rependam Dionysii nostri patriam indicando. Sed aurum & gemmas pro rei ipsius pretio æstimamus, quocunque tandem sub cœlo nascantur: nec auctoris nostri gloriam offuscare potest natalium obscuritas, cum insita, solis instar, luce resplendeat. Siquas nubes ego depulerim, ut clarius effulgeat, tibi gratulor, lector, mihi gaudeo; sin humanitus aliquando lapsus fuerim, in Etymologicis præsertim conjecturis, errata admonitus facile agnoscam, & tu facilis, uti spero, ignosces. Si *sine pane satur* fieri non potes, his mecum fruere; bellaria alibi quærenda.

Benevole Lector,

CUm longius à prælo auctor abfuerit, errata quædam Typographica irrepſerunt, præſertim in Appendicem, ſub quo nomine & Indices Geographicos auctor comprehendit. Ex his ſiqua Orthographiæ leges nonnihil violent, aut σολοικοφανὲς quiddam efficiant, auctori fraudi ne eſto. Sequentia vero, quæ tibi erroris anſam præbere poterant (cui potius quam famæ propriæ conſultum voluit auctor) calamo antequam aliquid legis emendare ne pigeat. Siqua in textum irrepſerint, ea indagandi otium non fuit: interim in margine textus pag. 13. pro *politis* -- poſitis ſubſtituatur: pag. 16. pro παδι ſcil. – Padi ſcil.

In Commentariis errata ſic corrige.

Pag. 5. lin. 11. pro *nomenclatoribus* -- nominis auctoribus
p. 6. lin. 28. pro τευδρὴς -- τευδρὴν
p. 12. lin. 16. pro *proprius* -- propria
p. 120. lin. 8. poſt ἐπέσχεθε addatur colon (:)
p. 121. lin. 18. poſt *vicina*, adde -- aut contra illam ab hac
p. 148. lin. 8. poſt *Quod* adde -- Britannia
p. 159. lin. 4. poſt Κωλιάδος addatur comma (,)
p. 206. lin. 13. poſt ἐσχατινὸν adde -- Non conſtat
p. 258. lin. 33. pro *Europæ* -- Aſiæ
& lin. 34. pro *Arabiæ* -- Aſiæ

In Appendice.

p. 3. lin. 27. pro *continuentur* -- continuetur
lin. ult. pro *firmari* – firmavi
p. 4. lin. 3. pro *Saria* -- Sarra.
lin. 18. pro *nata* -- nota
lin. 20. pro *Varatem* -- Daratem
p. 6. lin. 3. pro *in explorato* -- inexplorata
p. 7. lin. ult. pro *illuſtrant* -- illuſtrent

In

p. 1. lin. 27. pro *situ* -- sinu.
lin. 29. pro *diversa* -- divisa
lin. 30. pro *nominantur* -- nominatur.
p. 3. lin. 14. pro 160 -- 360.
lin. 16. pro *Veado* -- Verde
p. 4. lin. 8. pro *Palalleli* -- Paralleli

In Indice Geographico in Dionysium.

In nomine Ætolia pro *Wiceta* -- Niceta
In nom. Arachosia pro *Gediosia* -- Gedrosiæ
In nom. Armeniæ mons pro *Pæyarden* -- Paryarden
In nom. Bactriana pro *Astigias* -- Istigias
pro *vocat* -- vocatur
In nom. Carpathus pro *Sarpanto* -- Scarpanto
In Cercinna pro *Cherecheni* -- Chercheni
Pro *Continusa* 456. *vers.* 850. -- Cotinusa vers. 456. vide Gades
In Cyrene pro *Barzæ* -- Barcæ
Pro *Elias* -- Elais
In nom. Fretum Herc. pro *Stratto* -- Stretto
In nom. Hyllæi pro *Taru* -- Trau
In nom. Hypanis pro *Male* -- Mela
Pro *Liucopena* -- Leucopetra
In nom. Liburnides pro *Curieta* -- Curicta
In nom. Lilybæum pro *Capa* -- Capo
Pro *Lybre* - Lyrbe
Pro *Marcones* -- Macrones
In Media pro *Sarach* -- Sarch
In nom. Plotæ pro *Ætoliæ* -- Æoliæ
In nom. Rhæti pro *Gidaris &* -- Graias
In nom. Salmonium pro Ptol. *Sarmonium* } Ptol. Samonium
In Samothracia pro *Sarmothracia* -- Samos Thracia
Pro *Sanius* -- Samus
In nom. Thybris pro *Teverie* -- Teveri
In nom. Troglodytæ pro *Abismiæ* -- Abissiniæ

In linea Africa Indici subscripta.

Post *in Indice* adde -- superiore

In Indice Hispaniæ, Galliæ, Britanniæ, &c.

In nom. Artaunum pro *Wutzburgh* -- Wurtzburg
In nom. Blani pro *Ebbani* -- Eblani
In nom. Cadurci pro *Luerci* -- Querci
Deleantur quæ de Dur. flu. exarata sunt
In nom. Finni pro *Flandria* -- Finlandia
In Istria pro *pegio* -- regio
In Italica pro *Alcana* -- Alcala
In Medulli post *Bresse* adde -- horum & Segusianorum solum occupat.
In nom. Mediolanum pro *Calispina* -- Cisalpina
In Mediolanium pro *Sainetes* -- Saintes
Pro *Mataris* -- Metaris
Pro *Nemets* -- Nemetes
In Nicæa pro *Nazza* -- Nizza
Pro *Naiodunum* -- Noiodunum
Pro *Osisynii* -- Osismii
Pro *Penniæ* -- Penninæ
In Salenæ pro *Cheslelfeild* -- Chesterfeild
Pro *Serbium* -- Serbinum
Pro *Taururum*, *seu* -- Taurunum, seu
In nom. Tibiscum pro *Razio* -- Lazio
In Venetia pro *Macca* -- Marca
In nom. Volcæ pro *Tectosagiæ* -- Tectosagæ.

Quandoquidem Dionysius ex tribus Typographiis prodierit, lectorem monitum velim, Textum Græcum cum Interpretatione Latina apud *Th. Newcomb*, Commentarium cum Indice Rerum & Verborum apud R. *Daniel*, Appendicem vero & Institutiones Geographicas una cum Indicibus aliis apud *G. DuGard* excusos fuisse.

Monita de inſerendis Tabulis Geographicis, quarum 4 ad Textum & totidem ad Comment. & Indicem ſpectant.

DE uſu notarum quæ textui interſeruntur (quas tyrones ſoli reſpiciant, docti cum contemptu prætereant) conſulatur præfatio Grammaticarum annotationum Syſtemati præfixa: interim lectorem hæc monitum velim.

In Textu Græco notæ Arithmeticæ 1, 2, 3, 4, &c. figuras notant (ad quas & dialecti referuntur) in Synopſi (quam ſolam in facilioribus conſulendam cenſeo) iiſdem notis ſignatas.

Nota † conſulendum eſſe in difficilioribus quibuſdam uberius Figurarum Syſtema innuitur; in quo vox ſic ſignata pro exemplo allata invenietur, & qua ratione mutatio facta ſit explicabitur.

Aſteriſco * de re aliqua ad Grammaticam ſpectante conſulendum eſſe eo in loco Commentarium indicatur, cui non modo Geographica verum & Grammatica quædam majoris momenti ſubinde inſeruntur.

Nota hac // indicatur variam aliquam lectionem, ab editis pleriſque diverſam, in exemplaribus quibuſdam à Stephano olim repertam; aut mihi ipſi arridere, ubi notæ // *lego* ſubjungitur.

Quod ad voces ſpectat interpretationi Latinæ in margine adjectas, & his notis † aut // ſignatas, ſciat lector Hen. Stephano olim placuiſſe difficiliora quædam auctoris loca quaſi paraphraſi quadam explicare, cujus interpretationem vel in vocula immutare mihi religio fuit. Eam, prout ab

ipſo

ipso edita est, sartam tectam tibi exhibeo. Sed visum est mihi, præter ea quæ explicationis causa ab ipso addita, nonnulla ejusmodi in tyronum gratiam, quos Commentarium crebro consulere fortasse pigebit, margini Latino inserere, eaque hac nota signavi †.

Quod si lectio aliqua ab editis plerisque diversa, aut interpretatio à Stephani sententia aliena, mihi arriserit, notam hanc apposui //.

Siqua duriora videantur, Commentarium consulat Lector, atque interim censuræ parcat.

6

A

ri

TERRÆ UNIVERSÆ Veteribus cognitæ Tabula Dionysio accommodata

Oceanus Borealis
Oceanus Atlanticus
EUROPA
Germania
Dacia
Pontus Euxinus
Sarmatia Asiatica
SCYTHIA
Mare Caspium seu Hyrcanium
Sogdiana
Bactriana
ASIA
ARIANA
India intra Gangem
Syria
Arabia Felix
Mare Mediterraneum
AFRICA
Libya Interior
Æthiopia
Sub Ægypto
Oceanus Æthiopicus
Mare Rubrum
Mare Eoum
Sinus Hesperius

[B]

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΟἸΚΟΥΜΕΝΗΣ * ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ.

|| ἄσπετα. — Ἀρχόμενος [55] γαῖάν τε καὶ εὐρέα πόντον ἀείδειν,
Καὶ ποταμοὺς, πόλιάς τε, καὶ ἀνδρῶν * || ἄκριτα φῦλα,
Μνήσομαι [41] Ὠκεανοῖο βαθυῤῥόου. ἐν γὰρ ἐκείνῳ
[77] Πᾶσα χθὼν, ἅτε νῆσος ἀπείριτος, * ἐστεφάνωται.
Οὐ μὴν πᾶσα * διαπρὸ περίδρομος, ἀλλὰ διαμφὶς
|| Ὀξυτέρη — * || Εὐρυτέρη [24] βεβαυῖα πρὸς [5] [41] ἠελίοιο κελεύθους·
Σφενδόνῃ [4] εἰοικυῖα. μίαν δέ [77] ἑ καί περ [1] ἐοῦσαν
Ἄνθρωποι [12] τριχθῆσιν ἐπ' [11] ἠπείροισι [21] δάσαντο·
|| Πρῶτον μὲν Λιβ. καὶ προτέρην μὲν Λιβ. — [72] || Πρώτην μὲν [54] ἐν Λιβύην, μετὰ δ' Εὐρώπην, [37] Ἀσίην τε.
Ἀλλ' ἤτοι Λιβύη μὲν ἀπ' Εὐρώπης ἔχει [4] οὖρον
Λοξὸν ἐπὶ [12] γραμμῇσι, [55] Γάδειρά τε καὶ στόμα Νείλου·
|| θερειότατος. — Ἔνθα || βορρότατος πέλεται μυχὸς [41] Αἰγύπτοιο.
Καὶ * τέμενος περίπυστον [41] Ἀμυκλαίοιο Κανώβου.
Εὐρώπην δ' [37] Ἀσίης Τάναϊς [34] διὰ [10] μέσσον ὁρίζει·
(Ὅς [53] ῥάθ' ἑλισσόμενος [61] γαίης διὰ [17] Σαυροματάων,
Σύρεται ἐς [37] Σκυθίην τε καὶ [28] ἐς Μαιῶτιδα λίμνην)
* Πρὸς [37] βορέην, νότον δὲ [4] μεσσεύων Ἑλλησπόντου·
|| νοτιώτερον. — Στῆμα δ' ὑπερτέταται || νοτιώτατον [28] ἐς στόμα Νείλου.
Ἄλλοι δ' [11] ἠπείροισι [35] διὰ χθόνα νοσφίζουσιν.
Ἰσθμὸς ἄνω τέταταί τις * ὑπέρτατος * Ἀσίδος [20] αἴης,
[81] Κασπίης τε * μεσηγὺ καὶ [41] Εὐξείνοιο θαλάσσης·
[20] Κεῖνον δ' Εὐρώπης [37] Ἀσίης θ' ὅρον ηὐδάξαντο.
Ἄλλος δ' αὖ μακρὸς καὶ * ἀθέσφατος ἐς νότον * [98] ἕρπει,
[10] Ἀῤῥαβικοῦ [41] κόλποιο καὶ [41] Αἰγύπτοιο μεσηγύ·
[53] Ὅς ῥά τε νοσφίζει Λιβύην Ἀσιήτιδος [20] αἴης.
Τοῖα μὲν ἀμφ' [4] [11] οὔρεσι βροτοὶ διεμηρίξαντο.
|| σθένος. — Πάντῃ δ' [83] ἀκαμάτου φέρεται || ῥόος [41] Ὠκεανοῖο,
Εἷς μὲν [1] ἐὼν, [12] πολλῇσι δ' [12] ἐπωνυμίῃσιν [3] ἀρηρώς.
Ἤτοι ὁ μὲν * Λοκροῖο παρ' ἑσπερίην [41] ζεφύροιο,
[76] Ἄτλας ἑσπέριος [2] † κικλήσκεται· αὐτὰρ ὕπερθεν
Πρὸς [37] βορέην, ἵνα * [56] παῖδες ἀρειμανέων Ἀριμασπῶν,
Πόντον [77] μιν καλέουσι πεπηγότα τε, Κρόνιόν τε·
Ἄλλοι δ' αὖ καὶ [98] νεκρὸν ἐφήμισαν, [4] εἵνεκ' ἀφαυροῦ
[5] Ἠελίου. βράδιον γὰρ [4] ὑπεὶρ ἅλα [73] τῷδε φαείνει,
[4] Αἰεὶ δὲ [12] σκιερῇσι παχύνεται ἐν [12] νεφέλῃσιν.

Αὐτὰρ

DIONYSII
ORBIS DESCRIPTIO.

[1] INcipiens terram & latum mare canere, [2] Et fluvios, urbésque, & hominum nationes quæ præ multitudine vix discerni possunt, [3] Mentionem faciam Oceani profundè fluentis; illo enim [4] Tota tellus, tanquam insula immensa & interminata, est cincta: [5] Non tamen tota prorsus rotundum circuitum habens, sed utrinque [6] † Latior, vergens ad solis vias: [7] Fundæ similis. Una autem ipsa quamvis sit, [8] Homines tres in continentes partiti sunt: [9] Primùm quidem Lybiam, deinde verò Europam, Asiámque. [10] Sed certè Lybia quidem ab Europa habet terminum [11] Obliquum in lineis, Gades, & os [ostia] Nili: [12] Ubi maximè borealis est recessus Ægypti; [13] Et fanum percelebre Amyclæi Canobi. [14] Europam autem ab Asia Tanais in medio disterminat: ([15] Qui quidem volvens se per terram Sauromatarum, [16] Trahitur in Scythiam & in Mæotidem paludē) [17] Versus boream, australis autem disterminatio [terminus medius] Hellespontus: [18] Sed limes est ultrà porrectus magis australis versus os [usque ad os] Nili. [19] Alii autem continentibus terram separant. [20] Isthmus sursum porrectus est quidam † supremus Asiaticæ terræ, [21] Caspium inter & Euxinum mare: [22] Illum autem Europæ Asiæque terminum dixerunt. [23] Alius verò longus & immensus in austrum serpit, [24] Arabicum sinum & Ægyptum inter, [25] Qui quidem separat Lybiam ab Asiatica terra. [26] Talia sanè de terminis mortales vulgarunt. [27] Circumquaque porro infatigati fertur fluxus Oceani, [28] Unus quidem, sed multis cognominibus instructus. [29] Nempe qui est ad Locri extremitatem zephyri, [30] Atlas [Atlanticus] & occiduus nuncupatur: verùm desuper [31] Ad boream, ubi pubes Marte furentium Arimasporum, [32] Pontum ipsum vocant congelatúmque, Saturniúmque. [33] Sed alii mortuum quoque dixerunt, propter debilem [34] Solem: tardiùs enim super mare hoc lucet, [35] Semper autem tenebricosis crassescit in nubibus.

† *Magis extensa.*

† *in Borealissimâ parte, v. 30 & 31.*

Αὐτὰρ ὅθι * πρώτιστα φαείνεται [11] ἀνθρώποισιν,
Ἠῷον καλέουσι καὶ Ἰνδικὸν [56] οἶδμα θαλάσσης.
Ἄγχι δ' [3] * Ἐρυθραῖόν τε καὶ [79] Αἰθιόπειον καλέουσι,
|| ἀγκὼν — Πρὸς νότον· ἔνθα δὲ [50] πολλὸς ἀοικήτου χθονὸς || * αὐλὼν
Ἐντέταται — Ἐκτέταται, μαλεροῖσι κεκαυμένος * [5] ἠελίοισιν.
Οὕτως Ὠκεανὸς [65] περιδέδρομε γαῖαν ἅπασαν,
|| Τοῖος — [10] || Τόσσος [1] ἐὼν καὶ τόσσα μετ' ἀνδράσιν [4] οὐνόματ' ἕλκων.
ἐὼν, καὶ — * Κόλπους δ' ἔνθα καὶ ἔνθ' [98] ἀπορρήγνυται ἔνδοθι βάλλων
τοῖα μετ'. — Εἰς ἅλα· τυτθοὺς μὲν πλέονας, * [36] πίσυρας δὲ μεγίστους.
|| τέμνει. — Ἤτοι μὲν πρώτιστος, ὃς * ἑσπερίην ἅλα || τίκτει,
Συρόμενος Λιβύηθεν ἔσω Παμφυλίδος [20] αἴης.
Δεύτερος αὖτ' * ὀλίγος μέν, ἀτὰρ * περιφέρτατος ἄλλων,
[53] Ὅς τ' * [20] ἐπικιδνάμενος Κρονίης ἁλὸς ἐκ [41] βορέαο,
Κασπίῃ * αἰπὺ ῥέεθρον ἐπιπροΐησι θαλάσσῃ,
[54] Ἥν τε καὶ Ὑρκανίην ἕτεροι διεφημίξαντο.
Τῶν δ' ἄλλων, οἵτ' εἰσὶν [49] ἀπαὶ [37] νοτίης ἁλὸς ἄμφω,
Εἷς μὲν ἀνώτερός ἐστι, τὸ Περσικὸν οἶδμα προχέων,
[72] Ἀντία [81] Κασπίης τετραμμένος * ἀμφιτρίτης·
[71] Ἄλλος δ' [10] Ἀρράβιος κυμαίνεται ἐγγύθι κόλπος,
|| κόλπου. — Εὐξείνου || πόντου νοτιώτερον [98] ὁλκὸν [28] † ἑλίσσων.
[10] Τόσσοι μὲν κόλποι βαθυκύμονος [41] Ὠκεανοῖο,
Οἱ [27] μείζους· ἄλλοι δέ τ' ἀπειρέσιοι [24] γεγάασι.
Νῦν δ' ἁλὸς ἑσπερίης [19] ἐρέω πόρον, ἧτ' ἐπὶ πάσας
|| ῥοθίοισιν — Ἠπείροις λοξοῖσιν ἐπιστρέφεται || [10] πελάγεσσιν·
Ἄλλοτε μὲν [11] νήσοισι * περίδρομος, ἄλλοτε δ' αὖτε
Ἢ ὀρέων ἢ [98] πέζαν ὑποξύουσα [38] πολήων.
[97] Ὑμεῖς δ', ὦ Μοῦσαι, σκολιὰς [64] ἐνέποιτε κελεύθους,
Ἀρξάμεναι στηλῆθεν ἀφ' [76] ἑσπέρου [41] Ὠκεανοῖο,
Ἔνθα τε καὶ στῆλαι περὶ τέρμασιν Ἡρακλῆος
[24] Ἑστᾶσιν (μέγα θαῦμα) παρ' [9] ἐσχατόωντα Γάδειρα,
* Μακρὸν ὑπὸ πρηῶνα πολυσπερέων Ἀτλάντων·
|| ἔδραμεν — [53] Ἡχί τε καὶ [4] χάλκειος ἐς οὐρανὸν [65] || ἔδραμε κίων.
ἄξον. — * Ἠλίβατος, πυκινοῖσι καλυπτόμενος [7] νεφέεσσι.
Πόντος μὲν πρώτιστος Ἰβηρικὸς [11] ἀρχομένοισιν
Ἐκκέχυται, [54] ὅς πέρ τε καὶ Εὐρώπης πέλει ἀρχὴ,
Καὶ Λιβύης. [10] μέσσος γὰρ ἑλίσσεται [17] ἀμφοτεράων.
Στῆλαι δ' ἔνθα καὶ ἔνθα περὶ [12] πλευρῇσι [51] * κέονται,
Ἡ μὲν ἐπ' Εὐρώπην, ἡ δ' ἐς Λιβύην [9] ὁρόωσα,
[73] Τὸν δὲ μετεκδέχεται [76] Γαλάτης ῥόος, ἔνθα τε γαῖα
Μασσαλίη τετάνυσται, ἐπίστροφον ὅρμον ἔχουσα.
|| ἠπεί- — [5] Ἑξείης δ' ἐπὶ τοῖσι Λιγυστιὰς ἕλκεται ἅλμη.
ροισι. — Ἔνθ' [56] Ἰταλῶν [50] † υἷες ἐπ' || ἠπείροιο νέμονται,

Ex

36 At ubi primùm apparet hominibus, 37 Eoum vocant
atque Indicum fluctum maris. 38 Propè autem Rubrúm-
que ac Æthiopum appellant, 39 Ad austrum : ubi certè
multus non habitatæ terræ tractus 40 Extensus est,
fervidis ustus solibus. 41 Sic Oceanus circumcurrit ter-
ram universam, 42 Tantus, & talia inter homines no-
mina trahens. 43 Sinus autem hinc inde eructat, intror-
sum mittens 44 In mare : parvos quidem plures, qua- † mediter-
tuor verò maximos. 45 Scilicet primus, qui † occiduum raneum.
mare gignit, 46 Tractus è Libya intra Pamphylicam
terram. 47 Secundus autem, exiguus quidem, sed
|| potissimus aliorum, 48 † Qui separatus à Cronio [Sa- || produ-
turnio] mari, à borea, 49 Caspio || profundum fluentum ctissimus,
intromittit mari : 50 Quod etiam Hyrcanium alii nun- in longi-
cuparunt. 51 At aliorum [sinuum] qui sunt ab australi tudinē sc.
mari ambo, 52 Unus quidem superior est, Persicum v. Com.
fluctum profundens, 53 Contra Caspium versus mare : † Error
54 Alter verò Arabicus fluctuat juxta sinus, 55 Euxino veterum,
ponto magis australem † sulcum volvens. 56 Tot qui- v. Com.
dem sinus procellosi Oceani, 57 Majores : verùm alii || rapidum
etiam innumeri sunt. 58 Nunc autem maris occidui † aquæ
referam meatum, quod ad omnes 59 Continentes tor- fluxum.
tuosis convertitur pelagis : 60 Aliàs quidem insulis cir-
cumfluum, aliàs verò 61 Aut montium aut oram sub-
radens urbium. 62 Vos verò, ô Musæ, difficiles referte
vias, 63 Auspicatæ ordine ab occiduo Oceano. 64 Ubi
etiam columnæ in finibus Herculis 65 Stant (ingens
miraculum) ad extremas Gades, 66 Alto sub monte
[montis cacumine] longè latéque dispersorum Atlantum.
67 Ubi etiam ænea in cœlum excurrit columna, 68 Ex-
celsa, densis operta nubibus. 69 Pontus quidem primus
Ibericus incipientibus 70 Infunditur, qui & Europæ est
initium 71 Et Libyæ. nam medius volvitur ambarum.
72 Columnæ autem hîc & illic ad latera sitæ sunt : 73 Una
quidem ad Europam, altera verò ad Libyam spectans.
74 Illum autem excipit † Galaticus gurges : ibíque terra
75 Massilia extensa est, rotundum [curvum] portum † Gallicū
habens. 76 Deinceps post hos Ligusticum trahitur salum. mare.
77 Ubi Italorum filii in continente habitant,

Ἐκ Διὸς [38] * Αὐσονίηες ἀεὶ [72] μέγα κοιρανέοντες,
Ἀρξάμενοι βορέηθεν ἔσω λοξὴν ἐπὶ πέτρην.
[53] Ἥ ῥά τε [83] Σικελικῆς ἐπὶ πορθμίδος [98] ἐῤῥίζωται,
[5] Ἑξείης δ' ἐπὶ Κύρνον [98] ἐρεύγεται ἁλμυρὸν ὕδωρ.
[61] Τῇ δ' ἔπι Σαρδόνιος μορμύρεται || ἐγγύθι πόντος.
[61] || Τόνδε μετ' ὠρύεται Τυρσηνίδος [56] οἶδμα θαλάσσης
Πρὸς νότον· αὐτὰρ ἔπειτα πρὸς αὐγὰς [5] ἠελίοιο
Κυρτὸς ἐπιστρέφεται Σικελὸς ῥόος· αὐτὰρ * || ἔνερθεν
Ἐγκέχυται καὶ μέχρι πολυκλύστοιο Παχύνου,
Καὶ Κρήτης ἀκτῆς (ἥτ' εἰς ἅλα [4] πουλὺ [65] νένευκε,
[31] Πάρ θ' * ἱερὴν Γόρτυνα, καὶ ἠπειρῶτιδα Φαιστὸν,
Προτερηνὴς κριοῖο * προσεικάζουσα || κάρηνον·
[32] Τοὔνεκά [77] † μιν καὶ κριοῦ ἐφημίξαντο μέτωπον)
Νῆα μὲν καὶ τετάνυσται Ἰηπυγίην ἐπὶ γαῖαν.
[20] Κεῖθεν δ' εὐρυνθεῖσα πλαίνεται [76] Ἀδριὰς ἅλμη
Πρὸς βορέην. αὖθις δὲ πρὸς ἑσπέρειον μυχὸν [98] ἕρπει,
Ἥντε καὶ Ἰονίην περιναιέται αὐδάξαντο.
Δισσὰς δ' ἠπείρους || * ἀποέργεται. [35] ἐς μὲν ἰόντι
Δεξιτερὴν κατὰ χεῖρα φαείνεται Ἰλλυρὶς [20] αἶα,
Δαλματίη δ' ἐφύπερθεν. * ἐνυαλίων πέδον ἀνδρῶν.
Σκαιῇ δ' Αὐσονίων [22] * περιπέπταται * ἄσπετος [106] ἰσθμὸς,
[4] Πουλυτενὴς, [12] τρισσῆσι περίδρομος ἀμφιτρίταις,
Τυρσηνῇ, Σικελῇ τε, καὶ Ἀδριάδι * πληθούσῃ.
Ἡ [52] μία δ' εἰς [99] † ἀνέμων τεκμαίρεται ὁλκὸν ἑκάστη·
Τυρσηνὴ ζέφυρον, [60] Σικελὴ νότον, Ἀδριὰς εὖρον.
Αὐτὰρ * ὑπὲρ Σικελῆς χθονὸς ἕλκεται οἶδμα [102] * κορύσσων
Πόντος ἔσω Λιβύης, νοτίην ἐπὶ Σύρτιν ἱκάνων
Τὴν ἑτέρην, [53] τήν περ τε καὶ εὐρυτέρην ἐνέπουσιν·
Ἄλλη δ' ἥτις ἀφαυρὸν ἔχει πόρον ἔνδον [1] ἐοῦσα,
Τηλόθεν || ἐρχομένην δέχεται * πλημυρίδα πόντου.
[77] Ὡς αἱ μὲν βοόωσιν ἐπισσύμενοι δύο [67] κόλποι.
|| * Ἐκ δ' ὀρέων Σικελῶν Κρήτης [22] † ἀναπέπταται οἶδμα
[72] Μακρὸν ἐπ' [22] ἀντολίην, Σαλμωνίδος ἄχρι * καρήνου,
Ἥν Κρήτης ἐνέπουσιν ἑωΐον [45] ἔμμεναι ἄκρην.
Δοιαὶ δ' ἐξείης προτέρω ςρίασσι θάλασσαι,
Ἰσμαρικοῦ [12] πνοιῇσιν ἐλαυνόμεναι [41] βορέαο,
Ὀρθὸν [9] φυσιόωντος, ἐπεὶ || κατεναντία κεῖται.
Ναῦται δὲ προτέρην, [100] * Φαρίην ἅλα [2] κικλήσκουσιν,
Ὑστάτιον ἐς πρηῶνα πτυινομένην [41] Κασίοιο·
Σιδονίην δ' ἑτέρην, ὅθι τείνεται ἐς [50] μυχὰ γαίης
Ἰσσοῦ ἄχρις πόλιος, Κιλίκων χώραν παραμείβων,
Ἰωνικὸς ἑλκόμενος [61] βορέην ἐπὶ κόλπος ἀπείρων.

Οὐ

|| ἔνδοθι.
|| Τὸν δὲ μετεκδέχεται.
|| ὕπερθεν.
|| μέτωπον
|| legend. videtur ἀπείργεται v. Com.
|| ἐχομένην
|| lego Ἐκ δ' ἄκρων Σικελῶν. v. Com.
|| κατ' ἐναντία κεῖται.

[78] A Jove Ausonii semper longè latéque dominantes, [79] Orsi à borea introrsum usque ad Leucopetram, [80] Quæ quidem Siciliæ in freto fixa est, [81] Deinceps verò in Corsicam eructat salsam aquam: [82] Post hanc autem Sardonium murmurat intus mare. [83] Hunc verò excipit Tyrrheni [Thusci] unda maris, [84] Versus austrum: at deinceps ad ortum solis, [85] Obliquus obvertitur Siculus pontus: cæterùm infra [86] Infusus est, etiam usque ad Pachynum qui multis undis abluitur, [87] Atque Cretæum promontorium (quod in mare valde prominet, [88] Et juxta sacram Gortynam, ac mediterraneam Phæstum, [89] Pronum, arietis || assimilans caput: [90] Eóque ipsum etiam arietis vulgò dixerunt frontem) [91] Quinetiam expansus est † Iapygiam ad terram. [92] Inde verò dilatatum protenditur Adrium salum [93] Ad boream: sed rursum ad occiduum recessum serpit, [94] Quod etiam Ionium accolæ dixerunt. [95] || Duas verò continentes eructat. intranti quidem [96] Dextram ad manum cernitur Illyris terra, [97] Dalmatia verò supra [ultra] Martiorum solum virorum. [98] Ad lævam verò Ausoniorum expanditur immensus isthmus, [99] Longè porrectus, tribus circumfluus maribus, [100] Tyrrheno [Thusco] Siculo, atque Adrio || adventante. [101] Unumquodque autem in ventum dirigit tractum: [102] Tyrrhenum in zephyrum, Syculum notum, Adrium eurum. [103] Porro supra Siculam terram trahitur undam attollens [104] Pontus || intra Libyam, australem in Syrtim volvens [105] Alteram, quam quidem & latiorem vocant: [106] Altera verò, parvum habens sinum, quæ intus est, [107] Eminus advenientem suscipit æstum maris. [108] Ita quidem reboant vorticosi hi duo sinus. [109] || E montibus autem Siculis Cretæ expanditur [porrigitur] unda [110] Longè in ortum, Salmonium usque ad promontorium, [111] Quod dicunt orientale Cretæ esse promontorium. [112] At deinceps duo ulterius intumescunt maria, [113] † Ismarici flatibus agitata boreæ, [114] Recta spirantis. quandoquidem è regione sita sunt. [115] Nautæ autem primum, † Pharium mare appellant, [116] Quod in ultimum jugum porrigitur Casii: [117] † Sidonium verò alterum, (ubi extenditur in secessum terræ, [118] Issum adusque urbem, Cilicum regionem præteriens, [119] Issicus, qui trahitur boream versus, sinus immensus-

|| aspectu repræsentans.

† ad Apuliam.

|| Ad duas verò continentes [aquas] eructat.

|| exundante.

|| vel, *usq; ad Libyam.*

|| A terminis verò Siculi maris.

† Thracii.

† Ægyptium, Synecd. par.

† Phœnicium, Synecd. part.

 [120] Non

Οὐ μὲν [72] πολλὸν ἄνευθεν ἰσόδρομος· ἄγχι γὰρ ἤδη
* Ὑπαλήγγι δνοφερῇ Κιλίκων ἀποπαύεται [20] αἴης,
Τῆμος ἐπὶ ζέφυρον στρεπτὴν ἐπερείγεται ἅλμην.
Ὡς δὲ δράκων βλοσυρωπὸς ἑλίσσεται ἀγκύλος ἕρπων,
Νωθὴς, [61] τὸν δ' ὕπο πᾶσα βαρύνεται [4] ἔρεος ἄκρη
Ἐρχομένῳ· τὼς κεῖνος ἑλίσσεται [4] εἰν ἁλὶ κόλπος
* Νήχυτος, ἔνθα καὶ ἔνθα βαρυνόμενος [12] προχοῇσι.
|| προβολῇ Τοῦ μὲν ἐπὶ || * προχοῇ Παμφύλιοι ἀμφινέμονται,
|| μυχάν. [10] Ὅσσον ἐπιπροβέβηκε Χελιδονίων || ἐπὶ νήσων.
|| ζέφυρος. Σῆμα δ' ἔχει || ζεφύρου Παταρηΐδα τηλόθεν ἄκρην.
[47] Φράζεο δ' ἐκ [20] κείνου τετραμμένος αὖθις ἐπ' ἄρκτους,
|| ῥόον. Αἰγαίου [41] πόντοιο πλατὺν || πόρον· ἔνθα τε κῦμα
Ῥηγνύμενον νήσοισι περιβρέμεται [7] Σποράδεσσιν.
Οὐ γάρ τις [20] κείνῳ ἐναλίγκια κύματ' ὀφέλλει
Ὑψόθι μορμύρων ἕτερος πόρος ἀμφιτρίτης.
[4] Οὖρον δ' ἐς Τένεδον τεκμαίρεται [71] † ἐσχατόωσαν,
Ἴμβρον ἔχων ἑτέρωθεν· ὅθεν στενὸς ἔρχεται αὐλὼν,
Συρόμενος βορέηνδε Προποντίδος ἔνδοθι πάσης.
Τῆς δ' ὕπερ ἄπειρα φῦλα παίνεται Ἀσίδος [20] αἴης
Πρὸς νότον: ἠπείρου γὰρ [35] ἐπὶ πλατὺς ἔρχεται ἰσθμός.
[61] Τῇ δ' ἔπι, [16] Θρηϊκίου στόμα Βοσπόρου, ὅν ποτε Ἰὼ
Ἥρης [12] * ἐννεσίῃσιν ἐνήξατο πόρτις [1] ἐοῦσα.
[4] Στεινότατος δὴ κεῖνος ἁπάντων [22] ἔπλετο πορθμὸς
Τῶν ἄλλων, οἵτ' εἰσὶ [41] πολυκλύστοιο θαλάσσης·
[83] Κυανέας ὅθι μῦθος [98] ἀναιδέας [4] ἐν ἁλὶ πέτρας
Πλαζομένας, καναχηδὸν ἐπ' [12] ἀλλήλῃσι φέρεσθαι.
|| ἀνδράσι Ἐκ δὲ τοῦ οἰγομένοιο [22] περιπέπταται || ἐγγύθι Πόντος,
[50] † Πολλὸς [1] ἐὼν, καὶ πολλὸν ἐπ' [22] ἀντολίης μυχὸν ἕρπων.
|| δήποι. Τοῦ || δ' ἤτοι λοξαὶ μὲν ἐπιτροχάοισι κέλευθοι
[4] Αἰεὶ, πρὸς [37] βορέην τε καὶ [22] ἀντολίην [9] ὀρέωσαι,
[10] Μέσσαι δ' ἔνθα καὶ ἔνθα [36] δύω ἀνέχουσι κολῶναι.
|| Ἡ μὲν ὑπαινοτίη, τὴν καὶ καλέουσι. Ἡ || μὲν, ὑπαινοτίη, [75] τὴν τεκλείοισι Κάραμβιν·
Ἡ δὲ βορειοτέρη, γαίης ὕπερ Εὐρωπείης,
Τήν ῥα περικτίονες κριοῦ καλέουσι μέτωπον.
Αἵτ' ἄμφω [36] * ξυνίασιν ἐναντίαι· οὐ μὲν [1] ἐοῦσαι
|| ὁλκάδ' ἐπὶ τρίτον ἦμαρ ἀνύσσαι. Ἐγγύθεν, ἀλλ' ὅσον || ὁλκὰς ἐπὶ τρίτον ἦμαρ [10] ἀνύσσῃ.
Ἐκ τοῦ δ' αὖ καὶ πόντον ἴδοις διθάλασσον ἐόντα,
Τόρνῳ [1] ἐειδόμενον περιηγέος ἄμματι τόξου.
Ἀλλ' εἴη νευρῆς [16] σημήϊα, δεξιὰ Πόντου,
|| μόνη δέ ποι. Ἰθὺ διαγραφθέντα· || μέσση δέ τοι ἐστὶ Κάραμβις
Γραμμῆς ἐκτὸς ἐοῦσα, καὶ ἐς βορέην [9] ὁρόωσα.
[illegible]ια δ' ἔχει [27] κεράων Σκαιὸς πόρος, ὅς ἐπὶ δισσὴν

Εἰλεῖται

[120] Non tamen multum proculæ qualem cursum habet.
jam enim prope [121] Cilicum terram cessat, flexu atro :
[122] Tum ad zephyrum conversam eructat undam. [123] Ut
autem draco horrendus visu volutatur flexuosus repens,
[124] Tardus, sub hoc autem totum gravatur montis jugum
[125] Incedente : sic ille volvitur in mari sinus [126] Diffusus,
hinc & illinc gravatus gurgitibus. [127] Hujus quidem ad
gurgitem Pamphylii habitant, [128] Quantum progredi-
tur Chelidonias ad insulas. [129] Terminum autem habet
zephyri Patareum eminus promontorium. [130] Considera
[contemplare] verò ex illo [sinu] conversus rursus ad
septentriones, [131] Ægæi ponti vastum gurgitem : ubi
etiam fluctus [132] Fractus insulas circumfremit Sporadas.
[133] Neque enim aliquis illi similes fluctus excitat [134] Pro-
fundè murmurans alius gurges maris. [135] Limitem verò
in Tenedum terminat extremum, [136] Imbrum habens
altera ex parte, unde † arctum exit fretum, [137] Quod *† Helle-*
trahitur boream versus, Propontidem intra totam. *spontus.*
[138] Hanc autem supra innumeræ gentes panduntur Asi-
aticæ terræ [139] Ad austrum. continentis enim latus suc-
cedit tractus. [140] Hanc item post Thracii ostium Bospori,
quem olim Io [141] Junonis impulsu tranavit, juvenca
quum esset. [142] Angustissimum sanè illud omnium est
fretum [143] Aliorum quæ sunt undosi maris. [144] Cya-
neas ubi fama est impudentes in mari cautes [145] Vagantes,
cum strepitu[sonitu] in se mutuò incurrere[illidi] [146] Ex
eo autem [Bospori ore] apertus panditur propè Pontus,
[147] Qui est vastus & longè in orientis recessum serpit.
[148] Hujus autem obliquæ quidem procurrunt viæ
[149] Semper, ad boream & orientem spectantes : [150] Media
verò hinc & inde duo eminent promontoria. [151] Alterum
quidem, † superaustrale, quod vocant Carambin : [152] Al- *† super*
terum autem magis boreale, terram super Europeam, *Australe*
[153] Quod quidem accolæ arietis vocant frontem. [154] Quæ *latus pro-*
ambo coeunt adversa : quum tamen non sint [155] Vicina, *minens.*
sed quantum [itineris] navis intra tertium diem confice- *† Austra-*
ret. [156] Ex hoc verò & Pontum videas bimarem, [157] Am- *les partes*
bitu [suo] similem curvi nexui [funi] arcus. [158] Verùm *quæ in-*
fuerint nervi simulacra † dexteræ partes Ponti, [159] Recta *gredienti*
linea delineatæ : at media est Carambis [160] Quæ extra li- *à dextra*
neam est, & in boream spectat. [161] Simulacrum autem *sunt.*
[imaginem] cornuum habet † sinistra pars alvei, quæ ad *† Borealis*
duplicem [162] Sinu-

Εἰλεῖται στροφάλιγγα, βοὸς [7] κεράεσσιν ἐοικώς.
‖ οἴδματα Τοῦ καὶ πρὸς βορέην Μαιώτιδος ‖ ὕδατα λίμνης
Ἐσκέχυται· τὴν μέν τε πέριξ Σκύθαι ἀμφινέμονται,
Ἄνδρες ἀπειρέσιοι, καλέουσι δὲ * μητέρα Πόντου.
Ἐκ τῆς γὰρ Πόντοιο τὸ μυχαῖον ἕλκεται ὕδωρ,
‖ ἔνι. [72] Ὀρθὸν Κιμμερίου διὰ Βοσπόρου [61] ᾧ ‖ πάρα πολλοὶ
Κιμμέριοι ναίουσιν, ὑπὸ ψυχρῷ [98] ποδὶ Ταύρου.
Τοίη μὲν μορφὴ κυαναυγέος ἀμφιτρίτης.
[97] Νῦν δέ τοι ἠπείρου μυθήσομαι εἶδος ἁπάσης,
Ὄφρα καὶ οὐκ ἐσιδὼν περ ἔχοις * ἄφραστον ὀπωπήν·
Ἐκ τοῦ δ' ἂν γεραρός τε καὶ αἰδοιέστερος εἴης,
Ἀνδρὶ παρ' ἀγνώσσοντι [2] * πιφαυσκόμενος τὰ ἕκαστα.
Ἤτοι μὲν Λιβύη τετανυσμένη ἐς νότον [99] ἕρπει,
[93] Ἐς νότον ἀντολίην τε, * τραπεζίῳ [58] εἶδος ὁμοίη,
Ἀρξαμένη προτόπιστα Γαδειρόθεν, ἧχί περ ἄκρη
Εἰς μυχὸν ὀξυνθεῖσα [2] τιταίνεται [41] Ὠκεανοῖο·
‖ ἄρχει. [4] Οὖρον δ' [10] Ἀρραβίης τεκμαίρεται ‖ ἀρχὴ θαλάσσης
Εὐρύτερον· τὴν γαῖα [36] * κελαινῶν [50] † Αἰθιοπήων
Τῶν ἑτέρων, τῶν ἀρχὴ τιταίνεται οὖδας * Ἐρεμβῶν.
Παρδαλέῃ δέ μιν [77] ἄνδρες ἐπικλείουσιν ὁμοίην.
Ἡ γὰρ διψηρή τε καὶ αὐχμήεσσα [65] τέτυκται,
Τῇ καὶ τῇ [104] κυανῇσι κατάστικτος [7] φολίδεσσιν.
‖ ὑπὸ. Ἀλλ' ἤτοι πυμάτην μὲν ‖ ἐπὶ γλωχῖνα νέμονται
Ἄγχου στηλάων Μαυρουσίδος ἔθνεα γαίης.
‖ Τοῖσι ‖ Τοῖς δ' ἔπι δή, * Νομάδων [22] παρεπέπταται ἄσπετα φῦλα,
δ' ἔπι Νο- Ἔνθα Μασαισύλιοί τε καὶ ἀγρονόμοι Μασυλῆες
μάδων Βόσκονται ζωὴν παισὶν ἀν' ἤπειρόν τε καὶ ὕλην,
παρεπέπ. Μαιόμενοι [41] βιότοιο κακὴν καὶ ἀεικέα [98] θήρην.
Οὐ γὰρ γειομόροιο τομὴν ἐδάησαν ἀρότρου.
Κείνοις δ' οὔποτε τερπνὸς ἀκούεται ὁλκὸς ἁμάξης,
Οὐδὲ βοῶν μυκηθμὸς ἐς αὔλιον ἐρχομενάων.
Ἀλλ' αὔτως, ἅτε θῆρες, ἀνὰ δρυὰ [106] βουκολέονται
Νήϊδες ἀσταχύων, καὶ ἀπευθέες ἀμήτοιο.
Τοῖς δ' ἔπι Καρχηδὼν [82] πολυήρατον [36] † ἀμπέχει ὅρμον,
[94] Καρχηδὼν, Λιβύων μὲν, [28] ἀτὰρ πρότερον Φοινίκων·
[94] Καρχηδὼν, τὴν μῦθος [49] ὑπαὶ [100] * βοῒ μετρηθῆναι.
[5] Ἑξείης δ' ἐπὶ Σύρτις ἀγάρροον ὁλκὸν ἑλίσσει
‖ ἕλκεται Βαιοτέρη. μετὰ τήνδε πρὸς αὐγὰς ‖ ἔρχεται ἄλλη
ἅλμη. Ἄσπετος, [12] εὐρυτέρῃσι βαρυνομένη [12] προχοῇσιν·
Ἔνθα κορυσσομένης Τυρσηνίδος ἀμφιτρίτης,
Ἄλλοτε μὲν πλημμυρὶς ἐγείρεται, [94] ἄλλοτε δ' αὖτε
[23] † Ἄμπωτις [12] ξηρῇσιν ἐπιτροχάει [11] ψαμάθοισι.

[17] Τάων

MARIS MEDI-TERRANEI PARS
Hispaniæ pars
Siciliæ Ins: pars
Creta I:
Cyprus I:
MARE ATLANTICUM SEU OCEANUS OCCIDUUS
Gades I:
Fretum Herculeum
Fortunatæ Insulæ
Mare Libycum
Melite I:
Menninx I:
Ægyptium Mare
Mauritania Cæsariensis
Mauritania Tingitana
Numidia
AFRICA propriedicta
GÆTULIA
Melanogætuli
NIGRITÆ
Libyæ Deserta
Lotophagi
Psylli
Nasamones
Silphiofera regio
Cyrenaica
Pentapolis
Marmarica
Lybia Exterior
ÆGYPTUS
Thebæ
Alexandria
Apollonia
Carthago
Syrtis minor
Syrtis major
Sinus Arabicus
Arabiæ pars
Autolalæ
Phaurusij
GARAMANTES
LIBYA INTERIOR
Churitæ
Thalæ
Caphas mons
Thala mons
Leucæthiopes
Daradæ
Stachiræ
Africerones
ÆTHIOPIA Interior
Hesperij Æthiopes
Sinus Hesperius
Hesperi Cornu
Arvaltes mons
Elephantophagi Æthiophes
Aranga mons
NUBIA
Nuba Palus
Chelonides Paludes
ÆTHIOPIA SUB ÆGYPTO
Meroe Ins
Nilus fl:
Blemyes
Troglodytæ
Struthophagi Æthiopes
Myrrhifera regio
Azaniæ pars
Barbariæ pars
Mastitæ
Cinnamomifera regio Ptol:
Agisymba
Æquator
10 20 30 40 50 60 70
AFRICÆ Veteribus Cognitæ Tabula

‖ οἶδ

‖ ἐν

‖ ἀ

‖

‖

δ'

μὲ

ἀ

‖ ἀ

162 Sir
163 Cu
aquæ
thæ ut
matre
aqua,
multi
169 Ta
autem
quanq
ejus fa
honor
coram
quide
& ort
à Gadi
nata p
termi
Æthio
† Ere
mines
183 Hi
tremu
lumina
has au
finitæ
‖ Masy
& sylva
onem
190 No
ratri,
plaustr
untium
scuntur
hos au
196 Car
197 Car
dimens
entem
venit a
201 Ub
quiden
203 Re

162 Sinuatur, flexum [curvaturam] arcus cornibus similis.
163 Cujus etiam ad boream [borealem partem] Mæotidis
aquæ paludis 164 Infusæ sunt. hanc quidem circum Scy-
thæ utrinque habitant, 165 Viri innumeri. vocant autem
matrem Ponti: 166 Ex hac enim Ponti immensa trahitur
aqua, 167 Rectà Cimmerium per Bosporum: apud quem
multi 168 Cimmerii habitant, subter frigido pede Tauri.
169 Talis qnidem forma [est] cærulei maris. 170 Nunc
autem tibi continentis eloquar faciem universæ, 171 Ut
quanquam non conspicatus; habeas speciem [imaginem]
ejus facilem intellectu [comprehensu:] 172 Ex hoc autem
honorabilis & magis reverendus esse possis, 173 Homine
coram imperito edisserens singula. 174 Nempe Libya
quidem extenta ad austrum serpit, 175 Ad austrum
& ortum, mensulæ forma similis: 176 Orsa primùm
à Gadibus, ubi quidem extrema 177 In secessum acumi-
nata porrigitur Oceani: 178 Limitem verò, Arabicum
terminat prope mare 179 Latiorem. ubi terra nigrorum
Æthiopum 180 Alterorum, quos juxta porrigitur solum
† Eremborum. 181 Pelli pantherinæ autem ipsam ho- † *Troglo-*
mines perhibent similem. 182 Arida enim & squalida est, *dytarum.*
183 Hinc & inde nigris distincta squamis. 184 Verùm ex-
tremum quidem ad angulum habitant 185 Prope co-
lumnas [Herculis] Mauritanæ gentes terræ. 186 Post
has autem, † Nomadum longè latéque dispersæ sunt in- † *Numi-*
finitæ nationes, 187 Ubi Masæsyliique, & in agris degentes *darum.*
|| Masylenses 188 Pascuntur cum liberis per continentem || vel *Ma-*
& sylvam, 189 Quærentes victus miseram & fœdam venati- *sylæi.*
onem [Quærentes victum misera & fœda venatione.]
190 Non enim terram findentis sulcationem noverunt a-
ratri, 191 Illis item nunquam jucundus auditur tractus
plaustri, 192 Neque boum mugitus ad stabulum rede-
untium: 193 Sed passim, more ferarum, per sylvas pa-
scuntur, 194 Inscii spicarum, & ignari messis. 195 Post
hos autem Carthago perjucundum continet portum;
196 Carthago, Aphrorum quidem, priùs verò Phœnicum:
197 Carthago, quam fama est sub bove [tergore bovis]
dimensam fuisse. 198 Deinceps autem Syrtis rapidè flu-
entem tractum volvit 199 Minor. post hanc ad ortum
venit alia 200 Immensa, amplioribus onerata gurgitibus:
201 Ubi intumescente Tyrrheno mari, 202 Interdum
quidem inundatio excitatur, interdum verò rursus
203 Reciprocatio [recessus æstus] siccas currit super arenas.

[17] Τάων δ' ἀμφοτέρων [5] † μεσάτη πόλις ἐστήρικται.
Ἥν ῥά τε [2] κικλήσκουσι [34] Νέην πόλιν· ἧς ὑπὲρ αἶαν
Λωτοφάγοι ναίουσι, [4] φιλόξεινοι [24] γεγαῶτες·
Ἔνθα ποτ' αἰολόμητις ἀλώμενος ἤλυθεν Ὀδυσσεύς.
[20] Κεῖνον δ' αὖ περὶ χῶρον ἐρημωθέντα μέλαθρα
Ἀνδρῶν [44] ἀθρήσειας [22] † ἀποφθιμένων Νασαμώνων,
Οὓς Διὸς οὐκ ἀλέγοντας ἀπώλεσεν Αὐσονὶς [100] αἰχμή.
Ἀσβύσται δ' ἐπὶ [11] τοῖσι μεσήπειροι τελέθουσι,
Καὶ τέμενος [41] Λιβυκοῖο θεοῦ, ψαμάθῳ ὑπὸ πολλῇ,
|| εὔπυργος — Κυρήνη τ' || εὔιππος, [100] † Ἀμυκλαίων || γένος ἀνδρῶν·
|| ἕδος. — Ἄγχι δὲ, Μαρμαρίδαι προσνεναικότες [41] Αἰγύπτοιο,
Γαίτουλοί τ' * ἐφύπερθε, καὶ ἀγχίγυοι Νιγρῆτες·
|| ὑπὸ γαῖαν. — [5] Ἑξείης δ' ἐπὶ τοῖς, Φαυρούσιοι. ὧν || ὑπὲρ [20] αἶαν
Ναίουσιν Γαράμαντες ἀπειρέσιοι· ἐν δὲ [11] μυχοῖσι
Βόσκοντ' ἠπείροιο πανύστατοι [50] † Αἰθιοπῆες,
Αὐτοῦ ἐπ' Ὠκεανῷ, πυμάτης παρὰ τέμπεα Κέρνης,
[61] Τῶν πάρος αἰθαλέων Βλεμύων ἀνέχουσι κολῶναι,
Ἔνθεν ποταμοῖο κατέρχεται ὕδατα Νείλου,
Ὅς δή τοι Λιβύηθεν ἐπ' [22] ἀντολίην [77] † πολὺς [98] ἕρπων,
Σίηρις ὑπ' Αἰθιόπων κικλήσκεται· οἱ δὲ Συήνης
|| στρεφθέντα. || δὲ καὶ στρέψαντε. — Ἐνναέται || στρεφθέντι [35] μετ' [4] οὔνομα Νεῖλον ἔθεντο.
[20] Κεῖθεν δ' ἐς [37] βορέην τετανυσμένος ἄλλυδις ἄλλος
Ἑπτὰ διὰ στομάτων εἱλιγμένος εἰς ἅλα || πίπτει,
|| βάλλει, Ὕδατι πιαίνων. — Ὕδατι [98] πιαίνων λιπαρὸν πέδον Αἰγύπτοιο.
Οὐ γάρ τις ποταμῶν ἐναλίγκιος [22] [65] ἔπλετο Νείλῳ,
Οὔτ' ἰλὺν [19] βαλέειν, οὔτε χθονὸς ὄλβον ἀέξειν·
Ὅς [53] ῥά τε καὶ Λιβύην ἀποτέμνεται Ἀσίδος [20] αἴης,
Ἐς [96] λίβα μὲν [95] Λιβύην, ἐς δ' αὐγὰς, [95] Ἀσίδα γαῖαν.
Τῷ πάρα [68] ναιετάουσιν ἀειπρεπέων [68] γένος ἀνδρῶν,
Οἳ πρῶτοι [41] βιότοιο || διεστήσαντο κελεύθους,
|| ζωνεστήσαντο. — Πρῶτοι [41] δ' ἱμερόεντος || ἐπειρήσαντο ἀρότρου,
|| ἐπειρήθησαν. — Καὶ σπόρον ἰθυτάτης ὑπὲρ αὔλακος * ἁπλώσαντο·
Πρῶτοι δὲ [12] γραμμῇσι * πόλον διεμετρήσαντο,
Θυμῷ [10] φρασσάμενοι λοξὸν δρόμον [5] ἠελίοιο.
Τῶν δέ κεν αὐδήσαιμι καὶ αὐτῆς [4] πείρατα || γαίης,
|| χέρσου. — Καὶ μορφήν. οὐ μὲν γὰρ ὀλίζονος [33] ἔμμορε τιμῆς.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' ὀλίγη [58] † μέγεθος πέλει. ἀλλά τις ἄλλων
|| τέκνα. — Εὔβοτος, εὐλείμων τε, καὶ ἀγλαὰ || πάντα φέρουσα.
Σχῆμα μὲν οὖν [12] τρισσῇσιν ἐπὶ πλευρῇσι βέβηκεν,
Εὐρὺ μὲν ἀμφ' ἀκτὰς Βορεήϊδας, * ὀξὺ δ' ἐπ' ἠῶ,
Ἑλκόμενον καὶ μέχρι [41] βαθυκρήμνοιο Συήνης,
[4] Οὔρεσιν [11] ἀμφοτέροισι [7] περισκεπέεσσιν ἐρυμνόν,

[75] Τῶν

204 Harum autem ambarum in medio urbs stabilita est,
205 Quam appellant † Novam urbem : cujus ultra terram † *Neapolin.*
206 Lotophagi habitant , hospitales qui sunt naturâ :
207 Quò olim variis instructus consiliis errans venit Ulysses.
208 Illam autem rursus circa regionem deserta domicilia 209 Hominum videas interemptorum Nasamonum, 210 Quos Jovem non curantes perdidit † Ausonia hasta. †*Romana Synecd.*
211 Asbystæ autem post hos mediterranei sunt, 212 Atque delubrum † Libyci dei, arena sub multa, 213 Cyrenéque bonos habens equos, [equites] † Amyclæorum [Spartanorum] genus hominum. 214 Juxta autem Marmaridæ vergentes ad Ægyptum, 215 Gætuli item desuper, & vicini Nigretes. 216 Deinceps vero post hos Phaurusii: quorum supra terram 217 Habitant Garamantes innumeri. in secessibus autem 218 Pascuntur continentis omnium extremi Æthiopes, 219 Ipsum ad Oceanum, ultimæ prope tempe [loca amœna] Cernæ. 220 Quos ante perustorum Blemyum eminent juga, 221 Unde pinguissimi descendunt aquæ Nili, 222 Qui quidem è Libya ortum versus spatiosus serpens, 223 Siris ab Æthiopibus vocatur : at Syenes 224 Incolæ converso mutârunt nomen Nilum. [conversum aliam in partem nomine mutato appellârunt Nilum.] 225 Illinc verò in boream extensus † alibi alius 226 Septem per ostia volutus in mare delabitur, 227 Aquis pinguefaciens fertile solum Ægypti. 228 Non enim quiquam fluviorum par est Nilo, 229 Neque ad limum projiciendum, neque ad soli felicitatem [fertilitatem] augendam : 230 Qui certè & Libyam dirimit Asiatica ab ora, 231 In Libem [Africum] quidem, Libyam : in ortum verò, Asiaticam terram. 232 Hunc accolunt præclarorum genus hominnm, 233 Qui primi vitæ distinxerunt vias, 234 Primi item optabile experti sunt aratrum, 235 Atque semen super rectissimum sulcum posuerunt. 236 Primi etiam lineis cœlum dimensi sunt, 237 Animo contemplati obliquum cursum solis. 238 Horum autem eloquar & ipsius fines terræ, 239 Et formam. si quidem non parvum adepta est honorem. 240 Neque etiam exigua, quod ad magnitudinem attinet ; verùm una inter alias 241 Bene pascuis instructa & pratis, & eximia omnia producens. 242 Figura igitur † tria super latera fixa est, 243 Lata quidem ad littora borealia, acuta [arcta] verò ‖ ad auroram, 244 Quæ trahitur etiam usque ad habentem alta montium præcipitia Syenem, 245 Montibus ‖ duobus undique tegentibus munita,

† *in plures alveos scissus.*

† *triangularis est.*

‖ *ad meridiem*, v. Com.

‖ aut, *utraque ex parte politis.*

† *Jovis Ammonis.*

† *Laconum.*

[75] Τῶν μέσα [41] καλλιρόοιο κατέρχεται ὕδατα Νείλου.
Καὶ τὴν μὲν πολλοί τε καὶ ὄλβιοι ἄνδρες ἔχουσιν·
Ἡ μὲν ὅσοι Θήβην ἐεικυδέα ναιετάουσι,
Θήβην * ὠγυγίην, ἑκατόμπυλον, ἔνθα * γεγωνὸς
Μέμνων [22] ἀντέλλουσαν ἑὴν ἀσπάζεται Ἠῶ·
[10] Ὅσσοι θ' ἑπτάπολιν [5] μεσάτην ἤπειρον ἔχουσιν,
Ἠδ' [10] ὅσσοι [12] νοτερῇσιν ἐπ' [7] ἠϊόνεσσι θαλάσσης
[10] Παρραλίην ναίουσιν ἔσω Σερβωνίδος λίμνης.
Τῆς πρὸς μὲν ζεφύροιο, [82] † Μακηδόνιον [6] πτολίεθρον,
Ἔνθα * [41] Σινωπίταο Διὸς [41] μεγάλοιο μέλαθρον,
Χρυσῷ τιμήεντι κεκασμένον. οὐκ ἂν ἐκείνου
[36] Νηὸν ἐν ἀνθρώποισι [78] † θειότερον ἄλλον ἴδοιο,
|| ἧχί τε μακραί.
Οὐδὲ μὲν [78] † ἀφνειὴν [37] ἑτέρην || πόλιν· ἧχί περ ἄκραι
Φαίνονται * σκοπιαὶ Παγχαιΐδος Εἰλαθεείης.
|| Κασιώπιδα χῶρον. || ἢ καὶ Κασιώπιδα λίμνην.
[61] Τὴν δὲ μετ' [22] ἀντολίην δὲ [11] παρὰ || Κασιώπιδα πέτρην
[38] Πηλῆος [6] πτολίεθρον ἐπώνυμον ἄνδρες ἔχουσι
[72] Ἔξοχα ναυτιλίης [74] † δεδαημένοι. οὐ μὲν ἐκεῖνοι
Ἀνέρες ἐν [7] Λιβύεσσιν ἀρίθμιοι· ἢ γὰρ ἐς αὐγὰς
|| λελασμένον.
Ἑσπερίου Νείλοιο || νενασμένον [10] ἔλλαχον ἄστυ.
Ἄλλοι δὲ πλεῖστοι [73] τήνδε χθόνα ναιετάουσιν·
Οἱ μὲν ἐπ' Ὠκεανῷ, [94] οἱ δ' ἠπείροις ἀνὰ [10] μέσσας·
[94] Οἱ δ' ἀμφ' εὐρείης Τριτωνίδος ὕδατα λίμνης,
|| κόλπον.
[53] Ἣ τε μέση Λιβύης ἀμφέλκεται εὐρέα || πόντον·
Τοίη μὲν Λιβύης μορφὴ καὶ σχῆμα τέτυκται.
Εἰ δὲ καὶ Εὐρώπης ἐθέλεις τύπον, οὔτι σε κεύσω·
[36] † Οὗτος μὲν Λιβύης ῥυσμὸς πέλει, ἀλλὰ μετ' ἀρχῆς
Ἔστραπται, καὶ τοῖος ἐπ' [22] ἀντολίην πάλιν [98] ἕρπει,
Οἷος καὶ νοτίης Λιβύης ἐπὶ τέρμα βέβηκεν.
Ἄμφω δ' ἶσον ἔχουσιν ἐπ' Ἀσίδα [22] † νείατον [93] ἴχνος·
Ἡ μὲν πρὸς βορέην, ἡ δ' ἐς νότον· εἰ δέ κε θείης
Ταύτας ἀμφοτέρας γαῖαν μίαν, ἤκεν ἐπιπρὸ
* Σχῆμα πέλοι κώνου [37] πλευρῆς ἶσον [12] ἀμφοτέρῃσιν·
Ὀξὺ μὲν ἑσπέριον, πλατὺ δ' [22] ἀντολίην ἐπὶ [10] μέσσην.
[32] Τούνεκά [52] μοι τοιοῦτον ἰδὼν πόρον [37] ἀμφοτεράων
Ἠπείρων, ῥέα τέρμα [46] κιχήσεαι [5] Εὐρωπείης:
Τῆς ἤτοι πυμάτην μὲν ὑπὸ γλωχῖνα [68] νέμονται,
Ἄγχι [17] στηλάων, μεγαθύμων ἔθνος Ἰβήρων,
|| τελεσμένον.
[71] * Μῆκος ἐπ' ἠπείροιο || τεταμμένον, ἧχι βορείου
Ὠκεανοῦ κέχυται ψυχρὸς ῥόος ἔνθα Βρεττανοί,
Λευκά τε φῦλα νέμονται ἀρειμανέων Γερμανῶν,
Ἑρκυνίου δρυμοῖο [68] παραθρώσκοντες * ὀρόγκους.
Ἤπειρον [20] κείνην ἰκέλην ἐνέπουσι [57] βοείῃ.

246 Quos inter pulchriflui descendunt aquæ Nili. 247 Atq; hanc quidem multi & opulenti homines tenent, 248 Et qui † Thebas percelebres inhabitant, 249 Thebas priscas centum portas habentes : ubi resonans 250 Memnon exorientem suam salutat Auroram, 251 Et qui septem urbes habentem mediam continentem tenent, 252 Et qui uda ad littora maris 253 Maritimam incolunt, usque ad Serbonium salum [lacum.] 254 Porro hujus à zephyro [ad zephyrum] † Macedonicum oppidum est, 255 Ubi † Sinopitæ Jovis magni templum 256 Auro pretioso ornatum. haud facilè illo 257 Templum inter homines divinius aliud videre queas, 258 Neque sanè æquè opulentam aliam urbem : ubi summæ 259 Cernuntur † speculæ Pallenidis Idotheææ. 260 Hanc verò post, orientem versus, ad Casium montem 261 † Pelei oppidum cognomine omnes tenent 262 Egregriè navigationis periti : non tamen illi 263 Homines inter Afros numerandi [numerati] siquidem ad orientem 264 Septem ostia habentis Nili sitam sortiti sunt urbem. 265 Alii item plurimi hanc terram incolunt : 266 Alii quidem ad Oceanum : alii verò continentes per medias : 267 At alii circum latæ Tritonidis aquas paludis, 268 Quæ quidem media Libyæ circumvolvit † latum sinum. 269 Talis certè Libyæ forma & figura est. 270 Quòd si etiam Europæ desideres formam, non te celabo. 271 Idem sanè Libyæ situs est [eadem figura] verùm ad septentriones 272 Versa est : & talis ad orientem rursus serpit, 273 Qualis etiam australis Libyæ ad limitem tendit. 274 Ambæ autem æquale habent ad Asiam ultimum vestigium : 275 Hæc quidem ad boream, illa verò ad austrum. quòd si feceris 276 Ex his ambabus terram unam, certè in universum 277 Figura fuerit coni, lateribus æqualis ambobus : 278 Acuta quidem, occidua, lata verò ortum sub medium. 279 Idcirco mihi talem conspicatus tractum ambarum 280 Continentium, facilè fines invenies Europæ. 281 Cujus videlicet extremo sub angulo habitant 282 Prope † columnas, magnanimorum gens Iberorum, 283 In longitudinem continentis || versa : ubi borealis 284 Oceani diffusum est frigidum fluentum : ubi Britanni 285 Albæque gentes habitant martiorum Germanorum, 286 Hercyniæ sylvæ prætersalientes montes [montium juga] 287 Continentem illam similem esse ferunt corio bubulo.

† Thebaidem, in quâ Thebæ urbs, Synecd. partis.

† Alexandria.

† Serapidis.

† Pharos, Periphr.

† Pelusium, Per.

† latum lacum maris instar.

† Herculeas sc.

|| aut extensa.

288 Post

Τοῖς δ' ἔπι, [10] Πυῤῥηναῖον ὄρος καὶ δώματα Κελτῶν,
*Ἀγχόθι [17] πηγάων [10] καλλιῤῥόου Ἠριδανοῖο·
Οὗ ποτ' ἐπὶ [12] προχοῇσιν [5] ἐρημαίην ἀνὰ νύκτα
Ἡλιάδες [21] κώκυσαν, ὀδυρόμεναι Φαέθοντα.
|| ἐφήμενοι — [20] Κεῖθι δὲ [56] Κελτῶν παῖδες || ὑφήμενοι [11] αἰγείροισι
|| ἀμέλγονται. — [30] Δάκρυ || ἀμέργονται χρυσαυγὲς [41] ἠλέκτροιο.
Τόνδε μέθ' [5] ἑξείης, Τυρσηνίδος ἤθεα γαίης.
|| lego Τοῦ δὲ, ῥᾶθι ſc. — * ||Τῆς δὲ πρὸς [22] ἀντολίην ἀναφαίνεται Ἄλπιος ἀρχή,
Τῆς διὰ [5] † μεσσατίης κελαρύζεται ὕδατα Ῥήνου,
[5] Ὑστάτιον [49] ποτὶ χεῦμα βορειάδος ἀμφιτρίτης.
Ῥήνῳ δ' ἑξείης ἐπιτέλλεται * [81] ἱερὸς Ἴστρος,
|| Αὐτῆς. — [93] || Ἴστρος ἐς [22] ἀντολίην τετραμμένος, ἄχρι θαλάσσης
Εὐξείνου, τόθι πᾶσαν ἐρεύγεται ὕδατος ἄχνην,
Πενταπόροις [12] προχοῇσιν ἑλισσόμενος περὶ Πεύκην.
|| κέχυνται — Τοῦ μὲν πρὸς βορέην τετανυσμένα φῦλα || νέμονται
Πολλὰ μάλ' ἑξείης, Μαιώτιδος ἐς στόμα λίμνης,
Γερμανοί, [25] † Σαμάται τε, Γέται θ' ἅμα, Βαστάρναι τε·
Δακῶν τ' ἄσπετος [20] αἶα, καὶ ἀλκήεντες Ἀλανοί,
Ταῦροι θ' οἳ ναίουσιν [38] Ἀχιλλῆος δρόμον αἰπύν,
|| ἔργματα. — Στεινὸν ὁμοῦ δολιχόν τε, καὶ αὐτῆς || ἐς στόμα λίμνης.
|| ἀγαυῶν. — Τῶν δ' ὕπερ ἐκτέταται πολυΐππων φῦλον || Ἀλανῶν.
|| καὶ ἀγαυῶν. — Ἔνθα * Μελάγχλαινοί τε καὶ ἀνέρες ἱππημολγοί,
Νευροί θ' Ἱππόποδές τε, Γελωνοί τ', ἠδ' Ἀγάθυρσοι·
Ἧχι Βορυσθένεος ποταμοῦ τετανυσμένον ὕδωρ
Μίσγεται Εὐξείνῳ, κείου προπάροιθε μετώπου,
|| γραμμῆς — [72] Ὀρθὸν ἐπὶ || γραμμῇ, καταντία [17] Κυανεάων.
[20] Κεῖθι καὶ Ἀλδήσκοιο καὶ ὕδατα [41] Παντικάπαο
Ῥιπαίοις ἐν [10] ὄρεσσι διαυδίχα μορμύρουσι·
|| Ἠδυφαεῖς. — Τῶν δὲ παρὰ προχοῇσι, πεπηγότος ἐγγύθι πόντου,
|| Ἠδυφαὴς ἤλεκτρος ἀέξεται, [72] οἷά τις αὐγὴ
|| lego Ῥαιποὶ aut Γέῤῥοι — Μήνης ἀρχομένης· ἀδάμαντά τε [9] παμφανόωντα
Ἐγγύθεν [44] ἀθρήσειας ὑπὸ ψυχροῖς Ἀγαθύρσοις.
Ἴστρου μὲν [10] τοσσοίδε βορειότεροι [24] νέμονται.
Πρὸς δὲ νότον * || Γέῤῥαι, καὶ Νωρικοὶ ἄστεα || ἐρυμνὰ
|| ἐρεμνά. — Παννόνιοι, Μυσοί τε βορειότεροι [16] Θρηΐκων,
|| ἐπὶ προχοῇσι. — Αὐτοί τε Θρήϊκες, ἀπείρονα γαῖαν ἔχοντες.
Οἱ μὲν, || ἐπὶ πλευρῇσι Προποντίδος ἀμφιτρίτης,
|| λύχνος τε πυρὸς φλογὶ πάμπαν ὁμοῖος. — [94] Οἱ δ' ὑπὲρ Ἑλλήσποντον ἀγάῤῥοον, [94] οἱ δ' ὑπὲρ αὐτῆς
Αἰγαίης βαθὺ κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
Ἔνθα μηλοβότοιο κατὰ σκοπιὰς Παγγαίοιο
Φύεται ἀστέριος καλὸς λίθος, [72] οἷά τις ἀστὴρ
Μαρμαίρων, || λυχνίς τε πυρὸς φλογὶ πάμπαν ὁμοίη.

330 Ἴστρον

288 Post hos autem, Pyrenæus mons & domicilia † Celtarum, 289 Prope fontes pulchriflui Eridani: 290 Cujus olim juxta fluenta tacitam per noctem 291 Heliades fleverunt, lugentes Phaethontem. 292 Illic item Celtarum filii sedentes sub alnis 293 Lacrymam colligunt aureo colore fulgentis electri. 294 At post hunc deinceps Hetruscæ sedes terræ. 295 Atque hujus || ad orientem apparet Alpis principium, 296 Cujus per medium devolvuntur || flumina Rheni, 297 Extremum ad fluentum borealis maris. 298 Post Rhenum autem exoritur immensus Ister, 299 Ister in orientem conversus, prope mare 300 Euxinum, ubi omnem eructat undæ spumam, 301 Quinquefluis ostiis labens circum Peucen. 302 Hujus quidem ad boream [borealem partem] porrectæ gentes habitant 303 Multæ valde, ordine, Mæotidis usque ad ostium paludis, 304 Germani, † Samatæque, Getæque simul, Bastarnæque: 305 Et Dacorum immensa tellus, & strenui Alani, 306 Taurique qui habitant Achillis cursum aditu difficilem, 307 Angustum simul longúmq; atque ipsius usque ad ostium paludis. 308 Super hos autem porrecta est equis abundantium gens Alanorum: 309 Ubi Melanchlænique, & homines qui equos mulgent, 310 Neurique Hippopodésque, Gelonique atque Agathyrsi: 311 Ubi Borysthenis fluvii extensa aqua 312 Miscetur Euxino, arietis ante frontem, 313 Rectà ad lineam, è regione † Cyanearum [petrarum] 314 Illic quoque Aldesci & Panticapæ aquæ 315 Riphæis in montibus separatim murmurant. 316 Horum item juxta gurgites, glaciale prope mare, 317 Jucundo nitore lucens electrum nascitur, velut quidam splendor 318 Lunæ incuntis: adamantémque pellucentem 319 In propinquo videas sub frigidis Agathyrsis. 320 Istri sanè tot [populi] magis boreales sunt. 321 Ad austrum autem, || Gerræ, & Noriciæ urbes munitæ: 322 Pannonii, Mysique, magis boreales Thracibus, 323 Ipsique Thraces immensam terram habentes. 324 Hi quidem ad latera Propontici maris, 325 Illi verò super Hellespontum citifluum, reliqui autem super ipsius 326 Ægæi profundam undam multisoni maris. 327 Ubi apes educantis in montibus [scopulis] Pallenæ 328 Nascitur asterius pulcher lapis, ceu quædam stella 329 Splendens, & lychnis flammæ ignis omnino similis.

† Gallorũ; quo nomine tam Cisalpinos quàm Transalpinos cõplectitur.

|| ad exortum.

|| aquæ.

† Sarmatæque.

† quæ & Symplegades.

|| Rhæti aut Graii v. Com.

Ἴστρον μὲν ποταμὸν [10] τόσσοι περιναιετάουσιν· 330
* [47] Φράζεο δ' Εὐρώπης λοιπὸν πόρον, ὅς ἐπὶ νοτίην 331
Ἐκτέταται * κρηπῖδα πρὸς ἠῶ· τῶν μὲν, Ἰβήρων, 332
Τὴν δὲ, Πανελλήνων. τῶν δ' ἐσθλῶν [50] † Αὐσονιήων. 333
[54] Ἀλλ' ἤτοι πυμάτη μὲν ἀγαυῶν ἐστὶν Ἰβήρων, 334
|| ἑσπέρου. Γείτων Ὠκεανοῖο πρὸς || ἑσπέρου. ἐν δέ οἱ ἄκρη 335
|| δὲ καὶ ἑ- [17] Στηλάων Ἀλύβη κεῖται μία. τῆς δ' ὑπένερθε 336
σπέροιο. Ταρτησσὸς χαρίεσσα, * ῥυηφενέων πέδον ἀνδρῶν, 337
Κεμψοί θ' οἳ ναίουσιν [49] ὑπαὶ πόδα Πυρρηναῖον. 338
|| ἄκρη. [10] Μέσση δ' ἀμφοτέρων [22] παρατέταται Αὐσονὶς || αἶα 339
[4] Πουλυτενής· τὴν μέν τε μέσην ὄρος ἄνδιχα τέμνει 340
Ὄρθον, ἅτ' ἐκ στάθμης ἰθυμμένον (οὐκ ἂν ἐκεῖνο 341
Ἴδρις μωμήσαιτο σοφῆς [16] ὑποεργὸς Ἀθήνης) 342
[89] || Ὅ ῥά τε [2] † κικλήσκουσιν Ἀπέννιον. * ἐκ δὲ βορείης 343
|| Οἵ ῥά τε, Ἄλπιος ἀρχόμενον Σικελὴν ἐπὶ πορθμίδα || λήγει. 344
|| δὲ καὶ Ὅν Πολλὰ δέ οἱ φῦλ' ἀμφί. τά τοι ῥέα πάντ' ἀγορεύσω, 345
ῥά τε. * Ἀρξάμενος παρὰ δειρῆς ζεφυρείτιδος ἐκ [41] βορέαο. 346
|| τέμνει, Τυρρηνοὶ μὲν [72] πρῶτ', ἐπὶ δέ σφισι φῦλα * Πελασγῶν, 347
|| δὲ καὶ τεί- Οἵ ποτε Κυλλήνηθεν ἐφ' ἑσπερίην ἅλα βάντες, 348
νει. Αὐτόθι [5] * νηήσαντο σὺν ἀνδράσι Τυρρηνοῖσι. 349
Τοῖς δ' ἔπι, * μέρμερον ἔθνος ἀγαυῶν ἐστι Λατίνων, 350
Γαῖαν [68] ναιετάοντες [82] ἐπήρατον· ἧς διὰ [10] μέσσης 351
Θύμβρις ἑλισσόμενος καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει, 352
|| ποταμός [94] Θύμβρις [80] ἐϋρρείτης || ποταμῶν [78] βασιλεύτατος ἄλλων, 353
[94] Θύμβρις ὃς ἱμερτὴν ἀποτέμνεται ἄνδιχα Ῥώμην, 354
[93] Ῥώμην τιμήεσσαν, ἐμῶν μέγαν οἶκον ἀνάκτων, 355
Μητέρα [17] πασάων πολίων, ἀφνειὸν ἔδεθλον. 356
|| ἱερόν. Τῇ δ' ἔπι, Καμπανῶν || λιπαρὸν πέδον. ἧχι * μέλαθρον 357
|| Ἁγνόν. || Ἁγνῆς Παρθενόπης, σταχύων βεβριθὸς ἀμάλλαις· 358
[94] Παρθενόπης, ἣν πόντος ἑοῖς ὑπεδέξατο κόλποις. 359
Πρὸς δὲ νότον, μάλα [72] πολλὸν ὑπὲρ Σειρηνίδα πέτρην, 360
Φαίνονται προχοαὶ Πικεντίνου Σιλάροιο. 361
Ἄγχι δὲ Λευκανοὶ καὶ Βρέντιοι ἄνδρες ἔασι, 362
Τοσσάτιον ναίοντες ὅσον Λευκὴν ἐπὶ πέτρην. 363
Κεῖθεν δ' ἐς βορέην Ζεφύρου || προφαίνεται ἄκρη. 364
|| προφαπί- Τῇ δ' || ὕπο Λοκροὶ [48] ἔασιν, ὅσοι προτέροις [7] ἐτέεσσιν 365
πλαται. [5] Ἦλθον ἐπ' || Αὐσονίην, [37] σφετέρης μιχθέντες ἀνάσσαις· 366
|| ἔπι. Τῶν καὶ νῦν γένος ἐστὶν ἐπὶ [12] προχοῇσιν Ἄληκος. 367
|| Αὐσο- Τοὺς δὲ μέτ' ἑξείης Μεταπόντιοι. ἐγγύθι δὲ σφῶν 368
νίους. Ἱμερτὸν [6] πτολίεθρον [80] ἐϋστεφάνοιο Κρότωνος, 369
Ναιόμενον χαρίεντος ἐπ' Αἰσάρου προχοῇσιν· 370
Ἔνθά κεν αἰπυνοῖ ἴδοιο * Λακινιάδος δόμον Ἥρης. 371

Ἐστ

EUROPÆ Veteribus Cognitæ Tabula

OCEANUS BOREALIS

OCEANUS ATLANTICUS

Orcades Ins:

Ebuda Ins:

Britannicæ Insulæ

Albion

Caledonia Sylva

Hibernia

Oceanus Britannicus

Oceanus Germanicus

Nerigon plin:

Scandia proprie dicta

Mare Sarmaticum Seu Cronium

Codanus Sinus

Hippopodum ins: Plinio et Melæ

Arimaspi

Agathyrsi

Geloni

SARMATIA EUROPÆA

Neuri

Borusci

Sudeni

Alauni Seu Alani

Hamaxobii

Venedæ

Riphæi montes

Tanais fl.

GERMANIA

Semnones Suevi

Burii

Sidones

Hercynia Sylva

Quadi

Iazyges

DACIA

Peucini

Bastarnæ

Carpates mons

Getæ

Tauri

Mæotis palus

Roxolani

PONTUS EUXINUS

BELGICA

GALLIA

LUGDUNENSIS

AQUITANIA

NARBONENSIS

Helvetii

Rhætia

Vindelicia

Noricum

Pannonia

Illyris

Mysia Superior

Thracia

Macedonia

Græcia

Peloponnesus

Creta

HISPANIA

Tarraconensis

Lusitania

Bætica

Mare Gallicum

Mare Ibericum

Baleares Seu Gymnasiæ ins:

Corsica

Sardinia

Sicilia

Mare Tyrrhenum

Mare Adriaticum

Mare Siculum

Mare Ægæum

Sporades Ins:

Cyclades I.

Rhodus I.

Cyprus

ASIÆ PARS

Asia Minor

Phrygia

Lydia

Caria

Lycia

Pamphylia

Cilicia

Galatia

Pontus

Bithynia

Cappadocia

SYRIÆ PARS

MARE MEDITERRANEUM

Mare Libycum

AFRICÆ PARS

TERRA

10 20 30 40 50 60

330 Istru
331 Con
plicem
quidem
autem,
illustriu
In ea au
Alyba si
divitiis a
gunt sub
dia aute
extenta
ctus, velu
hendere
ninum v
Siculo in
sunt : q
occident
hos aute
lene in c
viris Ty
est Latin
per med
in mare
ximè re
duas in
magnam
omnium
Campan
Parthen
nopes,
ad austr
361 Appa
Lucani
quantun
phyriũ a
sunt, qui
rem hab
hodie ge
Metapon
coronata
litur am
Laciniæ

330 Istrum quidem fluvium tot [populi] circumaccolunt.
331 Considera autem Europæ reliquum tractum, qui in triplicem 332 Extentus est crepidinem||ad orientem: unam quidem, Iberorum : 333 Alteram verò,Græcorum: aliam autem, fortium †Ausoniorum. 334 Verùm ultima quidem illustrium est †Iberorum, 335 Vicina Oceano ab occasu : In ea autem promontorium 336 Columnarum [Herculis] Alyba sita est una : hàncque subter 337 Tartessus amœna, divitiis affluentium solum hominum,338 Cempsique,qui degunt sub pede Pyrenæo[Pyrenæorum montium.] 339 Media autem ambarum panditur Ausonia tellus, 340 Longè extenta: quam quidē mediam mons bifariam secat 341 Rectus,velut ab amussi directus(non illum 342 Peritus reprehendere posset † doctæ minister Palladis) 343 Quem Apenninum vocant. || è septentrionali verò 344 Alpi incipiens, Siculo in freto desinit. 345 Multæ autem illi gentes utrinque sunt : quas tibi facilè omnes recensebo, 346 Orsus à latere occidentali † à borea. 347 †Tyrrheni quidem primùm,post hos autem gentes Pelasgorum, 348 Qui quondam † è Cyllene in occiduum mare profecti, 349 Illic || habitarunt cum viris Tyrrhenis. 350 Post hos autem, sagax gens illustrium est Latinorum, 351 Terram incolentes amabilem, quam per mediam 352 Thymbris tractus lympidum fluentum in mare mittit : 353 Thymbris pulchrifluus,fluviorum maximè regalis aliorum, 354 Thymbris qui amabilem secat duas in partes Romam, 355 Romam honorabilem,meorum magnam domum principum [dominorum] 356 †Matrem omnium urbium,opulentam sedem. 357 Post hanc autem, Campanorum pingue solum : ubi † domicilium 358 Castæ Parthenopes, spicarum onustum manipulis : 359 Parthenopes, quam pontus suis suscepit finibus. 360 Cæterùm ad austrum, valde multum ultra † Sireniam petram, 361 Apparent fluenta † Peucentini Silari. 362 Propè verò Lucani & Brentii[Brutii]viri sunt, 363 Tantum incolentes quantum ad Leucopetram. 364 Illinc verò ad boream Zephyriū apparet promontoriū : 365 Sub hoc verò Locri sunt,qui prioribus annis 366 Venerunt in Ausoniam,quum rem habuissent cum suis dominabus : 367 Quorum etiam hodie genus est adfluēta Alecis. 368 Post hos autē deinceps Metapontii : prope autē ipsos 369 Optabile oppidū bene coronatæ[bonis mœnibus munitæ]Crotonis,370 Quod incolitur amœni apud Æsari fluenta : 371 Ubi excelsam videas Laciniæ ædem Junonis.

||*ad meridiem.*
†*Italorum*
† *Hispanorum.*
† *Faber, Periphr.*
||*Boreali verò parte ab Alpi incipiens*, v. Com.
†*quà ad Boream simul vergit.*
† *Thusci, seu Etrusci.*
†*ex Arcadiâ, in quâ mons Cyllene.*
|| vel *congregati sunt*, v.Com.
† *Metropolin.*
†*Neapolis*
† *Minervæ promontorii.*
†*Picentini.*

Ἔστι δέ τοι 32 κἀκεῖθι Διὸς μέγα 22 † χωσαμένοιο 372
5 Δειλαίους Συβαρεῖς 28 ναέτας στενάχουσα πεσόντας, 373
* Μηναμένους ὑπὲρ αἶσαν ἐπ' Ἀλφειοῦ 7 γεράεσσι. 374
Σαυνῖται δ' ἐπὶ τοῖσι μέσην χθόνα ναιετάουσι, 375
Καὶ Μαρσῶν ἱερὰ φῦλα. Τάρας δ' ἁλὸς ἐγγύθι || κεῖται, 376
68 † Ἥν ποτ' Ἀμυκλαίων 10 ἐπολίσσατο 33 καρτερὸς 99 * Ἄρης. 377
Ἑξείης δ' ἐπὶ τοῖσι, Καλαβρίδες ἤθεα γαίης, 378
Φῦλά τ' || 81 † Ἰηπύγων τετανυσμένα μέσφ' Ὑρείοιο 379
10 Παῤῥαλίας· 93 Ὑρίη, τόθι στρέφεται Ἀδρίας ἅλμη 380
Πόντον ἐς ἀρχίπορον 86 Ἀκυλήιοι· ἔνθα νένασται 381
Ἄστυ Τεργεσταίων, 22 † μυχάτοις ἐπὶ 4 πείρασι πόντου. 382
10 Τόσσα μὲν Αὐσονίην περιβόσκεται ἔθνεα γαῖαν. 383
20 Κεῖθεν δ' εἰς αὐγὰς || στρεπτὴ παρασύρεται ἅλμη, 384
Θῖνας ὑποξύουσα Λιβυρνίδας, ἀμφί τ' ἐρυμνὴν 385
Ὑλλείων χθόνα πᾶσαν ὅση παρακέκλιται ἰσθμῷ, 386
|| Βουλιμέων τ' ἀκτάς. -- 59 ἐπὶ δ' ἄπειρον ὁλκὸν ἄγουσα 387
Ἰλλυρικὴν || περὶ χέρσον ἑλίσσεται, ἄχρι 105 κολώνης, 388
4 79 Οὐρέων τ' ἠλιβάτων 75 τὰ Κεραύνια κικλήσκουσι. 389
Κεῖνον δ' || αὖ περὶ κόλπον 97 ἴδοις ἐρικυδέα τύμβον, 390
93 Τύμβον ὃν Ἁρμονίης Κάδμοιό τε φῆμις 6 † ἐνίσπει. 391
Κεῖθι γὰρ εἰς ὀφίων || σκολιὸν γένος ἠλλάξαντο, 392
10 Ὁππότ' ἀπ' 99 † Ἰσμηνοῦ λιπαρὸν μετὰ γῆρας ἵκοντο. 393
Ἔνθα σφιν τέρας ἄλλο θεοὶ 21 θέσαν· ἀμφὶ γὰρ αἶαν 394
Κείνην ἀμφοτέρωθεν * ἐρηρέδαται δύο πέτραι, 395
Αἵτ' ἄμφω 5 † συνίασι 39 δινεύμεναι, ὅτε τις ἀρχὴ 396
Γίγνεται 12 ἐνναέτησι κυλινδομένοιο κακοῖο. 397
Πρὸς δὲ νότον, μάλα πολλὸν ὑπὲρ Θρήκην ἐρίβωλον, 398
Ὠρικίην θ' ὑπὲρ αἶαν, ἐρείδεται Ἑλλάδος ἀρχή, 399
Πολλὸν ἀνερχομένη, δισσῇ ζωσθεῖσα θαλάσσῃ, 400
Αἰγαίῃ, Σικελῇ τ'. 99 † ἀνέμων δέ τοι 10 ἄλλαχ' ἑκάστη· 401
Ἑσπέρειον Σικελή, τὸν τε ζέφυρον καλέουσιν, 402
Αἰγαίη δ' εὖρον. 55 Πέλοπος δ' ἐπὶ νῆσος ὄπισθεν, 403
Εἰδομένη πλατάνοιο μυκείζοντι πετήλῳ. 404
Ἄκρῳ μὲν γὰρ ἔοικεν 1 ἐεργόμενος στενὸς ἰσθμός, 405
Πρὸς βορέην, καὶ || κοινὸν ἐς Ἑλλάδος 98 ἴχνος ἐρείδων· 406
* Φύλλῳ δ' ἤπειρος περιδινήτῳ περίμετρος, 407
Κόλποις 4 εἰναλίοις 98 ἐστεμμένη ἔνθα καὶ ἔνθα. 408
|| Τῆς πρὸς μὲν ζεφύροιο, || * Τριφυλλίδος ἤθεα γαίης, 409
Ἔνθ' * ἐρατεινότατος ποταμῶν Ἀλφειὸς ὁδεύει. 410
* Σχιζόμενος 12 προχοῇσι 29 Μεσηνοῦ 41 Εὐρώταο· 411
Οἵτ' ἄμφω || Ἀσέηθεν ἀναβλύζουσι ῥέεθρα, 412
Καὶ ὁ μὲν Ἠλείων, ὁ δ' 100 † Ἀμυκλαίων χθόνα τέμνει. 413

Καδδὲ

|| ναίει. || Ἰηπυγίων. || στρεπτὴν περιδινεῖται ἅλμην. || ἢ καὶ οὕτω στρεπτὴν περισύρεται ἅλμην. καὶ ὧδε, στρεπτὴ ἐπισύρεται ἅλμη. || Βουλίμων, vel Βουλινέων, Eust. || ποτὶ. || αὖ περὶ χῶρον ἴδοις περιηγέα. || Σκολιῶν δέμας. || ξυνὸν. || πολυδινήτῳ. || Τῆς μὲν πρὸς ζέφυρον. καὶ ὧδε, Τῆς πρὸς μὲν ζέφυρον. || lego Τριφυλίδος. || Νόνηθεν || ἢ καὶ γαίηθεν.

372 Est autem etiam ibi Jove valde irato 373 Infelix Sy-
baris incolas gemens interemptos, 374 Qui insanierunt *† Olympi-*
supra modum ob †Alphei præmia. 375 Saunitæ [Samni- *aca.*
tes] verò post hos mediterraneam terram occupant, 376 Et
Marsorum veloces gentes. Tarentum verò prope mare
jacet, 377 Quod olim Amyclæorum [Lacedæmoniorum]
condidit fortis Mars. 378 At deinceps post hos, Calabricæ
sedes terræ, 379 Gentésq; † Iapygum extentæ usque ad *† Apulo-*
Hyrium 380 Maritimam: Hyrium, ubi trahitur Adrium *rum.*
salum 381 Mare in finitimum Aquileense: ubi condita est
382 †Urbs Tegestræorum, intimis in finibus maris. 383 Tot *† Tergeste*
quidem Ausoniam circum depascuntur gentes terram.
384 Inde autem ad auroram conversum circumvolvitur
salum, 385 Littora subradens Liburnica, circúmq; firmam
386 Hylleorum terram omnem quæcunque adjacet isthmo,
387 || Bulimeorúmque littora. — post verò, immensum *|| Bulini-*
tractum ducens 388 Illyricam circum terram volvitur, *um, seu*
usque ad jugum, 389 Montésque excelsos, quos Ceraunios *Bullionū.*
vocant. 390 Illum autem circa sinum videas insignem tu-
mulum, 391 Tumulum quem Harmoniæ Cadmíque fama
dicit. 392 Illic enim in serpentum flexuosum genus mutati
sunt, 393 Quando † ab Ismeno opulentam post senectam *† à The-*
migrarunt. 394 Ubi ipsis prodigium aliud dii fecerunt. *bis, quas*
circa nanque terram 395 Illam utrinque sita sunt duo *Ismenus*
saxa: 396 Quæ ambo concurrunt agitata [concussa] quum *alluit.*
aliquod principium 397 Est incolis mali quod advolvitur *Metonym.*
[appropinquat ipsis.] 398 Cæterùm ad austrum, longè *adjuncti.*
supra Thraciam feracem, 399 Oriciámque super terram, *† Plagam*
situm est Græciæ initium. 400 Multum ascendens, duplici *peculiarē*
cinctum mari, 401 Ægæo, Siculóque. † ventum autem sorti- *vento pro-*
tum est utrunque: 402 Occiduum, Siculum, quem zephyrū *prio signa-*
appellant: 403 Ægæum verò, eurum. † Pelopis autem in- *tam.*
sula consequitur, 404 Similis platani muris caudam imi- *† Pelo-*
tanti [in acumen desinenti] folio. 405 Summitati [petiolo] *ponnesus.*
enim similis est constrictus angustus isthmus, 406 Ad boreā, *|| vel ro-*
atque commune in Græciam vestigium figens: 407 Folio *tunda.*
verò continens circumflexuoso, || in ambitu, 408 Sinibus *|| Triphy-*
marinis circumdata hinc inde. 409 Cujus quidem ad zephy- *lidis, Eli-*
rum || Tryphyllidis sedes terræ, 410 Ubi amœnissimus flu- *dis sc.*
viorum Alpheus iter facit, 411 Divisus fluentis à Mesenio *† Laconū,*
Eurota: 412 Qui ambo ab Asea emittunt fluenta: 413 Atque *Synecd.*
hic quidem Eleorum, ille verò † Amyclæorum terram *partis.*
secat.

 414 In

[23] Κὰδ δὲ μέσην [106] † νῆσον, κοίλην χθόνα ναιετάουσιν
|| Ἀπιδανῆος. Ἀρκάδες * [38] || Ἀπιδανῆες ὑπὸ [98] σκοπιὴν Ἐρυμάνθου,
Ἔνθα Μέλας, ὅθι Κρᾶθις, ἵνα [87] ῥέει ὑγρὸς Ἰάων,
Ἠχὶ καὶ ὠγύγιος μηκύνεται ὕδασι Λάδων.
|| Λυγκώνων. Ἀρχοῦ Ἀργείων ἄροσις, καὶ γαῖα || Λακώνων·
Ἠμὲν ἐς [22] ἀντολίην, ἡ δ' ἐς νότον [8] εἰσορόωσα.
Δοιαὶ δ' Ἰσθμία [19] νῶτα περιβρεμέουσι θάλασσαι,
|| ἠῶ Ἐρχομένη. Ἡ τ' Ἐφύρης ἀντικρὺ [49] ποτὶ ζόφον, ἥ τε πρὸς || αὐγὰς
Ἑλκομένη, τὴν μέν τε Σαρωνίδα κικλήσκουσι.
|| Πρόσθε. [20] || Νέρθε γαμήλην Ἰσθμοῖο πρὸς αὐγὰς Ἀττικὸν οὖδας,
Τοῦ διὰ θεσπεσίου φέρεται ῥόος Ἰλισσοῖο,
Ἔνθεν καὶ [37] Βορέης ποτ' ἀνήρπασεν Ὠρείθυιαν:
Τῷ δ' ἔπι, Βοιωτῶν τε πέδον, καὶ Λοκρεὶς ἄρουρα·
Θεσσαλίη δ' ἐπὶ τοῖσι, [82] † Μακηδονίης τε [38] πόληες.
Ταῖς δ' ἐπιφαίνονται κορυφαὶ χιονώδεος Αἵμου
[16] Θρηϊκίου· τοῦ δ' αὖτε [49] ποτὶ ῥιπὴν ζεφύροιο
|| ἐστεφάνωται. Δωδώνης [96] ἤπειρος ἀπείριτος || ἐκτετάνυσται.
Τῆς δ' ὕπερ, ἐς νότον || εἶσιν ὑπὸ [98] σκοπιὴν || Ἀρακύνθου,
|| εἶσι μετ. Ἀνδρῶν Αἰτωλῶν πεδίον μέγα· τοῦ διὰ [10] μέσσου
|| Ἀραχίνθου. [98] Σύρεται ὁλκὸν ἄγων Ἀχελώϊος ἀργυροδίνης,
* [25] Γειναχίης ἐπὶ πόντον ἑλισσόμενος, διὰ [10] μέσσων
Νήσων, ἃς καλέουσιν * Ἐχινάδας· ἧσιν ὁμούρων
[4] Ἔσσεται ἄλλυδις ἄλλα * Κεφαλλήνων [4] πτολίεθρα.
Τῷ δ' ἔπι Φωκὶς ἄρουρα πρὸς [22] ἀντολίην τε καὶ ἠῶ,
Ἑλκομένη βορέηνδε, * κατὰ στόμα Θερμοπυλάων,
[36] † Παρνασοῦ νιφόεντος ὑπὸ πτυχί· τῆς διὰ μέσσης
Κηφισσοῦ μέγα χεῦμα κατερχόμενον κελαρύζει.
|| περιπέπλαται. Τῷ πάρα, * Πυθῶνος θυόεν πέδον, ἧχι δράκοντος
Δελφυνῆς [7] τριπόδεσσι θεοῦ || περιπέπλεκται ὁλκὸς,
[93] Ὁλκὸς [12] ἀπειρεσίησιν ἐπιφρείσσων [7] φολίδεσσι,
[36] Νηῷ ἐν ἱμερτῷ· ὅθι πολλάκις αὐτὸς Ἀπόλλων,
* Ἢ ἀπὸ Μιλήτου ἢ ἐκ Κλάρου ἄρτι βεβηκὼς,
Ἱστάμενος [78] χρυσέης ἀναλύεται ἅμμα φαρέτρης.
Ἀλλ' ὁ μὲν ἱλήκοι· [97] σὺ δέ μοι [57] † Διὸς [10] ἔννεπε Μοῦσα
|| φαίνονται. Νήσων [17] πασάων ἱερὸν πόρον αὐτὰρ [11] ἐνὶ πόντῳ
Ἀνδράσι || ναίονται, τεβαμμέναι [96] ἄλλυδις ἄλλαι.
Ἤτοι μὲν κατὰ μέσσον ὑφεσπερίων στηλάων,
Ἐσχατόωντα Γάδειρα φαείνεται ἀνθρώποισι.
|| ἐπί. Νήσου || ἐπ' ἀμφιρύτης, ἐπὶ τέρμασιν Ὠκεανοῖο·
|| Αἰγιόχοιο. Ἐνθάδε Φοινίκων ἀνδρῶν [68] γένος ἐνναίουσιν,
[68] Ἀζόμενοι μεγάλοιο Διὸς γόνον || Ἡρακλῆα.
Καὶ τοὶ μὲν [28] ναετῆρες, ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων

Κληζο-

414 In media autem insula, cavam [intra valles sitam] ter-
ram inhabitant 415 Arcades Apidanenses sub celso jugo
Erymanthi, 416 Ubi Melas, ubi Crathis, ubi fluit liquidus
Iaon, 417 Ubi etiam priscus porrigitur aquis Ladon.
418 Propè verò Argivorū aratio [arva] & terra Laconum:
419 Hæc quidem in orientem, illa verò in austrum spectans.
420 Duo autem Isthmium dorsum circumfremunt maria,
421 † Quódque contra Ephyrem [Corinthum] versus oc- *† Sinus*
casum, quódque ad ortum 422 Extenditur: quod quidem *Corinthi-*
& Saronicum vocant. 423 Infra autē Isthmum ad orientem *acus.*
Attica tellus est, 424 Per quam divini fertur fluxus Ilissi:
425 Unde etiam Boreas quondam rapuit Orithyam. 426 Post
hunc, Bœotorúmque solum, & Locris tellus. 427 Thessalia
verò post hos, Macedoniæque urbes. 428 Post has autem
apparent vertices nivosi Æmi 429 Thracii. hujus è regi-
one, ad flatum zephyri, 430 † Dodonæ regio immensa
extenta est. 431 Hanc autem super, in austrum vergit, sub *† Epirus.*
speculam [jugum celsum] Aracynthi, 432 Hominum Æto-
lorum planities magna: quam per mediam 433 Labitur,
tractum [agmen aquarum] agens Achelous argenteos vor-
tices habens, 434 Trinaciæ [Siciliæ] in mare se evolvens,
per medias 435 Insulas quas vocant Echinadas: quas vici-
norum 436 Sequuntur alibi alia Cephallenum oppida.
437 Post hunc autem Phoceæa tellus ad ortum & auroram,
438 Quæ porrigitur boream versus † ad fauces Thermopy- *† adversus*
larum, 439 Parnassi nivosi sub clivo [declivitate] quam per *fauces.*
mediam 440 Cephissi vastum fluentum descendens resonat.
441 Apud quem, † Pythonis nidorosum solum, ubi draconis
442 † Delphynes tripodibus dei adjacet spira, 443 Spira in- *† Delphi,*
finitis inhorrescens squamis, 444 Templo in amabili: ubi *olim* Πυ-
sæpe ipse Apollo, 445 Aut è Mileto aut è Claro quum recens θῶ"
advenit, 446 Subsistens aureæ solvit vinculum pharetræ. *† Qui &*
447 Verùm hic quidem propitius [mihi] esto: tu autem *Python,*
mihi Jovis [filia] Musa dic, 448 Insularum omnium sa- *Ov. M. 1.*
cram viam, quæ in mari 449 Ab hominibus habitantur,
conversæ aliò aliæ. 450 Nempe in medio † occiduarum *† Hercu-*
columnarum, 451 Extremæ Gades apparent hominibus, *learum.*
452 Insula in circumflua, in finibus Oceani. 453 Ibi
Phœnicum hominum genus inhabitant, 454 Venerantes
magni Jovis filium Herculem. 455 Atque hanc quidem
incolæ, ætate priorum [priscorum] hominum

 456 Dictam

[26] † Κληϊζομένην Κοτινοῦσαν, ἐφημίξαντο Γάδειρα.
Νῆσοι δ' ἑξείης * || Γυμνήσιαι. ἄγχι δὲ * Βοῦσος,
Σαρδώ τ' εὐρυτάτη, καὶ || ἀπείρειτος εἰν ἁλὶ Κύρνος,
Ἥν ῥά τε || Κορσίδα φῶτες ἐπιχθόνιοι καλέουσιν.
Ὕλη δ' * ἀμφιλαφὴς οὔτις [72] τόσον [10] ὅσσον ἐκείνη.
Τὴν δὲ μέτ', Αἰόλου εἰσὶ περίδρομοι [4] εἰν ἁλὶ νῆσοι,
Αἰόλου [41] Ἱπποτάδαο, [4] φιλοξείνου [38] βασιλῆος,
Αἰόλου, ὅς * θνητὰ μετ' ἀνδράσιν [10] ἔλλαχε δῶρα,
|| Κοιρανίην ἀνέμων κλονεόντων θ' ἱσταμένων τε.
Ἑπτὰ δέ οἱ ταί γ' εἰσὶν, ἐπώνυμοι ἀνδράσι * Πλωταὶ,
[32] Οὕνεκα [10] μέσσον ἔχουσι περίπλοον ἀμφιέλικτον.
* Τρινακίη δ' ἐπὶ τῇσιν, ὑπὲρ πέδον Αὐσονιήων
Ἐκτέταται, * πλευρῇσιν ἐπὶ τρισὶν [98] ἐστηυῖα·
Ἄκρα δέ οἱ, [84] Πάχυνός τε, Πελωρίς τε, [88] Λιλύβη τε.
Ἀλλ' ἤτοι Λιλύβη μὲν ἐπὶ [87] ῥιπὴν ζεφύροιο
Εἰσανέχει, Πάχυνος δὲ πρὸς αὐγὰς, αὐτὰρ ἐπ' ἄρκτους
[36] Ἠνεμόεσσα Πελωρὶς ἐς Αὐσονίην ὁρόωσα.
* Τῆς μὲν πρὸς βορέην ὀλοὴ ναύτῃσι κέλευθος,
[4] Στεινή τε, σκολιή τε καὶ ἄγριος· ἧχι θάλασσα
Συρομένη, μακρῇσι περιβρέμεται * σπιλάδεσσιν,
* [102] Αονίῳ τμηθεῖσα [56] πολυγλώχινι σιδήρῳ.
Πρὸς δὲ νότον Λιβυκός τε πόρος, καὶ Σύρτιδος ἀρχὴ
* Τῆς ἑτέρης· ἑτέρην δ' αὖ ἰδοις προτέρωσε περήσας,
Ἑσπερίην· τῆς πρόσθε δύω νησῖδες [48] ἔασι,
|| Μῶιγξ καὶ Κέρκιννα, Λιβυστικὸν ὅρμον ἔχουσαι.
Ἀλλ' ὁπότ' Ἀδριάδος * σκαιὸν πόρον ἀμφιτρίτης,
Εἰσελάσειας ἐπὶ νηὸς, Ἰηπυγίην || ἐπὶ γαῖαν,
* Δήεις ἰφθίμου Διομήδεος αὐτίκα νῆσον,
Ἔνθ' ἥρως ἀΐκανε, * χαλεψαμένης Ἀφροδίτης,
[10] Ὁππότε * τειλλίζων μετεκίαθεν ἔθνος Ἰβήρων,
Ἧς ἀλόχου βουλῇσι κακόφρονος [5] Αἰγιαλείης.
[5] Ἑξείης δὲ πόροιο πρὸς αὐγὰς || Ἰονίοιο,
* Ἀψύρτου νήσων ἀναφαίνεται ἄσπετος ὁλκὸς,
Τάς ποτε [56] Κόλχων [50] † ἧες ἐπέδραμον, εὖτ' ἐμόγησαν
Ἴχνια μαστεύοντες || ἀλήτιδος [101] * Αἰητίνης.
Ἑξείης δ' ἐπὶ τῇσι Λιβυρνίδες [98] ἐρρίζωνται.
Πρὸς δὲ νότον μετὰ δρυμὰ Κεραύνια [36] νηὶ θεούσῃ
Νῆσοί κεν φαίνοιντο * περαιόθεν [63] Ἀμβρακιήων,
[63] Καὶ λιπαρὴ Κέρκυρα, φίλον πέδον Ἀλκινόοιο.
Τῇ δ' ἔπι * || Νηρικίης Ἰθάκης ἕδος ἐστήρικται,
Νήσων τ' [17] ἀλλάων [10] ὅσσας [52] τ' ἀπὸ Χαλκίδος ἕρπων
[37] Δίνης ἀργυρέης [16] Ἀχελῷος ἀμφὶς ἑλίσσει.

Πολλαὶ

|| Λιμνήσιαι.
|| lego ἄγχι δ' Ἔβουσος.
|| ἐπήρατος
|| vel Κοιράνων ἄνδρες Eust.
|| Κοιρανέων.
|| Μῶιξ καὶ Κέρκινα. || καὶ Κέρκυνα.
|| μετὰ πέτρην.
|| κελίοιο.
|| ἀλήμονος.
|| lego Νηρικίης.

456 Dictam Cotinusam, vocarunt Gades. 457 Insulæ autẽ de-
inceps Gymnesiæ [Baleares] propè verò || Busus, 458 Sar- || *Ebusus.*
diniáque latissima, & immensa in mari Cyrnus, 459 Quam
quidem Corsicam viri indigenæ appellant. 460 Nemori-
bus autem abundans nulla adeo ut illa. 461 Hanc autem
post, Æoli sunt quæ circuiri possunt [rotundum circuitum
habentes] in mari insulæ, 462 Æoli Hippotadæ, hospitalis
regis, 463 Æoli qui miranda inter homines sortitus est mu-
nera, 464 Imperium ventorum turbantium [tumultuantiũ]
quiescentiúmque. 465 Septem autem ei illæ sunt, cogno-
minatæ ab hominibus Plotæ [navigabiles] 466 Eo quòd
mediam circumnavigationem habent circumflexam.
467 Trinacia [Sicilia] autem post has, super solum Ausoni-
orum 468 Extenta est, latera super tria stans: 469 Pro-
montoria verò ei, Pachynúsque, Pelorísque, † Lilybéque. † *& Li-*
470 Sed enim Lilybe quidem ad flatum zephyri 471 Pro- *lybæum.*
minet, Pachynus verò ad orientem, cæterùm ad ursas
[septentrionem] 472 Ventosa Peloris, in Ausoniam spe-
ctans. 473 Hujus quidem ad boream perniciosa nautis via,
474 Angustáque & obliqua, & intractabilis [cujus improbi-
tas vel sævitia inhiberi nequit] ubi mare 475 Tractum † *Neptu-*
longos fremit circa scopulos, 476 † Aonio scissum multas *nio tri-*
cuspides habente ferro. 477 Ad austrum autem & Libycus *dente.*
[Libyci maris] meatus, & Syrtidis initium est 478 Alteri-
us: alteram verò videas, ulterius ubi trajeceris, 479 Occi-
dentalem: quam ante duæ parvæ insulæ sunt, 480 Me-
ninx & Cercinna, Libysticum portum habentes. 481 Verùm
quum Adriatici sinistrum alveum maris 482 Intraveris
in navi, Iapygam in terram, 483 Invenies fortis Diomedis
confestim insulam. 484 Quò heros venit, infensa Venere,
485 Quando peroptatorum adiit gentem Iberorum, 486 Suæ
uxoris consiliis malevolæ Ægialeæ. 487 Deinceps autem,
maris ad ortum Ionii, 488 Apsyrti insularum apparet
immensus tractus, 489 Quas olim Colchorum filii incur-
sarunt, quando defessi fuerunt 490 Vestigia indagantes
vagabundæ † Æetines. 491 Deinceps autem post has Li- † *Medeæ*
burnicæ sitæ sunt. 492 Verùm ad austrum post saltus Ce- *Æetæ fi-*
raunios navi currenti 493 Insulæ appareant, ex ulteriori *liæ.*
loco, Ambraciotarum, 494 Atque pinguis Corcyra, charum
solum Alcinoi. 495 Post hanc autem, Nericiæ Ithacæ sedes
fixa est, 496 Insularúmque aliarum, quotquot è Chalcide
labens 497 Vorticibus argenteis Achelous circumdat.
498 Multæ

* Πολλαὶ δ' [100] † Ἀμυκλαίοιο βορειότεραι ἀείρονται.
Αἴγυλά τ' ἠδὲ Κύθηρα, Καλαύρειά τε τρηχεῖα·
‖ Κάρπαθος αὖθ' ἑτέρωθι, * [49] ποτὶ ‖ ζόφον. ἐγγύθι δ' αὐτῆς
Κρήτη τιμήεσσα, Διὸς μεγάλοιο τιθήνη,
[77] † Πολλή τε [88] λιπαρή τε καὶ εὔβοτος. ἧς ὕπο Ἴδη,
[93] Ἴδη κεκλιμένοισιν ὑπὸ δρυσὶ τηλεθόωσα·
Καὶ τό τι μέγεθος ‖ πελώσιον. -- ἄντα δὲ πέζης
[92] † Αἰγυπτίης Ῥόδος ἐστίν, * Ἰηλυσίων ‖ πέδον ἀνδρῶν·
Τῇδε μετ' ἀντολίην δὲ * Χελιδόνιαι [24] γεγάασι
Τρεῖς νῆσοι, μεγάλης Παταρηΐδος ἔνδοθεν ἄκρης.
Κύπρος δ' εἰς αὐγὰς * Παμφυλίου ἔνδοθι κόλπου
Κλύζεται, [85] † ἐπήρατον [205] * ἄστυ Διωναίης Ἀφροδίτης.
Ἄγχι δὲ Φοινίκης Ἄραδος, μεγάλῳ ἐνὶ ‖ πόντῳ.
Πρόσθε δὲ Σουνιάδος κορυφῆς, * ἐουπρόσθεν Ἀβάντων,
Φαίνονται Σαλαμίς τε καὶ Αἰγίνης [6] πτολίεθρον.
Θηητὸς δέ τις ἐστὶ βαθὺς πόρος Αἰγαίοιο,
Ἐντὸς ἔχων [22] † ἑκάτερθεν ἀπειρεσίων στίχα νήσων,
[10] Ὅσσον ἐπὶ * [4] στεινωπὸν ὕδωρ Ἀθαμαντίδος Ἕλλης,
Σηστὸς ὅπη καὶ Ἄβυδος ἐναντίον ὅρμον ἔθεντο.
Εὐρώπης δ' αἱ μὲν λαιῆς ὑπὸ νεύματι χειρὸς.
‖ Ὁρμῶνται ἑξείης· [57] † Ἀσίης δ' ἐπὶ δεξιὰ κεῖνται,
[71] † Μῆι .· ἐπ' ἀρκτῴοιο πτυρόμεναι βορέαο.
Εὐρώπης δ' ἤτοι μὲν * Ἀβαντιὰς [22] [65] ἔπλετο Μάκρις.
Σκῦρός τ' [36] ἠνεμόεσσα, καὶ αἰπεινὴ Πεπάρηθος.
Ἔνθεν καὶ * Λῆμνος, κραναὸν πέδον Ἡφαίστοιο,
[22] † Πέπλαται, * ὠγυγίη τε Θάσος, Δημήτερος ἀκτή·
Ἴμβρος, [34] Θρηϊκίη τε Σάμος, * Κορυβάντιον ἄστυ·
Αἱ δ' Ἀσίης προτέρην αἶσαν λάχον, ἀμφὶς ἰοῦσαι
Δῆλον ἐκυκλώσαντο, καὶ [4] [58] οὔνομα Κυκλάδες εἰσί·
* Ῥύσια δ' Ἀπόλλωνι χορεὺς ἀνάγουσιν ἅπασαι,
‖ Ἀρχομένου γλυκεροῦ [72] νέου [4] εἴαρος, εὖτ' ἐν [10] ὄρεσσιν
Ἀνθρώπων ἀπάνευθε κύει ‖ [92] λιγύφθογγος ἀηδών.
Νῆσοι δ' ἑξείης * Σποράδες περιπαμφανόωσιν,
Οἷον ὅτ' [10] ἀννεφέλοιο δι' ἠέρος εἴδεται ἄστρα,
Ὑγρὰ νέφη κραιπνοῖο βιησαμένου βορέαο.
Ταῖς δ' ἔπι νῆσοι [48] ἔασιν Ἰωνίδες· * ἔνθα δὲ ‖ Καῦνος,
Καὶ Σάμος ἱμερόεσσα, Πελασγίδος ἕδρανον Ἥρης,
Καὶ Χῖος, ἠλιβάτου ‖ * Πελλιναίου ὑπὸ [98] πέζαν.
Κεῖθεν δ' Αἰολίδων ἀναφαίνεται [4] οὔρεα νήσων,
Λέσβου τ' * εὐρυχόροιο, καὶ ἱμερτῆς Τενέδοιο.
Κεῖται Μέλας καὶ κόλπος ἐφ' Ἑλλήσποντον [48] ἵησιν,
Ἀφρὸν ἐρευγόμενος· βορέην δ' ἐπὶ πολλὸν ἰόντι

Πέπταται

‖ Locum sic interpungo: Κάρπαθος αὖθ' ἑτέρωθι ποτὶ ζόφον ἐγγύθι δ' αὐτῆς Κρήτη τιμήεσσα,
‖ νότον.
‖ v. Com. in v. 568.
‖ ἕδος ἀνδρ ‖ καὶ γένος.
‖ κόλπῳ.
‖ Ῥώοντο
‖ Ἱσταμένου
‖ λιγύφωνος.
‖ lego Κῶος, aut Κῶα, v. Com.
‖ lego Πελληναίε.

[498] Multæ verò ‖ Amnisi [Cretæ] magis boreales [septentrionales] conspiciuntur, [499] Ægyláque atque Cythera, Calauriáque aspera : [500] ‖ Carpathus item alia in parte ad occasum. prope autem ipsam [501] Creta honorata, Jovis magni nutrix, [502] Magnáque pinguísque, & bona pascua habens. quam super Ida, [503] Ida pulchricomis sub quercubus eminus virescens : [504] Atque hujus quidem magnitudo ingens.---ex adverso autem oræ [505] Ægyptiæ Rhodus est, Ialysiorum solum hominum. [506] Hanc autem post, orientem versus, Chelidoniæ sunt [507] Tres insulæ, magnum Patareum intra promontorium. [508] Cyprus autem ortum versus Pamphylium intra sinum [509] Alluitur, amabilis † urbs Dionææ Veneris. [510] Juxta verò Phœnicen Aradus, vasto in mari. [511] At verò ante Sunium verticem [promontorium] supra † Abantas, [512] Apparent Salamísq; & Æginæ oppidum. [513] Admirandus autem quidam est profundus gurges Ægæi, [514] Intus habens utrinque infinitarum seriem insularum, [515] Usque † ad arctam undam Athamantidis Helles, [516] Sestus ubi & Abydus oppositam [ex adverso] stationem posuerunt. [517] Europæ autem [insulæ] hæ quidē † lævæ sub flexu manus [518] Ingredienti, deinceps : Asiæ verò † ad dextram sitæ sunt, [519] ‖ In longitudinem septentrionalis porrectæ boreæ. [520] Porro Europæ quidem † Abantias est Macris, [521] Scyrúsq; ventosa, & excelsa Peparethus. [522] Unde & Lemnus, asperum solum Vulcani, [523] Patescit, [aperitur, vel sese ostendit] Priscáq; Thasus, Cereris sedes fertilis : [524] Imbrus. † Thraciáq; Samus, Corybantica civitas. [525] Quæ verò Asiæ primam partem sortitæ sunt, circumeuntes [526] Delum circumdederunt, & nomine Cyclades sunt : [527] Gratulatoria verò sacra Apollini choreas ducunt universæ, [528] Ineunte dulci recens [primùm] vere, quando in montibus [529] Ab hominibus procul parit dulcisona luscinia. [530] Insulæ autem deinceps Sporades ‖ undique micant, [531] Ceu quando innubilem per aerem cernuntur sidera, [532] Humidas nubes velox ubi di sp lit boreas. [533] Has autem post insulæ sunt Ionicæ : ubi ‖ Caunus, [534] Et Samus amœna, Pelasgica sedes Junonis, [535] Et Chios altissimi ‖ Pellenæi sub pede. [536] Inde Æolidum [Æolicarū] apparent montes insularum, [537] Lesbique spatiosæ, & amœnæ Tenedi. [538] Illic Melásq; sinus ad Hellespontum vadit, [539] Spumam eructans: at in boream longè tendenti.

‖ *Amniso, hoc est, Cretâ in quâ Amnisius.*
‖ *Carpathus item aliâ in parte : ad Occasum verò prope ipsam Creta.*
† *insula, Tapinosis.*
† *Eubæam, cujus veteres incolæ Abantes dicti.*
† *ad Hellespontū, Periphr.*
† *à latere Occident.*
† *à latere Orientali.*
‖ vel, *secundum longitudinem ad Arctoum porrectæ Boream.*
† *Eubæa, olim Macris, Abantum sedes.*

† *Samothracia insula, ubi Corybantum sacra peracta.* ‖ *vel, undique apparent.* ‖ *Coos.* ‖ *Pelinnæi.*

[540] Ex-

[22] Πέπλα] ἔνθα [56] Προποντίδος οἶδμα θαλάσσης.
Ἔστι δέ τις καὶ σκαιὸν ὑπὲρ πόρον Εὐξείνοιο
|| μεγαλώνυμος. Ἄντα Βορυσθένεος || πολυώνυμος εἰν ἁλὶ νῆσος
Ἡρώων· Λευκὴν μιν [58] ἐπωνυμίην καλέουσιν,
[58] Οὕνεκά [62] οἱ [75] τὰ πέρεσι κινώπετα * λευκὰ τέτυκται.
Κεῖθι δ' Ἀχιλλῆός τε καὶ ἡρώων φάτις ἄλλων
Ψυχὰς εἰλίσσεσθαι [5] ἐρημαίας ἀνὰ βήσσας.
Τοῦτο δ' [4] ἀριστήεσσι [61] Διὸς πάρα δῶρον ὀπηδεῖ,
Ἀντ' ἀρετῆς. ἀρετὴ γὰρ ἀκήρατον ἔλλαχε τιμήν.
|| ἰθύς. Κιμμέριον δ' ἄρα τοι διὰ Βόσπορον || εὐθὺς ἰόντι
|| δεξιτερῆς Ἄλλη ἀπειρεσίη [106] † νῆσος πέλει, ἥ ῥά τε λίμνης
|| καὶ δεξιτερῆ. Ἔνδοθι || δεξιτερῆ Μαιώτιδος ἐστήρικται.
Ἧς ἔπι Φαναγόρη τε καὶ εὔκτιτος Ἑρμώνασσα,
Ἔνθα τε ναιετάουσιν Ἰωνίδος ἔκγονοι αἴης.
Αἳ δὲ μὲν ἀνθρώποισιν ἀγακλέες εἰν ἁλὶ νῆσοι.
|| παραὶ ῥόον. || καὶ περὶ ῥόον. Ἄλλαι δ' Ὠκεανοῖο || περὶ [87] ῥόον ἐστεφάνωνται·
[17] Τάων δ' αὖ περίσημον ἐγὼ θέσιν ἐξενέποιμι,
[10] Ὁπποτέρου τ' ἀνέμοιο περὶ * [98] σφυρὸν ἐστὶν ἑκάστη.
Ἤτοι μὲν νήσοισι * βοοτρόφον ἀμφ' Ἐρύθειαν
|| θεουδέος. Ἄτλαντος περὶ χεῦμα [26] || θεουδέες [50] Αἰθιοπῆες,
Μακροβίων [50] † υἷες ἀμύμονες, οἵ ποθ' ἵκοντο
Γηρυόνου μετὰ πότμον ἀγήνορος. -- * αὐτὰρ ὑπ' ἄκρην
[26] Ἱερήν, ἣν ἐνέπουσι [98] κάρην [45] [30] ἔμμεν [5] Εὐρωπείης,
|| γενέθλην [71] † Νήσοις θ' [56] Ἑσπερίδας, τόθι κασσιτέροιο || γενέθλη,
|| ἔθνος. Ἀφνειοὶ ναίουσιν [56] ἀγαυῶν || παῖδες Ἰβήρων.
|| βορεήτιδας ἀρχάς. Ἄλλαι δ' Ὠκεανοῖο [11] παραὶ || βορεώτιδας ἀκτὰς
Δισσαὶ νῆσοι [48] ἔασι Βρεττανίδες, [72] ἀντία Ῥήνου·
Κεῖθι γὰρ [5] ὑστατίην [98] ἀπερεύγεται εἰς ἅλα δίνην.
[73] [5] Τάων τοι μέγεθος * περιώσιον· οὐδέ τις ἄλλη
Νήσοις ἐν πάσῃσι Βρεττανίσιν * ἰσοφαρίζει.
Ἀγχοῦ δ', [5] * νησιάδων ἕτερος πόρος, ἔνθα γυναῖκες
|| lego Ναμνιτάων. v. Com. Ἀνδρῶν ἀντιπέρηθεν ἀγαυῶν * || Ἀμνιτάων
Ὀρνύμεναι || τελέουσι κατὰ [87] νόμον [81] ἱερὰ Βάκχῳ,
Στεψάμεναι κισσοῖο [106] * μελαμφύλλοιο κορύμβοις,
Ἐννύχιαι· πάταγος δὲ λιγύθροος ὄρνυται ἠχῆς.
|| τελέθουσι Οὐχ οὕτω [16] Θρηΐκιος ἐπ' [26] ὄχθαισιν Ἀψίνθοιο
[100] Βιστονίδες καλέουσιν ἐρίβρομον * [101] Εἰραφιώτην,
Οὐδ' οὕτω σὺν παισὶ μελανδίνην ἀνὰ Γάγγην
Ἰνδοὶ κῶμον ἄγουσιν ἐριβρεμέτῃ Διονύσῳ,
|| v. Com. Ὡς κεῖνον κατὰ χῶρον || ἀνευάζουσι γυναῖκες.
in v. 572, Πολλὴν δ' [11] † προτέρωσε ταμὼν ὁδὸν Ὠκεανοῖο,
Νῆσόν κεν * Θούλην εὐεργέϊ [36] νηῒ περήσαις·

Ἔνθα

540 Expanditur [aperitur] hinc & inde Propontidis unda
maris. 541 Est verò quædam sinistrum super meatum
Euxini 542 Ex adverso Borysthenis, magni nominis [cele-
bris] in mari insula 543 Heroum : Leucen [Albam] ipsam
cognomine vocant, 544 Quoniam ei quæ insunt animalia,
alba sunt. 545 Illic item Achillis & heroum fama est ali-
orum 546 Animas versari desertas per valles. 547 Hoc
verò optimates à Jove donum sequitur, 548 Pro virtute.
virtus enim immortalem sortita est honorem. 549 Cim-
merium verò tibi per Bosporum recta eunti 550 Alia im- † veriùs
mensa † insula est, quæ quidem paludem 551 Intra (ad peninsula
dexteram) Mæotidem sita est. 552 Quam super Phænago-
ráque & bene constructa Hermonassa, 553 Ubi habitant
qui Ionica sunt oriundi à terra. 554 Hæ quidem homini-
bus valde nobiles in mari insulæ. 555 At aliæ Oceani in
fluento cinctæ sunt : 556 Harum autem manifestum ego
situm eloquar, 557 Et † cujúsnam venti ad plantam [pedē]
sit quælibet. 558 Nempe habitant boum nutricem circum † ad quam
Erytheam, 559 Atlantis circa undam [Atlanticum ad mare] cœli pla-
pietatem in deos colentes Æthiopes, 560 Macrobiorum gam.
filii inculpati, qui olim advenerunt 561 Geryonis post
mortem superbi.—at sub promontorio 562 Sacro, quod
perhibent caput esse Europæ, 563 Insulísque † Hesperidi- † Cassite-
bus [occiduis] ubi stanni origo, 564 Divites habitant illu- ridibus,
strium liberi Iberorum. 565 Aliæ autem Oceani ad borealia Periphr.
littora 566 Duæ insulæ sunt Britannicæ, contra Rhenum.
567 Illic enim extremum eructat in mare vorticem.
568 Harum sanè magnitudo immensa : neque ulla alia
569 Insulas inter omnes Britannicas æquatur [æqualis est]
570 Juxta autem, parvarum insularum alius tractus, quò
uxores 571 Hominum ex ulteriore ora illustrium || Amni- || Namni-
tarum 572 Profectæ peragunt juxta ritum sacra Baccho, tarum.
573 Redimitæ hederæ nigra folia habentis corymbis,
574 Nocturnæ : strepitus autem tinnulus [stridulus] ex-
citatur sonitus. 575 Non sic Thracii juxta ripas Absinthi
576 Bistonides [Thraæissæ] inclamant multifremum Ira-
phioten [Bacchum] 577 Neque sic cum liberis nigros ha-
bentem vortices circa Gangem 578 Indi comessationem
agitant valde strepero Dionyso, 579 Sicut illo in loco
evant [clamant Evan] mulieres. 580 Multam autem ulte-
rius ubi secueris viam Oceani, 581 In insulam Thulem
bene ædificata nave trajicies :

582 Ubi

Ἔνθα μὲν [5] ἠελίοιο βεβηκότος * ἐς πόλον ἄρκτων,
Ἦμαθ' ὁμοῦ καὶ νύκτας ἀειφανὲς ἐκκέχυται [98] πῦρ.
*Λοξοτέρη γὰρ τῆμος ἐπιστρέφεται στροφάλιγγι,
Ἀκτίνων ἰθεῖαν ἐπὶ κλίσιν ἐρχομενάων,
*Μέσφ' ἐπὶ [99] κυανέους νοτίην ὁδὸν αὖτις ἐλάσσῃ.
|| βαρυν. Ἀλλ' ὁπόταν Σκυθικοῖο || βαθὺν ῥόον Ὠκεανοῖο
|| ἑτέρην. [36] Νηῒ τάμῃς, || προτέρω δὲ πρὸς Ἠῴην ἅλα κάμψῃς,
[4] Χρυσείην τινὰ [106] † νῆσον ἄγει πέρας, ἔνθα καὶ αὐτοῦ
[22] Ἀντολίην καθαροῖο φαείνεται [5] ἠελίοιο.
|| sic inter- Κεῖθεν δὲ στρεφθεὶς * νοτίης προπάροιθε || κολώνης,
pungo: [62] Αἶψά κε Κωλιάδος μεγάλην ἐπὶ νῆσον ἵκοιο,
κολωνης Μητέρα Ταπροβάνην Ἀσιηγενέων ἐλεφάντων·
Αἶψά κε *Ἧς ὕπερ ἠερίῃσιν ἀειρόμενος στροφάδεσσι
Κωλιά- Δινεῖται κατὰ κύκλον ἐν αἰθέρι καρκίνος αἴθων.
δος, με- Αὐτὴ δ' εὐρυτάτη [52] [58] μέγεθος πέλει· ἀμφὶ δὲ πάντῃ
γάλην Κήτεα θῖνες ἔχουσιν, Ἐρυθραίου [98] βοτὰ πόντου,
&c. [4] Οὔρεσιν ἠλιβάτοισιν ἐοικότα. τῶν δ' ὑπὲρ ἄκρων
|| περιμή- [65] * Τέτρηχεν νώτων || περιμήκετος ὀλκὸς ἀκάνθης.
κετος. [56] † Δυσμενέων τινὲς παῖδες, ἐλισσόμενοι περὶ πόντον,
|| αὐτῆς γὰρ Κείνοις || ἀντιάσειαν ἀλώμενοι. οὐ γὰρ * ἐρωὴ
Λυγροῖς ἐν [7] στομάτεσσιν· ἐπεὶ μέγα χάσμα [85] τέτυκται.
Πολλάκι δ' αὖ καὶ [36] νῆα σὺν αὐτοῖς ἀνδράσι νηὸς
Κεῖνα κατεβρώξαντο [5] πέλωρα. τοῖς γὰρ [22] † ἀλιγκίοις
Εἰν ἁλὶ καὶ γαίῃ κακὰ [21] θήκατο μυρία δαίμων.
Ἔστι δέ τοι προτέρω, * Καρμανίδος ἔκτοθεν ἄκρης,
Ὤγυρις, ἔνθα τε τύμβος * Ἐρυθραίου βασιλῆος.
Ἐκ τῆς δ' αὖ [44] προθέοιας ἐπὶ στόμα Περσίδος ἅλμης,
Ὁρμηθεὶς βορέηνδε, καὶ Ἴκαρον εἰσαφίκοιο·
Ἴκαρον [4] εἰναλίην, ὅθι * ταυροπόλοιο θεοῖο
Βωμοὶ κνισήεντες ἀδευκέα καπνὸν ἔχουσι.
|| ἐφέπει. [10] Τόσσας μὲν νήσους || ἐπέχει ῥόος Ὠκεανοῖο
Εὐρυτέρας· ἕτεροι δέ τ' ἀπειρέσιαι [24] γεγάασιν·
Αἱ μὲν, ἐπὶ προχοῇσι Λιβυστίδος ἀμφιτρίτης·
[94] Αἱ δ' Ἀσίης· [94] αἱ δ' αὖτε περὶ κλίσιν [5] Εὐρωπείης.
Ἄλλαι δ' ἄλλοθι νῆσοι ἀπείριτοι, αἱ μὲν ὑπ' ἀνδρῶν
Ναιόμεναι, καὶ [36] νηυσὶν ἐπίρροθον ὅρμον ἔχουσαι·
Αἱ δὲ, βαθυκρήμνοι τε καὶ οὐ ναύτῃσιν ἑτοῖμαι·
Τῶν οὐ [16] † ῥηΐδιον μοι [6] [36] † ἐνισπεῖν [4] οὔνομα [17] [79] πασέων.
|| vide in *Σχῆμα δέ τοι Ἀσίης, || ῥυσμὸς πέλει ἀμφοτεράων
v.271. Ἠπείρων, ἑτέρωθεν ἀλίγκιον εἴδεϊ κώνου,
Ἑλκόμενον κατὰ βαιὸν ἐπ' [22] ἀντολίης μυχὰ πάσης.
Ἔνθα τε καὶ στῆλαι Θηβαιγενέος Διονύσου

Ἔστιν

Ubi quidē sole progresso † ad polum ursarum [septen- † versum
ionum] 583 Interdiu simul ac noctu semper conspicuum polumAr-
funditur lumen. 584 Obliquiore namque tunc versatur cticum.
nversione, 585 Radiis directam ad inclinationem veni-
tibus, 586 Donec ad atros [Æthiopas] australem viam
ursus confecerit. 587 Verùm quum Schythici profundum
rgitem Oceani 588 Navi sulcaveris, atque ulterius ad
re Eoum deflexeris, 589 Auream tibi † insulam adducit † veriùs,
ctus [via] ubi etiam ipsius 590 Ortus puri cernitur solis. peninsu-
Inde autem † conversus australe ante promontorium, lam.
Illico Coliadis [Veneris] magnam ad insulam perveni. † conver-
593 Matrem Taprobanam in Asia genitorum elephan- sus ante
rum. 594 Quam supra cœlestibus sublatus conversionibus promon-
Versatur in orbem in æthere cancer ardens. 596 Ipsa torium
tem amplissima, quod ad magnitudinem attinet. circa Australe
m autem undique 597 Cete littora habent, Erythræi Coliacū,
ubri] pecora maris, 598 Montibus altissimis similia : statim
per horum autem summa 599 Inhorrescit dorsa præ- pervenies
ngus tractus spinæ. 600 Hostium utique filii agitati per &c. Hy-
re, 601 Illis occurrant errantes. non enim effugium perbaton.
Exitiosis in faucibus. siquidem ingens rictus [hiatus]
istit. 603 Sæpenumero autem etiam navem cum ipsis
minibus navis 604 Illa absorbuerint monstra. etenim
eleratis 605 In mari & terra mala infinita constituit deus.
6 Est autem tibi ulterius, Carmaniæ extra promontori-
m, 607 Ogyris : ubi tumulus Erythræi regis. 608 Ex hac
utem trajicies ad fauces Persici sali, 609 Proficiscens bo-
eam versus, atque Icarum pervenies. 610 Icarum mariti-
am, ubi sub tauropolæ ‖ deæ [Dianæ] 611 Aræ nidore ‖ vel dei,
bundantes acerbum fumum habent. 612 Tot quidem Apollinis.
sulas obtinet gurges Oceani 613 Majores : aliæ autem
numeræ sunt, 614 Partim quidem in fluentis Libyci
aris, 615 Partim verò Asiæ: quædam etiam circa plagam
Europæ. 616 Aliæ autem alibi insulæ infinitæ, partim ab
hominibus 617 Habitatæ, atque navibus optabilem stati-
onem [portum] habentes : 618 Partim alta habentes
præcipitia, & minimè nautis opportunæ : 619 Quarum
non facile mihi referre nomen omnium. 620 Porro figura
Asiæ, tractus est ambarum 621 Continentium, ab altera † extre-
parte similis imagini coni, 622 Quæ porrigitur paulatim mas par-
ad orientis † recessum totius : 623 Ubi etiam columnæ tes
Thebis geniti † Dionysi † Bacchi.

624 Stant,

Ἔνθα μὲν [5] ἠελίοιο βεβηκότος * ἐς πόλον ἄρκτων,
Ἦμαθ' ὁμοῦ καὶ νύκτας ἀειφανὲς ἐκκέχυται [98] πῦρ.
* Λοξοτέρη γὰρ τῆμος ἐπιστρέφεται στροφάλιγγι,
Ἀκτῖνας ἰθεῖαν ἐπὶ κλίσιν ἐρχομενάων,
* Μέσφ' ὅτε [99] κυανέους νοτίην ὁδὸν αὖτις ἐλάσσῃ.
|| βαρυὼ. Ἀλλ' ὁπόταν Σκυθικοῖο || βαθὺν ῥόον Ὠκεανοῖο
|| ἑτέρην. [36] Νηΐ τάμῃς, || προτέρω δὲ πρὸς Ἠώην ἅλα κάμψῃς,
[4] Χρυσείην τοι [106] † νῆσον ἄγει πέρας, ἔνθα καὶ αὐτοῦ
[22] Ἀντολίην καθαροῖο φαείνεται [5] ἠελίοιο.
|| sic inter-pungo: κολωνης Αἶψά κε Κωλιάδος, μεγάλην &c. Κεῖθεν δὲ στρεφθεὶς * νοτίης προπάροιθε || κολώνης,
[62] Αἶψά κε Κωλιάδος μεγάλην ἐπὶ νῆσον ἵκοιο,
Μητέρα Ταπροβάνην Ἀσιηγενέων ἐλεφάντων·
* [5] Ἧς ὕπερ ἠερίνῃσιν ἀειρόμενος στροφάδεσσι
Δινεῖται κατὰ κύκλον ἐν αἰθέρι καρκίνος αἴθων.
Αὐτὴ δ' εὐρυτάτη [52] [58] μέγεθος πέλει· ἀμφὶ δὲ πάντῃ
Κήτεα θῖνες ἔχουσιν, Ἐρυθραίου [98] βοτὰ πόντου,
[4] Οὔρεσιν ἠλιβάτοισιν ἐοικότα. τῶν δ' ὕπερ ἄκρων
|| περιμήκετος. [65] * Τέτρηχεν νώτων || περιμήκετος ὁλκὸς ἀκάνθης.
[56] † Δυσμενέων τοι παῖδες, ἑλισσόμενοι περὶ πόντον,
|| ἀντήσειαν Κείνοις || ἀντιάσειαν ἀλώμενοι. οὐ γὰρ * ἐρωὴ
Λυγροῖς ἐν [7] στομάτεσσιν· ἐπεὶ μέγα χάσμα [65] τέτυκται.
Πολλάκι δ' αὖ καὶ [36] νῆα σὺν αὐτοῖς ἀνδράσι νηὸς
Κεῖνα καταβρώξειε [5] πέλωρα. τοῖς γὰρ [22] † ἀλιτροῖς
Εἰν ἁλὶ καὶ γαίῃ κακὰ [21] θήκατο μυρία δαίμων.
Ἔστι δέ τοι προτέρω, * Καρμανίδος ἔκτοθεν ἄκρης,
Ὠγυρίς· ἔνθα τε τύμβος * Ἐρυθραίου βασιλῆος.
Ἐκ τῆς δ' αὖ [44] προφύσσειας ἐπὶ στόμα Περσίδος ἅλμης,
Ὁρμηθεὶς βορέηνδε, καὶ Ἴκαρον εἰσαφίκοιο·
Ἴκαρον [4] εἰναλίην, ὅθι * ταυροπόλοιο θεοῖο
Βωμοὶ κνισσήεντες ἀειδελέα καπνὸν ἔχουσι.
|| ἐφέπει. [10] Τόσσας μὲν νήσους || ἐπέχει ῥόος Ὠκεανοῖο
Εὐρυτέρας· ἔσσονται δέ τ' ἀπειρέσιαι [24] γε λάασιν·
Αἱ μέν, ἐπὶ προχοῇσι Λιβυστίδος ἀμφιτρίτης·
[94] Αἱ δ' Ἀσίης· [94] αἱ δ' αὖτε περὶ κλίσιν [5] Εὐρωπείης.
Ἄλλαι δ' ἄλλοθι νῆσοι ἀπείριτοι, αἱ μὲν, ὑπ' ἀνδρῶν
Ναιόμεναι, καὶ [36] νηυσὶν ἐπήρατον ὅρμον ἔχουσαι·
Αἱ δέ, βαθυκρήμνοι τε καὶ οὐ ναύτῃσιν ἑτοῖμαι·
Τῶν οὐ [16] † ῥηΐδιόν μοι [6] [36] † ἐνισπεῖν [4] οὔνομα [17] [79] πασέων.
|| vide in v. 271. * Σχῆμα δέ τοι Ἀσίης, || ῥυσμὸς πέλει ἀμφοτεράων
Ἠπείρων, ἑτέρωθεν ἀλίγκιον εἴδεϊ κώνου,
Ἑλκόμενον κατὰ βαιὸν ἐπ' [22] ἀντολίης μυχὰ πάσης.
Ἔνθα τε καὶ στῆλαι Θηβαιγενέος Διονύσου

582 Ubi quidē sole progressō † ad polum ursarum [septen- † *versum*
trionum] 583 Interdiu simul ac noctu semper conspicuum *polum Ar-*
effunditur lumen. 584 Obliquiore namque tunc versatur *cticum.*
conversione, 585 Radiis directam ad inclinationem veni-
entibus, 586 Donec ad atros [Æthiopas] australem viam
rursus confecerit. 587 Verùm quum Schythici profundum
gurgitem Oceani 588 Navi sulcaveris, atque ulterius ad
mare Eoum deflexeris, 589 Auream tibi † insulam adducit † *veriùs,*
tractus [via] ubi etiam ipsius 590 Ortus puri cernitur solis. *peninsu-*
591 Inde autem † conversus australe antè promontorium, *lam.*
592 Illico Coliadis [Veneris] magnam ad insulam perveni- † *conver-*
es, 593 Matrem Taprobanam in Asia genitorum elephan- *sus ante*
torum. 594 Quam supra cœlestibus sublatus conversionibus *promon-*
595 Versatur in orbem in æthere cancer ardens. 596 Ipsa *torium*
autem amplissima, quod ad magnitudinem attinet. circa *Australe*
eam autem undique 597 Cete littora habent, Erythræi *Coliacū,*
[rubri] pecora maris, 598 Montibus altissimis similia: *statim*
super horum autem summa 599 Inhorrescit dorsa præ- *pervenies*
longus tractus spinæ. 600 Hostium utique filii agitati per *&c. Hy-*
mare, 601 Illis occurrant errantes. non enim effugium *perbaton.*
602 Exitiosis in faucibus. siquidem ingens rictus [hiatus]
existit. 603 Sæpenumero autem etiam navem cum ipsis
hominibus navis 604 Illa absorbuerint monstra. etenim
sceleratis 605 In mari & terra mala infinita constituit deus.
606 Est autem tibi ulterius, Carmaniæ extra promontori-
um, 607 Ogyris: ubi tumulus Erythræi regis. 608 Ex hac
autem trajicies ad fauces Persici sali, 609 Proficiscens bo-
ream versus, atque Icarum pervenies. 610 Icarum mariti-
mam, ubi sub tauropolæ ‖ deæ [Dianæ] 611 Aræ nidore ‖ *vel dei,*
abundantes acerbum fumum habent. 612 Tot quidem *Apollinis.*
insulas obtinet gurges Oceani 613 Majores: aliæ autem
innumeræ sunt, 614 Partim quidem in fluentis Libyci
maris, 615 Partim verò Asiæ: quædam etiam circa plagam
Europæ. 616 Aliæ autem alibi insulæ infinitæ, partim ab
hominibus 617 Habitatæ, atque navibus optabilem stati-
onem [portum] habentes: 618 Partim alta habentes
præcipitia, & minimè nautis opportunæ: 619 Quarum
non facile mihi referre nomen omnium. 620 Porro figura
Asiæ, tractus est ambarum 621 Continentium, ab altera † *extre-*
parte similis imagini coni, 622 Quæ porrigitur paulatim *mas par-*
ad orientis † recessum totius: 623 Ubi etiam columnæ *tes*
Thebis geniti † Dionysi † *Bacchi.*

624 Stant,

‖ πύματον [44] Ἑστᾶσιν ‖ πυμάτιαι παρὰ [87] ῥόον Ὠκεανοῖο,
Ἰνδῶν [5] ὑστατίοισιν ἐν οὔρεσιν ἔνθα τε Γάγγης
Λευκὸν ὕδωρ Νυσαῖον ἐπὶ πλαταμῶνα κυλίνδει.
Ἀλλ' οὐκ ἂν [10] τόσσον μέγεθος [64] τέλοι Ἀσίδος αἴης,
‖ Οὐδέ μιν. ‖ Οὐδ' ἄπαν εἶδος ἔοικεν ἀλίγκιον· ἐν γὰρ ἐκείναις
Ἠπείροις εἷς πόντος ‖ ἀπείριτος ἡγεμονεύει·
‖ ἔσω ῥόον Ἐν δ' Ἀσίῃ πολὺς Ὠκεανός. * τέσσαρας γὰρ ἑλίσσων
‖ εἰς ἅλα. Κόλπους κυμαίνοντας ἐρεύγεται ‖ ἔνδοθι βαιῶν,
Περσικὸν, [84] Ὑρκάνιόν τε, καὶ [10] Ἀράβιον βαθυδίνην·
Τοὺς δύο μὲν, νοτίους· τὸν δ' ἐς βορέην ὁρόωντα,
[93] Ἐς βορέην ὁρόωντα, καὶ ἐς Λίβα γείτονα πόντου
Εὐξείνου· τόθι φῶτες ἀπείριτοι ἀμφινέμονται.
Μέσσον δ' ἀμφοτέρων χθονὸς ἄσπετος [106] ἰσθμὸς ὀρέζει,
Τῇ καὶ τῇ μακροῖσι πιαινόμενος πεδίοισι.
‖ Μέσσον μέν. ‖ Μέσσα γε μὴν πάσης Ἀσίης[5] ὄρος ἀμφιβέβηκεν,
Ἀρξάμενον γαίης Παμφυλίδος, ἄχρι καὶ Ἰνδῶν·
‖ ὀρθότατον. Ἄλλοτε μὲν λοξόν τε καὶ ἀγκύλον, ἄλλοτε δ' αὖτε
Ἴχνεσιν ‖ ὀρθότερον· Ταῦρον δέ [77] † ἑ κικλήσκουσιν,
‖ ὑψικάρηνον. [32] Οὕνεκα ταυρεσφανές τε καὶ ‖ ὀξυκάρηνον ὁδεύει,
[4] Οὔρεσιν * ἐκλαδίοισι ‖ πολυσχιδὲς ἔνθα καὶ ἔνθα·
‖ περισχιδὲς Ἐκ τοῦ ἀπειρέσιοι ποταμοὶ καναχηδὰ ῥέουσιν,
‖ πάντων Οἱ μὲν πρὸς βορέην, [94] οἱ δ' ἐς νότον, [94] οἱ δ' ἐπὶ ῥιπὴν
ὄνομ' εἴ- Εὔρου καὶ ζεφύροιο. τίς ἂν ‖ πάντ' [4] οὐνόματ' εἴποι;
ποι. Οὐ μὲν ἐπωνυμίαν μίαν [10] ἔλλαχεν, ἀλλ' ἐν ἑκάστῃ
‖ ἔχουσι. Οὔνομ' ἔχει στροφάλιγγι. τὰ δ' ἂν κείνοισι μέλοιτο
Ἀνδράσιν οἳ κατὰ χῶρον ὁμούριον οἶκον ‖ ἔθεντο.
Νῶϊ γε μὲν ἔθνεα πάντα δίζομαι [10] ὅσσ' ἀρίδηλα
Ἐνναίει· Μοῦσαι δ' ἰθύνταιον ἴχνος ἄγοιεν.
Ἤτοι μὲν λίμνης Μαιώτιδος ἄγχι νέμονται
Αὐτοὶ * Μαιῶταί τε καὶ ἔθνεα Σαυροματάων.
Ἐσθλὸν ἐνυαλίου γένος Ἄρεος. ἐκ γὰρ ἐκείνης
Ἰφθίμης φιλότητος Ἀμαζονίδων ἐγένοντο,
[69] * Τὴν ποτε Σαυρομάτῃσιν ἐπ' ἀνθρώποισι μίγησαν,
Πλαγχθεῖσαι πάτρηθεν, ἀπόπροθι Θερμώδοντος·
[32] Τοὔνεκα καὶ παῖδες μεγαλήτορες ἐξεγένοντο,
Ὕλην ναιετάοντες ἀπείριτον· ἧς διὰ μέσσης
‖ μέτα. Συρόμενος Τάναϊς Μαιώτιδος ἐς ‖ [50] μυχὰ πίπτει,
Ὅστε καὶ Εὐρώπην ἀποτέμνεται Ἀσίδος αἴης·
Ἐς δύσιν [95] Εὐρώπην· ἐς δ' αὐγάς, [95] Ἀσίδα γαῖαν.
Τοῦ δ' ἤτοι * πηγαὶ μὲν ἐν [4] οὔρεσι Καυκασίοισι
Τηλόθι μορμύρουσιν· ὁ δὲ πλατὺς ἔνθα καὶ ἔνθα
Ἑρπύμενος Σκυθικοῖσιν ἐπιβρέχει πεδίοισι.

624 Stant, extremi juxta gurgitem Oceani, 625 Indorum ultimis in montibus: ubi Ganges 626 Candidam [limpidam] aquam Nyssæam ad planitiem litoralem volvit. 627 Verùm non tanta magnitudo fuerit Asiæ terræ, † 628 Neque tota species videtur similis. quippe in illis 629 Continentibus unum mare immensum dominatur: 630 At in Asia vastus Oceanus. tres enim volutans 631 Sinus fluctuantes eructat, introrsum mittens, 632 Persicum, Hyrcanium, & Arabicum profundos habentem vortices: 633 Duos quidem, australes, † alium verò ad boream spectantē, 634 Ad boream spectantē, & ad Libem [Africum] vicinum ponto 635 Euxino: ubi homines innumeri circumhabitant. 636 Mediū verò amborū terræ immensus isthmus finit, 637 Hinc & inde longis porrectus campis. 638 Medium verò totius Asiæ mons circuit, 639 Orsus à terra Pamphylia, ad Indos etiam usque, 640 Interdum quidem obliquus & curvus, interdum verò rursus 641 Vestigiis [incessu suo] rectior: Taurum verò ipsum nominant, 642 Eo quòd tauro similis, & acutum caput habens incedit, 643 Montibus spatiosis multifidus hinc inde. 644 Ex quo innumeri amnes cum strepitu fluunt: 645 Hi quidem ad boream, illi verò ad austrum, quidam item ad impetum [flatum] 646 Euri & zephyri. quis omnia nomina retulerit? 647 Nec certè cognomentum unicum adeptus est, verùm in unoquoque 648 Nomen habet anfractu [flexu] Hæc autem illis curæ sint 649 Hominibus qui in loco illo vicinam domum posuêre. 650 Nunc quidem gentes omnes percurram quotquot celebres 651 Incolunt: Musæ verò rectissimum vestigium ducant. 652 Nempe paludem Mæotidem prope habitant 653 Ipsi Mæotæque & gentes † Sauromatarum, 654 Strenuum bellicosi genus † Martis. nam ex illo 655 Forti concubitu Amazonidum geniti sunt, 656 Quo olim Sauromatis cum viris mixtæ sunt, 657 Vagatæ è patria, procul à Thermodonte: 658 Quare etiam liberi magnanimi nati sunt, 659 Sylvam incolentes immensam: quam per mediam 660 Volutus Tanais Mæotidis in sinum labitur: 661 Qui etiamnum Europam abscindit [secernit] ab Asia terra: 662 Ad occasum, Europam: ad ortum autem, Asiam terram. 663 Hujus sanè fontes quidem in montibus Caucasiis 664 Procul murmurant: vastus autem hinc inde 665 Concitus [rapidè fluens] Schythicos currit super campos.

† Supple; quanta Europæ & Africæ, Ellipsis.

† Hyrcanium mare sc.

† qui & Sarmatæ.

† quippe quo Amazones ortæ ferebantur, his verò Sarmatæ. v. Com.

Τοῦ δ' αὖ κυμαίνοντος [72] ἀπείριτον ἐκ [41] Βορέαο,
|| ὑπό. Πηχθὲν ἀθρήσειας || ἀπὸ κρυμοῖο παγέντα.
|| χῶρον. Σχέτλιοι οἳ περὶ κεῖνον ἐνοίκια || φῶτες ἔχουσιν·
[4] Αἰεὶ σφιν ψυχή τε χιών, κρυμός τε δυσαής.
Καὶ δέκεν ἐξ ἀνέμων ὁπόταν πλεῖστον κρύος ἔλθῃ,
|| ὁρῶνται. Ἢ ἵππους θνήσκοντας ἐν ὀφθαλμοῖσιν || ἴδοιο,
|| ἢ καὶ ὁρῶντο. Ἠὲ καὶ ἡμιόνους, ἢ ἀγραύλων γένος οἰῶν.
Οὐ δὲ μὲν οὐδ' αὐτοί κεν ἀπήμαντοι τελέθοιεν
Ἀνέρες, οἳ κείνῃσιν [49] ὑπαὶ [12] ῥιπῇσι μένοιεν·
Ἀλλὰ γὰρ ἠλάσκουσιν, ὑποζεύξαντες ἀπήνας,
Χώρην εἰς ἑτέρην· λείπουσι δὲ γαῖαν ἀήταις
|| θύνοντες Χειμερίοις, οἵ τε [53] ζόφοι κακῇ || θύοντες ἀέλλῃ,
|| βησσήεντα. Γαῖαν τε κλονέουσι καὶ [4] οὔρεα || πάχνήεντα.
Τόσσοι μὲν ποταμὸν Τάναϊν περιναιετάουσι.
Σαυρομάτας δ' ἐπέχουσιν * ἐπασσύτεροι [24] γεγαῶτες
Σινδοί, Κιμμέριοί τε, καὶ οἳ πέλας Εὐξείνοιο
|| lego Κερκέποι, Τερέται ſeu Com. || Κερκέποί τ' * Ὀρέται τε, καὶ ἀλκήεντες Ἀχαιοί·
* Τούς ποτ' ἀπὸ Ξάνθοιο καὶ Ἰδαίου Σιμόεντος
[4] Πνοιαὶ [21] [10] νοσφίσαντο * νότοιό τε καὶ || βορέαο,
[6] Ἑσπομένους μετὰ δῆειν * [101] Ἀρηπάδῃ βασιλῆϊ.
|| ζεφύροιο Τοῖς δ' ἐπιναιετάουσιν ὁμούριον αἶαν ἔχοντες
|| Ζυγοί τε * Ἡνίοχοι, || Ζύγιοί τε Πελασγίδος ἔκγονοι αἴης.
Λακωνίδος. [31] Πὰρ δὲ μυχὸν πόντοιο, * μετὰ [56] χθόνα Τυνδαριδάων,
Κόλχοι ναιετάουσι * μετήλυδες Αἰγύπτοιο.
|| κόλπον. Καυκάσου ἐγγὺς ἐόντες, ὃς [84] Ὑρκανίον περὶ || πόντον
[4] Οὔρεσιν ἠλιβάτοισιν ἀέξεται. ἔνθα τε Φᾶσις
[56] * Κιρκαίου κατὰ νῶτον ἑλισσόμενος πεδίοιο,
Εὐξείνου [40] ποτὶ χεῦμα θολὴν ἐπιδέρκεται ἄχνην,
Ἀρξάμενος [72] προτέρωθεν ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο.
Τοῦ δὲ πρὸς ἀντολίην βορέην τ' ἐπικέκλιται [106] ἰσθμός,
[93] Ἰσθμὸς [81] Κασπίης τε καὶ Εὐξείνοιο θαλάσσης.
Τῷ δ' [68] ἐπιναιετάουσιν * ἑωθινὸν [68] ἔθνος Ἰβήρων,
Οἵ ποτε [99] Πυρρήνηθεν ἐπ' ἀντολίην ἀφίκοντο,
Ἀνδράσιν Ὑρκανίοισιν ἀπεχθέα δῆριν ἔχοντες.
Καὶ * Καμαριτάων φῦλον μέγα, [75] τοί ποτε Βάκχον
|| σφαλλινῶν Ἰνδῶν ἐκ πολέμοιο δεδεγμένοι [4] ἐξείνισσαν,
|| Εὐοῖ || καὶ Εὐοῖ σοί. Καὶ μετὰ || * Ληναίων ἱερὸν χορὸν ἐστήσαντο,
Ζώματα καὶ νεβρίδας ἐπὶ στήθεσσι βαλόντες,
|| ὁ δ' ἐν φρεσί. || Εὐοῖ Βάκχε λέγοντες· || ὁ δὲ φρεσὶ [51] † φίλατο δαίμων
Κείνων ἀνθρώπων γενεὴν καὶ ἤθεα γαίης.
|| διαγράψαιμι. Τοῖς δ' ἐπὶ [81] Κασπίη κυμαίνεται ἀμφιτρίτη·
Ῥεῖα δέ τοι καὶ τήνδε || διαγράψαιμι θάλασσαν,

Οὐ

666 Hoc porro æstuante immensum in modum à borea, 667 Glaciem videres præ frigore concretam. 668 Miseri qui circa illum domicilia homines habent: 669 Perpetuò illis frigida nix, gelúque perniciosè flans [cum pernicioso flatu conjunctum] 670 Et quum è ventis plurimum frigus venerit, 671 Aut equos morientes ante oculos cernas, 672 Aut etiam mulos, aut in agro stabulantium genus ovium. 673 Neque etiam ipsi illæsi esse possent 674 Homines qui illis sub flatibus manerent: 675 Verùm fugiunt, junctis plaustris, 676 Regionem in aliam: linquunt autem terram ventis 677 Hybernis, qui etiam improba furentes [ruentes] procella, 678 Terrámque agitant & montes piniferos. 679 Tot sanè fluvium Tanain accolunt. 680 Sauromatas verò excipiunt qui magis conferti sunt [densi] 681 Sindi, Cimmeriique, & qui prope Euxinum 682 ||Cercetiique, Oretæque, & strenui Achæi, 683 Quos olim à Xantho & Idæo Simoente [à Troja] 684 Flatus abduxerunt austríque || & aquilonis, 685 Sequentes ad bellum Martia fortitudine præditum [vel, † à Marte oriundum: vel, Martis filium] regem. 686 Post hos autem habitant vicinam terram tenentes 687 Heniochi, Zygiique ||è Pelasgica oriundi terra. 688 Ad recessum autem intimum Ponti, † post terram Tyndaridarum, 689 Colchi habitant, advenæ Ægypti, [qui eò commigrarunt ex Ægypto] 690 Prope Caucasum qui sunt, qui Hyrcanium prope mare 691 Montibus altissimis excrescit. ubi Phasis 692 † Circæi per dorsum [planiciem] se volvens campi, 693 Euxini ad undam rapidam eructat spumam, 694 Incipiens primùm è monte Armenio. 695 Hujus autem versus orientem boreámque adjacet isthmus, 696 Isthmus [discrimen] Caspiique & Euxini maris. 697 In eo autem habitant orientalis gens Iberorum, 698 Qui olim † è Pyrene ad orientem venerunt, 699 Cum hominibus Hyrcaniis implacabile bellum cõmittentes. 700 Etiam † Camaritarum natio magna, qui quondam Bacchum 701 Indorum è bello recipientes, hospitio exceperunt, 702 Atque cum Bacchidibus sacram choream duxerunt, 703 Cingula [balteos] & hinnulorum pelles pectoribus injicientes, 704 Euœ Bacche, clamantes: ipse autem animo amplexatus est deus 705 Illorum hominũ nationem, & sedes [domicilia] illius terræ. 706 Post hos verò Caspium fluctuat mare: 707 Facilè autem tibi & hoc descripserim mare,

||Cercetii Toretæq;.

|| vel, & Zephyri.

† Agamemnonem sc. cujus proavus Oenomaus Martis filius.

||potiùs, è Laconica.

†post Dioscuriadẽ.

†Colchidis, ubi Circe nata, utpote Æetæ soror, v. Com.

† Ex Hispaniâ, ubi Pyrenæi montes.

† virorum in cameris degentiũ, v.Com.

708 Qui

Οὐ μὲν ἰδὼν ἀπάνευθε πόρους, οὐ [36] νηὶ περήσας. 708
Οὐ γάρ μοι βίος ἐστὶ [17] μελαινάων ἐπὶ νηῶν· 709
Οὐδέ μοι ἐμπορίη πατρώϊος, οὐδ' ἐπὶ Γάγγην 710
Ἔρχομαι. ([72] οἷά τε πολλοὶ Ἐρυθραίου διὰ πόντου, 711
Ψυχῆς οὐκ ἀλέγοντες, ἵν' ἄσπετον ὄλβον ἕλωνται) 712
Οὐδὲ μὲν Ὑρκανίοις ἐπιμίσγομαι, οὐδ' * ἐρεείνω 713
* Καυκασίης [98] κνημῖδας || Ἐρυθραίων τ' Ἀρειηνῶν· 714
Ἀλλά με Μουσάων φορέει νόος, αἵτε δύνανται 715
Νόσφιν ἀλημοσύνης πολλὴν ἅλα μετρήσασθαι, 716
Οὔρεά τ' ἤπειρόν τε καὶ αἰθερίην ὁδὸν ἄστρων. 717
Ἀλλ' εἴη τοι σχῆμα περίδρομον ἀμφιέλικτον 718
Πάσης Κασπίης μεγάλης ἁλός. οὐκ ἂν ἐκείνην 719
Νηὶ περήσειας [5] τριτάτης ἐπὶ [50] κύκλα σελήνης· 720
Τόσσος γὰρ πόρος ἐστὶν ἀμείλιχος. ἀμφὶ δὲ μετ' || ἄρκτους 721
Ἑλκομένην, [37] προχοῆς ἐπιμίσγεται Ὠκεανοῖο. 722
|| Ἣ δὴ πολλὰ μὲν ἄλλα μετ' ἀνδράσι θαύματ' ἀέξει, 723
Φύει δὲ κρύσταλλον, ἴδ' *[36] ἠερόεσσαν ἴασπιν, 724
Ἐχθρὴν * Ἐμπούσῃσι, καὶ ἄλλοις εἰδώλοισι. 725
Πάντα δέ τοι [19] ἐρέω ὅσα || μὲν [3] περὶ φῦλα νέμονται, 726
Ἀρξάμενος πλευρῆς ζεφυρίτιδος † ἐκ βορέαο. 727
Πρῶτοι μὲν Σκύθαι εἰσὶν ὅσοι Κρονίης ἁλὸς ἄγχι 728
[10] Παρραλίην ναίουσιν ἀνὰ στόμα Κασπίδος ἅλμης. 729
|| Οὖννοι δ' ἑξείης, * ἐπὶ δ' αὐτοῖς Κάσπιοι ἄνδρες· 730
Ἀλβανοί τ' ἐπὶ τοῖσιν [16] ἀρήϊοι, οἵ θ' ὑπὲρ αἶαν 731
Τρηχεῖαν ναίουσι Καδούσιοι. ἄγχι δὲ Μάρδοι, 732
Ὑρκάνιοι, || Τάπυροί τ'. ἐπὶ δὲ σφίσιν ὁλκὸν ἑλίσσει 733
* || Μάρδος, Δερκεβίων τε καὶ || ἀφνειῶν πέμα Βάκτρων· 734
Ἀμφοτέρων γὰρ μέσσος ἐς Ὑρκανίην ἅλα [57] † βάλλει. 735
Ἀλλ' ἤτοι Βάκτροι μὲν ἐπ' ἠπείροιο νέμονται 736
Χώρην εὐρυτέρην, * κνημοῖς ὑπὸ || Παρνησοῖο, 737
Δερκέβιοι δ' ἑτέρωθεν ἐφ' ὕδατι [84] Κασπίοισι. 738
Τοὺς δὲ μετ', ἀντολίηνδε, [36] πέρην [51] † κελάδοντος || *Ἀράξου 739
Μασσαγέται ναίουσι, θοῶν * ῥυτῆρες ὀϊστῶν· 740
Ἀνέρες οὓς μήτ' αὐτὸς ἐγώ, μήθ' ὅστις ἑταῖρος 741
Ἐμπελάσαι. μάλα γάρ [53] τε [81] † κακοξεινώτεροι ἄλλων. 742
Οὐ γάρ σφιν σίτοιο μελίφρονος ἐστὶν ἐδωδή, 743
Οὐδὲ μὲν [54] οὐδ' οἶνος μελιηδέος· ἀλλὰ γὰρ ἵππων 744
Αἵματι μισγόμενον λευκὸν γάλα, δαῖτα τίθενται. 745
Τοῖς δ' ἔπι πρὸς βορέην Χοράσμιοι οἷς ἔπι γαῖα 746
Σογδιάς, ἧς διὰ || μέσατον ἕλκεται ἱερὸς Ὦξος. 747
[53] Ὅς τε λιπὼν Ἠμωδὸν ὄρος, μετὰ Κασπίδα [57] † βάλλει. 748
[75] Τὸν μέτ', ἐπὶ [12] προχοῇσιν [41] Ἰαξάρταο νέμονται 749

Τόξα

|| lego Ἐρυθραίων Ἀρειηνῶν, v. Com.
|| ἄρκτον Ἑλκόμενον. ἤ, ὀξὺ δ' ἐπ' ἄρκτους Ἑλκομένη
|| Ὅς δή.
|| οἱ.
|| Ὦννοι καὶ Οὖννοι.
|| τ' Ἄπυροι.
|| lego Μάργος Δερβεκίων τε
|| ἀφνειῶν.
|| lege Παρνησσοῖο vel Παροπαμισοῖο, Eust.
|| ἀέξεω
|| μέσσος.
|| ἧς ἀνὰ μέσσον.

708 Qui tamen non vidi procul meatus [sinus ejus] neque navi eò trajeci. 709 Non enim mihi vita est in atris [atra pice oblitis] navibus: 710 Neque mihi mercatura est paterna: neque ad Gangem 711 Proficiscor, (ut multi rubrum per mare, 712 De vita non soliciti, quò immensas divitias consequantur) 713 Nec cum Hyrcaniis commercium mihi est. neque vestigo 714 Saltus qui in pede Caucasi, || rubeorúmque Arianorum: 715 Verùm me Musarum agitat [impellit] mens, quæ quidem possunt 716 Absque vagatione magnum mare metiri, 717 Montésque & continentem & æthereum cursum siderum. 718 Verùm fuerit sanè forma rotunda, undique sinuosa, 719 Totius Caspii magni maris. non illud 720 Navi trajeceris † tertiæ ad orbes lunæ. 721 Tantus nanque trajectus est immanis. retrò autem ad septentriones 722 Protractus, † gurgitibus commiscetur Oceani. 723 Quod certè multa quidem alia inter homines miracula producit, 724 Gignit autem crystallum, atque aerei coloris iaspim, 725 Infestam Empusis, & aliis spectris. 726 Omnes autem tibi referam quotquot ipsum gentes circũhabitant, 727 Orsus à latere occiduo à † borea. 728 Primi quidem Schythæ sunt, qui † Saturnium prope mare 729 Maritimam oram incolunt ad ostium Caspii maris. 730 Unni autem deinceps: post ipsos autem Caspii viri. 731 Albaníque post hos Martii, quíque super terram 732 Asperam habitant Cadusii. prope autem Mardi, 733 Hyrcaniíque, Tapyrique. post autem ipsos tractum sinuat 734 || Mardus, Dercebiorúmq; & divitum potus Bactrorum. 735 Amborum nanque medius in Hyrcanium mare effunditur. 736 Sed nimirum Bactri quidem in continente possident [incolunt] 737 Regionem latiorem, sub jugis || Parnassi, 738 || Dercebii autem altera ex parte ad undas Caspias. 739 Hos verò post, orientem versus, trans resonantem [frementem] Araxem 740 Massagetæ degunt, velocium emissores sagittarum: 741 Viri quibus nec egomet, neque quisquis est sodalis 742 Appropinquet: multo nanque inhospitaliores sunt aliis. 743 Neque enim ipsis suavis frumenti est cibus, 744 Neque sanè vinum indigenum [populare] sed equorum 745 Sanguini miscentes candidum lac, epulas apponunt. 746 Hos autem post ad boream, Chorasmii: post quos terra 747 Sugdiana, cujus per medium volvitur sacer Oxus, 748 Qui linquens Emodum montem; in Caspium [mare] labitur. 749 Quem post, ad fluenta Iaxartæ degunt

|| *& Arianorum mare Rubrum accolentium.*

† *intra trimestre spatium.*

† *Error veterum, cùm mare Caspium cum Oceano commercium non habeat.*

† *& à boreali ejus lateris parte.*

† *prope Oceanum septentrionalem.*

|| *Margus Derbeciorum.*

|| *Parpanisi.*

|| *Derbecii.*

 Arcus

Τόξα Σάκαι φορέοντες, ἃ [35] μηκέτις ἄλλος ἐλέγχοι
Τοξευτής. οὐ γάρ σφι * [106] θέμις [72] ἀνεμώλια βάλλειν.
|| Φρῦνοι. Καὶ Τόχαροι, || Φροῦροί τε· καὶ ἔθνεα βάρβαρα Σηρῶν,
Οἵτε βόας μὲν ἀναίνονται καὶ ἴφια μῆλα,
Αἰόλα δ' * ξαίνοντες ἐρήμης ἄνθεα γαίης,
Εἵματα τεύχουσιν πολυδαίδαλα, τιμήεντα,
|| γαίης. Εἰδόμενα [41] χροιῇ λειμωνίδος ἄνθεσι || [41] ποίης·
Κείνοις οὔτι [53] κεν ἔργον ἀραχνάων ἐρίσειεν.
Ἄλλοι δ' Σκύθαι εἰσὶ * ἐπήτριμοι, οἵτε νέμονται
* Ἐσχατιάς· περὶ δέ σφι [36] δυσήνεμος ἐκτέταται χθών,
|| κεκλιμένη. Χειμερίοις ἀνέμοισι || λελειμμένη, ἠδὲ χαλάζαις.
Τόσσοι μὲν φῶτες περὶ Κάσπια κύματ' [48] ἔασι.
|| vid. not. in v. 821, * [47] Φράζεο δ' ἐκ Κόλχων καὶ Φάσιδος ἐς δύσιν ἤδη,
[57] † Εὐξείνου παρὰ || χεῖλος, ἐπιλαδὸν ἔθνεα Πόντου,
|| Ἄγχι. || Ἄχρι [16] Θρηϊκίου στόματος, τόθι * Χαλκὶς ἄρουρα.
Βύζηρές τοι πρῶτα, καὶ ἄγχόθι φῦλα Βεχείρων·
Μάκρωνες, Φίλυρές τε, * καὶ [56] οἳ μόσσυνας ἔχουσι
Δουραέους. τῶν δ' ἄγχι * πολύρρηνες Τιβαρηνοί.
Τοῖς δ' ἔπι, καὶ * Χάλυβες στυφελὴν καὶ ἀπηνέα γαῖαν
Ναίουσιν, μογεροὶ δεδαηκότες ἔργα σιδήρου,
Οἳ ῥα [6] † βαρυγδούποισιν ἐπ' ἄκμοσιν [24] ἑστηῶτες,
Οὔποτε παύονται καμάτου καὶ ὀϊζύος αἰνῆς.
Τοὺς δὲ μετ' * Ἀσσυρίης * πρόχυσις χθονὸς ἐκτελάνυσται·
Ἔνθ' [89] Ἀμαζονίδεσσιν ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο
|| ἐνίησιν. Λευκὸν ὕδωρ || προΐησιν * ἐνυάλιος Θερμώδων,
Ὅς ποτ' [9] † ἀλωομένην Ἀσωπίδα [21] † δέκτο Σινώπην,
Καί μιν [3] * ἀκηχεμένην σφετέρῃ * παρενάσσατο χώρῃ,
Ζηνὸς ἐφημοσύνῃσιν. ὁ γὰρ φιλότητος ἐραννῆς
* Ἰσχανόων, πάτρης ἀπενόσφισεν οὐκ ἐθέλουσαν.
Ἐκ τῆς καὶ [6] πτολίεθρον ἐπώνυμον ἄνδρες ἔχουσι.
|| παρά. Κείνου δ' αὖ ποταμοῖο || περὶ κρυμώδεας ὄχθας
[97] Τέμνοις κρυστάλλου καθαρὸν λίθον, [72] οἷά [53] τε πάχνην
Χειμερίην· [65] † δήεις δὲ καὶ * ὑδατόεσσαν ἴασπιν.
Ἶρις δ' ἑξείης καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει.
Τῷ δ' ἐπιμορμύρουσι ῥοαὶ Ἅλυος ποταμοῖο,
|| Ἑλκομένου. || Ἑλκόμεναι βορέηνδε, Καραμβίδος ἐγγύθεν ἄκρης,
Ἀρξάμεναι τὰ πρῶτον ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο.
Παφλαγόνες δ' ἐπὶ τοῖσιν ἐπ' ἠϊόνεσσι νέμονται,
|| γένος. Καὶ * Μαριανδυνῶν ἱερὸν || πέδον· ἔνθ' ἐνέπουσιν
* Οὐδαίου Κρονίδαο μέγαν κύνα * χαλκεόφωνον,
Χερσὶν ἀνελκόμενον μεγαλόφρονος Ἡρακλῆος,
|| στόματος, Δεινὸν ἀπὸ || στομάτων [19] βαλέειν σιαλώδεα χυλόν:

Τὸν

SCYTHIA
INTRA
IMAUM
SCYTHIA
EXTRA
IMAUM
SARMATIA ASIATICA
Sarmatiæ Europææ pars
Mæotis Palus
Taurica Chersonesus
PONTUS EUXINUS
Propontis
Bithynia
PONTUS
GALATIA
ASIA MINOR
Phrygia major
Lydia
Caria
Lycia
Pamphylia
Cilicia
Cappadocia
Colchis
Iberia
Albania
Armenia minor
ARMENIA
Rhodus I.
Cyprus
MARIS MEDITERRANEI PARS
Ægyptium Pelagus
MESOPOTAMIA
ASSYRIA
SYRIA
Palmyrena
Babylonia
Chaldæi
ARABIA DESERTA
MARE CASPIUM Seu HYRCANIUM
MEDIA
Susiana
PERSIS
Parætacene
Sinus Persicus
PARTHIA
HYRCANIA
CARMANIA DESERTA
CARMANIA
SOGDIANA
BACTRIANA
SACÆ nomades
Massagetæ Ptol:
Iaxartes fl.
Oxus fl.
ARIA
DRANGIANA
ARACHOSIA
PAROPANISUS
GEDROSIA
INDIA INTRA GANGEM
INDIA EXTRA GANGEM
Sinus Gangeticus
MARE ORIENTALE
Chersonesi pars
MARE RUBRUM
ARABIA FELIX
Sinus Arabicus
SABÆI
Catabani
Homeritæ
Scenitæ seu Saraceni
Libya AFRICÆ PARS
ÆGYPTUS
Alexandria
ÆTHIOPIA SUB ÆGYPTO
Meroe Insula
TROGLODYTICA
Tropicus Cancri
Nilus fl.
Indus fl.
Ganges fl.
Emodi montes
Caucasus montes
Imaus mons
ASIÆ Veteribus Cognitæ Tabula

Τόξα Σάκαι φορέοντες, ἅ [35] μηκέτις ἄλλος ἐλέγχοι
Τοξευτής. οὐ γάρ σφι * [106] θέμις [72] ἀνεμώλια βάλλειν.
‖Φρῦνοι. Καὶ Τόχαροι, ‖ Φρουροί τε· καὶ ἔθνεα βάρβαρα Σηρῶν,
Οἵτε βόας μὲν ἀναίνονται καὶ ἴφια μῆλα,
Αἰόλα δὲ * ξαίνοντες ἐρήμης ἄνθεα γαίης,
Εἵματα τεύχουσιν πολυδαίδαλα, τιμήεντα,
‖γαίης. Εἰδόμενα [41] χροιῇ λειμωνίδος ἄνθεσι ‖ [41] ποίης·
Κείνοις οὔτι [53] κεν ἔργον ἀραχνάων ἐρίσειεν.
Ἄλλοι δὲ Σκύθαι εἰσὶ * ἐπήτειμοι, οἵτε νέμονται
* Ἐρμαίας· περὶ δέ σφι [36] δυσήνεμος ἐκτέταται χθὼν,
‖κεκλιμένη. Χειμερίοις ἀνέμοισι ‖ λελειμμένη, ἠδὲ χαλάζαις.
Τόσσοι μὲν φῶτες περὶ Κάσπια κύματ' [48] ἔασι.
‖vid.not. * [47] Φράζεο δ' ἐκ Κόλχων καὶ Φάσιδος ἐς δύσιν ἤδη,
in v.821, [57] † Εὐξείνου παρὰ ‖ χεῖλος, ἐπιλαδὸν ἔθνεα Πόντου,
‖Ἄγχι. ‖ Ἄχρι [16] Θρηϊκίου στόματος, τόθι * Χαλκὶς ἄρουρα.
Βύζηρές τοι πρῶτα, καὶ ἀγχόθι φῦλα Βεχείρων·
Μάκρωνες, Φίλυρές τε, * καὶ [56] οἳ μόσσυνας ἔχουσι
Δουρατέους. τῶν δ' ἄγχι * πολύρρηνες Τιβαρηνοί.
Τοῖς δ' ἔπι, καὶ * Χάλυβες στυφελὴν καὶ ἀπηνέα γαῖαν
Ναίουσιν, μογεροὶ δεδαηκότες ἔργα σιδήρου,
Οἵ ῥα [6] † βαρυγδούποισιν ἐπ' ἄκμοσιν [24] ἑστηῶτες,
Οὔποτε παύονται καμάτου καὶ ὀϊζύος αἰνῆς.
Τοὺς δὲ μετ' * Ἀσσυρίης * προέχουσα χθονὸς ἐκτετάνυσται·
Ἔνθ' [89] Ἀμαζονίδεσσιν ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο
‖ἐνίησιν. Λευκὸν ὕδωρ ‖ προΐησιν * ἐνυάλιος Θερμώδων,
Ὅς ποτ' [?] † ἀλωομένην Ἀσωπίδα [21] † δέκτο Σινώπην,
Καί μιν [3] * ἀκηχεμένην σφετέρῃ * παρενάσσατο χώρῃ,
Ζηνὸς ἐφημοσύνῃσιν. ὁ γὰρ φιλότητος ἐραννῆς
* Ἱμερόων, πάτρης ἀπενόσφισεν οὐκ ἐθέλουσαν.
Ἐκ τῆς καὶ [6] πτολίεθρον ἐπώνυμον ἄνδρες ἔχουσι:
‖παρά. Κείνου δ' αὖ ποταμοῖο ‖ περὶ κρυμώδεας ὄχθας
[97] Γέμνοις κρυστάλλου καθαρὸν λίθον, [72] οἷά [53] τε πάχνην
Χειμερίην· [65] † δήεις δὲ καὶ * ὑδατόεσσαν ἴασπιν.
[5] Ἶρις δ' ἑξείης καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει.
Τῷ δ' ἐπιμορμύρουσι ῥοαὶ Ἅλυος ποταμοῖο,
‖Ἑλκομένου. ‖ Ἑλκόμεναι βορέηνδε, Καραμβίδος ἐγγύθεν ἄκρης,
Ἀρξάμεναι πρώτιστον ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο.
Παφλαγόνες δ' ἐπὶ τοῖσιν ἐπ' ἠϊόνεσσι νέμονται,
‖γύος. Καὶ * Μαριανδυνῶν ἱερὸν ‖ πέδον· ἔνθ' ἐνέπουσιν
* Οὐδαίου Κρονίδαο μέγαν κύνα * χαλκεόφωνον,
Χερσὶν ἀνελκόμενον μεγαλόφρονος Ἡρακλῆος,
‖στόματος, Δεινὸν ἀπὸ ‖ στομάτων [19] βαλέειν σιαλώδεα χυλόν:

Τὸν

SARMATIA ASIATICA

SCYTHIA INTRA IMAUM

SCYTHIA EXTRA IMAUM

SERICA PARS

Sarmatiæ Europææ pars

Mæotis palus

PONTUS EUXINUS

MARE CASPIUM seu HYRCANIUM

SOGDIANA

SACÆ nomades

Massagetæ Ptol:

Iaxartæ

Imaus mons

Emodi montes

COLCHIS

IBERIA

ALBANIA

ARMENIA MAIOR

PONT GALATIA

ASIA MINOR

Paphlagonia

Bithynia

Mysia

Phrygia major

Lydia

Caria

Lycia

Cappadocia

Cilicia

Cyprus

MESOPOTAMIA

ASSYRIA

MEDIA

HYRCANIA

PARTHIA

MARGIANA

BACTRIANA

ARIA

PAROPANISUS

ARACHOSIA

DRANGIANA

GEDROSIA

CARMANIA DESERTA

CARMANIA

PERSIS

SUSIANA

Elymais

Babylonia

Chaldæa

SYRIA

Palmyrena

ARABIA DESERTA

ARABIA FELIX

Sinus Persicus

Sinus Arabicus

MARE RUBRUM

MARIS MEDITERRANEI PARS

Ægyptium Pelagus

ÆGYPTUS

LIBYA AFRICÆ PARS

ÆTHIOPIA SUB ÆGYPTO

TROGLODYTICA

INDIA INTRA GANGEM

INDIA EXTRA GANGEM

INDUS

Sinus Gangeticus

MARE ORIENTALE

SINARUM REGIO PARS

Sinus Magnus

Chryses Chersonesi

Semantheni

Tropicus Cancri

ASIÆ Veteribus

Τόξα Σάκαι φορέοντες, ἃ [35] μηκέτις ἄλλος ἐλέγχοι
Τοξευτής. οὐ γάρ σφι * [106] θέμις [72] ἀνεμώλια βάλλειν.
‖ Φρῦνοι. Καὶ Τόχαροι, ‖ Φροῦροί τε· καὶ ἔθνεα βάρβαρα Σηρῶν,
Οἵτε βόας μὲν ἀναίνονται καὶ ἴφια μῆλα,
Αἰόλα δὲ * ξαίνοντες ἐρήμης ἄνθεα γαίης,
Εἵματα τεύχουσιν πολυδαίδαλα, τιμήεντα,
‖ γαίης. Εἰδόμενα [41] χροιῇ λειμωνίδος ἄνθεσι ‖ [41] ποίης·
Κείνοις οὔτι [53] κεν ἔργον ἀραχνάων ἐρίσειεν.
Ἄλλοι δὲ Σκύθαι εἰσὶ * ἐπήτειμοι, οἵτε νέμονται
* Ἐραλιάς· περὶ δέ σφι [36] δυσήνεμος ἐκτέταται χθών,
‖ κεκλι- Χειμερίοις ἀνέμοισι ‖ λελειμμένη, ἠδὲ χαλάζαις.
μένη. Τόσσοι μὲν φῶτες περὶ Κάσπια κύματ' [48] ἔασι.
‖ vid. not. * [47] Φράζεο δ' ἐκ Κόλχων καὶ Φάσιδος ἐς δύσιν ἤδη,
in v. 821, [57] † Εὐξείνου παρὰ ‖ χεῖλος, ἐπιλαδὸν ἔθνεα Πόντου,
‖ Ἄγχι. ‖ Ἄχρι [16] Θρηϊκίου στόματος, τόθι * Χαλκὶς ἄρουρα.
Βύζηρές τοι πρῶτα, καὶ ἄγχόθι φῦλα Βεχείρων·
Μάκρωνες, Φίλυρές τε, * καὶ [56] οἱ μόσσυνας ἔχουσι
Δουρατέους. τῶν δ' ἄγχι * πολύρρηνες Τιβαρηνοί.
Τοῖς δ' ἔπι, καὶ * Χάλυβες στυφελὴν καὶ ἀπηνέα γαῖαν
Ναίουσιν, μογεροὶ δεδαηκότες ἔργα σιδήρου,
Οἵ ῥα [6] † βαρυγδούποισιν ἐπ' ἄκμοσιν [24] ἑστηῶτες,
Οὔποτε παύονται καμάτου καὶ ὀϊζύος αἰνῆς.
Τοὺς δὲ μέτ' * Ἀσσυρίης * πρόχυσις χθονὸς ἐκτετάνυσται·
Ἔνθ' [89] Ἀμαζονίδεσσιν ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο
‖ ἐνίησιν. Λευκὸν ὕδωρ ‖ προΐησιν * ἐνυάλιος Θερμώδων,
Ὅς ποτ' [9] † ἀλωομένην Ἀσωπίδα [21] † δέκτο Σινώπην,
Καί μιν [3] * ἀκηχεμένην σφετέρῃ * παρενάσσατο χώρῃ,
Ζηνὸς ἐφημοσύνῃσιν. ὁ γὰρ φιλότητος ἐραννῆς
* Ἱεμένων, πάτρης ἀπενόσφισεν οὐκ ἐθέλουσαν.
Ἐκ τῆς καὶ [6] πτολίεθρον ἐπώνυμον ἄνδρες ἔχουσι·
‖ παρά. Κείνου δ' αὖ ποταμοῖο ‖ περὶ κρημνώδεας ὄχθας
[97] Γέμνοις κρυστάλλου καθαρὸν λίθον, [72] οἷά [53] τε πάχνην
Χειμερίην· [65] † δήεις δὲ καὶ * ὑδατόεσσαν ἴασπιν.
Ἶρις δ' ἑξείης καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει.
Τῷ δ' ἐπιμορμύρουσι ῥοαὶ Ἅλυος ποταμοῖο,
‖ Ἑλκο- ‖ Ἑλκόμεναι βορέηνδε, Καραμβίδος ἐγγύθεν ἄκρης,
μένου. Ἀρξάμεναι πρώτιστον ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο.
Παφλαγόνες δ' ἐπὶ τοῖσιν ἐπ' ἠϊόνεσσι νέμονται,
‖ γένος. Καὶ * Μαριανδυνῶν ἱερὸν ‖ πέδον· ἔνθ' ἐνέπουσιν
* Οὐδαίου Κρονίδαο μέγαν κύνα * χαλκεόφωνον,
Χερσὶν ἀνελκόμενον μεγαλόφρονος Ἡρακλῆος,
‖ στόματος, Δεινὸν ἀπὸ ‖ στομάτων [19] βαλέειν σιαλώδεα χολόν·

Τὸν

ASIÆ Veteribus Cognitæ Tabula
MARE CASPIUM seu HYRCANIUM
MARE RUBRUM
MARE ORIENTALE
MARIS MEDITERRANEI PARS
Ægyptium Pelagus
EUXINUS
PONTUS
Europæ pars
Mæotis palus
Taurica Chersonesus
SCYTHIA
IMAUM
EXTRA IMAUM
SERICÆ PARS
SACÆ nomades
SOGDIANA
BACTRIANA
HYRCANIA
Laxartes
Massagetæ Ptol:
ARMENIA
IBERIA
ALBANIA
COLCHIS
ASIA MINOR
Bithynia
Propontis
Mysia
Lydia
Caria
Lycia
Cappadocia
Cilicia
Cyprus
SYRIA
MESOPOTAMIA
ASSYRIA
MEDIA
SUSIANA
PERSIS
Babylonia
PARTHIA
CARMANIA DESERTA
ARIA
PAROPANISUS
ARACHOSIA
DRANGIANA
GEDROSIA
CARMANIA
Sinus Persicus
ARABIA DESERTA
ARABIA FELIX
Saraceni
SABÆI
Sinus Arabicus
ÆGYPTUS
Libya
AFRICÆ PARS
ÆTHIOPIA SUB ÆGYPTO
Meroe Insula
TROGLODYTÆ
Tropicus Cancri
INDOS fl.
INDIA INTRA GANGEM
INDIA EXTRA GANGEM
Sinus Gangeticus
Sinus Magnus
Chryses Chersonesi pars
SINARUM REGIO PARS
Taprobanæ pars
Dioscoridis Ins:
Aromata emp:
Azaniæ pars

750 Arc
751 Sag
752 Et
753 Qui
754 Var
stes fac
pratent
nearun
qui pot
quam
objecta
cum Ca
& Phasi
turmat
cium of
ac prop
que, &
pecore
etiam
laborio
[gravis
labore
aggestio
dibus
immitt
bundar
mœsta
enim co
invitam
habent
781 Sec
782 Hy
783 Iris
784 Po
785 Qu
monto
787 Pa
788 Et
789 † T
habent
lis, 79
succum

750 Arcus Sacæ gestantes, quos nemo alius improbaverit
751 Sagittarius. non enim ipsis fas est incassum jaculari.
752 Et Tochari, Phruríque, & gentes barbaræ Serum,
753 Qui boves quidem aspernantur, & pingues oves:
754 Varios autem depectentes desertæ flores terræ, 755 Ve-
stes faciunt varii artificii pretiosas: 756 Similes colore
pratensis floribus herbæ. 757 Illis nequaquam opus ara-
nearum certaverit. 758 Alii item Scythæ sunt numerosi,
qui possident 759 †Extremitates: circum verò ipsos tellus
quam venti infestant, est porrecta, 760 Hybernis ventis
objecta, atque grandinibus. 761 Tot quidem gentes cir-
cum Caspias undas sunt. 762 Observa autem, à Cholchis
& Phaside ad occasum jam, 763 Euxini juxta labrum [littus]
turmatim [catervatim] gentes Ponti, 764 Usque ad Thra-
cium ostium, ubi †Chalcis tellus. 765 Byzeres tibi primùm,
ac prope [illos] gentes Bechirum, 766 Macrones, Peilyrés-
que, & † qui turres habent 767 Ligneas. hos verò juxta,
pecore abundantes Tibareni. 768 Post hos autem,
etiam Chalybes duram & sævam terram 769 Habitant,
laboriosi edocti fabricam ferri: 770 Qui quidem gravisonas
[gravifremas] ad incudes stantes, 771 Nunquam cessant à
labore & ærumna gravi. 772 Hos autem post, † Assyriæ
aggestio [aggeratio] terræ extenta est, 773 Ubi Amazoni-
dibus è monte Armenio 774 Albam [limpidam] aquam
immittit bellicosus Thermodon, 775 Qui quondam erra-
bundam Asopi filiam excepit Sinopen, 776 Atque ipsam
mœstam sua collocavit in regione, 777 Jovis imperio. hic
enim concubitus jucundi 778 Cupidus, à patria abduxit
invitam. 779 A qua etiam †urbem cognominem homines
habent. 780 † Illius autem fluvii circa frigidas ripas
781 Secabis crystalli nitidum lapidem, veluti glaciem
782 Hybernam: invenies verò & cæruleam iaspim.
783 Iris autem deinceps limpidas aquas in mare mittit.
784 Post hunc verò murmurant fluenta Halyis fluvii,
785 Quæ trahuntur boream versus, Carambim prope pro-
montorium, 786 Exorta primùm è monte Armenio.
787 Paphlagones autem post hos ad littora habitant,
788 Et Mariandynorum divinum solum: ubi perhibent,
789 † Terrestris Saturni ingentem canem, æneam vocem
habentem, 790 Manibus extractum magnanimi Hercu-
lis, 791 Terrum è faucibus projecisse salivæ similem
succum:

† *Extremas orbis partes ad septentrionem.*

† *Chalcedonia regio.*

† *Mossynœci, Periphr.*

† *Leucosyria*, v. Com.

† *Sinopen.*

† *Thermodontis.*

† *Cerberum, Jovis Stygii, hoc est, Ditis, canem.*

 792 Quem

Τὸν μὲν ἐδέξατο γαῖα, καὶ ἀνδράσι * πῆμ' ἐφύτευσεν.
Ἄγχι δὲ Βιθυνοὶ λιπαρὴν χθόνα ναιετάουσι,
Ῥήβας ἔνθ' ἐρατεινὸν ἐπιπροΐησι ῥέεθρον,
[94] Ῥήβας, ὃς Πόντοιο παρὰ στομάτεσσιν ὁδεύει,
[94] Ῥήβας, οὗ κάλλιστον ἐπὶ χθονὶ εὕρεται ὕδωρ.
Τόσσοι μὲν Πόντοιο περικτίται ἄνδρες [48] ἔασι·
Κεῖνα δέ τοι Σκυθίης περιλελεγμένα φῦλα πελέσθω.
Νῦν δ' αὖ * [10] παρραλίης Ἀσίης πόρον ἐξενέποιμι,
Ὅς ῥά τε πρὸς νότον εἶσιν ἐφ' Ἑλλήσποντον ὁδεύων,
Καὶ [49] ποτὶ μηκίστου νότιον ῥόον Αἰγαίοιο,
Μέσφ' αὐτῆς Συρίης τε καὶ Ἀρραβίης ἐρατεινῆς:
* Χαλκηδέες μὲν πρῶτα παρὰ στόμα γαῖαν ἔχουσιν,
[5] Οὐδοὺς ἐς [62] ἀντιπέρην Βυζάντιον εἰσορόωντες.
[91] † Βέβρυκες δ' ἐπὶ τοῖσι, καὶ [4] οὔρεα Μυσίδος αἴης,
[5] Ἧχι περ ἱμερόεντα * Κίος προΐησι ῥέεθρα,
* Τοῦ ποτ' ἐπὶ προχοῇσιν Ὕλαν ἥρπαξατο νύμφη,
[3] Ὀτρηρὸν θεράποντα πελωρίου Ἡρακλῆος.
Ἔνθεν ἐφ' Ἑλλήσποντον ἐπιτρέχει ἄσπετος [98] ἀγκὼν
Βαιοτέρης Φρυγίης· ἑτέρη δέ τοι ἔνδοθι κεῖται,
Εὐρυτέρη [24] γεγαυῖα, παρ' ὕδασι Σαγγαρίοιο.
Ἀλλ' ἤτοι μεγάλη μὲν ἐπ' ἀντολίην τετάνυσται,
Ἱππόβοτος, λιπαρή τε· πρὸς ἑσπερίην δ' αὖ ἴδοιο
* Τὴν ἑτέρην, ἣ κεῖται ὑπὸ || ζαθέης [98] πόδας Ἴδης,
|| ζαθέους. Ἴλιον [36] ἠνεμόεσσαν ὑπὸ πλευρῇσιν ἔχουσα,
[94] Ἴλιον, ἀγλαὸν ἄστυ παλαιγενέων ἡρώων.
[94] Ἴλιον, ἣν [70] ἐτέλεσσε [16] Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων,
[94] Ἴλιον. * ἣν ἀλάπαξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη·
|| ὑπ' εὐρρέοντι. Ξάνθῳ || ἐπ' εὐρὺ ῥέοντι καὶ Ἰδαίῳ Σιμόεντι.
Τὴν δὲ μετ' Αἰολίδος [22] παραπέπταται ἤθεα γαίης,
Αἰγαίου παρὰ [98] * χεῖλος, * ὑπὲρ μέγαν Ἑλλήσποντον.
|| ἔθνος. Τῇ δ' ἐπιναιετάουσιν ἀγαυῶν || [56] παῖδες Ἰώνων,
|| Ἀγχιάλου. || Ἀγχίαλοι [24] γεγαῶτες, ἐπὶ χθονὸς ἧς διὰ [10] μέσσης
Μαίανδρος λιπαρῇσι κατέρχεται εἰς ἅλα δίναις,
Μιλήτου τε μεσηγὺ καὶ * εὐρυχόροιο Πριήνης.
[75] [17] Τάων ἀμφοτέρων γε βορειοτέρην ἐσίδοιο
[10] Παρραλίην Ἔφεσον, μεγάλην πόλιν [101] * Ἰοχεαίρης,
βωμόν. [2] Ἔνθα θεῇ ποτὲ || [36] νηὸν Ἀμαζονίδες [2] † τεύχοντο,
* Πρέμνῳ ἔνι πτελέης, περιώσιον ἀνδράσι θαῦμα.
* Μηονίη δ' ἐπὶ τῇσιν ἐπ' [22] ἀντολίην τετάνυσται,
Τμώλῳ ὑπ' [36] ἠνεμόεντι. τόθεν Πακτωλὸς ὁδεύων
* Χρυσὸν ὁμοῦ δίνησιν ἐφελκόμενος κελαρύζει.
Τοῦ δ' αὖ ἐπὶ πλευρῇσι καθήμενος [4] εἴαρος ὥρῃ

Κύκνοι

792 Quem quidem [ſuccum] recepit terra, & hominibus † noxam procreavit. 793 Propè autem Bithyni pinguem terram incolunt, 794 Rhebas quò amabile immittit fluentum, 795 Rhebas, qui Ponti [Euxini] juxta oſtia incedit, 796 Rhebas, cujus pulcherrima ſuper terram trahitur unda. 797 Tot quidem Ponti accolæ homines ſunt: 798 Illæ autem Scythiæ antè memoratæ gentes ſunto. 799 Nunc verò maritimæ Aſiæ tractum eloquar, 800 Qui quidem in auſtrum abit, ad Helleſpontum tendens, 801 Et ad longiſſimi auſtralem gurgitem Ægæi, 802 Uſque ad ipſam Syriámque & Arabiam amabilem. 803 † Chalcidenſes quidem primùm prope oſtium terram tenent, 804 † Solum in tranſverſum Byzantium ſpectantes. 805 Bebryces autem poſt hos, & montes Myſiæ terræ, 806 Quâ amœnas Cius projicit undas, 807 Cujus olim juxta fluenta Hylam rapuit nympha, 808 Strenuum famulum ingentis Herculis. 809 Inde in Helleſpontum procurrit immenſus flexus 810 Minoris Phrygiæ: altera verò intus ſita eſt, 811 Latior quæ eſt, ad aquas Sangarii. 812 Verùm magna quidem ad ortum extenta eſt, 813 Equorum altrix, pinguíſque. ad occaſum autem cernes 814 Alteram, quæ ſita eſt ſubter divinæ pedes [radices] Idæ, 815 Trojam ventoſam [in loco edito ſitam] ſub lateribus habens, 816 Trojam, inſignem urbem veterum heroum, 817 Trojam, quam condiderunt Neptunus & Apollo, 818 Trojam, quam everterunt Minerváque & Juno, 819 Ad Xanthum latè fluentem, & Idæum Simoentem. 820 Hanc autem poſt, Æoliæ expanſæ ſunt ſedes terræ, 821 Ægæi juxta labrum [littus] ultra magnum Helleſpontum. 822 Hanc autem poſt habitant illuſtrium liberi Ionum, 823 Maritimi qui ſunt, in terra quam per mediam 824 Mæandrus pinguibus delabitur in mare vorticibus, 825 Miletum inter & ſpatioſam Prienam: 826 Quibus ambabus magis borealem aſpicies 827 Maritimam Epheſum, magnam urbem Dianæ, 828 Ubi deæ quondam ædem Amazonides ſtruxerunt, 829 In trunco [ſtipite] ulmi, immenſum hominibus miraculum. 830 Mæonia autem poſt has urbes ortum verſus porrecta eſt, 831 Tmolo ſub ventoſo. unde Pactolus means, 832 Aurum cum vorticibus trahens ſuſurrat. 833 Hujus autem ad latera ſedens veris tempore

834 Olorum

† *noxiam herbam Aconitum*

† *Chalcedonii.*

† *Ex adverſo in ſolum Byzantium ſpectantes*

‖ὕλην. * Κύκνων εἰσαΐοις λιγυρὴν ὄπα, τοί τε καθ' ‖ ὕδωρ
Ἔνθα καὶ ἔνθα νέμονται ἀεξομένης ἐπὶ [4] ποίης.
‖ἐς Ἀσίδα Πολλοὶ γὰρ λειμῶνες ‖ ἐν * Ἀσίδι τηλεθόωσιν·
[72] Ἔξοχα δ' [23] ἀμπεδίον Μαιάνδριον, ἔνθα Καΰστρου
‖παφλάζοντος. Ἤσυχα ‖ καχλάζοντος * ἐπιρρέει ἀγλαὸν ὕδωρ.
Οὐ [36] μὰν οὐδὲ γυναῖκας [10] [46] * ὀνόσσεαι, αἳ περὶ κεῖνο
Θεῖον ἕδος, χρυσοῖο κατ' ἰξύος ἅμμα βαλοῦσαι
‖ἀμειβόμεναι. [38] Ὀρχεῦνται, θηητὸν ‖ ἑλισσόμεναι περὶ κύκλον,
[8] Εὖτε [82] Διωνύσοιο χορεστασίας τελέοιεν.
‖περισμαραγεῦντες. [53] Σὺν καὶ παρθενικαί, νεοθηλέες οἷά τε νεβροί,
Σκαίρουσιν· τῇσιν δὲ ‖ περὶ [39] σμαραγεῦντες ἀῆται
‖στήθεσφι. Ἱμερτοὺς δονέουσιν ἐπὶ ‖ στήθεσσι χιτῶνας.
[54] Ἀλλὰ τὰ μὲν Λυδοῖσι μετ' ἀνθρώποισι μέλονται.
‖κεκλιμένοι. Πρὸς δ' ἅλα ‖ κεκλιμένην Λύκιοι χθόνα ναιετάουσι,
Ξάνθου ἐπὶ προχοῇσιν, [80] ἐϋρρείτου ποταμοῖο·
Ἔνθα βαθυκρήμνοιο φαείνεται οὔρεα Ταύρου,
‖Παμφυλίων. ‖ Παμφύλων καὶ μέχρι· Κράγον δέ ἑ φημίζουσι.
Κεῖθι δ' αὖ ἀθρήσειας * [4] ὑπωρόφιον [6] πολίεθρον
Ἄσπενδον, ποταμοῖο παρὰ [87] ῥόον Εὐρυμέδοντος,
Ἔνθα * συοκτονίῃσι Διωναίην ἱλάονται.
Ἄλλαι δ' ἑξείης Παμφυλίδες εἰσὶ [38] πόληες,
* Κώρυκος, Πέργη τε, καὶ [36] ἠνεμόεσσα Φάσηλις·
Τῶν δὲ πρὸς ἀντολίην [5] μεσάτην χθόνα ναιετάουσιν
Ἴδριες ἐν πολέμοισι Λυκάονες ἀγκυλότοξοι.
Τοῖς δ' ἔπι, [17] Πισιδέων λιπαρὸν πέδον· ἧχι πόληες,
Τερμισσὸς, Λύρβη τε, καὶ ἣν ἐπολίσσατο λαὸς
Πρίν ποτ' Ἀμυκλαίων, μεγαλώνυμος ἐν χθονὶ Σέλγη.
Κεῖθεν δ' εἰς αὐγὰς, σκολιὸν περιτέμνεται οἶμον
Πολλὸν ἔσω [24] βεβαυῖα περίδρομος ἀμφιτρίτη,
[104] * Γείτων Εὐξείνοιο πολυκλύστοιο θαλάσσης.
‖πόντος. Κεῖνός τοι Κιλίκων περισύρεται ἔθνεα ‖ κόλπος
Μακρὸς ἐπ' ἀντολίην· Ἀπίης δὲ [4] στεινὰ [39] καλοῦσι.
Καὶ * τοῦ μὲν πλεόνων ποταμῶν ἐπιμίσγεται ὕδωρ
‖ἀρχομένων Τηλόθεν ‖ ἐρχομένων, Πυράμοιό τε καὶ Πινάροιο,
Κύδνου τε σκολιοῖο μέσην διὰ Ταρσὸν ἰόντος·
‖lego ἱεμένου, v. Com. Ταρσὸν [80] [22] † εὐκτιμένην, * ὅθι δή ποτε Πήγασος ἵππος
Ταρσὸν ἀφεὶς, χώρῳ [21] λίπεν [4] οὔνομα, τῆμος ἀφ' ἵππου
‖v.Com. in v.821. * Ἐς [5] † Διὸς * ‖ ἱέμενος [21] πέσεν ἥρως Βελλεροφόντης.
Κεῖθι δὲ καὶ * πεδίον τὸ Ἀλήϊον, οὗ κατὰ ‖ [50] νῶτα
Ἀνθρώπων ἀπάνευθεν ἀλώμενος [14] * ἐνδιάασκε.
‖βεβάασι Πολλαὶ δ' ἑξείης Κιλίκων ‖ [24] ναιέταουσι πόληες,
Λυρνησσὸς, Μαλλός τε, καὶ Ἀγχιάλεια, * Σόλοι τε·

834 Olorum exaudires canoram vocem, qui in nemore 835 Hîc & illic paſcuntur, creſcente in herba. 836 Multa jamque prata † in Aſia virent, 837 Præcipuè verò in campo Mæandrio: quò Cayſtri 838 Placidè ſtrepentis influit ſplendida aqua. 839 Ne mulieres quidem vituperabis, quæ in illo 840 Divino ſolo, aureo per lumbos [ilia] vinculo cinctæ 841 Tripudiant, mirificum ſe flectentes circum orbem, 842 ‖ Quando Bacchi choreas celebrant: 843 Simul quoque virgines, recens ablactati velut hinnuli, 844 Saltant. quibus circumſtrepentes venti, 845 Elegantes agitant in pectoribus veſtes. 846 Atque hæc quidem Lydos apud homines curæ ſunt. 847 Ad mare autem vergentem Lycii terram incolunt, 848 Xanthi ad fluenta, pulchrifluі amnis: 849 Ubi alta præcipitia habentis viſuntur montes Tauri, 850 Ad Pamphylios etiam uſque: Cragum verò illum vulgò appellant. 851 Illic etiam videre queas quod ſupra mare eſt [maritimum] oppidum 852 Aſpendum, fluminis juxta undas Eurymedontis, 853 Ubi ſuum mactationibus Dionæam [Venerem] placant. 854 Aliæ autem deinceps Pamphylicæ ſunt urbes, 855 Corycus, Pergáque, & ventoſa [ventis expoſita] Phaſelis. 856 Harum autem ad orientem mediam terram habitant 857 Periti in bellis Lycaones, curvis arcubus utentes [ſagittarii.] 858 Hos verò poſt, Piſidarum pingue ſolum: ubi urbes, 859 Termeſſus, Lyrbáque, & quam condidit populus 860 Olim aliquando Amyclæorum, [Spartanorum] quæ eſt magni nominis in terra Selga. 861 Inde autem in orientem, obliquum circumſecat tramitem 862 Multum introgreſſum circumfluum mare, 863 Vicinum Euxino undoſo æquori. 864 Ille ſanè Cilicum trahitur circum gentes ſinus 865 Longus in orientem: Aſiæ verò anguſtias [fauces] vocant. 866 Atque † in hunc quidem multorum fluminum commiſcetur unda, 867 Procul venientium, Pyramíque & Pinari, 868 Cygníque flexuoſi [ſinuoſi] mediam per Tarſum euntis, 869 Tarſum bene ſtructam, ubi quondam Pegaſus equus 870 Ungula amiſſa, loco reliquit nomen, quando ex equo 871 Ad Jovis [domicilium] ‖ proficiſcens decidit heros Bellerophon. 872 Illic etiamnum campus Aleius, cujus in dorſo [in planicie] 873 Ab hominibus ſeorſum oberrans verſabatur. 874 Multæ autem deinceps Cilicum ſunt urbes, 875 Lyrneſſus, Mallúſque, atque Anchialia, Solíque:

† in Aſiâ ſtrictè & propriè dictâ, v. Com.

‖ vel, ac ſi celebrarent.

† in Iſſicũ ſinum.

‖ proficiſcente, ſeu delato.

876 Aliæ

Αἱ μὲν, ἐν ἠπείρῳ, αἱ δ' αὐτῆς ἄγχι θαλάσσης.
|| Συρίων. Τῆς δ' ἔπι, 5 * Κομμαγηνῶν ἔδος, || Συρίης τε πόληες
|| ἐπιστρεπτῆς παραμήκεος. Θινὸς || ἐπὶ στρεπτῆς παραμήκεος· ἀμφὶ γὰρ ὁλκὸς
Ἐς δύσιν ἔστραπται πολιῆς ἁλὸς, ἄχρι κολώνης
Οὔρεος ἀγχιάλοιο βαθυκρήμνου Κασίοιο.
16 Ῥηϊδίως δ' ἄν τοι λοιπὸν πόρον αὐδήσαιμι
17 Γαιάων Ἀσίης· 97 ὁ δέ τοι λόγος ἐν φρεσὶν ἔστω,
Μηδ' * ἀνέμοις φορέοιτο πονηθέντων χάρις ἔργων.
Εἰ γάρ μοι σάφα τήνδε καταφράσσαιο 98 κέλευθον,
Ἦ τάχα 32 κἂν ἄλλοισιν ἐπισταμένως ἀγορεύοις
Καὶ πόλιας, πολίων τε θέσιν, καὶ γαῖαν ἑκάστην.
|| τετύχθω * Σχῆμα μὲν οὖν 36 † πισύρεσσιν ἐπὶ πλευρῇσι || τετύχθω,
|| μέν. 22 Πεπταμένον δολιχοῖσιν ἐπ' ἀντολίην πεδίοισιν.
|| ἐς ἠῶ 22 11 † Οἶδα || γὰρ ἐν προτέροισιν 39 ἐμεῦ εἰπόντος 74 † ἀκούσας
Ἀπίην. Πᾶσαν || ἕως Ἰνδῶν Ἀσίην ὄρος ἄνδιχα τέμνειν.
* Κεῖνό τοι ἐν πλευρῇσι βορειότερον τελέθοιτο·
Νεῖλος δ' ἑσπέριον πλευρὸν πέλοι· αὐτὰρ ἑῷον,
|| οἶδμά τ' Ἐρυθρόν. Ἰνδικὸς Ὠκεανός· νότιον δ' 56 ἁλὸς || οἶδμα τ' Ἐρυθρῆς.
47 Φράζεο δ' ὡς * ὑπὸ 98 πέζαν ἐπ' αὐγὰς ἵξομαι ἤδη,
Ἀρξάμενος Συρίηθεν, ὅθεν 21 λίπον· οὐδ' ἂν ἔμοιγε
Μύθου ἄτερ † φραδέντος ἀνὴρ ἐπιμωμήσαιτο.
|| ἐς νότον. Ἀλλ' ἤτοι Συρίη μὲν * 4 ὑπεὶρ ἁλὸς || ἐγγύθεν ἕρπει
Ἐς νότον, ἀντολίην τε, 6 πολύπτολιν αἶαν ἔχουσα·
Ἣν * Κοίλην ἐνέπουσιν ἐπώνυμον, 32 οὕνεκ' ἄρ' αὐτὴν
|| ὑπό. Μέσσην καὶ 6 † χθαμαλὴν ὀρέων || δύο 22 † πρηῶνες ἔχουσιν,
Ἑσπερίη Κασίοιο, καὶ ἠῶος Λιβάνοιο·
Καὶ τὴν μὲν πολλοί τε καὶ ὄλβιοι ἄνδρες ἔχουσιν,
Οὐχ ἅμα ναιετάοντες ὁμώνυμοι, ἀλλὰ διαμφίς.
Οἱ μὲν, ἐπ' ἠπείρῳ, 1 τοί περ Σύριοι καλέονται·
Οἱ δ', ἁλὸς ἐγγὺς 1 ἐόντες, 58 ἐπωνυμίην Φοίνικες,
* Τῶν δ' ἀνδρῶν γενεῆς οἱ Ἐρυθραῖοι 24 γεγάασιν,
|| Dat. poet. Οἱ πρῶτοι || νήεσσιν ἐπειρήσαντο θαλάσσης,
|| ἁλιμηδέος. Πρῶτοι δ' ἐμπορίης || ἁλιδινέος ἐμνήσαντο,
|| χορόν. Καὶ βαθὺν οὐρανίων ἄστρων || πόρον 10 ἐφράσσαντο.
Οἵ τ' Ἰόπην, καὶ Γάζαν, * Ἐλαΐδα τ' ἐνναίουσι,
Καὶ Τύρον ὠγυγίην, Βηρυτοῦ τ' αἶαν ἐραννὴν,
|| ἀνεμόεσσαν. Βύβλον τ' ἀγχίαλον, καὶ Σιδόνα || ἀνθεμόεσσαν,
Ναιομένην χαρίεντος ἐφ' ὕδασι Βοστρηνοῖο,
Καὶ * Τρίπολιν λιπαρὴν, Ὀρθωσίδα τε, 88 Μάραθόν τε,
* Λαοδίκην θ' ἣ κεῖται ἐπ' ἠϊόνεσσι θαλάσσης,
|| Πισιδήϊα. Καὶ || 85 † Ποσιδήϊα ἔργα, καὶ ἱερὰ τέμπεα Δάφνης,
Ἠχι 53 περ Ἀντιόχοιο ἐπώνυμος Ἀντιόχεια.

Αὐτὰρ

876 Aliæ quidem in coutinente, aliæ verò ipsum prope mare. 877 Post has autem, Commagenum solum, Syriæq; oppida, 878 Littore in inflexo longè protracta. circum nanque tractus 879 In occasum conversus est cani maris, usque ad jugum 880 Montis maritimi, alta habentis præcipitia Casii. 881 Facilè autem tibi reliquum cursum [reliquam peragrationem] eloquar 882 Terrarum Asiæ. verùm hæc tibi verba in mente hæreant: 883 Neque à ventis ferantur elaboratorum gratia operum. 884 Etenim si mihi planè hanc perceperis viam [viæ descriptionem] 885 Profectò etiã aliis peritè memorare possis 886 Et fluvios, & urbium situm, & regionem unamquanque. 887 Figura igitur quatuor in lateribus esto, 888 Expansa spatiosis in ortum campis. 889 Scis enim te inter prima dicentem me audisse 890 Totam usque ad Indos Asiam montem bifariam scindere: 891 Ille mons tibi inter latera magis aquilonaris fiat: 892 Nilus autem occidentale latus sit: at orientale, 893 Indicus Oceanus: australe verò, maris undæ rubri. 894 Observa autem quomodo sub ultimam oram [illius quadrilateri] in orientẽ perveniam jam, 895 Orsus à Syria, unde reliqui [digressus sum] neque me 896 Sermo tanquam sit confictus, quisquam possit reprehendere. 897 Sed nimirum Syria quidem super mare prope serpit 898 Ad austrum, orientémque, urbibus abundantem terram: 899 Quam Cavam perhibent cognomine, quandoquidem ipsam 900 Mediam ac depressam [humilem] montium duo cacumina cingunt, 901 Occidentalis Casii, & orientalis Libani. 902 Et hanc quidem multique & divites homines tenent, 903 Non simul habitantes cognomines, sed seorsum: 904 Alii quidem super [in] continente, qui sanè Syrii vocantur: 905 Alii autem, prope mare sunt cognomento Phœnices, 906 † Eorum hominum ex genere [stirpe] qui Erythræi [rubri maris accolæ] fuerunt. 907 Qui primi navibus periculum fecerunt maris, 908 Primi itẽ mercaturam marivagam excogitarunt, 909 Atque profundam cœlestium siderũ viam deprehenderunt [observarunt] 910 Qui Iopen, & Gazam, Elaidémque incolunt, 911 Et Tyrum vetustam, Berytiq; terram amœnam. 912 Byblúmq; maritimam, & Sidonem floridam, 913 Habitatam venusti ad fluenta Bostreni, 914 Et Tripolim pinguẽ, Orthosidáq; Marathúmque, 915 Laodicénque, quæ sita est ad littora maris, 916 Et † Neptunia opera, & sacra tempe Daphnes, 917 Ubi quidem Antiochi de nomine dicta Antiochia. 918 Cæ-

† vel contrà; amphibola enim sunt verba, v. Com.

† Posidium.

Αὐτὰρ ἐνὶ [87] [12] μέσσῃσιν, Ἀπαμείης [6] πτολίεθρον.
Τῆς δὲ πρὸς ἀντολίην καλασύρεται ὑγρὸς Ὀρόντης
Ἄσπετος, * Ἀντιόχοιο μέσην [35] διὰ γαῖαν ὁρίζων.
Πᾶσα δέ τοι λιπαρή τε ϗ εὔβοτος [22] [65] ἔπλετο χώρη,
Μῆλά τε [15] φερβέμεναι, ϗ || [50] † δένδρεσι καρπὸν ἀέξειν.
* Τῆς δ' αὖ ἴδοις προτέρω, νοτιώτερον οἶμον ὁδεύων,
|| Ἀῤῥαβικοῦ κόλπου [22] † μύχατον πόρον, ὅστε μεσηγὺ
Εἱλεῖται Συρίης ϗ [10] Ἀῤῥαβίης ἐρατεινῆς,
Τυτθὸν ἐπ' ἀντολίην τετραμμένος, * || ἄγχι Σελανῶν.
Κεῖθεν δ' * ὀλβίστων Ἀράβων παρακέκλιται αἶα,
Πολλὸν ἀνερχομένη, διὰ τὴν ζωσθεῖσα θαλάσσῃ,
[76] Περσίδι τ', [10] Ἀῤῥαβίῃ τ' [99] † ἄνεμον δέ τοι [10] ἔλλαχ' ἑκάστη·
Ἀῤῥαβίη, ζέφυρον· [76] Περσὶς δ' εὔροιο κελεύθοις.
* Πέζα δὲ οἱ νοτίη τετραμμένη ἀντολίηνδε.
Κλύζετ' [71] Ἐρυθραίοις ὑπὸ κύμασιν Ὠκεανοῖο.
Καὶ τῆς τοι θέσιας μυθήσομαι· [72] ἔξοχα γάρ μιν
|| [17] Πασάων πολύολβα ϗ ἀγλαὰ φῦλα νέμονται.
Ἄλλο δέ τοι ϗ θαῦμα μέγ' ἔξοχον ἔλλαχ' ἐκείνη·
[4] Αἰεὶ * κηώεσσα θύοις [35] ὑπὸ * λαρὸν [3] ὄδωδεν
Ἢ * θύου, ἢ || σμύρνης, ἢ εὐόδμου καλάμοιο,
Ἢ ϗ θεσπεσίοιο πεπαινομένου λιβάνοιο,
Ἢ κασίης. [72] ἐτεὸν γὰρ ἀνὰ χθόνα [21] λύσατο κείνην
* Ζεὺς || αὐτὸν [10] Διόνυσον [80] εἰῤῥαφέος παρὰ μηροῦ·
Τῷ ϗ γειναμένῳ κηώδεα || φύετο πάντα.
Μῆλα δὲ ϗ τῆμος λασίοις ἐβαρύνετο μαλλοῖς
Ἐν νομῷ, || αὐτομάτοις δὲ κατέῤῥεον ὕδασι λίμναι.
* Ὄρνιθες δ' ἑτέρωθεν ἀοικήτων ἀπὸ νήσων
[5] Ἦλθον φύλλα || φέροντες * ἀκηρασίων κινναμώμων.
Αὐτὰρ ὁ || μὲν νεβρίδα κατωμαδίην ἐτάνυσσε,
Κισσῷ δ' ἱμερόεντι καλὰς ἔστεψεν ἐθείρας,
* Ἀκροχάλιξ δ' οἴνῳ πλεκτοὺς || ἀνεσείσατο θύρσους
[9] Μειδιόων, ϗ πολλὸν ἐπ' ἀνδράσιν ὄλβον [22] † ἔχευε.
[32] Τοὔνεκεν εἰσέτι νῦν λιβάνῳ [98] κομόωσιν ἄρουραι,
[4] Οὔρεα δὲ χρυσῷ, ποταμοὶ δ' ἑτέρωθι θυηλαῖς.
Αὐτοὶ δ' ἐνναέται μάλα [98] πίονα δῆμον ἔχουσι,
[4] Χρυσείοις πέπλοισιν ἀγαλλόμενοι μαλακοῖσι.
[54] Ἀλλ' ἤτοι πρῶτοι μὲν || * ὑπὲρ κλιτὺν Λιβάνοιο
Ἀφνειοὶ ναίουσιν [58] ἐπωνυμίην Ναβαταῖοι.
Ἄγχι δὲ || Χαβλάσιοί τε ϗ Ἀγρέες οἷς ἔπι γαῖα
Χατραμὶς [66] ἐνναίει· καὶ ἐναντία Περσίδος αἴης.
Αὐτὰρ Ἐρυθραίης [98] πλατερὴν ναίουσι θαλάσσης
Μινναῖοί τε, Σάβαι τε, ϗ ἀγχίγυοι || Κλεταβηνοί.

Τόσσαι

|| δένδρεα: || Ἀῤῥαβίου κόλπου πύματον ῥόον. || ϗ πόντου. || ἄχεις Ἐλανῶν, ἢ Ἐλανγῶν. || ϗ ἄγχι Σελανῶν. Vera lectio est ἄχεις Ἐλανῶν. || Γαιάων || σμύρνης εὐώδεος, ἤ. || αὐτός. || γείνατο. || αὐτόματοι. || φέρουσαι || ὁ νεβρίδας μὲν ἐπωμαδίας. || ἀνεδήσατο. || ὑπό. || ϗ, ὅτι κλιτὺν, ϗ κλυτόν. || Χαλβάσιοι. || legend. videtur Καλαβηνοί.

918 Cæterùm in mediis [mediterraneis urbibus] Apameæ
oppidum. 919 Hujus autem ad ortum delabitur liquidus
Orontes 920 Immensus, † Antiochi mediam regionem † *Antiochenam*
dirimens. 921 Porro tota pinguísque & pascua est regio, *regionem,*
922 Oves ad pascendas,& ad augendum arboribus fructum. *ipsámque*
923 Hanc autem videbis ultra, magis australem viam per- *Antiochiam.*
gens, 924 Arabici sinus intimum meatum, [cursum]
qui inter 925 Volvitur Syriámque & Arabiam amœnam,
926 Paulum ad orientem conversus, usque || ad Selanos. || *ad Elana.*
927 Inde verò † ditissimorum Arabum adjacet terra,
928 Multum ascendens, duplici circundata mari, 929 Persi- † *Arabia Felix.*
cóq; Arabicóq;. † ventum autem sortitum est [adeptum
est] utrunque: 930 Arabicum, zephyrum: Persicum verò, † *peculiarem cæli plagam*
euri vias. 931 Limes autẽ illi australis conversus ad orientẽ,
932 Alluitur rubris fluctibus Oceani. 933 Etiam hujus tibi
situs eloquar. eximiè enim ipsum 934 Inter omnes [alios]
valde opulenti & insignes populi colunt. 935 Aliud quin-
etiam miraculum valde magnum obtigit illi: 936 Semper
fragrans aromatis, suaviter subolet 937 || Vel thus, vel myr- || *vel thyum, lignũ odoratum de quo Plin. l. 13 c. 16.*
rham, vel bene odoratum calamum, 938 Aut etiam di-
vinum maturescens thus, 939 Vel casiam. revera enim in
terra solvit illa 940 Jupiter ipsum Dionysum [Bacchũ] bene
suto à femore: 941 || Proinde nato odorata nascebantur
omnia. 942 Oves quinetiam tunc densis onerabantur vel-
leribus 943 In pascuis, subitis item delabebantur aquis la- || *vel, & illi nato.*
cus. 944 Volucres insuper aliunde non habitatis ab insulis
945 Venerunt folia ferentes non vitiatorum [sincerorum]
cinamorum. 946 At verò ille hinnuli pellem in humeros
extendit, 947 Et hedera jucunda pulchras ornavit co-
mas. 948 Ebrius autem vino implexus quassavit thyrsos,
949 Blandè ridens,& magnas hominibus illis divitias super- || *aut arbore thureâ comata sunt, hoc est, frondent.*
fudit. 950 Quare ad huuc usque diem || thure gloriantur
arva, 951 Montes autem auro, flumina item alia ex parte
odoramentis [aromatibus] 952 Ipsi autem incolæ valde
pinguem [opulentum] populum habent, 953 Aureis ve-
stibus gloriantes mollibus. 954 Verum enimvero primi
quidem ultra declivitatem Libani 955 Divites habitant
cognomento Nabotæi. 956 Propè autem † Chablasiique
& Agrei: quos juxta tellus 957 Chatramitica incolitur, † *Chaulatæi.*
eregione Persicæ terræ. 958 Cæterùm rubri latus habitant
maris 959 Minnæíque, Sabæque, & vicini || Cleta- || *Catabeni.*
beni.

960 Tot

[10] Τόσσα μὲν [10] Ἀῤῥαβίην περιώσια φῦλα νέμονται·
Ἄλλα δέ τοι καὶ πλεῖστα· περισσὴ γάρ ἐστι μεγίστη.
Τῆς δὲ πρὸς ἀντιπερείαν, [49] ὑπαὶ ῥιπὴν ζεφύροιο,
Λυπρὸν * ὀρεσκώων παραφαίνεται ἔθνος Ἐρεμβῶν,
|| καλαρ-ρώγεσσιν. Οἳ βίον ἐν πέτρῃσι || καπυρυχέεσσιν ἔθεντο
Γυμνοὶ, καὶ κλεινῶν [4] * ἐπιδευέες. ἀμφὶ δ' ἄρα σφιν
Ἰδεῖ θαλπομένοισι μελαίνεται αὐαλέος χρώς·
Αὔλως δ' [72] οἷά τε θῆρες ἀλώμενοι, ἄλγε' ἔχουσιν.
Οὐκ ὡς ἀβροβίων Ἀράβων γένος. οὐ γὰρ ἐν ὄλβῳ
Ἴσην μοῖραν ἅπασιν ἐπ' ἀνδράσι [21] θήκατο δαίμων.
Αὐτὰρ ὑπὲρ Λιβάνοιο, πρὸς αὐγὰς [5] ἠελίοιο
Τῆς ἑτέρης Συρίης δολιχὴ μηκύνεται αἶα,
|| μέχει πολυκλύστοιο. Ἑλκομένη καὶ || μέχρις ἁλικλύστοιο Σινώπης.
Τῆς δ' ἤτοι μέσσης μὲν ἐπ' ἠπείροιο βαθείης
Καππαδόκαι ναίουσι, δαήμονες [16] ἱπποσυνάων·
|| v.Com. in v.772. || Ἀσσύριοι δ' ἀλὸς ἄγχι, περὶ στόμα Θερμώδοντος.
Τῆς δὲ πρὸς ἀντολίην, ὀρέων ἀπὸ παιπαλοέντων
Φαίνετ' ἀπειρεσίου ποταμοῦ ῥόος [36] [41] Εὐφρήταο·
Ὅς δή τοι πρῶτον μὲν ἀπ' [4] οὔρεος Ἀρμενίοιο
Μακρὸς ἐπὶ [87] νότον εἶσι, πάλιν δ' [98] ἀγκῶνας [28] ἑλίξας
Ἀντολίην ἠελίοιο μέσην Βαβυλῶνα περήσας,
Περσίδος εἰς ἁλὸς οἶδμα θοὴν ἀπερεύγεται ἄχνην,
|| φορέει ῥόον ἐγγὺς ὁδεύων. [5] † Ὑσπάτης [12] προχοῇσι Τερηδόνος ἐγγὺς ὁδεύων.
Τὸν δὲ μετ', εἰς αὐγάς, ποταμῶν ὤκιστος ἁπάντων
Τίγρις [80] ἐϋρρείτης || φέρεται, ῥόον ἶσον ἐλαύνων,
|| ὁδεύων ἶφθ. Τόσσον ἄνωθεν ἰὼν, ὅσον ἕβδομον ἦμαρ || ὁδεύσας
Ἴφθιμος καὶ κραιπνὸς ἀνὴρ ἀνύσειεν ὁδίτης.
Ἔστι δέ τις κατὰ [10] μέσσα περίδρομος ὕδασι λίμνη,
[4] [58] Οὔνομα Θωνῖτις, ἧς ἕλκεται ἐς [50] μυχὰ Τίγρις,
Δινέων πολλὸν ἔνερθε· πάλιν δ' ἐξαῦτις ἀναχὼν
Ὀξύτερον προΐησι κάτω ῥόον. οὐκ ἂν ἐκείνου
Ἐν πᾶσιν ποταμοῖσι θοώτερον ἄλλον ἴδοιο.
Ὅσσην δ' [36] Εὐφρήτου καὶ Τίγριος ἔνδοθι γαῖαν,
Τὴν δὲ περικτίονες [34] μέσσην ποταμῶν ἐνέπουσιν.
|| v.Com. in v.839. Οὐ μέν τοι κείνης γε νομεὺς || ὠνόσατο βούτης,
Οὐδ' [56] ὅστις σύριγγι * κερώνυχα Πᾶνα γεραίρων,
Μήλοις ἀγραύλοισιν [6] ἐφέσπεται. οὐδὲ μὲν ὕλην
Παντοίην φυτοεργὸς ἀνὴρ [21] * ἀθερίζατο καρπῶν.
Τοίη ἐπὶ [86] κείνης ἄρουσις πέλει, ἐν μὲν ἀέξειν
[4] Ποίην, ἐν δὲ νομοὺς εὐανθέας, ἐν δὲ καὶ ἀνδρῶν
Φυτλήν, καλλίστην τε καὶ [83] ἀθανάτοισιν ὁμοίην.
Τῆς μὲν πρὸς βορέην λιπαρὴν χθόνα ναιετάουσιν

960 Tot quidem Arabiam ingentes gentes tenent. 961 Aliæ verò insuper & plurimæ: circunquaque enim est maxima. 962 Hujus autem ad ulteriorem regionem, sub flatu zephyri, 963 Sterile monticolarum apparet solum † Eremborum, 964 Qui vitam [domicilia ad vitam transigendam] in petris suffossis [in terrâ depressis] posuerunt, 965 Nudi & possessionibus carentes. quinetiam ipsis 966 Sudore [æstu] nigrum redditur aridum corpus: 967 Temerè verò more ferarum oberrantes, molestias habent. 968 Non sicut delicatè viventium Arabum genus, non enim in felicitate 969 Æquam sortem [partem] omnibus hominibus attribuit deus. 970 At ultra Libanum, ad ortum solis, 971 † Alterius Syriæ longa producitur terra, 972 Quæ protrahitur etiam usque ad Sinopen quæ mari alluitur. 973 Atque hujus media quidem in continente vasta 974 Cappadoces habitant, periti equitationis [artis equestris] 975 † Assyrii verò mare juxta, ad ostium Thermodontis. 976 Hujus autem ad orientem, montibus ab excelsis, 977 Cernitur immensi fluvii fluxus Euphratæ, 978 Qui sanè primùm quidem è monte Armenio 979 Longus in austrum progreditur: rursum verò anfractus [flexus] contorquens 980 † Contra solem, mediam Babylonem prӕterlapsus, 981 Persici in maris fluctum rapidam evomit spumam, 982 Extremis fluentis Teredonem juxta means. 983 Hunc autem post, in orientem, fluviorum celerrimus omnium 984 Tigris pulchrifluus fertur, fluentum æquabile agens, 985 Tantum procul [ab Euphrate] labens, quantum [viæ] septem diebus incedens 986 Robustus & celer conficere potest viator. 987 Est autem quædam in medio circumflua undis palus, 988 Nomine Thonitis, || cujus trahitur in intima [penetralia] Tigris, 989 Sese condens subter. rursum verò denuo emergens, 990 Velociorem projicit infra [in inferiores regiones] undam. non illo 991 Inter omnes fluvios velociorem alium conspexeris. 992 Quæcunque verò Euphratem & Tigrim intra [inter] tellus est, 993 Eam accolæ † mediam amnium perhibent: 994 Non certè illius pascua vituperabit bubulcus, 995 Vel † quicunque fistula corneam habentem ungulam vel [acuticornem] Panem celebrans 996 Oves in agro stabulantes sequitur: neque sanè sylvam 997 Omnigenam fructuum vituperarit is qui operam ponit circa plantas. 998 Talis in illa aratio [cultura] ad producendum 999 Herbam, & pascua florida, atque etiam hominum 1000 Stirpem, pulcherrimámq; & immortalibus similem. 1001 Hujus quidem ad boream pingue solum habitant

† Troglodytarum.

† Quæ Leucosyriam, hoc est Cappadociam, cum Seleucide complectitur.

† Leucosyri strictè sumpti.

† ad Orientem.

|| cujus fertur in ultimum recessum Tigris [deinde] condens se sub terrâ &c. Salmas. v. Com.

† Mesopotamiam,

† Pastor. Periphr.

Ἀνέρες Ἀρμένιοί τε, καὶ ἀγχέμαχοι Ματιηνοί,
[4] Οὔρεσι κεκλιμένοι, ποταμοῦ παρὰ τέρματ' [41] Εὐφρήταο,
Πάονες, ἀφνειοί τε, καὶ Ἄρεος ἀμφὶ [24] δεδαῶτες,
Πρὸς δὲ νότου, Βαβυλὼν, ἱερὴ πόλις, ἣν ῥά τε πᾶσαν
Τείχεσιν ἀρρήκτοισι Σεμίραμις ἐστεφάνωσεν·
Αὐτὰρ ἐπ' [38] ἀκροπόλει μέγαν δόμον * εἵσατο Βήλῳ,
Χρυσῷ τ' ἠδ' ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ ἀσκήσασα.
Καὶ τῆς τοι πεδίον περιώσιον, ἔνθα τε πολλοὶ
Ἀκρόκομοι φοίνικες * ἐπηρεφέες πεφύασι.
Ναὶ μὴν καὶ χρυσοῖο φέρει χαριέστερον ἄλλο,
* Τρεῖς βηρύλλου γλαυκὴν λίθον, ἣ περὶ χῶρον
Φύεται, * ἐν [37] προβολῇσι [3] † ὀφιήτιδος ἔνδοθι πέτρης.
Αὐτὰρ ὑπὲρ Βαβυλῶνος, ἐπὶ [4] πνοιὴν Βορέαο,
Κισσοὶ, Μεσσαβάται τε, Χαλωνῖταί τε νέμονται.
Ἀλλ' ἀπὸ τ' Ἀρμενίων ὀρέων προπάροιθεν ὁδεύσῃς
Εἰς αὐγὰς, τότ' ἔπειτα τὰ Μηδικὰ τέρματα δήεις.
Τῶν μὲν πρὸς βορέην, ἐριθηλέα γαῖαν ἔχουσι

‖ Γηροί.

‖ Γηλοί τ', [88] Μάρδοι τε, καὶ ἀνέρες Ἀτροπατηνοί.
Πρὸς δὲ νότον ναίουσιν ἀγαυῶν ἔθνεα Μήδων,
Κείνης τοι γενεῆς ἐρικυδέος [24] [68] ἐγγεγαῶτες
[16] Αἰήταο θυγατρὸς, * ἀμύμονος ἡρωΐνης.
Εὖτε γὰρ Αἰγαίοιο παρὰ [87] ῥόον Ἰλισσοῖο

‖ Φάρμακα μήσατο.

‖ Φάρμακ' ἐμήσατο λυγρὰ ‖ [56] γόνῳ [191] Πανδιονίδαο,
Αἰδοῖ μὲν χῶρον κεῖνον [21] λίπεν, ἐς δὲ βαθεῖαν,
Πλαζομένη κατὰ φῶτας, ὁμώνυμον ἵκετο γαῖαν,

‖ γονῇ.

Οὐ μὴν ἔνδας Κόλχων. [93] Κόλχων γε μὲν αἶαν ἱκέσθαι
Οὐ οἱ [1] * ἔην. μῆνιν γὰρ ἐοῦ δειδίσσετο πατρός.
[32] Τοὔνεκεν εἰσέτι νῦν πολυφάρμακοι ἄνδρες [48] ἔασι,
Χώρην ναιετάοντες ἀπείριτον, οἳ μὲν ἐπ' αὐτὰς
Πέτρας, αἳ φύουσιν ἀφεγγέα ναφκιωτίτην,
Οἱ δ' ἔνας ἐν λασίῃσι νεναπμένῃ εἰαμενῇσι,

‖ μαλλῷ.

Πώεα καλὰ νέμοντες ἅδην βεβριθότα ‖ μαλλοῖς,
Τόσσον ἐπ' ἀντολίην τετραμμένοι, ἄχρι πυλάων

‖ lego Κασπιάδων. v. Com.

‖ Κασπιάων, αἵ τ' εἰσὶ βαθυνομένας ὑπὸ πέτρας,
[15] Κληῖδες γαίης Ἀσιήτιδος· ἧχι κέλευθος

‖ Ἐκτέταται βορέηνδε.

‖ Ἐκτέταται ἐς βορέην τε καὶ ἐς νότον ἐρχομένοισιν,
Ἡ μὲν ἐς [84] Ὑρκανίης, ἡ δ' ἐς [†] Περσίδος αἴης.
Ἀλλ' ἤτοι [17] πυλέων μὲν [49] ὑπαὶ πόδα [81] [17] Κασπιάων
Πάρθοι ναιετάουσιν [16] ἀρήϊοι, ἀγκυλότοξοι,
Παντοίως πολέμοιο δαήμονες. οὐ γὰρ ἀρότρῳ
Αὔλακ' ἐπιθύνουσι διατμήγοντες ἀρούρας.
Οὐδὲ μὲν ἐν νήεσσιν ἅλα τμήγουσιν ἐρετμοῖς.

Οὐδὲ

1002 Homines Armeniique, & cominus habitantes Matiani, 1003 In montibus siti, fluvium ante Euphratem, 1004 Pingues, opulentiq; & Martis bene gnari. 1005 Austrum autem versus, Babylon, sacra urbs: quam quidē totam 1006 Mœnibus infractis Semiramis coronavit [circūdedit] 1007 Cæterùm in arce urbis ingentem † domum condidit Belo, 1008 Auróque & ebore atque argento exornans. 1009 Atque hujus quidē planicies ingens: ibique multæ 1010 In summo comantes palmæ ‖ fornicatæ, [quæ ramos in fornicis modum propendentes habent] nascuntur. 1011 Jam verò & auro fert plus gratiæ habens aliud, 1012 ‖ Humidæ berylli glaucum lapidem, qui in loco illo 1013 Nascitur ‖ apud effluvia [torrentium] ophiten intra lapidem. 1014 Cæterùm supra Babylonem, ad flatum boreæ, 1015 Cissi, Messabatæ, Chalonitæque habitant. 1016 Verùm quum Armenios montes ultra perrexeris 1017 In orientem, tunc deinde Medica tempe invenies. 1018 Quorum quidem ad boream, valde florentem terram tenent 1019 Gelique, Mardíque, & homines Atropateni: 1020 Ad austrum autem habitant illustrium gentes Medorum, 1021 Ex illa scilicet stirpe illustri prognati, 1022 † Æetæ filiæ, † inculpatæ heroines. 1023 Quum enim † Actæi [Attici] juxta fluentum Ilissi 1024 Venena molita esset exitiosa † filio Pandionidæ [Pandionis] 1025 Pudore quidem locum illum reliquit: atque in vastam, 1026 Oberrans per homines, † cognominem venit terram, 1027 Non quidem longè à Colchis: Colchorum tamen terram adire 1028 Haud ei licebat. iram enim sui pertimescebat patris. 1029 Quamobrem in hunc usque diem venefici homines sunt, 1030 Regionem incolentes immensam, alii quidem ad ipsas 1331 Cautes quæ gignunt obscurum narcissiten, 1032 Alii verò procul in consitis [gramineis] siti pratis, 1033 Gregres pulchros pascentes, valde oneratos velleribus, 1034 Tantum in orientem versi, usque ad portas 1035 Caspias, quæ sunt profundis sub rupibus, 1036 Claustra terræ Asianæ: quâ via 1037 Extensa est & in boream & in austrum euntibus, 1038 Illa quidem ad Hyrcanos, hæc verò ad montes Persicæ terræ, 1039 At verò portarum quidem sub pede [ora] Caspiarum 1040 Parthi degunt Martii, curvis arcubus utentes, 1041 Omnigeni belli periti: nec enim aratro 1042 Sulcum dirigunt, findentes arva, 1043 Neque in navibus mare secant remis,

† *ædem.*

‖ *vel, super tectū consitæ, ut de hortis pensilibus intelligatur.*

‖ *liquidæ, hoc est pellucidæ.*

‖ *in cautium prominentiis,* v.Com.

† *Medeæ.*

† *inclytæ,* v.Com.

† *Athenis, quas Ilissus alluit.*

† *Thesei, Ægeos filio, cui pater Pandion.*

† *Mediam*

1044 Nec

Ἀνέρες Ἀρμένιοί τε, καὶ ἀγχέμαχοι Ματιηνοί,
[4] Οὔρεσι κεκλιμένοι, ποταμοῦ προχοῇς [26] [41] Εὐφρήταο,
Πάνες, ἀφνειοί τε, καὶ Ἄραβες [24] δεδαῶτες.
Πρὸς δὲ νότου, Βαβυλὼν ἱερὴ πόλις ἣν ῥά τε πᾶσαν
Τείχεσιν ἀρραγέεσσι Σεμίραμις ἐστεφάνωσεν·
Αὐτὰρ ἐπ' [38] ἀκροπόλει μέγαν δόμον * εἵσατο Βήλῳ,
Χρυσῷ τ' ἠδ' ἐλέφαντι καὶ ἀργύρῳ ἀσκήσασα.
Καὶ τῆς τοι πεδίον περιώσιον, ἔνθα τε πολλοί
Ἀκρόκομοι φοίνικες * ἐπηρεφέες πεφύασι.
Ναὶ μὴν καὶ χρυσοῖο φέρει χαριέστερον ἄλλο,
* Τρεῖς βηρύλλου γλαυκὴν λίθον, ἢ περὶ χῶρον
Φύεται, * ἐν [27] προβολῇς [3] † ὀφιήτιδος ἔνδοθι πέτρης.
Αὐτὰρ ὑπὲρ Βαβυλῶνος, ἐπὶ [4] πνοιὴν βορέαο,
Κισσοί, Μεσσαβάται τε, Χαλωνῖταί τε νέμονται.
Ἀλλ' ἀπὸ τ' Ἀρμενίων ὀρέων προπάροιθεν ὁδεύσῃς
Εἰς αὐγάς, τότ' ἔπειτα τὰ Μηδικὰ τέμπεα δήεις.
Τῶν δὲ πρὸς βορέην, ἐριθηλέα γαῖαν ἔχουσι
|| Γηροί. || Γηλοί τε, [88] Μάρδοι τε, καὶ ἀνέρες Ἀτροπατηνοί.
Πρὸς δὲ νότον ναίουσιν ἀγαυῶν ἔθνεα Μήδων,
Κείνης τοι γενεῆς ἐρικυδέος [24] [68] ἐγγεγαῶτες
[16] Αἰήταο θυγατρὸς, * ἀμύμονος ἠρατεινῆς.
Ἥ ποτε γὰρ Ἀκταίοιο παρὰ [87] ῥόον Ἰλισσοῖο
|| Φάρμακα μήσατο. || Φάρμακ' ἐπάσσατο λυγρὰ || [56] γάμῳ [101] Πανδιονίδαο,
Αἰδοῖ μὲν χῶρον κεῖνον [21] λίπεν, ἐς δὲ βαθεῖαν,
Πλαζομένη κατὰ φῶτας, ὁμώνυμον ἵκετο γαῖαν,
|| γονῇ. Οὐ μὲν ἑκὰς Κόλχων. [93] Κόλχων γε μὲν αἶαν ἱκέσθαι
Οὐ οἱ [1] * ἔην. μῆνιν γὰρ ἑοῦ δειδίσσετο πατρός.
[32] Τοὔνεκεν ἐκ τέκνων πολυφάρμακοι ἄνδρες [48] ἔασι,
Χώρην ναιετάοντες ἀπείριτον, οἱ μὲν ἐπ' αὐτάς
Πέτρας, αἳ φύουσιν ἀφεγγέα ναρκισσίτην,
Οἱ δ' ἑκὰς ἐν λασίῃσι νεναστμένοι εἰαμενῇσι,
|| μαλλῷ. Πῶεα καλὰ νέμοντες ἀδὴν βεβριθότα || μαλλοῖς,
Τόσσον ἐπ' ἀντολίην τετραμμένοι, ἄχρι πυλάων
|| lego Κασπιάδων. v. Com. || Κασπιάων, αἵτ' εἰσὶ βαθυνομένας ὑπὸ πέτρας,
[15] Κληῗδες γαίης Ἀσιήτιδος· ᾗχι κέλευθος
|| Ἐκτέταται βορέηνδε. || Ἐκτέταται ἐς βορέην τε καὶ ἐς νότον ἐρχομένοισιν,
Ἡ μὲν ἐς [84] Ὑρκανίης, ἡ δ' + ἔρεα Περσίδος αἴης.
Ἀλλ' ἤτοι [17] πυλέων μὲν [49] ὑπαὶ πόδα [81] [17] Κασπιάων
Πάρθοι ναιετάουσιν [16] ἀρήϊοι, ἀγκυλότοξοι,
Παντοίης πολέμοιο δαήμονες. οὐ γὰρ ἀρότρῳ
Αὔλακ' ἐπιθύνουσι διαγλύφοντες ἀρούρας.
Οὐδὲ μὲν ἐν νήεσσιν ἅλα τμήγουσιν ἐρετμοῖς.

1002 Homines Armeniíque, & cominus habitantes Matiani, 1003 In montibus siti, fluvium ante Euphratem, 1004 Pingues, opulentiq; & Martis bene gnari. 1005 Austrum autem versus, Babylon, sacra urbs: quam quidē totam 1006 Mœnibus infractis Semiramis coronavit [circūdedit] 1007 Cætrum in arce urbis ingentem † domum condidit Belo, 1008 Auróque & ebore atque argento exornans. 1009 Atque hujus quidē planicies ingens: ibique multæ 1010 In summo comantes palmæ ‖ fornicatæ, [quæ ramos in fornicis modum propendentes habent] nascuntur. 1011 Jam verò & auro fert plus gratiæ habens aliud, 1012 ‖ Humidæ berylli glaucum lapidem, qui in loco illo 1013 Nascitur ‖ apud effluvia [torrentium] ophiten intra lapidem. 1014 Cæterùm supra Babylonem, ad flatum boreæ, 1015 Cissi, Messabatæ, Chalonitæque habitant. 1016 Verùm quum Armenios montes ultra perrexeris 1017 In orientem, tunc deinde Medica tempe invenies. 1018 Quorum quidem ad boream, valde florentem terram tenent 1019 Gelique, Mardíque, & homines Atropateni: 1020 Ad austrum autem habitant illustrium gentes Medorum, 1021 Ex illâ scilicet stirpe illustri prognati, 1022 † Æetæ filiæ, † inculpatæ heroines. 1023 Quum enim † Actæi [Attici] juxta fluentum Ilissi 1024 Venena molita esset exitiosa † filio Pandionidæ [Pandionis] 1025 Pudore quidem locum illum reliquit: atque in vastam, 1026 Oberrans per homines, † cognominem venit terram, 1027 Non quidem longè à Colchis: Colchorum tamen terram adire 1028 Haud ei licebat. iram enim sui pertimescebat patris. 1029 Quamobrem in hunc usque diem venefici homines sunt, 1030 Regionem incolentes immensam, alii quidem ad ipsas 1031 Cautes quæ gignunt obscurum narcissiten, 1032 Alii verò procul in consitis [gramineis] siti pratis, 1033 Gregres pulchros pascentes, valde oneratos velleribus, 1034 Tantum in orientem versi, usque ad portas 1035 Caspias, quæ sunt profundis sub rupibus, 1036 Claustra terræ Asianæ: quâ via 1037 Extensa est & in boream & in austrum euntibus, 1038 Illa quidem ad Hyrcanos, hæc verò ad montes Persicæ terræ, 1039 At verò portarum quidem sub pede [ora] Caspiarum 1040 Parthi degunt Martii, curvis arcubus utentes, 1041 Omnigeni belli periti: nec enim aratro 1042 Sulcum dirigunt, findentes arva, 1043 Neque in navibus mare secant remis,

† *ædem.*

‖ *vel, super tectū consitæ, ut de hortis pensilibus intelligatur.*

‖ *liquidæ, hoc est pellucidæ.*

‖ *in cautium promi- nentiis,* v.Com.

† *Medeæ.*

† *inclytæ,* v.Com.

† *Athenis, quas Ilissus alluit.*

† *Thesei, Ægeos filio, cui pater Pandion.*

† *Mediam*

1044 Nec

‖νομοῖς. Οὐδὲ ‖ νομῷ φέρβουσι βοῶν γένος· ἐκ δὲ γενέθλης
Νηπία χερσὶ τόξοισι καὶ [12] ἱπποσύνῃσι μέλονται.
[4] Αἰεὶ δ' ἠχήεσσαν ἀνὰ χθόνα δοῦπος ἀκόντων,
Ἠ βελέων· πάντη δέ τ' ἀελλοπόδων δρόμος ἵππων
Θυνόντων. οὐ γάρ σφι θέμις δόρποιο πάσασθαι,
Πρὶν πολέμου μόχθοισι κάρην ἱδρῶτι παλῦναι·
Φέρβονται δ' [12] ἄγρῃσι δορυκτήτου βιότοιο.
Ἀλλ' ἔμπης κατὰ δῆριν ἀμαιμακέτους περ ἐόντας
* Αὐσονίου βασιλῆος [36] ἐπεπρήϋνεν ἀκωκή.
Εἰ δέ σε καὶ Πέρσας [19] ἰδέειν γλυκὺς ἵμερος αἱρεῖ,
Εὐφραδέως ἄν σοι καὶ τῶν γένος αὐδήσαιμι,
Καὶ πόρον [83] ἀενάων ποταμῶν, ὀρέων τε κελεύθους.
[4] Μοῦνοι γάρ [53] τ' Ἀσίης [78] βασιλεύταλον ἔθνος ἔχουσι,
[94] Μοῦνοι δ' ἄσπετον ὄλβον ἐνὶ [87] μεγάροισιν ἔθεντο,
[10] Ὁππότε Μηονίην καὶ Σάρδιας ἐξαλάπαξαν.
Χρύσεά τοι κείνων μὲν ἐπὶ χροῒ τεύχεα φωτῶν,
‖Χρύσειοι. ‖[94] Χρύσεα δ' αὖθ' ἵπποισιν ἐπὶ [7] στομάτεσσι ‖ [50] χαλινά,
‖χαλινοί. Χρυσῷ δ' ἀμφὶ πόδεσσιν ἐκοσμήσαντο πέδιλα·
[10] Τόσσος γάρ σφιν ὄλβος ἀπείριτος. ἀλλά τοι ἔστι
Περσὶς ὅλη μεγάλοισι περίδρομος [4] οὔρεσι γαῖα,
‖Καυκασίων. ‖ Κασπιάδων [17] πυλέων νοτιώτερον οἶμον ἔχουσα,
Ἑλκομένη καὶ μέχρις ὁμωνύμου ἀμφιτρίτης.
Τειχθεῖ δέ μιν ναίουσι διαστάδον· οἱ μὲν, ὑπ' ἄρκτους,
Τοξοφόρων σκιεροῖσι παρήμενοι οὔρεσι Μήδων·
Οἱ δὲ, μεσήπειροι· οἱ δ' ἐς νότον, ἄγχι θαλάσσης.
‖ lego ἄγχι Ταοχοί, v. Com. Πρῶτα Σάβαι, μετὰ τοὺς δὲ Πασαργάδαι· ‖ ἄγχι δὲ * Ταοκοί,
Ἄλλοι θ' οἳ ναίουσι διάνδιχα Περσίδα γαῖαν.
Καὶ τὴν μὲν [50] † πολέες ποταμοὶ περιπαίνουσι,
Τῇ καὶ τῇ [12] σκολιῇσιν ‖ ἐλαυνόμενοι προχοῇσι.
‖ ἐλισσόμενοι. Χοεὶς μὲν Κόρος ἐστὶ μέγας, χοεὶς δὲ ‖ Χοάσπης
‖ Χοάσπης. *Ἕλκων ‖ Ἰνδὸν ὕδωρ, [35] παρά τε ῥείων χθόνα Σούσων.
Τοῦ δ' ἂν ἐπὶ προχοῇσιν ἴδοις εὐωπὸν Ἀχάτην,
Κείμενον [72] οἷα κύλινδρον ἐπὶ χθονός· ὅν ῥ' ἀπὸ πέτρης
‖ scribe Μηδὸν ὕδωρ v. Com. Χειμερίου ποταμοῖο κάτω σύρουσι χαράδραι.
[4] Αἱ δ' αὖ [20] † λιαροῖο [98] γεγηθότες ἐξ ἀνέμοιο
Καρποὶ τηλεθάουσιν ἐπήτειμοι ἀλλήλοισι.
[97] [47] Φράζεο δ' εἰς αὐγὰς λοιπὸν πόρον Ἀσίδος αἴης.
Ἐγγύθι γάρ τοι [98] πέζα [4] τελείεται ἠπείροιο.
Ἤτοι μὲν παρὰ [56] χεῦμα τὸ Περσικὸν Ὠκεανοῖο
Καρμανοὶ ναίουσιν, ὑπ' [5] ἠελίῳ ἀνιόντι,
Περσίδος οὐκ ἀπάνευθε, διάνδιχα γαῖαν ἔχοντες,
Οἱ μὲν, [4] ἠπειρώλιοι, [3] τοὶ δ' ἔνδοθεν ἠπειρώτου.
Τῶν

1044 Nec item pabulo pascunt boum genus: sed à nativitate
1045 Pueri arcubus & equitationibus deditj sunt. 1046 Sem-
per autem streperam per terram stridor jaculorum,
1047 Aut telorum: passim etiam alipedum cursus equorum
1048 Ruentium. non enim ipsis fas est cibum sumere,
1049 Quin priùs ex belli laboribus caput sudore perfude-
rint: 1050 Vivunt autem prædis hasta parti alimenti. 1051 Ve-
runtamen prælio indomiti [insuperabiles] quanvis essent,
1052 †Ausonii regis mansuefecit cuspis [hasta] 1053 Sin au- †*Romani Impera-toris.*
tem te quoque Persas noscendi dulce desiderium capit,
1054 Perspicuè tibi etiam eorum gentem eloquar, 1055 Atque
cursum perennium fluminum, montiúmq; vias. 1056 Soli
enim Asiæ florentissimā [potentissimā] regno gentē habent,
1057 Soli item grandes divitias in domibus reposuerunt,
1058 Quando Mæoniā & Sardias depopulati sunt. 1059 Aurea
sanè illorum quidē in corpore arma hominum, 1060 Aurea
etiam equis in oribus frena, 1061 Auro item circa pedes
ornant calceamenta. 1062 Tantæ enim ipsis divitiæ sunt
immensæ. Cæterùm tibi sit [proposita sit] 1063 Persis tota
magnis circundata montibus terra, 1064 Caspiis portis
magis australem viam habens, 1065 Porrecta etiam usque †*ad Persicum sinum.*
†ad cognomine mare. 1066 Trifariam autem ipsam habi-
tant separatim: hi quidem, sub Arctis, 1067 Sagittariorum
umbrosis adjacentes montibus Medorum: 1068 Illi verò,
mediterranei: reliqui in austrum, usque ad mare. 1069 Primò
Sabæ, post hos Pasargadæ: propè verò †Tasci, 1067 Aliíque †*Taoci, seu Taocenii, v.* Com.
qui habitant in diversis partibus Persicam terram. 1071 At-
que hanc quidem multi amnes undique pinguefaciunt,
1072 Huc atque illuc flexuosis acti fluentis: 1073 Seorsum
quidem Corus est vastus, seorsum verò Choaspis, 1074 Tra-
hens || Indicam undam, præterfluens terram Susorum. ||*veriùs, Medicam aquam.*
1075 Hujus autem in lateribus cernas pulchrum aspectu
Achaten, 1076 Jacentem quasi cylindrum super terram:
quem quidem è rupe 1077 Hyberni fluminis [torrentis]
abstrahunt [detrahunt, deorsum trahunt] alvei.
1078 Semper item || placido læti [exhilarati] à vento ||*tepido, minimè gelido.*
1079 Fructus virent addensati alii aliis. 1080 Observa
autem orientem versus reliquum iter Asiaticæ terræ.
1081 Propè enim ora finitur continentis. 1082 Nempe
ad undam Persici Oceani 1083 Carmani habitant, sub
sole oriente, 1084 A Perside haud procul bifariam [divisim]
terram tenentes, 1085 Alii quidem, maritimi; alii verò
intus mediterranei.

Horum

Τῶν δὲ πρὸς ἀντολίην Γεδρωσῶν ἔλκεται αἶα,
Γείτων Ὠκεανοῦ * μεγακήτεος, οἷσι παρ' αὐγὰς
Ἰνδὸν [31] πὰρ ποταμὸν νόσφι Σκύθαι ἐνναίουσιν,
Ὅς ῥά τ' Ἐρυθραίης παλεναντίον εἶσι θαλάσσης,
Λαβρότατον ῥόον ὠκὺν ἐπὶ [87] νότιν [78] ὀρθὸν ἐλαύνων,
Ἀρξάμενος [72] τὰ πρῶτ' ἀπὸ Καυκάσου [36] ἠνεμόεντος.
Δοιὰ δέ οἱ στόματ' ἐστί, μέσην δ' ἐπιδέδρομε νῆσον,
[93] Νῆσον [75] τὴν καλέουσιν ἐπιχθόνιοι Παταλήνην·
Κεῖνός τοι [50] † πολέων ἀποτέμνεται ἔθνεα φωτῶν.
Ἤτοι μὲν δύνοντος ἐπὶ κλίσιν [5] ἠελίοιο,
Ὠρείτας τ' || Ἀειβάς τε, λινοχλαίνους τ' Ἀραχώτας. (|| Ἀραβας.)
* Σατραΐδας θ'. [10] ἄλσοις τε παρὰ [98] πτυχὶ || Παρπανισοῖο (|| Παρνισοῖο. || δὲ καὶ Παρπαμισοῖο.)
* Ξυνῇ ὁμῶς [54] μάλα πάντας [58] ἐπωνυμίην Ἀριηνές·
Οὐ χθόνα ναιετάοντας ἐπήρατον, ἀλλ' ὑπὸ || λεπτῇ (|| λεπτῆς)
|| Ψάμμῳ πεπληθυῖαν, [36] ἰδὲ [87] ῥώπεσσι δασεῖαν. (|| Ψάμμου.)
Ἀλλ' ἔμπης ζωῇσιν ἐπαρκέες εἰσὶ κέλευθοι.
Ἄλλον γὰρ σφιν ὄλβον ἀκήρατον αἶα κομίζει.
Πάντη γὰρ λίθος ἐστὶν ἐρυθροῦ [4] * κουραλίοιο,
Πάντη δ' ἐν πέτρῃσιν ὑπὸ φλέβες [98] ὠδίνουσι
* [4] Χρυσείης κυανῆς τε καλὴν πλάκα σαπφείροιο,
[75] || Τοὺς ἀποτεμνόμενοι, βιοτήσιον ὦνον ἔχουσι. (|| Τοὺς ἀποτέμνοντες.)
Πρὸς δ' αὐγάς, Ἰνδῶν || ἐρατεινὴ [22] πέπταται αἶα (|| ἐρατὴ παραπέπταται.)
[17] Πασάων πυμάτη, παρὰ [98] χείλεσιν Ὠκεανοῖο.
Ἥν ῥά τ' ἀνερχόμενος μακάρων ἐπὶ ἔργα καὶ ἀνδρῶν
[5] Ἠέλιος πρώτῃσιν ἐπιβλέπει [7] ἀκτίνεσσι.
[57] † Τῷ γαίης ναέται μὲν [35] * ὑπὸ [18] χρόα κυανέουσι,
[72] Θεσπέσιον [9] λιπόωντες, [1] ἐθειρομένας δ' ὑακίνθῳ
Πιστάτας φορέουσιν ἐπὶ || [13] κράτεσφιν ἐθείρας. (|| κροτάφοισιν.)
Τῶν δ' οἱ μὲν χρυσοῖο μεταλλεύουσι γενέθλην,
Ψάμμον [80] [12] συγνάμπτησι λαχαίνοντες [39] † μακέλῃσιν·
Οἱ δ' ἱστοὺς [9] ὑφόωσι λινεργέας· οἱ δ' ἐλεφάντων
Ἀργυφέους πρισθέντας ἀποξύουσιν ὀδόντας·
Ἄλλοι δ' ἰχνεύουσιν ἐπὶ * προχοῇσιν ἀναύρων
Ἤ που βηρύλλου γλαυκὴν λίθον, ἢ ἀδάμαντα
Μαρμαίροντ', ἢ [72] χλωρὰ διαυγάζουσαν ἴασπιν,
Ἢ καὶ [9] γλαυκιόωντα λίθον καθαροῖο τοπάζου.
Καὶ γλυκερὴν * ἀμέθυστον [35] * ὑπηρέμα πορφύρουσαν·
Παντοῖον γὰρ γαῖα μετ' ἀνδράσιν ὄλβον ἀέξει,
[23] Ἀενάοις ποταμοῖσι κατάρρυτος ἔνθα καὶ ἔνθα.
[54] Ναὶ μὴν καὶ λειμῶνες ἀεὶ [98] κομόωσι πετήλοις·
Ἄλλοθι μὲν γὰρ κέγχρος ἀέξεται, [94] ἄλλοθι δ' αὖτε
Ὕλαι τηλεθόωσιν * Ἐρυθραίου καλάμοιο.

1086 Horum autem ad orientem Gedrosorum trahitur tellus, 1087 Vicina Oceano || vasto, quibus ad ortum, 1088 Indum ad fluviū, australes Scythæ habitant, 1089 Qui quidem rubrum contra currit mare, 1090 Impetuosissimam [rapidissimam] undam celerem ad austrum rectà propellens, 1091 Ortus primùm † à Caucaso ventoso [excelso] 1092 Duo autem illi || ora sunt: in mediam verò incurrit insulam, 1093 Insulam quam vocant incolæ Patalenam: 1094 Ille sanè multorum dirimit gentes hominum. 1095 Nempe cadentis ad inclinationem solis, 1096 Oritásque, Aribásque, & habentes lineas vestes Arachotas, 1097 Satraidásque, quoscunque etiam ad clivum [declinationem] Parpanisi 1098 Communiter simul universos cognomento Arianos, 1099 Haud terram incolentes amabilem, verùm subtus tenui 1100 Arena oppletam, atque spinetis hispidam [hirtam] 1101 Attamen victui sufficientes [idoneæ] sunt viæ. 1102 Aliam enim ipsis opulentiam immarcessibilem [sempiternam] terra profert. 1103 Passim nanque lapis est rubri coralii, 1104 Passim item in rupibus subtus venæ pariunt 1105 Aureæ cæruleæque pulchrum lapidem sapphiri, 1106 E qua desecantes, victuale [rerum ad victum necessariarum] pretium habent. 1107 Ortum autem versùs, Indorum amœna expanditur terra 1108 Omnium extrema, ad littora Oceani. 1109 Quam exoriens, divorum ad opera & hominum, 1110 Sol primis accendit [illustrat] radiis. 1111 Quare terræ habitatores quidem corpore subfusci sunt, 1112 Mirè pingues, [vel, nitidi tanquam ex pinguedine] similésque hyacintho 1113 Pinguissimas [multum unctas seu delibutas] gestant in capitibus comas. 1114 Horum autem quidam auri scrutantur originem [metalla] 1115 Arenam fodientes curvatis aptè ligonibus: 1116 Alii telas texunt lino elaboratas: alii elephantum 1117 Candidos sectos radunt dentes: 1118 Alii vestigant || apud effluvia torrentium, 1119 Aut beryli glaucam gemmam, aut adamantem 1120 Relucentem, aut viridi colore pellucentem iaspim, 1121 Aut etiam glauco splendentem colore lapidem nitidi topazi, 1122 Atque dulcem amethystum leviter [sensim] purpurascentem. 1123 Omnigenas enim terra apud illos homines divitias producit, 1124 Perennibus fluviis irrigua hinc inde. 1125 Jam verò & prata assiduè comata sunt foliis. 1126 Alibi enim miliū crescit, alibi autē 1127 Sylvæ virescunt calami Erythræi [originem habentis ex locis Erythræo (i.e. rubro) vicinis Oceano: ad quem India protenditur.]

|| *immania cete alenti.*

† *à Caucaso pseudonymo, celsissimâ Paropamisi parte.*

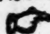
|| *ostiis.*

|| *in prominentibus ripis.*

[97] [47] Φράζεο δ' ὥς τοι σῆμα καὶ ὡς ποταμοὺς ἐνέποιμι,
[4] Οὔρεά τ' [36] ἠνεμόεντα, καὶ αὐτῆς ἔθνεα γαίης.
||τεωσῆσιν Ἤτοι μὲν || [36] † πισύρεσσιν ἐπὶ πλευρῇσιν [3] ἄρηρε,
Πάσῃσι [87] λοξῇσιν, ἀλιγκίη εἴδεϊ ῥόμβου.
Ἀλλά τοι ἑσπερίοις μὲν ὁμουρεῖ ὕδασιν Ἰνδὸς[5]
||νότιος. Γαῖαν ἀποτμήγει, ||νότιον δ' [16] ἅλος οἶδμα τ' Ἐρυθρῆς·
Γάγγης δ' εἰς αὐγάς· ὁ δὲ Καύκασος ἐς πόλον ἄρκτων.
Καὶ τὴν μὲν πολλοί τε καὶ ὄλβιοι ἄνδρες ἔχουσιν,
Οὐχ ἅμα ναιετάοντες ὁμώνυμοι, ἀλλὰ διαμφὶς
Κεκριμένοι· ποταμοῦ μὲν ἀπειρεσίου πέλας Ἰνδοῦ
||πολλὸν. Δαρδανέες, τόθι || λοξὸν ἀπὸ σκοπέλων Ἀκεσίνην
||Συρό- || Συρόμενον δέχεται πλωτὸς νήεσσιν Ὑδάσπης.
μενος Τοῖς δ' ἔπι καὶ Κώφης τρίτος [6] ἔσσεται ἀργυροδίνης.
δέχεται Τῶν δὲ μέσοι ναίουσι Σάβαι καὶ Τόξιλοι ἄνδρες,
πλωτὸν. || Σκόδροι δ' ἐξείης· ἐπὶ δ' ἔσσεται ἄγρια φῦλα
||Σκόθροι, || Πευκανέων. μετὰ τοὺσδε, [32] Διωνύσου θεράποντες
ἢ καὶ Σκύ- || Γαργαρίδαι ναίουσιν, ὅθι χρυσοῖο γενέθλην
θροι. Δαιδαλέην Ὕπανίς τε φέρει, θεῖός τε Μέγαρσος,
|| lego || Λαβέσταλοι ποταμῶν· ἀπὸ δ' [4] οὔρεος Ἠμωδοῖο
Πευκα- Ὀρνύμενοι προρέουσιν ἐπὶ [86] Γαγγήτιδα χώρην,
λέων. Πρὸς νότον || ἐρχόμενοι περὶ τέρματα Κωλίδος αἴης.
|| Πανδα- Ἣ || δ' ἤτοι προνένευκεν ἐπ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην,
είδαι. Ἠλίβατος, ταχινοῖσι δυσέμβατος οἰωνοῖσι·
|| Λαυρό- [32] Τοὔνεκά μιν καὶ φῶτες ἐπικλείουσιν Ἄορνιν.
ταλος. Ἔστι δέ τις θνητὸς [80] ἐϋρρείτην περὶ Γάγγην
|| ἑλκομέ- Χῶρος τιμήεις τε καὶ [91] ἱερός. ὅν ποτε Βάκχος
νην. Θυμαίνων ἐπάτησεν, ὅτ' ἠλλάσσοντο μὲν ἀβραὶ
|| δῖνοι. [17] Λιναίων νεβρίδες ἐς ἀσπίδας, ἐς δὲ σίδηρον
Θύρσοι * [21] μαιμώωντο, καὶ εἰς σπείρημα δρακόντων,
Ζωστῆρές θ' ἕλικές τε πολυγνάμπτης * ἑλίνοιο,
||Ἦμος. || Τῆμος ὅτ' [12] ἀφραδίῃσι θεοῦ || [8] † ἀπίμησαν ἑορτήν·
||ἀπίτησαι. [32] Τοὔνεκα * Νυσαίην μὲν ἐσημίξαντο κέλευθον,
Κόσμῳ δ' ἐστήσαντο σὺν [50] † ἱάσιν ὄργια πάντα.
||ἔσβεσεν. Αὐτὸς δ' [10] ὁππότε φῦλα [36] † κελαινῶν ||ὤλεσεν Ἰνδῶν,
Ἠμωδῶν ὀρέων ἐπεβήσατο, τῶν ὑπὸ [98] πέζαν
Ἕλκεται ἠώοιο μέγας ῥόος Ὠκεανοῖο.
||ἐρύσας. Ἔνθα δύο στήλας || στῆσας περὶ τέρματα γαίης,
Καγχαλόων μετὰ [99] † χεῦμα κατήλυθεν Ἰσμηνοῖο.
[10] Τόσσοι μὲν κατὰ γαῖαν * ὑπέρτατοι ἄνδρες [48] ἔασιν.
Ἄλλοι δ' ἔνθα καὶ ἔνθα κατ' ἠπείρους [7] ἀλόωνται
Μυρίοι. οὓς οὐκ ἄν τις ἀειφανδέως ἀγορεύσοι
☞ Θνητὸς [1] ἐών. [4] μοῦνοι δὲ θεοὶ ῥέα πάντα δύνανται.

Αὐλοὶ

1128 Attende [adverte] autem ut tibi figuram [formam
Indiæ] utque fluvios referam, 1129 Montésque excelsos &
ipsius gentes terræ. 1130 Nempe † quatuor in lateribus sta- *† quadri-*
bilita est [fixa est] 1131 Omnibus obliquis, similis figuræ *laterâ fi-*
rhombi. 1132 Sed enim occidentalibus quidē conterminus *gurâ est.*
aquis Indus 1133 Terram abscindit: ad austrum verò,
maris fluctus rubri: 1134 Ganges autem ad orientem: verùm
Caucasus † ad polum ursarum. 1135 Atque hanc quidem *† Septen-*
multique & beati [opulenti] homines tenent, 1136 Non *trionem*
unâ habitantes cognomines, sed diversè 1137 Separati: *versus.*
fluvium quidem immensum prope Indum 1138 † Darda- *† aliis*
nenses, ubi flexuosum [sinuosum] è rupibus Acesinem *Dardæ,*
1139 Delabentem excipit remigabilis navibus Hydaspes. *aut Da-*
1140 Hos verò juxta & Cophes tertius sequitur, cujus ar- *radræ.*
genti [id est limpidi] sunt vortices. 1141 Horum autem
[fluviorum] medii habitant † Sabæ atque † Toxili viri, *† aliis*
1142 † Scodri verò deinceps: consequuntur autem agrestes *Sibæ.*
gentes 1143 || Peucaneorum: verùm post illos, Bacchi cul- *† seu Ta-*
tores 1144 || Gargaridæ habitant: ubi auri originem [mate- *xilæ.*
riam] 1145 Pulchram Hypanísq; vehit, vastúsq; Megarsus, *† Sodri*
1146 Rapidissimi fluviorum. è monte autē Emodo 1147 Pro- *Avieno.*
fecti promanant in Gangeticam regionem, 1148 Ad austrum *|| Peuca-*
tracti ad fines Colidis terræ. 1149 Hæc autem prominet in *leorum,*
Oceanum profundos habentē vortices. 1150 Ardua, veloces *seu Peu-*
quam vix ingrediuntur aves; 1151 Quare ipsam & homines *celaita-*
cognominant Aornim [avibus carentem] 1152 Est autem *rum.*
quidam mirandus pulchrifluum prope Gangem 1153 Locus *|| Ganda-*
honoratus ac sacer, quē olim Bacchus 1154 Iratus calcavit, *ridæ.*
quum mutarentur quidē molles 1155 Mænadum nebrides
in clypeos, in ensem verò 1156 Thyrsi prorumperent, atque
in spiram draconum, 1157 Baltesque & capreoli flexuosæ
vitis, 1158 Tunc quum præ stultitia, dei despexerunt festum.
1159 Quamobrem Nyssæam quidem vulgò dixerunt viam,
1160 Decorè autem celebrarunt cum liberis orgia [sacra]
omnia. 1161 Is verò, quando gentes nigrorum debellavit
Indorum, 1162 Emodos montes adiit, quorum sub radice
1163 Volvitur orientalis ingens unda Oceani. 1164 Ubi dua-
bus columnis positis in finibus terræ, 1165 Exultans † ad *† Thebas.*
fluentum rediit Ismeni. 1166 Tot quidē per orbem summi
[præcipui] populi sunt. 1167 Alii autem, hìc & illic per
continentes vagantur 1168 Innumeri, quos nemo perspicuè
memoraverit 1169 Mortalis qui sit. soli autem dii facilè
omnia possunt. 1170 Ipsi

Αὐτοὶ γὰρ καὶ πρῶτα [4] θεμείλια [98] * τορνώσαντο,
Καὶ βαθὺν οἶμον ἔδειξαν ἀμετρήτοιο θαλάσσης·
Αὐτοὶ δ' ἔμπεδα πάντα βίῳ διετεκμήραντο,
Ἄστρα διακρίναντες. ἐπληρώσαντο δ' ἑκάστῳ
|| ποτα- Μοῖραν ἔχειν || πόντοιο καὶ ἠπείροιο βαθείης.
μοιο. [57] † Τῷ ῥα καὶ ἀνδροίην ῥυσμοῦ φύσιν [10] ἄλλαχ' ἑκάστη.
|| ἀργιλό- Ἡ μὲν γὰρ λευκή τε καὶ || * ἀργινόεσσα τέτυκται,
εσσα. Ἡ δὲ κελαινοτέρη· ἡ δ' ἀμφοτέρων [21] λάχε μορφήν·
|| ἄνθεσι. [9] Ἄλλη δ' [102] † Ἀσυείης ἐναλιγκίη || [98] ἀνθεῖ μίλτῳ,
 Ἄλλαι δ' ἀνδροῖαι. [77] πῶς γὰρ μέγας ἐφράσατο Ζεύς.
Οὕτως ἀνθρώποις [5] ἑτερόϊα πάντα τέτυκται.
[97] Ὑμεῖς δ' ἤπειροί τε, καὶ [4] εἰν ἁλὶ χαίρετε νῆσοι,
Ὕδατά τ' Ὠκεανοῖο, καὶ [4] ἱερὰ χεύματα πόντου,
Καὶ ποταμοί, κρῆναί τε, καὶ [4] οὔρεα βησσήεντα.
Ἤδη γὰρ πάσης μὲν ἐπέδραμον οἶδμα θαλάσσης.
[94] Ἤδη δ' ἠπείρων σκολιὸν πόρον. ἀλλά μοι ὕμνων
Αὐτῶν ἐκ μακάρων ἀντάξιος εἴη ἀμοιβή.

ΤΕΛΟΣ.

1170 Ipsi enim etiam prima fundamenta tornarunt [rotundarunt terram, quæ est fundamentum aliarum rerum omnium] 1171 Atque profundam viam ostenderunt immensi maris : 1172 Ipsi, inquam, stabilia [firma] omnia terræ signarunt, 1173 Sidera dispertiti. tribuerunt autem unicuique 1174 Partem habere maris,& continentis vastæ. 1175 Quare etiam diversam formæ naturam sortita est quælibet. 1176 Quædam albáque & candida [vel argillacea] est, 1177 Quædam verò nigrior : quædam ambarum sortita est formam : 1178 At alia †Assyriæ consimilis flori rubricæ : 1179 Aliæ item diversæ. ita enim magnus decrevit Jupiter. 1180 Sic hominibus disparia omnia facta sunt. 1181 Vos autē continentes,& quæ in mari estis valete insulæ. 1182 Undæq; Oceani,& sacra fluenta ponti, maris Mediterranei. 1183 Et fluvii, fontêsque & montes saltuosi [vel clivosi] 1184 Jam enim totius quidem percurri cursum maris, 1185 Jam etiam continentium terrarum flexuosam [sinuosam] viam. at mihi carminum 1186 Ipsis à divis esto digna remuneratio.

† *Sinopica, regio enim juxta Sinopem Dionysio Assyria dicitur, v. 772.*

FINIS.

GR

D

AN

S

In u

Dialec
singu
a

Exc

GRAMMATICARUM IN DIONYSII ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΝ ANNOTATIONUM *SYSTEMA*,

In usum Tyronum concinnatum.

UBI

Dialecti & cæteræ Anomaliæ, quæ in singulis Dictionibus aut Syntaxi occurrunt, ad Figuras, methodicè hìc digestas, reducuntur.

Τὰ κοινὰ κοινῶς.

LONDINI,

Excudebat THO. NEWCOMB,

MDCLVIII.

GR

AN

Q

sive ortu
referri
chartar
margin
ras hic
nullas
exhibe
auctor
ad Gra
gulas
modo
notas
Diony
rones
maric
flectit
quòd
synde
illis
(cuj
pro
κ, οις
noris
alioc
cunc

GRAMMATICARUM
in DIONYSII Περιήγησιν
ANNOTATIONUM
SYSTEMA, &c.

QUæcunque apud Auctorem nostrum præter dialectum communem,& usitatam loquendi & scribendi rationem, scripta occurrunt, sive poetico more, sive ex dialectorum quarundam idiomate, sive ornatûs gratiâ, ad Figuras & Tropos non incommodè referri possunt. Ne igitur tædium lectori parerem, & chartam frustra delerem, minutias quasque in notis quas margini apponere institueram crebriùs inculcando, Figuras hic ὡς ἐν τύπῳ (Grammaticas quidem pleniùs, nonnullas etiam Rhetoricas quæ frequenter hic occurrunt) exhibere visum est, appositis exemplis compluribus ex auctore ipso petitis, ut vix quicquã desiderari possit quod ad Grammaticam operis analysin spectet. Figuras singulas (imò & singulas earum species, sive anomaliæ modos) singulis Arithmeticis notis signavi, & easdem notas singulis earundem Figurarum exemplis quæ in Dionysii textu occurrunt apposui, ut iis quasi manu tyrones duci possint ad Figuram quamcunque quâ à Grammaticâ normâ in voce aut sententiâ notâ illâ signatâ deflectitur: ut v.1. ad --- γαιάν τε καὶ --- notatum invenies [55], quòd si hoc in Figurarum Systemate quæratur, Polysyndeton esse deprehendes, Pleonasmi speciem. Dialectis illis aliísque Figuris quæ frequentissimè hic occurrunt (cujusmodi sunt αἶα pro γαῖα, κεῖνος pro ἐκεῖνος, τῶν pro ὧν· & in terminationibus η pro α, ησι pro αις. οιο pro ου, οισι pro οις, &c.) post primos 300 versus, ut jam satis notis, valedicimus; quæ non toties obvia sunt, quanquam alioqui satis facilia, subinde revisimus; difficiliora ubicunque occurrunt, nunquam insalutata præterimus.

Quòd si semel atque iterum perlegatur hoc Systema, dialectis aliísque Figuris quæ apud auctorem nostrum (imò & Homerum, Hesiodum, Musæum, alióſque Poetas quibus Ionica dialectus maximè familiaris, licet nec Æolica infrequens) reperiri solent, brevi ita assuescet lector, ut cursu non impedito pergere possit, ad minuta hæc rariùs impingens. Et ne pueris molestum sit ad singulas notas aliquot paginas hìc evolvere, Figurarum omnium Synopsin concinnavimus, ubi Figuras singulas notis suis insignitas (ut in Tabellâ locorum longè dissitorum situs) intueri liceat: ita omnia tyronibus in promptu erunt; ea tamen (ut doctoribus fideliter reddantur) necesse erit memoriæ, tanquam promocondo, mandare, quæ si in margine posita oculis inter legendum perpetuò obversarentur, negligentior futura esset memoriæ custodia, tanquam opere suo solutæ. Si quæ voces reperiantur quarum enormior sit deflexio, ut quâ ratione facta sit (quanquam cognitâ Figurâ) tyronibus non promptum sit perspicere, ad pleniorem hunc Figurarum tractatum, aut Commentarium nostrum, his notis † *quasi vide Fig.* aut * *quasi vide Com.* lectorem remittimus, ubi analysin vocis ipsius uberiorem reperiat. Atque hæc quidem tyrones (in quorum gratiam hæc exarata sunt) de Figurarum harum usu monuisse sufficiat: è vestibulo igitur in atrium jam transeamus.

Figurarum quæ apud Dionysium occurrunt, aliæ *Grammaticæ* sunt (de quibus præcipuè hic agitur) aliæ *Rhetoricæ*; & è Grammaticis quidem aliæ ad *Orthographiam* spectant, aliæ ad *Syntaxin*, aliæ ad *Prosodiam*. Quæ ad Syntaxin spectant, *Figuræ Constructionis* dicuntur; quæ ad Orthographiam aut Prosodiam, *Figuræ Dictionis*; quæ tamen è posteriore harum genere sunt, *Figuræ Metricæ* peculiariter dici possunt.

Figuræ Dictionis, seu πάθη λέξεων, quæ ad *Orthographiam* spectant, quibus sc. pars aliqua Dictionis à simplice & consuetâ scripturæ ratione mutatur, vel in *Quantitate*, vel in *Qualitate* accidunt.

Quæ in Quantitate accidunt, vel in *redundantiâ* literæ unius aut plurium, vel in earundem *defectu* consistunt.

Ad redundantiam referuntur *Prosthesis*, *Anadiplosis*, *Epenthesis*, *Diplasiasmus*, *Paragoge*, & pleræque *Dialyses*.

1. *Prosthesis* est additio literæ in principio dictionis, ut ἐειδόμενος pro εἰδόμενος, Poet. ἀσταχὺς pro σταχὺς Att. Huc refer δνόφος (unde δνοφερὸς) quod à νέφος factum censetur, Dor. item ἔην pro ἦν· ἐὼν, ἐοῦσα, ἐὸν, pro ὢν, οὖσα, ὂν, Ion. & Poet. τοὶ pro οἱ, Poet.

2. *Anadiplosis*, seu *reduplicatio*, Ionibus frequens, est repetitio primæ consonantis, cum ι aut aliâ vocali additâ: sic à τείνω fit τιταίνω, à καλέω καλήσω, & per Syncopen κλήσω, fit per reduplicationem vox poetica κικλήσκω. Quòd si à literâ aspiratâ sit thematis initium, eâ in syllabâ reduplicatâ in tenuem mutatur; ut à φάσκω, poet. pro φάω *dico*, fit πιφαύσκω. Per reduplicationem etiam τετύκοντο pro ἐτύχοντο ponitur, aspiratâ literâ χ in tenuem κ mutatâ, Ion. nisi à τύκω inus. deducere malis.

3. 2° Est etiam *reduplicatio* quædam Atticorum propria, quæ accidit Præteritis verborum, à vocali α, ε aut ο incipientium, quâ repetuntur primæ duæ literæ thematis; ut ἀκηχεμένην pro ἠχημένην, ab ἀχέω· ἄρηρα pro ἦρα, præt. med. ab ἄρω.

Epenthesis est additio literæ (à literâ præcedente differentis, si consonans sit) aut syllabæ, in medio; hujus tres sunt species.

4. 1° Quæ *strictè Epenthesis*, seu *Parenthesis* dicitur, cùm vocalis sola additur syllabam non faciens (præcipuè ι post ε, aut υ post ο) quod Ionum est, ut εἰν pro ἐν, ἐοικὼς pro εἰκὼς, οὖρος pro ὄρος, πτόλις pro πόλις item πνοιαὶ pro πνοαὶ, αἰεὶ pro ἀεὶ, ἀπηδεύνης pro ἀπηδής.

5. 2° Quæ *Epectasis* Tryphoni dicitur, cùm syllaba additur, quod Ionum & poetarum est; ut ἐξείης pro ἑξῆς. Εὐρώπειη pro Εὐρώπη, Εἰδοθέειη pro Εἰδοθέα, ἠέλιος pro ἥλιος, τεράατα pro τέρατα, Ἀθηναίη pro Ἀθήνη, ἱπερεῖια pro ἑπερεῖα, ἴασι pro ἴσι tertiâ plur. ab εἶμι eo, τρίτατος pro τρίτος, μέσατος & μεσάτιος, & geminato σ μεσσάτιος pro μέσος, ὑστάτιος pro ὕστατος, ποσσάτιος pro πόσος, ὀφείτης pro ὀφίτης.

6. 3° Quæ Παρέμπτωσις vocatur, cùm consonans una, ab eâ cui adjungitur diversa, interponitur; ut πτολίεθρον pro πολίεθρον, χθαμαλὸς à χαμαὶ, βαρύσδετος pro βαρύδετος, ἔπω, ι & per ἀντίστοιχον ἴσπω, pro ἔπω,

ἔασουαι pro ἔπουαι, poet. Sic cùm Doricè ὀμεῦα pro ὀμεθα &c. in verbis Passivis ponitur.

7. 4° Ad Epenthesin etiam referri possunt plerique Dativi poetici terminati in εσσι, ut νεφέεσσι pro νέφεσι licet aliquando etiam Antithesis accedat.

8. 5° Item terminationes Verborum in Imperf. & Aor. 2. in εσκον, εσκες, εσκε, pro ον, ες, ε, &c. Ion. & poet.

9. 6° Item cùm in Verbis in αω, contractis in ῶ, o ante ω ponitur, Ion. & poet. ut κομόωσιν pro κομῶσιν, μειδιόων pro μειδιῶν· & contrà ἀλωόμενος pro ἀλώμενος o postposito.

10. *Diplasiasmus* est geminatio ejusdem consonantis, Ionibus & poetis frequens; ut τόσσος pro τόσος, μέσσος pro μέσος, Ἀῤῥαβικὸς pro Ἀραβικὸς, ἔλλαχον pro ἔλαχον.

11. *Paragoge*, quæ προσχηματισμὸς Tryphoni dicitur, est additio literæ aut syllabæ in fine dictionis; ut ἠπείροισι pro ἠπείροις, Ion. ἐνὶ pro ἐν, περὶ pro παρὰ, poet. περιτέρωσε pro περιτέρω, οἶσθα pro οἶδας, per Paragogen syllabæ θα & Syncopen, Æol. ἠὲ pro ἢ, poet.

12. 2° Ad Paragogen etiam spectat ησι pro ης, Ionicè facto ex αις, in Dat. plur. primæ & secundæ Declin. ut πλευρῇσι pro πλευρῇς, quod ipsum Ionicum est pro πλευραῖς.

13. 3° Item syllabæ φι & φιν nominibus, & θεν pronominibus additæ, poet. ut κράτεσφιν pro κράτεσι, ἕθεν, ἔθεν &c. pro ἕο, ἑο, Ionicè factis ex οὗ, οὑ

14. 4° Et in Aor. 1. ασκον, ασκες, pro α, ας, &c. Ion. & poet.

15. 5° Atque in termin. Infinitivi ευμεναι Dor. pro ευν, quod Ionicum est pro ειν· ut à φέρειν fit φερέμεν Ion. inde verò per Paragogen φερέμεναι.

16. *Dialysis*, seu *Diæresis*, est resolutio syllabæ unius in duas, Ionibus & poetis frequens: ea aliquando metri causâ fit sine literarum mutatione, & tunc ad Figuras metricas spectat; aliquando literâ additâ, aut literâ unâ aut pluribus mutatis, & tunc ad hunc locum pertinet, ubi de Figuris ad Orthographiam spectantibus agitur: sic Θρήϊκες pro Θρῇκες, Ion. pro Θρᾷκες, ponitur; ῥαΐδιος pro ῥᾴδιος, resolutâ diphthongo impropriâ, & ι in η mutato, σημήϊον pro σημεῖον.

17. 2° Ad *Dialysin* etiam spectat circumflexorum resolutio in incontracta; ut cùm in Gen. plur. primæ & secundæ Declin. εων pro ῶν Ionicè, & αων pro ων Æolicè, ponitur.

18. 3° Sic ἡμέες, ἡμέων, pro ἡμεῖς, ἡμῶν, &c. Ion.

19. 4° Item εω, εεις, εει, pro ῶ, εῖς, εῖ, & in Infin. εειν pro ειν, ut βαλέειν pro βαλεῖν, in Fut. 2. & aliis Temporibus circumflexis, & in Participiis eorundem εων, εουσα, εον, pro ων, ουσα, ον, Ionicè.

Ad defectum literæ unius aut plurium referuntur *Aphæresis*, Ἄρσις, *Syncope*, *Apocope*, *Synalœpha*.

20. *Aphæresis* est ablatio literæ radicalis à principio, Ionibus & poetis usitata; ut κεῖνος pro ἐκεῖνος, κεῖθεν pro ἐκεῖθεν, νέρθε pro ἐνέρθε, αἶα pro γαῖα, λιαρὸς pro χλιαρὸς, κίδναμαι pro σκίδναμαι, quod fit per Syncopen à σκεδάννυμαι.

21. Ἄρσις est ablatio augmenti aut reduplicationis; ut δέχατο pro ἐδέχατο. κάχυνται pro ἐκάχυνται. θέσαν pro ἔθεσαν, Ion. & poet. δέκτο pro ἐδέδεκτο Plusq. perf. nisi sit pro ἐδέχετο per Syncopen & Ἄρσιν augmenti solius.

22. *Syncope* est abjectio literæ aut syllabæ è medio; ut ἔπλετο pro ἐπέλετο, ἀντολίν pro ανατολίν, πέπταται pro πεπέτασαι, φρένες pro φρηνες, ἑκάτερθεν pro ἑκατέρωθεν, χολάδες pro χολωσάδες. λυπρὸς pro λυπηρὸς, ἀλιτρὸς pro ἀλιτηρὸς, Ion. & poet. sic φθίμενος pro φθιόμενος, nisi sit pro ἐφθιμένος, νείατον pro νειόταλον. μυχαλος pro μυχαίταλος, ἔχευα pro ἔχευσα, Aor. 1. à χέω, κτίμενος pro ἐκτισμένος à κτίζω.

23. 2° Huc pertinet *Syncope Æolica*, cum peculiari quadam Antithesi complicata; ut καδδὲ pro κατὰ δὲ, ἄμπωτις, & per Antistæchon αμπωτις pro ἀνάπωσις.

24. 3° In Præteritis etiam Syncope frequenter contingit; ut ἑστᾶσιν pro ἑστήκασιν. βεβαὼς pro βεβηκὼς, γεγαῶτες (ο in ω mutato) pro γεγηκότες, Ion. & poet.

25. 4° Syncopes species est quæ Ἔκθλιψις Tryphoni dicitur, cùm consonans è medio poeticè abjicitur, ut Σαμαται pro Σαρμάται, Τειναχιη pro Τειναχρίη.

26. 5° Item *Crasis* quibusdam dicta, quâ vocalis syllabam constituens, post aliam eliditur; ut ἱρὸς pro ἱερὸς, ἠῶν pro ἠϊων· vel quædam vocalium confusio fit, qualis in Synalæphis plerisque, ut θευδὲες pro θεοειδέες· huc refer κλήζω contractum à κληίζω Ion. pro κλείω.

27. 6° Huc referri potest contractio quintæ Declinationis, ut κέρας pro κέραος, Ion. & Comparativorum, ut μείζοες & μείζυς pro μείζονες &c.

28. 7° Huc pertinet quæ Ἔλλειψις Tryphoni dicitur, cùm diphthongi posterior vocalis tollitur: ut ἐς pro εἰς, ἐλίσσω pro εἰλίσσω, νάω, ναέτης pro ναίω, &c.

29. 8° Παρέλλειψις, seu abjectio alterius è geminatis literis; ut Μεσήνιος pro Μεσσήνιος, μάκελα pro μάκελλα.

30. *Apocope* est ablatio literæ vel syllabæ à fine; ut δάκρυ pro δάκρυον, Dor.

Huc refer ἔμεν pro ἔμμεναι. facto ex εἶναι, v. ξ 10.

31. 2° Huc referri potest illa Apostrophi species quâ vocalis finalis ante consonantem eliditur; ut Πὰρ δ' ἱερὸν Γόργωνα—v.88. ubi παρ pro παρὰ ponitur.

32. *Synalæpha* est elisio vocalis aut diphthongi propter aliam vocalem aut diphthongum in proxima dictione cum eadem concurrentem, ita ut utraque dictio in unam coalescat, unitis in syllabam unam vocalibus (idque plerunque per Crasin) quæ duas seorsim constituebant: ut κἂν pro καὶ ἐν, κἀκεῖθι pro καὶ ἐκεῖθι, τοὔνεκα pro τοῦ ἕνεκα. Hoc Atticorum proprium est.

In *Qualitate* dictionum mutatâ accidunt *Metathesis*, *Tmesis*, *Antithesis*.

33. *Metathesis*, quæ Tryphoni *Metalepsis* dicitur, est ordinis literarum mutatio, seu literæ transpositio ab una sede in aliam: ut ἔμμορε Att. pro μέμμρε Prat. med. à μείρω. καρτερὸς pro κρατερός.

34. *Tmesis* est vocabuli divisio in duas partes; vel per vocis compositæ resolutionem in duas integras dictiones: ut νέη πόλις pro Νεάπολις Poet. μέσση πόταμῶν pro Μεσοποταμία.

35. 2° Vel inter vocabuli partes interposita alia dictione, & tunc simul cum Tmesi *Hyperbaton* accidit; ut

—διὰ

—διὰ γαῖαν ὀείζων, pro γαῖαν διοείζων· Sic— ἐπὶ πλατὺς ἔρχεται ἴσθμος, pro πλατὺς ἴσθμος ἐπέρχεται.

36. *Antithesis* strictè sumpta, seu ἀντίστοιχον, est literæ unius in aliam mutatio; cujusmodi est η pro α in quavis syllaba Ionicè positum: ut νηὸς pro ναὸς, νηὸς pro ναὸς, πέρην pro πέραν, ἀὴρ pro ἀὴρ, Παρνησὸς pro Παρνασὸς· item ὄνυμα pro ὄνομα, Æol. ἰδὲ pro ἠδὲ Poet. ὠυτὸς pro αὐτὸς, Ion. μὰν pro μὴν, Dor. πίσυρες pro τέσσαρες, Æol. κελαινὸς κελαινὴ vox Poet. pro μέλας μέλαινα· ἀμπέχω pro ἀμφιέχω. tenui pro aspirata posita, quod Æolum & Ionum est; δύω pro δύο, & ζώω pro ζῶ Att.

37. 2° Et quod ad vocum declinabilium terminationes, huc pertinet η pro α in term. primæ & secundæ Declin. Ionicè positum; ut πέτρη pro πέτρα, Βορέης pro Βορέας, Ἀσίην pro Ἀσίαν, & ῃς pro αις in Dat. plur.

38. 3° Item ηος, ηι, pro ιος, ιι &c. in secunda Declin. & pro εος, ει, in tertia Declinatione Coutractorum, Ion.

39. 4° Sic ἐμεῦ pro ἐμοῦ &c. & ευ pro ου in verbis circumflexis; ut καλεῦσι pro καλοῦσι, Doricè.

40. 5° Item ειατο pro οιντο in tertia plur. Optat. verborum Pass. Ionicè.

De Vocali brevi, metri gratiâ, mutatâ in ἀντίστοιχον longam, & contrà, sub Ectasi & Systole dicetur, quia ad Figuras illas à Grammaticis referri solet, quamvis propriè ad hunc locum spectet.

Ad *Antithesin* etiam (sed ita ut nomen illud latiùs quàm ἀντίστοιχον pateat) referri possunt dialecti quibus diphthongi, aut literæ plures, in alias mutantur; ut—

41. 6° In prima Declin. εω pro ου Ion. & αο pro ου Æol. & in tertia οιο pro ου Ion.

42. 7° Sic ζέο pro ζοῦ, ἕο pro οὗ Ion.

43. 8° Sic in Plusq. perf. Verb. Act. εα, εες, εε, pro ειν, εις, ει, Ion.

44. 9° In Aoristo 1 Opt. εια, ειας, ειε pro αιμι, αις, αι, &c. Æo.

45. 10° In Infin. ἐμεν pro ειν, Ion. & à Verbo εἰμὶ *sum*, ἔμεναι for εἶναι· unde geminato μ fit ἔμμεναι poet. & per Apocopen ἔμεν. Ion.

46. 11° In secunda perſ Paſs. εαι pro ῃ, Ion.

47. 12° In Imperat. εο pro ου, Ion.

48. 13° Εασι pro εἰσι, tertia plur. ab εἰμὶ, *ſum*; ἴασι pro εἶσι tertia ſing. ab εἶμι, *eo*; ſed tanquam ab ἴημι formatum, ut & tertia plur. ἴασι.

49. 14° Item Præpoſ. ὑπαὶ pro ὑπὸ, ἀπαὶ pro ἀπὸ, poet. & πρoτὶ, & per Ecthlipſin literæ ρ, ποτὶ, pro πρὸς, Dor.

50. Figuris hiſce Dictionis in Qualitate mutatâ accenſendus eſt etiam *Metaplaſmus*, cùm ſc. nominis terminatio, aut Verbi pars aliqua mutatur, ſecundum aliam declinandi formam quàm nomini illi aut verbo propriè convenit: ut cùm μυχὰ hìc habetur, quaſi à μυχὸν, cùm ſingulare ſit μυχὸς· & χαλινὰ, cùm ſingulare ſit χαλινὸς· & δένδρεσι, tanquam à τὸ δένδρος, δένδρεος, cùm ſingulare ſit τὸ δένδρον. Sic πολλὸς poet. pro πολὺς. & & contra πολέων à πολὺς, cùm uſitatius ſit πολλῶν. Item υἷες, & Ion. υἱῆες, tanquam à recto υἱδὺς· & contractè Nom. plur. υἷες, & Dat. plur. υἱάσι, tanquam à recto υἱὶς, cùm rectus uſitatus ſit υἱὸς & Αἰθιοπῆες quaſi à recto Αἰθιοπεὺς, & Αὐσονῆες quaſi ab Αὐσονεὺς, cùm uſitati Nominativi ſint Αἰθίοψ & Αὔσονος.

51. 2° *Metaplaſmus* etiam eſt (ſed Antitheſi minùs cognatus) in voce φιλάμην. qui Aoriſtus medius habetur, tanquam à φίλω inuſ. vel Imperfectum, tanquam à φίλαμαι Paſſ. ab Activo φίλημι inuſ. cùm verbum uſitatum ſit φιλέω. Item κέονται pro κεῖνται, tanquam à κέομαι inuſ. & κελάδοντος, tanquam à κελάδω, pro κελάδοντος.

Figuræ Conſtructionis quæ hìc occurrunt, aliæ ſunt quibus integra dictio redundat, ut in *Pleonaſmo*, cui affinis eſt *Periphraſis*; vel deficit, ut in *Ellipſi*: aliæ quibus à conſueto variatur dictionum ordo, ut in *Anaſtrophe* & *Hyperbato*; aut ſenſus vel ſignificandi modus, ut in *Enallage* ſimpliciore, modi, temporis, &c. & *Antimeriâ*; aut Syntaxis, ut in *Enallage* Σολοικοφανεῖ. (quæ *Syntheſin*, *Antiptoſin*, & alias Figuras ſpeciales complectitur) & *Hypallage*.

Pleo-

11. *Pleonasmus* est dictionis alicujus redundantia; & aliquando quidem redundat vox declinabilis, ut in phrasi illâ εὐφυλάττη μέγεθος, πλεονάζει vox μέγεθος quoad sensum, licet desit Præpositio κατὰ quoad Syntaxin. Redundat etiam καὶ ἠῶ, ver. 437. μοι, ver. 279. σφὶ, ver. 677. τὸ ver. 166.

12. 2° Sæpiùs verò in Auctore nostro redundant particulæ quæ expletivæ vocantur; ut ῥα, περ, μὲν, τοὶ &c. & Conjunctiones τε, κε, δε· cujusmodi voecula redundans Παρέλκον dici solet.

14. 3° Redundat etiam aliquando οὖν, ut v. 242. ἀλλὰ, v. 334. αὖ, v. 208. μάλα, v. 1098. & una negativa post aliam posita, ut v. 773.

15. 4° Huc pertinet *Polysyndeton*, quæ Conjunctionum copulativarum redundantia est; ut --- γαῖαν τε καὶ εὐρέα πόντον.

16. *Periphrasis* est cùm rem unam per plura verba circumloquimur; ut Κελτῶν παῖδες pro Κελτοὶ, οἶδμα θαλάσσης pro θάλασσα, σόμα Βοσπόρου pro Βόσπορος, ——στεινωπὸν ὕδωρ 'Αθαμαντίδος ῞Ελλης —— pro Ἑλλήσποντος.

17. *Ellipsis* est dictionis alicujus ad sententiæ complementum necessariæ defectus: ut in titulo οἰκουμένης supple γῆς· sic βοείη, v. 287. & παρδαλέη, v. 151. subintelligendo βύρση· Ἐς Διὸς, supple οἶκον· Διὸς Μοῦσα, supple θύγατερ· Εὐξείνου v. 763. supple πόντου· τῷ pro τινὶ τρόπῳ. Sic v. 518. -- Ἀσίης δ', subauditur αἱ vel νῆσοι.

18. 2° Sæpissimè verò Ellipticæ phrases occurrunt subauditâ Præpositione κατὰ· ut v. 240. οὐδ' ὀλίγη μέγεθος, pro κατὰ μέγεθος· sic v. 905. --- ἐπωνυμίην Φοίνικες· v. 526, οὔνομα χυκλάδες· cujusmodi multa occurrunt. Huc pertinet Synecdoche Grammaticis vocata, ut χρόα κυανέοισι, v. 1111.

19. 3° Huc pertinet vox subaudita quæ aliam subsequi, & ab eâ regi deberet: ut cùm fluvius dicitur βάλλειν, v. 735. (quo sensu ἐκβάλλειν dici solet) subintelligitur enim τὸ ὕδωρ vel ῥόον, quod exprimitur v. 783. Sic cùm Præpositio absolutè ponitur subauditâ voce casuali; ut ἐπὶ v. 198, & 403. & σὺν v. 843. pro σὺν αὐλαῖς· & ἐν, subaudito Infinitivo antea expresso cum articulo τῷ, v. 999.

60. 4° Item *Asyndeton*, seu copulæ reticentia ; ut v.102 Τυρσηνὴ ζέφυρον, Σικελὴ νότον, Ἀδριὰς εὖρον.

61. *Anastrophe* est ordinis vocum inversio, ita ut præponantur quæ postponi deberent : ut cùm Præpositio casui suo postponitur ; ut Βορέην ἔπι, v.119. Διὸς ἄπο, v 547.

62. 2° Alia ordinis mutatio *Hybertaton* dicitur, cùm interponuntur quædam inter ea quæ conjungi deberent, unde aliqua vocum confusio oritur ; ut *ver*. 592. ubi Αἴψά γε præponitur voci Κωλιάδος, cùm postponi deberet.

Aliquando etiam clausula una (aut plures) inter ea interponitur quæ conjungi deberent, cujusmodi Hyperbaton est à v.14. ad verba Πρὸς Βορέην v.17. De Hyperbato quod fit v.592. v.Com.

63. 3° *Hysteron-proteron* est cùm quæ ordine temporis aut loci alia præcedunt iis postponuntur: ut v.494. ubi Corcyra insulis Ambracientium postponitur, cùm ordine loci præcedat.

Enallage, seu Ἀλλοίωσις, est quâ modus pro modo, tempus pro tempore, casus pro casu, numerus pro numero, genus pro genere, una pars orationis pro alia, aut vox quævis pro alia sibi cognata ponitur ; quod si Syntaxin inde mutari contingat, Solæcophanes dicitur. Enallage verò simplicior est quâ accidentia tantum dictionum (ut modus, tempus, &c.) variantur.

64. 1° Enallage modi hìc occurrit v.1062, ubi εἴη pro ἐστι· & v.627, ubi πέλοι pro πέλει, Modus Optativus pro Indicativo ponitur.

65. 2° Enallage temporis habetur v.1056, ubi ἔχει verbum Præsentis temporis pro Præterito usurpatur; & v.67, ubi Aoristus 2 ἔδραμε pro Præsenti poni videtur : sic δύεις, formâ Præsentis sensu Futuri usurpatur.

66. 3° Activum aliquando pro Passivo ponitur, & contra ; ut ἐνναίει pro ἐνναίεται v.957.

67 4° Numerus Pluralis pro Duali ; ut δύο κόλποι v.108. sic v 51.

68. *Enallage* Σολοικοφανὴς generis, numeri, aut utriusque (ut oratio verbo tenus quandam Solæcismi speciem præ se ferat, sensu tamen congrua sit) Grammaticis

maticis Latinis *Synthesis* dici solet, quam tamen aliqui Σωέσιν dici malunt, quia ad sensum, non verba respicitur: Ea aliquoties hic occurrit; ut *v*.350 ——

Τοῖς δ' ἐπὶ μερμερὸν ἔθνος ἀγαυῶν ἦσι Λαπίνων
Γαῖαν ναιετάοντες ἐπήεργον ——

Hic inter ἔθνος & ναιετάοντες nec genere nec numero recta Syntaxis est si voces respicias, sed ad sensum respicitur, quia per ἔθνος, nomen multitudinis, plures homines notantur; & ναιετάοντες ad ἔθνος Λαπίνων refertur, perinde ac si dictum fuisset Λαπῖνοι. Similis Synthesis est numeri, *v*. 232 & 697. generis verò *v*. 1021, ubi ἐγκαγαῶντες refertur ad ἔθνεα Μήδων. quia Μῆδοι his duobus vocibus sensu æquipollet. Sic *v*.376-Τάρας δ' ἀλὸς ἔγγυθι κεῖται, Ἥν ποτ' &c. articulus fæmininus ἣν refertur ad masculinum Τάρας, quia Τάρας urbs est, ideoque πόλις tacitè subintelligitur.

69. 2° Enallage casus Σολοικοφανὴς *Antiptosis* vocatur, cujus exemplum extat *v* 656. φιλότητος τὴν μίγησαν, ubi Accusativus τὴν loco Dativi ponitur; cùm Homerus Odyss. θ dicat μεγαζομένες φιλότητι, v.Com.

70. 3° *Zeugma* etiam, si licentius sit, Enallage quædam numeri haberi potest, cùm sc. Verbum singulare ad plures Nominativos copulâ conjunctos, aut Adjectivum ad plura Substantiva refertur, ubi communior Syntaxis Verbum aut Adjectivum plurale postulat: ut *v*.817 ——

Ἴλιον, τὴν ἐπόλισε Ποσειδάων, καὶ Ἀπόλλων.

Quòd si *Zeugma* cum *Syllepsi* complicetur, tota oratio manifestius Σολοικοφανὴς redditur; ut *v*.1145 ———

——Ὑπανίς τε φέρει. Θεῖός τε Μέγαρσος·
Λαβρέτατοι ποταμῶν ———

Ubi primò in verbo φέρει *Zeugma* est; deinde in Adjectivo λαβρέτατοι *Syllepsis*.

Synecdochen quidem Grammaticis dictam ad Ellipsin Præpositionis κατὰ, potiùs quàm Enallagen casus, referendam censemus.

Cum

71. 4° Cum Enallage Σολοικοφανεῖ cognationem quandam habet ea Syntaxeos mutatio quæ *Hypallage* vocatur, cùm secundum concordantiam, regiminis rationem, aut reliquam Syntaxin, conjuguntur eæ voces quæ sensu disjungendæ sunt, & contra: ut v. 135. ἐσχατόωσαν fæm. generis est ut cum Τένεδον congruat, cùm ratione sensus potius cum ὄρον congruere deberet: sic Persius —*quintâ dum linea tangitur umbrâ.* Item v.519. ἐπὶ μῆκος βορέαο, pro ἐπὶ βορέαν, vel βορέαο (ut Hom. ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων) κατὰ μῆκος. Et v.562. ὑπ' ἄκρην Ἱρήν, Νῆσους θ' Ἑσπερίδας ναίουσι παῖδες Ἰβήρων, *sub Sacro promontorio & Hesperidibus insulis habitant Hispani*; cùm sensus sit, *sub Sacro promontorio, ubi Hispani habitant, sunt Hesperides insulæ.*

72. *Enallage* quâ una pars orationis pro aliâ ponitur, specialiter *Antimeria* dicitur; ut cùm Adjectivum neutrale, sive singulare sive plurale, pro Adverbio usurpatur, quod frequens est: ut ὀρθὸν, rectà; πρῶτα & τὰ πρῶτα, primùm.

73. 2° Cùm Articulus pro Pronomine, ut τὴν pro ταύτην.

74. 3° Cùm Participium pro Nomine ponitur, ut Ἀδαημόνες pro δαήμονες· vel pro Infinitivo, orationem Σολοικοφανῆ reddens; ut v. 889. ——

Οἶδα γὰρ ἐν προτέροισιν ἐμεῖο εἰπόντος ἀκούσας·

ubi ἀκούσας pro ἀκοῦσαι Atticè usurpatur; ut μέμνημαι ἰδών, memini me vidisse. Sic Virgilius——*Sensit medios delapsus in hostes.*

75. 4° Ad Antimeriam etiam referri potest cognata illa Enallages species, quâ vox una pro voce aliâ, ipsi aliquo modo affini, usurpatur: ut cùm Articulus præpositivus pro subjunctivo, quod apud Ionas & poetas frequens; ut τοῦ pro οὗ. τῆς pro ἧς τῶν pro ὧν, &c.

76. 5° Item cùm Nomen Substantivum pro Adjectivo; ut Ἀδριὰς ἅλμη pro Αδριατικὴ, Ἄτλας pro Ατλαντικὸς supple ὠκεανός.

77. 6° Huc pertinet ἑ pro αὐτὸν vel αὐτὴν positum, πᾶσα pro ὅλη, ὡς & πῶς pro οὕτως, πολὺς pro μέγας vel εὐρύς. & μιν pro αὐτὸν, Dor.

78. 7°. Unus Comparationis gradus pro alio; ut ἀφνειὴν pro ἀφνειοτέραν (nisi potius Ellipsis sit vocis

οὕτως

τως aut πᾶσαν) aut Comparativum à Substantivo deductum, ut θεώτερον à θεὸς, v.257. βασιλεύτατον à βασιλεὺς, v.353.

Figuræ Metricæ, seu quæ ad Prosodiam spectant, sunt *Synecphonesis*, *Diæresis simplex*, *Ectasis*, *Systole*, *Cæsura*; quibus & alias *Licentias poeticas* subjicere licet.

77. *Synecphonesis* est duarum syllabarum in unam contractio, metri causâ facta, servatâ tamen utrâque vocali: ut — Αἰθιόπων χαλέουσι. v.38. ubi πον in unam syllabam contrahitur: sic ἀρέων, v.389. χρυσέης v.446. πατέων, v.619. dissyllaba fiunt.

80. Huc referenda est etiam *Diæresis* simplex, in quâ vocales non mutantur, sed tantùm quæ propriè ad unam syllabam pertinent in duas distrahuntur: ut ἐΰστέφανος pentasyllab. pro ἐυστέφανος.

Ectasis, seu *Diastole*, est syllabæ brevis productio, quæ fit duobus modis.

81. 1° Cùm litera nulla mutatur; ut cùm in voce Κεραυνὸς secunda producitur v.21, quæ corripitur v. 49. cui similis est productio primæ in ἱερὸς v.298, quæ corripitur v.448 & 700. Sic in νηκοξεινότεροι, ο per Ectasin producitur, in Homeri imitationem, v. 742. Producitur etiam penultima in Ιηπύγων v. 379, quæ corripitur in Ἰηπυγίη v.482, & passim apud alios poetas: & secunda in Θρήϊκες, v. 322 & 323, quæ ab aliis corripi solet, & ab ipso Dion. v.764.

82. 2° Cùm vocalis brevis, metri gratiâ, mutatur in ἀντίστοιχον longam, ε sc. in η. & ο in ω (quod ad Figuras ad Orthographiam spectantes propriè pertinet, ubi de *Antithesi* seu *Antistœcho* actum) ut Μακηδόνιον pro Μακεδόνιον, Διώνυσος pro Διόνυσος, πολυήρατος pro πολυέρατος, cùm sit ab ἐράω.

83. 3° Notandum etiam *Ectasin* ex necessitate contingere, quando concurrunt tres breves in polysyllabâ dictione, ubi aliquam produci necessarium est metri gratiâ: sic in Σικελικῆς prima ex necessitate producitur, v.80. & in κυάνεος. v. 313. & in Ιονίοιο & in ἀκαμάτου, v.27. cùm prima corripiatur in Σικελὸς. v.85. & in κυανὸς & ejus compositis, v.169 & 1105. & in Ἰώνων, v.553. Et semper corripiatur α priv. nisi necessitas obstet. Simili necessitate

ex-

excusatur productio mediæ brevis inter duas longas locatæ, ut in Καασίνς.

84. *Systole* est syllabæ longæ correptio; quæ aliquando contingit literâ nullâ mutatâ, ut cùm in Πάχυνος penultima corripitur *v.* 469. Ἄκρα δέ οἱ Πάχυνος— quæ producitur *v.*86, & apud alios poetas. Sic in Ὑρκάνιος, να à Dionysio corripitur, cùm in Ὑρκανὸς & aliis gentilibus in ανος penultima producatur; quod confirmat Virgilius,

——*Hyrcanæque admorunt ubera tigres.*

Sic *v.*1158——θεῶ ἀτίμησαν ἑορτὴν. τι in ἀτίμησαν corripitur, quod ab Homero Il. α, & aliis producitur.

85. 2° Aliquando accidit vocali longâ, metri gratiâ mutatâ in ἀντίστοιχον brevem, aut diphthongo in simplicem vocalem (quod ad Figuras ad Orthographiam spectantes propriè pertinet :) sic εὐρύχοερος pro εὐρύχωρος poni videtur *v.*537. v.Com. & *v.*916, Ποσιδήια pro Ποσειδήια ponitur, diphthongo ει, ut corripiatur, in simplex ι mutata.

86. *Cæsura* est quâ syllaba brevis, quæ dictionem terminat, sed pedem novum inchoat post alium jam absolutum, producitur: ita peculiaris quædam Ectasis haberi potest: ut

v. 998. Τοίη ἐπὶ κείνης——

& *v.*381, Πόντον ἐς ἀγχίπορον Ἀκυλήϊον——

& *v.*1147.——περιρρέουσιν ἐπὶ Γαγγήτιδα χώρην.

& *v.*751——οὐ γάρ σφι θέμις ἀνεμώλια βάζειν.

Hìc ultimæ in ἐπὶ, ἀγχίπορον, θέμις, contra regulas communes, beneficio Cæsuræ producuntur: & in primo quidem exemplo *Triemimeris* est, in 2° *Penthemimeris*, in reliquis duobus *Hephthemimeris*.

87. 2° Frequentissimè verò contingunt, & justissimæ habentur, peculiares quædam *Cæsuræ*, sequente dictione à liquida exorsa; ut

*v.*416—ἵνα ῥέει ὑγρὸς Ἰάων.

& *v.*429——ποτὶ ῥίπην ζεφύροιο.

& *v.*1131, Πάσησι λοξῇσιν——

ubi in ἵνα, ποτὶ, πάσησι, ultimæ syllabæ *Cæsurâ* producuntur, quæ liquida sequente se tuetur: cujusmodi Cæsuræ sæpissimè in auctore nostro occurrunt.

Nec

88. 3° Nec rarò particulæ encliticæ κε. τε, pro ultima syllaba dictionis cui adjunctæ sunt sumptæ, Cæsuræ beneficio producuntur, præcipuè si liquida sequatur: ut,

v.469 —— Πελωρὶς τε Λιλύβη τε.
& v.1019. Γηλοί τε Μάρδοι τε. ——
Sic Virgilius, *Limináque laurúsque dei* ——

Observanda sunt etiam alia quædam in quibus *Poeticam* quandam *licentiam*, in producendis iis quæ corripi solent, & contrà, Dionysius & alii sibì assumunt, quæ quamvis ad Ectasin & Systolen (si voces eæ laxiùs sumantur) referri possint, non tamen temerè fiunt, sed fundamentis quibusdam nituntur.

89. 1° Aliquando enim, propter liquidam sequentem, vocalem brevem (quasi communem inde redditam) producunt Poetæ, etiam ubi nulla est Cæsura: ut,

v.773. Ἔνθ' Ἀμαζονίδεσσιν —— ——
ubi prima in Ἀμαζονίδεσσιν propter liquidā μ sequentem producitur; nam non modò ante mutam & liquidam, verùm etiam ante solam liquidam, vocalem brevem pro communi à poetis aliquando haberi statuunt Grammatici. Sic σφιν, & ὃ sequente ῥα, beneficio liquidarum producuntur v.343 & 1102.

Ὅ ῥά τε κικλήσκουσιν Ἀπέννιον——
Ἄλλος γάρ σφιν ὄλβος ——

90. 2° Atque ob hanc rationem communes haberi videntur primæ in φίλος, καλὸς, Ἄρης. & similibus. Sic in ἱλήκοι prima producitur v.447, quæ corripitur in ἱλάω v.853. & prima in φίλατο producitur v.704, quæ corripi solet in φιλέω.

91. 3° Quædam etiam aliæ syllabæ apud Dionysium (uti etiam apud Homerum & alios, quos hic sibi imitandos proponit) tanquam communes usurpantur, quanquam liquida nulla sequatur; ut prima in ὕδωρ, quod videre licet v. 256 & 774. & prima in Ἀπόλλων, v. 444 & 527. Sed si Ἀπόλλων sic dicatur ab ἀπόλλυμι, aut ἀπολύω (ut Grammatici statuunt) Ectasis manifesta est ubi prima producitur. Media etiam in Βέβρυκες à Dionysio producitur, in Homeri imitationem qui eam indifferenter usurpat, quamvis à Theocrito & plerisque aliis corripi soleat.

Vocalis

92. 4° Vocalis brevis non tantùm ante mutam & liquidam, verùm etiam ante duas mutas, aut duas liquidas quæ syllabam inchoare possunt, ut πτ, κτ, μν, φθ, χθ, à Dionysio & aliis communis habetur (neque enim positione necessariò fit, nisi consonantes duæ in diversas syllabas diremptæ sint) sic γυ in Αἰγύπτιος corripitur, v. 505 Αἰγύπτιος Ῥόδος ἐστιν —— nisi Synecphonesin ibi fieri censendum sit: & γυ in λιγύφθογγος v.529 —— λιγύφθογγος ἀηδών.

Præter Figuras Grammaticas, Rhetoricas etiam quasdam, ornatûs causâ, usurpat Dionysius: & eæ quidem quæ frequentissimè hìc occurrunt in vocum quarundam repetione consistunt, & communi ἐπαναλήψεως nomine ab Eustathio comprehenduntur; in tres autem species, ex communi Rhetorum sententia, distribui possunt quotquot hujusmodi Figuræ apud auctorem occurrunt, Anadiplosin, Epanaphoram, & Epanodon.

93. *Anadiplosis Rhetorica* est qua vox aut clausula præcedentem versum aut clausulam terminans in initio sequentis repetitur, ut v.354 & 355.

—— ἀποτέμνεται ἄνδιχα Ῥώμην,
Ῥώμην πρηέσσαν ——

2° Cui similis est repetitio (licet quibusdam interjectis) nominis Θήβην, v.248 & 249. & χεὶρ, v.379 & 380.

94. *Epanaphora* est quum vox eadem in initio plurium versuum aut clausularum repetitur: sic Καρχηδὼν repetitur v. 195, 196, & 197. & Ἴλιον v. 815, 816, 817, 818, cum plurimis ejusmodi.

95. *Epanodos* est cùm duobus nominibus propositis sensu nondum finito, ad utrumque redditur, additis aliis quibusdam ad sententiæ complementum; ut v.661 & 662.

—— Εὐρώπην ἀποτέμνεται Ἀσίδος αἴης,
Ἐς δύσιν Εὐρώπην, ἐς δ' αὐγὰς Ἀσίδα γαῖαν.

Nec raro hìc contingunt *Paronomasia* & *Apostrophe*.

96. *Paronomasia* est vocum ad se invicem allusio; ut v.231 — Ἐς Λιβα μὲν Λιβύην —— v.430 — ἤπειρος ἀπείριτος.

97. *Apostrophe* est aversio orationis ad personam quampiam, aut quod quasi persona fingitur: sic ad Musam unam aut plures sermonem convertit auctor, modò expressè, ut v. 62 & 447. modò implicitè, ut v. 1080 &

& 1128, φράζεο, supple Μῦσα. Aliquando ad incertam personam sermo convertitur, ut v.257, ἴδοιο pro ἴδοι τις. Nonnunquam etiam ad inanimata sermo dirigitur, tanquam animata & intellectu prædita; ut v.1181. quod quidem aliqui ad Prosopopœiam referunt.

De reliquis id genus Figuris, quæ raro aut nunquam hic occurrunt, consulantur Rhetorum scripta.

Troporum etiam exempla præcipua quæ in auctore occurrunt, Figuris hic subjicere libet. Occurrunt autem Tropi simplices quatuor; *Metaphora*, *Metonymia*, *Synecdoche*, *Antonomasia* : deinde Troporum in uno verbo complicatio, quæ *Metalepsis* dicitur; & Troporum affectiones vulgo habitæ, *Hyperbole*, *Miosis*, *Catachresis*; quibus & *Allegoria*, seu sententia Tropica subjicitur. Harum definitiones & divisiones ex rudimentis Rhetoricis pueris familares sunt, ideo chartæ parcere consultius duxi quam eas hic inculcare.

98. *Metaphoræ* hic frequentissimæ occurrunt in vocibus rebus animatis propriis ad inanimata traductis: sic vox χέρσων, v.110. vox ὀπωπὴ, v.171. νῶτα, v.872. πῦς, v.68. πέζα v.61. ἴχν@, v.274. κνημῖδες & κνῆμαι. v.714 & 737. quibusdam terræ partibus, quæ istis corporis partibus quadam situs analogia respondent ab auctore tribuuntur; ut & χεῖλ@ & πλευρὰ maris littori. Metaphoricæ etiam dictiones sunt ἕρπει, ζύρεται, & ἑλίσσεται, à serpentibus ad fluvios & maris sinus, similiter in longum productos, & similes flexuum gyros facientes, translatæ: voces ἐςεφάνωται & ἐςεμμένη à coronis tempora ambientibus ad terras à mari circundatas traductæ; vox κέλευθος à via qua locus aliquis aditur, ad rationem & methodum qua aliquid efficitur significandam; & vox ὑσπληγξ, quæ metam notat circa quam in curuli certamine flectitur, ad flexum maris traducta: nec non vox περνώσατο, à rebus artificialibus quæ torno rotunda fiunt, ad rotundam figuram qua terra à Deo creatore formata est, translata; & alia ejusmodi. Huc referri potest color similis pro simili positus, ut κυάνε@ pro *nigro*.

99. *Metonymia efficientis* est ubi ἥλι@, *sol*, pro calore solari ponitur; & Ἄρης Mars pro bello. *Adjuncti*, ubi ἄνεμοι *ventus*, pro cœli plaga; ubi κυάνεοι *nigri* pro Æthiopibus; & ubi ἀπ' Ἰσμηνῦ pro à Thebis, quas Ismenus

fluvius

fluvius alluit, usurpatur; *signati pro signo*, Μέμνων pro *Memnonis statuâ*.

100. *Synecdoche totius pro parte* est, ubi ἐλέφαντι pro *ebore*, & βόϊ pro *corio bubulo* utitur auctor: *Partis* verò *pro toto*, ἀκωκὴ *cuspis* pro hastâ, Θήβη pro Thebaide regione: Sic *v.*115, ubi Φαείλῳ ἅλα pro mari Ægyptio, quod *Pharos* Ægypti pars: *v.* 413, ubi Αμυκλαίων pro Λακώνων, quòd *Amyclæ* Laconiæ urbs fuerit: *v.*113, ubi Ισμαρικὸς pro Thracio, quòd *Ismarus* Thraciæ mons sit: *v.*498, ubi Αμνισὸς pro Creta (in qua urbs Cnossus, cujus navale Amnisus) usurpatur. Huc referri solet πόλ☉ pro cœlo positus. Synecdoche verò *generis pro specie* est δόμος pro templo.

101 *Antonomasia* (quam aliqui sub *Synecdoche generis* comprehendunt) reperitur *v.* 490. ubi Αἰητίνη patronymicum pro ipso *Medeæ* nomine: & *v.*685, ubi Αρητιάδης patronymicum à proavo Marte longius ductum (de quo v.Com.) pro Agamemnonis nomine usurpatur: item *v.*53, ubi ἀμφιβίτῃ, *maris* epitheton pro *mari* ponitur, uti & ἀμφιβίται in plurali *v.*99.

102. *Metalepsis*, seu *transumptio* ab una Tropica significatione ad aliam, occurrit in voce κορύσσεται, *v.* 103 & 201, quæ cum propriè significet *galeâ armari*, & per Synecdochen *armari* absolute, inde transumitur ad significandum incursum & impetum irruentis, quali armatus in hostem fertur, & Metaphoricè ab hominibus ad fluctus ibi transfertur. Sic Ασσυρίης nomen, quod propriè regioni ad Tigrin fluvium convenit, per *Synecdochen partis pro toto*, toti Assyriorum imperio impositum est, atque inde per Metalepsin ad Assyrii imperii partem, ab Assyriâ propriè dictâ diversam, juxta Sinopen (quæ & *Leucosyria* dicta) transumitur, *v.* 772 & 975. atque hinc *Sinopica rubrica* Ασσυρίη μίλτος dicitur, *v.*1178. Eodem modo nomen Αμυκλαίων primò pro *Laconibus* in genere per Synecdochen usurpatur, deinde ad *Lacedæmonios* aut *Theræos*, Laconici generis homines ab ipsis *Amyclæis* diversos traducitur, *v.*213. Per *Metalepsin* etiam Αόνι☉ σίδηρος pro *tridente Neptuni*, à quo Aones Bœotiæ incolæ orti ferebantur, usurpari videtur, *v.*476. v.Com.

103. *Allegoria* est *v.*183 --κυανῆσι κατέστηκ☉ φολίδεσσι, ubi de Africa loquens auctor habitationes inter loca de erta

deserta hic illic sparsas habente, Metaphoricis dictionibus continuâ serie utitur, ut de serpente squamis cæruleis variegatâ loqui videatur.

104. *Hyperbole* est in voce ξυνίασιν v.154. ubi *concurrere* dicuntur promontoria revera satis à se invicem distantia: sunt & quædam *Sententiarum Hyperbolæ* (eæque aliquando sine Tropo) ut v.67.

105. *Miosis*, seu *Tapinosis*, habetur v. 509, & 524. ubi insula tota ἄστυ dicitur: quo refertur vox σπιλάδες pro rupibus in mare eminentibus posita; quippe quæ à voce σπίλος deducitur, quæ *maculam* aut *nævum* notat.

106. *Catachresis* est in voce βουκολέονται v.193. quæ cùm propriè significet *à bubulco pasci*, (quippe à voce βουκόλος deducta) abusivè ibi à bobus ad homines transfertur. Sic ἴσθμος aliquando καταχρηστικῶς pro magno terræ spatio usurpatur, & νῆσος pro peninsulâ.

SYNOPSIS FIGURARUM.

Figuræ Dictionis ad Orthographiam spectantes.

1. PRothesis, ut ἐείκοσι pro εἴκοσι poet. ἀσταχὺς pro σταχὺς Att.
2. *Anadiplosis*, seu *Reduplicatio*; ut πιπταίνω pro πτείνω, Ion.
3. 2° *Reduplicatio Attica*; ut ἀκηχεμένη pro ἠχημένη.
4. *Ephenthesis*, quæ triplex est:
   1° *Parenthesis* vocalis; ut ἐὶν pro ἐν, poet. οὖρος pro ὄρος, Ion.
5. 2° *Epectasis* syllabæ; ut ἐξείης pro ἑξῆς, τρίτατος pro τρίτος, ἠέλιος pro ἥλιος, Ἀθηναίη pro Ἀθήνη, Ion & poet.
6. 3° *Paremptosis* consonantis; ut πτολίεθρον pro πολίεθρον, poet.
7. 4° Huc spectant plerique Dativi poet. in εσσι; ut νεφέεσσι pro νέφεσι, poet.
8. 5° In Imperf. & Aor. β ἔσκον, ἔσκες, ἔσκε, pro ον, ες, ε. Ion.
9. 6° In verbis contract. secund. Conjug. οω pro ῶ, οων pro ῶν &c. Ion. & Poet.
10. *Diplasiasmus*, seu literæ geminatio; ut τόσσος pro τόσος Poet.
11. *Paragoge*; ut ἐνὶ pro ἐν, poet. ἠπείροισι pro ἠπείροις, Ion.
12. 2° In Dat. plur. primæ & secundæ Declin. ῃσι pro ῃς Ion. pro αις· ut πλευρῇσι pro πλευρῇς, quod ipsum pro πλευραῖς.

13. 3° Syllaba

13. 3° Syllaba τι aut φιν Nominibus, & θεν Pronominibus addita; ut κράτεσφι pro κρατὸς, σέθεν pro σέο, (facto ex σῦ) poet.

14. 4° In Aor. α ἄσκον, ἄσκες &c. pro α, ας. Ion. & poet.

15. 5° In termin. Infin. εμεναι pro εμεν (quod ipsum Ionicum est pro ειν) ut φερβέμεναι v. 922. Dor.

16. *Dialysis*, literâ additâ vel mutatâ; ut ῥηΐδιος pro ῥᾴδιος. Ion.

17. 2° εων pro ῶν Ion. αων pro ῶν, Æol. in Gen. pl. primæ & secundæ Dec.

18. 3° ἡμέες pro ἡμεῖς, &c. Ion.

19. 4° In Temp. circumflexis, εω, εεις, pro ῶ, εῖς, εειν pro εῖν, &c. Ion.

20. *Aphæresis*; ut κεῖνος pro ἐκεῖνος, αἶα pro γαῖα, Ion. & poet.

21. *Ablatio Augmenti aut Reduplicationis*, ut δάσαντο pro ἐδάσαντο poet, δέκτο pro ἐδέδεκτο Plusq.perf.

22. *Syncope*; ut ἔπλετο pro ἐπέλετο, ἀντολίη pro ἀνατολίη, πέπτασαι pro πεπέτασαι, μύχατος pro μυχαίτατος, poet.

23. 2° *Syncope Æolica*; ut καδδὲ pro κατὰ δὲ.

24. 3° In Præterito γεγαὼς, ἑστᾶσιν, &c. pro γεγαηκὼς, ἑστήκασι. Ion.

25. 4° *Ecthlipsis* consonantis; ut Σαμάται pro Σαρμάται.

26. 5° *Crasis*; ut ἱρὸς pro ἱερὸς, θεῦδες pro θεοειδέες.

27. 6° Huc refer κέραος pro κέραλος, μείζοες μείζους pro μείζονες, &c.

28. 7° Ἔλλειψις posterioris vocalis diphthongi; ut νάω pro ναίω.

29. 8° Παρέλλειψις literæ geminatæ; ut μάκελα pro μάκελλα.

30. *Apocope*; ut δάκρυ pro δάκρυον Dor. ἔμεν pro ἔμμεναι, quod ipsum est pro εἶναι v.

31. 2° Huc refer *Apostrophum* ante consonantem; ut πὰρ θ' pro παρὰ θ'.

32. *Synalæpha*; ut τοὔνεκα pro τοῦ ἕνεκα, Att.

33. *Metathesis*; ut καρτερὸς pro κρατερὸς, ἔμμορε pro μέμορε, Att.

34. *Tmesis*; ut νέην πόλις pro Νεάπολις poet.

35. 2° Ubi Hyperbaton simul fit; ut —διὰ γαῖαν ὁρίζων, poet.

36. *Antitheſis*; ut 1° η pro α in prioribus ſyllabis Ionicè poſitum, ut νηὸς pro ναὸς, ἠὴρ pro ἀὴρ· item ὄνυμα pro ὄνομα Æol. ἰδὲ pro ἠδὲ poet. πίσυρες pro τέσσαρες, Æol. ξωὸ pro ζωὸ, Att.

37. 2° η pro α in terminat. primæ & ſecundæ Declin. ης pro ας. ης pro αις &c. Ion.

38. 3° ηος, ηι, pro ιος, ιι, in ſecunda Declin. contr. & pro εος, ει &c. in tertia Declin. Ion. & poet.

39. 4° εμεῦ pro εμοῦ. &c. & in verbis contr. ευ pro ου, ut καλεῦσι. Dor.

40. 5° οιατο pro οιντο in tertia plur. Opt.paſſ.Ion.

41. 6° Huc refer εω pro ου Ion. αο pro ου, Æol. in Gen. primæ Declin. & οιο pro ου in tertiâ, Ion.

42. 7° Σεῦ pro Pronom. σοῦ, ἕω pro οὗ, Ion.

43. 8° In Pluſq.perf.verb. εα, εες, εε, pro ειν, εις. ει, Ion.

44. 9° Aor. α Opt. εια εια, ειε. pro αιμι αις, αι &c. Æol.

45. 10 In Infin. εμεν pro ειν· & à verbo εἰμὶ. ἔμμεναι & ἔμμεναι pro εἶναι, & inde per Apocopen ἔμεν, Ion. & poet.

46. 11 In ſecunda perſ. Paſſ. εαι pro ῃ Ion.

47. 12 In Imperat. Paſſ. εο pro ου. Ion.

48. 13 ασι pro εἰσὶ tertia plur. ab εἰμὶ *ſum*; ἦσι pro εἶσι tertia ſing. ab εἶμι *eo*.

49. 14 Præpoſ. ἀπαὶ pro ἀπὸ, ὑπαὶ pro ὑπὸ. poet. ποτὶ pro πρὸ Dor.

50. *Metaplaſmus*; ut μυχὰ (quaſi à μυχὸν) pro μυχοὶ, δενδρεσι quaſi à τὸ δένδρος. poet. υἷες quaſi à υἷς, cùm uſitati Nominativi ſint δένδρον & υἱός.

51. 2° *Metaplaſmus Conjugationis*; ut φίλατο quaſi à φιλ cùm verbum uſit. ſit φιλέω. κέονται pro κεῖνται, quaſi à κέομαι.

Figuræ Conſtructionis.

52. *Pleonaſmus*, 1° Nominis, ut εὐρυτάτη μέγεθος, aut Pronom. &c.

53. 2° *Parelcon*, ſeu vocula κε, τε, ῥα, περ, μεν, redundans.

54. 3° *Pleo-*

54. 3° Pleonasmus Conjunct. οὖν, ἀλλὰ, Adverbii αὖ, μάλα, &c.

55. 4° *Polysindeton*; ut——γαῖαν τε καὶ πόντον.

56. 5° *Periphrasis*; ut Κελτῶν παῖδες pro Κελτοί.

57. *Ellipsis*; ut βοείῃ, supple βύρσῃ: ἐς Διὸς, supple οἶκον Διὸς Μοῦσαι, supple θύγατρες.

58. 2° Ellipsis præpositionis κατὰ, ut οὔνομα Κυκλάδες εἰσί.

59. 3° *Asyndeton*; ut v.102.

60. 4° Huc refer ἐπὶ & ζωὴ, sine voce casuali, βαίνειν absolutè, &c.

61. *Anastrophe*; ut Βορέην ἔπι.

62. 2° *Hyperbaton*; ut v.592. & inter v.14, & v.17.

63. 3° *Hysteron Proteron*; ut v.493, & 494.

Enallage; & 1° quidem simplicior, ut

64. 1° Modi, ut πέλοι Opt. pro πέλει Indic.

65. 2° Temporis, ut ἔχουσι sensu Præteriti, ἔπλετο pro πέλει.

66. 3° Activum pro Passivo positum, & contra, ut ἐνναίει pro ἐνναίεται.

67. 4° Numerus pluralis pro duali; ut δύο κόλποι, v.108. sic v.51.

68. Enallage σολοικοφανὴς generis, aut numeri, aut utriusque; ut——Φοινίκων ἀνδρῶν γένος ἐνναίουσιν, Ἀζόμενοι, &c. Hanc Grammatici Latini *Synthesin* vocant.

69. 2° Enallage casus σολοικοφανὴς, ut v. 656.——τὴν μίγνυται—— ubi Accus. loco Dativi ponitur. Hanc *Antiptosin vocant*.

70. 3° *Zeugma* σολοικοφανὲς quæ Enallage quædam numeri est, præcipuè ubi cum Syllepsi Zeugma complicatur; ut——Ὑπανίς τε φέρει, Δεῖός τε Μέγαρσος, Λαβρόταλοι ποταμῶν——

71. 4° *Hypallage*; ut v.519.

72. *Antimeria*, Enallages species, 1° quâ Adjectivum neutrale, sing. aut plur. pro Adverbio ponitur; ut ὀρθὸν rectâ, πρῶτα primum.

73. 2° Quâ Articulus pro Pronomine, ut τὴν pro ταύτην.

74. 3° Quâ Participium pro Nomine; ut δεδαηκότες pro δαήμονες aut pro Infinitivo, ut οἶδα ἀκούσας.

75. 4° Quâ

75. 4° Quâ articulus præpositivus pro Subjunctivo; τῶν pro ὧν.

76. 5° Quâ Substantivum pro Adjectivo; ut Ατλας pro Ατλαντικός.

77. 6° ἑ vel μὶν pro αὐτὸν vel αὐτὴν, πᾶσα pro ὅλη, pro ὅπως, &c.

78. 7° Unus comparationis gradus pro alio positus, ἀφνειὸν pro ἀφνειότερον aut Comparativum à Substantivo deductum, ut θεώτερον v.257.

Figuræ Metricæ.

79. *Synecphonesis*; ut χρυσέης, πασέων, dissyllaba facta.

80. *Diæresis simplex*, literâ nullâ mutatâ; ut ἐϋστέφανος pentasyllabus.

81. *Ectasis* seu *Diastole simplex*; ut Καπίνης secundâ longâ, ἱερὸς primâ longâ.

82. 2° Ectasis καὶ ἀντίστοιχον ut Διώνυσος pro Διόνυσος.

83. 3° Ectasis ex necessitate ob trium brevium concursum; ut ἀγαμάτε primâ longâ.

84. *Systole* simplex; ut Πάχυνος, secundâ brevi.

85. 2° Systole καὶ ἀντίστιχον, ut εὐρύχορος pro εὐρύχωρος.

86. *Cæsura*; 1° licentior, ut τοῖν ἐπὶ κείνης, ultimâ in ἐπὶ productâ.

87. 2° Cæsura ob liquidam sequentem, ut Πάσησι λοχῆσι.

88. 3° Encliticæ voces κε, τε, &c. cæsurâ product. ut v.1019. *Licentiæ poeticæ*.

89. 1° Brevis ob liquidam sequentem producta ubi nulla cæsura; ut v.343, & 773. sic & ζῷοι producitur, v.1102.

90. 2° Syllaba communis habita ob liquidam sequentem, ut prima in φιλεω & ἱλάω, cum deriv. ut v.447, & 853.

91. 3° Syllaba communis habita nullâ liquidâ sequente, ut prima in Απόλλων v.444, & 527.

92. 4° Vocalis brevis ante duas mutas, aut duas liquidas; ut πτ, κτ, φθ, μν, correpta; ut γυ in λιγύφθογγος v.529.

Figura

Figuræ Rhetoricæ.

93. *Anadiplosis Rhetorica*; ut in voce Ῥώμην *v.* 354, & 355. & in voce Θήβην (licet quibusdam interjectis) *v.*248, & 249.

94. *Epanaphora*; ut in nomine Καρχηδὼν, *v.* 195, 196, 197.

95. *Epanodos*; ut in nominibus Εὐρώπην & Ἀσίαν, *v.* 661, & 662.

96. *Paronomasia*; ut Ἐς Λίβα μετὰ Λιβύην.

97. *Apostrophe*; ut *v.*60, 1080, &c. ubi poeta Musam alloquitur.

Ex Figuris Rhetoricis hæ quidem præcipuè hic occurrunt; de reliquis (uti & de Tropis) consulántur Rhetorum scripta.

Tropi qui apud Auctorem reperiuntur, & Troporum Affectiones.

98. *Metaphora*
99. *Metonymia*
100. *Synecdoche*
101. *Antonomasia*
} Tropi simplices.

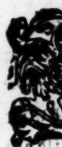
102. *Metalepsis*, Troporum complicatio in una dictione.

103. *Allegoria*, Tropi per plura verba continuatio.

104. *Hyperbole*
105. *Miosis*
106. *Catachresis*
} Troporum affectiones.

Exemplorum difficilium explicationes in Synopsi reperias.

107. ☞ *Gnome*, seu Sententia notatu digna.

acturus
spectur
historic
conten
Διηγ
Περι
utitur
scriptio
pud L
gillatim
de, quas
placet

V.
totius
initio,

Una v
Epithe
te susc
V.
ducta

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ
οἰκουμένης περιήγησις.

'Ικουμένης] Οἰκουμένη, per Ellipsin τῆς γῆς, non totum terrarum orbem significat, quod adæquatum est Geographiæ subjectum, sed terram omnem quam habitari compertum est (exclusa terra incognita) neque enim *mathematice* acturus est Dionysius de toto terrarum orbe secundum respectum ad cœlum & circulos imaginarios, sed solummodo *historice* partes terræ marisque tunc cognitas, & res in iis contentas enarrare instituit. Sic ἱστορίαν γεωγραφικὴν τῇ μαθηματικῇ θεωρίᾳ opponit Strabo lib. 2.

Περιήγησις] Περιήγησις, à περιηγοῦμαι *circumduco*, (qua voce utitur Strabo lib. 2. eodem plane sensu) est accurata descriptio, qua lector per singula quasi manu ducitur: sic apud Lucianum in Dialog. περιήγησαί μοι τὰ ἐν ᾅδου ἅπαντα, *sigillatim omnia expone*, ut explicat Eustathius; vel potius, *ostende, quasi oculos & animum per singula ducens*, ut Hen. Stephano placet; quod proxime accedit ad Virgilianum illud Æn. 6.

Quæ postquam Anchises natum per singula duxit.

V. 1. Ἀρχόμενος γαῖάν τε] Hypothesin seu argumentum totius operis in limine proponit, ut Virgilius Georgic. in initio,

Quid faciat lætas segetes, quo sidere terram &c.
Hinc canere incipiam.

Una vero attentum reddit lectorem, tam Polysyndeto quam Epitheto --- γαῖάν τε καὶ εὐρέα πόντον., Rhetorica quadam arte suscepti operis magnitudinem insinuando.

V. 2. ἄκριτα] Vox hæc, ab α *privat.* & κρίνω *secerno*, deducta, significat *adeo numerosa ut præ multitudine distingui*

 gui

qui non poßint, ut vocem recte per Periphrasin explicat Hen. Stephanus, Priſcianum, ſeu Rhemmium Fannium (cui interpretatio Latina Priſciano vulgo aſcripta à nonnullis tribuitur) eo nomine reprehendens, quod ἀκριτόφυλα *populos per orbem diſcretos* reddat, cũ *indiſcretos* potius ſignificet. Sed nimis ſeverus eſt cenſor, qui ab interprete numeris aſtricto exigat ut uniuſcujuſque vocis vim plene exprimat.

V. 3. Ὠκεανοῖο βαθυῤῥόου] Oceano hic, & alibi apud poetas, epitheta à fluxu adjiciuntur, uti & ipſum *oceani nomen à celeritate inditum* (ſcil. à Græco ὠκὺς *celer*) teſtatur Solinus cap. 26; ideo fortaſſe quod maximo æſtu afficiatur, quo maria interna ut plurimum deſtituuntur, ut videre eſt apud Geographum lib. 1. & Plinium lib. 2. cap. 97. quod apertius indicat auctor noſter v. 27° his verbis, ἀκαμάτου ῥόος ὠκεανοῖο, quibus fluxus & refluxus ſignificatur quo Oceanus indeſinenter agitatur.

ἐν γὰρ ἐκείνῳ] Terram tunc cognitam, (tribus partibus, Europa ſc. Aſia, & Africa, conſtantem) Oceano tanquam inſulam circundari (quod nuperis navigationibus quodammodo compertum) univerſa fere antiquitas credidit. *Ambitur omnis Oceano*, Mela lib. 1. cap. 1. ſic Plin. lib. 2. & Strabo lib. 1. Hoc tamen ipſis non prorſus compertum fuit: nam quamvis verſus quatuor cœli cardines totidem Oceani partes cognitas habuerint nominibus ſuis diſtinctas; ſingulas tamen partes ubique navigantibus pervias, & partibus aliis continuas fuiſſe non certo conſtabat. Oceanum quidem Atlanticum Rubro continuum eſſe ex navigationibus quibuſdam comperiri potuit, (refert enim Plinius Eudoxum quendam Arabico ſinu egreſſum Gades uſque perveniſſe, lib. 2. cap. 27. qui & Hannonem Pœnum Africam circumnavigaſſe tradit; conſulatur etiam hac de re Strabo, & Mela l. 3. c. 10.) an tamen Scythicus ſeu Borealis Oceanus Eoo continuus eſſet, prorſus incompertum fuit, de quo ne hodie quidem in totum conſtat. Ptolemæus quidem non modo Scythiam & vicinas regiones per tertiam fere οἰκουμένης partem, verum & Auſtralem Africæ partem, non Oceano, ſed terra incognita terminat, quaſi navigationibus modo dictis fidem non habens; imo terram Auſtralem ab Æthiopia ad Sinas uſque produci opinatur, lib. 7. cap. 5. & proinde univerſum mare Indicum terra undiquaque ambiri. Sed tam hic quam illi conjecturis hac in re nitebantur (licet illis, ut jam experientia quodam modo conſtat, felicius a-

lea

lea ceciderit) & fatetur quidem Strabo deficienti hac in re experientiæ à ratione ſuppetias ferendas, καὶ ὅπου δὴ αἰσθήσει λαβεῖν οὐχ ὑπῆρξεν, ὁ λόγος δείκνυσι: Recte ad hæc Caſaubonus, *Ratio probabilis ſuadet, nulla neceſſaria demonſtrat.*

V. 4. ἅτε νῆσος] Νῆσος dicitur à νέω *no*, quod mari quaſi innatare videatur, ut Latinis *inſula* quaſi *in ſalo*, Iſid. lib. 14. Cum autem humilior hęc comparatio videri poſſit, ut recte notat Euſtathius, qua terram univerſam inſulæ confert, grandi epitheto ἀπείριτος addito majeſtatem imminutam reparat.

ἐστεφάνωται] *Circumdatur*, Metaphora à *coronis* ducta tempora ambientibus: quem loquendi modum & Latini recipiunt, ut Ovid. Metam. lib. 5.

Sylva coronat aquas, cingens latus omne ------

V. 5. Οἱ μὲν πᾶσαν] Terram tunc cognitam (quæ vix quarta pars fuit globi terreni, ut videre licet apud Strabonem lib. 2.) non prorſus rotundam eſſe aſſerit, ſed oblongam, & quaſi ovalis figuræ; unde hic quidem * fundæ, Strabo vero lib. 2. † chlamydi expanſæ eam aſſimilat, quod ſcil. longius ad ſolis vias, ab Ortu ſc. ad Occaſum, quam à Septentrione ad Meridiem extendatur: unde terræ *longitudinem* Geographi, Ptolemæum & alios veteres ſequuti, ab Occaſu verſus Ortum metiuntur, *latitudinem* vero à Meridie ad Septentrionem. Ita Mela lib. 1. cap. 1. *Ab Ortu porrecta ad Occaſum, & quia ſic jacet, aliquanto quam ubi latiſſima eſt longior.*

διαπρὸ περίδρομος] Διαπρὸ, comp. è 2 præpoſitionibus, ut apud Latinos *inſuper, deſuper* &c. idem valet quod ἐπιπρὸ, quod Scholiaſtes Apollonii reddit διόλου, *in totum* ſcil. ſeu *prorſus & undiquaque*, vid. v. 276. Περίδρομος vero *circularem* ſignificat, à περιδραμεῖν *circumcurrere*; ut *circumcurrens linea* Quintiliano vocatur, Inſtit. lib. 1. cap. 10. quæ Græcis περίμετρος vocatur (voce fortaſſe inde deducta, quod circumducto circino fiat) & Latina vox *circulus* à *circum* deducitur, quia aream incluſam circuit.

V. 6. Εὐρυτέρη βεβαυῖα] Torſit hæc vox Grammaticos, quod terra *latior* diceretur ad Ortum & Occaſum, ubi longior quidem ſed anguſtior eſt; ideo vocem ὀξυτέρη ſubſtituiſſe videntur, quam agnoſcit tam Euſtathius quam Priſcianus, qui locum hunc ſic vertit,

Arctatur rapidos curſus ad Solis utrinque.

Sed cum omnia fere exemplaria, Hen. Stephano teſte, εὐρυ-

τέρη habeant, & lectionem eam Avienus sequatur, cum Pappio censemus Dionysium terram ad Ortum & Occasum εὐρυτέρην dicere, non ut latitudo longitudini opponitur, sed ut confusam quandam majoris extensionis notionem præfert, veluti cum Syrtim Phrygiamque majorem εὐρυτέρην vocat, v. 105 & 811.

V. 8. ἠπείροισι] Vox ἤπειρος, quæ generaliter *continentem* quamvis significat, insulæ oppositam, (& sic dicta est quasi ἄπειρος *interminata*, quia ambiente mari non terminatur ad modum insulæ) specialiter sæpe apud auctores per synecdochen usurpatur pro una ex tribus hisce partibus in quas tota terra antiquis cognita dividitur; ut ἐνέπλησε πολέμου τὰς δύο ἠπείρους, Asiam scil. & Europam: Plut. de Fort. & eodem sensu non semel apud Strabonem occurrit.

V. 9. Πρῶτα μὲν οὖν Λιβύην] Quod Libyam primo loco nominet, & ejusdem descriptionem primo aggrediatur Dionysius, hinc eum Afrum fuisse statuit Eustathius, aliisque hoc persuasit, sed argumento nimis infirmo; auctoris enim patria ad descriptionis ordinem perparum momenti habet, cum Strabo Asiaticus & Ptolemæus Afer ab Europa descriptiones ordiantur. Meam hac in re sententiam è præfatione exquirere licet. Sed quod ad tripartitam hanc terræ divisionem attinet, eam plerique tam Græci quam Latini amplectuntur, licet pauci, Africam Europæ adjicientes, binas tantum partes numerent, Asiam & Europam; è quibus est Isocrates: sententia etiam ea à Salustio recitatur in bello Jugurth. Nomina ea Græciæ cum Latio communia, nisi quod ea orbis pars quæ Græcis Λιβύη *Libya*, Latinius Africa dicatur; licet Libyæ nomen quandoque à Latinis usurpetur in Græcorum imitationem. Probabile vero est omnia ea nomina particularibus regionibus primo imposita, ut sentit Eratosthenes apud Strabonem lib. 1. cui Casaubonus suffragatur. Libyæ sc. nomen Libyæ proprie dictæ Ægypto vicinæ primo convenisse videtur, cujus incolæ *Lubim* in sacris literis appellantur: unde probabile redditur, Libyæ nomen non à Libe vento deductum, quod censet Isidorus orig. lib. 14. *Libya dicta quod inde Libs flat*; sed potius è converso, à Libya Libem ventum appellatum, uti & Africum eundem Latini vocarunt, quod ex Africa spiraret, ------ *creberque procellis Africus* -------- Virg. Æn. 1. Bocharto potius assentior, qui Libyæ nomen Hebraicæ originis esse statuit (cum ejus incolæ לובים *Lubim* à scripto-

pioribus sacris vocentur, ipsoque Mose, quo longe posteriores quotquot extant Græci auctores) & sic vocatam à לוב *lub*, (quod Arabice est *sitis* & *sitire*, ipso teste, ut לאב Hebraice) tanquam aridam & siticulosam regionem, ut à Lucano appellatur lib. 1.

--*per calidas Libyæ sitientis arenas.*

Africæ nomen diversæ ab hac regioni primo impositum fuisse videtur, Africæ sc. proprie dictæ, (cui soli Africæ nomen à Ptolemæo tribuitur) in qua urbs Carthago, inter Numidiam & Syrtim majorem interjectæ, cui nomen inditum vel ab אפר *epher*, *pulvis*, nomenclatoribus Pœnis; vel à פריק *pherik* (quod Arabibus, quorum lingua Phœnicum linguæ cognata, *spicam* significat) ob eximiam frugum fertilitatem, ut non male divinat Bochartus: *Africa quot segetes*--- Ovid. de Ponto lib. 4. Africæ nomen Latinis quam Græcis familiarius fuit; quod Africa proprie dicta Italiæ adversa esset, ideo Romani Africæ, ut Græci Libyæ nomen (in qua regionem Cyrenaïcam Græci occuparunt) sensim ad omnia vicina protenderunt.

Asiæ nomen primo Mæoniæ soli juxta Caystrum fluvium convenisse indicat Strabo lib. 2. ubi *Asia palus*, Virg. Æneid. l. 7. & Asius campus, de quo Homerus Il. β.

Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι Καϋστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα.

Ibi etiam *Asia urbs*, siqua Suidæ fides. Et *Asiæ* nomen huic regioni proprie competere innuit ipse Dionysius vers. 830 & 836. Hoc autem nomen vel à Græcis inditum videtur ab ἄσις *limus*, quod palustris sit regio; vel ab *Asio* heroe ortum, à quo *Asia gens* in Sardibus originem duxit, teste Strabone, cui & sacellum conditum refert, l. 14.

Europæ vero nomen primo parti Macedoniæ proprium fuisse dicitur (ubi & Europus civitas) ab Europo rege deductum teste Justino: *In alio Macedoniæ latere, in Europa, Europus nomine regnum tenuit*, Just. lib. 7.

Si cui hæc non arrideant, meliora afferat; nos interim malumus his acquiescere, quam cum Herodoto, Eustathio, & tot aliis, credere à mulierculis omnia hæc nomina imposita. Nomina autem Libyæ, Europæ, & Asiæ particularibus regionibus primo indita, postea à Græcis ad vicina postmodum detecta extensa videntur, donec tandem ad extremos orbis terminos emanarunt; sicut hodie Francorum nomen, uni populo proprium, Europæis fere omnibus ab Asiaticis tribuitur.

V. 11. Λοξὸν ἐπὶ γραμμῇσι] *Lineis*, ait, in plurali, quia, propter maris flexus & promontoria procurrentia, linea una recta à Gadibus ad Nilum produci non potest: ideo linea una à Gadibus versus Lilybæum Siciliæ promontorium ducenda, inde alia obliquior ad ostium Nili Canobicum.

De *Gadibus*, Nilo & *Ægypto*, vide in v.451, 222, & 227.

V. 13. Καὶ τέμενος] Periphrasis est urbis quæ Græcis Κάνωβος, Latinis *Canopus* dicitur, (β in p mutato, ut à βαβαὶ Latini *papæ* fecerunt) quam sic dictam innuit à *Canobo* Amyclis Laconiæ urbe oriundo, Menelai nauclero, quem in Ægyptum adversis ventis actum ferunt, eoque in loco fatis functum, ac Menelaum urbem ei cognominem ibi condidisse, expositis iis qui navigationis tædia ulterius ferre non possent. vide Tacit. hist. l.2. & Solin. cap. 34. Huic narrationi fidem aliquam facit, quod *Menelaitis* dicitur is Ægypti nomus in quo Canopus urbs sita, Ptol.l.4. c.5. Plin. lib. 5. cap. 9. ubi & *Menelaus urbs* à Strabone nominatur. An vero ibi insula sit *Helenium*, ab *Helena* sic dictum, quod tradit Eustathius, fides penes ipsum esto.

Voce τέμενος, quæ locum separatum significat, à τέμνω deducta, fanum Deo consecratum hic intelligi potest (quod plerunque ea voce denotatur) cum Canopum pro Deo cultum fuisse Suidas aliique testentur: nec tamen obstat quin de ipsa urbe intelligatur, cujus pomœria ab agro circumjacente separata fuere, & in honorem Canopi urbs ibi condita. Utrumque sensum voci convenire Suidas testatur, τεμένη, ναοί, ἱερά, ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία.

V. 16. ἐς Σκυθίην] *Scythiam* sc. *parvam*, quæ ad Mæotidem & Pontum, Strab. lib. 7. vid. in v. 164.

V. 17. Πρὸς Βορέην] A versu 14. ad hunc locum Hyperbaton est, versibus duobus per parenthesin interpositis; connexio enim hæc est, *Europam ab Asia Tanais in medio* (hoc est inter utramque fluens) *disterminat à Boreali parte, ab Australi vero Hellespontus & linea hinc ad ostium* Nili *ducta*.

V. 19. Ἄλλοι δ᾽ ἠπείροισι] Duplicem orbis partium divisionem proponit: alteram per fluvios Tanaim & Nilum, quæ quasi insulas eas reddere videtur, quippe fluminibus divisas qua mare deficit; alteram per isthmos, quæ continentes eas facit. Priori quidem ipse in iis quæ sequuntur adhæret. vid. vers. 263, quæ & Plinio, Melæ, & aliis arridet. Sed ignorarunt illi Tanaidis & Nili fontes ab oceano longe distare.

Com-

Commodiſſima autem jam videtur media quædam via, qua Strabo & Ptolemæus incedunt, ex altera parte priorem, ex altera poſteriorem diviſionem amplexi; ita ut Helleſpontus, Tanais, & linea inde ad oceanum *S*armaticum ducta Europam ab Aſia diſterminent, cum Pontus Euxinus longo terræ ſpatio (licet καταχρηστικῶς hic iſthmus dicatur) à mari Caſpio diſtet, hoc vero longiſſime ab oceano Boreali abſit; ſinus vero Arabicus & per iſthmum ducta linea ad Serbonidem paludem Africam ab Aſia diſterminet, cum ibi inter duo maria exiguus tantum iſthmus, longe vero majus terræ ſpatium inter Nili fontes & oceanum interſit, ut vere Strabo lib. 1. præterquam quod *commodius eſt per maris ſinus, ubi licet, quam per flumina orbis partes diſtinguere, & diviſionem per Nilum factam incommodum hoc ſequatur, quod Ægyptum & Æthiopiam in plures orbis partes diſtrahere neceſſe ſit*, ut notat Ptolemæus lib. 2. cap. 1.

V. 20. ὑπέρτατ☉] *Supremus* dicitur quia *Borealiſſimus*: ea enim mundi plaga ſuprema habetur, quia ea pars cœli (& terræ, in horizonte rationali) nobis perpetuo elevatur, ut Meridionalis deprimitur: unde Virgil. Georgic. 1.

Mundus ut ad Scythiam Riphæaſque arduus arces,
Conſurgit, premitur Libyæ devexus ad Auſtros.

Ἀσίδ☉ αἴης] Ἀσὶς, & infra Ἀσιῆτις, gentilia ſunt fœminina poetis ſolis uſitata (cujuſmodi terminationes in ις auctori familiares eſſe notat Euſtathius) & Ἀσὶς, ſive Ἀσιῆτις, αἶα, (per aphæreſin poeticam pro γαῖα) poetica eſt Aſiæ periphraſis; in quo Græcos imitari Ovidius auſus eſt,

---------------------- *& in Aſide terra*
Mœnia conſtitues——————————

V. 23. μακρὸς καὶ ἀθέσφατ☉] θέσφατ☉, quaſi θεόφατ☉, per ſyncopen τοῦ ο & epentheſin τοῦ σ, (quod & in θέσκελ☉ accidit) valet *divino ore pronunciatum*, unde θέσφατα *oracula*: ἀθέσφατ☉ vero (adjecto α *privativo*) eſt *ineffabilis*, & μεταληπτικῶς *immenſus*, per hyperbolen, ac ſi diceret, *tantus ut ei enarrando ſeu deſcribendo ne Deus quiſpiam par ſit.* Mirari autem ſubit cur iſthmum hunc (quo prior triplo major, ut ex Plinii menſuris conſtat) ita epithetis ſuis dilatet Dionyſius: vel certe ignorantiam ſuam hic prodit, vel poetarum more facit, quos nihil mirum in re tali epitheta temere congerere, quum (teſte Luciano in Dialog.) Jovem ipſum iis obruere ſoleant, ὅταν ἀπορῶσι περὶ τοῦ μέτρου, *cum carmini ſuſtentando tibicines deſunt.*

Ἐς νότον ἕρπει] Metaphora à ſerpente ducta, cui fluvios & alia anguſta in longum exporrecta Dionyſius ſæpe confert, ut in voce ἑλισσόμενος v. 15. notat Euſtathius: talis autem eſt linea per iſthmum ducta ad continentes dividendas. A verbo *ſerpo*, (quod fit à Græco ἕρπ ad, ut ab ἕξ *ſex*, ab ἑπτὰ *ſeptem*) ipſum *ſerpentis* nomen deduci manifeſtum.

V. 27. ἀκαμάτου] vide in verſ. 3.

V. 29. Λοκροῖο Ζεφύροιο] Ζέφυρος, *Favonius*, ſic dicitur quaſi ζωηφόρος, quod verno tempore molliter ſpirare ſoleat, plantis vitam reddens & vigorem; vel quaſi ζοφερός, ζόφος enim Occidens; à quo Ζεφύριον dicitur quoddam Magnæ Græciæ, quæ in Italia eſt, promontorium, quod recta ab eo Zephyrus ſpiret verſus Græciam proprie dictam; & hinc Locri, civitas ſupra ipſum ſita, *Epizephyrii* à Geographis denominantur, ut à Locris Ozolis, & Epicnemidiis in Græcia ipſa ſitis diſtinguantur: hic vero vice verſa Zephyrus ipſe Λοκρὸς *Locrenſis* (quaſi Λοκρικὸς) dicitur, quam epithetorum antidoſin Euſtathius appellat.

V. 30. Ἄτλας ἑσπέριος] Duo hujus maris nomina hic conjungens alterum alteri epitheton facit: dicitur enim mare *Heſperium*, quaſi *occiduum*, ab *Heſpero* ſtella qui in occidente conſpicitur, & *Atlanticum* ab *Atlante* monte vicino: hic vero *Atlas* ſubſtantive pro *Atlantico* ponitur, ut apud Latinos *Adria* pro mari *Adriatico*,

Iracundior Adria, Horat. lib. 3. Ode 9.

Notandum autem nomine *Atlantici* totum Oceanum per ſynecdochen non raro apud auctores intelligi: ſic Strabo lib. 1. & Ariſt. lib. de Mundo.

Κικλήσκεται] Vox poetica per reduplicationem facta à καλέω, καλήσω, & per ſyncop. κλήσω; ut à τρόω τρώσω, fit τιτρώσκω, à μνάω μνήσω, μιμνήσκω, à φάω, πιφαύσκω.

ὕπερθεν] vide in verſ. 20.

V. 31. παῖδες Ἀριμασπῶν] Periphraſtica loquutio, pro Ἀριμασποὶ, Hebræis familiaris, ut ex ſacris literis conſtat; nec apud Græcos infrequens, ut Παῖδες φιλοσόφων pro φιλόσοφοι, Lucian. Arimaſpi vero Scythica gens fuiſſe perhibentur in extremo ſeptentrione, à poetis & fabuloſis ſcriptoribus, præcipue ab Ariſtea Proconneſio, celebrata. Hos unoculos, tanquam Cyclopes alios, fuiſſe fabulantur. vide Mel. lib. 2. cap. 1. & Solin. cap. 20. quam fabulam inde ortam refert Herodotus, quod, cum periti ſagittarii eſſent, alterum oculum collimantes claudere ſolerent.

V. 32

V. 32. πεπηγότα τε κρόνιόν τε] Auctori nostro Plinius lib. 4. cap. 13 & 16. suffragatur, qui mare septentrionale (quod Nerio, seu Artabro, Hispaniæ promontorio, ab Atlantico dividitur) *congelatum* & *Cronium* dici testatur, & à Cimbris *Morimarusa*, quod eorum lingua *mare mortuum* significat; quod quidem in antiqua nostra lingua Britannica, Cimbricæ & Gallicæ veteri cognata, idem valere ostendit Cambdenus, quippe in qua *mor* mare, *morow* mortuum significat; Et *mortuum* quidem metaphorice dictum est, quia frigidum & congelatum, ideoque pigrum & immotum, cum calor & motus in animalibus præcipua sint vitæ indicia; unde aqua perenne fluens viva dicitur,

——————— *Donec me flumine vivo*
Abluero, ——— Virg. Æn. 2.

Ob eandem etiam causam *Cronium* dictum censet Eustathius, sc. à Κρόνος *Saturnus*, qui ab Astrologis frigidum astrum, & frigidis præesse judicatur; & cum tardi sit motus, pigris etiam rebus præsidere jure censeatur. Dalechampius vero, (not. in Plin. lib. 4.) à voce Borealibus nationibus usitata, sed à Græcis depravata dici mavult, sc. ab ultima terrarum in Boreali tractu, Gronlandia dicta. At longe petitum hoc Etymon, cum à Gronlandia usque sit, loco veteribus Græcis nec viso unquam nec audito.

V. 33. εἵνεκ' ἀφαυροῦ Ἠελίου] Ἕνεκα, poet. εἵνεκα, plerunque ad *causam finalem* refertur, ut εἵνεκ' ἐμεῖο, *mea causa*; hic vero ad *efficientem*: debilitas autem metonymicῶs soli tribuitur, quę caloris est solaris, cujus defectu vapores frigidi non attenuantur & exhalantur.

V. 34. βράδιον γὰρ] Hyeme sc. tunc enim in zona frigida brevissimi, (& proxime polum nulli) dies; contra vero, æstate longissimi, licet, propter obliquitatem solis radiorum, aer non multum inde calefiat.

V. 36. ὅθι πρότιστα] *Oriens* hic per periphrasin describitur, ut apud Lucan. lib. 1. *Unde venit Titan.* Πρότιστα quidem ab adjectivo neut. plur. factum, hic in adverbium migrat, ut πρῶτα vers. 9. cum vero à πρὸ fiat πρότερος, & inde superlativum πρῶτος, πρότιστα secundi superlativi inde deducti faciem præ se fert, sed nudam forte faciem, ut τρίτατος à τρίτος, cum repugnet ulteriori comparationi superlativi natura. Emphasis tamen aliqua voci πρότιστος inesse potest, ut valeat πάμπρωτος. Eodem modo *proximior* à *proximus* Ovidius formavit.

V. 37.

V. 37. Ἠῷον καὶ Ἰνδικὸν] Plerique tamen veteres Oc num *Eoum* ab *Indico* distinguunt, ut *Eous* sit ab Orien Indiæ parte, *Indicus* à Meridionali; sic Ptolemæus, Mela 1. cap. 2. & Plinius lib. 6. *Ab Oriente Eous, à Meridie Indic* cum Dionysius, mare Indicum pro Eoo accipiens, m Rubrum ad Indiam extendat; vide vers. 1089. imo ad T probanen usque (ubi Eoi maris initium statuitur) v. 59 & totum mare quod inter Indiam & Æthiopiam interja (quod Ptolemæo est Indicum) mare Rubrum & Æthiop cum appellet.

V. 38. Ἐρυθραῖόν τε καὶ Αἰθιόπιον] Et stricte quidem ac pr prie *Æthiopicum* à parte inferiore, qua Æthiopiam luit, *Rubrum* vero seu *Erythræum* à parte superiore, q Arabiam & vicina attingit, ad Indiam usque. Hoc aut mare Græci quidam (inter quos Strabo lib. 16.) ἐρυθρὰν θάλασσαν, alii (inter quos auctor noster) ἐρυθραίαν vocant; & Latini plerique, *Rubrum* mare. Ἐρυθρᾶς seu Ἐρυθραίας θαλάσσης nomen alii ab aquæ colore, ob reflexionem radior cum sol supra verticem est, apparente, alii ab arenæ terr que adustæ colore rubescente, alii tandem ab Erythra qu dam, quem in insula maris hujus regnasse ferunt, inditu testantur: vide Plin. lib. 6. cap. 23. & Strab. lib. 16. Ulti mæ quidem sententiæ (quam solam tuetur Curtius lib. 8. cæteras, nescio quo merito, irridens) favere videtur Dio nysius, tum quod tumulum Erythræi regis in Ogyri insula ex tare affirmet v. 607. tum quod mare ipsum non Ἐρυθρὸν, sed Ἐρυθραῖον vocet; cum illa denominatio manifesto à rubore deducta sit, hæc potius ab Erythra rege sumi videatur; & prout hæc vel illa ratio auctoribus magis arrisit, ita, Ἐρυθρὰν θάλασσαν, *Rubrum* mare, vel Ἐρυθραίαν, *Erythræum* appellasse verisimile est. Hoc tamen non nimis urgeo, cum ἐρυθραῖον simpliciter pro ἐρυθρὸν, ut ἐρημαῖον pro ἔρημον, poetice u surpari possit; & ἐρυθραῖον possit etiam ἐθνικὸν esse; & qui dem magis proprie ἐρυθραῖον denominetur quod ad Rubrum mare pertinet, ut Ἐρυθραῖοι λίθοι Erythræi lapilli, qui in Rubri maris littore leguntur, & Ἐρυθραῖος κάλαμος, Dion. ver. 1127. vox tamen ἐρυθραῖος hoc sensu sumpta, cum sub stantivo πόντος nihil aliud valebit quam ἐρυθρὰ θάλασσα: vid. in vers. 509. Equidem Ἐρυθρὰν θάλασσαν (quasi *Rubrum ma re*) ob causas vulgo creditas, seu veras, seu fabulosas, vete ribus Græcis vocatam sentio (sicut hodie Euxinum mare *Nigrum*, Oceani vero Sarmatici sinus quidam *Albus* vul

go

go dicitur) & præcipue quidem, quod antiquiſſimi Zonam torridam (in qua *Rubrum mare*, ſeu *Oceanus Meridianus*) ſolis radiis rubeſcere putarent; unde ea —*rubicunda peruſti Zona poli*,——— à Lucano dicitur. vide & Dion. verſ. 40. Unde & Seneca in Thyeſte, ruborem vulgo creditum poetica hyperbole augens, *mare ſanguineum* dicere auſus eſt,

Qui Rubri vada littoris,
Et gemmis mare lucidum
Late ſanguineum tenent.

Poſteros vero veriſimile eſt, cum aquas non rubere viderent, illud de *Erythra* rege commentos eſſe: ac ſi Græci nomen hoc ex ipſo Oriente petiſſent, quum tamen tam maris quam regis nomen nimis Græcam linguam redoleat, ut idem in Oriente in uſu fuiſſe credamus. vide plura in v. 54. Quod ad clariſſimi Voſſii conjecturam attinet, qui *Erythræum* mare ſic dictum opinatur, quaſi *Edomi* vel *Idumæum*, l. 1. de orig. Idol. cap. 34. per Græcum ſc. vocis *Edom* interpretamentum, quæ ab אדם *rubuit*, deducitur; equidem huic ſententiæ libenter acquieſcerem, ſi probari poſſit nomen hoc *ſinui Arabico* primo inditum fuiſſe, cujus ab ultimo receſſu Idumæa non longe diſtat: ſed *Oceano meridiano* nomen primo impoſitum fuiſſe auctores evolventi facile conſtabit, unde Idumæa longe remota. vide v. 54.

V. 39. ἀοικήτου χθονὸς αὐλῶν] Αὐλὼν proprie eſt anguſtum & oblongum quiddam (ab αὐλὸς *tibia*, quæ ea plane forma eſt) quale *fretum* v. 136. aut *foſſa*, aut *convallis* inter duos montes in longum exporrecta; hic vero καταχρηστικῶς uſurpatur pro ampla planitie ad littus expanſa, reſpiciendo ad ſolam longitudinem qua mari coextenditur, licet alioqui ſatis late pateat. Errat vero Dionyſius, quod iſtam Æthiopiæ oram ob ardorem habitari non poſſe cenſeret (quem errorem non modo veterum multi de tota zona torrida conceperant, ut Mela lib. 1. cap. 1. & Ovidius Met. 1.

Quarum quæ media eſt, non eſt habitabilis æſtu.

verum & bonus Euſtathius ſic dormitat) cum tamen ex Ptolemæi deſcriptione totus iſte littoralis Æthiopiæ tractus à Moſylo ad Praſium promont. ſatis cultus ſit, & incolis frequens.

V. 40. ἠελίοισι] *Sol* pro *aſtro* natura ſingulare eſt, pro *calore* vero *ſolari* μετωνυμικῶς ſumptus pluraliter ſæpe uſurpatur apud utriuſque linguæ auctores: ſic Horat. Epod. 2.

-- *peruſta*

———— peruſtâ ſolibus
Pernicis uxor Appuli.

V. 43. Κόλπος δ'] Κόλπος, *ſinus*, eſt cavus terræ receſſus in quem mare ſe inſinuat, & metaphorice ſic dicitur, quod cavitate & curvitate veſtium ſinus referre videatur. Hic quidem, ut frequenter apud auctores, mare ipſum in terræ ſinum receptum κόλπος *ſinus* dicitur. Et ſtricte quidem minoribus tantum maris in terram receſſibus ea vox convenit, hic vero late ſumitur; ita ut (exceptis *lacubus* magnis, qualis revera eſt Caſpium mare) mare univerſum adæquate dividatur in *exterius*, quod *Oceanus*, & *interiora*, quæ *ſinus* appellantur, qui ex Oceano ipſo effunduntur, quod voce Metaphorica ἐρεύγεται hic exprimitur; ſicut & freta per quæ ſinus ex Oceano emittuntur, ſimili Metaphora στόματα, *fauces* vocantur (vide verſ. 795) Sicut vero vox κόλπος, ſinui terræ proprius, μετωνυμικῶς pro mari in ſinum recepto uſurpatur, ita per ſynecdochen ipſæ ſinus fauces in ſequentibus quibuſdam Dionyſii locis hac voce notari videntur, dum κόλποι ἅλα τίκτειν, & προχέειν, & ῥέεθρον προϊέναι dicuntur.

V. 44. πίσυρας δὲ] Πίσυρας Æol. vel Cret. pro τέσσαρας, ut πέμπε pro πέντε. Iiſdem fere verbis recenſet ſinus hos Strabo lib. 2. Revera autem tres tantum ex his quos recitat in ſinubus magnis numerandi ſunt, ut in v. 48. dicitur.

V. 45. ἑσπερίην ἅλα] Quod *Mediterraneum*, & *internum* mare ſcriptoribus pleriſque dici ſolet, Dionyſius hic *Heſperium* ſeu *Occiduum* vocat; tum quod ex Oceano occiduo prodeat, tum quod cæteris magnis ſinubus occidentalius ſit: ſicut Italia & Hiſpania *Heſperiæ* olim dictæ ſunt, ab *Heſpero* occidentali ſtella (qui Latinis *veſper*, aſpiratione, ut ſæpe fit, in v conſ. mutata) quod verſus Occidentem reſpectu Græciæ ſitæ ſint.

V. 47. ὀλίγος μὲν] *Parvus*, non abſolute, ſed reſpectu mediterranei maris, de quo poeta modo loquutus eſt, *cæteros autem ſinus magnitudine præſtans*, ut explicat Euſtathius: cujus ſententia prima facie mihi arriſit; ſed ſiquis recte verba perpendat, alium ſenſum huic & ſequentibus verſibus ſubeſſe ſentiet quam vel Euſtathio vel Hen. Stephano ſuboluit. Non enim de ipſo mari Caſpio, ſed de *faucibus*, per quas ipſum ex Oceano prodire ſenſit, nomine κόλπου hic loqui videtur Dionyſius; dicit enim κόλπον hunc *violentum fluentum in Caſpium mare immittere*: κόλπος igitur è quo fit effluxus diſtinguendus à mari in quod fit influxus

fluxus: ſinum autem ſic ſumptum (pro faucibus ſcil.) *parvum quidem*, hoc eſt, *anguſtum*, eſſe affirmat, ſed προφερέστατον ἄλλων, hoc eſt, *maxime præ cæteris in longitudinem productum*, (προφέρειν enim eſt *producere*, unde προφερὴς, *in longum productus*, ſive reſpectu loci ſive temporis) Hæc autem verba ſic ſumpta iſtis Plinii plane conſonant, de Oceano in Caſpium hoc mare influente prolatis, *Irrumpit autem arctis faucibus, & in longitudinem ſpatioſis.* Auctor etiam libri de mundo fauces eaſdem στενὸν καὶ ἐπιμήκη αὐχένα vocat.

V. 48. Ὅς τ' ἀποκιδνάμενος] A σκεδάω fit σκίδνημι, (ut à κεράω κίρνημι) & per aphæreſin τοῦ σ κίδνημι, ut à σμάραγδος μάραγδος &c. Sed ad narrationem quod attinet, in errore non levi Dionyſius hic verſatur, qui tamen ipſi cum plurimis veterum, Plinio ſcil. lib. 6. cap. 13. Mel. lib. 1. cap. 2. Solino, ca. 21. atque ipſo Strabone communis fuit. Hi omnes, cum auctore noſtro, Caſpium mare *ſinum* eſſe ex Oceano Boreali prodeuntem perperam crediderunt; cum revera *lacus* ſit immenſus, & nullum cum Oceano commercium habeat, ſed pedibus circumiri poſſit, niſi ubi flumina recipit, ut non modo Ptolemæus, verum & hiſce omnibus antiquior Herodotus agnovit. Nec valet ſolutio, qua diſcrepantes haſce ſententias conciliare ſtudet Euſtathius, veterum neſcio quorum opinionem recitans, quod ex Cronio Oceano Caſpium mare per ſubterraneos meatus prodeat; tanto nimirum terrarum ſpatio diſſita ſunt hæc duo maria, ut citius credi poſſit ex Euxino aut Perſico ſinu quam è Scythico mari Caſpium prodire. Sed fatetur Strabo lib. 11. hæc loca non probe cognita, nec cuivis de locis tam remotis temere credendum cenſet: nihil igitur mirum ſi aliis in re dubia, potius quam Herodoto, fidem habeat, quem inter ſcriptores mendaciſſimos numerat, *quibus non magis credi poßit quam poetis.* Ei igitur accidit, quod mendacibus contingere ſolet, ut cum verum diceret ei non crederetur. Cæteros qui probe novit, unum poſt alium facile erraſſe non mirabitur.

V. 49. αἰπὺ ῥέεθρον] *Profundum* fluentum reddit Hen. Stephanus: ſed licet altum apud Latinos tam *excelſum* quam *profundum* ſignificet, adduci tamen non poſſum nuda Stephani auctoritate (fidiſſimi alioquin interpretis & Grecæ linguę peritiſſimi) ut credam αἰπὺ *profundum* uſquam ſignificare: *violentum* potius, ſeu *rapidum fluentum* reddendum videtur, ut ſit tanquam *torrens ab alto cum impetu ruens*; ſic αἰπεῖα καταιγὶς, *procella violenter & cum impetu*

tu delapsa, Anth. Epig. Rapidum vero hoc fluentum, longum & angustum, & *quasi fluvium*, ut vocat Mela, lib. 3. c. 5. (quod pro faucibus maris Caspii veteres acceperunt) suspicor equidem *Rha* fluvium maximum fuisse, cujus ἐκβολαὶ in mare Caspium cum notæ essent, superior vero cursus ignoratus, ex Oceano, quem non longe abesse falso credebant, prodire opinati sunt.

V. 52. ἀνώτερος] *Superior*, hoc est *Borealior* Arabico, vid. in vers. 20. hic enim totus supra Tropicum æstivum est, Arabici vero sinus ultimus tantum recessus. Non tamen alter recte supra alterum est, & ex adverso ad Septentrionem, ut Caspium mare supra Persicum, & Pontus Euxinus supra Arabicum, v. 53. & 55. & Strab. lib. 2.

V. 53. Ἀμφιτρίτη] Poet. pro mari, παρὰ τὸ ἀμφιβρέχειν ἢ ἀμφιτρίβειν τὴν γῆν, quod *terram ambiat*, aut *undique fluctibus atterat*.

V. 54. Ἄλλος δ' Ἀρράβικος] Auctor noster, cum auctore libri de mundo, cap. 3. & aliis plerisque Græcis, sinum hunc à mari Rubro perpetuo distinguit: mare enim Rubrum ipsis Oceani pars est inter Æthiopiam & Indiam interjecta; vide vers. 38, 597, 932, 1089. Ex Latinis tamen aliqui, atque etiam ex Græcis nonnulli, ad sinum etiam Arabicum & Persicum, ex Oceano illo prodeuntes, Rubri maris nomen extendunt. Ita Seneca in Troade,

Tepidum rubenti Tigrin immiscet freto.

ubi per fretum rubens Sinum Persicum intelligit, in quem Tigris se exonerat: Et Plinius non semel nomine maris Rubri, sinum Arabicum intelligit, ut lib. 5. cap. 11. quod & à 70 sacri codicis interpretibus fit, & ab auctore epistolæ ad Hebræos, cap. 11. Ex quorum verbis male intellectis ortus est quorundam error, qui nomen maris Rubri sinui isti (qui Hebræis ים סוף mare *Suph*, quasi mare *algosum* seu *caricosum*, dicitur) proprium putarunt. At Plinius maris Rubri nomen Sinui huic cum Persico commune facit, quatenus sc. uterque ex *Oceano Rubro* (ut ab Horatio vocatur) prodit, & ejusdem quasi pars est, ut patet ex lib. 6. cap. 23, 24, 25. ubi de mari Rubro proprie dicto, hoc est Oceano Meridiano, loquens cap. 24. *in duos* (inquit) *dividitur sinus*; de Persico & Arabico verba illa mox explicans. Sic Solinus cap. 58. *Irrumpit hæc littora Rubrum mare, idque in duos sinus scinditur.* Neque aliter accipienda videtur sacrorum interpretum sententia: quanquam enim ים סוף illis ἐρυθρὰ θάλασσα reddatur, non tamen

men

men hoc ita accipiendum ac ſi par eſſet nominis utriuſque extenſio; ſed quod mare Rubrum latius ſumptum etiam ים־סוף ſeu Arabicum ſinum, tanquam partem ex ipſo prodeuntem, complecteretur. Notum quidem eſt Erythræ regis tumulum in Oceano, quem ab ipſo Ἐρυθραῖον denominatum volunt, juxta Perſici ſinus fauces, longo autem ab Arabico ſinu intervallo, ſtatui ſolere. vid. verſ. 607.

V. 58. πάσας Ἠπείρους] Scil. Europam, Aſiam, & Africam. vid. in verſ. 8.

V. 60 νήσοισι περίδρομος] Περίδρομος aliquando paſſive ſumitur, ut verſ. 99. ubi Italia dicitur περίδρομος ἀμφιθέεται, uti ab Ovidio inſula dicitur *circumflua Ponto*: hic vero active, quaſi *circumfluens*, ut eidem Ovidio Met. 1. mare *circumfluus humor* dicitur, quia circum terram fluit.

V. 63. ἀφ' ἑσπέρου ὠκεανοῖο] A freto Herculeo, ubi ex Oceano occiduo mare Mediterraneum erumpit, montibus, quas Herculis columnas vocant, utrinque cincto, & vicino Gadibus inſulæ in extremo Occidente ſitæ. vide Solin. c. 26.

V. 65. μέγα θαῦμα] Vel montium altitudinem & formam mirabilem (quæ à Mela lib. 2. cap. 6. deſcribitur) vel fabuloſum miraculum de montibus his divulſis ab Hercule, & Oceano immiſſo, innuere videtur.

V. 66. Μακρὸν ὑπὸ πρηῶνα] De Atlante monte hic loquitur, qui tamen freto Herculeo non adeo vicinus eſt, ut fretum ei ſubeſſe jure dici poſſit. Licet vero Atlantem duplicem ſtatuant Ptolemæus aliique eum ſequuti Geographi, minorem non procul à freto, majorem longe remotiorem; Plinius tamen, lib. 5. cap. 1. Strabo lib. 17. & alii quamplurimi, unicum tantum agnoviſſe videntur, eumque Strabo, cum auctore noſtro, non longe à freto collocat: Extra columnarum fretum (inquit) procedenti, ita ut ad ſiniſtram ſit Africa, mons eſt quem Græci *Atlantem* vocant, (ſc. ab α epitatico & τλάω tolero, quod cœlum ſuſtinere dicatur) Barbari vero *Dyrin*. Montem hunc populum incolere qui *Atlantes* dicti, quibus nulla propria nomina, Herodotus & alii teſtantur. Quidam vero Atlantum nomen ad omnes Heſperios Æthiopas extenderunt, ut Mela lib. 1. cap. 4. Unde *Atlantia* inter Æthiopiæ nomina à Plinio recenſetur, lib. 6. cap. 30. quod de *Heſperia* intelligendum, licet ille univerſæ tribuat: & hoc ſenſu Ἄτλαντες πολυσπερεῖς à Dionyſio fortaſſe vocantur.

V. 67. Ἠχί τε καὶ χάλκειος] *Montem* hunc *Africæ fabuloſiſſimum* nemo vocat Plinius: fabulis autem ab ipſa montis altitudine occa-

occaſio data, unde cœlum ab eo ſuſtineri fingitur: *Quo magis ſurgit, exilior eſt, & quod altius quàm conſpici poteſt uſque ad nubila erigitur, cœlum & ſydera non tangere modo vertice, ſed ſuſtinere quoque dictus eſt*, Mela lib. 3. cap. 11. Cum igitur *columnam* (quam poetico more *aneam* dicit) inde ad cœlum erigi fingat Dionyſius, id de ſummo montis vertice intelligendum, qui, cum altus, exilis, & tereti forma ſurgat, ſiqua Herodoto fides, columnam quaſi refert, unde &, eodem teſte, columna cœli dicta eſt.

V. 68. Ἠλίβατος] *Altus*, ab ἥλιος *ſol*, & βαίνω *gradior*; per hyperbolen, quaſi ad ſolem uſque pertingens.

V. 72. Στῆλαι δ'] Manifeſtum eſt Dionyſium montes duos intelligere, quorum alter in Hiſpania ſitus, Calpe pleriſque dicitur, huic autem Alybe, v. 336. alter in Mauritania, qui Abyla vel Abenna dicitur; quos Herculem divulſiſſe fabulantur, vide Mel. lib. 1. cap. 5. ſic Seneca in Herc. furente,

Vtrinque montes ſolvit abrupto obice,
Et jam ruenti fecit Oceano viam.

Quod quidem inde fictum videtur, quod *Hercules Tyrius* ad Gades coloniam ducens, per fretum hoc primus navigaverit; vide in verſ. 454. unde montes inter quos navigavit perrupiſſe dicitur. Videantur & aliæ de columnis opiniones apud Strabonem lib. 3. Cum vero montes ii nihil habeant columnis ſimile, probabile cenſet Strabo Herculem columnas veras ibi erexiſſe, tanquam finis mundi & expeditionum ſuarum notas; &, licet ipſas tempus deleverit, nomen in locis ubi quondam fuerint remanſiſſe, ſicut Philænorum aris in loco nomen manſit, etiam cum ipſæ non extarent. Hoc quidem non veri diſſimile: maxime vero probabilis mihi videtur eorum ſententia, qui nomine Herculis columnarum, æreas quaſdam columnas intelligebant quæ Gadibus in templo Herculis fuerunt: quæ (teſte Strabone lib. 3.) non tantum Poſidonii, verum communis Afrorum & Hiſpanorum ſententia fuit.

χέονται] pro χεῖνται, à verbo inuſitat. χέω, χέομαι.

V. 74. Γαλάτης ῥόος] *Gallicum mare*; qui enim Romanis *Galli*, Græcis Γαλάται, ſua autem lingua (teſte Cæſare bell. Gall. lib. 1.) *Celtæ* dicti, quo etiam nomine tam Græcis quam Latinis non raro appellantur. vid. verſ. 292. An vero Græcis Γαλάται dicti ſint ob candorem, ſcil. à γάλα *lac*. ut plerique volunt, an ab una origine omnia hæc nomina deflexa ſint (quæ quidem à lingua Britannica antiqua veteri Gallicæ cognata, ſc. à voce *gualt comam* ſignificante, ſicut Gallia Tranſalpina Roma-

nis

nis *Comata* dicta, Camdenus deducit) doctis dijudicandum relinquo.

γαῖα Μασσαλίη] Μασσαλία Græcis, Latinis *Maßilia* (*a* in *i* mutato, ut Ἀκράγας *Agrigentum*) urbs est à Phocæensibus in Gallia Narbonensi condita, portu theatri forma condito nobilis, Strab. lib. 4. de qua hic non tanquam de urbe sola, sed quasi de regione, loquitur Dionysius; quod sc. loca maritima sub eorum ditione essent (vid. Strab. ibid.) ad Nicæam usque, quæ Nicæa Massiliensium dicta est.

V. 77. Ἔνθ' Ἰταλῶν υἷες] Periphrasis, pro Ἰταλοὶ, vid. vers. 31. υἷες est ab υἷις nom. poet. pro υἱός. *Italiæ* vero nomen, quod usque ad Alpes tandem prolatum, primo soli regioni illi quæ à freto Siculo ad sinum Tarentinum tendit, proprie convenisse Strabo non uno loco testatur. Eam autem (cum antea Oenotria appellata esset, Strab. lib. 5.) ab *Italo* rege sic dictam plerique censent: ita Virg. Æneid. 1.

Oenotrii coluere viri, nunc fama minores
Italiam dixisse, ducis de nomine, gentem.

Timæus autem & Varro sic nominatam censent à boum multitudine & præstantia, qui veteribus Græcis Siciliam & Magnam Græciam incolentibus Ἰταλοὶ vocati; unde Latina vox *vitulus*, addito digamma Æol. (quod valet *v* conf.) vocalibus vocem aut syllabam inchoantibus sæpe præposito, ut ἶς *vis*, ὄϊς *ovis*, ὠὸν *ovum*.

V. 78. Ἐκ Διὸς] *Iovis* sc. *voluntate*; cui simile est illud Homeri --- Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή: innuit divina providentia tantum imperium Romanis contigisse.

Αὐσονῆες] *Ausones* (qui & Αὔσονιοι, & poet. Αὐσονιῆες à recto Αὐσονιεὺς) proprie Latii populus prope Lirim fluvium, Plin. lib. 3. cap. 5. vel orientalis Italiæ oræ, ubi postea Magna Græcia, ut statuit Strabo, & ipse Plinius lib. 3. cap. 10. *Ausonium mare*, quod eam oram alluit, *sic dictum* tradens, *quoniam Ausones tenuere primi*; ex Latio fortasse eo migrantes, vel contra: ab hac vero parte per synecdochen Ausoniæ nomen universæ Italiæ communicatum.

V. 80. ἐρρίζωται] Leucopetram ultimum Italiæ promontorium in Siculo freto sitam ait, quasi *radicibus ibi fixis*, Metaphora ab arboribus ducta. Ita Solinus *Taurum montem* ait *terras continuare voluisse penetrato mari, nisi profundis resistentibus extendere radices suas vetaretur*, cap. 41. Simili Metaphora *pedes* seu *plantas* montium aliquando appellat Dionysius, voce ab animalibus translata. Πορθμὸς autem *fretum* est, seu

maris angustiæ, à περάω *transeo*, quia brevis ibi trajectus; unde diminutivum πορθμὶς *tenue fretum*.

V. 83. Τυρσηνίδος] Quod & Latinis *inferum*, & *Thuscum*; Græcis enim *Tyrrheni* (à colonia è Lydia, quodam *Tyrrheno* duce, eo deducta) qui Latinis *Thusci* & *Etrusci*, Strab. lib. 5.

V. 84. αὐτὰρ ἔπειτα] Iisdem terminis Siculum mare finit Strabo lib. 2. ut à Sicilia ortum versus ad Cretam usque producatur, (sc. ad promontorium Κριοῦ μέτωπον) meridiem versus ad Pachynum Siciliæ promontorium, Septentrionem versus ad Iapygium Italiæ promont. & huic adversam Epirum. Pars tamen hujus maris inter Italiam & Græciam (præcipue quæ Græciæ proxima; nam qua Italiam alluit, *Ausonium mare* quibusdam vocatur) *mare Ionium* etiam dictum: unde Lucanus de Isthmo Corinthiaco,

——— *si terra recedat,*
Ionium Ægæo franget mare ----

Imo (mira nominum confusione) aliqui totum illud mare quod hic *Siculum* dicitur, & postea *Adriaticum*, licet minus proprie dictum, vide in vers. 94. *Ionium* vocarunt; cujus partes constituerunt Siculum mare qua Siciliam alluit, Creticum qua Cretam: *Græci Ionium dividunt in Siculum & Creticum ab insulis*, Plin. lib. 4. cap. 11. *Ionium* vero mare (ut fabulam de *Io* prætercam) aliqui ab *Ione* prædone, qui ibi piraticam exercuerit, sic dictum ferunt: probabilior vero est doctissimi Vossii sententia, qui ab *Ionibus* accolis sic dictum arbitratur, de Origine Idol. lib. 1. cap. 18. cujus sententia inde confirmatur, quod *Ægialeia*, seu litoralis hujus maris tractus, olim ab I*onibus* incoleretur, teste Strabone lib. 8. & inde I*onia* nuncuparetur; quibus postea ab Achæis pulsis, in *Achaiam* nomen mutatum.

V. 85. ἔνερθεν] *Inferius* (ad Austrum sc. vid. in vers. 20.) ab ἐν *in*, & ἔρα *terra*, addita particula locali θε.

V. 88. Πάρ θ' ἱερὴν Γόρτυνα] Poetica licentia promontorium Κριοῦ μέτωπον juxta has urbes esse dicit, quod in eadem insula situm esset, alioqui ab illis satis dissitum; nisi innuatur Κριοῦ μέτωπον, ut & urbes istas, ad meridionale insulæ latus vergere. *Gortyni* vero (quam Gortynam Latini vocare malunt) *sacræ* epitheton addit, vel *magnitudinem* ejus innuens, Homeri more, apud quem ἱερὸν pro *magno* quandoque ponitur; vel quod Jovem in vicino monte Ida nutritum fuisse, eumque Europam raptam Gortynam advexisse feratur. vide Solin. cap. 17.

Φαιστ

Φαιστὸν] Epimenidis patriam, quam à Gortyniis, quibus vicina fuit, direptam fuiſſe refert Strabo lib. 10. ideo à Ptolemæo non memoratur. Ea 20. ſtadiis à mari diſtabat, ideo ἠπειρώτιδα vocat auctor, quod non prorſus maritima eſſet.

V. 89. παραυγάζουσα] *oculis repræſentans*, ſi quis procul intueatur; αὐγὴ enim, quæ proprie *lucem* ſignificat, aliquando pro *oculo* ponitur, (ſicut *lumen* apud Latinos) ut κεκαλυμμένος αὐγὰς, *clauſos habens oculos*, Nic. in Alex.

V. 92. Κεῖθεν δ' εὐρυνθεῖσα] Juxta Iapygium promontor. fauces ſunt *Adriatici* ſinus, ab *Adria* Piceni in Italia civitate, vel, ut Plinio placet, ab *Atria* oppido ad Padi oſtia, nomen ſortiti, (quod & *mare ſuperum*, uti Tyrrhenum *inferum*, à ſitu reſpectu Italiæ, Latinis dicitur) Cum igitur ibi maximæ ſinus hujus anguſtiæ ſint, mox dilatatus inde ad Boream progreditur, deinde verſus μυχὸν, hoc eſt *ultimum receſſum*, magis ad Occaſum vergit.

V. 94. Ἥντε καὶ Ἰονίην] *Adriaticum ſinum* hic aſſerit Dionyſius *Ionium* etiam dici (de quo nomine, ſinui cum mari è quo prodit communi, modo dictum in verſ. 84.) & eo quidem nomine totus ſinus, Adriaticus vulgo dictus, à priſcis Græcis nuncupatur: poſtea vero prima tantum ſinus hujus pars, inter fauces ſcil. & Garganum montem, Ionius ſinus habitus eſt; reliquum uſque ad μυχὸν Adriaticus ſinus (vide Strab. lib. 7. & Ptol. lib. 3. cap. 1.) tandem ſub imperio Romano Adriatici nomen, ut Romanis familiarius, totum ſinum occupavit, ut deinceps qui de Ionio ſinu ſcriberent, eum pro parte Adriatici haberent: ita Strabo lib. 7. Ὁ Ἰόνιος κόλπος μέρος ἐστὶ τοῦ νῦν Ἀδρίου λεγομένου, *Ionius ſinus pars eſt maris quod nunc Adriaticum dicitur*; nominum mutationem recens factam innuens: quod libro ſeptimo manifeſtius declarat, ubi de Ionio ſinu loquutus, hæc verba ſubjungit, τοῦ πρώτου μέρους τῆς θαλάττης ὄνομα τοῦτ' ἐστιν, ὁ δ' Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχρι τοῦ μυχοῦ, νυνὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. Noviſſime vero Adriatici maris nomen etiam extra ſinum extenſum, ita ut Siculum mare (quod totum, aut ex aliorum ſententia ejus pars, ab Ionii ſinus faucibus per Græciæ oram producta, Ionium etiam mare à veteribus Græcis dicebatur; vide in verſ. 84.) in Adriæ nomen totum tranſiret: quod nomen ei à Ptolemæo & aliis recentioribus tribuitur, quibus conſonat Ovidius, mare per quod ipſe ab urbe Roma Græciam verſus navigavit Adriam vocans, Triſt. lib. 1. Eleg. 10.

Scribentem mediis Adria vidit aquis.

V. 95. ἠπείρυς ἀπερεύγεται] *Continentes eructat*, vertit Stephanus; duriuscule sane, nescio enim quo sano sensu dici possit duas regiones à *mari* hoc *eructari*. Videtur potius Dionysius sic uti voce ἀπερεύγεται, ut voce ἀφικέσθαι poetæ uti solent, ut---- ἀφίξεται Ἴλιον ἱρὴν, Iliad. 6. (quod & Virgilius imitatur in voce *devenere*; *Devenere locos lætos* ---) Hic ἀφικέσθαι significat *accedere ad aliquid*, ita ut præpositione ἀπὸ innuatur terminus à quo, terminus vero ad quem in accusativo verbo subjiciatur, per ellipsin præpositionis εἰς, ἐπὶ, vel πρός. Sic Δισσὰς ἠπείρυς ἀπερεύγεται hic vertendum erit *Ex se eructat* (aquas sc. aut fluctus) *in duas continentes*. Vel fortasse legendum est ἠπείρυς ἐπερεύγεται, quod manifestius significabit *eructat ad continentes*; ut ἐπέρχομαι significat *advenio, accedo ad*, accusativum regens, ut ἀγρὸν δ᾽ ἐπελεύσομαι ἠδὲ βοτῆρας, Odyss. ο΄.

V. 97. Δαλματίη δ᾽ ἐφύπερθεν] Quo sensu *Dalmatia* (à Dalminio primaria urbe sic vocata) dicatur *supra Illyridem* esse, haud facile constat. Aliis quidem Illyris late sumitur, ut à Cerauniis montibus ad ultimum Adriatici maris recessum extendatur, Liburniam, Dalmatiam, & novæ Macedoniæ partem comprehendens, ut videre licet apud Strabonem lib. 6. & 7. aliis strictius pro hujus parte, modo hac, modo illa. Plinius, lib. 2. cap. 21. Illyridis nomen Liburniæ soli tribuit; Ptolemæus, lib. 2. cap. 17. Liburniam & Dalmatiā sub eo nomine complectitur; Dionysius vero communi isto nomine illam Illyridis partem peculiariter designat, quæ, quia Macedonibus paruit, Macedoniæ pars Ptolemæo & recentioribus plerisque habetur, licet Illyricas gentes eam incoluisse Strabo lib. 7. & alii testentur. Regionem hanc, quæ à Dalmatia ad Ceraunios montes extenditur, peculiariter à Dionysio Illyridem vocari, versum 388. & sequentes cum hoc loco conferendo, manifesto constabit. Recte igitur hic vocem *supra*, voce *ultra* addita, explicat Hen. Stephanus: sensus enim est, quod *sinus Adriatici fauces ingredienti à dextra est Illyris hæc Macedonica, ultra vero est Dalmatia.*

Ἐνυαλίων] Ἐνύω, *Bellona*, belli dea; inde Ἐνυάλιος *Mars*, & adjective *Martius, bellicosus*, quales quidem Dalmatas Romani experti, Strab. lib. 7.

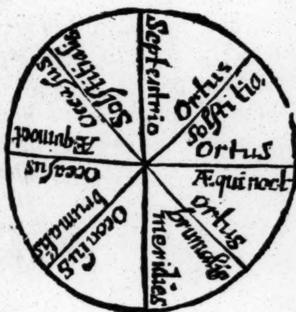
V. 98. παρεκπέπταται] πέπταται, per syncopen pro πεπέτασται, est 3. præt. pass. à verbo πετάω vel πετάζω, *extendo*.

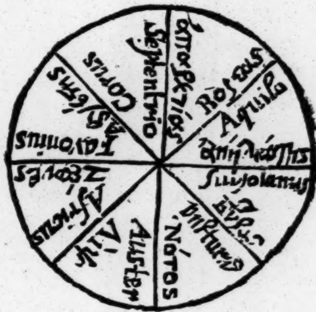
ἄσπιλος ἰσθμός] *Isthmus* proprie terra angusta est inter duo

duo maria, peninſulam (quæ Græcis χερρόνησος) continenti annectens, qualis eſt Iſthmus Corinthiacus; hic vero, καταχρηστικῶς, pro magno terræ ſpatio quod à mari fere ambitur, ut ſit inſtar peninſulæ, uſurpatur : ideo ut diſtinguatur ab iſthmo proprie dicto, epitheton ἄσπετος *immenſus* additur, quod componitur ab *α privat.* & ἴσπω, poet. pro ἔπω, *dico*, ut ἴσχω pro ἔχω, ac ſi dicas, *tantus ut quantus ſit exprimi non poſſit.*

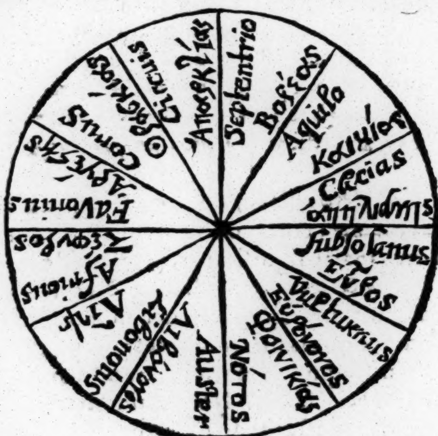
V. 100. Ἀδριάδι πληθούσῃ] Voce πληθούσῃ (quæ à Stephano redditur *adventante*; commode autem verti poteſt *exundante*) æſtus hujus maris ſignificatur, (qui quidem ab hoc verbo πλήθω, πλήμη & πλημμυρὶς dicitur) Nec temere ea vox additur, cum maximo æſtu, Oceani in morem, ſolus hic ſinus inter omnes maris interni partes afficiatur, teſte Strabone lib. 5. unde apud Horatium, *Iracundior Adria.*

V. 102. Τυρσηνὴ ζέφυρον] Non quidem exacte ad hoſce ventos hæc maria ſpectant; ſed Tyrrhenum quidem ad *Occaſum hybernum* eſt, Adriaticum ad *Ortum æſtivum*, Siculum ad *Meridiem* vergit; & poetæ, cum vulgo quatuor tantum ventos numerantes, ad quatuor cœli cardines, quicquid ipſis vicinum eſt ad hos referunt. *Veteres* (inquit Plinius lib. 2. cap. 47.) *quatuor tantum ſervavere, per totidem mundi partes, ſecuta ætas octo addidit, proximis media inter utramque ratio placuit*; ita ſcil. ut 8. in univerſum numerarent. Typum medium ventorum, & plagarum cœli unde ſpirant, hic ſubjicimus.

Typus vero ventorum 12 hujusmodi fuit.

Notandum vero *poetas*, quatuor tantum ventos numerantes, eos *Eurum*, *Zephyrum*, *Boream*, *Notum* nominare; ut *Eurus* sit ventus *Orientalis*, *Boreas Septentrionalis*: quo sensu Eurus hic sumendus, (si enim Eurus pro Vulturno sumeretur, mare Siculum potius quam Adriaticum ab Italia Eurum spectaret) Ita Ovidius Metam. lib. 1. & Trist. lib. 1.

Nam modo purpureo vires capit Eurus ab ortu,
Nunc Zephyrus sero Vespere missus adest,
Nunc gelidus sicca Boreas bacchatur ab Arcto,
Nunc Notus adversa prælia fronte gerit.

V. 103. ὑπὲρ Σικελῆς] Notat hic Eustathius à Dionysio dici mare Libycum (quod Australem Siciliæ partem alluit, & inde ad Syrtin utramque versus Austrum tendit) *super Siciliam* esse; unde colligit Australia quandoque ab eo dici Borealibus superiora: quod quidem verum, sed non quatenus Australia, sed aliquo alio respectu; nam hic ὑπὲρ, *super*, pro *ultra* sumendum, nullo respectu ad cœli plagam habito sed tantum ad ordinem quo progreditur; quod in utraque lingua frequens, ut ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν, *lineas transilire*; sic Virg.

------------ super Garamantas & Indos
Proferet imperium ------------------

atque hoc sensu quandoque sumi Genitivo junctum in vers. 138. probabitur.

οἶδμα κορύσσων] A κόρυς *galea*, & per ſynecdochen *arma quævis*, κορύσσεσθαι non tantum *armari* ſignificat, verum etiam *cum impetu irruere*, ut armatus in hoſtem ruit: ſic fluctus dicitur ἐπὶ νῆα κορύσσεσθαι, *in navem cum impetu ferri*, Apoll. Arg. hic pariter active mare Libycum dicitur οἶδμα κορύσσειν, hoc eſt, *undam violenter* in Syrtim majorem *immittere*; in quo ad æſtum quo Syrtis afficitur reſpicere poteſt. vide in verſ. 107.

V, 104. νοτίην ἐπὶ Σύρτιν] *Syrtes*, de quarum nomine mox dicetur in verſ. 107. ſunt ſinus duo Libyci maris, quarum major minore Auſtralior (eademque orientalior, v. 199. unde minor occidua dicitur v. 479.) Quod vero eæ, more aliorum ſinuum, intra terræ ambitum excurrant, quaſi in ejus gremium ſe immittentes, hinc illæ phraſes, ἔσω Λιβύης, & ἔνδον ἰοῦσα. *Totum* vero maris mediterranei *latus Africam ſpectans* ad Ægypti uſque viciniam *Libycum dixere*, Plin. l. 1. c. 5.

V. 107. δέχεται πλημμυρίδα] Syrtis quidem utraque æſtu afficitur, cujus acceſſu & receſſu arena & cœnum aggeritur, (unde *Syrtes* dictæ à σύρω *traho*, quod talia ad ſe traherent & congererent) & hinc navibus periculum, ne in brevia illapſæ hærerent, Strab. lib. 17. vide verſ. 201.

V. 109. Ἐκ δ' ὀρέων Σικελῶν] Advertit hic Euſtathius ex Dionyſii verbis colligi poſſe, mare quod inter Siciliam & Cretam interjacet, & Siculum & Creticum dici: & revera idem terminus occidentalis maris Cretici hic conſtituitur, qui modo maris Siculi; tantum Creticum mare ulterius ad Orientem porrigitur, nempe ad ultimum, Ortum verſus, Cretæ promontorium. Sed cum nemo veterum, quod ſciam, Creticum mare ad Siciliam uſque, Occaſum verſus, producat, (licet nomina maris Cretam ambientis Græci varie permiſcuerint, teſte Solino, cap. 17.) vel hiſce verbis (quod ſuſpicor) menda ſubeſt, vel in errore non levi verſatur Dionyſius, dum cum Siculo mare Creticum confundit, quod quidem initium ſumit ubi Siculum deſinit, & totum Cretæ Septentrionale latus alluens, hinc ad Peloponneſum & Atticam porrigitur, Myrtoo contiguum, ſecundum Ptolem. lib. 3. cap. 15, 16, 17. Strabo quidem Myrtoum uſque ad Atticam & Argiam producens, Cretici nomen illi ſoli parti quæ Cretam proxime alluit tribuere videtur. Et Eratoſthenes ipſe (ex quo auctorem noſtrum plurima ſumpſiſſe plerique cenſent) à Sicilia ad Cretam uſque mare Siculum appellat, ab ea Creticum, teſte Plinio lib. 3. cap. 5. Sed mire hunc nodum ſolvit Ceporinus; *E montibus Siculis*

lis (inquit) hoc eſt, *à finibus Siculi maris*, à promontorio occidentali Cretæ. A quibus ſecunda Euſtathii conjectura non multum abludit, unde hic ſua excerpſit. Perplaceret mihi ſane hæc interpretatio, ſi ut Siculi maris finis eſt occidentale Cretæ promontorium, ita & Siculi montes aliqui ibi oſtendi poſſent; alioqui purgatis auribus durum quiddam ſonabit, Siculi maris terminum juxta Cretam *Siculos montes* dici. Sed, ut cum ſenſu, quem hic recte deprehendit, verba etiam conveniant, ſic legendum cenſeo,

Ἐκ δ' οὔρων Σικελοῦ Κρήτης ἀναπέπταται οἶδμα.
A finibus Siculi Creticum mare extenditur.

V. 110. καρήνου] Κάρηνον, *caput*, metaphorice pro *promontorio*, utpote loco ſuper alia eminente, uſurpatur, ſicut hodie in linguis vulgaribus uſu venit; unde Geographi *Caput viride, Caput bonæ ſpei*, &c. quaſi Latine, dicere audent.

V. 113. Ἰσμαρικοῦ Βορέαο] *Iſmaricum*, inquit Euſtathius, pro *Thracio* dixit, Iſmarus enim Thraciæ urbs, (quod quidem verum; at celebrior mons cognominis): addit Ceporinus, Græciæ vulgus Boream Thracium appellare, quod ex ea regione ipſis ſpiret, nec poetas rem ſicut in ſe eſt, ſed ut vulgo videtur, deſcribere. Quibus verbis innuere videtur, Boream recta quidem è Thracia in Græciam ſpirare, ideo ibi vulgo Thracium dici; poetam autem epitheton vulgo Græciæ familiare ad alia loca quibus minus convenit hic transferre, ut vulgus voces quibus uno in loco aſſuevit, etiam alibi ſine delectu uſurpare ſolet. Hic commodiſſimus eſt ſenſus qui ex verbis iſtis elici poteſt, quæ aliud quiddam ſonare videntur, ac ſi vulgus Græciæ erraret Boream Thracium vocando. Sed quamvis, ſi Dionyſius de Borea proprie dicto hic intelligatur, hæc locum habere poſſint, recta enim verſus Græciam, non autem verſus Ægyptium aut Phœnicium mare è Thracia ſpirat Boreas proprie dictus, qui à cardine Septentrionis nonnihil verſus ortum declinat, ſive is intelligatur qui ab ipſo axe ſpirat; ego tamen Dionyſium non de Borea proprie dicto hic loquutum ſentio, ſed nomine Boreæ ventum ſeptentrionalem confuſius notaſſe, vide verſ. 102. deinde addito epitheto Ἰσμαρικοῦ ſpecialius ventum iſtum deſignaſſe, qui à Thracia Θρακίας, & à Strymone Thraciæ fluvio Στρυμονίας dicitur, qui paululum à Septentrione verſus Occaſum vergit, & recta adverſus confinia Phœnicii & Ægyptii pelagi è Thracia ſpirat, unde contrarius ei ventus *Phœnicius* etiam dicitur; nominibus his fortaſſe à Rhodiis, Ionibus,

aut

aut aliis Græcis qui in intermedio degunt impositis. Sic proprie loquetur Dionysius, nec opus erit ad illud Ceporini fugere, addere poetam ὀρθὸν φυσιοῶντος, quod *Boreas è cardine Septentrionis in nostram habitabilem recta*, id est, *nullo tumore terra impediente spiret*, ut è Gellio notat. Si quid ista ratio valeat, quidni Boreas in quamvis aliam habitabilis partem æque ac in hæc maria recta spirare dicatur ?

V. 115. Φαρίην ἅλα] *Ægyptium mare* per Synecdochen *Pharium* vocat, à Pharo Ægypti insula, de qua vide vers. 257. ut & *Sidonium*, à *Sidone* Phœnices urbe, quod vulgo quidem *Phœnicium*, vid. Plin. lib. 5. cap. 12. Ptolemæo vero & Straboni lib. 2. *Syriacum* dicitur.

V. 118. Κιλίκων χώρην παραμείβων] χώρην παραμείβειν est *regionem mutare*, (à παρὰ & ἀμείβω *muto*) *ab una* scil. *ad aliam accedere*; & licet *præterire* frequentius significet, hoc tamen loco, si sensum respicias, (Ciliciæ enim initium est ad Issum urbem) vertendum potius videtur, *Cilicum regionem* (à Syria scil.) *accedens* : ita à Scholiaste Euripidis ἀμείβει exponitur διαδέχεται.

V. 119. κόλπος ἀπείρων] *Immensum* vocat sinum Issicum, quem ipse talem facit, Issici sinus nomen ab ultimo recessu juxta Issum urbem, (ubi proprie sinus Issicus dicitur) ad Pataræum Lyciæ promontorium extendens, ita ut mare Cilicium, Pamphylium, & Lycii partem sub nomine hoc comprehendat. Ptolemæus quidem inter hæc omnia accurate distinguit; ita & Plinius lib. 5. cap. 27. ubi, de Issico sinu ad Syriæ & Ciliciæ confinia paulo ante locutus, *Mare Pamphylium* (inquit) *Ciliciæ jungitur*; & paulo post, *junctum ei mare Lycium est*. Strabo quidem lib. 2. Cilicium fretum sub Issico sinu, mare Lycium sub Pamphylio comprehendit: nemo autem, quod sciam, (auctore nostro excepto) Pamphylium mare pro Issici sinus parte habet.

V. 120. ἰσόδρομος] Vide in vers. prox.

V. 121. Ὑσπληγγι δνοφερῇ] Ὕσπληγξ, ab ὗς *sus*, & πλήσσω *percutio*, varia significat. Suidæ, ὕσπληγξ φραγέλλιον, ἀφετηρία, βούκεντρον, ἢ μύωψ ὁ πλήσσων τοὺς βοῦς. Primo, pro *flagello* usurpatur, è corio suillo setas inhærentes habente, quibus cæsi pungerentur; deinde, pro *stimulo* ad boves pungendos; 3. ἀφετηρίαν significat, *repagula* scil. seu *carceres* unde equi cursu certaturi emittuntur, atque etiam τὸν καμπτῆρα, seu *metam* circa quam in certamine curuli equos flectebant (cum curriculum idem sæpe emetiri mos esset) unde Senecæ illud, *Non tantum*

tantum in Circensibus, *verum etiam in hoc vitæ spatio, interim flectendum est*. Et ultimus hic sensus huic loco convenit; ita ut Metaphora sit à Circensibus ducta, quæ & in voce ἰσόδρομος elucet: non diu recto cursu fertur, sed prope Ciliciam, quasi circa metam, flectitur. *Meta* autem ὑσσωνὴξ dicitur, ut censet Eustathius, quod equos ibi crebrius & vehementius percuterent & fodicarent.

Maris autem flexui epitheton δνοφερῇ addit, sive *ob obscurum & atrum aquæ colorem*, unde epitheton hoc alibi aquæ additur, ut ------ δνοφερὸν χέε ὕδωρ, Iliad. α΄. (voce δνόφος facta à νέφος per prothesin τοῦ δ) sive ut flexum hunc *in occasum* fieri innuatur; ζόφος enim frequenter *occasum* significat, ζόφος vero & δνόφος synonyma sunt.

V. 123. Ὡς δὲ δράκων βλοσυρῶπις] Flexus sinuosos hujus maris, ut sæpe fluvios, serpentis gyris confert. Βλοσυρῶπις componitur à βλοσυρὸς *torvus*, & ὢψ *oculus*; ipsa etiam vox βλοσυρὸς, ut Eustathius & plerique alii volunt, deducitur ἀπὸ τοῦ βλέμμα ὑποσύρειν, quod est, *vultu oblique diducto torve tueri*: convenit hoc cum Etymo vocis δράκων, à δέρκω, quasi ὀξὺ δέρκων.

V. 124. Νωθὴς] *tardus, piger*, ut νωθὴς ὄνος *piger asinus*, à νὴ privativa particula, & ὠθέω *pello, trudo*; quasi *quem ad motum impellere non potes*.

τῷ δ᾽ ὑπὸ πᾶσα] Hyperbole hac draconis magnitudinem, meo sane judicio, supra modum auget, contra Quintiliani canonem, qui statuit Hyperbolen *ultra fidem, non autem ultra modum*, esse debere.

V. 126. Νήχυτος] Νὴ, sicut α, aliquando privativum est, ut νηλεὴς *crudelis*, à νὴ privandi, & ἔλεος *misericordia*; aliquando ἐπιτατικὸν, ita hoc in loco, νήχυτος *valde diffusus*, à νὴ augendi, & χέω, seu χύω inusitat. *fundo*.

V. 127. Τοῦ μὲν ἐπὶ προχοῇ] προβολῇ (quam vocem Stephanus inter varias lectiones rejecit) ego, Salmasii judicio fretus, hic legi malim. *Prominentia* autem *non terræ*, promontorii instar, *sed maris in terras, sinus instar*, excurrentis intelligenda est; ea nimirum maris pars quæ, à regione quam alluit, mare Pamphylium ab aliis dicitur. Hic autem versus hujus & sequentium sensus est (quos nec Priscianum nec Avienum recte reddidisse notat Salmasius) *Pamphylios partem Issici sinus in terram excurrentem circum habitare, quousque procedit ad* Chelidonias *insulas; terminum autem ejus* (scil. Issici sinus) *ad Occidentem esse Pataræum promontorium*.

V. 130.

V. 130. ἐκ κείνου] sc. κόλπου (ut reddit Stephanus) vel σήματος, *signo* seu *termino*; quam vocem deductam censet Eustathius à puncto, quod, secundum Mathematicos, lineam terminat. Non tamen statim à Pataræo promontorio, quod Issici sinus terminum statuit, ad Septentrionem mare deflectitur, aut Ægæi maris initium est; (Carpathium enim mare, Lycio proximum, interpositum est) sed more poetico, de eo quod non longe hinc fit, licentius loquitur, quasi statim fieret.

V. 131. Αἰγαίου πόντοιο] *Ægæum* mare ab *Ægis* Eubœæ urbe (cujus meminit Homerus, Iliad. θ'.) dictum censet Strabo lib. 8. quam quidem non aliam quam Caryston fuisse, olim Ægæam denominatam, ex Apollonii scholiaste notat Salmasius. Quibus equidem assentiri mallem, quam à fabulosa *Ægei* morte, vel ab ista Plinii insula, quam capræ formam procul intuenti referre, & inde αἶγα dictam, refert; cujus certe, si qua talis fuisset, etiam Græci meminissent, quibus notior esse potuit. Maxime autem mihi arridet Vossii sententia, lib. 2. de Orig. idol. cap. 34. qui Αἰγαῖον Dorice pro αἰγεῖον, quasi *undosum mare*, dictum censet; vide vers. 133. αἶγες enim Doribus *fluctus* significant (ἀπὸ τοῦ ἀΐσσειν, quod est, *cum impetu ruere*) teste Hesychio, Αἶγες κύματα Δωριεῖς. Latius autem mare Ægæum sumit Dionysius, ut mare Myrtoum Cretico proximum, Cycladas alluens, & *Icarium* Ioniæ propinquum, (ab *Icaria* insula dictum, ut vere Solinus cap. 26.) comprehendat; ideo has, tanquam Ægæi partes, omittit. Sic Plinius lib. 4. cap. 11. Ægei pars *Myrtoo* datur, quod à *Myrto* insula parva juxta Caryston Eubœæ appellatum refert. An unquam fuerit insula talis, fides penes ipsum esto: fabulas vero de *Icaro* & *Myrtilo* libens prætermitto. Verum Strabo Ægæum strictius sumens, singula hæc distinguit, à Sunio Atticæ promontorio Ægæi initium faciens, lib. 2. & 7.

V. 133. Οὐ γάρ τις κείνῳ] Cur adeo turbidum sit hoc mare, rationem reddit Eustathius, quod tot in eo sint insulæ quibus undæ alliduntur, & à quibus reverberantur; quod innuere videtur ipse Dionysius versu præcedente,

------- ἔνθα τε κῦμα
Ῥηγνύμενον νήσοισι περιβρέμεται Σποράδεσσι.

Hinc autem ortum adagium, *Ægæum scaphula trajicere*, cum quis rem difficilem & periculosam aggreditur, sine apparatu tanto cœpto pari.

V. 136. στεινὸς αὐλὼν] Periphrasis *Hellesponti*, qui inter Seston

ſton & Abydon tantum ſeptem ſtadia latus eſt, Strabo lib. 2. De voce αὐλῶν vide in verſ. 39.

V. 137. Προποντίς] *Propontis* ita dicitur, quod ex Ægæo in Pontum navigantibus *ante Pontum* occurrat: ut Προκύων dicitur, quæ vulgo *Canis minor*, quod *ante Canem* oriatur; Caniculæ autem nomine non ſtella illa, ſed Sirius, ſtella præcipua in Cane majore olim notabatur.

V. 138. Τῆς δ' ὑπὲρ] Vox ὑπὲρ vel Aſiæ extenſionem ab hoc mari in mediterranea notat (cum voce ea *diſtantia à mari* quandoque innuatur, vide in verſ. 851.) vel ſimpliciter pro *ultra* ab auctore ponitur reſpectu patriæ ſuæ: quam ut indagem, & nodos ſolvam quos in vocula hac ſæpe nectit auctor, paululum hic digredi mihi liceat. Leve quidem argumentum arripit Suidas (quamvis in ſententia ſua fluctuans) unde *Dionyſium Byzantium*, cujus alia etiam poemata recenſet, hujus operis auctorem fuiſſe in animum induxit, quod ſcil. Rhebæ fluvii exigui in Boſphorum Thracium influentis pluribus meminerit, tanquam vicini, verſ. 794. &c. ὑπολαμβάνω ὅτι Διονύσιος ὁ περιηγητὴς Βυζάντιος ἦν διὰ τὸν ποταμὸν Ῥήβαν. Hanc etiam ſententiam amplectitur Pintianus in notis ad Plinium. Cui ſententiæ firmandæ & ego aliquid addam, fortaſſe non magnum; ſed rem in æquilibrio poſitam res exigui momenti aliquantulum inclinat. Nimirum (præterquam quod unum è reliquis Dionyſii illius poematiis περιηγήσεως titulo à Suida nominatur, ſcil. περιήγησις τοῦ ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἀνάπλου) dum uſum vocis ὑπὲρ tam apud hunc quam Strabonem attentius intueor, eos obſervo, dum regionem unam *ſuper* aliam ſitam eſſe affirmant, modo de ea quæ Borealior eſt hoc intelligere, modo de ea quæ Auſtralior. Hoc in auctore noſtro non ſemel notat Euſtathius, ſed nullam ejus rei rationem deprehendit. At certe hoc temere non fit, ſed determinati alicujus loci reſpectu. Abſolute enim in hemiſphærio noſtro Borealia Auſtralibus *ſuperiora* habentur, vide verſ. 20 & 30. ſed patriæ ſuæ reſpectu Geographi hi, dum de Africa & Meridionalibus Europæ & Aſiæ regionibus loquuntur, eas *ſuper* alias ſtatuunt, quæ Auſtraliores ſunt; dum de Scythia & regionibus vicinis, quę Borealiores; & ſic de reliquis plagis. *Ita* Strabo de Bubaſtico Ægypti nomo loquutus, ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ Ἡλιοπολίτης νόμος, & lib. 16. ὑπὲρ τῆς Συρίας Ναβαταῖοι, *ulteriore* ſcil. *ad Auſtrum* ſitu: ſic in Dionyſio, verſ. 215, 431, 467, 511. Contra vero in Borealibus locis ſe res habet, Ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας ὄρεσι καὶ τὰς Ἀμαζόνας οἰκεῖν φασι, Strabo lib. 11. *ad*

Boream

Boream ſc. in Sarmatia, ut ex contextu, atque ex Ptolemæo & aliis conſtat: vide & Dionyſ. verſ. 308. ubi Alanos Scythas *ſupra* Tauros locat, quippe *ulteriora ad Boream* incolentes. De Orientalibus etiam locis loquentes, eos *ſuper* alios ſitos eſſe dicunt qui iis magis Orientales ſunt; ut Strabo lib. 6. οἱ ὑπερκείμενοι τῆς Κολχίδος Ἀλβανοί τε καὶ Ἴβηρες: contra, cum de Occidentalibus loquuntur; ut Strabo de Pyrenæo monte loquutus, mox ſubdit, ἡ ταύτης ὑπερκειμένη μεσόγαια πᾶσα, Hiſpaniam mediterraneam, quæ ad Occaſum ultra Pyrenæum ſita eſt, intelligens. In his ſcil. & ſimilibus locis ὑπὲρ, non Accuſativo modo, verum & Genitivo junctum, nihil aliud quam *ultra* ſignificat, phraſi quadam Geographis peculiari. Τὸ ὑπὲρ quidem cum Genitivo poſitum in unica pagella ter redditur *ultra* à Xylandro Strabonis interprete, ſcil. lib. 16. pag. 756; & ſæpiſſime ubi ab eodem redditur *ſuper*, *ſuper* illud nihil aliud valet quam *ultra*, neque enim alius ſenſus affigi poteſt, ut in pleriſque ex locis ſupra citatis. Et Strabo quidem reſpectu patriæ ſuæ Amaſiæ loquitur, ὑπέρθεσιν & ὑπέρβασιν (quas Geographicas eſſe voces illi familiares notat Caſaubonus) ad Ponticam regionem, in qua Amaſia, referens, ut initio libri 2. *Ab Amiſo ad Ortum progredienti, primum quidem* (inquit) *Colchis occurrit*, ἔπειτα ἡ ἐπὶ Ὑρκανίαν θάλασσαν ὑπέρθεσις: & paulo poſt vox ὑπέρβασις apud illum occurrit de tranſitu è Colchide ad Caſpium mare, itinere prius ab Amiſo ad Colchidem facto. His ſcil. in locis, ὑπέρβασις *progreßum ad ulteriora*, ὑπέρθεσις vero *ulteriorem*, ſeu *remotiorem à Ponticaregione*, locorum *ſitum*, apud ipſum ſignificat. Dionyſium vero *reſpectu Byzantii* loqui arbitror, potius quam reſpectu Africæ, aut etiam Corinthi, Sami, Rhodi, aut Mileti, cum præſenti verſu *Aſiam minorem ſuper Propontidem ad Auſtrum*, & verſu 821. *Æolidem* ὑπὲρ Ἑλλήσποντον (quod ipſe Stephanus ibi reddit *ultra*, quia Accuſativo jungitur) ſitam eſſe affirmat. Quibus quidem atque aliis in locis ὑπὲρ pro *ultra* poni poteſt reſpectu Byzantii, nequaquam vero reſpectu reliquorum locorum modo recenſitorum, quorum alii alium Dionyſii patriam fuiſſe contendunt.

ἄσπετα φῦλα πιλαίνεται Ἀσίδος αἴης] Scil. *Aſiæ minoris*, ſeu *proprie dictæ*, quę ex Ptolemæi ſententia, lib. 5. cap. 2. (cui Dionyſius ſatis conſentire videtur, Aſiam hanc ad Auſtrum à Propontide ſtatuens) Myſiam & Phrygiam utramque, Troadem, Lydiam, Æolidem, Ioniam, Cariam comprehendit. His Bithyniam, Paphlagoniam, & Lyciam adjicit Strabo, ad Halyn

Halyn fluvium, & Taurum montem Asiam minorem producens, lib. 12. Plinius in ea plane ἄσπετα φῦλα, populos sc. 282. (nisi corrupta sit lectio) numerari affirmat. De Bithyniæ enim ora loquutus, mox subjungit, *Is finis Asiæ est, populorumque* 282. *qui ad eum locum à fine Lydiæ* (vel, ut alii melius legunt, *Lyciæ*) *numerantur*.

V. 139. Ἰσθμὸς] Lato sensu & καταχρηστικῶς sic dictus. vide in vers. 98.

V. 140. στόμα Βοσπόρȣ] Στόμα Βοσπόρȣ sic dicitur ut *urbs Patavii*, & Periphrasis plane est; ipse enim Bosphorus στόμα vocatur respectu Ponti, quia per ipsum in Pontum aqua emitti vulgo censetur, Plinius lib. 4. cap. 12. Mela lib. 1. cap. 2. imo rupto isthmo qui antea interpositus fuerat, mare ibi olim irrupisse quibusdam visum, ut Plinio lib. 6. cap. 1. Sed quamvis hæc communior fuerit sententia (cum plerique ex Oceano maria omnia interiora prodire crederent, vide vers. 43.) contrariam tamen quorundam opinionem refert idem Plinius, lib. 4. cap. 13. *quod maria omnia interiora à Ponto nascantur, non Gaditano freto, quoniam æstus semper è Ponto profluens nunquam reciprocetur*. Quam quidem sententiam veriorem esse existimamus, cum Strabo, qui in Pontica regione degebat, affirmet, lib. 1. fretum hoc juxta Byzantium ἐκρȣν ἔχειν μόνον τ̀ ἐκ τȣ̃ Ποντικοῦ πελάγȣς εἰς τὴν Προποντίδα. Eandem etiam fuisse constat Scytharum sententiam, cum Mæotidem *matrem Ponti* nominarint: vide vers. 165. quod & Dionysius ibi admittit.

ἐν πόρῳ Ἰοῦ] Βόσπορον (qui Latinis plerisque *Bosphorus* scribitur, quamvis à βȣ̃ς *bos*, & πόρος *transitus*, deducatur, π in *ph* converso, ut τρόπαιον *trophæum*, Ῥιπαῖα ὄρη *Riphæi montes*) Dionysius ab *Io*, quam in bovem conversam, & à Junone agitatam, eam tranasse fingunt, sic dictam indicat, unde & Ionio mari nomen inditum fabulantur; sic Ovidius Trist. lib. 2.

Isidis æde sedens, cur hanc Saturnia, quæret,
Egerit Ionio Bosphorioque mari.

Plinius autem lib. 6. c. 21. sic dictum tam hunc quam Cimmerium *Bosphorum* innuit, quod *vel bubus meabilis sit transitus*. Fabula autem de Io, seu Iside, in bovem conversa non aliunde orta videtur, quam quod Isidis simulacro *cornua bubula* adderentur; quod testatur Herodotus, τὸ τῆς Ἴσιδος ἄγαλμα βȣκέρων ἐστι: quod *cornua Lunæ* (quam Isidis nomine Ægyptii coluerunt) repræsentavit, teste Diodoro in Bibliothec. quod

quod & confirmat Ovidius, Metamorphos. libro nono.

Inachis ante torum, pompa comitata sacrorum,
Aut stetit, aut visa est; inerant Lunaria fronti
Cornua.-----

V. 141. ἐννεσίῃσι] Ἔνεσις & ἐνεσία (&, metri gratia ν geminato, ἐννεσίη) *instinctum* significat à Deo immissum, aut *impulsum* ab homine alio, quo homo ad aliquid incitatur, ab ἐνίημι *immitto.*

V. 142. Στεινόπορος] Passus tantum 500. latus, Plin. lib. 4. cap. 12.

V. 144. Κυανέας] *Cyaneæ petræ* (quas, cum auctore nostro, Ptolemæus & Strabo in faucibus Ponti collocant) *Symplegades* etiam dici solent, ut agnoscit Strabo lib. 1. nempe παρὰ τὸ συμπλήττεσθαι, quod fingerentur nunc sejungi, nunc coire & collidi; unde ab Ovidio Trist. lib. 1. *instabiles* dicuntur;

Transeat instabiles strenua Cyaneas.

Hic etiam à Dionysio, πλαζόμεναι, *errantes, ferri* dicuntur: ideo nihil obstat quin πλαγκταὶ vocentur, æque ac Homericæ illæ, Odyss. μ΄. quas ab his fictas censet Geographus (licet poeta eas alibi locet) qui etiam has difficilem per Ponti fauces transitum revera facere affirmat, unde à Seneca in Med. *claustra profundi* vocantur. De his autem, (quia *tanquam viva moveri* proditum est) *quasi de animantibus* loquitur Dionysius; uti Pindarus eas vixisse antequam Argo eas transiret, aperte dicere ausus est: ideo Epitheton ἀναυδέας, non ineleganti metaphora, illis addit, quasi *clamosis & obstreperis*, ob sonitum quem collisę edere perhibentur, cum Homerus illud epitheton petris & saxis, ubi nulla talis ratio subest, durius adhibeat, Iliad. δ΄. & ν΄. Videantur poeticæ *Symplegadum* descriptiones apud Euripedem, & Senecam in Medea. Quas vero explicationes fabularum de Scylla & Planctis petris in freto Siculo Justinus affert, eæ his non male accommodari possunt, *fingi* sc. *latratus aut gemitus audiri ob strepitus undarum rupibus allisarum; & fabulas ortas de rupibus aut promontoriis coeuntibus inter se & rursus discedentibus, quibus solida intercipi navigia dicuntur, quod procul intuentibus conjungi promontoria videantur, quo cum accesseris, discedere ac sejungi arbitrere*, Just. lib. 4. Eodem modo fabulas de *Cyaneis* hisce explicat Plinius lib. 4. cap. 13.

V. 146. παραπέπταται εὐρύθι Πόντος] *Pontus Euxinus* (teste Strabone lib. 1.) Πόντος κατ᾽ ἐξοχὴν antiquis dictus est, tanquam

quam mare maximum, & quasi Oceanus alter, unde hodie etiam ab Italis *mar maggiore* appellatur. *Axenus*, *inhospitalis* olim dictus est, sive ob maris turbulentiam & importuosa litora, sive ob barbaros accolas, ut testatur Ovidius in Trist.

Frigida me cohibent Euxini litora Ponti,
Dictus ab antiquis Axenus ille fuit:
Nam neque jactantur moderatis æquora ventis,
Nec placidos portus hospita navis habet:
Sunt circa gentes quæ prædam sanguine quærunt;
Nec minus infida terra timetur aqua.

Postea in *Euxinum* nomen mutatum, (*Pontus Euxinus, quondam Axenus*, Plin. lib. 4.) sive ob Græcorum urbes in ejus litore conditas, unde hospitalior ea ora facta est, Strab. lib. 7. sive κατ' εὐφημισμὸν solum; negat enim Ovidius etiam suo seculo nomen hoc ei vere convenire,

Euxinus falso nomine dictus adest.

V. 154. Αἱ τ' ἄμφω ξυνίασιν ἐναντίαι] Apparenter scil. *concurrunt*, ut Eustathius explicat, si quis procul intueatur; quod tamen non ita intelligendum ac si procul videri possent quasi coeuntia, cum (teste Strabone lib. 2.) bis mille & quingenta stadia distent, quæ milliaria 312. conficiunt, adeo ut impossibile sit utrunque simul conspici, unde addit Dionysius, --------- οὐ μὲν ἐοῦσαι Ἐγγύθεν, &c. Poetica quidem hyperbole est, qua propinquitatem promontoriorum istorum indicat, sequentia tamen verba mox subjiciens, ut sano sensu ista sumantur. Et quid si dicat ἐναντίας ξυνιέναι, id est, frontibus adversis concurrere, quia promontorium alterum alteri ex adverso prominet, Metaphora ab arietibus aut tauris ducta, adversis frontibus quasi ad pugnam paratis; à quo non abludit alterius promontorii nomen, quod Κριοῦ μέτωπον, *frons arietis*, dicitur; uti etiam nomen Carambis *caput erectum* significare videtur, à κάρα vel κὰρ *caput*, & ἀμβῶ, quod valet ἀμβαίνω, *ascendo*.

V. 156. Ἐκ τοῦ δ' ἂν] Idem plane asserit Strabo lib. 2. qui de Ponto loquutus, subjungit, Ἔστι δὲ διθάλαττος τρόπον τινὰ οὗτος, κατὰ μέσον γάρ πως ἄκραι δύο προσπίπτουσι. Ubi tamen pro προσπίπτουσι (quod vulgo editur) προπίπτουσι, *prominent*, Casaubonus legendum censet; quod superiori interpretationi nostræ convenientius; nec hyperbolis talibus, qualem altera lectio præ se fert, Geographus assuetus est.

διθάλασσον] Quod promontoriis istis vastum hoc mare in medio in angustius cogatur, angustiis autem maria quasi dirempta

tempta pro diversis haberi soleant, licet continua sint; sic ab Ægæo Propontis, ab hac Euxinum ipsum dirimitur: vel quod procul intuentibus promontorio conspecto mare terminari videatur, ubi vero ad illud accesseris rursus quasi novum mare pandatur; ut satis commode hoc explicat Eustathius, si quod ille de ambobus promontoriis, quasi simul conspectis, profert (quod impossibile) de alterutro tantum intelligas, visum terminante, si non in mari medio, sed versus alterum promontorium navigetur.

V. 157. Τόρνῳ] *Ambitu*; Metaphora à rebus quæ torno instrumento rotundæ formantur: alterutra enim pars hujus maris, ut & Scythici arcus, aliquantum in rotundam formam circumducitur, licet non usquequaque rotunda sit.

ἅμματι τόξου] *Nexui arcus*, hoc est, arcui tenso, unde extrema ejus magis in rotundam formam contrahuntur. ita Strabo, εἰκάζουσι δέ τινες τὸ σχῆμα τῆς περιμέτρου ταύτης ἐντεταμένῳ Σκυθικῷ τόξῳ. Scythicus autem arcus, cui tam Strabo quam Plinius Pontum assimilant (*retro curvatus magno littorum flexu in cornua utrinque porrigitur, ac si plane arcus Scythici forma*, Plin. lib. 4. cap. 12.) in medio incurvatur; quam curvaturam promontorium Κριοῦ μέτωπον, Pontum in medio contrahens, referre videtur.

V. 158. δεξιὰ Πόντου] *Australe* scil. *latus*, quod à dextra est è Bosphoro versus μυχὸν naviganti, & in recta fere linea extenditur, Carambi excepta.

V. 161. κεράων] Arcus scil. ipsius, qui cum in medio incurvetur, partes ejus duæ à media curvitate duobus cornibus assimilantur, v. 162.

V. 164. Σκύθαι ἀμφινέμονται] Tauri enim & Mæotæ ipsi Scythicæ sunt gentes, & Taurica Chersonesus Scythica etiam dicta, teste Strabone lib. 7° qui & Chersonesum cum vicinis locis *Scythiam parvam* dictam refert; cum ulteriora ad Tanaim Sarmatæ tenerent, & inter minorem hanc & majorem Scythiam interpositi essent. *Ad lacum Mæotici, ad Tanaim Sauromatæ*, Mela lib. 1. cap. 2.

V. 165. μητέρα Πόντου] Scythica lingua *Temerenda* eo sensu dici Plinius testatur, lib. 6. cap. 7. & hinc *Mæotida* dictam, à μαῖα nutrix, censet Eustathius, quasi *Ponti nutricem* (quod, veluti mater aut nutrix, Pontum aquis alat:) cui equidem potius quam Plinio assentior, qui à Mæotis accolis nominatam refert; *Mæotæ (inquit) à quibus lacus nomen accepit*, lib. 4. cap. 12. Sed prius lacui quam populo nomen inditum videtur.

tur.

tur. Μαιῶτις λίμνη, & Herodoto Μαιῆτις, dicta est à μαῖα, ut ab Ἀσία Ἀσιῆτις, cum alio nomine à Scythis, Plinio teste, vocetur: ideoque verisimile est, Græcos Scythici nominis sensum illo Mæotidis nomine interpretari voluisse; deinde ejus accolas Mæotas vel Mæoticos dixisse, ut Ponti Euxini accolæ Ponticæ gentes vocatæ.

V. 168. Κιμμέριοι ναίουσιν] *Cimmerios*, à quibus Bosphorus Cimmerius nomen accepit, Scythicam gentem esse affirmat Eustathius; & Plinius eos plane Scythas vocat, lib. 6. cap. 13. Strabo tamen eos à Scythis distinguit, eosque, cum magna aliquando in Bosphoro potentia essent, & regiones ad dextrū Ponti latus incursionibus vexarent, à Scythis inde expulsos refert. Probabile autem sentit Cimbros è Germania extrema profectos (qui postea in Italiam incursiones fecerunt) cum prædones & vagi essent, loca ad Bosphorum olim occupasse, eumque inde Κιμμέριον, quasi Cimbricum, dictum, cum Græci Cimbros Κιμμερίους appellent, lib. 7. A Gomero Japheti filio Cimmerios originem ducere Vossius arbitratur, & verisimilius putat Cimbros horum ἀποίκους fuisse quam è converso: cui & nos assentimur, cum antiquissima sint quæ de Cimmeriis hisce feruntur, Cimbrorum Germanicorum nomine nondum audito; & probabile sit Gomeri posteros prius loca Orienti viciniora occupasse, quam in extremam Germaniam migraverint. Ab his etiam Cimmeriis Homerum (qui extrema ad Septentrionem eos habitare audierat) fabulam suam de Cimmeriis finxisse putat Geographus, quos in perpetuis tenebris agere fabulatur, Odyss. 11.

Ἠέρι καὶ νεφέλῃ κεκαλυμμένοι, οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν.

vide Erasmi Chiliad. adag. *Cimmeriæ tenebræ.*

ὑπὸ ψυχρῷ ποδὶ Ταύρου] *Tauros Scythas* (ut & *Tauricam Chersonesum*) *à monte Tauro* ibi sito dictos innuit; cujus etiam Herodotus meminit. Dubitat Eustathius an sit pars illius Tauri qui hinc inde per universam fere Asiam porrigitur, (quem quidem affirmat Solinus contra *Mæoticum lacum flecti, deinde Riphæis jugis se connectere*, cap. 41.) an vero alius quisquam ejusdem nominis. Sed siquis ibi mons Taurus sit (quem Geographi plerique silentio prætereunt) certe Taurus dici non potest tanquam pars Tauri Cilicii: licet enim Corax (Caucaso contiguus, à quo ad Taurum continua fere juga) proxime Mæotidem accedat, ibi tamen desinit: quod si post Bosphorum (ubi vasta iterum juga attolluntur, Plin. l. 4. c. 12.)

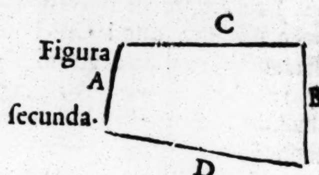
c. 12.) resurgere censeretur; nulla tamen ratio esset cur nomen primum, quod Ciliciam relinquens statim amiserat, post tantum terrarum spatium hic resumeret.

V. 171. Ὄφρα καὶ οὐκ ἐσιδὼν] Argumento ab utili & jucundo ad studium Geographiæ lectorem hortatur. Ὀπωπὴ *facies* metaphorice ponitur pro *terræ forma*, seu ejus imagine animo concepta; quam Geographiæ perito ἄφραστον fore affirmat poeta, quod *ita cognitam & intellectam* significat, *ut prompte de ea disserere posit.*

V. 173. πεφαυσκόμενος] Πιφαύσκω poet. à φάω per reduplicationem. vide in vers. 30.

V. 174. Ἤτοι μὲν Λιβύη] *Libyæ* initium ad Gades faciens, eam inde extendi ait ad Austrum & Orientem, eamque, cum Strabone lib. 2. *trapezio* confert, hoc est, quadrangulo, cujus latera inæqualia sunt, nec parallela: ita scil. ut linea obliqua à Gadibus (ubi angulum acutum hi auctores statuunt) secundum Oceani Atlantici litus ducatur, quam lineam omnium brevissimam faciunt, ideoque latus illud angustissimum; secundam huic oppositam, sed aliquanto productiorem, Nilus, ad orientalem Æthiopiæ partem, aut sinus Arabicus, constituat; hæ autem connectantur lineis duabus, quarum unam faciat *litus mediterranei maris* (quod à *freto Herculeo ad Alexandriam*, Strabone teste, *linea fere recta producitur, Syrtibus exceptis*, cum secunda angulū fere rectū ad Alexandriā constituens,) quarta, huic opposita, Æthiopiam tum cognitam ad Austrum terminans, à Nilo ad Oceani sinum Hesperium ducatur. Sed auctoribus his prorsus incognita fuit Australior Æthiopiæ pars, nec Occiduam Africam τὴν παρωκεανῖτιν satis compertam habuerunt; unde eam nimis contraxerunt, angulum acutiorem circa Gades constituentes quam rei veritas postulat. vid. vers. 177. Fatetur quidem Strabo lib. 17. se eam Africæ partem ex sola conjectura describere, nec latitudinem scire: λέγομεν ἐξ εἰκασμοῦ, διὰ τὸ ἀπρόσιτον, ὥστ' οὐδ' ἂν τὸ μέγιστον ἂν πλάτος τῆς χώρας ἔχοιμεν ἂν λέγειν: cujus rei rationem paulo ante reddiderat, ἔρημος γάρ ἐστιν ἡ πολλὴ τῆς μεσογαίας καὶ τῆς παρωκεανίτιδος: unde quasi in re incerta fluctuans, modo trapezio Africam confert, modo triangulo, angulum rectum circa Ægyptum habenti, oram ad Oceanum adhuc magis contrahens. Nos igitur duplex diagramma hic exhibemus; primum Africæ figuræ à Dionysio descriptæ respondens, secundum Ptolemæi descriptioni, quoad eam Africæ partem quæ Dionysio cognita fuisse videtur.

In utroque præsenti diagrammate Africæ longitudo erit ab Oceano Atlantico, A ad Nilum B; latitudo à mari Mediterraneo C, ad Æthiopiam extremam D: & latitudo quidem minor ad Oceanum occiduum, ubi minor Æthiopiæ portio ad Austrum tunc detecta quam sub Ægypto, ideo linea Australis ibi sursum ducitur, teste Strabone, latus occiduum in angustum contrahens; major vero latitudo ad Nilum. Nos quidem secundum posteriorem ex supra propositis figuram, ut veritati magis consentaneam, in tabulis nostris Africam tunc detectam describimus.

V. 175. τραπέζιον] Proprie *mensulam* significat, hic autem pro figura Geometrica ponitur, *quadrangulo* scil. *non parallelogrammo*, (ut modo dictum) à Geometris sic nominato, quod quædam veterum mensæ certi cujusdam trapezii (neque enim omne trapezion ejusdem plane formæ) figuram referrent. Nos cum Martinio arbitramur trapezion mensulam referens, cui nomen primo inditum, illud fuisse quod describit Hesychius; τὸ τὰς μὲν δύο πλευρὰς ἀπαραλλήλους πρὸς ἀλλήλας ἔχον ἀνίσους, τὰς δὲ ἐπιζευγνυούσας ἴσας; per synecdochen vero, aliis quadrangulis non parallelogrammis idem nomen tribui. Multo autem melius Libya tunc detecta trapezii supra descripti formam refert, quam trianguli, cui Strabo lib. 17. eandem confert; cui figuræ ipsa rei veritas plane repugnat.

V. 178. ἄγχι θαλάσσης] Avienus legisse videtur ἄχει θαλάσσης, cum sic verterit, ---------- *istius oræ*

Terminus immensis Arabum concluditur undis.

Verum sibi parum constabit Dionysius, si sinum Arabicum hic pro Africæ termino sumat, cum alibi perpetuo Nilum terminum constituat. vide vers. 262.

V. 179. κυανέων Αἰθιοπήων] Nomini ipsi epitheton convenit; dicti enim *Æthiopes*, non ab *Æthiope Vulcani filio*, ut nugatur Plinius, lib. 6. cap. 30. sed *à vultus nigredine*; nomine scil. hoc à Græcis indito, ab αἴθω *uro*, & ὤψ *vultus*, quasi vultu solis calore

lore perusto. A μέλας, μέλανος, per antistœchon fit poetica vox κελαινός.

V. 180. Τῶν ἑσπέρων] Eorum scil. qui Orientalem Africæ partem incolunt versus sinum Arabicum. Innuit duplicem esse Æthiopiam; alteram Orientalem, quæ Ptolemæo Æthiopia sub Ægypto dicitur, alteram Hesperiam ad Oceanum Atlanticum: sic Homerus,

Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ἔσχατοι ἀνδρῶν,
Οἱ μὲν δυσομένου ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος.

Plinius lib. 5. c. 8. divisionem hanc desertis Africæ interpositis fieri sentit.

Ἐρεμβῶν] Troglodytarum scil. qui antiquissimis Græcis Ἐρεμβοὶ dicti, ut Homero,

Αἰθίοπας θ' ἱκόμην, καὶ Σιδονίους, καὶ Ἐρεμβούς·

scil. παρὰ τὸ ἔραν ἐμβαίνειν, ut Τρωγλοδύται etiam dicti παρὰ τὸ τρώγλας δύειν, quod in speluncis subterraneis degerent ob vehementem solis ardorem. Ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ἔραν ἐμβαίνειν Ἐρεμβοὺς ἐτυμολογοῦσιν οἱ πολλοί, οὓς μεταλαβόντες οἱ ὕστερον ἐπὶ τὸ σαφέστερον τρωγλοδύτας ἐκάλεσαν, Strab. lib. 1. Nomina enim hæc sentit Strabo à Græcis imposita, cum aliud nomen inter se haberent; ut Græcis Σύροι dicti qui inter se Aramæi. Tam Æthiopiam certe quam vicinam hanc regionem (quam plerique Arabiæ, aliqui Æthiopiæ adjiciunt) Hebræi *Chus* vocarunt. Scaligeri tamen sententia, qui Erembos dictos censet quasi Occidentales, ab ערב *ereb*, quod ἑσπέραν notat, non prorsus rejicienda videtur, modo hoc respectu reliquæ Arabiæ ultra sinum ad Orientem sitæ intelligatur, quam ab eodem themate nomen accepisse haud facile illi assentiemur.

V. 181. Παρδαλέην] Subintelligendo δορᾶ, *pelli* scil. *pantherinæ*. Similitudinem hanc à Strabone lib. 2. Dionysium sumpsisse verisimile, qui se à Cn. Pisone, qui provinciam eam rexit, accepisse refert, *quod inter deserta multa habitationibus hinc inde interpuncta sit, ut pellis pantherina maculis.*

V. 183. κυανέῃσι φολίδεσσι] Allegoria hic est, Metaphoricis enim dictionibus continua serie utitur auctor, ita ut secunda comparatio latenter insinuetur, Africam scil. similem esse serpentis exuviis, squamis cæruleis subinde variegatis; φολίδες enim proprie serpentis squamæ, ut & κυανός draconis epitheton, Iliad. λ'. κατάστικτος vero metaphorica hic dictio est, *à notis inustis* quæ στίγματα Græcis vocantur.

V. 185. Μαυρουσίδος ἔθνεα γαίης] *Maurusii* Græcis plerisque dicuntur qui Latinis *Mauri, gens magna & opulenta*, teste Strabone lib. 17. Hos sic dictos plerique censent *à fusco colore*

ἀμαυρὸς enim, quod & *μαυρὸς* per Aphæresin, obscurum & fuscum significat; sic Isid. Orig. lib. 14. cap. 5. Romani *Mauritaniam duplicem* constituerunt, alteram *Tingitanam* dictam proxime Oceanum, à *Tingi urbe* ad fretum Herculeum sic dictam; alteram *Cæsariensem*, ab urbe denominatam quam *Cæsaream* mutato nomine vocavit Juba rex (Jubæ filius qui adversus Cæsarem pugnavit) cum antea Iol diceretur; Strab. lib. 17.

Tingitana autem sola hic intelligenda, quippe quæ sola ab antiquioribus Geographis Maurusia appellatur, cujus finis Molochath seu Mulucha fluvius, qui Mauros à Numidis Masæsyliis ex Strabonis sententia disterminat; cui succinit Plinius, *Amnis Mulucha Bocchi Masæsylorumque finis*; cum ex Ptolemæi sententia idem fluvius Mauritaniam Tingitanam à Cæsariensi separet, lib. 4. cap. 1. Meminit quidem Plinius duplicis Mauritaniæ, alteri autem recens impositum Mauritaniæ nomen innuit; *Siga oppidum* (inquit) *Syphacis regia, alterius jam Mauritaniæ.* Et de Tingitana loquens, *Gens in ea* (inquit) *Maurorum præcipua, unde nomen provinciæ, quos plerique Maurusios dixerunt*, lib. 5. cap. 2.

V. 186. Τοῖς δ' ἔπι δὴ, Νομάδων] Quæ Ptolemæo & aliis istius seculi Geographis *Mauritania Cæsariensis* dicta (Numidiæ nomine angustis terminis prope Ampsagam flumen constricto, Plin. lib. 5. cap. 3. Solin. l. 26.) ea fere tota *Nomadum regio* ab antiquioribus habita est; cujus maximam partem tenebant *Masæsylii*, Mauris proximi, quibus Syphax imperavit, & *Massyliæi*, his ad Orientem contigui, ubi antiquum Masinissæ regnum, cui postea Syphacis etiam regnum à Romanis concessum, Strab. lib. 17. Dicti autem *Nomades* (& inde Latinis *Numidæ*, ut *Iapodes Iapidæ*) à permutandis pabulis, Plin. lib. 2. cap. 3. scil. à *νομὸς pascuum*, quod, omissa agricultura, greges tantum pascerent, & *vagi errarent*, *mapalia sua*, ut habet Plinius, *plaustris circumferentes*.

V. 192. Οὐδὲ βοῶν μυκηθμὸς] Hoc eatenus fortasse verum, quod boves in stabula non deducerent; Hyperbolicum vero si eos neget armenta & greges pascere, sed ipsos in sylvis *κυνολεῖσθαι* (quam vocem bobus solis proprie convenientem καταχρηστικῶς ad homines transfert) *tanquam pecora pasci* solis herbis & fructibus è terra sponte nascentibus, ut de primis mortalium poetæ ferunt. vide Ovid. Metam. lib. 1. Verius enim dicit Strabo hos non tantum ῥιζοφάγους; verum & κρεωφάγους fuisse, γάλακτι δὲ καὶ τυρῷ τρεφομένους· qui & Masinissam refert

fert

fert eos ad civiliorem vitam & agriculturam perduxisse.

V. 194. Νήϊδες] à νη partic. priv. & εἰδέναι *scire*; ἀπευθέες vero ab α priv. & πεύθομαι inus. (unde πυνθάνομαι) *audio, intelligo*; q. d. *adeo ignari, ut ne fando quidem quicquam ea de re perceperint*.

V. 196. Καρχηδὼν, Λιβύων πέρ] Ad *Africam proprie dictam* jam accedit, à Numidis ad Syrtim majorem extensam; cujus domina quondam urbs ea quæ Græcis Καρχηδὼν vocata, Latinis *Carthago*, *à Carthada Punica lingua novam urbem significante*, teste Livio; quod & confirmat Solinus cap. 30. קרתא scil. Syris *urbs* est, ab Hebræorum voce קרת, quibus etiam חדש *novam* significat. Ea à Didone, seu Elisa, condita fertur, è Tyro Phœnices urbe huc profecta: hinc incolæ Romanis *Pœni*, quasi *Phœnices*, vocati; unde adjectivum *Punicus*, sicut color qui Græcis Φοινικοῦς, illis *puniceus* dicitur. Sed quod ad eorum opinionem spectat, qui à Zoro & *Carchedone* conditam ferunt (ut Eusebius in Chronico) ii in magno errore versantur: *Zorus* enim non homo fuit à quo condita est, sed *ipsa urbs Tyrus* (Hebræis צור, id est *Zor*, vel *Tsor*) *unde colonia hæc deducta*; *Carchedon* vero ipsius *novæ urbis nomen* à Græcis nonnihil immutatum, quod modo indicavimus aliunde quam ab hominis nomine prodiisse. Urbs hæc portu nobilis fuit, ut auctor hic notat: de quo Strabo, Ὑπόκειται τῇ ἀκροπόλει οἵ τε λιμένες καὶ ὁ Κώθων νησίον περιφερὴς Εὐρίπῳ περιεχόμενον, ἔχοντι νεωσοίκους ἑκατέρωθεν κύκλῳ. De hujus urbis incrementis (quæ magnam Europæ & Africæ partem sibi subjecit) consulatur ibidem Geographus: urbe autem à Romanis capta, coacti sunt Pœni quotquot supererant inde migrare, unde Dionysius *Libyum* esse dicit cum *prius Phœnicum* fuisset; colonis enim Romanis eo deductis, Plin. l. 5. cap. 4. mistos Afros Masinissæ subditos verisimile, quibus agri Carthaginensis pars tradita, Strab. lib. 17.

V. 197. Καρχηδὼν, ἐϋμμόρου] Non urbem totam, sed arcem, quæ Byrsa dicta est. Ferunt enim Didonem tantum terræ spatium ab Hyarba in Libya regnante emisse, quantum corio bubulo, pro quo hic per Synecdochen vox βοὸς usurpatur, circumdare posset, eoque in lora minuta concisso locum arci condendæ circumdedisse, unde ea *Byrsa* dicta, à βύρσα *corium*.

Mercatique solum, facti de nomine Byrsam,
Taurino quantum possent circumdare tergo. Virg. Æn. 1.

Ego vero in doctissimi Vossii sententiam pedibus eo, qui

Pœnos arcem Totſra, ſeu *Bozra*, quod ipſis & Hebræis *munimentum* ſignificat, vocaſſe cenſet, pro quo cum Græci βύρσα ſcriberent, hinc fabulæ iſti occaſio præbita, quia βύρσα illis *corium* ſignificat.

V. 198. Σύρτις] vide in verſ. 104. & 107.

V. 203. Ἄμπωτις] Ab ἀναπίνω *reſorbeo* (comp. à πίνω *bibo*) fit ἀνάπωσις, & hinc per ſyncopen ἄμπωσις & ἄμπωτις, *æſtuantis maris receſſus*, quo aquas quaſi *reſorbet*.

V. 205. Νέην πόλιν] Tmeſis, pro Νεάπολιν. Errat autem Euſtathius, dum Neapolin hanc eandem cum Lepti parva cenſet. Ea juxta Adrumentum (ſcil. inter Syrtim minorem & Carthaginem) ſita, Plin. lib. 5. cap. 4. Ptol. lib. 4. cap. 3. Hæc inter Syrtes duas ab auctore ſtatuitur, ubi etiam ſtatuit Strabo Νεάπολιν ἣν καὶ Λέπτιν καλοῦσι. Eundem etiam ſitum Lepti magnæ aſſignat Plinius. Majorem igitur Leptin eſſe oportet, quæ aliter Neapolis dicitur: cui & aliqua Ptolemæi exemplaria plane conſentiunt, Leptin magnam & Neapolin ſynonyma faciendo. Plinius quidem, præter Leptin, Neapolin ibi nominat; *Oppida* (inquit) *Neapolis*, *Taphra*, *Abrotanum*, *Leptis altera, quæ cognominatur magna*: unde probabile eſt oppida quidem primo diverſa fuiſſe, ſed adeo vicina, ut quaſi in unum coaluerint, & vulgo pro uno habita fuerint.

Ἧς ὑπὲρ αἶαν Λωτοφάγοι] Nota Homeri Odyſſ. lib. 9.) de Lotophagis fabula. Ulyſſis ſocios ad eos delatos refert, adeo loti dulcedine captos (*ſive is arboris fructus* fuerit, ut Plinius ſentit, *ſive herba*, cui ſententiæ Euſtathius in Hom. potius favet) ut inde abduci non poſſent. Inſulam *Meningem* in Syrti minore Lotophagorum terram fuiſſe, quo Ulyſſes appulit, veriſimillimum ſentit Strabo, quæ & *Lotophagites* Ptolemæo cognominatur. Idem tamen Ptolemæus (quaſi inter utramque ſententiam fluctuans) alios Lotophagos hic ad Syrtin majorem ſtatuit. Cum auctore vero noſtro plane conſentiunt Mela lib. 1. cap. 7. Plinius lib. 5. cap. 4. & Solinus cap. 30. *In intimo receſſu* (inquit Solinus) *Syrtis majoris ad Philænorum aras fuiſſe Lotophagos didicimus, nec incertum eſt.* Ita quidem ille. at ego non audeo in re fabuloſa certi quicquam ſtatuere (præſertim cum Lotus, teſte Plinio, paſſim in Africa creſcat, & quæ noſtra ſententia ſit de locis hujuſmodi vid. in verſ. 461.) vincit autem teſtium numero Dionyſii ſententia. *De arbore* quæ pro *Loto* habetur, *& herba* quam eodem nomine donant, videatur Plinius lib. 13. cap. 17. & *de arbore*

Cl. Sal-

Cl. Salmasius in Plinianis exercitationibus. Ego autem ad eorum sententiam accedo, qui Loti nomine *arborem*, *non herbam*, ab Homero notatam statuunt, cum vocet λωτοῖο μελιηδέα καρπὸν, quo Ulyssis socii adeo avide vescebantur, arboris certe fructum fuisse innuens.

V. 209. Νασαμώνων] *Nasamones, quos antea Mesammones Græci appellavere, ab argumento loci, medios inter arenas sitos*, Plin. lib. 5. cap. 5. Hos maximam Psyllorum partem delevisse, eorumque sedes tenere idem refert, lib. 7. cap. 1. Fit autem vox φθίμενος vel per syncopen pro φθιόμενος, vel, ablato augmento, & translato accentu, pro ἐφθιμένος, ut κλίμενος pro ἐκπεμένος, v. 869.

V. 210. Οἳ Διὸς οὐκ ἀλέγοντες] Pintiani errorem notat Salmasius, qui ex hoc loco colligit ideo à Romanis deletos Nasamonas, quod *Iovem contemnerent, inferos* scil. *non superos, colentes*, ut de iis refert Herodotus, de Augilis vero Mela. Interitus causam verbis citatis indicari sentit etiam clarissimus Vossius, de Orig. Idol. lib. 1. *quod* scil. *nullo Iovem & Superos honore dignarentur, solo inferorum cultu contenti.* Mihi quidem verisimile fit, his verbis non rebellionem tantum, ut Salmasio videtur, verum & neglectum Iovis cultum, ab Herodoto notatum, obiter poetam innuere. Non tamen excisionis causa istis verbis significatur, neque enim Romanis curæ fuit quos deos colerent gentes ipsis subditæ; sed ideo deleti sunt, quod contra Romanos arma rebellantes sumpserint, quod sub Domitiano contigisse, ex Eusebio, qui hæc verba habet, Δάκες καὶ Νασαμῶνες ἐπαναστάντες Ῥωμαίοις ἐφθάρησαν, & pluribus ex Zonara, qui fusius tam rebellionem quam excidium eorum narrat, probat doctissimus Salmasius.

V. 211. Ἀσβύσται δ' ἐπὶ τοῖσι] Plinio & aliis *Asbetæ* vel *Asbytæ*. Hos lasere vivere falso dicit Solinus, cap. 31. male interpuncto Plinii codice in errorem ductus, ut contendit Cl. Salmasius in Plin. exercit. p. 381. qui etiam Asbystarum terræ partem fuisse eam ipsam ubi Cyrenæi urbem condiderunt, ex Callimacho notat, qui ipsum Cyrenarum solum vocat -- Ἀσβυστίδα γαῖαν.

V. 212. Καὶ τέμενος Λιβυκοῖο θεοῦ] *Iovis Ammonis templum* intelligit, olim inter septem orbis miracula numeratum, de quo consulatur Curtius lib. 4. & Strabo lib. 17. qui oraculum ibi olim nobilissimum fuisse, ubi dei nutibus responsa dabantur, suo vero tempore neglectum refert. Ammonem autem dictum volunt aliqui ab ἄμμος *arena*,

quod

quod inter Libycas arenas templum positum esset, quod innuere poetam censet Eustathius, dum dicit ψαμμάθῳ ὑπὸ πολλῇ. Sed cum vocabulum illud origine Græcum non sit, sed Ἀμοῦν παρ' Αἰγυπτίοις ὄνομα τοῦ Διὸς, teste Plutarcho lib. de Iside & Osir. probabilius est, quod statuit Fullerus Miscell. lib. 2. *Solem* (quem *eundem cum Iove* fuisse probat Macrobius, Saturn. lib. 1.) hoc nomine cultum; is vero Hebræis חמה *Hammah* dicitur à חמם *calere*, unde *corniger Ammon* fingebatur, *ad radios designandos* à sole emicantes, sicut eadem vox Hebraica & radios & cornua significat. Alii vero Ham filium Noah, cujus posteri Libyæ cultores, *Hammonis* seu *Ammonis* nomine pro deo hic cultum censent: quod Vossio placet, de Orig. Idol. lib. 1. nec eidem Fullero aut nobis displicet; cum ab hoc *Ham* vel *Cham* Ægyptus *terra Cham* dicatur, Psal. 105. & Χημίαν in sacris Isidis vocatam Plutarchus testetur.

V. 213. Κυρήνη τ' εὔιππος] Eodem epitheto urbem hanc ornant Pindarus & Callimachus: ideo Papius lectionem hanc, quam etiam Priscianus sequitur, alteri, quæ pro εὔιππος εὔπυργος habet (quam Avienus sequutus, qui vertit, *Vrbis procera arces* --) non sine ratione præfert. Astipulatur etiam Strabo, Λέγεται ἡ Κυρήνη κτίσμα Βάττου, ἱπποτρόφος ἐστιν ἀρίστη. Hæc urbs magnam Libyæ partem sibi subjecit, quæ inde *Cyrenaica* dicta est, in cujus extrema ad meridiem parte, τῇ ἀοικήτῳ proxima, *laserpitifera regio* est, de qua Strabo l. 17; & pars ejus maritima *Pentapolis* dicta est, à quinque urbibus illustribus, Berenice (quæ olim Hesperides, ubi fabulosos Hesperidum hortos aliqui statuunt, vid. Strab. lib. 17.) Arsinoe, Ptolemaide, Apollonia, & ipsa Cyrene, Plin. lib. 5. cap. 5.

Ἀμυκλαίων γένος ἀνδρῶν] Cyrenis urbi hic tribuitur μιξοπυρικῶς quod Cyrenæis proprie convenit; nisi alteram lectionem, quæ pro γένος habet ἕδος, potius amplecti libeat. Cyrenæi quidem Laconicæ originis fuere, & Ἀμυκλαίων pro Λακώνων hic ponitur per Synecdochen, quia Amyclæ Laconiæ urbs: non autem ab Amyclæis ipsis Cyrene condita, sed à Theræis, qui olim Laconum coloni. Strabo de Cyrene, lib. 17. Ἔστι δὲ Θηραίων κτίσμα, Λακωνικῆς νήσου: quod & vetus Aristophanis Scholiastes confirmat. Cum vero *Battum Lacedæmonium Cyrenas condidisse* dicat Solinus, cap. 30. tam hic quam Dionysius hoc sensu intelligendi, quod Battus & ejus socii à Laconibus originem duxerint, non quod ipsi

Laco-

Laconia (cujus urbes Amyclæ & Lacedæmon) locus natalis fuerit.

V. 215. Γαίτυλοι δ' ἐφύπερθε] Scopum auctoris nostri non intelligere videtur Ortelius, dum notat eum inter Marmaridas & Nigritas Gætulos describere; neque enim à Marmaridis ad hos progreditur tanquam proxime sitos; sed postquam omnes mediterranei maris accolas à Mauris ad confinia Ægypti descripsit, jam ad interiores Libyæ partes describendas accedit, quas & *superiores* vocat, sive quia *remotiores* sunt ab ipsius patria, quod mihi maxime arridet, vid. in vers. 138. sive quia *mari proxima inferiora*, loca vero mediterranea & *à mari remota superiora* Geographis habentur, ut de Mysia & Germania superiore & inferiore constat. Et 4 quidem præcipuos Libyæ interioris populos numerat, ab Occasu & Septentrione initium faciens: primo Gætulos nominat, Mauris proximos, Ptol. lib. 4. cap. 6; deinde ultra hos ad Meridiem sitos Nigritas & Phaurusios; post hos Garamantas magis ad ortum positos, secundum Ptolemæum, & Plinium lib. 5. cap. 8. quos tamen ultra reliquos modo memoratos ad Meridiem statuere videtur Dionysius, si ἐν ὑπὲρ αἶαν legendum sit, (nam ὑπὸ γαῖαν habent exemplaria quædam) hoc enim valebit *quorum ultra terram*, ut Libyæ interioris extrema, Æthiopiæ interiori contigua, Garamantibus tribuat. Dein enumeratis hisce Libyæ populis, ultimo Æthiopas recenset, post hos omnes ad Meridiem sitos. Eodem modo Strabo gentes has enumerat, sed ordine inverso, τῶν μὲν μεσημβρινωτάτους Αἰθίοπας προσαγορεύουσι, τῶν δ' ὑπὸ τούτοις τοὺς πλείστους Γαράμαντας, καὶ Φαυρουσίους, καὶ Νιγρίτας, τῶν δ' ἔτι ὑπὸ τούτοις Γαιτούλους. lib. 2. ubi ὑπὸ valet *citra*, ut ὑπὲρ *ultra*.

Νίγρητες] Qui & Νιγρῖται dicti, quorum metropolis *Nigira*, accolæ fluvii qui Ptolemæo Νίγειρ dicitur, & inde denominati; quem cum Latinorum aliqui, more linguæ suæ inflectentes, Nigrum dixerint, hinc Solini error ortus est, qui ab aquæ colore ita dictum censuit, cap. 27. *Inde Niger est amnis, qui atro colore exit per intimas & exustas solitudines.* Barbarum potius vocabulum censendum: neque enim aut ipsi Libyes aut Græci à vocabulo Latino urbem Nigira vocarent; sed ea sic Nigira à Νίγειρ fluvio, ut alia urbs Gira à Gir denominatur: & quidem Νίγειρ seu Nigris (quod nomen superiori fluvii parti inditur) ac Γεὶρ seu Giris (quod inferiori, ubi è terra rursus emergit) ab eadem origine varie deflexa videntur.

V. 216.

V. 216. ἀν᾽ ὑπὲρ αἶαν] vid. in verſ. 215.

V. 217. Γαράμαντες ἀπείριτοι] Non immerito dictum ἀπείριτοι, nam *Garamantes* maxima gens, teſte Ptolemæo lib. 4. cap. 6. Hos quidem ab Æthiopibus hic diſtinguit Dionyſius: ita Stephanus, Γαράμαντες ἔθνος Λιβύης. Solinus tamen cap. 33. eos *Garamanticos Æthiopas* vocat; & Ptolemæus quidem ipſe, licet Libyæ interioris terminos longe ultra Nigrin fluvium protendat (quem Plinius lib. 5. cap. 4. & Solinus, Africam ab Æthiopia dirimere ſtatuunt) Nigritas tamen, quos ipſe inter Libyæ populos numerat, diſerte Æthiopas vocat, lib. 4. cap. 6. ut videatur nulla exacta diſtinctio inter Æthiopas & Libyas propinquos fuiſſe, aut ſaltem Æthiopes quidam inter Libycas gentes vixerint.

ἐν δὲ μυχοῖσι] Ut ſinuum maris extremos in terram receſſus, ita & ultimos terræ receſſus Oceano proximos, Græci μυχοὺς appellant. Utrumque vero Africæ μυχὸν Æthiopes coluere, tum ad Oceanum Æthiopicum tum ad Atlanticum, vide in verſ. 180. Media etiam loca quæ mare Meridianum attingere crediderunt, ſub nomine Æthiopiæ interioris comprehenſa; ſed ea deſerta & fere incolis vacua putarunt. *Prima Æthiopes tenent, media nulli, nam aut exuſta ſunt, aut arenis obducta*, Mela lib. 3. cap. 11.

V. 219. Αὐτοῦ ἐπ᾽ ὠκεανοῦ] Licet Æthiopes utriuſque Oceani accolæ eſſent, ut modo dictum, ὠκεανοῦ tamen in ſingulari dixit, quod is re unus, licet nomine multiplex, ipſi habeatur, vid. verſ. 28. & maris Atlantici cum Æthiopico ξύῤῥοιαν ſtatuat à meridionali Æthiopiæ parte; ubi quidem ea conjungi veteres plerique pro certo habuerunt. Sic auctor Peripli de mari Erythræo loquutus, ὁ μετὰ τοὺς τόπους ὠκεανὸς ἀνερεύνητος ὢν εἰς τὴν δύσιν ἀνακάμπτει, καὶ τοῖς ἀπεστραμμένοις μέρεσι τῆς Αἰθιοπίας καὶ Λιβύης καὶ Ἀφρικῆς κατὰ τὸ νότον παρεκτείνων, εἰς τὴν ἑσπερίαν συμμίσγει θάλασσαν. Et terram prorſus finiri non longe ab Heſperi cornu & Praſio prom. crediderunt: ita Mela lib. 3. cap. 10. *Ipſæ terræ promontorio cui* ἑσπέρου κέρας *nomen eſt finiuntur* Hoc promontorium eſſe quod hodie Cabo de palma dicitur (potius quam Caput viride, ubi nullus eſt magnus ab occaſu in meridiem litoris flexus) non temere ſtatuit Salmaſius.

συμβάτης παρὰ τέρματα Κέρνης] De *Cernes* ſitu adeo variæ & diſcrepantes ſunt auctorum ſententiæ, ut eas omnes conciliare plane impoſſibile ſit. Nam (ut eos omittam qui eam non inſulam, ſed λίμνην Αἰθιοπίας, eſſe ſtatuunt, vide Caſaub. in Strab. lib. 1. & eos qui negant Cernen ullibi inveniri.

quæ eſt

quæ est ipsius Strabonis sententia) alii insulam in Oceano Atlantico statuunt, ut Ptolemæus lib. 4. cap. 6. Polybius, Cornelius Nepos apud Plinium lib. 4. cap. 6. Eratosthenes apud Strabonem. Alii in Oceano Æthiopico locant (qui quidem eam insulam designare videntur, quæ Ptolemæo Menuthias, hodie Madagascar, dicitur) cui sententiæ Ephorus apud Plinium favere videtur, cum ex mari rubro in eam navigari tradat; licet Plinius ipse, ut nec de magnitudine ejus, nec de intervallo à continente constare affirmat, ita nec de situ certi quicquam ex propria sententia statuat. Quam variæ fuerint de Cernes situ sententiæ, ostendit tum Plinius, tum Eustathius, καὶ ἡ θέσις δὲ αὐτῆς διαφωνεῖται· οἱ μὲν γὰρ ἀνατολικὴν αὐτὴν ὑποτίθενται, ὡς καὶ Λυκόφρων ἐμφαίνει, οἱ δὲ δυτικήν, Διονύσιος δὲ καὶ ἄλλοι νοτίαν. Vere quidem ille de auctoris nostri sententia judicat, eum scil. ad Meridiem Cernen locare, scil. ad Oceanum Meridianum, & extremas Æthiopiæ ad Austrum partes, ita tamen ut plane in incerto relinquat utrum ad Orientem an ad Occidentem magis vergat. Non possum sane ad magni illius Salmasii sententiam hic accedere, quod Dionysius per Æthiopes solos Hesperios hic notet, per Oceanum solum Atlanticum: non enim in præcedentibus Occidentem versus, sed potius è converso ab Occasu ad Ortum progreditur, post *Nigritas & Phaurusios Garamantas* nominans ab illis *ad ortum* positos, *post quos Æthiopas* omnium ultimos recenset; ut si alteram tantum Æthiopiam notaret, Orientalem ad Oceanum Æthiopicum, potius quam Hesperiam, intelligi ex situ ipso constaret. Sed præcipuus certe auctoris scopus fuit *primo Torrales* Africæ populos enumerare, *secundo loco mediterraneos, & tandem ad eos qui ultimi ad meridiem sunt, Æthiopes* scil. accedere, ut attento lectori facile apparebit. Et plurimi quidem auctores adversam Æthiopiæ Cernen cum Dionysio statuunt: ita Plinius loco citato, *Cerne nominatur insula adversa Æthiopiæ* (verba autem præcedentia, *contra finum Persicum*, non ad istam sententiam, sed priorem, pertinent, ut à Pintiano & Salmasio recte notatum;) ita Scylax Caryandæus à Salmasio citatus, qui Phœnicum navigationis à Gadibus Cernen ultimum terminum constituit, ibi eos naves exonerare, & inde in continentem proximam ad Æthiopas in ratibus exiguis merces transvehere affirmans. Κέρνης δὲ νήσου (inquit) τὰ ἐπέκεινα οὐκ ἔτι ἐστὶ πλωτά. Licet igitur ex auctore nostro de Cernes situ nihil colligi possit nisi Meridionalem esse, ut nihil obstet quin

Cernes

Cernes nomine Menuthias ab eo intelligatur; in hoc tamen Salmasii sententiæ subscribimus, quæ plurimorum auctorum sententiis firmatur, Cernen revera fuisse insulam Atlantici maris, contra quam Hesperii æthiopes colebant, & errasse siqui Cernen in Orientali Oceano collocarunt, decepti *Æthiopiæ* nomine, & *Evam* pro *Hesperia* intelligentes, aut navigationem Phœnicum à Gadibus factam è mari Rubro factam arbitrantes. Meridionalem etiam esse necesse est, ut statuit Dionysius, cum *ultima* haberetur, & *extremæ Æthiopiæ adversa*; & terminus navigationum ad Meridiem ab Ephoro & Scylace statuatur, sicut hic πυμάτη dicitur, tanquam *ultima ad Meridiem*. Facile etiam errare potuerunt aliqui Orientalem eam statuendo, & in æthiopico mari, cum ξύῤῥοιαν utriusque maris ad Meridiem statuerent. Quod si mihi hac in re conjecturam facere liceat, Cernes situm designatum à Dionysio, & aliis qui æthiopiæ propinquam faciunt, (neque enim Ptolemæi sententia, qui eam adversus Libyam citra Fortunatas statuit, cum his conciliari potest) nulli alii insulæ æque convenire sentio ac ei quæ S^ti. Thomæ (ubi maximus sacchari proventus) hodie dicitur, in ultimo Hesperii sinus recessu positæ, ultra Hesperi cornu (hodie Cabo de Palma) ultra quod meridianum mare incipere, Oceano Occiduo cum Eoo se conjungente, antiquis visum, ut alii eam in Atlantico mari sitam, alii in æthiopico, seu Meridiano, non immerito statuere possent. Et ea quidem amœna est insula, & fluminibus irrigua, ut de Cerne innuit poeta, dum τέμπεα Κέρνης vocat. Ex adverso etiam Carthaginis est, quod de Cerne statuit Cornelius Nepos, *respectu longitudinis*, cum sub eodem meridiano sit, (sicut Ἀιθερίους Αἰθίοπας sub eodem cum Cinnamomifera regione parallelo positos, ultra Æquatorem scil. ὑποπίπτειν τῷ περὶ Καρχηδόνα τόπῳ, Strabo lib. 2. affirmat, longitudinis scil. respectu) licet verba ea de latitudine plerique interpretentur, quo sensu eorum sententiæ plane adversarentur qui Cernen juxta Æthiopiam statuunt, nec longinqua haberi posset à Gadibus ad Cernen navigatio, cum Cerne ipsa juxta Gades esset. Neque ab hac abhorrere videtur Polybii sententia, qui quanquam, Plinio teste, contra montem Atlantem Cernen statuat, Atlantis tamen nomine montem quendam intelligit longo terrarum intervallo ab Atlante vulgo dicto dissitum. *Atlantem enim medio spatio inter montem* θεῶν ὄχημα *dictum, & promontorium Hesperium*, [seu ἑσπέρου κέρας, *locat, à cæteris omnibus in extremis*

tremis Mauritaniæ proditum, Plinius lib. 5. cap. 1. Mons autem Θεῶν ὄχημα in media meridianæ æthiopiæ parte, quatridui navigatione à promontorio quod Hesperion ceras vocatur, à Plinio statuitur, lib.6. c. 30. Sed Atlantis nomen, cui adversam Cernen statuit Polybius, fortasse effecit ut Ptolemæus contra Atlantem vulgo dictum Cernen locaret, & ut Plinius, Polybii de Cerne sententiam recensens, cum Atlante Mauritaniam extremam conjungeret; à qua tamen Atlantem suum longe dissitum Polybius, ipso teste verbis modo citatis, prodiderat. Sed de Cerne (de qua omnia obscura & incerta) plus satis.

V. 220. Βλεμύων ἀνέχουσι κολῶναι] De montibus ubi Nili Catarractæ hoc intelligendum: neque enim καταῤῥάκτης ipsos scopulos proprie significat, sed *præcipitem fluvii ipsius defluxum*, ἣν διάζουσιν διὰ τῶν ὀρῶν, ut Aristides recte interpretatur, sicut à Cl. Salmasio in Plin. ex. notatum; licet non modo ab Eustathio, verum ab antiquis quibusdam auctoribus (μετωνυμικῶς) scopuli isti Catarractæ dicantur. Ad Catarractas sitos Blemyas expresse affirmat Ammianus Marcell. lib. 14; eosque ad Nilum ex utraque parte Meroes habitare, & ægyptiis conterminos esse, asserit Strabo lib. 17. τῶν ὑπὲρ Συήνης Αἰθιόπων, hos & finitimos vocans. Turpiter vero errat, & sibi ipsi contraria scribit Eustathius, dum affirmat *illos prope Cernen sitos*; (cum ipse Cernen paulo ante ex Dionysii sententia in Australi æthiopiæ parte sitam affirmasset, Blemyas autem ad Catarractas & ægypti confinia sitos agnoscat) non aliam hic erroris sui ansam habens, quam quod Dionysius æthiopas prope Cernen habitare, Blemyas vero ante æthiopas, affirmet. Hoc quidem de æthiopibus verum (qui longe lateque dispersi ab ægypti vicinia ad extremam meridiem & utrumque Oceanum) non autem de eadem æthiopiæ parte. Prope Hesperios aut Meridionales æthiopas Cerne, ante æthiopiam sub ægypto Blemyes. Blemyas ipsos plurimi quidem æthiopas vocant, ut Strabo loco citato (licet aliqui inter Libyæ populos numerent, vide in versf. 217.) & ab Æthiopibus eos non multum differre innuit ipse Dionysius, ut recte notat Eustathius, dum eos αἰθαλέους *perustos* vocat, voce ab αἴθω deducta, unde & αἰθίοπες.

V. 222. Ὅς δή ποι Λιβύηθεν] In deserta jam ventum, ubi error facilis, nec sat scio quem ducem sequar. Ptolemæum tamen & Eratosthenem (sicut ejus sententia à Strabone explicatur) utpote in vicinia habitantes, cum hic Cyrenæus, ille

ille Alexandrinus esset, de Nili ortu & progressu verissimè scripsisse sentimus; ideoque ubi inter se, & cum recentiorum descriptione consentiunt, (quod in plerisque fit) eorum sententiæ acquiescemus. Hæc quidem Dionysii verba ita sonare videntur, ac si ille eorum sententiam sequeretur qui Nilum fluvium eundem cum Nigri statuunt, quem tradit Plinius *juxta fines Mauritaniæ oriri*, (licet idem lib. 8. cap. 21. apud Hesperios Æthiopas eundem Nigrin oriri statuat, ubi non ex Jubæ, sed aliorum sententia loquitur) & *per Libyæ deserta ad Orientem fluere, terramque semel atque iterum subire, & rursus emergere, & Nigrum quidem dici, dum per deserta fluit Africam ab Æthiopia dirimens, deinde Astapum ubi medios Æthiopas secat, postea diviso alveo circa Meroen fluere, à lævo latere Astaboran, à dextro Astusapen dictum, & rursum conjunctum aliquamdiu Sirin (vel,* ut alii legunt, *Girin) tandem vero ad Catarracten ultimum Nilum dici.* Hoc Plinius se à Juba rege accepisse refert, lib. 5. cap. 9; in cujus verba Solinus jurasse videtur, eadem cum illo, totidem fere verbis, tradens, ac Iubam auctorem citans; & eandem sententiam alii etiam Latini amplexi sunt. Ego vero Nigrin in Nilum influere, & proinde quasi Nili partem esse, facile concedam, eum terram subinde subeuntem & rursus emergentem nomina mutare, ut modo Niger, modo Gir, aut alio quopiam nomine, appelletur, & tandem cum Nilo proprie dicto, sive aperte, sive subterraneis meatibus, conjungi. Sed ne concedam istum unicum aut præcipuum esse fluvium ex quo Nilus constituitur, aut eum in progressu Astapum dici, ejusve tantum brachia esse Astusapen & Astaboran, movent me tum recentiorum descriptiones, tum præcipue Ptolemæi & Eratosthenis auctoritas, quibus in vicinia habitantibus notior esse potuit Nili progressus quam Mauritaniæ regi, à quo isti sua omnia se sumpsisse fatentur, ut omnium testimonia qui hanc sententiam amplexi sunt in unius Iubæ conjecturas tandem recidant, qui Nili ortum regno suo vendicare cupiebat. Nec prætereundum Plinium, licet Iubæ sententiam prolixe recitet, paulo tamen ante fassum esse *Nilum incertis oriri fontibus.* Et isto sensu *Nilum è Libya ad Orientem fluere* apud Dionysium commode intelligi non potest, ac si Nigrin pro Nilo sumeret. Cum enim ille Nilum terminum statuat, quo Libya ab Asia dividitur, & Africam Europæ junctam usu n conum, Asiam vero alium constituere affirmet, nullum formæ istius vestigium maneret, si Æthiopia

tota

tota ad Atlanticum usque Oceanum Asiæ adderetur. Et absurde sane affirmant Plinius & Solinus Nigrin fluvium Africam ab Æthiopia dirimere. Si per Africam Libyam interiorem intelligerent, licet in hoc à Ptolemæo dissentiant, me non repugnantem haberent: sin nomine Africæ tertiam orbis partem intelligant (quod aperte à Solino, cap. 30. indicatur, Africa, inquit, *ab Æthiopia & terminis Asiæ Nigri flumine, qui Nilum parit, scinditur*; & ex Plinii principiis consequi videtur, cum Nilum Africam ab Asia dispescere, Nigrin vero Nilum esse statuat) næ illi miram quandam orbis divisionem facient, Asiam per totius οἰκουμένης longitudinem ab India & Serica ad Occiduum Oceanum protendentes, ut Africa & Europa conjunctæ vix tertiam ejus partem æquarent, Africa vero vix decima pars orbis tunc cogniti esset.

Hunc igitur Dionysii locum ex Eratosthenis sententia apud Strab. lib. 17. explicandum censemus (ex quo cum pleraque sua sumpsisse Eustathius & alii testantur) ut cum Nilum è Libya versus orientem serpere dicit, id de flexu tantum Nili infra Meroen intelligatur. Statuit ille *Nilum duo flumina excipere* (*Astaboran ab Oriente venientem, Astapum è lacubus quibusdam à meridie fluentem*) *eosque Meroen circumdare, ita ut Astapus* (quem & *Astosaban* vocari affirmat, & rectum Nili corpus constituere censet) *Occidentale latus, Astaboras vero Orientale claudat. Post brachiorum horum conjunctionem Nilum ad Septentrionem ait à Meroe deferri, deinde ad occasum hybernum in Libyam verti, dehinc rursus ad Septentrionem & Orientem* (hoc est, ad Ortum æstivum) *ferri, ad Catarracten magnum*, ἀναστρέφει πρὸς μεσημβρίαν καὶ τὴν χειμερινὴν δύσιν &c. καὶ εἰς τὴν Λιβύην πολὺς προχωρῶν, καὶ τὴν ἑτέραν ἐπιστροφὴν ποιησάμενος, πρὸς τὰς ἄρκτους φέρεται πεντακισχιλίους καὶ τριακοσίους σταδίους ἐπὶ τὸν μέγαν καταῤῥάκτην, παρεπιστρέφων μικρὸν πρὸς τὴν ἕω. Hunc locum videtur Dionysius hic expressisse: Libyam autem hic vocat *Nubarum regionem, quæ*, teste eodem Eratosthene, *magna Libyæ gens est, à* Meroe *ad Nili flexum habitans*. De Nili progressu idem sentit Ptolemæus, nisi quod *verum Nilum, in Lunæ montibus ortum, & in paludes quasdam paulo infra effusum, ab Astapo distinguat, & Astaboran in Astapum, hunc in Nilum prope Meroen influere statuat*; ideoque Meroen non Astabora & Astapo, sed Nilo & Astabora cingi asserat. Cum enim tres isti fluvii prope Meroen confluant, ut testatur etiam Heliodorus (ἡ Μερόη ἐστὶ νῆσος τοῦ τε Νείλου καὶ τοῦ Ἀ-

σταζόμα καὶ τοῦ Ἀστοσάβα περιῤῥεομένη) Eratoſthenes brachii Occidentalis denominationem Aſtapo ſeu Aſtoſabæ tribuit, (non ante utriuſque brachii conjunctionem Nilum nominans) Ptolemæus vero fluvio præcipuo, in quem alii duo fluunt, quem toto decurſu Nilum vocat nomine gentili, cui ipſe & alii Ægyptii aſſueverant, licet alio nomine ab Æthiopibus appellaretur.

V. 223. Σῖρις ὑπ' Αἰθιόπων] Ineptæ ſunt quas recenſet Euſtathius, ſed neque ipſe probat, Etymologiæ nominis Σῖρις è Græca lingua petitæ, cum Æthiopica ſit vox; & quod ad illam attinet quæ à Σείριος ducitur, quia circa Sirii, ſeu Canis, ortum Nilus maxime exundet (Plin. lib. 5. cap. 9.) è converſo Sirium à Siri ſic dictum, quaſi Niliacam ſtellam, nos (cum Fullero) probabilius cenſemus. Quod ad vocem Σῖρις, Hebræis Nilus שיחור *Shihor* vocatur, quod Æthiopes lingua ſua *Shichri* vel *Shihri* dixerunt, ut monet Scaliger, teſte Salmaſio: pro hoc Græci, voce ad linguæ ſuæ formam deflexa, Σῖρις ſcripſerunt. Hinc vero *Giris* ſeu *Gir*, & *Dyris*, corrupta eſſe (quod ſtatuit Salmaſius) haud facile aſſentiar, cum Vitruvius Nigris initium, quod longe a Nilo, *Dyrin* vocare videatur, quod eum in *Atlante* monte oriri ſtatuat, qui Barbaris *Dyris*, vide in verſ. 66; Γεὶρ vero Ptolemæi (unde manifeſto Giris) fluvius ſit à Nilo diſtinctus; & licet in Nilum ſubterraneis meatibus influere poſſit, hoc tamen Ptolemæus non agnoſcit, qui certe Æthiopicum veri Nili nomen Libyco iſti fluvio non inderet.

V. 224. μετ' οὔνομα Νεῖλον ἔθεντο] Tmeſis, pro οὔνομα μετέθεντο. Aliqui poſt alveorum Meroen amplectentium coitum Nilum mox dici volunt: ita Eratoſthenes, & Mela lib. 1. cap. 9. Plinius vero *Sirin poſt conjunctionem iſtam per millia aliquot* vocari tradit, lib. 5. cap. 9; & Solinus affirmat ad Catarracten ultimum relinquere poſt ſe nomen quo Siris vocatur, ut optimi codices habent. Sic Herodotus, ὁ δὴ Νεῖλος ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν καταδούπων ῥέει μέσην Αἴγυπτον σχίζων. Hi cum Dionyſio hac in re conſentiunt, ſi ἀρξάμενος apud Herodotum ſano ſenſu ſumatur, ut non fluvii ſed nominis initium ſignificetur. Catadupa eadem cum Catarractis. Catarractes ultimus is eſt qui parvus dicitur: is ad Ægypti & Æthiopiæ confinia eſt prope Syenen & Elephantinen, Strab. lib. 17. Et veriſimillimum quidem æthiopicum nomen non ante mutatum quam in Ægypti confinia veniret, *aliter* ſcil. *appellantibus accolis* (lingua diverſis) ut de Danubii nomine

in Istrum mutato habet Mela, libro 2. cap. 1. Neque hanc Æthiopici & Ægyptii nominis diversitatem Ptolemæum ignorasse probabile est, sed Ægyptios verisimile fluvium totum *Nilum* vocasse etiam dum per Æthiopiam fluit, & Æthiopas è converso *Shichri* vocasse etiam postquam in Ægyptum delatus est, ubi quidem Hebræos *Shihor* vocasse ex sacris literis constat. Quod ad Nili nomen attinet, Eustathius, (ut alia fabulosa ejus Etyma mittam) origine Græcum faciens, deduci vult ἀπὸ τοῦ νέαν ἴλυν βαλεῖν, quod quotannis recentem limum Ægypto infundat, quod Etymon à Dionysio innui censet vers. 229, Οὔτ' ἴλυν βαλέειν. Alii Ægyptiacum hoc nomen ab Hebræo נחל *nahal* (quod Ægyptiis & Syris, teste Fullero, est *neel*) torrentem aut fluvium significante, satis probabiliter deducunt (quod Græci, addita terminatione suæ linguæ conformi, immutarunt) ut fluvius κατ' ἐξοχὴν, seu per synecdochen generis dicatur, cum non modo præcipuus, sed fere unicus Ægypti fluvius sit, Strab. l. 17. unde in sacris literis *nahal mizraim*, *fluvius Ægypti*, frequenter dicitur.

V. 225. ἄλλυδις ἄλλος] Quia postquam in multos alveos scissus est, singuli alvei singuli fluvii habentur propriis nominibus donati; quæ videantur apud Ptolemæum lib. 4. cap. 5. Extimi autem fluvii sunt ad Occidentem *Agathosdæmon*, & ad Orientem *Bubasticus*; inter quos & pelagus Ægyptium comprehensa insulæ in modum terra, quam mediam reliqui alvei scindunt, *Delta* dicitur, à forma literæ Δ, seu trianguli, cujus basis est ora maritima, quæ per A notatur in adjecto diagrammate, duo vero crura sunt alvei modo dicti B C, Strabo lib. 17. Plin. lib. 5. cap. 9.

V. 226. Ἑπτὰ διὰ στομάτων] Cum Dionysio septem Nili ostia numerant Strabo, Diodorus, Herodotus, Mela, Solinus; sic ab Ovidio Met. 1. Nilus *septemfluus* dicitur. Nomina, ex Melæ recensione lib. 1. cap. 5. hæc sunt; *Canobicum* (quod Ptolemæo Heracleoticum) *Bolbiticum*, *Sebenniticum*, *Mendesium*, *Pathmeticum* (quod nonnullis Phatnicum) *Taniticum*, *Pelusiacum*. Ptolemæus quidem, lib. 4. cap. 5. his alia duo addit, & sic novem ostia numerat; Plinius undecim, lib. 5. cap. 10: sed quæ numerum septenarium excedunt Ptolemæus ψευδόστομα, Plinius *falsa ora* vocat, quippe hominum opera ad irrigandos agros facta, ut septem tantum naturalia sint.

V. 227. Ὕδασι πιαίνων] Notum, annuas Nili exundationes Ægyptum fœcundam reddere. Ita Plinius, lib. 5. cap. 9. *Certis diebus auctu magno per totam spatiatus Ægyptum, fœcundus innatat terræ.* Hinc puteo lapideo (quod Νειλομέτριον dictum) Nili augmentum metientes, à justa aquæ altitudine fertilitatem, à minore incremento annonæ caritatem futuram prædicebant: vide Strab. lib. 17. & Plin. lib. 5. cap. 9. Exundationem hanc accidere dum Sol Cancrum & Leonem peragrat, præcipue circa Canis ortum, paulatim aquas subsidere dum in Virgine est, intra ripas revocari dum in Libra est, Plinius ibidem testatur; sic Lucanus,

——— contraque incensa Leonis
Ora tumet, Cancroque suam torrente Syenen
Imploratus adest, nec campos liberat undis
Donec in Autumnum declinet Phœbus. --

De causis hujus exundationis conjecturæ variæ, quales suppeditare solet ratio experientia destituta, apud Plinium & Lucanum locis citatis legi possunt. Veram autem causam indicat Eratosthenes apud Strabonem, cui & ipse Strabo suffragatur, hoc scil. accidere *ab imbribus æstivis* stato tempore quotannis in Æthiopia decidentibus. Hanc veram esse causam ex navigationibus in Arabicum sinum tunc compertum fuisse refert Geographus, οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι στοχασμῷ τὸ πλέον, οἱ δ' ὕστερον αὐτόπται γενηθέντες, ᾔσθοντο ὑπὸ ὄμβρων θερινῶν πληρούμενον τὸν Νεῖλον τῆς Αἰθιοπίας τῆς ἄνω κλυζομένης. Ex hodiernis etiam navigationibus idem in aliis Zonæ torridæ partibus accidere notissimum.

V. 231. Ἐς Λίβα μὲν Λιβύην] De Nilo per Ægyptum fluente, ubi proprie Nilus dicitur, hoc intelligendum; Ægyptus enim respectu Africæ totius ad Ortum æstivum est, ideo Africa è converso ad Occasum hybernum respectu Ægypti, & Nili per ipsam fluentis, Asia vero recta ad Ortum: sin de toto fluvii decursu hoc intelligeretur, recta ad Occasum æquinoctialem Libyam Nilus respiceret.

V. 233. Οἱ πρῶτοι βιότοιο] Eos multitudinem in *tres ordines* divisisse, 1° *sacerdotes* (quibus non tantum sacra, verum & Astronomia, & Philosophia curæ fuit) 2° *milites*, 3° *agricolas* (quibus & artifices accensent) refert Strabo lib. 17.

V. 234. Πρῶτοι δ'] *Aratrum invenisse Buzygem Atheniensem, aut Triptolemum*, refert Plinius; quod etiam Atheniensium inventum fuisse testatur Justinus. Hi Græcos fortasse arare docuerunt, cum tamen aratri usus apud alias gentes anti-

antiquior esse potuerit. Plerique quidem Osiridem Ægyptium boves primo ad arandum junxisse ferunt, unde forma bovis ab Ægyptiis colitur. Sic Servius in illud Virgilii Georg. 1.

---- uncique puer monstrator aratri.

ab aliis Triptolemum intelligi indicat, *ab aliis Osiridem*, quod ipse verius judicat; censet tamen à variis hominibus variis in locis inventum. Osiridi etiam hujus inventi gloriam tribuit Tibullus lib. 1. eleg. 7.

Primus aratra manu solerti fecit Osiris,
Et teneram ferro sollicitavit humum.

Probabilior tamen est eorum sententia, qui non hominem sed Solem Osiridis nomine ab Ægyptiis cultum putant, tanquam proventus frugum auctorem; ita Statius Theb. 1.

---- seu te roseum Titana vocari,
Gentis Achæmeniæ ritu, seu præstat Osirin
Frugiferum. ----

Idem de Baccho judicium est v. 703.

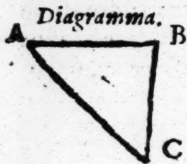
V. 235. ἁπλώσαντο] Vox hæc, quæ proprie significat *expanderunt*, ab ἁπλόος *simplex* deducta, hic seminis sparsioni ideo tribui videtur, quod semen ita dispergi debeat, ut unicum uno in loco granulum sit, nec grana plura congerantur.

V. 236. Πρῶτοι δὲ γραμμῇσι] Sphæræ cœlestis circulis suis distinctæ, quam πόλον vocat, vide vers. 582, inventionem Ægyptiis tribuit. Geometriam quidem ab his inventam refert Strabo lib. 16. τῶν Αἰγυπτίων εὕρημα γεωμετρίαν φασί: idque necessitatem quandam iis suggessisse censet, cum Nili exundatio terminos confunderet, ut terram postea metiri necesse haberent. Astronomiæ etiam & Philosophiæ studio eosdem deditos refert, sic de Thebis Ægyptiis loquens lib. 17. Λέγονται δὲ καὶ ἀστρονόμοι καὶ φιλόσοφοι μάλιστα οἱ ἐνταῦθα ἱερεῖς. & notum est Pythagoram, Democritum, Platonem, & Eudoxum in ægyptum profectos esse, illos ut philosophia, hunc ut Astronomia præcipue ab Ægyptiis institueretur. Refert etiam Strabo annum Solarem illis in usu fuisse, mensibus 12, diebus 365 constantem, & post certos annos diem intercalarem addi solitam, scil. quarto quoque anno; ut ex Horo Apolline, lib. 1. cap. 5, Vossius ostendit, διὰ τετραετηρίδος περιττὴν ἡμέραν ἀριθμοῦσιν. Ad quam formam Julium Cæsarem annum Romanum reformasse, ex consilio Ægyptii sacerdotis, vulgo notum; de quo Plin. lib. 18.

cap. 25. Sed quod ad primam Aſtronomiæ inventionem attinet, eam *alios Atlanti, alios Ægyptiis, alios Aſſyriis tribuere* (quo nomine Chaldæi intelligendi videntur) refert Plinius lib. 7. cap. 56. Utrum apud Ægyptios an Chaldæos antiquior ejus uſus fuerit, ſub judice lis eſt. Chaldæis favent plurimi, quippe Orientalioribus, & primorum parentum ſedi vicinis, unde artem hanc ad regiones Occidentaliores paulatim proceſſiſſe veriſimile: Herodotus tamen, lib. 2. Ægyptiis ipſam artis inventionem tribuit; & certe ab Ægyptiis ad Græcos tranſlata eſt, Eudoxi præcipue opera, qui per annos 13, teſte Strabone, inter Ægyptios verſatus eſt, cum antea imperfecta quædam rudimenta ſolummodo haberent. Sphæræ quidem inventionem (quam Ægyptios primum circulis diſtinxiſſe hic tradit Dionyſius) idem Plinius Anaximandro Mileſio tribuit; de quo etiam Laertius, καὶ γῆς καὶ θαλάσσης περίμετρον πρῶτος ἔγραψεν, ἀλλὰ καὶ σφαῖραν κατεσκεύασεν. Sed hæc fortaſſe eo ſenſu intelligenda, quod hic primus inter Græcos ſphæram fabricavit, quamvis inter alias gentes, ut Ægyptios aut Babylonios, ejus uſus antiquior eſſe poſſet; ipſe enim Plinius lib. 2. cap. 8. Atlantem multo ante Anaximandrum Sphæram inveniſſe refert; de quo quidem diſſerere non operæ pretium eſſe puto, cum -- *caput inter nubila condat.*

V. 237. Λοξὸν δρόμον ἠελίοιο] *Obliquitatem* Zodiaci (in quo Sol & reliqui Planetæ curſum ſuum peragunt) reſpectu Æquatoris & Polorum mundi. Hanc obliquitatem primum Anaximandrum intellexiſſe tradit Plinius loco citato, inter Græcos ſcil. ut verba præcedentia modo explicata.

V. 242. Σχῆμα μὲν οὐ] Ægyptus à veteribus ſtricte ſumpta fuit, teſte Strab. l. 17. pro ea ſola terra quæ Nilo irrigatur: ſic ſumpta tæniæ more in longum porrigitur. poſtea latiore ſenſu accepta eſt, ut Oaſes, ſeu Auaſes, in Libyæ parte ſitas, & oram maritimam ad Catabathmum uſque comprehenderet: & ſic triangularem figuram quadantenus refert, qualis in ſubſequente diagrammate depingitur; ita ſc. ut duæ lineæ, altera à Catabathmo A ſecundum litus pelagi Ægyptii ducta, altera à Syene C, ad Serbonidem paludem B concurrant, & angulum conſtituant ad Ortum æſtivum, deinde à C ad A ſubtenſa ducatur; quæ quidem,

præ-

præter Ægyptum proprie dictam, aliquid de Libya Mareotide includet.

Istis Dionysii verbis, ὀξὺ πρὸς ἠῶ (si ἠῶς ibi Orientem significet, ut vertit Stephanus) intelligendus est angulus B ad ortum æstivum: sed videtur potius ἠὼς Meridiem significare, quippe litori Boreali hic oppositum, & recta quidem ad meridiem juxta Syenen Ægyptus in acutum contrahitur, non autem ad Orientem, nisi Ortus æstivus intelligatur; & ne is quidem angulus tam acutus est quam reliqui duo, sed fere rectus. Ἠῶ vero *Meridionalem plagam, qua Sol transit*, ζόφον autem ei oppositam *Septentrionalem, quam Sol nunquam adit*, frequentissime apud Homerum significare (qui quidem ἠῶ ἠέλιόν τε conjungere solet) multis ex eo adductis testimoniis probat Strabo, auctor omni exceptione major, Geog. lib. 10.

V. 244. βαθυκρήμνοιο Συήνης] Epitheton hoc additur, quia juxta Syenen est minor Catarractes, ubi Nilus à scopulis delabens non tam fluere quam ruere videtur, Plin. lib. 5. cap. 9. vide in vers. 224. Syenen autem sub Tropico æstivo esse, unde die Solstitiali meridie nullæ ibi puteorum umbræ, & Gnomones perpendiculares ἄσκιοι, Sole in vertice tunc existente, è Geographo lib. 17. & aliis notum.

V. 245. Οὔρεσιν ἀμφοτέροισι] Ἀμφότερα hic significat *quæ ex utraq; parte sunt*. Ita Geographus lib. 17. munitam esse Ægyptum ab Oriente montibus Arabicis, ab Occidente Libycis affirmat. Quod intelligendum de Ægypto tantum stricte sumpta, quæ juxta Nilum, ceu fascia porrigitur. περισκεπὴς autem, à περὶ *circum*, & σκέπω *tego*, active hic capitur, ut recte ab Hen. Stephano redditur.

V. 248. Ἠ' μὲν ὅσοι Θήβην] Divisionem Ægypti in tres partes innuit; *Ægyptum superiorem, quæ & Thebais* dicta, ab urbe quæ olim Thebæ, postea Diospolis dicta (cujus urbis nomine Dionysius per synecdochen regionem totam intelligit) *Heptapolin seu Heptanomian* in medio sitam (à septem urbibus & totidem nomis olim in ea comprehensis nominatam, licet plures, teste Strabone, ei postea adderentur) & *Ægyptum inferiorem (cujus pars Delta)* quæ ora maritima est inter Catabathmon & Serbonidem paludem.

V. 249. ἑκατόμπυλον] Urbs hæc, quondam maxima, & Ægypti metropolis habita, Strab. lib. 17. epitheto hoc, tanquam proprio, à poetis ornatur, quo à Thebis Bœotiis ἑπταπύλοις distingui solet, ab Homero Iliad. ι'. accepto, qui ejus magnitudinem sic insinuat;

Αἰθ' ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ' ἀν' ἑκάστην
Ἀνέρες ἐξοιχνεῦσι σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφιν.

Ea autem à Cambyſe Perſa capta magna ex parte diruta eſt, teſte Strab. lib. 17. Alterum vero epitheton, ſcilic. Ὠγυγίη, Thebis Bœotiis magis proprie convenit, ab *Ogygo* antiquiſſimo rege, teſte Varrone: antiquitas autem hujus urbis eo notatur; (niſi in his potius Thebis Ogygum illum regnaſſe, contra communem ſententiam, ſenſerit Dionyſius) omnia enim antiqua ab hoc rege Ὠγύγια vocata. Ὠγύγιον, ἀρχαῖον, παλαιὸν, διὰ τὸ Ὤγυγον πρῶτον ἄρξαι τῶν Θηβῶν, Suid. vide verſ. 417. & 911.

ἔνθα γεγωνὰς Μέμνων] Γέγωνα, præt. med. à them. inuſit. *vociferari* & *clare clamare* ſignificat, γνωστῶς βοᾶν, ut explicat Euſtath. in Hom. à γνόω per metatheſin deductum cenſens. Memnonis autem ſtatuam hic deſcribit Dionyſius, quæ, teſte Strabone lib. 17. in loco *Memnonio* dicto juxta Thebas poſita fuit, è ſolido lapide facta, ſed mutilata, quam (magica arte, ut plerisque viſum) ſonitum, quaſi ictus, circa ſolis ortum quotidie edere, vulgo creditum; de quo Iuvenalis,

Dimidio magicæ reſonant ubi Memnone Thebæ.

Solis radiis ſtatuam contingentibus ſonitum iſtum editum cenſet Plinius, lib. 36. cap. 7. *Memnonis ſtatuam quotidiano ſolis ortu contactam radiis, crepare dicunt.* Fingit igitur Dionyſius hanc ſtatuam Memnonis, quem Auroræ filium fuiſſe poetæ fabulantur, mane ſonantem venientem matrem Auroram ſalutare. Statuam vidit Strabo, & ſonitum exiguum audivit, ſed, rei minime credulus, eum à circumſtantium aliquo factum ſuſpicatus eſt. Refert vero idem quibuſdam videri, *Memnonem hunc antiquum fuiſſe AEgyptium regem, qui aliter Iſmandes vocatus, quem & Labyrinthum AEgyptium condidiſſe ferunt.* εἰ δ', ὥς φασιν, ὁ Μέμνων ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων Ἰσμάνδης λέγεται, καὶ ὁ Λαβύρινθος Μεμνόνειον ἂν εἴη, καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔργον οὗπερ καὶ τὰ ἐν Ἀβύδῳ καὶ τὰ ἐν Θήβαις. Hunc Auroræ filium fingere potuerunt, quia Ægyptus reſpectu Græciæ ad Ortum æſtivum eſt. Potuit etiam tam Ægypto quam Æthiopiæ vicinæ imperare (unde Æthiopiæ rex vulgo dicitur) *AEgyptiorum enim bellis olim attritam fuiſſe AEthiopiam, viciſſim imperitando ſerviendoque*, teſtatur Plinius lib. 6. cap. 29. Memnonis hujus regia claram fuiſſe Abydon Ægyptiam urbem Plinius lib. 5. cap. 9. & Solinus teſtantur.

V. 251. Ὅσσοι δ' Ἑπτάπολιν] De hac vide not. in v. 248. Craſſus vero eſt Euſtathii error, qui ſeptem urbes nominaturus unde hæc

hæc Ægypti pars Heptapolis dicta, non tantum Diospolin & Syenen, quæ in Thebaide sunt, verum & Catarracten magnum & parvum inter septem istas urbes numerat.

V. 253. ἔσω Σερβωνίδος λίμνης] Σερβωνὶς λίμνη Straboni, & Σιρβωνὶς Ptolemæo, Plinio etiam *Sirbonis lacus* dicitur. Is extimus est ad Orientem Ægypti terminus: ideo dicitur tota Ægyptus inferior esse ἔσω Σερβωνίδος λίμνης, quia limitem hunc non excedit, sed inter duos terminos, lacum hunc & Catabathmum, continetur. Hunc lacum Strabo lib. 16, turpi errore, cum *Asphaltite* Iudææ confundit, *Serbonidem* quidem nominans, sed *Asphaltiten* lacum manifesto describens.

V. 254. Μακηδόνιον πτολίεθρον] Μακηδόνιον pro Μακεδόνιον per Ectasin: πτολίεθρον, à πτόλις pro πόλις per Epenth. poet. τοῦ τ, ut πτόλεμος pro πόλεμος. Est autem Periphrasis *Alexandriæ* urbis, ab *Alexandro Macedone* conditæ, & ab ipso denominatæ, ubi & corpus ejus Perdiccæ, qui à Babylone id detulit, ereptum à Ptolemæo conditum refert Geographus.

V. 255. Σινωπίταο Διὸς] *Serapidis, quem quidam Osirim putant, antiquissimum istis gentibus numen, plerique Iovem, ut rerum omnium potentem, plurimi Ditem* (quem & Iovem Stygium vocant) Tacit. Hist. lib. 4. *Hujus imaginem è Sinope Pontica urbe à Ptolemæo, primo ejus nominis, rege, viso nocturno monito, Alexandriam advectam* (apparente scil. quodam juvenis specie, qui moneret ut è Ponto effigiem suam acciret) pluribus refert idem Tacitus. Templum hoc Σαράπειον à Strabone vocatur, quod miris laudibus ab Ammiano Marcell. celebrari notat Casaubonus in Strab. Sarapin tamen ab Ægyptiis cultum, tanquam patrium numen, ante imaginem istam è Ponto advectam, probat Vossius, de Orig. Idol. lib. 1. cap. 29. & ex ipso Tacito elicitur, qui *templum ei extructum fuisse* refert, *ubi sacellum fuerat Sarapidi atque Isidi antea constructum.* Nomen *Sarapis* ab eodem Vossio, loco citato, ab *Apis*, & שר *Sar princeps*, vel שור *bos*, probabiliter deducitur; cum *Apidem*, qui forma bovis colebatur, & *Osiridem* agriculturæ inventorem habitum, idem cum *Sarapide* numen fuisse ibidem probetur. Et quod ad varias illas de *Sarapide* opiniones quæ à Tacito recensentur, eæ facile conciliari possunt; idem enim Sol nomine Osiridis & Iovis Ammonis colebatur, vide in vers. 212. & 235; atque etiam nomine Αἰδωνέως, seu *Plutonis*, quatenus in altero hemisphærio agit, quod inferorum nomine signif[i]cari solet.

V. 259. σκοπιαὶ Παλληνίδος Εἰδοθείης] Turris in *Phari* insulæ

sulæ promontorio, ejusdem cum insula nominis, erecta, juxta portum Alexandrinum, ut eo signo navigantes recta in portum dirigerentur, & cautes ac brevia vitarent. Eam Sostratus Gnidius posuit (teste Strabone) cum hac inscriptione, Σώστρατος Κνίδιος Δεξιφάνους, θεοῖς σωτῆρσιν ὑπὲρ τῶν πλωιζομένων. Eidothia vero (pro qua poetice Εἰδοθέειν dicitur, ut mox pro Εὐρώπη Εὐρωπείη) si Eustathio fides, filia fuit *Protei*, quæ è *Pallene* promontorio Thraciæ (de quo vide in vers. 327.) una cum *Proteo* patre in *Pharum* profecta est, ubi pro diis marinis culti sunt. Virgilius etiam Georg. lib. 4. *Protei* patriam *Pallenen* fuisse indicat, de eo enim hæc habet;

Hic nunc Emathiæ *portus patriamque revisit*
Pallenen. ----

Eundem vero Pharon tenuisse innuit Æneid. lib. 11.

Atrides Protei Menelaus ad usque columnas
Exulat. ----

Vbi per *Protei columnas Pharon* intelligi notat Servius, Proteum ibi regnasse tradens.

V. 261. Πηλῆος πτολίεθρον] Periphrasis *Pelusii*, quod à *Peleo* aliquo sic dictum innuit Dionysius: quod si de *Peleo* Achillis patre hoc intelligat, ut Eustathius interpretatur, minus probabile hoc censemus, cum nulla historiæ fide firmetur. Straboni potius assentimur, qui sic nominatum putat ἀπὸ τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν τελμάτων, *à lutoso & palustri situ.*

V. 262. οὐ μὲν ἐκεῖνοι] Dionysius ipse in initio ostium Nili Canobicum pro termino Libyam ab Asia dirimente constituit; quod si admittatur, non modo Pelusium, verum & Delta, in Asia erit, nisi in nulla ex tribus orbis partibus esse censeatur: qua in re fluctuat Plinius lib. 4. cap. 5. primo Canobicum ostium terminum Africæ & Asiæ statuens, sed paulo post Ægyptum ab Africa Canobico ostio, ab Asia Pelusiaco disterminari tradens. Hoc vero incommodum, inter alia, ut vitaret Ptolemæus, (ne scil. Ægyptum distraheret) sinum Arabicum & isthmum inde ad pelagus Ægyptium, potius quam Nilum, Africæ & Asiæ terminum constituendum censuit.

V. 265. Ἄλλοι δὲ πλεῖστοι] Si quos populos in Libyæ descriptione omiserit, παχυμερῶς, ut Eustathii verbo utar, reliqua hic recenset; aut saltem innuit se non potuisse minutissima quæque sigillatim enarrare.

V. 268. Ἥ τε μέσση Λιβύης] Non hoc ita accipiendum ac si Tritonis palus in umbilico Libyæ, pro tertia orbis parte sumptæ, sita esset, nam prope Septentrionale latus, longe vero à

meri-

meridionali posita est; sed in umbilico fere Africæ propriè dictæ sita est, ex adverso Syrtis minoris, in quam Triton fluvius è palude hac influit, & respectu Libyæ priore sensu sumptæ inter Ortum & Occasum fere media est.

V. 269. Τοίη μὲν] Forma scil. Trapezii, ut v. 175. dictum.

V. 271. Οὗτος μὲν Λιβύης ῥυσμὸς] Οὗτος Ion. pro αὐτὸς, *idem*; ῥυσμὸν vero (quam vocem varie explicat Eustathius) *figuram* significare testatur Suidas (ῥυσμὸς καὶ Ἀβδηριτικὴν διάλεκτον σημαίνει σχῆμα) ac si dicas *tractum*, (unde Gallicum *pourtraict*) id est *delineationem*, cum sit à ῥύω *traho*. Declarat autem hic Dionysius eandem esse Africæ & Europæ figuram, ita ut declarata jam Africæ figura Europæ figura pateat; Europam quidem ad Septentrionem esse, Africam ad Meridiem, eas vero æqualiter quoad longitudinem, ab Occidente ad Orientem, protensas esse, & Orientale utriusque latus ab Asia terminari.

V. 277. Σχῆμα πέλοι κώνου] *Conum* lato sensu hic sumit pro quavis figura à basi lata in acutum æqualiter producta, cum proprie Conica figura soli corpori solido conveniat, quod pro basi peripheriam habeat, unde æqualiter fastigiatur ad verticem. Hic quidem dum affirmat Africam & Europam conjunctas conum unum repræsentare, id de *triangulo parabolico*, instar pilei in plano depicti, intelligendum, cujus basis sit linea secundum Nilum, & inde ad Tanain ducta, Africam & Europam ab Asia dividens: ut in subjecto diagrammate sit A Europa, B Libya, C terminus Orientalis, ubi Asia utrique confinis est, qui Coni hic vocati basis est, D E latera duo æqualia, è quibus D Europam ad Septentrionem, E Africam ad Meridiem terminat; linea intermedia utramque dirimit. Quod si à basi C producatur alius ejusmodi Conus Asiam tunc cognitam delineans, duo isti Coni conjuncti figuram fundæ efficient, cui totam οἰκουμένην confert Dionysius vers. 7.

V. 281. Τῆς ἤτοι πυμάτην] Europæ descriptionem ab extremo ad Occidentem angulo, Hispania scil. auspicatur. Occidentales autem Europæ partes, ut Hispaniam, Galliam, Germaniam, Britanniam, παχυμερῶς, rudius scil. & crasso filo describit, paucissimis perstringens, ut qui ex Eratosthene (ut Eustathio & aliis videtur) sua fere omnia excerpit, is ve-

ro, teste Strabone lib. 2. Occidentalium & Borealium orbis partium ignorantia summa tenebatur: ipse igitur regionum earum terminos paucis, quasi obiter, delineabo.

V. 282. μεγαθύμων ἔθνος Ἰβήρων] *Iberia* Græcis dicta est, teste Plinio lib. 3. cap. 3, *ab Ibero* fluvio maximo, quæ Latinis Hispania. Eadem etiam tam Græcis quam Latinis *Hesperia* dicta, ob occidentalem situm: quo nomine (Græciæ respectu) ipsa etiam Italia à Græcis appellata. Nominis *Hispaniæ* origo vix satis certa est: si enim à Græca voce σπανὸς nomen deducerem Græcis ipsis vix usitatum, nisi dum Latinos imitantur, aut ab *Hispali* urbe, ut videtur, non admodum antiqua (cum Romanorum coloniam fuisse Strabo lib. 3. affirmet, & Isidorus, Orig. lib. 5. à Julio Cæsare conditam fuisse tradat) vereor ne operam luderem. Ab *Hispano* rege sic appellatam tradunt Justinus & Isidorus, qui an unquam fuerit fides penes ipsos esto. Ab Hebraica aut Syriaca lingua, cum Martinio, vocis originem petere, absurdum non videtur, cum à Phœnicibus, qui tot insignes colonias eo deduxerunt, nomen hoc imponi potuerit, ut diceretur אספניא (sicut vox Σπανία à Syro interprete redditur Rom. 15.) quasi *nautica regio*, ab Hebræo ספינה *navis*, ob frequentes Phœnicum navigationes eo factas, & inde (à Gadibus præsertim, loco mercatura celeberrimo, Strab. libro 2. & 3.) in Oceanum Atlanticum, & longinquas regiones. Ea peninsulæ fere forma (mari enim ambitur, nisi ubi Pyrenæis à Gallia dirimitur) à freto Herculeo ad Pyrenæos montes protensa, in tres partes dividitur: *Bæticam*, à freto Herculeo & mari Iberico ad Anam fluvium; *Lusitaniam*, ad Oceanum Occiduum inter Anam & Durium fluvios; & *Tarraconensem*, longe maximam, ab his ad Pyrenæos montes & utrumque mare porrectam. Jure autem hos μεγαθύμους vocat, quippe qui fortiter pro libertate sua dimicantes (præcipue Cantabri, Astures, & Numantini) per aliquot secula Romanorum arma exercuerunt. vide L. Flor. lib. 2. cap. 4. & lib. 4. cap. 12. Urbes olim ibi celebres, in Bætica Corduba & Hispalis, in Tarraconensi Tarracon & Carthago nova.

V. 283. Μήκεος ὅτ' ἠπείροιο τετραμμένον] Altera lectio quæ habet τεταμένον, vel rectius τεταμένον, magis mihi arridet, quam quidem solam Eustathius agnoscit. Sensus est, quod *Hispania à freto Herculeo longitudine extensa est ad continentem illam quæ Oceano Boreali alluitur* (Cantabriam scil. & Asturiam;) cujus Oceani initium facit ad Nerium seu Artabrum promont.

mont.

mont. inde vero eundem ad Septentrionem porrigi indicat, donec Britanniam & Germaniam alluit. Ponitur autem μῦχος per Ellipsin pro κατὰ μῦχον· & ἐπὶ genitivum regit, ut apud Hom. Il. β'. ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων: nisi Hypallagen esse malis, ad quam necessario confugiendum, si Henr. Stephani constructio admittatur, ut in Figuris notatum.

V. 284. ἔνθα Βρετανοὶ] Qui scil. insularum Britannicarum incolæ fuerunt; nulli enim alii ea tempestate Britanni, licet Eustathius Britannos alios iis cognomines hic intelligi velit; cujus verbis in errorem ductus, ut videtur, Ceporinus, non eos intelligi vult qui Britanniam insulam, sed qui Aquitanicæ Galliæ continentem habitant. At longe fallitur bonus ille vir. Ea quidem Aremoricæ Galliæ pars (quam falso putat ille Aquitaniæ partem esse) Britanniæ nomen (quod hodie tenet, quodque ad Eustathii aures pervenire potuit) aliquot seculis post Dionysii ætatem induit, cum à Britannis ex insula à Saxonibus pulsis occupata esset. vide Cambdeni Brit.

V. 285. λευκά τε φῦλα] Candorem vultus notat, qui in Germanis quidem magis conspicuus est quam in Gallis, licet eos à lacteo candore dictos velint. Nec sine causa ἀρειμανέας vocat; bellicum enim eorum furorem Romani malo suo experti, deletis tribus legionibus cum duce Quintilio Varo (vide L. Flor. lib. 4. & Dionem l. 56) qui tamen post Dionysii ætatem majore impetu intonuit, cum Saxones Britanniam, Franci Galliam, Gothi Italiam & Hispaniam occuparunt. Germaniam autem obiter tantum hic attingit Dionysius, dum Borealis Oceani eam alluentis in Hispaniæ descriptione mentionem facit; neque hic locus ei describendæ convenit, cum inter ipsam & Hispaniam Gallia interposita sit: sed cum ad locum proprium ventum est, v. 304, Germanos tantum nominat, ut qui minimam regionis illius notitiam habuerit, licet maximæ Sylvæ Hercyniæ fama ad ipsum pervenerit. Terminatur autem Germania vetus ad Septentrionem Oceano Germanico (cujus pars quondam habita jam sinus esse deprehenditur, vide vers. 311.) ad Occasum Rheno fluvio, ad Meridiem Danubio, ad Ortum Vistula, Ptol. lib. 2. cap. 11. *Germanos* autem Strabo à Romanis sic dictos censet, quasi *Gallorum fratres*, quod forma & vivendi ritu iis simillimos viderent: & nomen hoc recens iis impositum fuisse Tacitus testatur; alioque nomine, scil. *Teutsche*, quasi Teutones, inter se appellari hodie notum. Il-

lud

lud igitur mihi arridet: sed si quis è vernacula eorum lingua, cum Vossio & aliis, vocis originem petendam censeat, ut ex *werre* & *man* facta sit vox *Germanus*, *w* in *g* (quod fieri solet) à Latinis mutato, (sicut ab Italis hoc ipsum *werre* in vocem *guerra*, à Gallis in *guerre* mutatum) ut virum bellicosum vox significet, cum eo non contendam.

V. 286. ὀρόγκας] Vox poetica, ab ὄρος *mons*, & ὄγκος *tumor*, ut *tumulos* reddi posset, nisi diminutivam formam ea vox haberet. Innuit autem Hercynium saltum, non modo sylvis opacum, verum & montium clivis (Sudetis scil. Sarmaticis, & Carpathiis) cinctum fuisse; unde Plinio *Hercynium jugum* dicitur.

V. 287. βοείη] scil. βύρση, *corio bubulo* expanso. Huic Hispaniam (ad quam post aliquot versuum parenthesin revertitur) cum Strabone confert, ita ut corii ea pars quæ ad collum pertinet sit ad Pyrenæos montes & Galliæ confinia.

V. 288. Τοῖς δ' ἔπι, Πυρρηναῖον ὄρος] *Pyrenæum montem* (quem Strabo ita dictum refert ἀπὸ τοῦ πυρὸς, *ab igne* à pastoribus ibi excitato quo sylvæ forte conflagrarunt, alii *à fulminis ignibus*, quibus obnoxium esse volunt) terminum inter Galliam & Hispaniam recte constituit: ab Italia vero Alpibus, à Germania Rheno fluv. dirimitur *Gallia proprie dicta*, *Transalpina* scil. ex antiquorum descriptione; cætera Oceano & mari Gallico alluitur. Ex altera etiam Alpium parte intra Italiæ late sumptæ terminos, ad utramque Padi ripam, Galli habitarunt usque ad Rubiconem fluvium, unde ea regio *Gallia Cisalpina* dicta; cujus incolas è Gallia Transalpina olim profectos non modo Strabo lib. 4. & Justinus lib. 20. testantur, verum & *Senonum*, *Venetorum*, *Cenomannorum*, *Boiorum*, & aliarum gentium nomina, his cum Transalpinis communia, fidem faciunt. Quæ Romanis *Gallia*, Græcis Γαλατία, Ptolemæo Κελτογαλατία vocatur, ut à *Galatia Asiatica* (cujus incolæ horum coloni) eam distingueret. Galli enim hi non modo Γαλάται, verum & Κελτοὶ (patrio vocabulo) à Græcis appellati, quod nomen Asiaticis, quos Latini *Gallogræcos* vocant, nusquam tribuitur. Et *Celtarum* nomen modo stricte sumitur, pro Galliæ Lugdunensis incolis, ut apud Cæsarem in Comment. videre est; modo latius, pro omnibus Gallis Europæis; modo latissime, ut apud antiquissimos, pro omnibus Occidentalibus Europæ populis. vide in vers. 338. De nominum etiam ratione vide in vers. 74. In quatuor vero partes Gallia Transalpina divisa est; *Aquitaniam*, inter

inter Ligerim fluvium, Pyrenæum, & Oceanum; *Narbonensem*, inter Pyrenæum, mare Gallicum, Alpes, Ligeris fontes, & Rhodani cum Arari confluentes; *Belgicam*, inter Sequanam, Rhenum, & Oceanum Britannicum; & *Lugdunensem*, quæ peculiariter Celtica Cæsari dicitur, inter Lugdunum, Oceanum Britannicum, Sequanam, & Ligerim comprehensam. vide Ptol. lib. 2. cap. 7, 8, &c. Urbes olim celeberrimæ in Gallia Narbonensi Narbon & Massilia, in Aquitania Mediolanum & Burdigala, in Lugdunensi Lugdunum.

V. 289. Ἀγχόθι πηγάων] Dionysius Galliam, tanquam regionem ipsi fere incognitam, paucissimis perstringit, Galliam proprie dictam vix attingens quidem. Nam cum, post Pyrenæi mentionem factam, eam describere deberet, subito Alpes transilit, & de *Eridano* agit: quo nomine si *Padus* intelligendus sit, ut Aristotelis lib. de admir. ausc. & plurimorum aliorum fert sententia (aliqui enim *Rhodanum* poetico isto nomine intelligi volunt, teste Plinio lib. 37. cap. 2.) is ex altero Alpium latere oritur, non in Gallia proprie dicta (quam Romani Transalpinam vocarunt) sed in Gallia illis Cisalpina dicta, quæ Italiæ pars fuit à Gallis occupata, ab Alpibus ad Hetruriæ (quæ Græcis Tyrrhenia dicitur) fines pertingens. Lato igitur sensu Gallia hic à Dionysio sumi videtur, ut tam Cisalpinam quam Transalpinam complectatur; nisi de Eridano tanquam propinquo, cum ejus fontes in ipsis Alpibus sint, eum obiter tantum agere censeamus.

V. 290. Οἵ ποτ' ἐπὶ προχέουσιν] Fabulam de Heliadum lacrymis in electrum conversis (quam, ut & alias fabulas, διηγήσει suæ inserit Dionysius, tanquam suavia seriæ narrationis condimenta) apud Ovidium legere licet Metamorph. lib. 2. Eam paucis complectitur Plinius lib. 37. cap. 2. *Phaethontis* (inquit) *fulmine icti sorores, fletu mutatas in arbores populos, lacrymis electrum omnibus annis fundere juxta Eridanum amnem, quem Padum vocamus, & Electrum appellatum, quoniam Sol vocitatus sit Elector, plurimi poetæ dixerunt.* Sol quidem ἠλέκτωρ dicitur ab Homero Il. γ'. unde ἤλεκτρον dictum volunt, sive quod Heliades istæ Solis filiæ fuisse fingantur, sive quod Electrum è populis Solis calore elici censuerint. Latini vero *succinum*, tanquam arboris *succum*, vocarunt. Si cui fabulis sese oblectare libeat, etiam avidum animum abunde satiare potest apud Plinium, loco citato, fabulosis, & plerisque

plerisque absurdis narrationibus de Electri ortu & loco natali, quem tota fere antiquitas ignoravit. Plurimi gummi arboris cujusdam esse censuerunt, plerique populi, alii aliarum arborum; & plerique circa Eridanum nasci voluerunt, nonnulli tamen loca longe inde dissita commenti sunt. Plinius ipse *ex arbore pinei generis in insulis Septentrionalis Oceani defluere* statuit, ac à Germanis *glessum* dici (*glesse* scil. id est *vitrum*, ut Dalechampius opinatur, quod transluceat & niteat ut vitrum) *& æstu maris rapi ex insulis, & in litora expelli, è Germania vero in Pannoniam, & inde ad Venetos ferri; quia autem hi Pado proximi sunt, & fœminæ in isto tractu monilia è succino gestant, hinc Græcos deceptos circa Eridanum nasci statuiße.* Huic etiam consentanea tradit Solinus cap. 22. Et vera quidem de loco ubi reperitur tradit Plinius (nam ex Oceano Septentrionali, & mari Baltico, quod ejusdem pars olim habitum, in litus appelli solet:) sed in eo falli videtur, quod ex arbore defluere statuat; plerique enim hodie bituminis genus esse censent, quod in Septentrionalibus illis litoribus coloris flavi reperitur, ut alibi nigri, idque è litore subjecto in mare scaturiens in aqua paulatim durescit, & concretum in litora maris æstu ejicitur, uti affirmat Dalechampius (not. in Plin. lib. 37. cap. 3.) qui & se Gagatem, quod bituminis concreti genus habetur, dimidia ex parte nigrum, dimidia flavum instar succini, vidisse refert.

V. 295. Τῆς δὲ πρὸς ἀντολίην] Hetruriam post Padum & Galliam (Cisalpinam scil.) positam esse priore versu recte statuit: si vero hic indicet, Alpium principium inde ad Orientem esse, nec verba ea alium sensum capere possint, toto cœlo fallitur; & miror nec Eustathio, nec alii cuiquam interpreti scopulum hunc quicquam moræ fecisse. Quis enim nescit Alpium principium (quod juxta Liguriam est) ad Occidentem respectu Hetruriæ esse? Si quis igitur sanum aliquem sensum ex his verbis elicere velit, ἀνατολὴ non pro ortu Solis, sed pro loci ipsius exortu seu initio, sumenda est, sicut vox ἀνατέλλειν de re quavis, pro *enasci* vel *incipere*, quandoque usurpatur, ut ὀρέων ἀνατέλλον ἐρίπναι, Apoll. Arg. 2; quo etiam sensu Dionysius voce ἐπιτέλλεται de ortu Istri paulo infra utitur. Sensus igitur est, circa initium Hetruriæ (ex Apennino scil. ad Hetruriæ, Liguriæ, & Galliæ Cisalpinæ confinia) Alpium initium conspici. nisi placeat hoc modo locum istum legere, τῶ δὲ πρὸς ἀντολίην, ut de Padi exortu intelligatur, qui prope Alpium initium est.

V. 296.

296. Τῆς διὰ μεσσατίης] Μέσατος, & hinc μεσάτιος, voces poeticæ sunt, per Epenthesin factæ, pro μέσος, ut τρίτατος pro τρίτος. Non autem eo sensu verba hæc sumenda, ac si Rhenus per medias Alpes flueret, (non potuit certe Dionysio in mentem venire per claustra ista transitum fluvio patere) sed quod à mediis Alpibus feratur, quod scil. fontes ejus prope Alpes sint, circa medium spatium inter earum exortum & ultimum terminum; quibus proximi etiam sunt Istri seu Danubii fontes; quorum ille ad Septentrionem & Oceanum Borealem, hic ad Orientem & Pontum Euxinum fertur, ut recte hic affirmat Dionysius.

V. 298. ἱερὸς Ἴστρος] Hujus fluvii (quem toto decursu Istrum vocat Dionysius, fortasse quod eo potissimum nomine Græcis notus esset, quibus propior ejus pars inferior) pars superior proprie Danubius dicitur, inferior vero & Ponto Euxino propior Ister vocatur, *aliter appellantibus accolis*, Mela lib. 2. cap. 1. Hanc nominum mutationem contingere ubi primum Illyricum alluit, statuit Plinius, lib. 4. cap. 12; cui satis consentit Appianus, ad Savi fluminis cum eo confluentiam Istrum dici affirmans (quo solo quidem loco Illyridis fines attingit:) licet Ptolemæus longe infra, ad Axiopolin urbem, Istri nomen assumere affirmet. Dicitur autem ἱερὸς, sive quod flumina pro diis colerentur (-- *si flumina numen habetis*, Ovid. Metam. lib. 1.) seu potius quod *magnitudo* ea voce sæpe denotetur, sicut & *maximum ejus ostium* ἱερὸν dicitur, teste Strabone lib. 7.

V. 301. Πενταπόροις προχέησιν] Cum auctore nostro consentit Ephorus apud Strab. lib. 7. Ptolemæus quidem, Mela, & Solinus, septem ejus ostia numerant, Plinius sex: sed Plinius & alii ex his unum *pseudostomon* vocant, quasi ostium naturale non esset; & ex septem quæ numerat *duo cæteris languidiora esse, unum pigrum, ut non habeat quod amni comparetur*, refert Solinus cap. 19. Dissensio igitur non magna est, dum alii omnia, alii tantum naturalia aut præcipua numerant. De Istri ostio quod in Adriaticum mare influere fabulantur Argonautici scriptores (& cum iis Theopompus apud Strab. lib. 7. & Cornelius Nepos apud Plin. lib. 3. cap. 18.) per quod Argo navem in Adriaticum mare delatam ferunt, nihil opus est dicere, cum Plinius ipse hoc refutet, & (licet Eustathius illud agnoscere videatur, Strabonis auctoritatem citans) Strabonem ipsum pro fabula habere ex verbis ipsius constet.

περὶ Πεύκην] Ea stricte & proprie una est insula ad primum Istri ostium, quod *Peuces* & *Sacrum* vocatur, ut Plinius, Ptolemæus, aliique testantur: *Peucini* tamen vocantur, iisdem testibus, qui reliquas etiam insulas inter cætera ejus ostia tenent.

V. 302. Τῶν μὲν πρὸς Βορέην] Methodum sibi hanc Dionysius constituit, ut primo gentes omnes ad Septentrionem à Danubio seu Istro positas, ab ejus fontibus ad Pontum usque, & hinc ad Mæotidem, enumeret (quod fit usque ad vers. 321.) deinde eas quæ ad Austrum à Danubio sitæ sunt. Errat ergo Ortelius, qui eum Germanos quosdam ad Mæotidem paludem nominare affirmat; non enim gentes solas juxta Mæotidem sitas, sed gentes omnes supra Istrum usque ad Mæotidem (ab ipso scil. Istri ortu) se enumeraturum affirmat, inter quos Germanos primo loco recenset, ut supra Istri seu Danubii principium positos, deinde Sarmatas his magis Septentrionales (quos per ἐκθλίψιν τοῦ ρ Σαμάτας vocat) postea Getas, Dacos, & Bastarnas, supra Istri partem inferiorem prope Pontum Euxinum, & Alanos ac Tauros prope Mæotidem, sitos. Et hæ quidem omnes gentes (Dacis & Getis exceptis, qui plerisque veteribus Thracii generis habiti sunt, ut apud Herodotum & Strab. lib. 7. videre est) sub Scytharum Europæorum nomine ab antiquissimis scriptoribus comprehensi sunt, qui toti Boreali orbis parti, ipsis parum exploratæ, Scythiæ nomen tribuerunt. Ita Herodotus: cui & Plinius adstipulatur, lib. 4. cap. 12. *Scytharum nomen usquequaque patet in Sarmatas atque Germanos:* imo Getas ipsos nonnulli sub hoc nomine comprehenderunt, ut Justinus lib. 9. Postea, Germanos melius cognitos à Scythis distinxerunt; Sarmatæ tamen adhuc Scytharum pars habiti, Σαρμάται, καὶ οὗτοι Σκύθαι, Strab. lib. 11. Tandem inter hos distinctio fieri cœpit, quæ tamen apud Plinium & plerosque Latinos confusius traditur, accuratius apud Ptolemæum, qui Scythiæ nomen præcipue Boreali Asiæ parti, ultra Rha fluvium, tribuit, Sarmatiæ vero nomen parti Europæ à Vistula fluvio & Carpathiis montibus ad Tanain fluvium, & parti Asiæ à Tanai ad Rha fluvium, lib. 3. cap. 5. Scythicæ tamen gentes, proprie sic dictæ, Tauricam Chersonesum, & vicina loca, inter Borysthenis ostia & Mæotidem paludem, tenuerunt (præcipue *Tauri*, qui Ptolemæo *Tauroscythæ*, Plinio *Scythotauri* dicti;) unde isti tantum tractui stricte & proprie *Scythiæ Europææ* nomen convenit

venit, quæ & *Scythia parva* dicta est, Strab. lib. 7. Aliquanto etiam ab hoc tractu remotius Scythicæ aliquæ gentes inter Sarmatas degebant. Alauni enim Ptolemæo Scythæ vocantur, licet Sarmatiæ Europææ partem incolerent.

V. 305. Δακῶν τ' ἄσπετος αἶα] *Dacos* & Getas eandem gentem faciunt Stephanus & Plinius (*alias Getæ*, *Daci Romanis dicti*, Plin. lib. 4. cap. 12.) eos autem hic distinguit Dionysius, ut & Strabo lib. 7. τῶν μὲν Δάκες προσαγορευομένων, τῶν δὲ Γέτας. Et videtur vera quidem esse Strabonis distinctio, quod proprie *Getæ* sint qui proxime Pontum habitant (ubi *Tyragetæ*, quasi *Getæ ad Tyram* fluvium) *Daci* vero qui superius & à Ponto remotius; hinc ab Ovidio juxta Pontum exulante frequentissima fit Getarum, nulla fere Dacorum, mentio. Quoniam vero Getæ, teste Strabone, Græcis notiores, ob colonias Græcas ad oram Ponti deductas, Romanis Daci, ut viciniores, & finibus eorum incursionibus infesti, hinc factum ut à Græcis Getarum nomen, à Romanis vero Dacorum, utrique genti tribueretur. Dacos etiam Δάους veteribus Græcis dictos, (quorum multos cum Græci pro mancipiis emerent, inde apud Comicos frequens *Getæ* & *Davi* nomen, quod gentis appellatione servos vocarent) equidem Straboni assentior.

V. 306. Ἀχιλλῆος δρόμον αἰπὺν] Peninsulæ, tæniæ more in longum exporrectæ (in cujus extremo promontorium est excelsum, teste Strabone lib. 7, cui epitheton αἰπὺ bene convenit) nomen hoc indidit Græcia mendax, ac si Achilles eo venisset, Iphigeniam sibi desponsatam quærens, cum in Scythiam à Diana abrepta esset, ut ex Lycophrone refert Eustathius; seu quod illum infesta classe Pontum ingressum, ludicro certamine victoriam celebrasse, & ibi se cursu exercitasse finxerint, quod refert Mela lib. 2. cap. 1. Ab his aut similibus fabulis à se confictis nomen hoc Græculos imposuisse nihil prohibet. Achilli vero locum sacrum habitum, eumque ibi pro deo cultum, tradit Strabo loco citato. Sed hoc ad nomen δρόμος nihil facit: forsan sic dictus fuit, quia, instar stadii, in longum exporrigitur. Indicat autem Dionysius Tauros (quæ Scythica gens est, unde & *Tauroscythæ* vocantur) ab Achillis dromo ad fauces Mæotidis, hoc est Bosporum Cimmerium, partim scil. intra Tauricam Chersonesum, partim extra eam, habitare.

V. 308. Τῶν δ' ὑπὲρ ἐκτέταται] Ultra Tauros, scil. ad Septentrionem. Generatim enumeratis præcipuis gentibus ad

Septentrionem ab Istro sitis, particulares Scythiæ Europeæ gentes jam recenset, quæ aliis populis jam recitatis *superius ad Boream* habitant. Alanos quidem antea nominarat, ideo aliqui pro Ἀλανῶν, ἀγαυῶν hic substituunt. An vero ἀγαυῶν gentis nomen facient? aut quod (quæso) substantivum duobus istis epithetis subjiciendum invenient? Ego igitur, cum Eustathio (qui Dionysium Alanos ἀλκήεντας καὶ πολυίππους vocare affirmat) lectionem hanc retinendam censeo, cum videam auctorem etiam alias gentes, ut Germanos, Tyrrhenos, Britannos, Iberos, bis recitare; uno loco quasi obiter, dum generali quadam methodo loca percurrit, alio dum particularius singula recenset.

V. 309. Ἔνθα Μελάγχλαινοί τε] Agathyrsi, & Alauni (quos Scythas nominat, ut modo dictum) inter gentes Sarmatiam Europæam incolentes à Ptolemæo recensentur. Neuri à Solino, cap. 20, circa Borysthenis fontes, his proximi Geloni, ultra eos Agathyrsi locantur; cum quo consentit Plinius, l. 4. cap. 12; qui quidem situs cum auctoris descriptione satis conveniunt. Melanchlænos vero quod attinet, (quos ita nominare Græculis libuit, quasi nigris lænis indutos, sive hoc verum fuerit, sive fabulosum) Ptolemæus non in Sarmatia Europæa, sed Asiatica describit. Hippopodes Plinius, Mela, & Solinus, in insulis maris Sarmatici locant, quas tamen, *ob alternos maris accessus & recessus, modo insulas videri, modo continenti jungi* refert Mela lib. 3. cap. 6; iisque equinos esse pedes, ut nomine notari videtur, hi omnes produnt (adeo nihil pudet de longe dissitis fingere:) alioqui satis commode intelligi posset de pedum celeritate, qua cum equis contendere possent, sic appellatos. Sed ipsum Hippopodum nomen una cum fabula ortum verisimile est. Ἱππημολγοὶ non tam gentis unius nomen, quam commune Nomadum Sarmatarum epitheton haberi potest, quod lac equinum potare solerent: unde illud Martialis,

Venit & epoto Sarmata pastus equo.

Videtur autem ex Homero desumptum, qui nomine -- ἀγαυῶν ἱππημολγῶν Γλακτοφάγων τε Sarmatas, seu Scythas, notat (ex Strabonis sententia lib. 7.) eos præcipue qui quod, Nomadum more viventes, in plaustris vagas domos circumferrent, Hamaxobii dicti: ii enim pastoralem vitam agentes lacte præcipue victitabant.

V. 310. ἠδ' Ἀγάθυρσοι] *Agathyrsorum* nomen à Græcorum fabulis prodiisse puto, eosque sic dictos ab ἄγαν & θύρσος, quasi

quasi thyrsis & Bacchi sacris valde delectatos; ac eosdem *Thyrsagetas*, quasi *thyrsos gestantes*, à quibusdam appellatos (quos Gelonis jungit Mela, quanquam Agathyrsos tanquam diversam gentem alieno loco nominans, varia nominum scriptura deceptus.) De his Valerius Flaccus Arg. lib.6. eos Bacchi comites fuisse fingens,

Non ego sanguineus gestantem tympana bellis
Thyrsageten, cinctumque vagis post terga silebo
Pellibus, & nexas viridantem floribus hastas.

V. 311. Ἧχι Βορυσθένης] Si Dionysium cum Ptolemæo & aliis Geographis conciliare velimus, non hoc ad Agathyrsos solos, qui ultimo nominantur, referendum, (ii enim ex Ptolemæi sententia à Borysthene satis remoti, & eos ipse Dionysius, vers. 319, juxta mare glaciale locat;) sed intelligendum est per gentes modo confusius recitatas Borysthenem ferri (apud Neuros enim oriri Plinius & Mela testantur) unde in Meridiem delatus recta adversus Ponti fauces, ubi Cyaneæ petræ, Euxino miscetur, ut vere Dionysius, Eosdem tamen Agathyrsos opinari potuit Dionysius & Borystheni & mari glaciali vicinos fuisse, ut mox indicabitur, quo quidem nomine veteres Balticum sinum intelligunt, sed sinum fuisse ignorarunt.

V. 314. Κεῖθι καὶ Ἀλδήσκοιο] Panticapen fluvium ultra Dromon Achillis statuit Plinius, & à quibusdam tradi affirmat eum cum Borysthene circa Olbiam confluere; quem fere situm Mela lib. 2. cap. 1. ei etiam tribuere videtur. *Aldesci* nemo, quod sciam, nisi auctor noster meminit, præter unum Suidam, à quo dicitur esse urbis & fluvii nomen, sed de situ οὐδὲ γρῦ. Dionysius quidem fluvios hos in Riphæis montibus oriri, & per Agathyrsos ferri, prope mare glaciale, hic indicat, vers. 316. & 319: unde colligit Ortelius eos, ex Dionysii sententia, in Oceanum Borealem seu glacialem ferri, quod cum Plinii & Melæ sententiis de Panticapa pugnat. sed de longinquis hisce nihil hic certi; videtur enim Dionysius sensisse mare glaciale, quod & Cronium, vers. 32. Riphæis montibus & fontibus Borysthenis vicinum fuisse, fluvios enim hos, quos vers. 316. juxta mare glaciale locat, juxta Borysthenem tamen statuit vers. 314, ubi Panticapen locat Plinius: & an Aldescus civitas Suidæ sit Ordessus Ptolemæi, ut fluvius Aldescus (qui Ardescus ab Hesiodi Scholiaste dicitur) sit Ptolemæi Axiacus Ordessum

alluens, doctis dijudicandum relinquo. Equidem in his ἐρεκτικῶς quam δογματικῶς esse malim.

V. 315. Ῥιπαίοις ἐν ὄρεσι] Montes quosdam in hoc tractu veteres omnes locant, quos Græci Ῥιπαίες *Rhipæos*, Latini, voce aliquantulum mutata, *Riphæos* dixerunt, quod impetuosis Boreæ flatibus expositi essent, qui ῥιπαὶ Græcis dicti, à ῥίπτω *præcipito*. Nullos tamen montes reperiri circa Tanaidis fontes, aut in tractu iis vicino, ubi Ptolemæus & alii hos locant, (unde Lucanus -- *vertice lapsus Riphæo Tanais* --) Ortelius & alii fide digni testantur; imo Artemidorus hoc olim deprehendit, apud Strab. lib. 7. Vere igitur refert Plutarchus in Theseo, Geographis morem esse in extremis tabularum oris, ubi omnia fere incognita, appingere ἢ Σκυθικὸν ὄρος, ἢ πέλαγος πηγρός.

V. 317. Ἠδυφαὴς ἤλεκτρος] De loco ubi Electrum nascitur vera hic prodit Dionysius: neque de lapide hic loquitur, de arboris lacryma antea loquutus, ut sentit Eustathius. In hoc sane tractu, in mari scil. Sarmatico, reperitur illud ipsum electrum, *quod Padaneæ sylvæ flere falso feruntur* (ut Solini verbis utar;) ex his locis scil. ad loca Pado vicina fertur, ut vere Plinius. vide in vers. 290. Sed cum succinum aliud candidum sit, aliud fulvum, licet iisdem locis utrumque nascatur, Plin. lib. 37. cap. 3, fulvum vers. 293. Dionysius describere videtur, cum χρυσαυγὴς vocet, hic vero candidum, cum colorem ejus Lunæ conferat. Fallitur enim Eustathius, ut recte notat Cl. Salmasius, dum poetam asserere sentit electrum hoc, sympathia quadam, in Lunę incremento augeri, (μήνης ἀρχομένης αὔξεται, οἷα τις αὐγή. καὶ ἔοικεν ὅπως συμπαθῶς ἔχει περὶ τὴν σελήνην) cum nihil tale hic dicat Dionysius, quale ex verbis male interpunctis ille elicere vellet, sed tantum candidum ejus nitorem novæ Lunæ nitori conferat, nec quicquam aliud hic valeat vox αὔξεται quam *crescit* aut *nascitur*; ut recte locum reddit Priscianus,

Nascitur Electrum præfulgens luce nitenti,
Mense solet primo qualis splendescere Luna.

V. 318. ἀδάμαντά τε παμφανόωντα] *Adamas* à duritie sic dictus est, quasi *indomitus*, ab α priv. & δαμάω *domo*, veteres enim (ut Plinius & Solinus) *ferro frangi aut igne domari posse* negarunt; quod tamen ipsum falsi arguunt Garcias ab Horto & Salmasius; ne magis fabulosa, quæ passim de hac gemma feruntur, annectamus. *Maximum in rebus humanis, non*

tantum

tantum in gemmis, pretium habere refert Plinius, lib. 37. cap. 4, qui & genera sex commemorat, locis natalibus distincta (è quibus Indicus præstantissimus) nullius tamen meminit in Scythia aut Sarmatia nascentis. Sed in crystallo (qui in Scythia optimus, teste Plinio lib. 37. cap. 5) adamantem nasci tradit Solinus cap. 55, contradicente licet Salmasio in Plin. Exerc. qui neque in crystallo nasci, neque in Scythia reperiri adamantem contendit.

V. 321. Πρὸς δὲ νότον Γέῤῥαι] Insignis in hac voce proculdubio menda est; nulli enim *Gerræ* in toto hoc terrarum tractu. Revertitur quidem jam Dionysius ad populos qui Australis Danubii ripæ accolæ sunt, inter quos primo occurrunt *Rhæti*, juxta Danubii fontes, quibus proximi *Norici*, à quibus recto ordine, secundum Danubii cursum, *Pannones* seu Pannonii, deinde *Mysi*, sicut hic Dionysius eos recenset, nisi quod *Gerras Rhætorum* loco habent exemplaria. *Rhætos* quidem hic describi nullus dubito, cum ex ipso situ & ordine constet, & pro Γέῤῥαι vel Ραιτοὶ reponendum censeo, quod Ceporino olim placuisse video, vel Γραιοὶ, ut propius ad vocem accedatur, cum *Graios* quosdam in Alpina Rhæticæ parte consedisse ferant, à quibus *Graiæ Alpes*, quæ Juxta Rhætiam sunt, cognominatæ, teste Plinio lib. 3. cap. 20.

καὶ Νωρικοὶ ἄστε' ἐρυμνά] Multa hic nugatur Eustathius, dum quærit an *Noricum* & *Cricum*, de quo vers. 390, locus unus sit, an diversi; quasi vero regio Germaniæ confinis ab Epiri finibus non satis distet, ut ea dignosci possint. Quod vero Mysos Asiaticos ad Olympum montem Europæorum horum colonos esse ex Arriano refert, hoc forte concedi potest, cum Artemidori eadem sit sententia apud Strabon. lib. 12. Licet enim Europæos hosce Plinius & alii Latini Mæsos vocent, notum tamen *υ* in *u* Latinum sæpe verti, ut à δύω fit duo, à τύρβη turba; & *u* sæpe in *œ* transire, ut à munio fit mœnia, & spatium post muros pomœrium dicitur. De nomine igitur lis nulla, sed quid de re ipsa sentiendum sit in vers. 805. explicabitur.

V. 323. Θρήϊκες ἀπείρονα γαῖαν ἔχοντες] Thracum (quos Ionico more Θρήϊκας vocat, quam formam poetæ Latini in adjectivo *Threïcius* imitantur) immensam terram vocat, respectu scil. gentium quarum modo mentio facta est. Non tamen latissimo sensu Thracum nomen sumit, prout ab Herodoto accipitur, (ex quo refert Eustathius Thracas maximam

esse post Indos gentem) ille enim Mysos etiam & Getas sub hoc nomine comprehendi ; quos & ab aliis Græcis pro Thraciis gentibus habitos refert Strabo lib. 7. (ut & Thynos, Bithynos, Phrygas, & alios Asiaticos populos, Thracum colonos existimatos) quos à Thracibus hic distinguit Dionysius, propriis limitibus Thraciam circumscribens, nisi quod intra Macedoniæ novæ terminos paululum eam extendat.

V. 327. κατὰ σκοπιὰς Παλλήνης] *Pallenen* promontorium in Thracia constituit, quod & ab aliis factitatum, ὅτι ἐστὶν ἐν Θρᾴκῃ Παλλήνη γνώριμον, Suid. quam tamen Ptolemæus, Plinius, & alii in Macedonia statuunt. Antiquitus scil. Thraciæ accensebatur quæ postea Borealis Macedoniæ pars habita, propagato à Philippo Macedonum imperio, ut ex Geographo constat, Θρᾴκη, ἡ νῦν Μακεδονία καλεῖται, Strab. lib.7.

V. 328. Φύεται ἀστέριος] Rationem hujus nominis reddit ipse Dionysius, non quod punctis variis micantibus quasi stellata sit hæc gemma (quod de aliis quibusdam tradit Plinius lib. 37. cap. 7.) sed quod luceat οἷά τις ἀστήρ. Idem de *astrio* (nisi ibi etiam *asterius* legendum sit) refert Plinius lib. 37. cap. 9, quem & in Pallene nasci affirmat. *Candida est* (inquit) *quæ vocatur astrios, crystallo propinquans, in India nascens, & in Pallenes litoribus; intus à centro ceu stella lucet fulgore Lunæ plenæ.* Plura etiam ibidem de Asteria & Astroite legi possunt. *Lychnidem* etiam (quæ à λύχνος *lucerna* sic dicitur) describere videtur quasi quandam hujus speciem, sed vilissimam, *pessimam* enim ait *lucernarum lumini similem* esse. *Lychniten* tamen (quæ eadem esse gemma videtur) *dictum* vult Solinus, *quod in eo lucis vigorem flagrantia excitet lucernarum*, cap. 55.

V. 331. Φράζεο δ' Εὐρώπης] Postquam maximam Europæ partem explicavit, quod reliquum est in tres partes distribuit, quas κρηπῖδας vocat ; sive quod Europæ reliquæ tanquam *bases* in tabula subjiciantur, cum infimæ sint ad Meridiem (ὥσπερ κρηπῖδες ἢ ῥίζαι ὑποκείμεναι, Aristid.) sive quod singulæ mari magna ex parte ambiantur, litora vero & loca maritima κρηπῖδες *crepidines* vocantur. Hanc autem divisionem ab Eratosthene accepisse videtur, qui (teste Geographo lib. 7.) *Europam tribus magnis promontoriis procurrere* refert, τῇ μὲν ἐπὶ τὰς στήλας καθηκούσῃ, ἐφ' ἧς ἡ Ἰβηρία, καὶ τῇ ἐπὶ τὸν πορθμὸν, ἐφ' ἧς ἡ Ἰταλία, καὶ τρίτῃ τῇ κατὰ Μαλέας. Crassus autem est Eustathii error, in quem nemo qui Tabulam

lam Geographicam unquam adſpexit incidere certe poſſet, quod affirmet tres has regiones, Hiſpaniam, Græciam, & Italiam triangulum unum efficere, ex Dionyſii ſententia (quam & ipſe laudat) & τρεῖς κρηπῖδας dici, tanquam baſes, quia quodlibet trianguli latus pro baſi haberi poſſit. Ἀτοπώτατα hæc, ad quæ vel pueri ridebunt, recitaſſe eſt refutaſſe. Sed conformis eſt huic Dionyſii harum partium deſcriptioni illa Plinii & Solini, qui tres Europæ ſinus conſtituunt, quibus Hiſpaniam, Italiam, & Greciam amplectuntur, quartumque iis addunt, Thraciam & vicina comprehendentem.

V. 332. πρὸς ἠῶ] Ἠὼς manifeſto *meridiem* hic notat, vide in verſ 243: neque enim cenſendum Dionyſium, ἠῶ pro *Oriente* uſurpantem, adeo abſurde loqui, ut non modo Græciam, verum & Italiam, ipſamque Hiſpaniam (quam mox ipſe Oceano Occiduo vicinam facit verſ. 335.) in Orientali Europæ parte ſtatuat.

V. 334. Ἀλλ' ἤτοι πυμάτη] De Hiſpania paucis antea dixerat verſ. 281, ſed quaſi obiter, quia cum Europæ initium ad Columnas Herculis faceret, neceſſe habuit Hiſpaniæ, tanquam termini Europæ, mentionem facere (unde hic etiam πυμάτην *extremam* eam vocat, voce deducta à πυθμὴν *fundum*, quaſi πυθμάτην) hic vero quaſi ex inſtituto eam deſcribere aggreditur. vide in verſ 306.

V. 336. Στηλάων Ἀλύβη κεῖται μία] Κάλπην alii vocant columnam hanc quæ in Europa ſita, Abylam eam quæ in Africa eſt *Proxima faucibus utrinque impoſiti montes coercent clauſtra, Abila Africæ, Europæ Calpe, laborum Herculis metæ*, Plin. in proœm. lib 3 ic Solinus cap. 26, Strabo lib. 3. Neſcio igitur quo auctore fretus Dionyſius columnam Europæam Ἀλύβην vocet, Ἀλύβη enim & Ἀβύλη idem certe mons (voce altera ex altera per Metatheſin facta) quod ex Ptolemæo conſtat, qui, lib. 2. cap. 4, Columnam Hiſpanicam Κάλπην vocat, Africanam vero lib. 4. cap. 1. (quam alii *Abylam*) hic Ἀλύβην nominat, eadem plane voce quam Dionyſius Hiſpanicæ per errorem tribuit. Male vero hunc nodum ſolvere conatur Euſtathius, columnam Europæam à Barbaris Κάλπην, à Græcis vero Ἀλύβην dici affirmans, cum hoc nomen uni, illud alteri Columnæ a Græcis ipſis indetur, ut ex dictis conſtat; & Κάλπη, à voce Græca *urnam* ſignificante, ſic dicta ſit, ut doctis videtur, quod inſtar urnæ concava ſit. *Calpe pæne totus in mare prominens mons, & mirum in modum concavus*, Mela lib. 2. cap. 6.

τῆς

τῆς δ' ὑπένερθε Τάρτησσος] *Tarteſſi* ſitum ex Eratoſthenis ſententia deſcribit, qui eam ſtatuit eſſe συνεχῆ τῇ Κάλπῃ: & videntur hi quidem cum iis ſentire qui (ut refert Strabo lib. 3.) ſtatuerunt *Carteiam* urbem antiquitus *Tarteſſum* appellatam. Sic Plinius, lib. 3. cap. 1. (quanquam alibi aliorum ſententiam amplexus, qui eam in Gadibus locant) *Fretum ex Atlantico mari, Carteia, Tarteſſus à Græcis dicta, mons Calpe*: & Mela, lib. 2. cap. 6. *Carteia, ut quidam putant, aliquando Tarteſſus, & quam tranſvecti ex Africa Phœnices habitant.* Alii tamen Tarteſſum in inſula juxta Bætis fluvii oſtia conſtituunt, fluvio ipſi cognominem, quem olim *Tarteſſum* dictum Strabo opinatur, qui & ſententiam quorundam refert, qui Tarteſſum inter ipſa Bætis oſtia ſtatuunt: quam quidem ſententiam mordicus defendit Salmaſius in Plin. exerc. Latini tamen plerique, dum illorum ſententiam recitant qui Tarteſſum in inſula ſtatuunt, non aliam inſulam quam Gades intelligi putant; urbemque ipſam, quæ antea Tarteſſus appellata, à Pœnis Gaddir vocatam fuiſſe à Saluſtio & aliis traditur: qua de re in verſ. 456. pluribus agetur. Fortaſſe inde ortæ tam variæ de Tarteſſo urbe ſententiæ, quod *tota Turdulorum regio*, teſte Strabone (quo nomine & Turditaniam & alia vicina complectitur, nominibus iſtis, ut ipſe fatetur, indiſtincte utens) *Tarteſſis regio* olim dicta fuerit, ſicut poſtea à *Bæti Bætica*; cujus regionis partem Gades ipſas (*tenui freto, & quaſi fluvio*, ut loquitur Mela, *dirempt as*) habere poterant, ſicut Gades & Corduba præcipuæ Turditaniæ urbes à Strabone vocantur, & Geryones, qui Erythiam incoluiſſe dicitur (quæ altera eſt ex Plinii Gadibus) *Paſtor triformis littoris Tarteſſii* à Seneca vocatur. Fama etiam fuit, circa ea loca ubi Tarteſſus olim ſita, urbem à Phœnicibus conditam fuiſſe, vide in verſ. 456. Hoc alii de Gaddir ſeu Gadibus (ea enim non diſtinguenda eſſe poſtea oſtendemus) quippe celeberrima Tyriorum colonia, acceperunt; alii, nominis ratione moti, de Carteia (quam Κάρπησσον vocat Appianus, voce Tarteſſo non diſſimili) quam etiam à Phœnicibus cultam fuiſſe non modo à Mela innuitur, verum & nomen ipſum, à קרתא, ut opinor, deductum, quod Phœnicibus urbem ſignificat, indicare videtur. Si Tarteſſi nomen in Gaddir à Tyriis mutatum fuerit, ut prodit Saluſtius, ruet hæc ſententia cui auctor noſter favet: ſed & Saluſtius errare potuit, duas vicinas Tyriorum colonias in Tarteſſide regione poſitas inter ſe confundens. Profecto *non noſtrum eſt tantas componere lites*, quas nec Plinius nec Strabo dirimere auſi: interim

terim cum pares ſint calculi, neceſſitatem nullam video quæ ab auctoris ſententia, qui Tarteſſi nomine Carteiam deſcribit (quam & acris judicii viro Caſaubono placere video) diſcedere cogat.

V. 337. ῥυηφενέων] *Divitiis affluentium*, à ῥέω, vel inuſit. ῥύω, *fluo*, & ἄφενος *divitiæ*. Hiſpanorum veterum divitias, præcipue autem Turditanorum, & proximarum his gentium, quæ Bætis fluvii accolæ, multis prædicat Strabo lib. 3; apud quos montem eſſe refert argenteum dictum, & de aureis vaſis, & reliqua auri & argenti apud ipſos abundantia, ex Polybio & aliis mira narrat, ſed quæ fidem ſuperant.

V. 338. Κεμψοί θ'] Nuſquam, ut opinor, apud alium quenquam auctorem hujus populi mentio exſtat; ideo ipſos non ſub pede Pyrenæi, ſed in Vtopia quærendos cenſeo. Neſcio vero an Κελτοὶ ab auctore ſcriptum fuerit, cum *ſub pede Pyrenæi* ab eo locentur, ut videri poſſit hoc ex Herodoto deſumptum, qui Κελτοὺς quoſdam extra Columnas Herculis ſtatuit, omnium ad Occaſum habitantium ultimos, à quibus, *è Pyrrhena*, Iſtrum fluere fabuloſe refert. Veteres quidem non Gallos tantum, verum & Hiſpanos, & cæteras occidentales gentes, ſub Κελτῶν nomine, ut Boreales ſub Scytharum nomine, comprehenderunt, teſte Ephoro apud Strab. lib. 1; cujus nominis in Hiſpania veſtigium exſtat in Celticis, quos tam in Bætica quam Luſitania Geographi locant, uti & Celticos cognomine Nerios & Celtiberos in Tarraconenſi. vide Voſſ. de Orig. Idol. lib. 1. cap. 34.

V. 339. Μέσση δ' ἀμφοτέρων] In medio ſcil. inter Hiſpaniam & Græciam.

V. 341. Ὀρθόν, ἅτ' ἐκ στάθμης] De Apennini nomine mox dicetur. Hyperbolice quidem, poetico more, de montis illius rectitudine hic loquitur auctor, dum eum Italiam mediam dividere affirmat, tanquam lineam amuſſi fabrili ductam. Fabrum vero περιφράδων *Minervæ miniſtrum* vocat, quod Minervam non tantum artium quas liberales vocant, verum & mechanicarum, ut textoriæ & fabrilis, præſidem finxerint. Ita eam Argus navis fabricandæ auctorem facit Val. Flaccus, & equi Trojani Virgilius Æneid. 2.

Inſtar montis equum divina Palladis arte
Ædificant.

V. 343. ἐκ δὲ Βορείης Ἄλπιος] Hypallagen hic eſſe oportet, ſi auctorem errore liberare velimus; ut non intelligatur *à Boreali Alpium parte eſſe Apennini principium*, ſicut verba præ

ſe

ſe ferunt (cum ab Auſtrali potius earum parte oriatur, ſcilicet juxta Liguriam) ſed quod *ipſe Apenninus ab Alpibus ut Boreali ſuo termino oriatur*; qui inde ad Orientem & Meridiem vergit, Italiam fere mediam ſecans, donec ad Fretum Siculum deſinit. *Alpes* dictas veriſimile eſt à *nivium albedine*, voce ſive à Græca ἄλφος deducta, ut plerique volunt, ſive ab ipſa Latina voce *albus*, nam & *Albes* quandoque dictas Strabo teſtatur; unde *Albium Ingaunum* & *Albium Intemelium* ſic vocata cenſet, quod ſub *Alpibus* ſita ſint (ille enim Alpium principium juxta Genuam ſtatuit, quas alii ad Monœci portum, alii ad Nicæam incipere malunt) uti & Alpium finis alter juxta Iapidas *Albius* vocatur. Cum vero *Penninas Alpes* (quas vulgo *Pœninas* vocant, & à *Pœnorum* tranſitu nominatas cenſent) Livius, Annibalem in loco longe inde remoto tranſiiſſe ſtatuens, *à ſummo vertice* Gallis *incolis Pennino dicto* deducat, eandem eſſe nominis *Apennini* originem nos cum Camdeno cenſemus, nempe à *Pen* lingua Gallica & Britannica veteri *promontorium*, ſeu *montem excelſum*, ſignificante; à qua voce montium noſtratium editiſſimorum nomina, *Pen mon maur*, *Pendle*, *Pennigent*, idem Camdenus deducit.

V. 346. πλευρῆς ζεφυρίτιδος ἐκ Βορέαο] Qua Alpibus propinqua eſt, quæ Borealiſſima ejus pars eſt, ſed ab Occidentali ejuſdem partis latere, quod ſcil. Tyrrhenum mare reſpicit, cum ad Occidentem vergat illud Italiæ latus quod inter Apenninum & Tyrrhenum mare interjectum eſt, ad Orientem vero quod inter eundem & mare Adriaticum. vide verſ. 102.

V. 347. Τυῤῥηνοὶ μὲν πρῶτ'] Italiæ deſcriptionem orditur, eamque à *Tyrrhenis* auſpicatur, Ligures omittens, quippe quos Gallis accenſere videtur, ſicut à Plinio, lib. 3. cap. 20, *Capillati*, quaſi Comati Galli, vocantur. Olim ſcil. à Gallis occupata Circumpadana regione, Hetruria, Græcis Tyrrhenia, & Picenum, ad Anconam incipiens, primæ habitæ ſunt Italiæ regiones; cui poſtea Senonum regio ad Rubiconem fluvium, & Liguria acceſſit, deinde adjecta eſt ſub Auguſto tota Gallia Ciſalpina, cum Venetia & Iſtria, ut Alpes Italiæ limes haberentur: de quo vide Strab. lib. 5. & Plin. lib. 3. cap. 5. De nominibus Italiæ & eorum ratione vide verſ. 45, 77, & 78. Sed, quod ad Tyrrheniam ſpectat, quæ Latinis Hetruria dicta (licet voce à Pelaſgis accepta,) partem maritimæ ejus oræ Pelaſgos tenuiſſe, cum auctore noſtro, refert Strabo lib. 5; eos autem à Tyrrhenis, à rege Tyrrheno ſic dictis, inde pulſos refert Plinius lib. 3. cap. 5. *Vmbros* (inquit) *exegere antiquitus Pelaſgi*,

lasgi, hos Lydi, à quorum rege Tyrrheni, mox à sacrifico ritu lingua Græcorum Thusci sunt cognominati, scil. à θύω *sacrifico*. Non tamen verisimile Pelasgos è tota regione à Tyrrhenis pulsos, sed tantum è parte aliqua, deinde utramque gentem regionem tenuisse, ut Dionysius hic statuit: imo testatur Strabo à quibusdam proditum esse, *Pelasgos quosdam una cum Tyrrhenis Italiam ingressos*. Pelasgi autem vaga gens fuit, unde Πελασγοὺς dictos quasi πελαργοὺς, quod ciconiarum more vagarentur, ex Atticis historicis refert Strabo. Hetruria vero dicta videtur quasi ἑτερουρία, sive quod alter Latii terminus sit, ut sentit Isidorus, Orig. lib. 14; sive quod ab altera montis Apennini latere posita sit, inter ipsum & mare inferum.

V. 348. Οἵ ποτε Κυλλήνηθεν] *Cyllene* Arcadiæ mons est, vide in vers. 414. Ea igitur voce declarat Dionysius, se nomine *Pelasgorum Arcadas* intelligere; eos fortasse qui duce Evandro in Italiam profecti, in Hetruriæ & Latii confinio consedisse feruntur, ubi Roma postea condita, ibique Pallantæum, Arcadicæ urbi cognomine, condidisse, quod nomen postea in Palatium mutatum. Verum & alios Pelasgos in maritima Hetruriæ ora consedisse modo ex Strabone ostendimus; isque Pelasgorum gentem ex Arcadia, secundum Ephori sententiam, originem habuisse refert: licet alii ex Thessalia, ubi diutius consederunt, originem eorum petant.

V. 349. νήησαντο] A νέω *congero* deducit Eustathius ναίω, vel νάω, *habito*, quia in unum locum congregantur urbis aut oppidi incolæ: fit autem à νέω *congero*, per Epenthesin νηέω, unde Aor. 1. med. ἐνηήσαμεν, Iliad. 1. Potest igitur νήησαντο per simplex ν hic scribi, ut significet *congregati sunt*, & à νηέω deducatur. Quod si reddatur, *habitarunt*, censendum est Dionysium tali Epenthesi à νάω formasse ἐνηησάμην (α in η Ionice mutato) vel à ναίω ἐνηησάμην (jota subscripto, ut μαίνομαι ἐμηνάμην) quali Homerus à cognata voce νέω deduxit.

V. 350. μέρμερον ἔθνος] Latinos duplici epitheto ornat: ἀγαυοὺς ob inclytam fortitudinem vocat; μερμέρους vero, epitheto minus usitato, (quod fit à μερμαίρω *solicite cogito*, aut *mente revolvo*) ob solertiam & sagacitatem, quod quicquid agendum esset, prudenti deliberatione animo perpenderent; (unde Scipio, ut hic notat Henr. Stephanus, dicere solitus, se nunquam minus solum quam cum solus esset) neque enim inconsulta ferocia, sed prudentia fortitudini conjuncta, ad stupendam illam magnitudinem imperium Romanum excrevit.

V. 351. ὡς διὰ μέσσης] Non quidem medium Latium secat Thybris fluvius, (qui & Tiberis, & olim Albula dictus) sed *Latium includit à tergo*, ut habet Plinius, ab Hetruria dirimens: poetica igitur licentia *per medium* fluere dixit, cum tantum terminos ejus perstringat. Latium ab altero latere, Campaniam versus, crescente Romanorum imperio, auctum est; ut cum Latium antiquum à Tiberi ad Circeios tantum extenderetur, postea, Volscis, Oscis, & Ausonibus in Latinorum nomen transeuntibus, Latium novum usq; ad Lirin fluvium pertingeret: non tamen constat Latii nomen unquam ultra Tiberim protensum.

V. 353. βασιλήϊτατος ἄλλων] Abusiva substantivi comparatio, qualem etiam supra vers. 257. in voce θεώτερος videre est.

V. 354. ἀποτέμνεται ἄνδιχα Ῥώμην] Vere hoc quidem, nam Ianiculum, quod Romæ pars habetur, in ulteriore Tiberis ripa, & intra Hetruriæ terminos situm.

V. 355. ἐμῶν μέγαν οἶκον ἀνάκτων] Sub imperio Romano se vixisse hic declarat, idque dum Roma Monarchis, Imperatoribus scilicet, parebat. De patria quidem ejus parum constat; cum Afrum fuisse Eustathius prodat, unde Dionysius Afer vulgo dicitur; Suidas vero ἄλλοτε ἄλλον, modo Milesium, modo Corinthium, modo Byzantinum, quasi è vaga Pelasgorum gente fuisset: quid mihi verisimillimum videatur in vers. 138 expositum.

V. 356. Μητέρα πασάων πολίων] Eum florente adhuc imperio Romano vixisse ex hoc loco constat. Licet enim metropolis proprie urbem denotet ex qua coloniæ deductæ, μητροπόλεις ὅσαι πόλεις ἀποικίας ἔστειλαν, Suidas; usus tamen obtinuit ut primaria urbs cui aliæ parent metropolis dicatur: sic Hierosolyma Ἰουδαίων μητρόπολις vocatur à Strabone lib. 16. Quoniam igitur Roma tantæ orbis parti tunc imperitabat, ut ea domina terrarum, & imperium Romanum orbis imperium vulgo diceretur, hinc Romam omnium urbium metropolin vocat. Fallitur certe Eustathius, qui sub Augusto aut Nerone eum vixisse judicat: post Domitiani imperium, aut saltem eo imperante, poema hoc scriptum è vers. 210. constat: & sane videtur isto seculo vixisse, cum excisionis Nasamonum, quæ sub Domitiano accidit, vestigia recentia, vacuas scil. seu desolatas domos, suo tempore conspici potuisse indicet.

V. 357. Καμπανῶν λιπαρὸν πέδον] *Campaniæ*, quam *à campestri situ* sic dictam malim, quam à *Capua* primaria urbe, (nisi

&

& ipsa *à campis* dicta sit, quod Plinio placet, cum Strabo sic nuncupatam sentiat, quasi regionis illius *caput*) fertilitatis nomine miris laudibus à Plinio, lib. 3. cap. 5, celebratur, quippe cui *Campania felix* dicitur, & *Cereris ac Liberi certamen*, ob feracissimum tam vini quam frugum proventum; quem & L. Florus, lib. 1, imitatur: hinc Dionysius non tantum λιπαρὸν πέδον, *pingue solum*, nuncupat, verum etiam σταχύων βεβριθότα ἀμέμφως, ob eximiam frugum ubertatem.

μέλαθρον Ἁγνῆς Παρθενόπης] Periphrasis Neapolis urbis, seu loci in quo ea sita. Poetæ enim Sirenes tres fuisse fabulantes, Parthenopen, Ligeam, & Leucosiam, quæ, cum Ulyssem cantu allicere non possent, se è scopulo in mare præcipites dederunt, earum unam, nomine Parthenopen, fluctibus eo delatam, ibique sepultam fuisse fingunt, ubi Neapolis urbs postea condita; unde Parthenopen eam urbem olim dictam volunt; *Neapolis, Chalcidensium & ipsa, Parthenope à tumulo Sirenis appellata*, Plin. lib. 3. cap. 5. Sed quomodo à poetis vel fingi potuit Sirenes in aquam se præcipitando suffocatas fuisse, si monstra marina fuerint, ut pingi solent, ex parte fœminas, ex parte pisces referentia? Nimirum is vulgi error est; cum à veteribus omnibus (ut à doctissimo Vossio notatum) humana facie, inferne vero non piscibus, sed avibus, similes fuisse ferantur: unde à Plinio, lib. 10. cap. 49, inter fabulosas aves numerantur, cui Suidas & alii suffragantur; ita Ovidius Metam. lib. 5.

---- vobis, Acheloides, unde
Pluma pedesque avium, cum virginis ora geratis?

Credibile est, quod sentit Vossius, has psaltrias fuisse, Musica & cantu hospites allicientes. Cur vero Dionysius Parthenopen castam vocat? Fortasse quod Sirenes cantui deditas, Musis similem vitam egisse velit, quæ perpetuam castitatem servasse perhibentur. A virginea voce Parthenope dicta est, scil. à παρθένος *virgo*, & ὄψ *vox*; non à virgineo vultu, tunc enim per ω scribi deberet. Inepte Solinus, cap. 8, urbi huic ab Augusto Cæsare Neapolis nomen inditum refert, cum à Lycophrone Νεάπολιν appellatam, tot ante Augustum seculis, ab aliis observatum sit: verius Strabo, à Cumæis primo conditam fuisse, deinde à Chalcidensibus & aliis restauratam, & colonis auctam, hoc nomen accepisse refert, Geog. lib. 5.

V. 360. ὑπὲρ Σειρηνίδα πέτρην] Fallitur Eustathius, qui Dionysium affirmat Neapolin *Sireniam petram* hic vocare. A Neapoli jam ad alia progreditur; à qua primo ad Austrum occurrit

currit *Sirenia petra*; ultra quam Silarus fluvius (qui aliis Silaris dicitur) in Picentinis, magis adhuc ad Austrum vergens. *Sirenium* autem *petram* Minervæ promontorium vocat juxta Surrentum, quod Sirenes insedisse feruntur, talem plane situm inter Neapolin & Silarin obtinens. *Surrentum cum Minervæ promontorio, Sirenum quondam sede*, Plin. lib. 3. cap. 5. Nisi Sirenusas insulas intelligat huic propinquas, ex descriptione Strabonis lib. 5. & 6: licet eæ ex Ptolemæi descriptione longius hinc distare videantur.

V. 361. Πικεντίνοι Σιλάριο] Picentini [illegible]i juxta quos Silaris fluit, quos Dionysius Πικεντίνους vocat, à Picentibus illis oriundi feruntur qui maris Adriatici accolæ sunt. De Silari, qui Silarus hic vocatur, tradunt Strabo, & Plinius lib. 11. cap. 10, virgulta in eum injecta lapidescere.

V. 362. Ἄγχι δὲ Λευκανοί] *Lucanos* à Samnitibus ortos, duce *Lucio* quodam, à quo *Lucani* dicti, tradit Plinius, lib. 3. cap. 5. Horum fines à Silari ad Laum fluvium, Strab. lib. 6; dehinc usque ad Siculum fretum (ubi Leucopetra promontorium, ultimus Apennini terminus) Brutii, qui Straboni & aliis Βρέττιοι, ideoque ea vox, quam & Eustathius agnoscit, pro Βρύττιοι, quod vulgo hic legitur, reponenda videtur. Brutios autem à Lucanis quasi apostatas ipsorum lingua dictos, quod, cum Lucanorum pastores olim fuissent, ab iis descivetint, refert Strabo lib. 6. Nec dissimilia de gentis origine tradit Iustinus lib. 23, de nomine tamen dissentiens. Lucaniæ & Brutii pars Orientalis, à Rhegio Tarentum usque, Græcorum coloniis occupata est, unde *Magna Græcia* dicta est: *Græcia* quidem ab incolis Græcis; *Magna* vero non respectu Græciæ proprie dictę, sed respectu Græcarum urbium (è quibus sunt Cumæ, Neapolis, Arpi) hic illic per reliquam Italiam sparsarum. vide Alex. ab Alex. Gen. di. Lucaniam & Brutium *Italiam minorem* Strabo appellat, eique Italiæ nomen primo & proprie convenisse testatur: vide in vers. 77.

V. 364. Κεῖθεν δ' ἐς Βορέην] A Leucopetra promontorio, ab albo rupium colore sic dicto, Boream versus occurrit promontorium *Zephyrium* vocatum (quod inde in Græciam *Zephyrus* spiret) ubi Locri, inde *Epizephyrii* dicti, Zaleuci legibus clari, Locrorum in Græcia ipsa coloni.

V. 365. οἵ ποτε [illegible] ἐπῆλθον] Cum ipsi *Locri* in Græcia siti bifariam, vel, ut alii volunt, trifariam dividantur (alii enim sunt *Ozolæ* vel *Hesperii* denominati, ab Occidentali Græciæ latere, ad Crissæum sinum; alii *Epicnemidii*, à *Cnemide* promontorio

torio, Eubœæ adverſo, nuncupati; quibus aliqui *Opuntios* accenſent, tanquam eorum partem, alii ab iiſdem diſtinguunt) plurimi quidem *Locros Epizephyrios Ozolarum* ἀποίκους cenſent: quorum equidem ſententiam libens amplector, cum eam Strabo tueatur, & ab Euanthe quodam coloniam deductam referat Alii tamen, è quibus eſt Ephorus, à *Locris Epicnemidiis* vel *Opuntiis* oriundos ſtatuunt; quorum ſententiam ſequitur Virgilius, dum *Narycios* vocat *Italicos* hoſce *Locros*,

Hic & Narycii poſuerunt mœnia Locri.

Naryx enim *Opunti* vicina fuit civitas, Ajacis Oilei patria, de qua Hom. Il. β'. vide Salm. Plin. exer. Conciliari tamen non incommode poſſunt iſtæ ſententiæ, quod ipſi *Locri Ozolæ*, à quibus *Epizephyrii* deducti, τῶν Ἐπικνημιδίων ἄποικοι fuerint, teſte Strabone lib. 9; ab *Epicnemidiis* igitur prima omnium origo. Euſtathius quidem *Italicos Locros* Λοκρῶν Ὀζολῶν ἀποίκους fuiſſe ſentit; ſed utroſque *Locros in Græcia ſitos* turpiter confundit, dum hanc Dionyſii fabulam enarrans, quod Locrenſes hi, ſervi quondam τῶν in Græcia Λοκρῶν, dominis in bello abſentibus, eorum uxores conſtupraverint, deinde dominorum reducum iram metuentes, cum ipſis aufugerint, *ſervos fuiſſe* dicit παρὰ τοῖς Ὀζόλαις Λοκροῖς τοῖς πρὸς τῷ Κρισσαίῳ κόλπῳ τῷ κατὰ τὴν Εὔβοιαν. Vere quidem *à Locris Ozolis*, qui ad Criſſæum ſinum, originem eorum accerſit, quod quidem è Strabone habet (licet neque is, neque alius quiſquam quem ſcio Geographus fabulæ hujus meminerit;) ſed dum juxta Eubœam ſinum iſtum ſtatuit, jam omnia miſcet, *Ozolas Epicnemidiis*, occaſum ortui, Criſſæum ſinum ἀτοπωτάτως in aliud Græciæ latus transferens.

V. 367. ὅτι προχέησιν Ἄληκα] *Alecis* fluvii Ptolemæus non meminit, neque is eſſe poteſt quem nomine Locani deſcribit, quod ſentire videtur Ortelius; Locanus enim à Boreali Locrorum latere ab illo ſtatuitur, at Alex Rheginum agrum à Locrenſi diſterminat, teſte Strabone lib. 6; qui etiam ſingulare quiddam refert de cicadis hujus loci, quos in Rhegino agro mutas eſſe tradit, cum in Locrenſi vocales ſint, quod Locrenſis ager apricus ſit, Rheginus umbroſus: Idem refert Plinius lib. 11. cap. 27; nec Strabonis ea de re ſententiam improbat Voſſius.

V. 368. Τοὺς δὲ μεθ' ἑξείης Μεταπόντιοι] Non recto ordine enumerat has Magnæ Græciæ urbes, nam inter Locros & Metapontum Croton & Sybaris interpoſitæ; ſed hæc ita accipienda, quod poſt Locros, deinceps Metapontum, Croton, & Sybaris,

F

baris, licet in his tribus recensendis nullus ordo servetur. *Metapontum* autem (quod Μεταπόντιον Græci vocant) à Pyliis conditum ferunt Strabo lib. 6, & Solinus cap. 8 : & primo quidem Μέταβον à conditore *Metabo* dictum refert Antiochus apud Strabonem, deinde in *Metapontium* nomen mutatum; quod inde accidisse sentit Salmasius, quod à Metabo, viri nomine, Μεταβὸς Μεταβεῖνος urbs diceretur, inde vero Latini *Metapontum* formarent, sicut Ὑδροῦντα *Hydruntum*, Πυξοῦντα *Buxentum* vocarunt.

V. 369. ἐϋστεφάνοιο Κρότωνος] Non temere additum hoc epitheton, quod tamen proprie *civibus* convenit, *urbi* tantum μετωνυμικῶς : licet enim Henr. Stephani interpretatio non omnino rejicienda sit, qui hæc verba παραφράζων reddit, *bonis mœnibus munitæ Crotonis* (cum Θήβη ἐϋστέφανος eo sensu à poeta dicatur;) mihi tamen magis arridet Eustathii sententia, ut aliquid huic urbi peculiare Dionysius hoc epitheto innuat, quod scil. cives (quorum unus fuit πολυθρύλλητος ille Milo) celebres athletæ essent, & toties in Olympicis aliisque ludis gymnicis *oronarentur*; nam una Olympiade, teste Strabone lib. 6, septem viri qui stadio vicere omnes Crotoniatæ fuere; unde ortum adagium, Κροτωνιατῶν ἔσχατος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πρῶτος. Urbem hanc ab Achæis, duce Myscello, conditam inter Æsarum & Neæthum fluvios, ibidem refert Strabo.

V. 371. Λακινιάδος δόμον Ἥρης] *Lacinias* Iuno à *Lacinio* promontorio, quod 150 stadiis à Crotone distat, denominata est, ubi templum illi conditum, donis olim opulentum, teste Strabone lib. 6 : de hoc Virg. Æn. 3.

--- *attollit se diva Lacinia contra.*

V. 372. χωσαμένοιο] A χολή, vel χόλος, *bilis*, fit χολόω *iram accendo*, & hinc per syncopen vox poetica χόω, unde aor. α med. χωσάμενος *iratus*. Vnde hæc Iovis ira concitata, vide quæ in versum 374 annotata.

V. 373. δειλαίη Σύβαρις] *Sybarin* inter fluvios Crathin & *Sybarin* (à quo nomen adepta est) *ab Achæis* conditam refert Strabo, à *Trœzeniis* Solinus: utrumque verum; hi enim illis misti, ex Aristotelis sententia, Polit. lib. 5, Τροιζηνίοις Ἀχαιοὶ συνῴκησαν Σύβαριν. Tanta incrementa hanc urbem cepisse, ut urbibus 25 imperitarit, tradit Strabo; qui & aliud incredibile fere subjungit, trecenta scil. hominum millia contra Crotoniatas in aciem eduxisse. Sed felicitatem nimiam luxuria consequuta, (unde Συβαρίζειν & *Sybariticæ mensæ* in proverbium abierunt) quæ ipsis exitio fuit, ut historici testantur. Equos enim

enim ad tibiarum modulationes saltare instituerunt: quo cognito, Crotoniatæ tibicines in aciem produxerunt, quorum cantu equi ad saltationem incitati omnia turbarunt. vide Erasm. in Chiliad. Postea captam urbem Crotoniatas, immisso flumine, aquis obruisse refert Strabo: aliam deinde urbem ab Atheniensibus & aliis in propinquo conditam, quam *Thurium* appellarunt; Romanos tandem, Thuriis attritis, colonos eo misisse, *Copias*que urbem nuncupasse.

V. 374. Μηναμδύες ὑπὲρ αἶσαν] Quam exitii causam hic innuat Dionysius, dum eos *Iove valde irato* periisse indicat, hoc postea subjiciens de furiosa Olympicorum præmiorum cupiditate, vix satis constat. Narrat vero Eustathius eos τὰ ἐν ναῷ ἀναθήματα, dona Iovi Olympio dedicata, diripuisse; quæ hic Ἀλφειοῦ γέρα vocantur, quod Iovis Olympii templum positum esset in Olympia, quæ & Pisa, Elidis urbe, quam Alpheus fluvius alluit: urbi Olympiæ nomen impositum ferunt ab Olympo monte vicino, Thessalico Olympo cognomini, vide Strab. lib. 8. Hæc quidem commodissima videtur interpretatio, si qua melioris historiæ fide firmetur. Receptius tamen est, (quod non modo Eustathius, verum & Stephanus περὶ πόλεων, & alii tradunt) *eos oraculo monitos, Sybarin tunc interituram, cum hominem plusquam deum colerent: idque evenisse cum ab hero servus flagris cæsus primo in templum confugeret, nec tamen dominus à verberibus temperaret; cum vero ad herilis patris sepulcrum confugeret, tum demum, monumenti paterni veneratione, abstineret.* Hinc Iove irato, in perditissimam luxuriam eos ruisse ferunt, quam proximam fuisse exitii causam apud omnes constat. Oraculum, de quo modo dictum, ab Erasmo in Chiliad. è Stephano recitatur.

Εὐδαίμων Συβαρῖτα, πανευδαίμων σὺ μὲν αἰεὶ,
Ἐν θαλίῃσι θεὰν τιμῶν γένος αἰὲν ἐόντων·
Εὖτ' ἂν δὴ πρότερον θνητὸν θεοῖο σεβίζῃ,
Τηνίκα σοι πόλεμός τε καὶ ἔμφυλος στάσις ἥξει.

Quod si Iovis iram hac de causa commotam exitium Sybaritis attulisse innuat Dionysius, versus hic nihil aliud indicat, quam eos olim in Olympicis ludis, pro præmiis ibi propositis, supra modum (hoc est, summo studio) contendisse, insana quadam laudis cupidine; ad excidii vero causam nihil pertinet. Olympia ad Alpheum celebrata fuisse notissimum;

Alpheus stadio notus Olympico. Senec. in Thyest.

V. 375. Σαυνῖται δ' ἐπὶ τοῖσι] A magna Græcia ad mediterraneos Italiæ populos digreditur: qui licet plures essent,

 duas

duas tantum gentes, ut reliquis illustriores, nominat, Samnites frequenti & internecina cum Romanis dimicatione, & Marsos Sociali bello (quod & Marsicum vocant) nobilitatos. vide L. Flor. lib. 3. cap. 18. & Strab. lib. 5. *Samnites* à Strabone Σαυνῖται vocantur, à Stephano & aliis Græcis, uti hic ab auctore, Σαυνῖται; ita Plinius lib. 3. cap. 12, *Græci Saunitas dixere.*

V. 376. Καὶ Μαρσῶν θοὰ φῦλα] *Marsi* longe à magna Græcia siti, prope Albam scil. & Latii terminos, Plin. lib. 3. cap. 10. (ideo errat Eustathius, qui Calabris & Iapygibus eos conterminos putat) hic enim digressio fit à maritimis ad mediterranea, ut modo dictum. Fortasse θοὰ φῦλα vocat, quod venatione & cursu exercitari solerent, quod eorum terra in Apennino sita feris abundaret; unde Hor. Od. 1.

Seu rupit teretes Marsus aper plagas.

Τάρας δ' ἄλλοθ' ἐγγύθι κεῖται] A mediterraneis ad maritima, & magnæ Græciæ oram modo relictam, hic revertitur; ubi describenda restat urbs inclyta, quæ Græcis Τάρας, Latinis vero *Tarentum* (ut Ἀκράγας *Agrigentum*) dicitur. Substantiva autem hujus formæ masculina sunt, ut notat Eustathius; sic Virg.

Arduus hinc Agragas ———

Fœmininum igitur ἣν ad vocem Τάρας non nisi per Synthesin referri potest, ut scil. πόλις subintelligatur.

V. 377. Ἣν ποτ' Ἀμυκλαίων] Cum tam *Amyclæ* quam *Lacedæmon Laconiæ* urbes fuerint, *Amyclæos* per Synecdochen pro quibusvis *Laconibus* ponit, deinde per Metalepsin pro *Lacedæmoniis*. Tarentum enim à Lacedæmoniis quibusdam, quos Παρθενίας vocarunt, occupatum ferunt, qui ex promiscuo juvenum cum fœminis quibusvis concubitu nati sunt, dum viri plerique voto obstricti Messenes oppugnatione diu tenerentur: vide Just. lib. 3. Hi, seu ob generis notam pudore affecti, seu (ut refert Aristoteles Polit. lib. 5.) ob seditionem motam, urbe cedere coacti, duce Phalantho Tarentum profecti (à Tarante quodam, ut dicitur, antea conditum) urbem vi ceperunt, eamque habitarunt, expulsis veteribus incolis: vide Strab. lib. 6, & Justin. lib. 3. πολίζειν igitur non hic significat ipsa mœnia struere, ea enim antea condita fuerant, sed οἰκίζειν, sicut ab Aristotele παρθενίαι dicuntur Τάραντος οἰκισταὶ, Tarentinæ scil. coloniæ deductores, & *gentis*, (ut Virgiliana phrasi utar) non mœnium, *conditores*; sicut

ſicut Dionyſius ipſe Tarentum *forti Marte*, hoc eſt, armorum vi, ab his occupatum indicat.

V. 378. Ἐξείης δ' ἐπὶ τοῖσι] *Iapygia* (à qua Ἀργέστης ventus Ἰάπυξ etiam dictus, quod ex hac regione in Græciam ſpiraret) aliquando late ſumitur, ut non modo Apuliam, verum & Calabriam & Salentinos comprehendat, unde promontorium Salentinum *Iapygium* etiam vocatur, Ptol. lib. 3. aliquando ſtricte pro Apulia ſola, cujus oppidum Barium, teſte Plinio, *Iapyx* olim dictum, ab *Iapyge* Dædali filio; à quo & regionem ipſam *Iapygiam* dictam ferunt, cum coloniam Cretenſium eo deduxerit, teſte Strabone lib. 6. Et hoc quidem ſenſu Iapygia à Dionyſio hic ſumitur, cum à Calabria diſtinguatur, pro regione ſcil. à Tarento & Brunduſio Hyrium uſq; extenſa, univerſim à Latinis *Apulia* nuncupata; cujus partem juxta Hyrium & Garganum montem incoluerunt qui Græcis *Daunii* dicti, partem alteram inter Aufidum fluvium & Brunduſium qui *Græcis Peucetii*, *Latinis* vero (teſte Plinio lib. 3. cap. 11. & Strab. lib. 6.) *Pediculi appellati*. *Calabriæ* vero nomen hic, ut à *Plinio* & aliis, peninſulæ tribuitur inter Tarentinum ſinum & Ionium mare incluſæ (*Meßapiæ* à *Meſſapo* duce olim etiam dictæ) quæ *Calabros* proprie dictos, & *Salentinos* Iapygio promontorio proximos, ubi Salentini campi, complectitur. Hæc populorum horum diviſio apud Ptolemæum lib. 3. cap. 1. habetur, cui Strabo aliique in pleriſque conſentiunt. Plinius quidem & Solinus cum his in reliquis concordant, ſed in eo errare videntur, quod, contra aliorum auctoritatem, *Peucetiam* eandem cum *Calabria* ſeu *Meſſapia* faciunt, quam alii pro *Apuliæ* parte habent quam incolunt quos ipſe Plinius *Pediculos* vocat. πευκετίων, οὓς ποιδίκλους καλοῦσι, Strab. lib. 6. Nec minus à cæteris diſſentit Strabo, dum *Iapygiæ* nomen *Meßapiæ* ſeu *Meſapiæ* (pro qua voce corrupte Euſtathius Μεσαπυγίαν habet) hoc eſt peninſulæ in qua Calabria, proprium facit. Longe vero major eſt Ortelii error, cui nebulæ hæ tantas tenebras offuderunt, ut *Iapygiam*, *Salentinam*, *Peucetiam*, *Meſſapiam*, *Apuliam*, *Calabriam* Synonyma eſſe ſtatuat, pro peninſula modo deſcripta. Licet enim de veteribus illis, & partim obſoletis, Græcorum nominibus, *Meßapia*, *Peucetia*, *Iapygia*, parum apud auctores conveniat, unde aliqua nominum confuſio orta; nemo tamen veterum *Apuliam* intra peninſulam iſtam ſtatuit: nam de nominibus Romanis uſitatis, *Apulia*, *Calabria*, & *Salentinis*, apud omnes convenit, peninſulam ſcil. à *Calabris* &

Salentinis coli, extra eam à Brundusio ad Garganum montem *Apuliam* extendi. Ita Strabo de peninsula loquens, Græcis *Messapia* dicta, οἱ δ' ἐπιχώριοι τὸ μέν τι Σαλεντίνους καλοῦσι τὸ περὶ τὴν ἄκραν τὴν Ἰαπυγίαν, τὸ δὲ Καλαβρούς· & paulo post de regione peninsulæ isti proxima, in qua Daunii & Peucetii Græcis dicti, οἱ δ' ἐπιχώριοι πᾶσαν τὴν μετὰ τοὺς Καλαβροὺς Ἀπουλίαν καλοῦσι. Sic Ptol. lib. 3. cap. 1, & Plin. lib. 3. cap. 11. *Apulia* autem dicta videtur quasi ἀπειλία *aprica*, (εἵλη enim *calor solaris*) ut statuit Scaliger in Varr. & Salmasius in Plin. exerc.

V. 379. μέσφ' Ὑρίοιο] Hæc proculdubio est ea urbs quam Herodotus Ὑρίην vocat, & in *Iapygia* à Cretensibus conditam refert; quo nomine *Thyræos* aut *Veretum* ab eo intelligi Strabo opinatur, inde in errorem ductus, quod *Calabriam* ab eo putarit, Strabonis ipsius more, *Iapygiam* vocari, ideoque irrito labore in Calabria Ὑρίην quæreret; cum ille hoc nomine *Apuliam* notet. Strabonis sententiæ errorem aliquem subesse sensit Casaubonus, erroris tamen ansam non apprehendit, nec rem ipsam, quod aiunt, acu tetigit.

V. 381. Πόντον ἐς ἀγχίπορον Ἀκυλήϊον] *Aquileia* Carnorum urbs est, Plin. lib. 3. cap. 18. & Ptol. lib. 3. cap. 1, in intimo sinus Adriatici recessu, cui vicinum *Tergeste*, nonnullis Græcis Τέργεστρα, in Istriæ & Carnorum confinio; unde is Adriæ μυχὸς qui Plinio sinus *Tergestinus*, Dionysio & Stephano Ἀκυλήϊος, quasi *Aquileiensis*, dicitur: quem sinum versus flecti Adriaticum mare affirmat auctor à Gargano promontorio, ubi Hyrium urbs sita; nam ad Garganum usque recta ad Septentrionem fertur, inde vero usque ad ultimum recessum ad occasum æstivum. Ita ab Apulia ad ultimum Adriatici sinus recessum transit auctor, Picenum, & alias interjectas Italiæ regiones, transiliens, ut apud Græcos minus celebres: Italiam tamen, ad Adriatici maris oram, usque ad Venetiam & Carnos producit, vide vers. 388: quamvis enim verisimile sit quod asserit Strabo lib. 4, Venetiæ incolas à Venetis Gallis Oceani accolis oriundos, receptius tamen fuit eos ab Henetis Paphlagonibus, duce Antenore, eo deductos fuisse; ideo eos à Gallis distinguit auctor, & inter Italicos populos recenset.

V. 384. Κεῖθεν δ' εἰς αὐγὰς] Sinus Adriatici περίπλουν prosequitur secundum litoris flexum: quod quidem ut ab Apulia ad ultimum recessum, ubi Aquileia & Tergeste, ad Occasum æstivum protenditur; ita hinc ad Liburniam

&Dal-

& Dalmatiam ad Ortum hybernum reflectitur.

V. 386. Ὑλλείων χθόνα πᾶσαν] *Hyllidem* hanc regionem (cujus neque Ptolemæus neque Strabo meminit) ex Apollodoro describit Eustathius, quod sit peninsula circuitu Peloponneso æqualis, 15 magnas civitates continens. Sed nulla tanta peninsula est in toto hoc tractu. Eam ad Liburniæ & Dalmatiæ confinia, inter Scardonam & Salonas, statuit Plinius lib. 3. cap. 32, ambitu multo minore eam circumscribens, qui tamen nimius est; *Promontorium,* inquit, *Diomedis, vel, ut alii volunt, peninsula Hyllis, circuitu C M passuum.*

V. 387. Βουλιμέων τ' ἀκτὰς] Non alios intelligere potest, quam eos qui *Bulliones* Straboni lib. 7, & Plinio lib. 3. c. 22, appellantur, quos inter Apolloniam & Ceraunios montes locant, in Illyrica Macedoniæ ora, ubi etiam Βυλλὶς civitas à Ptolemæo statuitur. Cum igitur, teste Eustathio, nonnulla exemplaria Βουλινέων per ν hic habeant, ego istam lectionem, ut quæ ad Bullionum nomen propius accedit, vulgatæ hic præferendam judico. Videtur autem verum Bullionum situm Dionysius ignorasse, cum immensum dicat tractum esse ab his ad Ceraunios montes. Longus enim terrarum tractus inter Hylleos & Bulliones intercedit, tota scil. Dalmatiæ longitudo, & Illyricæ Macedoniæ pars; Bulliones vero à Ceraunüs non longe distant.

V. 388. Ἰλλυρικὴν περὶ χέρσον] *Illyridem*, quæ Ptolemæo & aliis Liburniam & Dalmatiam comprehendit, & à Strabone ultra Dalmatiam extenditur ad Acroceraunios montes & Epiri confinia, pro hac ultima solum parte sumit Dionysius quæ inter Dalmatiam & Acroceraunia sita est, quæ postquam Macedoniæ regibus paruit, sub Macedoniæ nomine comprehensa est, licet ab Illyricis gentibus coleretur, teste Strabone lib. 7, inter quas Bulliones & Taulantii ab eo numerantur. vide in vers. 97.

V. 389. Κεραύνια] Montes hi, qui aliis *Ceraunii*, aliis *Acroceraunii* dicti, Illyridis partem Macedoniæ additam ab Epiro disterminant: *In ora oppidum Oricum, à Colchis conditum, inde initium Epiri, montes Acroceraunia*, Plin. lib. 3. cap. 23. Hoc vero nomen sortiti sunt à κεραυνὸς *fulmen*, quasi *fulminis ictibus obnoxii*, unde & Pyrenæos dictos aliqui statuunt;

— *feriuntque summos*
Fulmina montes. Horat. lib. 2. Od.

V. 390. Κεῖνον δ' ἂν περὶ κόλπον] Circa sinum Ionium, seu Adriatici initium (vide in vers. 94.) apud Illyricam gentem,

 quos

quos Strabo Ἐγχελέας vocat, eosque inter Apolloniam & Ceraunios montes locat. de quibus Lucanus lib. 3.

---- nomine prisco
Encheliæ versi testantes funera Cadmi.

Ἔγχελυς enim anguillam significat, quæ

---- longæ cognata colubræ est.

Fabula autem hac de *Cadmi* & *Harmoniæ* uxoris tumulo in Illyride conspecto, iisque in ora ista in serpentes conversis, ex Eustathii sententia, significatur eos Thebis huc profectos, cultiores mores hic exuisse, & in Barbariem degenerasse: notari etiam potest eos inopem vitam hic egisse, tanquam animalia humi repentia & in cavernis latentia. Fortasse vero sub fabulæ hujus involucro mysterium aliud poetæ, ut sæpe solent, occuluerunt. Ut enim *Palladis* nomine, quam sapientiæ deam vocant, & nomine *Mercurii*, quem eloquentiæ deum indigitant, non raro ipsam *sapientiam* & *eloquentiam* intelligunt; ita *literas & civilem cultum* denotare possunt sub nomine *Cadmi* (quem primum *literarum inventorem* produnt, Solin. cap. 13:) quod quidem nomen à *κάζω orno* deducitur, unde & *κόσμος mundus*; nisi à קדם *Oriens* deduci malis, quod Phœnice, *Orientalis regio*, Cadmi patria habeatur, atque inde literæ & cultiores mores, per Phœnicum navigationes, in Græciam pervenerint. Nomine *Harmoniæ* etiam *cultura & concinnitas morum* non obscure significatur. Per draconem à Cadmo Thebis interfectum, literas efferam Barbariem è Græcia sustulisse fortasse indicatur: quod vero Cadmum & Harmoniam, Græcia peragrata, ad Illyridis terminos profectos, & ibi in serpentes mutatos, & tumulo conditos ferant, exstinctam, ubi in istam oram pervenitur, & prorsus sepultam jacere omnem literaturam & civilem disciplinam, ac plane in Barbariem conversam, non incommode innui potest.

V. 393. ἀπ' Ἰσμηνοῦ] A Thebis quas *Ismenus* fluvius præterlabitur, Solin. cap. 13.

V. 395. ἐρηρέδαται δύο πέτραι] Ἐρηρέδαται Ion. pro ἐρηρεισμέναι εἰσὶ, 3a plur. præt. pass. à verbo ἐρείδω: fit autem à 3ª pers. sing. ἤρεισται, & addita reduplicatione Attica ἐρήρεισται, mutato σ in δα, ut à πέφρασται πεφράδαται. Fabulam hanc de duabus petris in hac Illyridis ora, quas collidi refert tanquam Planctas aut Symplegadas, (vide vers. 144.) quoties incolis regionis illius bellum aut aliud malum impendet, ut motu illo, tanquam deorum monitu, mala futura prænuntiarentur, non alibi reperio.

ITALIÆ, (demptâ Galliâ, Cisalpina) ac GRÆCIÆ, et ASIÆ Minoris Tabula antiqua
PONTI EUXINI PARS
Mysiæ inferioris pars
Mysiæ Superioris pars
THRACIA
MACEDONIA
GRÆCIA
PELOPONNESUS
ITALIA
SICILIA
ILLYRIS
Mare Thuscum
Tyrrhenum Seu Inferum
Mare Ionium Seu Adriaticum
Mare Siculum
Mare Libycum
Mare Ægæum
Mare Creticum
Mare Lycium
M. Carpathium
Mare Myrtoum
Adriaticus
PHRYGIA
ASIA MINOR
Propontis
Lemnos
Lesbos
Chios
Cyclades
Sporades
Cretæ pars

V. 39
liæ pars
Iliad. β.
Deucali
utrumqu
rinthiacu
Thessali
paruit)
Græcia p
cap. 15,
more, q
compete
ti *Græciæ*
enumera
garis. H
Strabo e
dem Gra
ladem pr
loponnesu
unde Gr
divisa. I
sumit, d
Oricum
& Thrac
re, illa
Græciæ
nesum ta
separata
attingit,
Latini re
est. Sed
Græcis,
bone lib
constat.
quod an
& Strabo
se (licet
das teste
ἀψὰν jux
citatur.
vit, apu
Græcos,

V. 398. Πρὸς δὲ νότον] Ἑλλὰς primo ſolum aliqua Theſſaliæ pars fuit, teſte Strabone lib. 9. (quod & ex Homero Iliad. β. conſtat) in qua & Ἑλλὰς urbs, eamque ab *Hellene* Deucalionis filio ſic denominatam tradunt: poſtea inde ad utrumque mare, Ionium ſcil. & Ægæum, & iſthmum Corinthiacum, Ἑλλάδος nomen protenſum eſt. Deinde (excluſa Theſſalia, à qua nomen ipſum cepit, poſtquam Macedonibus paruit) à Thermopylis ad iſthmum extenſa eſt Ἑλλὰς, ſeu *Græcia proprie dicta*; quibus limitibus à Ptolemæo, lib. 3. cap. 15, terminatur, cui eadem *Achaia* dicitur, Romanorum more, qui nomen hoc, ſtricte uni Peloponneſi regiunculæ competens, ob celebrem eo tempore *Achæorum* famam, toti *Græciæ proprie dictæ* indiderunt. *Helladis* regiones Mela ſic enumerat, *In Græcia Doris, Locris, Phocis, Bœotis, Atthis, Megaris.* His *Ætoliam* Ptolemæus & plerique alii adjiciunt; Strabo etiam *Acarnaniam*, & univerſam *Peloponneſum*. Tandem Græciæ nomen latius extenſum eſt, ut non modo *Helladem proprie dictam* (quæ & *Achaia* lato ſenſu vocata) ac *Peloponneſum*, verum & *Macedoniam* & *Epirum* complecteretur: unde Græcia late ſumpta ſecundum partes has quadrifariam diviſa. Et in lato quidem ſenſu Dionyſius Græciæ nomen ſumit, dum ad meridiem *ſuper* (hoc eſt, *ultra*) Thraciam & Oricum ejus initium facit, ut Chaonia (in qua Oricum urbs) & Thracia ejus termini Boreales ſint, hæc ab Orientali latere, illa ab Occidentali; ita Epirum & Macedoniam intra Græciæ terminos includit (vide verſ. 427, & 430.) Peloponneſum tamen ab ea ſecludit, tanquam mari, inſulæ inſtar, ſeparatam, niſi quod iſthmo exiguo, tanquam veſtigio, eam attingit, vide verſ. 406. Quod ad *Græciæ* nomen attinet, qua Latini regionem hanc notant, ejus quidem obſcura origo eſt. Sed non modo à Latinis, verum & à vetuſtis quibuſdam Græcis, inter quos eſt Lycophron (ut & Callimachus à Strabone lib. 5. citatus) regionis hujus incolas Γραικοὺς dictos conſtat. Quod quidem nomen ortum videtur ἀπὸ τῆς Γραίας, quod antiquum fuit Bœotiæ oppidum, cujus Homerus Il. β'. & Strabo lib. 9. meminerunt; cum ab oppido enatum fuiſſe (licet totius tandem gentis commune factum fuerit) Suidas teſtetur, Γραικοὶ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ κώμης τινός· & γῆν Γραϊκὴν καλουμένην juxta locum iſtum nominet Thucydides, ut à Stephano citatur. Poſtquam apud Græcos ipſos appellatio hæc exolevit, apud Latinos tamen retenta eſt, qui populum *Graios* & *Græcos*, & regionem ipſam *Græciam*, perpetuo nominant.

V. 403.

V. 403. Πέλοπος δ' ἐπὶ νῆσος] Πέλοπος νῆσος per tmesin vel dialysin compositæ dictionis hic appellatur, quæ Πελοπόννησος, tanquam *Pelopis insula*, vulgo dicitur. Ea quidem proprie non insula, sed χερσόνησος est; sed isthmi angustia effecit ut non tantum insula nominetur, verum etiam inter insulas quandoque numeretur, ut à Ptolemæo lib. 7. *Peloponnesus* autem dicta est à *Pelope*, qui è Phrygia coloniam eo deduxit, ibique regnavit, teste Strabone lib. 7. (Πέλοψ μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας ἐπαγαγόμενος λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Πελοπόννησον) cum antea, Plinio teste, *Apia* & *Pelasgia* diceretur. *Argos* etiam, teste Strabone lib. 8, tota peninsula olim vocata (ut multis testimoniis ex Homero adductis probat) & quidem *Argos Achaicum*, ut à Thessalia distingueretur, quam *Argos Pelasgicum* vocarunt: licet enim Pelasgi, vaga gens, in Peloponneso aliquando consederint, (unde & ea Pelasgia dicta) præcipue in Arcadia, vide vers. 348; diuturnior tamen eorum sedes in Thessalia fuit. Peninsula hæc in sex regiones divisa est; ita Mela lib. 2. cap. 3, *In Peloponneso Argolis, Laconice, Messenia, Achaia, Elis, Arcadia.*

V. 404. Εἰδομένη πλατάνοιο] Similitudo hæc (quæ apud Strabonem lib. 8. & Plinium lib. 4. cap. 4. habetur) cum re ipsa optime congruit. Peloponnesus enim, ut & platani folium, rotunda fere est, nisi quod sinubus multis (ut folium istud laciniis) intercisa est; folii vero pediculo isthmus simillimus est, quem etiam murinæ caudæ ob tenuitatem & angustiam confert Dionysius, folium μυουρίζον vocans, à μῦς *mus*, & οὐρὰ *cauda*, quasi tenuem habens pediculum caudæ murinæ similem.

V. 407. Φύλλῳ δ'] Nomen hoc à verbo ἔοικε, quod in v. 405. præcessit, regi arbitror; ut sensus sit, *Continens vero rotundum ambitum habens folio circumflexuoso* similis est. quod si advertisset Henr. Stephanus, non necesse fuisset (quod ipsi visum necessarium) ut ad insolens aliquid in reddenda voce περίμετρος confugeret; neque enim opus fuit ut περίμετρος reddatur *similis*, cum ἔοικε subintelligatur, neque ut poni censeatur pro κατὰ περίμετρον, *in ambitu*, cum commode reddi possit per adjectivum *rotunda*, (quæ quidem vera est Peloponnesi figura, sinubus exceptis) eaque significatione adjective usurpatur apud Homerum Odyss. β'. & τ'.

V. 408. ἐστεμμένη] *Circumdata.* vide vers. 4.

V. 409. Τειρυλίδος ἤθεα [vel ἔθνεα] γαίης] Ab Eleis incipit, quorum regio Iovis Olympici templo in Olympia urbe (quam

(quam eandem cum Pisa fuisse Stephanus de urb. & Ptolemæus testantur, unde & eam *Pisam Iovis* vocat Seneca in Troad.) & Olympicis ludis clara fuit. Regionem eam, aut saltem ejus partem, Τριφυλίδα hic dici, versu 413 cum hoc collato, constat. Τριφυλίαν quidem dictam eam Eleæ regionis partem quæ Messeniæ contermina, juxta Alpheum fluvium & Lepræum civitatem, confirmat Strabo lib. 8, qui & sic dictam refert ἀπὸ τοῦ τρία φῦλα συνεληλυθέναι, quod *tres gentes*, *Epei* scil., *Minyæ* (vel Arcades quidam, ut alii volunt) & *Elei* in unum corpus coiverint. Corrupte igitur Τριφυλλίδος λ geminato vulgo hic legitur. Videtur autem hic per Synecdochen Τριφυλὶς γῆ pro tota Elide poni; quæ regio, Elidi urbi cognominis, ab Alpheo ad Achaiam protenditur.

V. 410. ἐρατεινότατος ποταμῶν] Non potest epitheton hoc referri ad fabulam vulgatam de Alpheo Arethusæ amore capto, & subter mare Siculum ad ipsam labente, (de qua Virg. Æneid. 3.) ut Eustathius interpretatur; vox enim ἐρατεινὸς non *amantem* aut *amatorium*, sed *amabilem* significat; ideo *amœnissimus fluviorum* à Stephano recte redditur: sed φιλομυθότατος Eustathius cupiebat fabulam istam vel obtorto collo huc trahere.

V. 411. Σχιζόμενος προχοῇσι] Non quasi fluvius unus esset, qui in duos hosce alveos divideretur (quod vox σχιζόμενος hic καταχρηστικῶς usurpata præ se ferre videtur;) sed quod è fontibus vicinis in Asea Megalopolitidis vico uterque fluvius oriatur, quod testatur Strabo lib. 8. Ῥεῖ δ' [ὁ Ἀλφειὸς] ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων ἐξ ὧν καὶ ὁ Εὐρώτας, καλεῖται δὲ Ἀσία κώμη τῆς Μεγαλοπολίτιδος, πλησίον ἀλλήλων ἔχουσα δύο πηγὰς, ἐξ ὧν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί· δύντες δὲ ὑπὸ γῆν ἐπὶ συχνοὺς σταδίους ἀνατέλλουσι πάλιν, εἶθ' ὁ μὲν εἰς τὴν Λακωνικὴν, ὁ δὲ εἰς τὴν Πισᾶτιν κατάγεται. Hoc tamen alii Geographi non agnoscunt; & de ejus rei veritate merito dubitari potest, cum ipse Strabo utrumque mox sub terram mergi affirmet, & longe inde iterum emergere (quibus quidem in locis eorum fontes ab aliis statuuntur) & ipse Strabo παράδοξον esse fateatur quod modo hic retulerat. Sed cur Eurotan *Messenium* vocat Dionysius, qui per mediam Laconiam juxta ipsam Lacedæmona fluit, nec Messeniam unquam attingit, sicut ipse Dionysius *Amyclæam terram* (*Laconiam* scil., ubi olim *Amyclæ* urbs inclyta, Spartæ vicina) findere affirmat? An quod olim Messenia Laconiæ pars habita, quod Strabo testatur, ideo per Metalepsin

Messe-

Messenium pro Laconico ponit? An vero duas historias hic confundit, alteram de Alpheo, & Eurota Laconico fluvio, eodem loco ortis; alteram de Alphei confluxu cum Paniso Messenio fluvio (cujus meminit Ptolemæus lib. 3. cap. 16.) qui rursus divisi in diversa feruntur? Hanc quidem erroris ansam fuisse mihi persuasum est, quod Panisum hunc (à quo Alpheus vere σχίζεται) eundem cum Eurota fuisse opinatus sit.

V. 414. Καδδὲ μέσην νῆσον] Καδδὲ pro κατὰ δὲ Æolice ponitur, cui dialecto syncopæ tales familiares sunt, ut καββαλεῖν pro καταβαλεῖν. Νῆσον autem hic vocat peninsulam vulgo Πελοπόννησον dictam. vide vers. 403.

κοίλην χθόνα] Quia scil. montibus fere ambitur Arcadia: qua de causa ea Syriæ pars quæ inter Libanum & Antilibanum jacet Κοίλη Συρία vocatur. Ita de Laconia Strabo lib. 8. Κοίλη, ὄρεσι περίδρομος. Ad Austrum prope Laconiam Erymanthus est Taygeto vicinus (juxta urbem cognominem, quæ postea Psophis dicta est, teste Pausania) nec longe inde Cronius; à Boreali vero parte Pholoe, Cyllene, Mænalus, Lyceus, Parthenius (qui Ptolemæo Stymphalus dici videtur) continuis jugis ab Achaia eam disterminant, ad Argiam usque pertingentes, Strab. lib. 8. Iidem à Plinio nominantur lib. 4. cap. 6.

V. 415. Ἀρκάδες Ἀπιδανῆες] Alii Ἀπιδανῆος legunt, ut referatur ad montem Erymanthum: cur vero Arcades ipsi, aut mons ille sic dicatur, haud satis constat. Eustathius quidem ab *Apide* quodam, qui ex Epiro veniens Arcadiam incoluit, *Peloponnesum* totam *Apiam*, *Arcadas* vero peculiariter *Apidaneas* dictos refert, hunc versum ex Arriano in rei testimonium citans,

---- κλυτὸς Ἆπις,
Ὅς ῥ' Ἀπίην ἐφάτιζε καὶ ἀνέρας Ἀπιδανῆας.

Strabo tamen nomen *Apiæ* terræ potius ad *Argiam*, & Ἀπιδόνων (sic enim vocat) ad Argivos proprie pertinere censet; veruntamen aliis etiam vicinis regionibus eadem nomina communicata censet. & facile quidem in proximis hisce gentibus hæc nominum communicatio contingere potuit, sive huic sive illi populo nomen primo conveniret; nec veri dissimile est *Apin* illum utrique regioni imperitasse: sic Strabo cum Dionysio & Eustathio conciliabitur.

V. 416. Ἔνθα Μέλας] Duo Arcadiæ fluvii passim memorantur, Erymanthus in monte cognomine ortus, & Ladon, quem

quem ὠγύγιον *antiquum* vocat Dionysius, sicut & Arcadum ipsorum antiquitas passim celebratur, unde προσέληνοι dicti: ambos hosce fluvios in Alpheum defluere testatur Plinius lib. 4 cap. 6. Tres vero fluvii qui hoc versu nominantur, cum vix quisquam alius è veteribus Geographis inter Arcadica flumina eorum meminerit, videntur vel intra Arcadiæ limites orti in alias regiones mox ferri, vel ex octo istis ignobilioribus fluviis esse, quos Plinius, præter duos antea memoratos, per Arcadiam fluere affirmat. Fortasse hic ille *Melas* est quem Olenum Achaiæ urbem, & hic ille *Crathis* quem Achaicas Ægas præterfluere asserit Strabo lib. 8, quos è Pholoe aut Stymphalo Arcadiæ montibus oriri verisimile est. *Iaon* verò Dionysio dici videtur, ex Ortelii & Sylburgii sententia, qui Διάγων Pausaniæ vocatur, qui Pisam ab Arcadia disterminans in Alpheum fertur.

V. 418. Ἀρχὴ δ' Ἀργείων] *Argia*, quæ & *Argolis* (in qua *Nemei ludi* juxta *Nemeam* urbem celebrati) ab *Argo* civitate nomen sortita est, quondam adeo clara, ut hinc Græci universi (teste Strabone lib. 8.) Ἀργεῖοι *Argivi*, ut & *Danai* (quod nomen ad Argivos proprie pertinet, à *Danao rege* inditum) appellati fuerint. Laconia vero *Lacedæmone* urbe (quæ & *Sparta* vocata, nisi pars quædam urbis proprie *Sparta* dicta fuerit, ut notat Homeri Scholiastes) Lycurgi legibus & civium fortitudine clara, adeo illustris fuit, ut nec auctoris, nec nostro stylo egeat.

V. 421. Ἤτ' Ἐφύρης ἀντικρὺ] *Corinthiaci sinus* periphrasis, cujus litori prætenditur Peloponnesi regio *Achaia* proprie dicta (olim vero *Ægialeia*, quasi *litoralis*) usque ad isthmum, *Isthmicis ludis* celebrem, sinum hunc ab adverso *Saronico* dirimentem; in cujus faucibus, sed propius sinum ab ipsa denominatum, *Corinthus* sita, olim *Ephyre* dicta, Plin. lib. 4. cap. 4. (unde --- *Ephyreïa Lais*) quæ cum Sicyone ab Arato Achaiæ adjecta est, teste Strabone lib. 8, quem de hujus urbis divitiis antiquis & luxu inde orto consulere licet.

V. 422. Σαρωνίδα κικλήσκουσι] De origine nominis hujus, sinui inditi qui aliter *Megaricus* & *Salaminiacus* dictus, teste Strabone lib. 8, fabulas quasdam insulsas refert Eustathius: Plin vero, l. 4. c. 5, *à querno nemore* ita appellatum censet, *quo olim redimitus fuit, ita Græcia antiqua quercum appellante.* Et confirmat quidem Hesychius, quercus vetustas & cavas Græcis Σαρωνίδας vocatas, scil. παρὰ τὸ σεσηρέναι, quod *hiare* significat.

V. 423. Νέρθε γε μὴν ἰσθμοῖο] Νέρθε, per aphæresin pro

ἔνερθε

ἔνερθε; de qua voce vide verſ. 85. Extra iſthmum egreſſus ὁ περιηγητὴς, Græciæ proprie dictæ deſcriptionem, Megaride omiſſa, (quam Atticæ olim partem fuiſſe Strabo teſtatur) ab Attica orditur, ad Ortum hybernum ab Iſthmo ſita; quæ quia *ad meridiem* vergit, *inferior* hic dici videtur. *Atticæ* nomen ab *Atthide* Cranai regis filia plerique petunt, Strab. lib. 9. Veriſimilius tamen eſt ita vocatam fuiſſe quaſi ἀκτικὴ *litoralem* (ſicut *Achaia* proprie dicta *Ægialeia* olim appellata) cum ad Saronici ſinus & Ægæi maris litus exporrecta ſit, iiſque maxima ex parte ambiatur: huc accedit, quod Ἀκτικὴ olim dicta fuit, ut ex Strabone conſtat; imo ipſe & alii Ἀκτὴν quondam dictam diſerte affirmant. *Quæ nunc Attica, Acte prius dicta*, Solin. cap. 13; ſic Plinius lib. 4. cap. 7. Ioniam etiam olim appellatam fuiſſe, utpote veterum Ionum ſedem (quorum ἄποικοι fuere Iones in Aſia) non Geographus modo, verum & Plutarchus in Theſeo teſtatur.

V. 424. Θεσπεσίου ῥόος Ἰλισοῖο] *Iliſſum* (fluvium exiguum, teſte Strabone) inſignis urbs Athenæ, quam præterlabitur, inſignem reddidit, quæ (ut vere de ea Plinius) præconii non indiga eſt, tanta claritas ſuperfluit. Fluvium vero qui hic Ἰλισσὸς, Ptolemæo vero Εἰλισσὸς dicitur, à flexuoſo & incurvo curſu, Mæandri inſtar, (ſcil. à verbo εἱλίσσω *circumvolvo*) nomen habuiſſe Cl. Salmaſio facile aſſentior: ita Seneca in Hippol.

--- Lenis Iliſſus,
Ut Mæander, per inæquales
Labitur agros. ---

Θεσπέσιος vero, id eſt *divinus*, hic dici videtur, quod in Cereris ſacris hoc, tanquam ſacro fluvio, myſtas lavari mos eſſet.

V. 425. Ἔνθεν καὶ Βορέης] Nota eſt fabula de Orithyia Erechthei Athenienſis regis filia, quam à Borea in Thraciam raptam ferunt. Eam à Borea raptam fingi potuit, quod raptor è Thracia, Boreali regione, venerit; quod Voſſio placet: neque enim neceſſe eſt ut, cum Euſtathio, ipſi raptori Boreæ nomen fuiſſe cenſeamus. Zethen vero & Calain, Orithyiæ filios, poetas inde alatos finxiſſe, quod curſu præſtantes eſſent, docet Pindari Scholiaſtes. Aliam etiam opinionem ſatis probabilem de Orithyiæ à Borea raptu refert Euſtathius, quam Hermiæ cuidam Platonico tribuit, eam ſcil. vehementi Boreæ flatu ex præcipitio abreptam; unde à Borea amore capto raptam fuiſſe fabulati ſunt.

V. 426.

V. 426. Βοιωτῶν τε πόλιν] Cum ἀπὸ τῶν βοῶν, *à bobus*, deductum videatur *Bœotorum* nomen (cum regionis iſtius incolæ olim Aones & Hyantes dicti fuerint, Strab. lib. 7.) omiſſis fabulis quæ afferri ſolent ad Etymon eruendum, Βοιωτῶν nomen, quaſi βοωτῶν (quod, cum fertiliſſimam regionem incolerent, maxima ex parte bubulci & aratores eſſent) illis impoſitum videtur, ut compoſitum ſit ex βοῦς & ὠθέω; ſicut ſydus urſam ſequens (quam, Homero teſte, etiam plauſtrum cognominarunt) *Booten* vocarunt,

---- *ſequitur tardus ſua plauſtra Bootes.*

Niſi ex ſimplici βοῦς deducta fuerit Bœotorum appellatio, (quod Etymon refert Euſtathius) ob ruſticos eorum mores & ſtupida ingenia; unde Horatius Epiſt. lib. 2.

Bœotum in craſſo jurares aere natum.

Sicut non tantum Ὕαντες, verum & diſerte ὕες *ſues*, Bœotiæ incolæ quondam dicti; unde adagium *ſus Bœotica*; & Pindari illud, à Strabone citatum,

Ἦν ὅτε ὕας Βοιώτιον ἔθνος ἔνεπον.

Tempus erat cum Hyas [*ſues*] *Bœotiæ populum vocarent.*

Regioni huic à Thebis præcipuum decus, *urbe Athenis* (*ut ait Plinius*) *claritate non cedente*, *Liberi atque Herculis* (*ut volunt*) *patria*. quod inde fictum videtur, quod Thebani Phœnicum coloni eorum cultum ab Oriente deductum primi in Græciam intulerint: nam non modo Herculem (quod alibi indicamus) verum & Bacchum Tyrii ſibi vendicant, teſte Achille Tatio lib. 2. vide Bochart. de Phœnic. col. lib. 1. cap. 18.

καὶ Λοκροὺς ἀγαυοὺς] Λοκρῶν Ἐπικνημιδίων (quibus promontorium Κνημῖδες nomen dedit) regionem præcipue intelligit, pro quorum parte plerique Opuntios habent, vide in v. 365: ea autem regio inter Bœotiam & Theſſaliam ſita. Locros tamen Ozolas (qui & ἑσπέριοι *occidui* dicti) monte Parnaſſo ab his diviſos, & ad Criſſæum ſinum, qui Corinthiaci pars eſt, ſitos, etiam ſub communi hoc nomine comprehendere videtur, cum eorum poſtea non meminerit, ubi proprio loco, ſcil. inter Ætolos & Phocenſes, de iis tractare conveniret.

V. 427. Θεσσαλίην δ' ἐπὶ πᾶσι] *Theſſaliam* ἀπὸ τῆς θέσεως ἁλίας, *à maritimo ſitu*, ſic dictam veriſimile eſt; Strabo tamen & alii à Theſſalo rege nomen deducunt. Eam, cum Strabone lib. 9, late hic ſumit Dionyſius, ut Phthiotin, Pelaſgiam (quæ Plinio Magneſia) Theſſaliam ſtricte ſumptam, & Eſtiæotin com-

comprehendat. Eadem Æmonia, Pelaſgicum Argos, & Hellas olim appellata, teſte Plinio lib. 4. cap. 7. verum poſteriora duo partium potius quam totius nomina fuiſſe ex Homero, Iliad. β', liquet.

Μακηδονίης τε πόληες] *Macedoniæ* nomen regioni quæ antea Emathia, Plin. lib. 4. cap. 10, à Macedone rege impoſitum eſt, teſtibus Stephano de urb. & Solino cap. 15. Nomen tamen hoc à nomine Μακετίας (quo eam aliter appellatam Euſtathius aliique prodiderunt, Μακετία ἡ Μακεδονία, Heſych.) facile deflecti potuit: in quo quidem nominis Cethim ſeu Chittim (quo in ſacro codice appellatur, ut Num. cap. 24, Eſai. cap. 23; uti Maccab. cap. 1, ubi Alexander *rex Chetim* vocatur) manifeſta ſunt veſtigia; hoc vero nomen à Chittim filio Iavan, Gen. cap. 10, deductum eſſe luce clarius eſt. Macedoniæ nomen intra anguſtos terminos primo ſtetit; poſtea, ſub jugum Macedonum redactis vicinis regionibus, ad loca propinqua, ut Mygdoniam & Pieriam, extenſum eſt; tandem ſub Philippo Theſſalia tota, & magna antiquæ Thraciæ & Illyridis pars, ab eo domita, ſub hoc nomine comprehenſa eſt, (vide in verſ. 97. & 327.) ut à Thermopylis ad Orbelum montem, & Neſſi fluvii oſtia, & ad utrumque mare, porrigeretur, ut ex Ptol. lib. 3. cap. 13. patet. Medios limites ei aſſignat Dionyſius: ut Emathiam, Pieriam, Mygdoniam, & alia vicina complectatur: Theſſaliam vero ab ea hic diſtinguit, & regionem Ionio mari proximam Illyridi aſſignat, verſ. 388; Thraciam vero juxta mare Ægæum ad Pallenen promontorium extendit, verſ. 327, licet mediterraneam Macedoniæ partem uſque ad Orbelum montem eum protendere ex verſu proximo colligi poſſit. Inter urbes regionis hujus (*duobus inclytæ regibus, Philippo & Alexandro, & quondam terrarum imperio*, Plin. lib. 4. cap. 10.) illuſtres fuerunt Pella, Philippi & Alexandri patria, & Theſſalonica, à Theſſalis à Philippo ibi victis nomen hoc ſortita.

V. 428. Ταῖς δ' ἐπιφαίνονται] Æmi enim initium in Macedoniæ cum Thracia confinio eſt, ubi Orbelo jungitur; inde vero ad Boream longe exporrigitur, Thraciam à Myſia diſterminans.

V. 429. τῆ δ' ἄντα] Thracia, in qua mons Æmus, Macedoniam ad Boream proprie dictum reſpicit, à Septentrione ſcil. nonnihil ad Ortum vergens; huic igitur adverſa eſt Epirus ad Occaſum brumalem ſita. Tranſit autem jam Dionyſius ad Occidentale Græciæ latus, in quo Epirus, & Helladis pro-

prie

prie dictæ pars, Corinthiacum sinum contingens.

V. 430. Δωδώνης ἤπειρος] Vox ἤπειρος, quæ *continentem* in genere significat, quasi ἄπειρος *interminata*, (vide in vers. 8.) quod epitheto hic addito innuitur, per Synecdochen generis regionem hanc peculiariter designat, (quam & Latini Epirum vocant, à Chaonibus, Thesprotis, & aliis gentibus cultam;) quæ cum ἤπειρος, *continens*, diceretur, respectu Corcyræ, Cephaleniæ, & aliarum vicinarum insularum, commune illud nomen tandem in proprium evasit. Dionysius vero vocem ἤπειρος tanquam commune nomen hic sumens, addita voce Δωδώνης ad Epirum peculiariter dictam restringit; in ea enim apud Thesprotos Dodone urbs, ubi Dodonæi Iovis templum, & oraculum olim celebre, teste Strabone lib. 7, ubi solebant, secundum illud poetæ,

Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακοῦσαι,

è quercu scil. *Iovis responsa petere*, in qua vasa ærea ita appensa, ut ad quemvis venti flatum pulsata resonarent; unde adagium, τὸ ἐκ Δωδώνης χαλκεῖον, quod loquacibus applicari solet.

V. 431. Τῆς δ' ὑπὲρ] ὑπὲρ hic pro *ultra* ponitur; progreditur enim à Borealibus ad Australiora, à Macedonia scil. ad Epirum, ultra quam ad Austrum Ætolia sita est.

ὑπὸ σκοπιὴν Ἀρακύνθου] Mons excelsus per Metaphoram σκοπιὴ, quasi *specula*, dicitur. *Aracynthus* vero mons est juxta Pleuronem urbem, proprie quidem in Ætolia situs, in qua à Strabone, lib. 10, locatur. Plinius tamen, lib. 4. cap. 2, & Solinus in Acarnania eundem statuunt, quod in regionum harum confinio sit, quarum limes Achelous fluvius juxta Pleuronem fluens.

V. 432. τὸ διὰ μέσσου] Acheloum Ætoliam ab Acarnania dirimere affirmat Plinius lib. 4. cap. 1, cui & Ptolemæus suffragatur: quod si perpetuus harum regionum limes esset, dici non posset, nisi poetica quadam licentia, eum per mediam Ætoliam fluere; quæ tamen licentia Dionysio non infrequens est, vide vers. 351. Sed fluvium hunc regiones has disterminare tantum ἐν τῇ παραλίᾳ, *in maritima & Australi parte*, ex Strabone, lib. 10, liquet, cum, ipso teste, per medios Agræos, Ætolicam gentem, superiore parte fluat, uti etiam per Athamanas, quos inter Ætolicas gentes Plinius recenset. Fortasse vero Dionysius, dum Ætoliam πεδίον μέγα vocat, & Acheloum per mediam Ætoliam fluere affirmat, Acarnaniam etiam, aut ejus partem (licet ea tota à Ptolemæo & Plinio Epiri pars habeatur) sub Ætoliæ nomine comprehendit; quod à Latinis

Historicis factitatum, dum Ætolicum bellum describunt. Ita L. Florus, lib. 2. cap. 9, *Ambraciam* (quæ quidem in Acarnania est) *Ætolorum caput* vocat. Partis cujusdam Ætoliæ incolas Κουρῆτας, *Curetas*, olim dictos, ἀπὸ τῆς κουρᾶς, *à tonsura* ipsis usitata, ex Homero, Iliad. 1, & aliis ostendit Strabo lib. 10; quorum respectu, eos qui ultra Acheloum degebant, qui capita non tondebant, Ἀκαρνᾶνας, quasi *intonsos*, ab α priv. & κείρω *tondeo*, appellatos existimat.

V. 433. Ἀχελῶϊος] Nota est fabula de Acheloo modo in draconem, modo in taurum, aut hominem taurina fronte se convertentem, vide Ovid. Metamorph. lib. 9: quod explicat Strabo de tortuosis fluvii flexibus, instar serpentis aut cornuum. Cum vero cornu ejus ab Hercule abscissum feratur, & hoc à Nymphis omnigenis fructibus & floribus adornatum κέρας ἀμαλθείας, seu *cornu copiæ*, factum, videntur significare voluisse, fluvium incommode fluentem cum aggeribus compescuisse, & scissis novis alveis ad loca commoda derivasse, atque ita solum ex sterili fertile reddidisse.

V. 434. Τρινακίης ἐπὶ πόντον] *In mare Siculum* late sumptum, vide vers. 84; quod quidem à Sicilia ad Acheloi ostia porrigitur: inde vero, vel, ut alii volunt, ab Eueni ostiis, Corinthiacus sinus initium sumit, teste Strabone lib. 10. Siciliam Τρινακρίαν, seu Τρινακίαν dici, frequens & notum est. de nominis ratione vide vers. 467.

V. 435. Ἐχινάδας] Insulis his ad Acheloï ostia positis nomen inditum videtur ab *echinis*, sive marinis, sive terrestribus, quibus abundabant. Quod si id verum esse non comperiatur, locum habere potest ratio alia, quam huic subjungit Eustathius; quod ita dictæ sint ob asperitatem, quam notat Strabo, qua echinos quodammodo referunt, quum non modo *Echinades*, verum & *Echinæ* (fortasse per Metaphoram) à Seneca, & Homero Il. β'. nominentur.

V. 436. Κεφαλλήνων πτολίεθρα] Cum *Cephallenum oppida* ἄλλυδις ἄλλα, quasi *varie dispersa* esse indicet, non tantum insulæ illius oppida, cui *Cephalleniæ* nomen Ptolemæus & alii proprium faciunt, (cum, ex Strabonis sententia, Homero *Samos*, vel *Same*, dicatur) intelligere videtur, verum & ea quæ in Ithaca & aliis vicinis insulis, præcipue vero quæ in proxima continente, maritima scil. Acarnaniæ parte, posita. Non enim de insulis hic agere poetæ institutum, (de quibus vers. 495 dicetur) neque hic insulas, sed oppida Cephallenum nominat; & tam continentis Acarnaniæ quam insularum vicinarum incolæ,

tolæ, Vlyssi olim subditi, communi Κεφαλλήνων nomine (à *Cephalo* quodam, ut ferunt, deducto) ab antiquis appellati sunt, ut probat Geographus, & ex Homero, Iliad. β', constat.

Αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἦγε Κεφαλλῆνας μεγαθύμους,
Οἵ ῥ' Ἰθάκην εἶχον &c. & paulo post,
Οἵ τ' Ἤπειρον ἔχον, ἠδ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο.

V. 438. κατὰ στόμα Θερμοπυλάων] *Thermopylæ* (Leonidæ & 300 Spartanorum, qui Persico exercitui se opposuerunt, nobili obitu claræ) impropriè admodum à Livio & aliis historicis Latinis sumuntur, pro Oeta & Pindo, & his continuis montibus, dum Thermopylæ ab ipsis dicuntur per Græciam extendi, ut Apenninus per Italiam; propriè quidem Thermopylæ angustiæ sunt mari proximæ, ubi transitus est per Oetam, juxta Heracleam, teste Strabone lib. 9, quę & Πύλαι *Portæ* vocantur, quod angustus ibi inter montes, quasi per *portam*, transitus sit, ut in Portis Caucasiis & Ciliciis, & Θερμοπύλαι, à *thermis* vicinis. Sed hæc auctoris verba, κατὰ στόμα Θερμοπυλάων, non recte ab Henr. Stephano reddi videntur, *ad fauces Thermopylarum*: licet enim aliquantum ultra Cephissum & Parnassum ad Lilæam usque Phocis à Strabone extendatur, qui etiam refert Daphnuntem, inter Locros Epicnemidios stricte sumptos & Opuntios interiacentem, olim ad Phocenses pertinuisse; nemo tamen ad Thermopylas usque regionem eam extendit, cum Locri Epicnemidii interjecti sint. Igitur κατὰ hic significat *versus*, vel *è regione*; ut sensus sit, Phocidem ex Boreali parte ad loca Parnasso subjacentia versus Thermopylas exporrigi. Sic Thucydides, lib. 2, Κεῖται ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν, *è regione Acarnaniæ sita est.*

V. 440. Κηφισσοῦ μέγα χεῦμα] Fluvius hic è Pindo monte ortus, juxta Lilæam, & per Phocidis partem delatus, uti refert Strabo, cum Asopo & Ismeno tandem miscetur, teste Ptolemæo, lib. 3. cap. 15.

V. 441. Πυθῶνος θυόεν πέδον] Delphos describit, Phocidis urbem prope Parnassum, Apollinis Pythii oraculo (quod à fœminis quibusdam, quas Pythias vocarunt, tripode conscenso redditum; unde adagium, E Tripode dictum) & Amphictyonum concilio claram, ut è Strabone, lib. 9, constat. Vrbem vero hanc (quam, ob sacrificia in Apollinis templo frequentia, θυόεν πέδον vocat) Dionysius Πυθῶνα antiquo nomine appellare videtur; & Πυθῶνος πέδον per periphrasin, non aliter quam urbem Patavii pro Patavio Virgilius usurpat; nisi malis Πυθῶνος πέδον *Pythonis serpentis solum* hic notare, ut eum

binominem agnoscat Dionysius, cum eundem mox Δελφύνην appellet. Homerus quidem Il. β', inter Phocidis urbes Πυθῶνα πετρήεσσαν numerat; ubi oraculum etiam ante Homeri tempora editum fuisse ex illo loco Odyss. θ' constat,

--- μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ. ---
--- *Effatus est Phœbus Apollo*
In Pytho divina. ---

Quod de Delphico oraculo exponit Geographus, hæc verba subjiciens, Δελφοὶ μὲν διὰ ταῦτα γνώριμοι. *Delphi igitur propter hæc celebres fuere.* Non constat quidem an Πυθὼ, sicut & Πυθὼν, urbem eo loco significet, an vero templum, Suidas enim diserte urbem Δελφοὺς, templum vero Apollinis Πυθὼ, dici statuit. Ex Strabone vero, lib. 9, manifestum est, ipsam urbem Delphos Πυθίαν denominatam (κεκλῆσθαι δὲ καὶ τὴν προφῆτιν Πυθίαν, καὶ τὴν πόλιν, ἀπὸ τοῦ πυθέσθαι, *& vatem vero & urbem Pythiam dictam, à verbo* πυθέσθαι,) uti & Πυθῶνα olim vocatam: sic Homeri Scholiastes, πρότερον δὲ ἐκαλεῖτο Παρνασία νάπη, ἔπειτα Πυθὼν, ὕστερον δὲ Δελφοὶ, *Prius vocabatur Parnassius saltus, deinde Python, postea vero Delphi.* In manifesto igitur errore est Erasmus, qui in Adagiis Pythium oraculum à Delphico distinguit; imo & ipse Ptolemæus, qui eum fortasse in errorem duxit, dum Pythiam urbem à Delphis diversam, & Delphos a Parnasso longe dissitos, facit: quem & alibi sæpe loca multiplicare, duplici, aut varie scripto, ejusdem loci nomine deceptum, non semel notat V.Cl. Salmasius in notis ad Solinum. Sic Ilvam & Æthaliam insulas diversas facit (cum hæc Græca, illa Latina ejusdem insulæ appellatio sit, vide Plin. lib.3. cap.6.) uti & in Africa Clupeam & Aspida, ut à Bocharto notatum.

ἦχι δράκοντος Δελφύνης] Draconis, quem Apollinis sagittis confixum ferunt, exuvias, ut sentit Eustathius, tripodi appositas esse indicat. Ego vero de effigie draconis potius intelligendum puto; neque enim poterant fabulosi monstri (quale hoc à Strabone agnoscitur) veræ exuviæ exstare, sed rei fabulis vulgatæ simulacrum hic poni potuit. Draco hic Δελφύνης quasi proprio nomine à Dionysio appellatur, uti & Δελφίνης à Suida, qui urbem inde Delphos dictam putat; sicut eundem Draconem Πύθωνα *Pythonem* dictum alii volunt (ut Ovidius Metam. lib. 1.) qui & inde urbem Πυθῶνα aut Πυθίαν, & Apollinem Πύθιον denominari censent. Deducunt quidem plerique Pythonis nomen à πύθω *putrefacio*, quod

cx

ex putredine ortus sit: & qui μυθολογιῶν interpretes esse volunt, per fabulam de Pythone Apollinis sagittis occiso nihil aliud intelligendum putant, quam putredinem aeris Solis radiis tolli. Hoc quidem non prorsus displicet; magis vero mihi arridet Strabonis sententia, loco modo citato, qui Πυθίας nomen tam vaticinæ fœminæ, quam loco ipsi oraculis claro impositū sentit ἀπὸ τοῦ πυθέσθαι, *à sciscitando*, quod homines responsa ab oraculo ibi peterent. Πύθων autem Serpentis nomen urbis nomine recentius, & ab eo confictum judico, cum apud Homerum extet urbis Πυθῶνος nomen, & Πυθοῦς, ubi oracula reddebantur, cum nondum fabula de Pythone dracone ficta fuisse videatur. De altero nomine ἐπέχω.

V. 445. Ἠ' ἀπὸ Μιλήτου] *Miletus* & *Clarus* loca Apollini sacra fuere: dii vero è locis sibi sacris modo unum, modo aliud visere credebantur. Sic Virgilius de Venere, Æn. 1.

Ipsa Paphum sublimis abit, sedesque revisit
Læta suas, ubi templum illi ---

Ex his quidem *Miletus* Ioniæ urbs (licet Æolicam Eustathius falso hic vocet) ubi eximium Apollinis Διδυμέως, quasi *gemelli*, dicti, fanum fuit; *Clarus* vero fanum fuit Apollinis juxta Colophonem, (qui inde Clarius dictus) cum luco cognomine. Utrumque fanum oraculo nobile fuit, Strab. lib. 14; nec dissimilia fuisse videntur, ambo enim à Pausania dicuntur; οὐκ ἐξειργασμένα ἱερά, quasi *templa imperfecta*; quippe quod Milesium μαντεῖον septum fuerit sine tecto, & luco intus & extra consitum, uti Strabo testatur, qui & eadem fere de Clario prodit, Ἡ Κολοφὼν, πόλις Ἰωνικὴ, καὶ πρὸ αὐτῆς ἄλσος Κλαρίου Ἀπόλλωνος, ἐν ᾧ καὶ μαντεῖον ἦν ποτε παλαιὸν, *Colophon urbs Ionica, & ante eam lucus Clarii Apollinis, in qua & oraculum antiquum aliquando fuit*. Hinc factum ut alii μαντεῖον Clarium *lucum* vocent, alii *fanum* vel templum, alii denique *fontem* (nam Κολοφῶνος πηγὴν & νᾶμα μαντικὸν nominat Clemens Alexandrinus) cujus aqua pota, ut de Castalio ad Parnassum fonte fertur, vates divino furore percitos oracula edidisse innuit Anacreon in Odis.

Οἱ δὲ Κλάρου παρ' ὄχθαις
Δαφνηφόροιο Φοίβου
Αάλον πιόντες ὕδωρ
Μεμηνότες βοῶσι.

Hi vero Clari ad ripas,
Laurigeri Phœbi

Loquacem bibentes aquam,
Insanientes exclamant.

Et veræ quidem haberi possunt omnes istæ sententiæ, quandoquidem hæc omnia uno in loco conjuncta fuere: vide Salmas. in Plin. exerc. Κλάριον ἀπὸ τῶν κλήρων, à *sortibus*, dictam, Eustathio & aliis assentior; oracula enim sortes vocant tum alii, tum Ovidius Metam. lib. 1.

--- placuit cæleste precari
Numen, & auxilium per sacras quærere sortes.

V. 447. Ἀλλ' ὁ μὲν ἱλήκοι] Παρέκβασις seu transitio elegans. Apollinis enim mentione facta, occasionem arripit primo ipsum, deinde Musas, invocandi, atque ita transeundi ad insulas describendas, invocatione ista, tanquam in limine difficilis incepti, præmissa; more Homeri, Il. β'. dum Catalogum navium aggreditur.

V. 450. κατὰ μέσσον] Non quidem exacte, insula enim hæc extra columnas in ipso Oceano est; sed cum columnis vicina sit, hoc poeticæ licentiæ facile condonari potest, præsertim cum alii ita fere loquuti sint, ut Mela, lib. 3. cap. 6, *Gades fretum attingit.* Sed videtur Dionysius Eratosthenem imitatus, qui juxta columnas Erytheiam collocat (quam quidem alii eandem cum Gadibus, alii insulam illi proximam faciunt) teste Strabone, lib. 3, καὶ Ἐρατοσθένης δὲ τὴν συνεχῆ τῇ Κάλπῃ Ταρτησσίδα καλεῖσθαί φησι, καὶ Ἐρύθειαν νῆσον εὐδαίμονα, *Et Eratosthenes Calpæ adjacentem regionem Tarteßidem vocari tradit, & Erythiam insulam fortunatam.*

V. 451. Ἐσχατόωντα Γάδειρα] Γάδειρα (quæ Latinis *Gades*) extrema vocat, quod in ultimo Occidente sita sint. De urbe (quam insulæ cognominem fuisse Strabo, Mela, & alii tradunt) cum hic loqui apparet, quia in insula esse affirmat.

V. 453. Ἐνθάδε Φοινίκων] Urbem hanc à Phœnicibus conditam fuisse (ut ab iis habitatam hic refert Dionysius) testatur Curtius lib. 4, & apud auctores in confesso est: Ita Marcianus Heracleota,

--- Νῆσος ἐσχάτη,
Λαβοῦσα Τυρίων ἐμπόρων κατοικίαν,
Γάδειρα. ---

--- Insula ultima,
Quæ Tyriorum mercatorum coloniam accepit,
Gades ---

Strabo quidem, lib. 3, se ab ipsis Gaditanis accepisse refert, Phœnices ad urbem eam condendam ter navigasse; & bis quidem

quidem rediisse, quod sacra non litarent, eos vero qui tertio navigarunt urbem hic statuisse.

V. 454. Ἀζόμβριοι] Herculem solenni religione hic cultum Strabo, loco citato, & alii testantur. Sed eo nomine non Herculem Thebanum (si quidem is alius à Tyrio fuerit) sed Tyrium intelligendum nos, cum Arriano, censemus. Tyrii enim, urbis hujus conditores, Herculem præ cæteris diis, tanquam patrium numen coluerunt, & urbs ipsa illi dicata fuit, teste Curtio, lib. 4; unde & Μέλκαρθον ipsum vocarunt (ut Græce vox scribi solet) quasi *urbis* suæ *præsidem* deum, scil. à מלך *rex*, & קרתא *civitas*: Μέλκαρθος, ὁ καὶ Ἡρακλῆς, *Melcarthus, qui & Hercules*, Euseb. præp. Evang. lib. 1. Ab hoc nomine Græcos Melicertam suum (quem & Palæmonem vocarunt, fortasse à πάλη *lucta*, ob certamina ab Hercule obita) finxisse nullus dubito; cujus cultum cum Thebani à Phœnicibus, quorum ii (ut & Gaditani) ἄποικοι erant, accepissent, ipsum, uti & Herculem, pro suo vendicabant, quasi Thebis nati fuissent, & pro diversis numinibus colebant, cum diversa tantum nomina essent, teste Hesychio, Παλαίμων δὲ Ἡρακλῆς, *Palæmon vero est Hercules*. Portuum vero deum Palæmona fecerunt, quod Tyri, portus inclyti, præses esset, & Phœnicii nautæ ad eum preces conciperent: vide doctissimum Fullerum Miscellan. lib. 3. Si quis præter antiquum hunc Herculem Tyrium, alium recentiorem, qui & ipse Tyrius fuerit, à Gaditanis cultum, alium etiam Ægyptium, alium Thebanum, fuisse censeat, ut pluribus heroibus hoc nomen communicatum fuerit, cum Cicero de nat. deor. sex Hercules numeret, cum eo non contendam. Et probabile quidem mihi olim visum (quod & Doctissimo Vossio placere jam video) ducem coloniæ, quæ è Phœnicia Gades deducta est, ibi Herculis nomine cultum fuisse, cum eum ibi sepultum fuisse Mela, ipse Hispanus, affirmet, qui hæc de insula ista habet, lib. 3. cap. 6; *Fert in altero cornu ejusdem cum insula nominis urbem opulentam, in altero templum Ægyptii Herculis, conditoribus, religione, vetustate, opibus illustre*: & paulo post, ejus ossa ibi sita esse refert. Probabile vero est, hunc Tyrium quidem fuisse, sed Ægyptium quibusdam habitum, ob regionum istarum viciniam, & communia utrique genti Herculis sacra; nisi Ægyptii simul cum Tyriis in coloniam istam deducti fuerint, quod Vossio probabile videtur. Solem quidem primi Herculis nomine cultum fuisse (qui Ἡρακλῆς Græcis dictus, quasi ἤερος κλέος *aeris gloria*) &

duodecim Zodiaci signa ab eo peragrata per duodecim Herculis labores notata, cum Macrobio, arbitramur. Varios tamen heroes eo nomine donare poterant, qui orbem, Solis instar, peragrarunt, & labores obierunt quales Herculi illi fabulæ tribuebant; nec majore jure alium quenquam quam coloniæ Gaditanæ ductorem, qui, quasi Solis æmulus, iter tantum ab Ortu ad Occasum emensus est, & freto perrupto, ac Geryone victo, Gades condidit: quod siquid veri habeat quod de columnis fertur ab Hercule erectis, eas & hunc statuisse verisimillimum, cum Herculi Tyrio eas Strabo adjudicet.

V. 455. Καὶ τὴν μὲν] *Insulam* scilicet; nam cum voce τὴν recte cohæret vox νῆσον, non τὰ Γάδειρα (quod de urbe antea dictum) nisi Synthesis hic esset; neque urbi nomen Cotinusa convenire potuit; quæ insulæ à Græcis imposita ab *oleastris*, quæ Græcis κότινοι, copiose ibi provenientibus, ut Ericusam ab erica, Pityusam à pinis, dixerunt. Hic quidem, æque ac in proxima continente, verisimile est oleastros abundasse, unde Greci istius nominis origo, nam in proximo quidem abundasse ex Mela, lib. 3. c. 1 constat: *In proximo sinu portus est, quem Gaditanum, & lucus, quem* Oleastrum (fortean *Oleastrorum*) *appellant.* Plinius etiam, cum duas insulas nominet, majorem, in qua urbs sita, quæ Pœnis *Gaddir*, *Cotinusam* etiam dictam refert: quod quidem nomen apud Græcos antiquius in usu esse poterat, quam nomen Γάδειρα à Punico *Gaddir* deductum; sed prius proculdubio à Pœnis urbs condita (quod ad Iliaca tempora à Mela refertur) & *Gaddir* nominata fuit, quam aliqua Græca ejusdem appellatio cœpta fuerit, aut ista terrarum ora Græcis innotuerit.

V. 456. ἐφημίξαντο Γάδειρα] Hallucinatur Eustathius, qui sic dictam censet hanc insulam quasi γῆς δέρην, & cætera quæ de hujus nominis ratione è Græca lingua affert Etymologus, quisquiliæ meræ sunt. A Phœnicibus inditum hoc nomen, qui quidem Græce non loquuti, testatur hic Dionysius, & apud alios auctores in confesso est. Eos *Gaddir* eam nominasse, quod Punica lingua *sepem* [vel *septum*] significat, Plinius lib. 3. cap. 22, ut & Solinus cap. 26. aliique testantur: ideo scilicet, ex Isidori sententia, quod mari undique *septa* sit, partim vasto Oceano cincta, partim tenui freto, unico tantum stadio, seu 125 passibus, lato, ab Hispania dirempto; vel, ut Vossio potius arridet, quod Phœnicibus *munimentum* fuerit adversus Hispanos. Γάδειρα τὰ ἀπειρέγ-

μα τα

μετα apud Phœnices significare testatur Hesychius; scil. à voce גדר, quod Hebræis *sepimentum* est. Aliam tamen fuisse Phœnicum Gaddir, eamque inter ipsa Bætis fluvii ostia, aliam quam Γάδειρα Græci, & Latini Gades dixerunt, statuit Salmasius, literarium hujus seculi decus; quia Tartessum olim dictam quidam prodidere quam Phœnices Gaddir appellarunt, (ut Salustius in Hist. *Tartessum Hispaniæ civitatem, quam nunc Tyrii mutato nomine Gaddir habent*) Tartessum vero urbem juxta ostia Tartessi fluvii (quem Bætin esse Straboni verisimile videtur) veterum aliqui, teste eodem Strabone, locatam fuisse prodant. Sed licet varia fuerit de Tartesso antiquorum sententia, celeberrimam tamen Tyriorum ἀποικίαν, quam *Gaddir* vocarunt, non aliam quam Γάδειρα seu *Gades* fuisse ex veterum consensu constat, (vide in vers. 454.) & vocabula quidem hæc à Græcis & Latinis ex illo Phœnicum facta fuisse, & eidem loco imposita, plurimi veterum affirmant. Hinc Isidorus, ad rem non ad vocem attentus, vocem *Gades* usurpat, ubi Plinius & Solinus *Gaddir* habent: *Tyrii* (inquit) *in lingua sua Gades, id est septum, nominaverunt, pro eo quod circumsepta sit mari.* Nec de alia urbe quam Gadibus intelligendus videtur Salustius, dum Tartessum à Tyriis mutato nomine Gaddir vocatam affirmat, cum ab aliis nomen tam Tartessi quam Gaddir Gadium urbi aut insulæ tribuatur. Plinius enim, qui Gades duas esse tenui freto diremptas statuit, *Gadim majorem*, quam vocat, *Cotinusam, & Tartesson, & à Pœnis Gaddir* vocatam fuisse diserte affirmat. Sic de Gadibus Avienus,

Hic Gaddir urbs est dicta Tartessus prius.

Arrianus etiam ἀναβάσ. lib. 2. Tartessi nomen de Gadibus usurpat, de Hercule ibi culto agens: Τὸν γὰρ Ταρτησσῷ πρὸς Ἰβήρων τιμώμενον Ἡρακλέα, ἵνα καὶ στῆλαί τινες Ἡρακλέους ὠνομασμέναι εἰσὶ, δοκῶ ἐγὼ τὸν Τύριον εἶναι Ἡρακλέα, ὅτι Φοινίκων κτίσμα ἡ Ταρτησσός. *Herculem illum qui Tartessi colitur ab Iberis* (vel *juxta Iberos*, ut πρὸς Μεγάρων, *juxta Megara*, Thucyd. lib. 2.) *ubi etiam columnæ quædam sunt Herculeæ dictæ, existimo Tyrium esse Herculem, quia Tartessus à Phœnicibus condita est.* Hæc de Gadibus dici manifestum, celebri Phœnicum juxta Hispaniam colonia, ubi insigne Herculis Tyrii templum, in quo columnæ etiam æreæ Herculeæ dictæ. Vt igitur Salustius eandem cum *Gaddir*, sic hi eandem cum *Gadibus Tartessum* faciunt. At Tartessus (inquies) in insula inter Bætis ostia sita fuisse dicitur, qui situs Gadibus non convenit. Respondeo, hoc sola fere Strabonis, de veterum quorundam sententia divinantis, conjectura (eaque fluctuante & instabili) niti.

niti. Bætica quidem Hispania antiquitus תרשיש *Tarsis*, à *Tarsis* filio Iavan, vocata fuisse videtur, & inde Græcis Ταρτησσὸς: quod nomen ab urbe quadam *Tartesso* deductam opinati sunt, sed de ejus sede nihil comperti. Testatur ipse Strabo totam Turdulorum regionem *Tartessidem* vocatam (cujus pars ipsæ Gades haberi poterant, tenui freto, quasi fluvio, à continente divisæ, vide in vers. 336) & ipse cum aliis ambigere videtur in qua ejus parte *Tartessus* urbs collocanda sit; quum modo ex quorundam sententia eam inter Bætis ostia statuat, modo aliorum sententiam referat, nec eis contradicat, qui Carteiam Tartessum fuisse opinati sunt. Bætis quidem ostiis, seu malis ostio (hodie enim unicum reperitur) vicinæ sunt Gades, ut ipse Strabo lib. 3. testatur, τῆς δ' ἐκβολῆς τοῦ Βαίτιος πλησίον ἵδρυται, *prope Bætis fluvii ostia posita est*: potuere igitur veteres quidam Græci, quibus loca ista minus cognita, licentius loqui de urbe *Tartesso*, quasi ad ipsa Bætis fluvii (quem & *Tartessum* vocarunt) ostia sito, unde illorum verba strictius accepit Strabo, ac si in insula plane interamni eam statuerent, licet ii non aliam urbem aut insulam quam Gades intelligerent; præsertim quum Avienus *Gaddir* tanquam in insula inter Tartessi fluvii ostia describat, eo tamen nomine *Gades* intelligens, ut Salmasius ipse fatetur. Quæcunque vero veterum istorum de insula ad Tartessi ostia sententia fuerit (de qua sentiat quisque quod volet) tota certe inter veteres de *Tartesso* urbe lis est, quam alii Gades esse statuunt, alii Carteiam, Strabo vero inter ipsa Bætis ostia locat, cum de ea ob summam vetustatem vix quicquam comperti sit: nec satis constat an urbs ulla eo nomine fuerit, cum *Tarsis* regionis nomen, cujus frequens in sacris literis mentio, falso pro urbe sumi potuerit. At certe Græci vetusti veram Phœnicum *Gaddir*, quam ipsi Γάδειρα vocarunt, (urbem, ut refert Strabo, ex quo condita fuit perpetuo celebrem, ad Romanum usque imperium) ignorare non poterant, ut falso loco nomen illud imponerent, (quod non ex veterum scriptis, aut fama incerta, ut Tartessi nomen, sed ab ipsis incolis acceperant) nec quisquam eos erroris argueret. Non est igitur cur Salmasio hac in re assentiamur, & propter *Tartessum* incerta sede errantem (quam alii cum *Gaddir* seu *Gadibus* eandem faciunt, alii alibi statuunt) stabilem *Gaddir* loco moveamus; contra veterum fidem, & nominis rationem, *Gaddir* & *Gades* diversa facientes.

V. 457. Νῆσοι δ' ἑξείης Γυμνησίαι] Insularum περιήγησιν à Gadibus exorsus, quas in ipso freto Herculeo fuisse credidit, ad

eas

eas jam procedit quæ in mari Mediterraneo sitæ: recto tamen ordine in hoc versu non progreditur; Ebusus enim, Pityusarum una, propius ad fretum sita quam Gymnesiæ seu Baleares. *Insulæ per hæc maria primæ omnium Pityusæ*, Plin. lib. 3. cap. 5. Gymnesiæ duæ sunt, *major* & *minor*, quas sic dictas vult Eustathius, quod incolæ *nudi* incedant; sed tam Græcis Γυμνησίας quam Latinis *Baleares* dictas eandem plane ob causam, Salmasio πολυμαθεστάτῳ facile assentior, nempe quod insignes funditores essent, hoc unum à pueritia edocti, *Baleares funda bellicosas Græci Gymnesias dixere.* Plin. lib. 3. cap. 5. Hinc Virg.

--- *Balearis verbera fundæ.*

Baleares quidem dictas ἀπὸ τοῦ βάλλειν testatur Diodorus lib. 5; cui consentit Isidorus, lib. 14, à lapidibus funda emittendis Baleares dictas tradens, *βάλλειν enim Græce emittere dicitur; unde & ballista.* A Græco βάλλω antiquum verbum *balio* à Latinis deductum (ut ab ἅλλω *salio*, ab ἄλλος *alius*) censet Salmasius, atque inde *Baliares*, qui & *Baleares* litera mutata. Funditores etiam γυμνῆτας dictos testatur Hesychius, Γυμνῆτες οἱ μὴ ἔχοντες ὅπλα, οἱ δὲ τοὺς σφενδονιστάς: quod scilicet leviter armati, & quasi *nudi*, pugnarent. Γυμνῆτας & *Baleares* idem valere indicat etiam Strabo lib. 14; & Stephanus *Baleares* nihil aliud valere affirmat quam *funditores*, Βαλιαρεῖς, ὅ ἐστι σφενδονῖται. Sed vocem istam non Græcæ sed Phœniciæ originis esse innuit Strabo, φασὶ δὲ τοὺς Γυμνῆτας ὑπὸ Φοινίκων Βαλεαρίδας λέγεσθαι, διότι τὰς γυμνασίας βαλεαρίδας λεχθῆναι, *Gymnetas aiunt à Phœnicibus Balearides vocari, quia ii exercitationes Balearides vocant.* Nec sane probabile est Græcam esse nominis istius originem, quod aliæ quidem gentes, non vero Græci ipsi, usurparunt. Mihi igitur satis arridet etymon istud quod ex Phœnicum lingua (quos huic insulæ diu imperasse ex Strabone & aliis constat) affert doctissimus Bochartus, de Phœn. colon. lib. 1. cap. 35, ut Balearis sit בעל ירה *Baal jare, magister jaculandi*; ut Gen. 49. 23. בעלי חצים, *magistri sagittarum*, hoc est, sagittandi periti. Nec Straboni Phœnicium esse Balearium nomen indicanti dissentit Eustathius, qui Baleares funditores significare refert κατὰ τὴν ἐγχώριον γλῶσσαν, *vernacula ipsorum lingua*, cum incolas Phœniciæ originis fuisse prodatur.

ἄγχι δὲ Βοῦσος] Pityusæ duæ sunt, quarum minor *Ophiusa* à serpentium multitudine dicta, major Ptolemæo Ἔβυσος, aliis Ἔβουσος, ut hic legendum videatur ἄγχι δ' Ἔβουσος, quamvis Eustathius non Ἔβουσος sed Βοῦσος hic legat, nec aliud nomen

men agnoscat. A pinis Pityusas ambas hasce insulas dictas (quod statuit Diodorus) verisimilius quam à frutice pineo, ut Plinius opinatur, nisi eo nomine *chamæpityn* herbam intelligat, potius quam *pityusam*, tithymalli speciem; nam à πίτυς fit Πιτυοῦσα, ut ab ὄφις Ὀφιοῦσα, cum frutex πιτυοῦσα ipsi insulæ ὁμώνυμος sit, nec alterum ab altero denominari possit. Diodori sententiam sequitur Marcianus, ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῇ φυομένων πιτύων, *à pinis* nomen deducens.

V. 458. Σαρδόν τ' εὐρυλίτην] *Sardiniæ* & Corsicæ (quarum illam Græci Σαρδὼ, & aliquando Σαρδῖνα, hanc Κύρνον vocant) magnitudinem epithetis adjectis indicat: è quibus *Sardinia* quidem à Timæo inter præcipuas insulas primo loco ponitur, Strab. lib. 14. Verius à Strabone ipso Sardinia & Corsica maximæ interni maris insulæ post Siciliam dicuntur, μέγισται δὲ Σαρδὼ καὶ Κύρνος μετά γε τὴν Σικελίαν. *Sardiniam* quod attinet, ea primo à Græcis mercatoribus Ichnusa vocata est, quod formam vestigii humani referret; postea, colonia ex Libya eo deducta à Sardo Herculis filio, Sardo seu Sardinia ab eo dicta est, ut Solinus cap. 10, Pausanias in Phocicis, aliique testantur. Non vero Herculis Thebani hunc filium fuisse existimandum, (ut sentit Eustathius, qui Cadmeos & Locrenses eo ab illo deductos refert;) indicat enim Pausanias quis fuerit Hercules ille Sardi pater, nempe Afer quidam, nomine Maceris, qui ob fortia facta Hercules Libycus denominatus est, Ἡγεμὼν δὲ τοῖς Λίβυσιν ἦν Σάρδος ὁ Μακήριδος Ἡρακλέους ἐπονομασθέντος. Historia etiam hæc hinc confirmatur, quod à Ptolemæo in Sardinia nominatur Σάρδου πάτρος ἱερὸν, *Sardi patris fanum*; unde constat eos gentis suæ conditorem pro deo coluisse, quod & alibi frequens. Bocharto tamen videtur nomen Σαρδὼ Phœniciæ originis esse, & idem valere quod Græcis Ichnusa; ut enim Græcis ἴχνος, ita Hebræis צעד *saad*, *vestigium* notat; hinc Syris, quibus Epenthesis literæ *R* familiaris est, ut Heb. עקב *akeb*, *talus*, Syr. ערקוב *arcub*) fit צרעד *sarad*, atque exinde Σαρδὼ. Pœnis quidem Sardiniam diu subditam fuisse ex historiis notissimum, imo & antiquissimas Phœnicum colonias eo missas testatur Diodorus, ut nomen Punicæ originis esse possit: sed eam de Sardo historiam elevare non audeo, nec constat literam nomini צעד: à Syris aut Phœnicibus addi; itaque conjectura ista niti haud tutum arbitror. Herbæ venenatæ è batrachii genere hic nascentis multi meminerunt, quæ hominibus rictus ita contrahere dicitur, ut quasi ridentes moriantur, unde adagium, *Risus Sardonius*, de quo vide Isidor. orig. lib. 14. & Erasm in Chil.

Κύρ-

Κύρν**ῳ**, Ἥν ῥά τε Κορσίδα φῶτες] Insulam hanc Κύρνον dictam referunt Eustathius & Isidorus, à *Cyrno* Herculis filio : sed non ea auctoritate nititur hæc, qua illa de Sardo, historia ; at si quid veri subsit, alium è filiis aut posteris Maceridis illius fuisse convenit. Iidem *Corsicam* eandem appellatam ferunt à muliere quadam Ligure, *Corsa* nomine, quæ Ligures eo duxit : quod eatenus verum esse nihil prohibet : sed cum subjiciunt, eam taurum insequutam mare huc tranare solitum, qui maris hujus latitudinem animadvertit, jure exclamare potest

Tunc immensa cavi spirant mendacia folles.

Κορσίδα seu Κορσίκαν hanc insulam aliam etiam ob causam vocari potuisse indicat Eustathius, scil. διὰ τὰς Κόρσας, ὅ ἐστι κορυφὰς τῶν ὀρέων· quod quidem non improbamus, cum montium in ea asperitas à Strabone lib. 5.. notetur, & *aridum ac spinosum saxum* à Seneca in Consol. ad Helviam vocetur : sed cum à Dionysio hoc innui affirmet proximo versu, ἔστι γὰρ τῇ ὕλη, φασὶν, ἀμφιλαφής, longius certe hoc petitum, neque enim idem est *montosum*, & *sylvis densum* esse. Si quid ibi Etymi innuat Dionysius, innuitur potius Corsicam ab arborum *comis* dici; *comæ* enim κόρσαι dicuntur, teste Polluce, καὶ κόρσας τινὲς ἐκάλεσαν διὰ τὸ κείρεσθαι, arborum vero frondes *comas* passim vocari notum apud utriusque linguæ auctores. Sic *nemorum coma*, Horat. Od. 21. lib. 1. Neque absurdum cuiquam videri debet nominis hujus (quod incolarum proprium esse affirmat hic Dionysius) Etymologiam è Græca lingua petere, cum Græcos quosdam eam incoluisse Seneca loco citato testetur. Sed magis arrident doctissimi Bocharti utriusque nominis Etyma, qui Κύρνον, & Lycophronis Scholiastæ Κέρνον, dictam censet à קרן *keren*, *cornu*, quia *multis promontoriis angulosa est*, teste Isidoro lib. 14, quam ob causam Cyprus olim Κεράστις, quasi *cornuta*, vocata est. Eandem vero Pœnis חורשי *chorsi* dictam censet, quasi *sylvosam*.

V. 460. Ὕλῃ δ' ἀμφιλαφής] Ἀμφιλαφής, quasi ἀμφιλαβής, teste Suida (β in φ converso, ut è contrario Macedones φ in β mutant, pro Φίλιππος & Φερενίκη, Βίλιππος & Βερενίκη dicentes) *densum* & *copiosum* significat, ab ἀμφὶ *utrinque* & λαμβάνω *capio*, quasi dicas, *quod adeo abundat ut utraque manu*, vel *utraque ex parte*, quocunque te vertas, *capi seu prehendi possit*. Quam densæ in ea insula sylvæ olim fuerint testantur Diodorus lib. 5, & Theophrastus hist. lib. 5. cap. 9.

V. 461. Τὴν δὲ μετ', Αἰόλου εἰσὶ] Insulæ hæ Siculo freto vicinæ, teste Plinio lib. 3. cap. 8, *Æoliæ*, *Liparæorum*, & *Hephæstiades à Græcis appellatæ*, *Vulcaniæ Romanis*. Æoliæ dictæ ab Æo-

lo

lo rege, ut Dionysius hic indicat, qui, ut Plinii verbis utar; Iliacis temporibus ibi regnasse fertur. Hephæstiades seu Vulcaniæ vocatæ, *quod quædam earum instar Ætnæ flagrent, ideo hic dictæ sedes deo ignium*, Solin. cap. 12. Liparenses nominatæ, teste Strabone, à Lipara insula præcipua, cui reliquæ aliquando paruerunt; uti una fuit Æoli, alia Vulcani peculiariter appellata, à quibus nomina ista ad universas dimanarunt. Πλωτὰς etiam vocatas, non quasi *fluitantes*; qualem Delon & Planctas fuisse fabulantur, (quamvis & illud voce ea significari possit, ut natatilia πλωτὰ ζῶα vocantur) sed quasi *navigabiles* Dionysius hic testatur; quod nulla ibi brevia aut scopuli essent, quæ impedirent ne circumnavigarentur. Πλωτὴ quidem una ab Homero nominatur Odyss. κ, quo nomine cum Æoli insulam appellasse Eustathius hic testatur: videtur tamen is unus esse ex locis ab Homero nominatis, quorum certum situm non citius invenias quam sutorem qui utres consuit, quibus venti, in Ulyssis gratiam, ab Æolo inclusi; ut facete Eratosthenes apud Strabonem jocatur. Plinius quidem Strophadas duas olim Plotas vocatas refert.

V. 463. Αἰόλου, ὅς θηητά] Vocem θηητὰ recte explicat Eustathius, dum θαυμαστὰ ejus loco substituit; deducitur enim à θηέομαι voce Ionica pro θεάομαι, ut valeat *spectanda*, cum admiratione scil. sicut *miraculum* θαῦμα dicitur, quasi θέαμα, *spectaculum*.

V. 464. Κοιρανίην ἀνέμων κλονεόντων θ' ἱσταμένων τε] Sic Virg. Æneid. 1.

Æole, namque tibi divum pater atque hominum rex
Et mulcere dedit fluctus, & tollere vento.

Cur autem Æolum ventorum imperium habuisse poetæ fabulentur, ratio hæc à Plinio redditur, lib. 3. cap. 9. *E fumo Strongyles, quinam flaturi sint venti in triduum prædicere incolæ traduntur; unde ventos Æolo paruisse existimatum*, quod scil. is, inde sumpta conjectura, futuros ventos nautis prædiceret. An præsagium tale ex fumo & flammis istis captari possit, & qua ratione, quærant meteorologiæ studiosi: eandem vero rationem Solinus cap. 12, & Servius in Virg. amplectuntur, uti & Diodorus Siculus, qui refert Æolum ventorum ταμίαν creditum, quod is, cum peregrinis humanus esset (quod & v. 462 testatur Dionysius) soleret προλέγειν τοὺς ἐγχωρίους ἀνέμους, παρατηρῶντας ἀπὸ τῆς τοῦ πυρὸς προσημασίας, *ventos in ea regione spirantes prædicere, observatis ab igne indiciis*; quodque is primus vela navium invenisset.

V. 465. Ἑπτὰ δὲ] *Septem*, cum auctore nostro, numerant Strabo, Diodorus, Plinius, Mela, Solinus; atque apud hos omnes, præter unum Melam, de nominibus singularum convenit; nominant enim 1° Liparam, 2° Hieram, seu Vulcano sacram, 3° Strongylen, Æoli domum, deinde Didymen, Phœnicusam, Ericusam, Euonymon. Ptolemæus quidem numerum auget, dum Vulcani insulam ab Hiera diversam facit, & aliam *Strongylen*, aliam *Æoli insulam* nominat, contra tot auctorum consensum; è quibus Strabo & Diodorus Hieram ἱερὰν Ἡφαίστου vocant, cæteri etiam *Hieram* appellatam produnt, quia *Vulcano sacra* est, quippe quæ plurimum noctu ardet. Non infrequens vero Ptolemæo est insulas aut urbes binomines tanquam diversas describere, ut in vers. 441 notatum. De nomine Πλαγκταὶ in vers. 461 sat dictum.

V. 467. Τρινακίη δ' ἐπὶ τῇσιν] Siciliam hic describit, cæteris hujus maris insulis magnitudine & claritate præcellentem, Ætna monte ardente, (vide Iustin. lib. 4.) & urbibus Græcis, Messana, Catana, Panormo, aliisque, præcipue vero Syracusis, urbe inter maximas totius orbis numerata, insignem. Ea *Sicania Thucydidi dicta*, *Trinacria pluribus*, *aut Triquetra, à trianguli specie*, Plin. lib. 3. cap. 8. Latinis *Sicilia* dicta, ab antiquo verbo *sicilire*, quod veteribus *secare* significavit, (vide Turneb. Adv. l. 20. cap. 3.) quod terræ-motu ab Italia olim avulsa & quasi abscissa esse credebatur: vide Strab. lib. 1. & 6, & vers. 476. *Sicaniam* dictam esse tradunt à *Sicano* duce, Solin. cap. 11, vel à *Sicanis*, inter Latii populos à Plinio numeratis, quos inde profectos Siciliam occupasse refert Servius in illud Virgilii,

--- *Rutuli veteresque Sicani.*

Sed mihi valde arridet Doctissimi Bocharti sententia, de Phœnic. colon. lib. 1. cap. 30, qui *Sicanos* Siciliæ indigenas esse censet, eosque à Pœnis, qui Siciliæ partem occuparunt, שכנים *Sekanim*, quasi *vicinos*, vocatos, atque hinc Latinum *Sicanorum* nomen factum. Nec displicet prorsus alia ejusdem conjectura de nomine Σικελίας, quod ab eo deducitur à nomine אשכול *escol*, vel סגול *segol* (quorum illud Hebræis, hoc Syris, *botrum* significat) ob vinearum in ea insula fertilitatem; quam notat Diodorus lib. 13, uti & Homerus Odyss. lib. 9. Cyclopum regionem (quæ Sicilia fuit) fertilitatis nomine celebrans: vina præcipue Mamertina è Sicilia summo olim in pretio fuere. vide Strab. lib. 6. Τρινακρία dicta est ἀπὸ τῶν τριῶν ἀκρῶν, *à tribus promontoriis*, teste Strabone, lib. 6, quod

quod & hic à Dionysio verſ. 469 innuitur, unde etiam vox Τρινακὶς, ſeu Τρινακία, facta, *μετωνομασθεῖσα εὐφωνότερον*, ejuſdem Strabonis judicio. Stephanus tamen & Euſtathius etiam Τρινακίαν, ſeu Θρινακίαν, dici poſſe ſtatuunt, διὰ τὸ τρίνακι (quod & θρίνακα vocant) ἐοικέναι: quod quidem probare non poſſum, ſi τρίνακος nomine *tridentem* intelligant, cui Siciliæ figura minime reſpondet; quamvis à communi etymo, quod habeat τρεῖς ἀκὰς, *tres* ſcil. *cuſpides*, tam Τρινακία quam Τρίναξ non abſurde deduci poſſit, ut in hoc Τρινακίας etymo tres trigoni anguli cuſpides appellentur, unde etiam Pindarus eandem Siciliam (teſte Euſtathio) τριγλώχινα vocat.

ὑπὲρ πέδον] ὑπὲρ pro *ultra* manifeſto hic ponitur, (quod plerunque fieri, quando accuſativo jungitur, apud Grammaticos in confeſſo eſt) ſcil. reſpectu patriæ Dionyſii, de qua vide in verſ. 138, quæ cum Borealior eſſet quam Italia, Sicilia (quæ Italia Auſtralior,) *ſuper* (hoc eſt, *ultra*) Italiam ſita eſſe jure dicitur.

V. 468. ἑστηκυῖα] Non male in hanc vocem obſervat Euſtathius, Metaphorice dici Siciliam *ſuper tria latera ſtare*, tanquam *ſuper tres baſes*, quia quodlibet trianguli latus baſis haberi poſſit, quod in verſ. 331 perperam notavit.

V. 470. Ἀλλ' ἤτοι Λιλύβη] Poſidonius apud Strabonem l. 6. promontoriorum horum inclinationem reſpectu cardinum cœli deſcribens, πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν Πελωριάδα, πρὸς νότον δὲ Λιλύβαιον, πρὸς ἕω δὲ τὸν Πάχυνον τίθησι, *Ad Septentrionem Pelorum, ad Auſtrum Lilybæum, ad Ortum Pachynum ſtatuit.* Vbi in cæteris illi cum Dionyſio convenit, Lilybæum autem non ad Occaſum, ſed ad Auſtrum vergere ſtatuit. Sed Strabonis ipſius ſententia has, quæ oppoſitæ videntur, commode conciliat, qui mediam promontorio huic inclinationem inter Auſtrum & Occaſum tribuit, ut de Occaſu brumali Dionyſius hic intelligendus ſit: vide in verſ. 102. In Bocharti vero ſententiam pedibus eo, qui *Lilybæum* à Phœnicibus ſic dictum cenſet quaſi ללוב *Lelub*, verſus Libyam, quod Africam ſpectet, ut Mela lib. 2. cap. 7. aliique teſtantur; ſic Diodorus lib. 13. τὴν ἄκραν ἀπέναντι τῆς Λιβύης κεκλιμένην Λιλύβαιον, *promontorium Libyæ obverſum quod Lilybæum vocatur*. Idem etiam Pachyni nomen à voce Hebraica בחון *bachun*, quæ *turrim ſpeculatoriam* notat, à Pœnis inditum putat; ſpeculam enim ibi eſſe in mare prominentem refert Fazellus, Dec. 1. lib. 1; uti & hodie Pelorus (olim ſic dicta à πέλωρ *monſtrum*, ob decantata in freto monſtra) *Capo di Faro*, à ſpecula ſeu pharo vocatur.

V. 473. Τῆς μὲν πρὸς Βορέην Fretum Siculum hic deſcribit, fabulis de Scylla & Charybdi infame (quæ, ut & ipſa freti anguſtia, difficilem ibi tranſitum navigantibus reddunt:) de quibus conſulantur Mela lib. 2. cap. 7, Juſtinus lib. 4, & Eraſmus in Adagio

Τὴν χάρυβδιν ἐκφυγὼν τῇ Σκύλλῃ περιέπεσεν.
Incidit in Scyllam cupiens vitare Charybdin.

Eſt autem Scylla, ſeu Scyllæum, ſcopulus ab Italiæ parte prominens; quam ſic dictam videri volunt fabuloſi ſcriptores à σκύλλος, quod idem valet quod σκύλαξ *catulus*, quod fluctuum ei alliſorum ſonitus canum latratus referre videatur, de quo hic Dionyſius, æſtus ibi violentiam ſimul innuens,

— ἦχι θάλασσα
Συρομένη μαχέῃσι περιβρέμεται σπιλάδεσσι.

Charybdis vero profunda vorago eſt à Siciliæ latere, ſic dicta, ut plerique volunt, διὰ τὸ εἰς χάος ὑποδύειν τὰ σκάφη, *quod in voraginem eam æſtus freti navigia abripiat*, quæ in profundum abſorpta poſtea ad litus Tauromenitanum devolvi feruntur, teſte Strabone lib. 6. Longe commodiores vero utriuſque nominis rationes è lingua Punica deducit Bochartus, de Phœn. col. lib. 1. cap. 26, ut Scylla ſic dicta ſit à סקול *ſcol*, quod Phœnicum lingua *exitium* ſignificat; Charybdis vero ſit חור־אובדן *chor-obdan*, quaſi *foramen perditionis*.

V. 475. σπιλάδεσσι] Scopuli Homero & aliis poetis Metaphorica dictione σπιλάδες dicuntur, voce à σπῖλος, quod *maculam* aut *nævum* ſignificat, deducta, quod in mari tanquam tot maculæ appareant, &, tanquam nævi in corpore, nonnihil protuberent.

V. 476. Ἀονίῳ τμηθεῖσα] Supra, in verſ. 467, oſtenſum, antiquis pleriſque creditum fuiſſe Siciliam olim Italiæ adhæſiſſe, & vel vi fluctuum, ut Mela opinatur, vel (ex Strabonis ſententia, quæ longe probabilior) terræ motu avulſam fuiſſe, atque ita mare irruiſſe: hinc urbs in proximo Italiæ promontorio ſita *Rhegium* dictum putatur, quaſi *abruptum*, à ῥήγνυμι *frango*, Juſtin. lib. 4. & Plin. lib. 3. cap. 8. De hoc etiam Virg. Æneid. lib. 3.

— cum protinus utraque tellus
Una foret, venit medio vi pontus, & undis
Heſperium Siculo latus abſcidit, arvaque et urbes
Litore diductas anguſto interluit æſtu.

Hanc terrarum diviſionem quaſi Neptuni tridente factam

quem πολυγλώχινα, hoc est, τριγλώχινα, σίδηρον vocat) poetice hic describere videtur Dionysius, quippe cui non tantum maris imperium, quod ibi irrupit, verum & terræmotus tribuuntur; unde ἐνοσίχθων & ἐννοσίγαιος poetis denominatur. Cur autem Neptuni tridentem Ἀόνιον σίδηρον vocet, quasi *Bœoticum ferrum* (*Bœotia* enim *Aonia* olim dicta) vix satis constat. Eustathius quidem epitheton hoc adjectum auguratur, quod Neptunus eximie à Bœotis coleretur, vel quod præstantissimum sit Aonium ferrum. Sed de posteriore hac ratione me dubitare fateor, neque enim video qua auctoritate ejus rei veritas stabiliatur: priori potius acquiesco, ut *Aonius* pro *Neptunio* ponatur; cum *Aon*, à quo *Aones* denominati, *Neptuni* filius fuisse feratur, ideo Neptunum, ut gentis auctorem, solenniter ab iis cultum fuisse verisimile fiat: sic primo *Neptunum* ipsum, deinde per Metalepsin & ejus *tridentem*, *Aonium* dici nihil prohibet; sicut non tantum Musæ, verum & earum citharæ, à Nonno in Dionys. Ἀόνιαι dicuntur.

V. 478. Τῆς ἑτέρης] Majoris scil. De Syrtibus hisce vide in vers. 104.

V. 480. Μήνιγξ] Insula hæc Lotophagites etiam à Ptolemæo vocatur; & eam Lotophagorum terram fuisse, ad quos Ulysses appulisse dicitur, Straboni verisimillimum videtur: Dionysius tamen & alii plerique eos in continente locant. vide in vers. 205.

V. 481. σκαιὸν πλευρὸν] Latus scil. illud quod Iapygiam, hoc est, Apuliam, Italiæ partem, spectat, quod à læva est in Adriaticum mare navigantibus, ut Illyris à dextra. vide vers. 98.

V. 483. νῆσον] Auctor noster, cum Stephano de urb. Mela lib. 2. cap. 7, Solino cap. 8, unicam Diomedis insulam nominat, cum Strabo lib. 6. duas, quarum alteram cultam, alteram desertam esse refert, Ptolemæus quinque numeret: quem numerum in tabulis recentiorum extare, si quæ scopuli potius quam insulæ formam repræsentant annumeres, testatur Ortelius. Desertis igitur insulis (seu scopulis potius) omissis, præcipuæ tantum insulæ, quæ sola culta fuit, Dionysius & cæteri primo citati meminerunt. Eam tumulo & delubro Diomedis inclytam esse refert Solinus cap. 8, ut & Plinius lib. 10. cap. 44, apud quos legere licet fabulas quæ de Diomedeis avibus feruntur, in quas Diomedis socios conversos fuisse poetæ prodiderunt; fortasse quod eæ

vix

vix alibi quam in Diomedeis insulis circa Italiam aut alias vicinas regiones inveniantur; neque enim credibile, quod auctores isti affirmant, eas nusquam alibi toto orbe comparere. Si nullibi alias sint, neque ibi esse credam, sed mera Græcorum figmenta esse, ut Scaliger in Aristot. hist. anim. opinatur. In cujus sententiam eo propensior sum, quod in earum descriptione adeo variant auctores; alii enim cataractas nominant, alii ἐρωδιοὺς (sed candidos) quos plerique ardeas interpretantur, nonnulli tamen fulicas; Ovidius cygnis similes esse affirmat: peculiares vero Plinii & Solini descriptiones videre licet locis citatis.

V. 484. χαλεψαμένης Ἀφροδίτης] Non tantum quod bellum adversus Trojanos Veneri charos gesserit, verum & ipsam vulneraverit, ut fabulatur Homerus, Iliad. ε'. Ita Diomedes apud Ovidium, Metam. lib. 14.

— patriis sed rursus ab agris
Pellor, & antiquo memores de vulnere pœnas
Exigit alma Venus.

His irritatam deam, Ægialeæ ejus uxori tantum furorem immisisse ferunt, ut cum juvenibus variis, præcipue vero cum Sthenelo Cometæ filio, vel, ut alii volunt, cum Cyllabaro Stheneli filio consuesceret; à quibus alii domo pulsum Diomedem tradunt, alii pudore affectum sponte demigrasse, primo in insulas ab ipso denominatas, deinde in Apuliam, & ibi Ἄργος ἵππιον condidisse, quod nomen postea in *Arpos* mutatum fertur. Fortasse ipsum nomen Ἄργος sine epitheto in *Arpos* versum, (quod Salmasio placet) γ in π mutato, cum Bœoti, teste Caninio, γ in β mutent (cui affinis est litera π) pro γυναῖκας βανῆκας proferentes, (ut Æoles contra pro βλέφαρον γλέφαρον) β vero per p sæpe à Latinis reddatur, ut βαβαὶ *papæ*, Κάνωβος *canopus*.

V. 485. Ὁππότε τριλλίστων] Τριλλίστων, à τρὶς *ter*, & λίσσομαι *supplico*, idem valet quod πολυλλίστων apud Homerum, ut vere Eustathius; sicut τρίσμακαρ, & Latinis *ter felix*, pro *felicissimo* ponitur: significat igitur *valde exoptatos*, seu ad quos ut tuto perveniret multis votis, navigantium more, contenderat. Verum & aliam lectionem Eustathius hic agnoscit, τηλίστων scil. quod epitheton Iberum genti optime convenit, quippe in extremo Occidente sitæ, si Hispani eo nomine intelligendi sint.

μετεκίαθεν ἔθνος Ἰβήρων] Diomedem in Italiam profectum famigeratum est, nec tantum in Apuliam, verum & in Ve-

netiam eum perveniſſe argumentis quibuſdam probare nititur Strabo lib. 5; inter cætera, delubrum ei conditum, & album equum ei à Venetis immolari affirmans: non tamen certo comperimus à quoquam traditum fuiſſe, in Hiſpaniam uſque eum perveniſſe. Strabo quidem, lib. 3, ubi Hiſpaniam deſcribit, cum itinerum Æneæ, Antenoris, Diomedis, Menelai, & Ulyſſis mentionem feciſſet, hæc verba mox ſubdens, ὁ τοίνυν ποιητὴς τὰς τοσαύτας στρατιὰς ἐπὶ τὰ ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας ἱστορηκώς, *poeta igitur cum tot tantaſque expeditiones in extremas Iberiæ partes memoriæ proditas accepiſſet*, innuere videtur, Homerum ex hiſtoriis accepiſſe, non Ulyſſem modo (quem Olyſſipponem in Luſitania condidiſſe paſſim memoratur, propter nominis ſimilitudinem) verum & reliquos ex heroibus iſtis in extremam Hiſpaniam perveniſſe. An igitur nomine Iberiæ ipſa Hiſpania intelligenda ſit, (cum quidlibet de heroibus ſuis *Græcia mendax* fingere potuerit) an potius Gallia, (cujus pars Venetia olim fuit, vide verſ. 288 & 289) in quam tam Diomedem quam Antenorem perveniſſe ſatis conſtans fama fuit, doctis judicandum relinquo. Græci certe antiqui ſub Iberiæ nomine, non tantum Hiſpaniam, verum & magnam Galliæ partem comprehenderunt, uſque ad Rhodanum fluvium, teſte Strabone lib. 3, imo & totam Galliam, Clariſſimi Voſſii judicio, de Orig. Idol. lib. 1. cap. 35; unde Rhenus fluvius Nonno Dionyſ. 23°, Ῥῆνος Ἴβηρ dicitur, quaſi *Rhenus Ibericus*.

V. 487. Ἑξείης δὲ, πρὸς βορέω] Inſulas jam enumerare aggreditur quæ ab Orientali Adriatici ſeu Ionii ſinus (ea enim pro Synonymis habet, vide verſ. 94) latere ſitæ ſunt, ſcil. juxta Illyridis oram: & ab ultimo ſinus receſſu earum περιήγησιν orditur, primo Abſyrtidas nominans, Iſtriæ & Iapidiæ propinquas, deinde Liburnidas Liburniæ objacentes; poſt quas ad Corcyram & alias pergit, extra ſinum hunc juxta Epirum ſitas.

V. 488. Ἀψύρτου νήσων] Nomine *Abſyrtidum*, ſeu *Abſyrti inſularum*, Dionyſius (cum Strabone lib. 7, & Plinio lib. 3. cap. 26) intelligit Ἄψορρον Ptolemæo vocatam, & complures inſulas exiguas ei vicinas, juxta Iſtrorum & Iapidum oram. Eandem nominis rationem, quam hic auctor noſter, afferunt Plinius & Strabo, nempe ſic dictas *ab Abſyrto* à Medea hic occiſo, ut Colchos ipſam perſequentes colligendis ejus membris ab ipſa diſperſis moraretur. *Iuxta Iſtrorum oram Ciſſa, Pullariæ, & Abſyrtides Graiis dictæ, à fratre Medeæ ibi interfecto*

Ab-

Absyrto, Plin. loco citato. Finxerunt scil. Argonautici scriptores, à Colchide redeuntes Argonautas è Ponto Euxino adverso Istro navigasse, quem ostio uno in sinum Adriaticum juxta *Istriam*, (quam ab illo *Istri* ostio sic dictam voluerunt) reliquis in mare Euxinum se exonerare fabulati sunt, atque ita per mare Adriaticum eos in Græciam reversos. At nullum ejusmodi ostium Istrum habere supra in vers. 301 ostendimus, neque operæ pretium est pluribus fabulæ istius ἀπάτην ostendere; præsertim cum à poetis quibusdam longe hinc Absyrti cædes facta fuisse tradatur. Orpheus enim in Ponto Euxino Ἀψυρτίδας locare videtur (juxta quem etiam Arrianus Ἄψυρτον constituit) & Ovidius Tomos, urbem in Euxini etiam ora positam, ab Absyrto dissecto nominatam refert Trist. lib. 3. Eleg. 9.

Inde Tomos dictus locus est, quia fertur in illo
Membra soror fratris dissecuisse sui.

Verisimile quidem est Ἀψόῤῥου nomen (quod præcipuæ ex istis insulis à Græcis antiquis indi potuit, quod mare ibi reflectatur, vide vers. 304, ut & urbi in infimo Euxini recessu sitæ, ob eandem rationem, Ἄψοῤῥος enim Homero, Iliad. γ' & φ, *revertentem* significat, & *refluo maris æstui* ea vox tribuitur) huic fabulæ ansam dedisse, quia à nomine Ἀψύρτου non multum abludit. Mela tamen, lib. 2. cap. 7, aliam in Adria insulam *Absorron*, aliam *Absyrtidem* nominat, quod scil. apud diversos auctores diversa hæc nomina legerit, nesciens ipsissimam Absorron esse cujus nomen poetæ, & alii eos imitantes, in Absyrtidem corruperant, ut suas de Absyrto fabulas ei affigerent; neque enim alius quisquam & *Absorri* & *Absyrtidis* hic meminit.

V. 490. Αἰητίνης] *Medeæ*, *Æetæ* Colchorum regis *filiæ*, quæ cum Jasone, aureo vellere ipsius opera potito, hac via fugisse fingitur, & fratris (quem Græci Ἄψυρτον, Latini Absyrtum vocant) membra hic sparsisse.

V. 491. Λιβυρνίδες] Curictæ, Arbæ, Scardonæ, Issæ, & aliis ignobilioribus insulis (40 enim numerat Strabo) quæ *Liburniæ* oræ objacent, proprie hoc nomen convenit: videtur tamen Dionysius eas quæ Dalmatiæ propiores, ut Tragurium, Phariam, Corcyram nigram, Meliten (à qua catulos Melitæos dictos tradit Stephanus, ut & Plinius ex Callimachi sententia, quos tamen à Melita insula Siciliæ vicina appellatos refert Strabo) sub nomine hoc comprehendere, uti & harum aliquas Strabo Liburnicis annumerat.

V. 492. μετ' δρυμὰ Κεραύνια] *Poſt Ceraunios montes*, de quibus vide in verſ. 389, quos ſylvis amictos eſſe hic innuitur; ut Pyrenæos montes Æthicus Pyrenæos ſaltus vocat.

V. 493. φαίνοιντο περαιόθεν] Indicat à Ceruniis montibus ulterius ad Auſtrum progreſſo apparere Ambracienſium, quas vocat, inſulas Acarnaniæ vicinas, & *Corcyram*, alteri in Adriatico ſinu ſitæ ἐπώνυμον, quam diſtinctionis gratia μέλαιναν *nigram* cognominarunt. Recto autem ordine hic non progreditur; prius enim occurrit Corcyra quam Ambracienſium inſulæ, & ad has præcipue vox περαιόθεν referenda eſt, longe enim ultra Ceraunios montes ſitæ Ambracienſium inſulæ, in proximo vero Corcyra.

Ἀμβρακιῶν] Cephalleniam & alias vicinas inſulas cognomine hoc indigitat, quod è regione Ambraciæ Acarnaniæ urbis, Pyrrhi quondam regiæ, ſitæ ſint, à qua & ſinus Ambracius denominatur.

V. 494. καὶ λιπαρὴ Κέρκυρα] Κέρκυρα inſula (quæ Latinis, & Græcis nonnullis, Corcyra, ε in ο mutato, ut Μεθώνη quibuſdam Mothona, Βερενίκη Beronice) Homero Σχερία dici videtur, Callimacho Drepane, Plin. lib. 4. cap. 12. Ea Phæacum ſedes olim fuiſſe dicitur, Alcinoi hortis (quem, cum ibi regnaret, Ulyſſem naufragum hoſpitio excepiſſe refert Homerus) & omni deliciarum affluentia, quam hic notat Dionyſius, apud poetas celebris; unde *Alcinoi menſæ* in proverbium abierunt.

V 495. Νηρικίης Ἰθάκης] Inter Νήρικον & Νήριτον Strabo accurate diſtinguit, (eos reprehendens qui nomina iſta confundunt) ut Νήρικος ſit Acarnanię urbs, quæ poſtea Leucas appellata, de qua Laertes apud Homerum Odyſſ. ω'.

Οἷος Νήρικον εἷλον ἐϋκτίμενον πτολίεθρον.

Νήριτον vero ſit Ithacæ inſulæ, Ulyſſis patriæ, mons, de quo apud eundem Homerum,

Ναιετάω δ' Ἰθάκην εὐδείελον, ἐν δ' ὄρος αὐτῇ
Νήριτον εἰνοσίφυλλον. —

Diſtinctio tamen iſta apud auctores non perpetuo obſervatur: Plinius enim iſtam Acarnaniæ urbem *Neritum* vocat; *Oppidum Leucas, quondam Neritum dictum*, lib. 4. cap. 1. & Ithacam Νηρικίην, ſi vera ſit vulgata lectio, Dionyſius vocat; quam quidem à monte in ipſa ſito, potius quam ab urbe in continente proxima, denominandam jure cenſeas. At ſi Dionyſium accurate loqui velimus, nec nomina iſta confundendo Strabonis reprehenſionem incurrere, neceſſe eſt ut

vel

vel Νηρίτης pro Νηρικίης cum Salmasio hic substituamus; vel Eustathio assentiamur, qui denominationem non à Nerito monte sumptam putat, sed à Nerico Acarnaniæ urbe huic insulæ adversa, sicut ab Ambracia urbe ipsis adversa νήσους Ἀμβρακικίων denominat auctor vers. 493.

V. 496. Νήσων τ' ἀλλάων] Echinadas intelligit ad Acheloi ostia sitas, de quibus vide in vers. 435. Superiore autem cursu fluit Achelous juxta Chalcidem, Ætoliæ urbem in monte cognomine sitam; non tamen ex eo monte oritur, sed superius ex Pindo, teste Strabone, lib. 10.

V. 498. Πολλαὶ δ' Ἀμνισοῖο] Recte Ἀμνισὸν *Cretam* hic reddit Eustathius, fuit enim Amnisus Cnossi, Creticæ urbis insignis, navale, teste Strabone lib. 10, unde per Synecdochen pro Creta ipsa poni videtur. His quidem tribus versibus, ut legi solent, non exigua inest difficultas, quæ interpretes plurimum torsit: ita enim sonare videntur ac si *Ægyla, Cythera, & Calauria, ad Boream vergant respectu Cretæ, Carpathus vero ad Occasum*; atque eo quidem sensu à Stephano redduntur. At longe aliter se res habet. Ægyla quidem & Cythera (à qua insula Venus Cytherea dicta) ad Occasum respectu Cretæ sitæ sunt, nonnihil tamen ad Boream vergentes, saltem Amnisi respectu, quæ à Cnosso ad Austrum sita; Calauria (insula exigua Argiæ propinqua, Neptuni templo & asylo celebris, Strab. lib. 8.) ab Occidua Cretæ parte recta ad Boream posita est: Ita ista non procul à vero absunt. Sin vero Carpathus (à qua Carpathium mare denominatum) ad Occasum respectu Cretæ statuatur, toto cœlo erratur; recta enim ad Ortum sita est. Nec nodum hunc solvit altera lectio, quam aliqui hic admittunt, ποτὶ νότον pro ποτὶ ζόφον substituentes, cum respectu Calauriæ solius hoc intelligi constructio non sinat, neque Carpathus respectu Amnisi quicquam ad Meridiem vergat, minimum etiam respectu Ægylæ & Cytherorum. Melius Eustathius intricata hæc expedit, ut verba illa ποτὶ ζόφον ad tres insulas primo nominatas referantur, innuendo eas illa Cretæ parte in qua Amnisus sita Borealiores esse, & *ad Occasum* simul vergere, cum Carpathus ex alia parte, ad Ortum scil. sita sit. Ita igitur verba auctoris construere cogitur, Πολλαὶ δ' Ἀμνισοῖο βορειότεραι ὁρόωνται πρὸς ζόφον, Αἴγυλα τ', ἠδὲ Κύθηρα, Καλαύρειά τε τρηχεῖα· Κάρπαθος αὖθ' ἑτέρωθι, πρὸς ἀνατολὰς δηλαδή. *Multæ vero Amniso* [Creta] *magis Boreales conspiciuntur ad Occasum* vergentes, *Ægyla & Cythera, & Calauria aspera; Carpathus vero ex altera parte,*

ad Ortum scilicet. Verissime hæc (quicquid contradicit Papius) si sensum respicias: sed durius est hyperbaton, ut verba πρὸς ζόφον, tot interpositis, ad locum istum reducantur. Papii igitur constructio, quippe quæ minus coacta est, potius mihi arridet, ut, puncto post ἑσπέρηθι posito, ποτὶ ζόφον ad sequentia, ad Cretam scil. referatur. Itaque versum 500 sic legimus,

Κάρπαθος αὖθ' ἑσπέρηθι· ποτὶ ζόφον ἔγγυθι δ' αὐτῆς Κρήτη πιμήεσσα·

atque hoc modo reddimus, *Carpathus vero ex altero latere posita est,* (de Orientali latere hoc, secundum Eustathii sententiam, intelligendo) *ad Occidentem vero prope ipsam Creta,* &c. In cæteris Eustathii interpretationem supra recitatam amplectimur; ut scil. intelligatur tres insulas vers. 499 memoratas non tantum Borealiores esse (quod à Dionysio exprimitur) verum, quod manifestius, ad Occidentem etiam sitas, (quod ex ordine ipso innuitur quo procedit Dionysius, dum à Cephallenia & Ithaca ad has progreditur;) cujus situs respectu Carpathus dicitur ἑσπέρηθι, hoc est, *ad Orientale Cretæ latus,* posita.

V. 501. Κρήτη πιμήεσσα] Insula hæc, quæ centum urbibus (quarum celeberrimæ Cnossus, Gortyna, Cydona) olim stipata fuisse perhibetur, unde poetis ἑκατόμπολις dicitur (quanquam eos *lingua prodigos fuisse, oppida pro urbibus numerantes,* Solino facile assentior) Minois legibus clara fuit, è quibus Lycurgus Lacedæmonius suas accepisse dicitur, Strab. lib. 10. *Iovem* etiam *ibi natum* (quod hic prodit auctor) imo *& sepultum, & ibi sepulchrum ejus conspici,* memorant Mela lib. 2. cap. 7, & Solinus cap. 17; & Callimachus, in hymno Jovis, in Ida monte natum prodit,

Ζεῦ, σὲ μὲν Ἰδαίοισιν ἐν οὔρεσι φασὶ γενέσθαι.

Cum vero pluribus regibus Jovis cognomen veteres indiderint, nec uni tribui possint omnia quæ de Jove memorantur, hunc quidem eum fuisse confirmant historiæ qui Europam rapuit, in navi quæ taurum pro insigni habuit (ut fabulam explicat Lactantius lib. 1. de fals. relig. cap. 11.) eam Gortyni vectitatam refert Solinus cap. 17. ac Jupiter ille Cretensis, de quo multa refert Diodorus Sic. vero nomine Asterius dictus est, si Eusebio fides. Cretæ nomen insulæ impositum à Crete rege antiquo, Anaximander, teste Solino, uti & Ephorus à Marciano citatus, aliique prodiderunt: alii à Curetibus sic dictam volunt per syncopen, quasi Κουρήτην,

τίω, teste Eustathio; sicut Curetin olim dictam Plinius etiam & Solinus testantur.

V. 502. Πολλή τε λιπαρή τε] *Magnitudinem* quod attinet, inter insulas totius orbis tunc cognitas, peninsulis etiam quibusdam accensitis, nona numeratur à Ptolemæo lib. 7. cap. 5; 320 *M Pass. longitudine porrecta*, Plin. lib. 4. cap. 12. *Fertilitatem* quod spectat, *larga vitis, mira soli indulgentia, arborarii proventus abundantes*, Solin. cap. 17. Inter cætera naturæ dona, *lupos, vulpes, aliaque quadrupedum noxia numquam educat*, *serpens ibi nulla*, ut Solinus, loco citato, aliique testantur; *neque ullum animal maleficum, præter phalangium aranei genus*, Plin. lib. 8. cap. 58. ne donum illud sola jactet Hibernia, aut Patricio suo acceptum referat; nam etiam ætate sua nullum ibi anguem fuisse memorat Solinus cap. 24: atque idem de Ebuso produnt Plinius lib. 3. cap. 5, & Mela lib. 2. cap. 7.

ἧς ὕπερ Ἴδη] *Idam* montem (quam *super Cretam* esse dicit, quippe *supra* reliquam insulam eminentem) ab Ida Trojæ vicina nomen accepisse refert Geographus, à Teucro scil. impositum hinc in Troadem profecto; unde & Anchises apud Virgilium Æneid. 3.

Creta Iovis magni medio jacet insula ponto,
Mons Idæus ubi, & gentis cunabula nostræ.

Mons hic eo præcipue nomine celebratur, quod Jovem à Rhea matre in eo educatum prodant, Idæorum Dactylorum seu Curetum ministerio. *Inter colles, quod ibi nutritum Iovem accepimus, fama Idæi montis excellit*, Mela lib. 2. cap. 7. Et à Curetibus illis *Corybantia æra*, hoc est, sacra Rheæ seu Cybeles in Phrygia à Corybantibus peracta, Virgilius loco citato deducit: uti & Græci quidam veteres sacra ea è Creta in Phrygiam traducta fuisse opinantur; licet alii contra sentiant è Phrygia in Cretam delata, ut videre licet apud Strabonem lib. 10. de Curetibus & Corybantibus prolixe disserentem: vide & ea quæ à nobis in vers. 524 notantur. Fabulæ autem mysticæ cum historia à veteribus, ut fieri solet, hic miscentur: cum enim Jovem in Creta natum & sepultum prodant, id de Cretensi rege intelligendum; quod vero eundem Saturno & Rhea natum tradunt, & ei Curetum ministerium tribuunt, quale à Corybantibus Phrygiis Rheæ peragitur, hæc à Iove φυσικῷ (quo nomine æther cultus, qui qua ratione Rheæ filius diceretur, vide Vossium de orig. Idol. lib. 2. cap. 59.) ad hunc traducta videntur; nisi forte dum Cretensem hunc Iovem Κρόνου, seu *Saturno*, & Rhea ortum

ortum ferunt (quorum altero χρόνος *tempus* significatur, altera *tellus*, vide in vers. 524) tantum innuatur eum hominem fuisse, & in tempore è terra ortum. Sed sacra ista proprie conveniunt Iovi deorum summo (quem etiam χρόνῳ, hoc est *tempore*, ortum putarunt, ab æterno non fuisse innuentes) is æther est; quo nomine non tantum cœlum (qui Persis est Iupiter, teste Strabone, lib. 15, τὸ οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία) verum & aerem intellexerunt, tenuem præsertim & purum (quem ejusdem cum cœlo naturæ putarunt,) nebulosus enim est Iuno, quod innuit Seneca, Quæst. nat. lib. 3. cap. 14, *Aera marem judicant, qua ventus est; fœminam, qua nebulosus & iners*. Iovi hoc sensu sumpto fulmen tribuitur, isque βροντῖος, ἀστραπαῖος, & νεφεληγερέτης dicitur: neque insolens est cœlum aut aerem Iovem appellari, ut Horat. lib. 1. Od. 1.

— manet sub Iove frigido
Venator —

Hunc Græci Ζῆνα appellasse videntur ἀπὸ τοῦ ζῆν, quasi vitæ auctorem, quod calore cœlesti animalium vita conservetur, ut & aere inspirato; quod innuitur illo Virgilii,

— superatne & vescitur aura
Ætheria? —

V. 504. μέγεθος πελώριον] De voce πελώριον vide in vers. 568.

ἄντα δὲ πέζης Αἰγυπτίης] Non quidem è regione Ægyptiaci Delta, ut censet Eustathius, sed occiduæ Ægypti partis circa Parætonium & Catabathmum.

V. 505. Ῥόδος ἐστὶν] Insula hæc Cariæ vicina, Telchinum olim sedes, nautica arte & literarum studiis celebris fuit, (vide Strab. lib. 14.) & Soli sacra habebatur, quippe in qua nullum diem adeo nubilum esse ferunt, quin Sol aliqua hora eam lustret, Plin. lib. 2. cap. 62. eamque Solis beneficio ex aquis prodiisse ferunt, quibus antea tegebatur: quod sic explicat Diodorus, quod, cum paludibus conferta esset, iis Solis calore exsiccatis, fœcunda evaserit. Summum huic insulæ decus addidit Solis Colossus æreus, 70 cubitos altus, cujus digiti majores quam pleræque statuæ, Plin. l. 34. cap. 7: de quo extat Simonidis Epigramma, hoc modo legendum, ut ex Strabone constat,

Τὸν ἐν Ῥόδῳ Κολοσσὸν ἑπτάκις δέκα
Χάρης ἐποίει πηχέων ὁ Λίνδιος.

Frustra vero sunt qui Rhodios ab hoc Κολοσσαεῖς dictos putant, (inter quos est Eustathius) & ad hos missam volunt

Pauli

Pauli ad Coloſſenſes epiſtolam; cum ea ad Coloſſas miſſa fuerit, Phrygiæ urbem (cujus Plinius & Strabo meminerunt) Hierapoli & Laodiceæ vicinam, quarum in eadem epiſtola mentio fit; quam quidem ſub Nerone terræ motu corruiſſe refert Euſebius in Chronicis.

Ἰηλυσίων πέδον ἀνδρῶν] *Ialyſus*, quæ Ionice Ἰήλυσος, inter Rhodias urbes ab Homero recenſetur, Iliad. β', qui tres quidem numerat (quas à tribus fratribus conditas & denominatas traditur, ut videre eſt apud Strabonem lib. 14.)

Λίνδον, Ἰήλυσόν τε, καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον.

Celebris fuit Ialyſi, hujus urbis conditoris, pictura, Protogenis opera, teſte Strabone; à quo Heroe, aut ab urbe ipſa, per Synecdochen Rhodios Ialyſios hic vocat Dionyſius. Trium harum urbium incolas pleroſque in urbem Rhodum, inſulæ cognominem, ante ætatem ſuam commigraſſe prodit Strabo, quod & à Plinio innuitur: unde mirari ſubit, nullam à Ptolemæo urbis Rhodi mentionem fieri. Telchinas, qui Rhodum aliquando tenuiſſe dicuntur (unde ipſa *Telchinis* olim vocata, teſte Strabone lib. 14, uti & *Ophiuſa*, à ſerpentibus quibus ſcatebat) βασκάνους φασὶ καὶ γόητας, inquit Strabo, *faſcinatores & præſtigiatores fuiſſe ferunt*; unde non male auguratur Bocharrus, iis à Phœnicibus nomen hoc impoſitum, nam תלחיש *ta'chis*, eſt *incantator*, à verbo לחש *lachas*, *incantare*.

V. 506. Χελιδόνιαι] *Chelidoniæ* inſulæ (vel ſcopuli potius, ut à Ptolemæo & aliis vocantur) à Strabone cum auctore noſtro tres numerantur, à Ptolemæo quinque, ſitæ juxta Lyciæ promontorium, quod iiſdem Sacrum vocatur, Plinio vero, lib. 5. cap. 27. (qui pro parte Tauri illud habet) Chelidonium, ab inſulis hiſce viciniş; *Inde vaſtum ſinum Taurus mons, ab Eois veniens litoribus, Chelidonio promontorio diſterminat*: niſi *Chelidonion*, hoc eſt Χελιδονιῶν, ibi legendum ſit, ut Chelidoniarum promontorium ſignificet, de quo ambigere videtur Salmaſius. *Chelidoniæ* autem dictæ ſunt quaſi *hirundinariæ*, quod in iis hirundines (ex Cl. Salmaſii ſententia) hyeme ſe conderent, ut in aliis ſcopulis ſolent, quod tam veteres quam recentiores teſtantur; ſic Ovidius,

Cum glaciatur hyems ſcopulis ſe condit hirundo.

V. 507. Παταρηΐδος ἔνδοθεν ἄκρης] Intra ſinum illum vaſtum à Plinio memoratum, inter Pataræum promontorium & Siden Pamphyliæ urbem comprehenſum, de quo vide verſ. 127; cujus ſinus cum extimus ad Occidentem terminus

nus sit Pataræum promontorium, insulæ in illo sitæ intra promontorium illud positæ dicuntur, ut Ægyptus inferior ἔσω Σερβωνίδος ἄλμης, vers. 253.

V. 508. Κύπρος δ' εἰς αὐγὰς] *Cyprus* insula, *è quinque maximis interni maris, quondam novem regnorum sedes*, Plin. lib. 5. cap. 31. (quæ & olim *Cerastis* appellata à promontoriis multis, tanquam *cornibus*, in ea extantibus) omnimoda fertilitate, teste Strabone, lib. 15, præcipue vero æris fodinis, nobilis fuit; de quibus vide Galen. de simp. facult. Hinc *Cyprum*, vel *Cuprum*, non tantum pro ære Cyprio, verum & pro omni ære, (ut *chalybs* non tantum pro *ferro Chalybico*, verum & pro quovis ferro præstante) usurpatur: vide Salmas. not, in Solin. p. 1094.

Παμφυλίου ἔνδοθι κόλπου] Videtur Dionysius *Pamphylium mare* cum *Issico sinu* confundere, ea pro synonymis habens, cum, vers. 129, ab Isso Ciliciæ urbe ad Pataræum usque promontorium Issicum sinum produxerit, hic vero Cyprum (quæ intra eosdem terminos sita est) intra Pamphylium sinum constituat. Proprie vero sumptus Issicus sinus ab Orientali latere Cyprum alluit, Pamphylium vero mare ab Occidentali: ita de Cypro Strabo, lib. 14, τὰ ἑῷα τῷ Ἰσσικῷ κόλπῳ, τὰ δὲ ἑσπέρια τῷ Παμφυλίῳ κλυζόμενα πελάγει: *Pars Orientalis Issico sinu, Occidentalis Pamphylio mari alluitur.*

V. 509. ἄστυ Διωναίης Ἀφροδίτης] Veneri sacram esse Cyprum vulgo notum, unde ipsa Κυπρὶς dicitur, & à Papho, præcipua urbe, Paphia dea. Per Tapinosin quidem insula tota ἄστυ dicitur, ut Samothracia Κορυβάντιον ἄστυ, vers. 524: voce autem ea innuitur, Venerem per insulam totam adeo solenniter cultam, ut ea ibi versari, quasi in urbe propria, aut sede ipsi dicata, dici possit; qualem Paphon vocat Virgilius, Æneid. 1,

Ipsa Paphon sublimis adit, sedesque revisit
Læta suas. —

Quod ad vocem Διωναίης spectat, ea ἀπὸ τῆς Διώνης *à Dione* deducta est. Dione autem aliis Veneris mater est, ut Servio in Virgilium, ipsique Homero, apud quem Venerem vulneratam solatur mater Dione. Hoc sensu si sumatur Διώνη, vox Διωναίης *Dionææ* congruum Veneris epitheton est, denominativi forma. Aliis vero Dione ipsius Veneris cognomen habetur; sic Suidas, Διωναίη ἡ Ἀφροδίτη, καὶ Διώνη ἡ αὐτή. Vossio placet hæc sententia, & favet ipsa nominis ratio; videtur enim Διώνη patronymicum esse Ionicum, *Iovis filiam* notans,

(ut de

(ut de Venere perhibent) quippe à voce Διὸς *Iovis* deductum, ut Ἰκαριώνη, *Icarii filia.* Si eo sensu sumatur Διώνη, denominativum Διωναῖος inde deductum proprie significat quod ad Venerem pertinet; ut Cæsar à Virgilio, Georg. lib. 1, *Dionæus* dicitur, quod à Venere originem duxerit,

Ecce Dionæi processit Cæsaris astrum.

Sic ipsi Veneri minus convenire videtur, ut Διωναίη adjective dicatur. Potest tamen hic Διωναίη substantive pro Διώνη usurpari, per Epenthesin poet. ut Σεληναίη pro Σελήνη, & Ἀθηναίη pro Ἀθήνη, præsertim cum Homerus Παλλάδ' Ἀθηναίην dicat, ut auctor Διωναίην Ἀφροδίτην, per Appositionem quam vocant. Si cui scire libeat quid per Venerem istam à Cypriis cultam φυσικῶς intelligendum sit; respondeo, Luciferum stellam quam & Venerem vocant, plerosque censere hoc nomine cultam fuisse: cui opinioni favet Porphyrius apud Euseb. Præp. Evang. lib. 3, qui rationem hanc addit, cur pulcherrima dea habeatur, quia idem Phosphorus & Hesperius, quæ pulcherrima stella, Hom. Il. χ'.

Ἕσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστήρ.

Sed quicquid ea de re sentiendum sit, ab Orientalibus certe gentibus illius deæ cultum Cyprii acceperunt, deinde à Cypriis Cytherii & alii Græci, quod testatur Pausanias in Atticis; πλησίον δὲ ἱερόν ἐστιν Ἀφροδίτης οὐρανίας, πρώτοις δὲ ἀνθρώπων Ἀσσυρίοις κατέστη σέβεσθαι τὴν οὐρανίαν, μετὰ δὲ Ἀσσυρίους Κυπρίων Παφίοις καὶ Φοινίκων τοῖς Ἀσκάλωνα ἔχουσιν ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, παρὰ δὲ Φοινίκων Κυθήριοι μαθόντες σέβουσι. Hic Οὐρανία seu Cœlestis dea, Lunam, reginam Cœli Jerem. cap. 7. dictam, potius quam Luciferum notare videtur, quæ longe stellis omnibus pulchrior, ut pulchritudinis dea haberi possit. Hæc dea Ἀστάρτης nomine (ut à Græcis scribitur, Hebræis enim est *Astaroth*) à Phœnicibus colebatur, teste Philone Byblienſi apud Eusebium, τὴν δὲ Ἀστάρτην Φοίνικες Ἀφροδίτην εἶναι λέγουσι: quod & Suidas testatur, Ἀστάρτη ἡ παρ' Ἕλλησιν Ἀφροδίτη λεγομένη, quam etiam Luciferum stellam ipse interpretatur. Lucianus tamen, ipse Syrus, Lunam eo nomine cultam opinatur, Ἀστάρτην δ' ἐγὼ δοκέω Σεληναίην ἔμμεναι. Hoc etiam inde confirmatur, quod Astartes capiti caput bubulum imponeretur, cujus cornibus Luna corniculata repræsentatur; & Horatius in Carmine Seculari de Apolline & Diana, hoc est *Sole* & *Luna*, conscripto, Dianam inter cætera Epitheta *Genitalem* vocat, ut à Vossio notatur,

Rite

Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres,
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu Genitalis:
Diva, producas sobolem, patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Fœminis, prolisque novæ feraci
Lege marita.

Videtur igitur *Luna*, ut *Genitalis*, quatenus scil. in conceptu & partu summam efficaciam habet, (quod Galeno & aliis medicis perspectum) *Venus* vocari. Eandem quidem Venerem & Lunam esse affirmat Philochorus apud Macrobium, Sat. lib. 3. cap. 8. Sed quod ad nomen spectat, Ἀφροδίτη Græcis dicta videtur quod semen sit ἀφρῶδες, *spumosum.*

V. 510. Ἄραδος] Insula hæc exigua, seu potius πέτρα καλάκλυστος, Strab. lib. 16. (cui alia insula cognominis in sinu Persico) à Phœnices parte Septentrionali 20 stadiis distans, licet ambitus ejus 7 tantum stadiorum sit, memoratu tamen digna fuit, quod tota habitationibus occuparetur, & parti vicinæ Phœnices imperaret, Strab. ibid. *In quantum patet, tota oppidum*, Mela lib. 2. cap. 7. Hujus insulæ incolæ sunt qui Arvadæi dicuntur, Gen. 10. 18, Canaanitarum pars.

V. 511. Πρόσθε δὲ Σουνιάδος κορυφῆς] Enumeratis jam insulis in Mediterraneo mari sitis, à Creta usque ad Issicum sinum & Syriacum mare, revertitur jam ad eas quæ à Creta ad Septentrionem positæ: ubi primæ occurrunt in Saronico sinu ante Sunium Atticæ promontorium, Ægina & Salamis; deinde vers. 513 ad eas progreditur quæ, extra sinum hunc, in Ægæo mari sitæ.

ἐφύπερθεν Ἀβάντων] *Supra* Eubœam (cujus incolæ olim *Abantes* dicti, vide in vers. 520) hoc est, *ultra* eam ad Meridiem respectu patriæ Dionysii, vide in vers. 138.

V. 512. Σαλαμίς τε καὶ Αἰγίνης πολίεθρον] *Salamis* insula Telamone heroe, qui eam olim tenuisse fertur, & ejus filio Ajace, clara est, præcipue vero navali prælio ibi commisso, quo Xerxes à Græcis, duce Themistocle, victus est: Iust. lib. 2, & Plut. in Themistocle. *Æginæ* vero insulæ, olim Oenonæ dictæ, quæ urbem habuit cognominem, uti hic innuitur, præcipuum decus est ab Æaco, qui ibi regnasse dicitur; cujus incolas Myrmidonas dictos (quorum soboles fuerunt Thessalici Myrmidones hinc cum Peleo eo profecti) à μύρμηξ *formica*, quod formicarum in morem terram foderent,

rent, quæ ibi petrosa est, & in speluncis defossis habitarent, & ibi fruges reconderent, Scholiastes Lycophronis & Strabo lib. 8. testantur: unde fabula orta eos è formicis in homines mutatos, de qua vid. Ovid. Metam. lib. 7.

V. 515. στεινωπὸν ὕδωρ Ἀθαμαντίδος Ἕλλης] Periphrasis *Hellesponti*, (qui extremus est Ægæi maris versus Septentrionem terminus) freti, ubi angustiæ maximæ, 7 tantum stadia lati, cui nomen hoc inditum innuit ab Helle Athamantis filia, quam arietis dorso, una cum Phryxo fratre, insidentem hic in mare decidisse fabulantur; quod de navi intelligendum esse, quæ arietem pro insigni habuit, monet V. Cl. Vossius, de Orig. Idol. lib. 1. cap. 24. Nonnulli *Hellespontum* sic dictum censent, quasi *Elisæ pontum*, ab *Elisa* filio Iavan, de quo Gen. cap. 10. 4, cujus posteros Peloponnesum (in qua *Elis* regio, quæ ab Elisa nominata videtur) & Ægæi maris insulas occupasse censet Bochartus, Geog. Sac. lib. 3. cap. 4. Sed probabilius erit *Hellespontum* sic dictum quasi *Elisæ pontum*, si *Elisa*, seu *Elisæ regio*, sit *Æolis* (quod sentit Iosephus) ea enim Hellesponto proxima est.

V. 516. Σηστὸς ἔπη καὶ Ἄβυδος] Urbes hæ ad Hellespontum, adversæ sibi invicem, sitæ, Sestus in Thracia, Abydus in proxima Asia; ubi hoc memorabile accidit (ut Leandri & Herus amores mittam à poetis sat superque celebratos) quod ponte navibus facto Xerxes fretum ibi junxerit ad exercitum trajiciendum.

V. 517. Εὐρώπης δ' αἰ μὲν] Cycladas omnes & Sporadas Asiæ accensens, vide vers. 525, ne eas in duas partes distrahat (quamvis pleræque earum Europæ viciniores sint) eas tantum hujus maris insulas pro Europæis habet, quæ inter Sunium promontorium & Thraciam sitæ sunt; quæ quidem à Sunio promontorio (à quo primo occurrit Eubœa) versus Hellespontum navigantibus à sinistra jacent, Asiaticæ vero ipsi habitæ à dextra.

V. 520. Ἀβαντιὰς ἔπλετο Μάκρις] Ἔπλετο, per Syncopen factum pro ἐπέλετο, per Enallagen temporis ponitur pro πέλεται, *est*. Insula autem Eubœa hic describitur, quæ quondam avulsa Bœotiæ creditur, interfluente Euripo (fluxu & refluxu celebri, septies de die, uti ferunt, aquas reciprocante) adeo tenui ut ponte jungatur, teste Plinio lib. 4. cap. 12. Ea, insularum quæ in Ægæo mari sitæ longe maxima, urbibus Chalcide, Eretria, Carysto marmore nobili, celebris, Macris olim dicta est, quod in longitudinem multum exporrecta sit,

150 Mill.

150 mill. passſ. longa; & Abantias, ab Abantibus incolis, quos genere Thraces fuiſſe, & Abantes dictos quod Abas Phocidis oppidum tenuiſſent, antequam in inſulam hanc migrarent, ex Ariſtotele refert Strabo; licet alios nomen hoc ab Abante heroe deducere idem agnoſcat. De his Homerus Iliad. β'.

Οἱ δ' Εὔβοιαν ἔχον μένεα πνείοντες Ἄβαντες.

Eubœa vero ſic dicta videtur à boum præſtantia: neque enim placet, cum Strabone, à fabula de Io hic Epaphum enixa nomen deducere.

V. 521. Σκῦρός τ' ἠνεμόεσσα] Inſula hæc, è regione Magneſiæ ſita, non longe à Peparetho, Achille & ejus filio Neoptolemo ibi educatis celebris fuit. De ea Plinii locus, lib. 4. cap. 12, ad examen revocandus, ubi hæc verba habet, *Scyrum ſupra dictam, ſed Cycladum & Sporadum extimam.* At Scyri hujus neque mentio antea facta fuerat, neque ea è Cycladum aut Sporadum numero eſt: à Cycladibus enim, quæ Delo vicinæ, ſatis longe abeſt, longius vero à Sporadibus (licet earum numero eam accenſendam ſtatuat Cl. Salmaſius;) eas enim Strabo ante Cycladas jacere aſſerit, Ægæum ſcil. mare ingredienti, & proinde ad Meridiem à Cycladibus vergere; de quo etiam conſtabit, ſi quis Sporadas ab eo nominatas ſigillatim percenſeat, neque ulla in Plinii ipſius aut Melæ Sporadum catalogo Icaria Borealior reperitur. Videtur igitur Plinius Scyron hanc cum *Scyro* altera, ſeu potius *Syro*, eandem exiſtimaſſe, quam inter Cycladas numeratam legerat, & cujus ipſe in earum Catalogo antea meminerat; cum tamen duæ iſtæ inſulæ à Geographis, ſi non nomine, at certe ſitu manifeſto diſtinguantur. Ptolemæus quidem, licet utramque Σκῦρον ὁμωνύμως appellet, illam inter Cyclades ponit, lib. 3. cap. 15; hanc, cap. 13, ſitu ab illis ſatis diſſito, prope Scyathon & Peparethon: & diverſum ſitum ipſe Plinius (quamvis neſcius ſe duas inſulas deſcribere) iis aſſignat. Melius tamen illa quæ Cycladibus accenſetur à Strabone, Euſtathio, aliiſque Σῦρος appellari videtur, cum eam ab Homero Συρίην vocatam Strabo, lib. 10, teſtetur, & notum ſit Pherecyden (cui ea inſula, eodem teſte, patria fuit) non Σκύριον, ſed Σύριον, *Syrium*, cognominari.

V. 522. Ἔνθεν καὶ Λῆμνος] Inſula hæc, Atho monti adverſa, *terra Lemnia* nobilitata eſt, in medicos uſus inde exportata, de qua vide Galen. de ſimp. fac. lib. 9, & fabuloſo Vulcani caſu, de quo Homerus,

Κάπ-

Κάππεσεν ἐν Λήμνῳ.

Hinc autem fabula ea orta videtur, & insula Vulcano sacrata, quod mons sit in ea insulæ parte ubi & urbs Hephæstias sita, prorsus aridus, adeo ut planta nulla ibi crescat, & colore fulvo, ut quasi exustus videatur, teste Galeno ibidem.

V. 523. ἀγχίη τε Θάσος Δημήτερος ἀκτὴ] *Thasus*, Ptolemæo Thalassia dicta, nisi corruptus sit locus, uberi frugum proventu, ut & vino optimo nobilitata est; unde adagium ortum *Thasus bonorum*, de quo vide Suid. & Erasm. in Adag. Frugum quidem ubertas à Dionysio hic notatur, dum Cereri sacram facit, quæ Græcis Δημήτηρ dicitur, quasi Γῆ μήτηρ (eo enim nomine *terra*, ut *frugifera*, culta est, vide Voss. de Orig. Idol. lib. 2. cap. 59.) γ in δ mutato, ut γνοφερὸς δνοφερὸς: quam etiam deam à Thasiis cultam ex Hippocrate constat, qui templum ejus in Thaso urbe nominat, Epidem. lib. 3. De voce ἀγχίη jam dictum in v. 249. ἀκτὴν vero per Synecdochen vocat insulam parvam, quippe cujus maxima pars litoralis.

V. 524. Θρηϊκίη τε Σάμος] Hæc Hom. Il. α' simpliciter Samos dicitur, qui ei Imbron & Lemnon, ut vicinas, conjungit,

Ἐς Σάμον, ἔς τ' Ἴμβρον, καὶ Λῆμνον. ——

Ut vero ab Ionica Samo distingueretur, de qua vide vers. 534, *Thracia* dicta est, tam quod Thraciæ vicina esset, quam quod Thraces eam incolerent, teste Heraclida in Polit. postea vero composita dictione Samothrace seu Samothracia appellata est; quod nomen simplici illo recentius esse non modo Strabo, verum & Virgilius testatur,

Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia fertur.

Κορυβάντιον ἄστυ] De usu vocis ἄστυ hoc in loco vide in vers. 509. Hic tamen ad urbem insulæ cognominem ea vox referri potest. *Corybantas* vero quod attinet, quorum sedem Samothraciam hic facit Dionysius, eos aliqui cum Curetibus Creticis eosdem statuunt; qui tamen caute distinguendi ab Ætolicis, de quibus dictum in vers. 432. Ætolicam gentem Κουρῆτας, Cretenses vero sacrorum ministros Κούρητας dicendos censet Hesychius; sed hoc non observatur: illorum nomen ἀπὸ τῆς κουρᾶς, *à tonsura*, deducit Strabo; hos sic dictos mavult quod κοῦροι, *adolescentes* scil. essent, vel quod κούρου, hoc est *pueri* Iovis, nutritii. Imo nonnulli non tantum *Curetas* Creticos cum *Corybantibus* confundunt, verum etiam, teste Strabone lib. 10, τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κουρῆσι, τοὺς Κορύβαντας, καὶ Καβείρους, καὶ Ἰδαίους Δακτύλους, καὶ Τελχῖνας ἀποφαίνουσι, *eosdem cum Curetibus Corybantes, & Cabiros, & Idæos Dactylos, & Telchines esse indicant*: alii vero con-

 stituunt

ſtituunt μικρὰς τινας αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς, *exiguas quaſdam inter illos differentias.* Vix alia quidem inter pleroſque horum quam localis differentia fuiſſe videtur. Curetes enim, ſeu Idæi Dactyli, proprie Rheæ miniſtri in Creta fuerunt, quibus eam Iovem filium ſuum nutriendum tradidiſſe fabulantur: ita refert Pauſanias, Eliac. α', Διὸς τεχθέντος, ἐπιτρέψαι Ῥέαν τοῦ παιδὸς τὴν φρουρὰν τοῖς Ἰδαίοις Δακτύλοις, καλουμένοις δὲ τοῖς αὐτοῖς τούτοις καὶ Κουρῆσιν, *Iove edito, Rheam pueri cuſtodiam commiſiſſe Idæis Dactylis, qui & Curetes vocati.* Corybantas (qui & Galli) ejuſdem Rheæ miniſtros, ſed in Phrygia, non Creta, plerique ſtatuunt qui exacte loquuntur: ita Lucianus de Salt. τοὺς ἐν Φρυγίᾳ Κορύβαντας, τοὺς δὲ ἐν Κρήτῃ Κουρῆτας, *Phrygios ſacrorum miniſtros Corybantes, Creticos Curetes* vocat. Et Corybantas ſic dictos refert Strabo διὰ τὸ κορύπτοντας βαίνειν, *quod ſaltantes & capita commoventes incederent*: alii deducunt à κόρυς *galea*, & βαίνω *gradior*, quod in armis ſaltantes incederent. Telchinas quidem Rhodios omnes conſtituunt, de quibus vid. Strab. lib. 14, Cabiros vero Samothracios; neque nomina hæc Curetibus Creticis, aut Corybantibus Phrygiis tribuuntur: contra vero, Curetum & Corybantum nomina apud Græcos, poetas præſertim, pro Creticis, Phrygiis, Samothraciis, Lemniis, aliiſque ſacrorum miniſtris, promiſcue ſæpe uſurpantur, teſte Strabone lib. 10, quod quodammodo communia eſſent horum omnia ſacra, ſimiliter peracta ἐνοπλίῳ κινήσει, μετὰ θορύβου, καὶ ψόφου, καὶ κυμβάλων, καὶ τυμπάνων &c. *ſaltatione armata, cum tumultu, ſtrepitu, cymbalis, tympanis* &c. Huc accedit, quod ſacra iſta ex una harum regionum in aliam traducta crederentur, ut ex eodem Strabone liquet. Hinc conſtat cur Dionyſius Samothraciam Κορυβάντων ἄστυ vocet, quod ſcil. ſacra ejuſmodi ibi peragerentur, quorum miniſtri à Græcis communiter Corybantes vocati, (quod quidem nomen cæteris omnibus communius;) quanquam hi proprie Cabiri dicti fuiſſe videntur, ſi utrique ſacrorum miniſtri fuerint, cum Phrygia Corybantum ſtricte ſumptorum, Samothracia vero Cabirorum propria ſedes fuerit. At ſi rem altius expendamus, Cabiros non famulos, ſed deos ipſos fuiſſe, quorum Corybantes hi miniſtri, inveniemus. Καβείρους enim δαίμονας σημαίνειν Suidas teſtatur: ſic Euſtathius, ὄνομα δαιμόνων Κάβειροι, *Cabiri deorum nomen*; uti etiam, inter varias quas recitat opiniones, quibuſdam δαίμονας dictos prodit Strabo, qui & Steſimbroti Thaſii ſententiam refert, ὡς τὰ ἐν Σαμοθρᾴκῃ ἱερὰ τοῖς Καβείροις ἐπιτελεῖτο, *quod Samothracum ſacra Cabiris peragerentur*, quodque, Herodoto auctore, Cabirorum templa

templa olim in Memphi fuerint, ſed à Cambyſe diruta. Fuere igitur Cabiri hi celebres illi Samothracum dii (neque enim δαίμονες ſemper deos minorum gentium ſignificant, cum Plato ſummum deum μέγιϛον δαίμονα vocet, & apud Homerum vox δαίμων τῷ θεῷ æquipolleat) de quibus Iuvenalis Sat. 3.

— Iures licet & Samothracum
Et noſtrorum aras. —

Arridet igitur mihi iſta Cabirorum Etymologia quam affert V. Cl. Voſſius de Orig. Idol. lib. 2. cap. 31. (qui tamen, cap. 53, quædam admittere videtur iſti vocis origini parum conſona, eos ſcil. eoſdem cum Corybantibus fuiſſe;) non ſic dictos fuiſſe à Cabiro Phrygiæ monte, unde ſacra iſta deducta quidam apud Strabonem prodit, cum tamen fictum eſſe nomen videatur ad Etymon hoc cudendum, ſed ab Hebræo כביר *Cabbir*, quod *magnum*, *validum*, & *potens* ſignificat; ſicut eoſdem *deos potentes* & *deos magnos* appellari Varro lib. 4. teſtatur. *Terra & cælum*, inquit, *ut Samothracum initia docent, ſunt dei magni*: & paulo poſt, *& hi quos Augurum libri ſcriptos habent ſic, Divi potes, & ſunt pro illis qui in Samothrace* θεοὶ δυνατοί. Alii quidem tres, alii quatuor Samothracios deos numerant, inferiores quoſdam his accenſentes; ſemper tamen una ex præcipuis *Terra* habetur, quæ cum etiam nomine *Rheæ*, *Cybeles*, & *Matris magnæ* à Phrygiis coleretur (unde & ea cymbalum manu geſtavit, ad orbem terræ ſignificandum, turres in capite, ad indicandum ſuperpoſitas eſſe terræ civitates, ut Auguſtinus è Varrone, & alii iſta explicant;) nihil mirum ſacra etiam hæc Corybantum quorundam opera, & ſimiliter Phrygiis, peragi. Samothracia ſacra Cereri peracta (quæ eadem cum Rhea, Tellus ſcil. ut modo in verſ. 523 oſtendimus) teſtatur etiam Ovidius, de Art. am. lib. 2.

Quis Cereris ritus audet vulgare profanis,
Magnaque Threïcia ſacra reperta Samo?

Quod ſi cui abſurdum videatur, nomen deorum prope Thraciam cultorum ab origine Hebraica deducere; at meminerit eoſdem ab Ægyptiis cultos, atque in has etiam oras Phœnices perveniſſe, teſte Herodoto, qui Thaſon inſulam huic vicinam eos occupaſſe, & ab illorum duce Thaſo nomen inſulæ impoſitum, eoſque templum Herculi condidiſſe refert, cujus meminit Hippocrates Epidem. lib. 3.

V. 525. Αἱ δ' Ἀσίης] Cyclades, ſic dictæ quia in orbem jacent, quem Græci κύκλον vocant, Delon ambientes, teſte Solino cap. 17, quod & hic innuitur, primæ inſulæ Aſiaticæ à Dio-

nysio habentur: easdem tamen Europæ, cujus continenti pleræque viciniores sunt, rectius meo judicio Strabo & Ptolemæus accensent. Eæ à Mela, lib. 2. cap. 7, sic enumerantur; Sicynus, (quam Sporadibus Strabo annumerat) Hypanos, (quo nomine Amorgus intelligi videtur, quondam Hypere dicta, teste Plinio) Cythnos, Siphnos, Seriphos, Rhene, Paros, Scyros (seu potius Syros, vide in vers. 521.) Tenos, Myconos, Naxos, Delos, Andros. Ex his Naxos fabuloso Bacchi hospitio, (quod ob vitium ibi fertilitatem fictum esse dicitur) Paros vero marmore nobilitata est. Omnium vero clarissimam Delon Apollinis templum & oraculum reddiderunt, quæ olim Ortygia vocata à coturnicum frequentia; postea nomen in Delon mutatum, sive ἀπὸ τοῦ δηλοῦν, (quod Etymon affert Eustathius) quia oracula ibi reddita obscura manifestabant, sive quod in insula hac Apollinem & Dianam natos fabularentur, (fortasse quod ibi primum eorum cultus apud Græcos cœperit) ideoque cum Sol (qui Apollinis nomine cultus fuit, ut Luna Dianæ nomine) *Delius* dictus fuerit, ut Tullio placet, quia πάντα ποιεῖ δῆλα, *omnia luce sua manifesta & conspicua reddit* (vide Voss. de Orig. Idol. lib. 2. cap. 12.) Ortygiæ incolæ insulam suam Delon dici voluerunt, ut hoc Epitheton tanquam topicum ab insula illa deductum videretur, sicut à Cyntho Deli monte Apollinem Cynthium, Dianam Cynthiam poetæ vocarunt. Bœoti quidem, teste Plutarcho in Pelopida, quendam Bœotiæ locum Δῆλον vocarunt, Apollinem ibi natum fabulantes; ut inde constet controversia non carere, an ab insula hac Apollo *Delius* dictus fuerit. A Solis etiam cultu eadem insula Asteria dicta fuit, teste Solino cap 17, cujus radii cum comarum instar pingerentur, hinc Apollo ἀκερσεκόμης *intonsus* dicitur, ut & ἑκατηβόλος, quod radios usque ad terram ejaculetur. Insulam hanc olim fluctuasse fabulis proditum est, post Latonæ vero partum stabilem factam: (qua de re vide Strab. lib. 10. & Plin. lib. 4. cap. 12.) quo aliqui significari putant terræ motibus olim obnoxiam fuisse, postea vero raro aut nunquam iis concussam. vide Plin. loco citato.

V. 527. Ῥύσια δ' Ἀπόλλωνι] Ῥύσια, à ῥύω *custodio*, aut *libero*, hic significare videntur dona Apollini oblata pro valetudine conservata aut restituta, aut liberatione à quibusvis imminentibus periculis: quæ beneficia cum ipsi accepta ferrent, panegyricis ludis, choreis, aliisque ritibus in Delo peractis, illum celebrabant Cycladum omnium incolæ, ut hic indicat Dionysius; quod & testatur Thucydides, & Strabo lib. 10, qui de

Delo

Delo loquens hæc habet, Ἔνδοξον δ' ἐποίησαν αὐτὴν αἱ περιοικίδες νῆσοι καλούμεναι Κυκλάδες, κατὰ τιμὴν πέμπουσαι δημοσίᾳ θεωρούς τε, καὶ θυσίας, καὶ χορὺς παρθένων, πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συνάγουσαι μεγάλας: *Celebrem eam fecerunt circumjacentes insulæ Cyclades dictæ, honoris causa publice mittentes qui sacra spectarent, & victimas, ac virginum choros, & solennes ibi conventus agitantes.*

V. 530. Νῆσοι δ' ἑξείης Σποράδες] *Sporades* sic dictæ sunt quia dispersæ sunt, nec sicut Cyclades in orbem jacent. Pleræque earum à Cycladibus ad Meridiem vergunt, situ Cretæ viciniore, aliæ ad Occasum, in Cretico mari, ut Thera, Anaphe, Therasia, Ios, Sicynus, Lagusa, Pholegandros, Cimolus, Siphnus, Melus; aliæ ad Ortum, in Carpathio mari, ut Astypalæa, Telus, Chalcia, Carpathus, Casus, Leros &c. (ut à Strabone enumerantur:) quarum posteriores hæ proprie Asiaticæ sunt, illæ vero potius Europææ, vide in vers. 517. His Plinius Gyaron, Patmon, & ignobiles plurimas; Mela Icaron, seu Icariam, addit, à qua Icario mari nomen inditum: ipsam quidem ab Icari casu sic nominatam volunt; quod si per casum istum nihil aliud quam naufragium intelligatur, (ut vela per alas à Dædalo factas) non repugno. Has astris comparat Dionysius quæ in sereno aere conspiciuntur, non tam ob album argillosæ terræ colorem, quod sentit Eustathius, quam ob frequentiam, quod numerosæ, ut stellæ in æthere, appareant; quamvis Metaphorica voce παμφανόωσι utatur similitudini accommodata, quæ tamen hic nihil aliud significare videtur quam *apparent*, ut Latini vocem *emicat* usurpant pro eo quod subito apparet, ut

— *juvenum manus emicat.* Virg.

V. 533. ἔνθάδε Καῦνος] Insulas Ionicas (quæ scil. Ioniæ objacent, & Ionicos cultores habent) tres numerat; quarum reliquæ duæ celebres, quid autem Cauni nomine hic intelligat, vix divinando assequi licet. Est quidem Caunus Cariæ urbs maritima Rhodo vicina, de qua Strabo lib. 14, & Ptol. lib. 5. cap. 7; sed ea ab Ionia & reliquis Ionicis insulis nimis remota: neque eam insulam fuisse, & postea continenti annexam (quod de Tyro & aliis quibusdam fertur) à quoquam proditum; neque aliqua insula ei cognominis prope Ioniam à Geographo ullo nominatur. Quanquam igitur Eustathius, & Dionysii interpretes, Priscianus & Avienus, lectionem hanc agnoscant; necesse est tamen ut voci Καῦνος alia huic loco idonea substituatur, (nisi auctorem in errore non levi versari censendum sit, Cariæ urbem inter Ionicas insulas numerantem;)

nec video quæ melius substitui possit quam Κῶα, quo nomine Κῶς *Cos*, insula celebris, (cujus tamen nusquam alibi meminit Dionysius) à Strabone lib. 14. appellatur. Imo ut propius ad vocem vulgo editam accedamus, ut à Κῶς Attice fit Κόως & Κῶς, quidni ex eadem voce per Ectasin fiat Κόος? Ea quidem Mileto, Ionicæ urbi clarissimæ, satis vicina est, & ejus incolæ Ionica lingua usi sunt, ut ex Hippocratis Coi scriptis constat. Quod si cui hoc non placeat, quod Coi Dorici potius quam Ionici generis à Strabone habeantur, aliter locum errore liberare possumus, scribendo ἔνθα Κάλυμνα: *Calymna* enim insula est Mileto plane adversa, & proinde verisimillimum est incolas Ionici generis fuisse. Si medelæ hæ non sufficiant, pro deplorato à me relinquendus est hic auctoris locus.

V. 534. Πελασγὶδ@ ἕδεθλον Ἥρης] Inclytum fuisse in Samo insula Iunonis cultum innuit Virgilius, Æn. lib. 1, de Carthagine loquens,

Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam
Posthabita coluisse Samo. —

Imo Iunonis ortum Samii sibi vendicasse videntur; refert enim Apollonii Scholiastes Imbrasum Sami fluvium cognominatum Παρθένιον, διὰ τὸ ἐκεῖ παρθένον οὖσαν τετράφθαι τὴν Ἥραν, *quod Iuno cum virgo esset, ibi educata fuerit.* Sed frustra hoc jactarunt; Ἥρας enim seu *Iunonis* nomine satis notum est aerem cultum fuisse, præcipue crassiorem & nebulosum, qualis in media & infima ejus regione est, (unde *Iris*, *varios induta colores*, ejus pedissequa dicitur, quippe quæ in nubibus apparet, cujus colores etiam refert pavonis cauda, qui inde *Iunonius ales* habetur) ipso nomine Ἥρα facto ex ἀήρ, literis trajectis, vel ex Ionico ἠήρ. Hoc ex Stoicis confirmat Cicero lib. 2. de nat. deor. *Aer, ut Stoici disputant, interjectus inter mare & cœlum Iunonis nomine consecratur, quæ est soror & conjux Iovis, quod ei similitudo est ætheris, & cum eo summa conjunctio.* Sed inde fortasse Samii eam apud se ortam prædicabant, quod antiquissimus esset apud eos hujus deæ cultus, ut apud ipsos cœpisse videretur. Templum ejus *antiquum* à Strabone Samum describente, lib. 14, nominatur, τὸ Ἡραῖον ἀρχαῖον ἱερὸν καὶ νεὼς μέγας: cujus antiquitatis indicia ex eodem loco colligas. Videtur autem Iuno ibi culta *Pelasgica* hic vocari, quod antiquum illud templum à Pelasgi conditum fuisse crederetur, (sicut eandem ob causam Dodonæus Iupiter Pelasgicus dictus est, teste Strabone lib. 7.) quos ante bellum Troianum, τὴν παραλίαν τὴν νῦν Ἰωνικὴν πᾶσαν, καὶ τὰς πλησίον νήσους, *Ioniam postea dictam, cum insulis vicinis,*

vicinis, tenuisse, ex Menecrate Elaita refert Geographus lib. 13.

V. 535. Κα̣ὶ Χίος] Hoc de urbe *Chio*, insulæ cognomini, intelligendum videri possit, (quæ sub Pelinnæo monte sita fuit) neque enim proprie dici potest insulam totam sub monte sitam qui ipsius insulæ pars est: eadem tamen ratione dici potest insulam hanc sub Pelinnæo sitam, qua Ida super Cretam sita dicitur vers. 502, quod montes hi supra reliquas insularum partes emineant.

Πελλιναίῳ ὑπὸ πρίζαν] In insula hac, marmore, & vino optimo celebri (quod & ab insula *Chium*, & ab agro ipsius Ariusio *Ariusium* dicitur, vel per Metathesin *Arvisium*, in Eclogis enim Virgilii *Arvisia vina* scribi solet,) Πελιναῖον ὄρος ὑψηλότατον à Strabone, libro 13, nominatur. Montem eundem Πελιννaῖον Eustathius in hunc locum appellat: & à Pelinna Thessaliæ oppido ei nomen inditum prodit Pindari Scholiastes, (quod quidem verisimile, cum à Pelasgis olim è Thessalia profectis se conditos referant Chii, teste Strabone) montemque hunc ipsum Pelinnam vocat Avienus,

Tumque Chius patulæ prospectans arva Pelinnæ:

ubi arva Pelinnæ campi esse videntur Pelinnæ subjacentes. Non sine causa igitur hic scribendum censet Salmasius ἠλιβάτῳ Πελιννaίῳ ὑπὸ πρίζαν, vel ἠλιβάτῳ Πελλιννaίῳ, per Diplasiasmum literæ λ poetis frequentem. Vulgatæ tamen lectioni favere videtur Plinii locus, lib. 5. cap. 31, ubi *Pellenæum* legitur; *Montem habet Pellenæum, marmor Chium*: nisi & ibi *Pelinnæum* potius scribendum sit.

V. 536. Κεῖθεν δ' Αἰολίδων] Insulas hasce duas, aliasque exiguas, cum vicinæ Troadis parte, Æoles, è Locride & ei propinquis Græciæ partibus profectos, brevi post bellum Trojanum occupasse testatur Strabo lib. 12 & 13, qui quidem πόλιν Αἰολίδα *Æolicam urbem*, in Tenedo nominat, lib. 13, ac Lesbum & Cumam Æolicarum urbium metropoles vocat, καταχρηστικῶς de Lesbo insula tanquam de urbe loquutus, in Homeri imitationem, qui Lesbon (teste ipso Strabone lib. 8.) Μάκαρος πόλιν vocat, ut Mysia à Sophocle πόλις dicitur, & Eubœa ab Euripide,

Εὔβοι' Ἀθήναις ἔστι τις γείτων πόλις.
Eubœa urbs est quædam Athenis vicina.

Vel Lesbus Æolicarum urbium μητρόπολις non dicitur tanquam μήτηρ πόλις, sed tanquam μήτηρ τῶν πόλεων, insula *Æolicarum urbium mater*. Hæc Eustathio & Stephano imposuerunt, qui

Lesbon urbem nominant, unde insulam totam Lesbon dictam censent; (ut eadem Mitylene postea dicta est à Mitylene urbe primaria) cum tamen neget Geographus lib. 8. ullam in ea urbem Lesbon esse insulæ cognominem, neque aut ipse Strabo, ubi ex instituto de Lesbo agit, aut Ptolemæus, aut Plinius, cum singulas Lesbi insulæ urbes recenseant, ullius urbis Lesbi meminerint. Insulas has montosas esse hic ab auctore innuitur: quod quidem veteri Tenedi nomine confirmatur, cum Λευκόφρυν olim dictam, quasi *albos clivos habentem*, à Strabone & aliis prodatur.

V. 537. Λέσβε τ' εὐρυχόροιο] *Lesbon* insulam, non tantum vino Lesbio, & urbibus Mitylene & Methymna celebrem, verum & Pittaco, uno è septem sapientibus habito, citharœdo Arione fabulis noto, & poetis Lyricis Alcæo & Sappho (qui quod musica post Orphea clari essent, hinc fabulam ortam, refert Eustathius, Orphei discerpti caput in Lesbum delatam fuisse) non immerito εὐρύχορον vocat, septimo enim loco inter maximas interni maris insulas ponitur à Timæo apud Strabonem lib. 14, nulli Ægæi maris insulæ, nisi Eubœæ, magnitudine cedens. Εὐρυχόροιο autem ponitur pro εὐρυχώροιο per Systolen, ut φυσίζοος pro φυσίζωος apud Hom. ut significet *spatiosum*, ab εὐρὺς *latus*, & χώρα vel χῶρος *locus* aut *ager*; nam à χόρος *chorus* deducere, ut significet *locum ob latitudinem choreis ducendis aptum*, nimis coactum videtur.

καὶ ἱμερτῆς Τενέδοιο] Insulæ huic, cum urbe cognomine, juxta fauces Hellesponti sitæ, nomen inditum à Tene quodam qui ibi regnavit prodit Strabo; ut & Cicero in Verrem, qui eum Tenedo abstulisse refert *Tenem ipsum*, (Tenis scil. statuam) *qui apud Tenedios sanctissimus deus habetur, qui urbem illam dicitur condidisse, cujus ex nomine Tenedos nominatur*.

V. 538. Κεῖθι Μέλας καὶ κόλπος] Melanem sinum, supra quem Ænos Thraciæ urbs sita, circa Tenedum in Hellespontum influere affirmat; licentius tamen, nam inter sinum illum & Hellespontum non exiguum Ægæi maris spatium interpositum est. Sinui autem illi (quem Ptolemæus Μέλανος κόλπον, quasi *Melanis* [fluvii] *sinum* appellat) nomen dedit Melas Thraciæ fluvius in eum influens, teste Herodoto; Μέλας ποταμὸς, ἐξ οὗ ὁ κόλπος ὁ πρὸς τῇ Αἴνῳ, *Melas fluvius, à quo sinus ad Ænum*; quem fabulatur idem Persico exercitui ad potum non suffecisse. Inter sinum hunc & Propontidem (in quam dilatari Hellespontum longe in Boream delatum refert hic Dionysius) Chersonesus Thracia comprehenditur.

V. 541.

V. 541. Ἔστι δέ τις] Leucen, Borysthenis ostio objectam, insulam fabulis claram, merito πολυώνυμον vocat; nam & Leuce dicitur, & Heroum insula, & præter hæc Achillea, teste Mela, lib. 2. cap. 7. Posteriorum nominum, quæ à Græculorum fabulis profecta sunt, rationem reddit hic Dionysius, v. 545, quod scil. Achillis & aliorum heroum animas hic, tanquam in Elysiis campis, aut μακάρων νήσοις, post mortem vagari, fabulis proditum esset. Idem vero *Leucen* dictam refert quod *albis abundet avibus*, Eustathio interprete, qui eas κινάπετα dictas censet, à κινέω *moveo*, & πέτομαι *volo*, quod volatus sit proprius earum motus; quamvis latius eam vocem sumat Hesychius, κινώπετα κνώδαλα seu θηρία, *animalia* aut *feras* reddens, ut κινώπετα dicantur quasi κινώπεδα, quia *super solum gradiuntur*. Ab auctore dissentit Arrianus, *ab albo terræ colore* Leucen appellatam tradens.

V. 550. Ἄλλη ἀπειρεσίη νῆσος] Non hoc de Taurica Chersoneso intelligendum, (ut perperam sentit Eustathius) ea enim ad sinistrum Mæotidis latus sita, neque in ea sitæ sunt urbes hic memoratæ; sed peninsula, Corocondama Melæ dicta, lib. 1. cap. 21, ad dextrum Bosphori & Mæotidis latus posita, quam describit Plinius lib. 6, cap. 6, Hermonassam & Phanagoriam in ea statuens. Auctori nostro consentit Strabo lib. 11, eam enim insulam vocatam indicat (καταχρηστικῶς scil. sicut Πελοπόννησος dicitur, quæ non proprie insula, sed Chersonesus est, vide in vers. 403, & Aurea Chersonesus inter insulas à Dionysio numeratur vers. 589.) ἡ Φαναγορεία καὶ οἱ Κῆποι εἰς τὴν λεχθεῖσαν νῆσον ἵδρυνται ἐπ' ἀριστερᾷ, *Phanagoria & Cepi in insula prædicta ad lævam sitæ sunt*. Partim quidem mari, partim palude & fluvio quodammodo ambitam fuisse indicat Strabo. Hermonassam & Phanagoriam, cum oppidis vicinis, Ionum & Æolum colonias fuisse, à Mileto & urbibus aliis deductas, partim à Plinio, partim ab Arriano traditur; & Phanagoriam à Phanagora coloniæ istius duce, Hermonassam ab Hermonassa regina nomen sortitam, testatur Arrianus.

V. 554. ἀγχικλέες εἰν ἁλὶ νῆσοι] Ἅλς per Synecdochen generis hic ponitur pro mari interno, (cui Oceanus versu proximo opponitur) in quo quidem sitas insulas præcipuas se enumerasse affirmat, non autem minimas quasque (neque enim minuta quæque sigillatim persequi Geographi est, sed potius Chorographi, ut hic notat Eustathius: vide & vers. 613.) dehinc vero eas aggreditur quæ in Oceano sitæ.

V. 555. ἐστεφάνωνται] *Mari ambiuntur*: vide in vers. 4.

V. 557.

V. 557. Ὁπποτέρου τ' ἀνέμοιο παρὰ σφυρὸν] Σφυρὸν proprie *malleolus pedis* est; qui cum in infima corporis parte sit, à poetis Metaphorice *ima montis pars* vocabulo eo notatur. Audacior vero Metaphora est, ut hic ab Eustathio observatur, qua ad ventos vox ea transfertur; sive quod alia mundi pars dextra à Geographis habetur, alia sinistra, sicut malleolus pedis alius dexter est, alius sinister; & Septentrio quidem, unde spirat Boreas, plerunque pars dextra, Meridies, unde spirat Notus, pars sinistra habetur; quod respectu cursus solaris commode statuitur, licet pro alio atque alio respectu quævis mundi pars dextra aut sinistra haberi possit, & à poetis quandoque Australia dextra, Borealia sinistra habeantur, quod ex Homero Il. μ' indicat Strab. lib. 10: sive vox ea ab imis montium partibus (quæ & σφυρὰ dici solent) translata sit, quod hemisphærium undequaque devexum sit versus horizontem, ut sit quodammodo monti simile, cujus cacumen sit ubi ipsi degimus, radices vero seu imæ partes circa ipsum horizontem sint, unde singuli venti ad nos primo spirare videntur, & ubi præcipua plagarum cœli distinctio fit. Ita *ad cujus venti pedem* idem valet ac si dixisset *ad quam plagam*, (plagæ enim cœli per ventos vulgo notantur) respectu Græciæ, aut patriæ auctoris, quæcunque ea fuerit. Ὁπποτέρου vero dicere videtur, quod proprie significat *utrius*, quod antiquissimi ad duo ventorum genera, Boreales & Australes, reliquos omnes reducerent: quod etiam commode fieri posse testatur Aristoteles Polit. lib. 4, Τῶν πνευμάτων λέγεται τὰ μὲν βόρεια, τὰ δὲ νότια, τὰ δ' ἄλλα τούτων παρεκβάσεις, *Ventorum alii Boreales dicuntur, alii Australes, reliqui vero quædam ab his digressiones sunt.*

V. 558. βουβότον ἀμφ' Ἐρύθειαν] De situ Erythiæ hujus, ut aliorum locorum fabulis solis celebrium, variæ sunt veterum sententiæ. Nonnulli enim, è quibus est Ptolemæus, prope Atlantem montem eam statuunt; cui sententiæ nescio an hic faveat Dionysius, dum Æthiopas ejus incolas facit, & intra fretum Gades, extra vero in Oceano Atlantico Erythiam describit. Alii eam in Lusitania statuunt, ut Mela lib. 3. cap. 6, *In Lusitania Erythia, quam à Geryone habitatam accepimus:* quam etiam sententiam recitant Plinius & Solinus. Communior vero sententia est vel Gades ipsas, vel insulam aliam exiguo freto ab ea diremptam, quam Gadim minorem vocat Plinius, Erythiam veterum fuisse. Eandem cum Gadibus Erythiam (quam Erythræam vocat) statuit Solinus cap. 26, *in qua Geryonem habitasse pluribus monumentis probari* affirmat; quam etiam

etiam Pherecydis ſententiam fuiſſe ſentit Strabo lib. 3, Ἐρύθειαν δὲ τὰ Γάδειρα ἔοικε λέγειν ὁ Φερεκύδης, ἐν ᾗ τὰ περὶ τὸν Γηρυόνην μυθεύουσι, *videtur Gadibus nomen Erythiæ tribuiſſe Pherecydes, cui fabulas de Geryone affingunt.* Aliorum vero ſententiam mox ſubjungit, qui inſulam aliam huic vicinam Erythiam faciunt; Ἄλλοι δὲ τὴν παραβεβλημένην ταύτῃ νῆσον, πορθμῷ σταδιαίῳ διειργομένην, *Alii eo nomine intelligunt inſulam Gadibus adjacentem, freto minus ſtadii ſejunctam.* Eorum quidem ſententia cæteris probabilior eſt, qui Erythiam circa Gades ſtatuunt. In Erythia enim Geryonis ſedem omnes cum auctore noſtro conſtituunt; quem quidem circa Hiſpaniam egiſſe Iuſtinus, lib. 44, & auctores alii magno conſenſu affirmant; & quidem circa Tarteſſidem regionem, quæ Bætica Hiſpania eſt, Steſichorus apud Strabonem, lib. 3, Seneca in Hercule furente, qui Geryonem Paſtorem litoris Tarteſſii vocat, aliique, armenta ejus paſta fuiſſe affirmant, in qua regione Gades etiam ſitæ. His etiam Eratoſthenem addere licet, qui, teſte Strabone, συνεχῆ τῇ Κάλπῃ Ταρτησσίδα καλεῖσθαί φησι, καὶ Ἐρύθειαν νῆσον εὐδαίμονα, *Calpæ adjacentem regionem Tarteſſidem vocari tradit, & Erythiam inſulam fortunatam*, circa eandem Calpen Gades etiam ſtatuens, vide in verſ. 450. Huc accedit quod Herculis Tyrii expeditio ad Gades facta eſt; vide verſ. 454. non videtur vero longius in Atlanticum mare progreſſus, cum circa hæc loca columnas ſuas, tanquam itineris ſui metas, & orbis terminos, ſtatuiſſe dicatur, & ultra Gades ἀβάταν ἅλα veteres ſenſiſſe (donec Phœnicum coloni à Gadibus profecti Atlanticum mare tandem aperuerint) ex Pindaro in Nemeis conſtet. Certe Phœnices (quos Erythiam occupaſſe, & nomen illud indidiſſe, quod ipſi ab Erythræo mari orti eſſent, Plinius & Solinus affirmant) in Gadibus & Bætica conſederunt, ab Hercule illo Tyrio qui Geryonem interemit eo deducti; neque eos ullam Luſitaniæ partem, nedum inſulam aliquam longe inde ad Meridiem prope Atlantem montem ſitam, coloniis occupaſſe, ab hiſtoricis memoratur. Tandem diſertis verbis circa Gades non tantum Strabo Erythiam ſtatuit, verum & plerique alii Græci, ut Stephanus, Marcianus Heracleota, & ex antiquiſſimis Ephorus & Philiſtides à Plinio citati. E Latinis etiam Solinus ipſas Gades, Plinius vero Gadim alteram, quam minorem vocat, Erythiam etiam dictam affirmant; quamvis hic duplicem Erythiam ſtatuens (alteram quidem hic, in Luſitania vero alteram) ambigat utra earum Geryonis ſedes fuerit. Sed in eo erravit Plinius, quod cum duplicem de Erythiæ ſitu opinionem acce-

acceperit (alteram à Græcis, à Mela alteram) inde duas Erythias constituerit: quod si tot Erythias constituamus, quot situs diversos ei varii auctores assignant, ut habitatorem Geryonem, ita ipsam Erythiam, triplicem aut etiam quadruplicem facere oporteret. Confectum vero est ex argumentis supra allatis, & veterum plurimorum sententia (quibus vix alii quam Ptolemæus & Mela manifesto adversantur, ipsi sibi invicem contrarii) circa Gades Erythiam sitam: restat vero alterum dubium, an ea ipsa Gadium insula fuerit, an alia ei vicina. Priorem quidem sententiam amplectitur Pherecydes, ut Straboni visum, & Solinus, Plinii ducis sui signa deserens; quæ enim ille de duabus Gadibus profert, hic confuse in unam insulam congerit: posterior vero sententia plurimorum suffragiis comprobatur. Eam enim (ut taceam Plinium & Strabonem, qui inter hanc & aliam opinionem ambigunt) amplectitur Marcianus Heracleota, qui de Erythia antea loquutus, mox subdit,

Ταύτης συνεγγὺς ἐςὶ νῆσος ἐσχάτη
Γάδειρα,
Prope hanc est insula ultima Gades;

& Stephanus, cui Ἀφροδισιὰς, ἡ πρότερον Ἐρύθεια, μεταξὺ Ἰβηρίας καὶ Γαδείρων, *Aphrodisias, quæ prius Erythia, inter Hispaniam & Gades* statuitur: quæ & Ephori & Philistidis sententia fuit, teste Plinio; imo & Timæi & Sileni, si eadem Erythia & Aphrodisias fuerit, quod non modo Stephanus, verum & Plinius affirmat, qui de Gadi minore, quam vocat, hæc habet, *Vocatur ab Ephoro & Philistide Erythia, à Timæo & Sileno Aphrodisias, ab indigenis Iunonis.* Huic etiam sententiæ favet τὸ εὔβοτον, pascuorum ibi præstantia, quam memorat Strabo, (50 dierum spatio pinguedine suffocari ibi pecora affirmans, nisi sanguis detrahatur) qualem in Erythia, ubi Geryon (qui & Geryones dicitur) armenta pavisse fertur, tum ab aliis proditum, tum à Dionysio hic innuitur, dum βούβοτον vocat. Sed huic sententiæ hoc obstat, quod Ptolemæus & Mela (cujus patria Mellaria fuit, Bæticæ oppidum, ipso teste, lib. 2. cap. 6.) nullam ibi loci insulam præter Gades nominent; neque aliam hodie extare Ortelius affirmet, præter scopulum exiguum quem Sancti Petri vocant, qui videtur scopulus is esse cui impositum esse Geryonis monumentum testatur Mela lib. 3. cap. 1, sed non potest esse βούβοτος Ἐρύθεια, ubi armenta sua pavisse fertur. Videntur igitur veteres isti peninsulam, quæ inter Gades & reliquam Hispaniæ continentem hodie interjecta est (eo plane situ quem illi

illi Erythiæ tribuunt) insulam vocasse, sicut aliæ Chersonesi ab auctore nostro & aliis insulæ vocantur, ut à nobis in vers. 403, & modo in vers. 550, uti etiam à Casaubono in Strabonem de Scombraria & aliis promontoriis aut peninsulis, notatum. Verisimile vero est Ptolemæum & Melam, quod à veteribus accepissent Erythiam insulam fuisse à Gadibus diversam, neque ullam aliam insulam proprie dictam circa ea loca reperirent, ideo alibi Erythiam quæsivisse.

V. 559. θευδέες Αἰθιοπῆες Μακροβίων υἷες ἀμύμονες] *Macrobios* Æthiopes Erythiam occupasse post Geryonis mortem affirmat, quos ἀμύμονας (quo epitheto Æthiopas etiam ornat Homerus Odyss. α') & θευδέας vocat, alludens ad ea quæ de Macrobiorum Æthiopum justitia feruntur, fortasse etiam ad pulchritudinem fabulis proditam in voce θευδέες, à θεουδέες contracta. *Macrobii justitiam colunt, amant æquitatem, plurimum valent robore, præcipuâ decent pulchritudine*, Solin. cap. 33. Sed Macrobios hosce Æthiopas in Orientali Æthiopiæ parte circa Meroen locat Solinus; quæ etiam Melæ sententia est, lib. 3. cap. 10, & Plinii, lib. 6. cap. 30. Et sic dictos censet Mela, *quod vitæ spatium dimidio fere quam nos longius agant*: quod de annis 140 Plinius interpretatur. Dionysius vero non Orientalium, sed Hesperiorum potius Æthiopum partem Macrobios facere videtur, quos quidem Erythiam tenuisse refert Marcianus, eam affirmans Προσεσπερίους Αἰθίοπας οἰκιστὰς ἔχειν, *Occiduos Æthiopes incolas habere*. Proclivius quidem fuit credere in insulam in extremo Occidente positam Hesperios Æthiopes non longe inde degentes, quam Orientales tanto terrarum spatio dissitos, nec mari vicinos, aut navigandi peritos, pervenisse. Sed verisimillimum est Phœnices hos fuisse, quos hi falso Æthiopes vocant. Eos tam Gades quam vicina loca tenuisse (ubi Erythiam statuendam modo probatum) ex Strabone & aliis constat; & Erythræam dictam refert Plinius, *quoniam Tyrii aborigenes eorum orti ab Erythræo mari ferebantur*: Solinus etiam, cap. 26, *Tyrios à rubro profectos mari Erythræam nominasse* affirmat. Quod de iis intelligendum (aut eorum posteris) qui cum Hercule Tyrio, coloniæ duce, ad Gades profecti, de quo vide in vers. 454; qui quidem, Geryone interfecto, non modo armentis ejus, verum & regione ei subdita, quæ insula habita, potiebantur. Quod si Tyrii à Rubro mari olim profecti sunt, ut non modo ab his, verum & ab Herodoto & Strabone proditur, Æthiopes eos vocare poterant respectu primæ originis; nam accolas omnes Meridiani maris, cujus pars mare Rubrum,

lato

lato sensu Æthiopes à Græcis antiquis vocatos pluribus probat Strabo lib. 3, ubi hæc verba habet; τὰ μεσημβρινὰ πάντα Αἰθιοπίαν καλεῖσθαι τὰ πρὸς ὠκεανῷ, *totum Meridianum tractum ad Oceanum Æthiopiam vocari*, idque ab ultimo Oriente ad Occidentem. Imo non modo Arabiam & alia loca mari Rubro vicina, verum & Phœnicen ipsam, unde Tyrii hi Gadium & Erythiæ incolæ, sub Æthiopiæ nomine antiqui quidam comprehenderunt, ad meridionalia omnia Æthiopiæ nomen, ut ad Borealia Scythiæ nomen extendentes; quod innuit Strabo lib. 1, Εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τὴν Αἰθιοπίαν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Φοινίκην μετάγουσι, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀνδρομέδαν ἐν Ἰόππῃ συμβῆναί φασιν, *Sunt etiam qui Æthiopiam in Phœnicen nobis vicinam transferunt, & quæ de Andromeda feruntur in Ioppe contigisse tradunt.* Dubitat quidem Strabo, ut ex verbis ipsius constat, an recte senserint ii, qui ea quæ Andromedæ Æthiopum regis filiæ accidisse feruntur, in Ioppe contigisse affirmant: eam tamen sententiam non modo Græci quidam veteres, ut à Strabone innuitur, verum & Plinius lib. 5. cap. 13, & 31, Solinus cap. 34, Mela lib. 1. cap. 11, admittunt. Et hic quidem Cephea in Ioppe regnasse ab incolis prodi affirmat, signis quibusdam ejus rei allatis, quod & à Stephano de urb. traditur; eundem tamen notum est Æthiopiæ regem ab Euripide & multis aliis vocari.

V. 561. ἀντιπέρην ἄκρην Ἱερήν] Recte hunc locum παραφράζει Eustathius, ὅτι κατὰ τὴν ἱερὰν ἄκραν, τὴν κατὰ τοὺς ἀφνειοὺς Ἴβηρας, (ἣν καὶ κέρας Εὐρώπης ἄλλοι φασὶν) αἱ Κασσιτερίδες εἰσὶ δέκα νῆσοι, *quod juxta Sacrum promontorium, quod caput Europæ aliqui vocant, apud divites Hispanos situm, insulæ Cassiterides positæ sunt.* Strabo tamen (cui etiam Ptolemæus consentit) Cassiteridas juxta Nerium seu Artabrum promontorium (quod Plinio est Celticum) locat; quod quidem Occidentale Hispaniæ latus à Septentrionali disterminat, cum Sacrum promont. Occidentale latus à Meridionali dirimat. Hoc promontorium Metaphorice caput Europæ, teste Dionysio, à quibusdam vocatur, tanquam ejus principium, & extremus ad Occasum hybernum angulus, unde longe lateque ad Ortum & Septentrionem extenditur. Nihil mirum vero Dionysium ita ab aliis dissentire de promontorii nomine, cui adversas Cassiteridas statuit, cum de nominibus promontoriorum quæ ab Occidentali Hispaniæ latere sunt summa sit apud veteres confusio, adeo ut Plinius & ejus simius Solinus promontorio Olisipponensi ea tribuant, quæ non nisi Nerio, seu Celtico, longe dissito, vere conveniunt. Huc accedit quod Celtici (quibus Cassiterides adversæ fuisse à Mela

perhi-

perhibentur) alii prope Sacrum promont. ad Anam fluvium, alii ad Nerium prom. (quos inde Nerienses vocat Plinius) à Geographis statuantur. Ita Strabo lib. 3. de Nerio prom. περιοικοῦσι δ' αὐτὴν Κελτικοὶ συγγενεῖς τῶν ἐπὶ Ἄνα, *Iuxta ipsum habitant Celtici cognati eorum quorum sedes ad Anam:* imo Mela de Occidua Hispaniæ ora fere ab his ad illos extensa, *totam*, inquit, *Celtici colunt*, lib. 3. cap. 1.

V. 563. Νήσους θ' Ἑσπερίδας, τόθι κασσιτέροιο γενέθλη] Incertum est an Dionysius, dum insulas ubi stanni origo ἑσπερίδας hic vocat, Cassiteridas easdem fuisse insulas cum Hesperidibus vulgo dictis non senserit, quippe qui in Oceano Atlantico & extremo Occidente tam has quam illas sitas esse acceperat. Hesperidas (puellas scil. à quibus Hercules aurea mala rapuisse fingitur) insulas illas sibi cognomines tenuisse refert Mela lib. 3. cap. 11. Sed fabulam illam de Hercule φυσικῶς (Sole scil. qui nomine Herculis colebatur, teste Macrobio) aureorum syderum ἑσπερίων, hoc est *vesperi apparentium*, exortu suo lucem rapiente, doctissimus Vossius interpretatur; ideoque Hesperidum illarum hortos anxie quærere nihil opus, quos alii in insulis illis, alii in Mauritania, alii in Cyrenaica fabulose locant. Hesperidas quidem insulas non inde dictas fuisse constat, quod Hesperidum sedes habitæ fuerint, sed quod in ultimo Occidente adversus promontorium ἑσπέρου κέρας & Hesperios Æthiopes sitæ sint, nam & Hesperidas insulas ibi locant qui Hesperidum hortos alibi statuunt; sed cum insulæ illæ in situ adeo Australi ultra Fortunatas & Gorgadas à Geographis statuantur, crassus esset Dionysii error si cum Cassiteridibus Hispaniæ adversis illas confunderet. Quod si eum ab errore liberare velimus, censendum eum Cassiteridas, quas hic describit, ἑσπερίδας non tanquam proprio nomine, sed communi, appellare, quasi Occiduas, quippe quæ in ultimo Occidente sitæ. Quod ad Cassiteridas vero attinet, eæ videntur veteribus Græcis fama sola notæ: nôrant scil. Phœnices Gadibus agentes ad ipsos stannum afferre ex insulis quibusdam in Oceano positis (quas ideo *Cassiteridas*, quasi *Stannarias*, appellarunt) verum autem earum situm ab iis celarunt Gaditani, ne ibi negotiarentur, teste Strabone, lib. 3; ut Solus Herodotus de iis verum professus fuerit, qui ubi sint se ignorare fatetur. Has illas esse quæ *Sillyes* vulgo vocantur, Cornubiæ vicinæ, statuit doctissimus Camdenus. At non Britanniæ vicinas, sed Hispaniæ adversas eas statuunt veteres, neque ad Boreale, sed Occidentale Hispaniæ latus eas locat Dionysius, quippe qui ad Oceani

Septen-

Septentrionalis insulas describendas non ante vers. 565 accedit, & has Sacro promontorio, quod ad Occasum est, adversas statuit, unde & ἑσπερίδας, *Occiduas*, vocat. Iuxta Occidentale etiam Hispaniæ latus (licet situ Borealiore, & Nerio promontorio propiore) à Ptolemæo statuuntur, qui eas ἐν τῷ δυτικῷ ὠκεανῷ, *in Occiduo Oceano*, locat, is vero Nerio prom. à Cantabrico (qui Borealis Oceani pars est) ex ejusdem sententia disterminatur; atque idem ex longitudine & latitudine quam iis tribuit clare elicitur. Eadem etiam esse videtur Plinii, Solini, & Melæ sententia, quoad Occiduum earum situm, dum hic in Celticis eas statuit, illi ex adverso Celtiberiæ, (sive eo nomine Celticorum regio intelligatur, sive Celtiberia proprie dicta, quæ in mediterraneis ei adversa est;) pari enim cum aliqua earum regionum parte latitudine fuisse innuitur: & Celticos quidem Occiduum Hispaniæ latus tenuisse, & ultimum eorum ad Septentrionem terminum fuisse Celticum seu Nerium promontorium, supra in vers. 561 ostensum. Errarunt quidem hi omnes, nimis propinquas Hispaniæ Cassiteridas statuendo, Gaditanos stannum è vicinia attulisse opinati, cum tamen nullæ tales insulæ prope Hispaniam reperiantur. Sanior hac in re Strabo lib. 3, qui eas longe ab Hispania distare indicat, non modo πελαγίας, *in alto sitas*, statuens, verum & latius mare interjectum affirmans inter eas & Hispaniam, τῆς διειργούσης εἰς τὴν Βρεττανικὴν, *quam quod inde ad Britanniam pertinet*. Quod si debita ab Hispania distantia concedatur, quam à Græcis Phœnices celarunt, nullæ sunt insulæ quibus situs iste quem Cassiteridibus assignant, tum Dionysius Sacro promontorio adversas statuens, tum Ptolemæus in Occiduo Oceano locans, aliique supra citati, Strabone excepto (quibus & Diodorum addere licet, qui προκειμένας τῆς Ἰβηρίας ἐν τῷ ὠκεανῷ, *situ Hispaniæ adverso in Oceano* constituit) melius quam insulis illis conveniat quæ hodie Azores, & specialiter *Occiduæ*, sicut hæ à Dionysio ἑσπερίδες, nominantur. Numerus etiam in argumentum arripi potest: cum enim Cassiterides decem ab antiquis omnibus statuantur, sunt etiam Azores circiter decem, insulæ memorabiles; Sillinæ autem numerosissimæ sunt, sed exiguæ, & scopuli potius quam insulæ, ut Cassiteridum famæ nequaquam respondeant. Quod si in Azoribus stanni venas esse, aut olim fuisse, comperiatur, res confecta est; neque enim veri dissimile est, eo Phœnices à Gadibus, æque ac in Cernen & alias longinquas insulas, navigasse. Quod si nullæ in iis stanni venæ, dubitari potest an

auctores

auctores illi non errarint, & ſolus Strabo veram earum inclinationem agnoverit, qui in alio quaſi cœlo, ad Boream ſcil. ab Artabrorum portu, Caſſiteridas locat; Αἱ δὲ Καττιτερίδες δέκα μὲν εἰσι, κεῖνται δ᾽ ἐγγὺς ἀλλήλων πρὸς ἄρκτον ἀπὸ τοῦ τῶν Ἀρτάβρων λιμένος πελαγίαι: *Caßiterides ſunt decem; eæ propinquo ad ſe invicem ſitu ad Septentrionem ab Artabrorum portu poſitæ ſunt.* Hæc quidem verba ab Hiſpania verſus Britanniam eas conſtituere videntur, ſicut verbis ſupra citatis ſitu Britanniæ quam Hiſpaniæ propiore locantur; in quo tractu vix aliæ inſulæ quam Sillinæ reperiuntur, quæ ſtanni venas habent, teſte Camdeno: ſed Britanniæ adeo vicinas eſſe veteres Græci, Phœnicibus id celantibus, ignorare poterant. Antiquis quidem Græcis notum fuit in Britannia ſtanni fodinas fuiſſe, & ſtannum inde per Galliam terreſtri itinere Narbonem, exinde vero in alias regiones exportari ſolitum, ut ex Diodoro lib. 5 conſtat: neſcierunt vero Phœnices (qui ſoli per Oceanum Atlanticum, ſtanni petendi cauſa, navigationes inſtituerunt) ex eadem, aut vicinis inſulis ſtannum detuliſſe, quamvis id fieri potuerit. De navigatione ad Caſſiterides Strabo lib. 3. Πρότερον μὲν οὖν Φοίνικες μόνοι τὴν ἐμπορίαν ἔστελλον ταύτην ἐκ τῶν Γαδείρων, κρύπτοντες ἅπασι τὸν πλοῦν, *Primo quidem ſoli Phœnices eo negotiatum mittebant è Gadibus; navigationem iſtam alios celantes.* Et refert idem Strabo nauclerum quendam Phœnicem maluiſſe navim in vada illidere, quam negotiationem iſtam Romanis aperire. Nihil mirum igitur, ignoraſſe Græcos quam vicinæ Britanniæ Caſſiterides fuerint. Poterat quidem ipſa Cornubia, ſtanni feraciſſima Britanniæ regio, cum peninſula ſit, pro inſula haberi (quod ſæpe fit, vide in verſ. 550) & Caſſiteridibus annumerari, cum ei proximæ ſint inſulæ Sillinæ. Non minus quidem probabile eſt, quod ſentit Ortelius, Britannias ipſas Caſſiteridas fuiſſe, ut revera ex illis Phœnices ſtannum exportarint, licet ex inſulis quibuſdam Occiduis, ut Græcis imponerent, ſe illud efferre fingerent, quam Sillinos ſcopulos Caſſiteridas ſolas fuiſſe. Hanc Ortelii & aliorum quorundam conjecturam plurimum confirmat quod apud clariſſimum Bochartum (qui huic opinioni impenſe favet) poſtquam hæc commentatus ſum, reperi: is enim ad Phœnicum linguam nominis Britanniæ, ſeu Βρετανικῆς, (ſic enim à Strabone, & in libro de mundo, appellatur) originem refert. Illis dictam cenſet ברת־אנך, *barat-anac*, quaſi *agrum, ſive terram, ſtanni, ſeu plumbi, feracem:* Syris enim בתא *bata;*

ra, & in regimine ברת, *barat*, eſt *ager*, אנך, *anac*, vero Hebræis *ſtannum* ſeu *plumbum*. Eodem igitur ſenſu Britannicæ dictæ (appellatione à Phœnicum lingua) quo & Græca voce Κασσιτερίδες: *Caßiterides dictæ à Græcis à fertilitate plumbi*, Plin. lib. 4. cap. 22; *ſtanni* ſcil. quod plumbi ſpecies habebatur. Poſteriores vero Græci & Romani, cum inſulas eas ipſi luſtrarent, tum Britannicas, nomine à Phœnicibus olim impoſito, vocatas, ignorarunt eaſdem fuiſſe quas Κασσιτερίδας Græci antiqui vocarunt, ſola ſtanni fama cognitas, ſitu vero ignoto.

V. 566. Δισσαὶ νῆσοι ἔασι Βρετανίδες] Cur inſulæ hæ noſtræ (quas Rheni oſtiis adverſas eſſe cum auctore noſtro affirmat Strabo lib. 4.) Βρετανίδες, & Latinis *Britannicæ* dictæ fuerint, anxie à multis quæſitum eſt. Maxime quidem invaluit eorum ſententia qui à Bruto neſcio quo, (ab Ænea, ut volunt, oriundo, ſed cujus nuſquam apud Romanos Scriptores mentio fit) quem coloniam huc duxiſſe ferunt, nominis originem accerſunt. Sed ea omnia quæ de illo feruntur, modeſte, ſed ſolide, convellit doctiſſimus, & de patria ſua optime meritus, Camdenus, eaque alii hunc ſequuti funditus everterunt, ut hominum otio ſuo abutentium figmenta. Nos igitur, miſſa tam illa fabuloſa nominis origine, quam aliis aliorum conjecturis (quæ ab eodem Camdeno refelluntur, neque emunctis naribus placere poſſunt) ipſius Camdeni ſententiam veriſimilem cenſemus, qui à *Brith* (quod antiqua Britannorum lingua, eodem teſte, *pictos* notat) *Britonum* nomen; inde vero, addita terminatione *tania*, regionibus uſitata, ut in *Mauritania*, *Luſitania*, *Aquitania*, Βρετανίας, ſeu *Britanniæ*, nomen deducit. Britannos enim veteres corpora pinxiſſe è Cæſare in Comment. Mela lib. 3. cap. 6, & aliis notum: unde Auſonius,

— *Caledoniis talis pictura Britannis.*

Atque hinc veterum Britannorum in Boreali inſulæ parte reliquiæ (quæ à Romano jugo liberæ remanſerant, neque avitum morem exuerant) poſtquam major inſulæ pars Romanis armis ceſſerat, *Pictorum* nomine communiter appellatæ ſunt; de quibus Claudianus,

— *nec falſo nomine Pictos*
Edomuit. —

Maxime vero arridet quod vir profundæ eruditionis Bochartus nuper eruit, qui Βρετανικὴν dictam cenſet quaſi ברת־אנך *barat-anac*, *agrum ſtanni ſeu plumbi*, ut modo notatum: ſic

prius

prius fuisse oportet Βρεταννικῆς quam *Britannorum* aut *Britonum*, ut prius est *Phœnices* quam *Pœnorum*, nomen. Duas insulas Britannicas hic nominat Dionysius, majores scil. solas memorans, omissis minoribus, ut Vecti, Mona, Orcadibus, Ebudibus, quæ etiam communi hoc nomine, Plinio teste, ab antiquissimis comprehensæ sunt. Ex duabus hisce major à Plinio, Solino, & aliis specialiter *Britannia*, à Ptolemæo vero & aliis quibusdam, præsertim vero ab antiquissimis Græcis, peculiari nomine *Albion* dicta est: *Albion ipsi nomen fuit, cum Britanniæ vocarentur omnes*, Plin. lib.4. cap.16. Nomen hoc, nisi à fabulis suis Græci procuderint, ab ἄλφον, quod Græcis, teste Festo, *album* sonat, (unde & ipsa Latina vox *album*, & *Alpium* nomen deductum) ortum Camdeno videtur, quod albicantibus rupibus coronetur (præcipue à latere illo quod Galliam spectat, Græcis præ cæteris partibus cognito;) unde & Britannis, teste eodem Camdeno, *Inis Wen*, id est, *insula alba*, & ab Orpheo in Argonaut. λευκαῖος χέρσος, *terra albicans*, vocatur. Cum tamen vix aliquod exemplum è probato aliquo auctore Græco afferri possit, quo vox ἀλφὸς isto sensu adjective usurpatur, quamvis plures Grammatici id asserant, nec à Latino *albus* deduci possit, cum *Albionis* nomen Græci usurparint priusquam Romanis insula innotuerit; probabilius mihi videtur, Græcos Albionis, uti & *Britanniæ* ex Camdeni sententia, & *Iernes*, nomen ab indigenis accepisse. Magna scil. Scotiæ montanæ pars (ubi olim sylva Caledonia Romanis scriptoribus celebrata) etiamnum *Albain* vel *Allibaun* dicitur, (unde Scotiam aliqui *Albaniam* vocant) quod nomen toti olim insulæ, aut majori ejus parti, commune fuisse probabile est, sed in ulteriore tantum parte retentum, postquam citerior pars Romanis paruit, quibus à primo appulsu familiarius Britanniæ nomen, (sicut Northumbriæ nomen olim late extensum, nunc in exiguum spatium contractum;) ex voce vero illa proclive fuit nomen Ἀλβίων facere. Insula minor, ab hac ad Occasum sita, (ubi notandus Strabonis error, qui ad Septentrionem eam statuit) Orphei in Argonaut. auctori libri de mundo, (qui Aristotelis vulgo habetur) Straboni, aliisque nonnullis, Ἰέρνη dicitur, quod à nomine *Erin*, quo indigenæ eam appellant, (quod quidem Occidentalem regionem ipsis notare Camdenus existimat, cum *Hiere* illis Occasum significet) manifesto deducitur. Ab Ἰέρνη vero nomina alia quæ eidem insulæ ab aliis tribuuntur, qualia sunt *Iuverna*, *Ivernia*, & *Hibernia*, nullus dubito. De

Hibernia memorabile hoc, quod *nullus ibi anguis*, quod olim à Solino notatum cap. 25, imo nec ranæ, nec talpæ. Quod vero insula hæc (uti & Creta & Ebusus) serpentibus & aliis venenatis animalibus careat, (vide in vers. 502.) naturæ soli, hoc est, occultæ qualitati ipsi solo Creatoris providentia insitæ, debere videtur: proprias quidem causas physicas assequi non licet, sed ad necessarium hoc communis ignorantiæ asylum hic, ut in multis, confugiendum est. Quod lupis careat, pristinorum incolarum industriæ in iis mactandis deberi ab historicis perhibetur.

V. 568. *μέγεθος περιώσιον*] περιώσιος, à præp. περὶ & ὅσιος, proprie significare videtur *eximie sanctum*, & inde per Catachresin traductum ad significandum quovis modo *eximium*, & *alia exuperans*, non qualitate modo, verum & magnitudine: nisi forte deductum sit à περιουσία *exuperantia*, ut sit quasi περιούσιον, ου in ω mutato, secundum Doricam formam, sicut Μῶσα pro Μοῦσα dicitur.

οὐδέ τις ἄλλη] Sententia Dionysii, qui nullam totius orbis insulam Britannicis magnitudine parem esse (ἰσοφαρίζειν enim est ἴσον φέρειν, teste Eustathio) aliis etiam veteribus placuit; unde Britanniam *quasi alterum orbem* esse affirmant Solinus cap. 25, & L. Florus lib. 3. Ptolemæus quidem, lib. 7. cap. 5, inter insulas primo loco Taprobanen statuit, 2° Albionem Britannicam, 3° Auream Chersonesum, 4° Iverniam Britannicam: ex Strabonis etiam sententia Taprobane Britanniam magnitudine æquat. Sed si nomine *Taprobanes Zeilan* intelligenda sit, qua de re in vers. 593 disquiretur, ea nequaquam Britanniæ majori par; neque aut Menuthiadem, aut Sumatram, (quam aliqui nomine Taprobanes intelligendam censent) aut aliquam aliam insulam veteribus ignotam, satis constat Britanniam nostram æquare, nedum magnitudine superare; quicquid de longe dissitis perhibere possint -- *qui de magnis majora loquuntur*. Novimus & nos quam prodigiosas fabulas de Britanniæ magnitudine olim prodiderit Pytheas Massiliensis (ut videre est apud Strabonem, lib. 1.) qui insulam hanc stadiis 20000 longiorem facit.

V. 570. Ἄγχι δὲ νησιάδων] De situ insularum harum, quas, quia exiguæ sunt, diminutivo vocabulo νησιάδας, per epenthesin Ionicam, pro νησίδας, hic vocat Dionysius, ut Πηληϊάδης pro Πηλείδης dicitur, (neque enim *Nesiades* pro proprio nomine habendum, ut sensisse videtur Priscianus, & eum sequutus Camdenus) facile constabit, si quis hæc verba cum loco

loco Strabonis lib. 4, quem mox afferemus, contulerit. Locum quidem illum legiſſe Euſtathium, ex iis quæ ipſe hic profert ſatis conſtat: quo magis miror cur locus hic in auctore noſtro Ceporinum unice torſerit, ſic enim ipſe loquitur; quaſi vero noverit bonus ille vir qui Cempſi fuerint, verſ. 338, qui Gerrhæ verſ. 321, ut alia plurima miſſa faciam. Sed tenebras illi hic offudit opinio ſemel concepta, quod inſulæ hæ Orcades fuerint, quibus adverſos Amnitas invenire non potuit. Sed ex Strabone conſtat eas juxta Galliæ oram παρωκεανῖτιν (quæ à Britannia non longe diſſita) ſitas eſſe, è regione *Samnitarum*, quos *Amnitas* hic vocat Dionyſius. Sunt igitur inſulæ eæ quas *Veneticas* vocat Plinius, quod *Venetis*, genti *Samnitis* proximæ, adverſæ ſint, quarum præcipua *Belle Iſle* hodie dicitur. In harum una, Ligeris fluvii oſtio objecta, Samnitarum uxores Bacchi ſacra celebrare à quibuſdam proditum eſſe refert Strabo, cujus verba ſic ſe habent; Ἐν δὲ τῷ ὠκεανῷ φασὶν εἶναι νῆσον μικρὰν, οὐ πάνυ πελαγίαν, προκειμένην τῆς ἐκβολῆς τοῦ Λείγηρος ποταμοῦ· οἰκεῖν δὲ ταύτην τὰς τῶν Σαμνιτῶν γυναῖκας Διονύσῳ κατεχομένας, καὶ ἱλασκομένας τὸν θεὸν τοῦτον τελεταῖς τε καὶ ἄλλαις ἱεροποιίαις: *In Oceano autem inſulam eſſe aiunt parvam, non plane in alto ſitam, oſt o Ligeris fluvii objectam; in ea habitare Samnitarum uxores Bacchico furore correptas, & Bacchum ceremoniis ac ſacrificiis placantes*: ubi etiam paulo poſt διασπασμοῦ meminit. Verum ipſe Strabo dubitare videtur an hæc fabuloſa non ſint, ut lectori ad ſequentia ejus verba attento (ubi aliud ἔτι μυθωδέστερον, *adhuc fabuloſius*, Artemidorum narrare affirmat) facile apparebit. Nec ſane conſtat apud Gallos veteres Bacchi Sacra celebrata fuiſſe; ſed patrii eorum ritus Bacchicis ſimiles Græcis imponere poterant, qui & Cybeles ſacra, & alia ſimilia, ob rituum ſimilitudinem, cum Bacchicis confudere, ut videre licet apud Strabonem lib. 10.

V. 571. Ἀμνιτάων] *Samnitas* hos vocat Strabo, uti & Ptolemæus, lib. 2. cap. 8, ut dubitari poſſit annon hic Σαμνιτάων ſcribendum ſit. Euſtathius tamen non tantum Ἀμνιτῶν hic habet, verum & eandem ſcripturam apud Strabonem reperiſſe videtur, ut ipſius verba, dum ea quæ apud Strabonem hac de re habentur recitat, præ ſe ferunt. Quod ſi quis meam de hac voce ſententiam quærat, exiſtimo equidem *Namnitas*, ſeu *Nannetes*, verum nomen eſſe. Quos enim *Samnitas* vocat Ptolemæus (*Namnetas* alieno prorſus loco in mediterraneis locans, dum, more ſuo, diverſa nomina, quæ apud varios

scriptores reperit, pro diversis gentibus accipit, vide in vers.441.) & Strabo hoc loco aliorum verba recitans, à quibus fabulam hanc de *Samnitarum* uxoribus habet, eosdem *Namnitas* ipse Strabo antea vocarat, eodem plane situ quo *Samnitas* statuit Ptolemæus, ad ostia Ligeris, ex adverso Pictonum, locans, ὁ δὲ Λείγηρ μεταξὺ Πικτόνων τε καὶ Ναμνιτῶν ἐκβάλλει, *Ligeris vero inter Pictonas & Namnitas in mare se exonerat.* Eodem etiam situ Cæsar in Comment. *Nannetes* statuit, cui & Plinius consentire videtur: atque ibi urbs *Nantes* hodie extat, manifesto à nomine illo, ut in proximo *Vannes* à *Venetorum* nomine, deductum; quin & *Pictonum* & *Santonum* nomina adhuc fere integra restant. Nomen igitur Ἀμνιτῶν à Ναμνιτῶν, detracto Ν, a Græcis quibusdam corruptum, (ut pro νάρθηξ ἄρθηξ à nonnullis scribitur, vide Salmas. in Solin. p. 242.) idque ulterius depravatum in Σαμνιτῶν mutatum videtur. Siquis profecto alio dictante poema hoc scripserit, proclive ei fuit Ἀμνιτάων pro Ναμνιτάων hic scribere, quod, propter finale ν præcedentis vocis, initiale hujus vix exaudiri potuerit.

V. 572. Ὀρνύμεναι τελέουσι] Cum Bacchi sacra, quæ ab Amniticis mulieribus peragi solita à quibusdam traditum, pluribus hic persequatur Dionysius, ea Thraciis Bacchi sacris (quem Sabazii nomine colunt) versu 575, & Indicis, vers. 577, conferens, idoneus mihi visus est hic locus de Bacchi nominibus & Sacris paulo fusius commentandi, & plerasque voces ad ejus cultum pertinentes simul explicandi, quæ sparsim hic occurrunt. Bacchum, tanquam vini inventorem, cultum vulgo notum; sic Tibullus lib. 2. eleg. 3.

At tu, Bacche pater, jucundæ consitor uvæ.

Sacra ejus *Orgia* dicta, ἀπὸ τῆς ὀργῆς, à *furore* quo Bacchantes correpti, & *Trieterica*, quod *tertio* quoque *anno* celebrarentur, cum clamore, strepitu, tympanorum pulsatione (instar Cybeles sacrorum, de quibus vide in vers. 524) peragi solita, quod hic innuitur vers. 574. — παταγῆς δὲ λιγύθροος ὀρνυται ἠχή, ut scil. ebriorum strepitus, vociferationes, & inconditos gestus exprimerent. Atque hinc Βάκχος dictus est, teste Eustathio, à βάζω *clamo*, uti & ipse *Bassareus*, & sacerdotes ejus *Bassarides*; quæ & à furore *Mænades* & *Thyades* vocatæ, voce altera à μαίνομαι *furo*, altera à θύω *furiose ruo*, deducta. *Iacchus* etiam dictus videtur ab ἰάχω *clamo*, voce Homero usitata, ut necesse non sit à nomine divino Iah illud, cum Vossio, deducere; atque eadem de causa *Bromius*, à βρέμω

fremo,

fremo, ſicut hic ἐρίβρεμος & ἐριβρεμέτης tanquam epitheta ejus nominibus adjiciuntur. A clamoribus etiam quibuſdam à Bacchantibus ſolenniter uſurpatis nomina quædam ei indita ſunt. Quod enim Bacchantes exclamare ſolerent εὐοῖ (unde verbum εὐάζειν verſ. 579) & σαβοῖ, hinc *Evius*, *Evan*, & *Sabazius* dictus eſt, & ſacra ejus *Sabazia*: εὐοῖ, σαβοῖ, ὕης, ἄττης, ταῦτα γάρ ἐστι Σαβάζια καὶ Μητρῷα, Strabo è Demoſthene; ubi innuitur εὐοῖ & σαβοῖ *in Sabaziis, Bacchi ſacris à Thracibus peractis*, ὕης ἄττης *vero in Matris deûm ſacris, ſolennes fuiſſe acclamationes.*

V. 573. κισσοῖο μελαμφύλλοιο] *Hederam* μελάμφυλλον vocat, ob obſcuram foliorum ejus viriditatem, quæ ad nigredinem inclinare videtur, ſicut obſcurior quivis color à poetis niger vocatur,

Sunt nigræ violæ.—— Virg. Eclog. 2.

Hedera autem Baccho ſacrata, & foliis ejus, uti & vitis pampinis, Bacchæ coronari ſolitæ, & thyrſos iis ornatos geſtare, quod hederæ folia pampinos, corymbi vero botros quodammodo referant.

V. 574. Ἐννύχιαι] Bacchicis ritibus, quod cum ebrietate, quam vini auctori convenire putarunt, & comeſſationibus peragerentur, (unde Bacchantes hic dicuntur κῶμον ἄγειν verſ. 578) nocturnum tempus dicatum, quippe quod celandis ebriis ritibus maxime idoneum viſum: hinc Bacchus ipſe *Nyctileus* dictus, Ovid. de arte amandi lib. 1.

Nyctileumque patrem nocturnaque ſacra precare.

Hoc etiam teſtatur Virgilius, paucis multa complexus,

—— qualis commotis excita ſacris
Thyas, ubi audito ſtimulant Trieterica Baccho
Orgia, nocturnuſque vocat clamore Cythæron.

V. 575. ἐπ' ἠόσιν Ἀψίνθοιο Βιστονίδες] *Biſtones* Thraciæ gens juxta Abderam, apud quos Biſtonis palus, Plin. lib. 4. cap. 11, *Abdera libera civitas, Biſtonum ſtagnum & gens. Apſinthi* autem, ſeu Apſynthi, fluvii rara alibi mentio: ſed cum affirmet Stephanus *Ænon* Thraciæ urbem *Apſynthon* aliter appellatam, veriſimile eſt cognominem fluvium eam alluiſſe, (ſicut Tanais Tanain urbem;) ut vel *Hebrus*, ad cujus oſtia *Ænos* ſita, olim *Apſinthus* appellatus fuerit, vel ignobilior aliquis fluvius ejus nominis ibi extiterit. Bacchum, à Thracibus ſolenniter cultum, (quod hic notat Dionyſius) *Sabazium* ab iis appellatum, plurimi teſtantur. De horum ſacris Seneca in Oedip.

Te Bassaridum comitata cohors,
Nunc Edonii pede pulsavit
Sola Pangæi, nunc Threicio
Vertice Pindi.

Edoni Thracia gens, apud quos mons *Pangæus*: absurde autem *Pindus* hic *Thraciæ mons* habetur. Apud *Edonos* vero hos non *Bacchi*, sed *Cotyos* deæ, præcipuum fuisse cultum, & Thracum *Bendidiis & Cotyttiis* (à Phrygiæ deæ sacris traductis) Bacchi cultum tantum adjunctum fuisse, ubi *Iacchus*, seu *Sabazius*, *matri deûm* (quæ *Bendis* Thracibus dicta) comes additus, testatur Strabo lib. 10; ex quo etiam constat ipsa *Matris deûm* sacra cum *Dionysiacis*, ob conjunctum cultum & similes ritus, à poetis sæpe confundi.

V. 576. Εἰραφιώτην] Cognomen hoc Baccho impositum, quod diceretur ἐῤῥάφθαι, hoc est, *insutus fuisse Iovis femori*, vide in vers. 940, ubi & fabula ista explicabitur, & pleraque quæ ad Bacchum spectant φυσικῶς consideratum.

V. 580. Πολλὴν δὲ περιτέρσοι] Peracta scil. sex dierum navigatione à Britannia ad Septentrionem, ex Pytheæ Massiliensis sententia apud Strabonem, lib. 1. Θούλην φησὶ Πυθέας ἀπὸ μὲν τῆς Βρεταννικῆς ἓξ ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχειν πρὸς ἄρκτον, ἐγγὺς δ' εἶναι τῆς πεπηγυίας θαλάσσης, *Thulen affirmat Pytheas sex dierum navigatione à Britannia abesse ad Sepentrionem, vicinam congelato mari.*

V. 581. Νῆσόν καὶ Θούλην] De *Thule* insula, quæ terrarum extrema versus Septentrionem antiquis habita, unde Virgilio — *ultima Thule* dicitur, primus scripsisse videtur Pytheas Massiliensis; ex cujus sententia, aliorumque qui ipsum sequuti, Eratosthenis scil. Plinii, Melæ, Solini, ut & Dionysii nostri, circa Arcticum circulum constituitur, cum *æstivo solstitio nullam ibi noctem esse, brumali diem nullum, sed ortum occasui junctum*, plerique ex his affirmant. Quod si quis omnia quæ de Thules situ ab auctoribus istis tradita sunt penitus excutiat, videntur ea Islandiæ potius quam alii cuiquam insulæ convenire, ut non immerito statuisse videatur Casaubonus in Strab. lib. 1, Mercator, Dalechampius in Plinium, aliique eruditi, Islandiam ipsissimam veterum Thulen esse; Islandia enim sub Arctico Circulo sita, adeo ut Sol in tropico Cancri constitutus horizontem tantum perstringat, nunquam subeat, quod Dionysius & reliqui auctores supra citati de Thule affirmant. Sex dierum navigatione à Britannia Thulen distare, à Pythea & Plinio traditum: quinque dierum

rum navigatione ab Orcadibus eandem abesse refert Solinus cap. 25: distantiam inter Borysthenis & Thules circulos (hoc est, parallelos, quorum alter per Borysthenis ostia, alter per Thulen ducatur) 11500 stadiorum, hoc est, M. Pass. 1437, statuit Pytheas apud Strabonem lib. 1: quæ quidem omnia Islandiæ latitudini & distantiæ à locis prædictis satis conveniunt. Ea etiam insula magna est; quod de Thule prodit Solinus, qui de Orcadibus loquutus, mox subjicit, *Sed Thule larga, & diutina Pomona copiosa*; *uberem pomorum*, seu Autumnalium fructuum, *proventum* (quem in Thule, ut alii in Hyperboreis, contingere fabulose tradit) nomine *pomonæ* notans, sicut *annona* unius anni fruges significat: ubi obiter notandus Camdeni error, qui de *Pomona* tanquam insula Orcadum una eum loqui existimat;

— aliquando bonus dormitat Homerus.

Nullæ quidem ex his notis Schetlandiæ, insulæ exiguæ prope Orcades sitæ, conveniunt, quam Thulen statuit Camdenus. Ptolemæum fateor eo fere situ Thulen statuere: at nulla ibi loci insula magnitudini Thules ab ipso descriptæ, nedum Thules ipsius famæ, respondet; & videtur quidem ille paulo ultra Orcadas Thulen statuere, (contra aliorum sententiam) quod censeret ulteriora ad Septentrionem, ubi Thulen alii locant, habitari non posse; sicut eandem ob caussam Strabo an ulla omnino sit Thule dubitare videtur, quod eam tam longinquo à Britannia situ ad Septentrionem statuat Pytheas, cum ipse Strabo vix habitari posse ultra Hiberniam existimaret. Sed cum hoc falsum esse experientia deprehensum sit, non est cur unius Ptolemæi sententiam tot aliis præferamus, cum nulla inveniatur insula tanto nomini par, ubi ipse Thulen statuit, Islandia vero eo ipso in situ sit ubi à tot aliis Thule locatur. Nec Scandinaviæ seu Baltiæ Plinii, Norvegiæ, Gothiæ, & Suediæ regna hodie, ut videtur, complectenti (quam Thulen antiquorum esse statuit Ortelius, Procopii auctoritate ductus) conveniunt Thules notæ supra propositæ, & alibi apud auctores extantes. Eam quidem pro insula, cum peninsula sit, accipi potuisse non refragabor: sed eam à Thule Plinius ipse distinguit; & ejus proximæ partes (quas veteribus cognitas fuisse, potius quam remotissimas, verisimile) vix ipsa Britannia Borealiores sunt; nec tam ad Septentrionem, ubi Thulen statuunt veteres, quam ad Ortum à Britannia sita. Huc accedit, quod Ebudes insulas inter Britanniam & Thulen statuit Solinus

cap. 25.

cap. 25. *A Caledoniæ promontorio* (inquit) *Thulen petentibus, bidui navigatione perfecta, excipiunt Ebudes insulæ.* (Sic locum illum, qui in vulgatis corruptissime legitur, ex codice Regio restituit Salmasius.) Hoc quidem verum, si nomine Thules Islandia intelligatur; nequaquam vero inter Britanniam & Scandinaviam, sed è diverso, Ebudes sitæ sunt. Deinde Norvegia Scandinaviæ (seu Scandiæ late sumptæ) pars est; at Thule Norvegiæ adversa à Plinio statuitur, lib. 4. cap. 16. (si eam Nerigi nomine notet, ut Camdeno videtur, cui facile assentior;) is enim inter insulas Septentrionales nominat *Scandiam*, *Dumnam*, *Bergos*, & *Nerigon omnium maximam*, *ex qua in Thulen navigatur.* Harum scil. regionum cum tantum portiones quasdam maritimas cognitas haberent, eas insulas falso existimasse videntur, mare Balticum non pro sinu, sed Oceani Septentrionalis parte accipientes, eumque Oceanum Sarmaticum appellantes. *Scandiæ* quidem nomine (quæ strictius hic sumpta quam alibi Scandinavia) *Sconen* & Gothiæ regnum, *Nerigi* nomine *Norvegia* intelligenda videtur; cujus pars *Bergi*, ubi hodie urbs *Bergen*: quæ omnia conjuncta *Scandinaviam* peninsulam, sed insulam veteribus creditam (*quam aliqui*, Plinio teste, *alterum orbem terrarum appellant*) constituere videntur, quæ & eadem fuisse videtur cum immensa illa *Baltia*, seu *Basilia*, ibi à Græcis, eodem teste, memorata. Pro nobis etiam contra Ortelium, qui *Scandiam Thulen* esse statuit, militabit Melæ sententia lib. 3. cap. 6. si cum Camdeno legamus, *Thule Bergarum litori opposita est*, de *Bergis* modo dictis intelligendo; ubi pleraque edita habent *Belgarum*, quod vix ullo sano sensu retineri potest.

V. 582. ἐς πόλον ἄρκτῳον] Πόλος, deductum à πολέω *verto*, recentioribus est extremitas axis, circa quem cœlum verti dicitur, ita πόλος ἄρκτῳος est *polus arcticus*, hoc est *Septentrionalis*; & ἄρκτῳος in plurali dicitur à duabus *ursis*, majore & minore, ipsi vicinis. Antiquis vero πόλος interdum ponitur pro *cœlo ipso*, quia circa axem *circumvertitur*: ita Athenæus lib. 2, Τὸ τοῦ πόλου σύμπαντος ἡμισφαίριον, *poli*, hoc est *cœli*, *totius hemisphærium*; sic — *terramque polumque* Virg. Æn. l. 2: interdum pro *altero hemisphærio*, unde & horologia sua veteres πόλους vocarunt, vide Salmas. in Solin. p. 636: interdum etiam pro *circulis cœlestibus*, si Hesychio fides, qui pleraque ex posterioribus his significationibus sic recitat, Πόλος, κόσμος, οὐρανός, κύκλος, *Polus, mundus, cœlum, circulus.* Quid-

nam

nam igitur hoc in loco πόλος ἄρκτων significabit? Sumi quidem posset, si verba sola respiceres, pro *hemisphærio Septentrionali*: at sensus hoc non feret; tunc enim sensus hujus loci esset, quod quamdiu Sol in hemisphærio Septentrionali, hoc est, inter Æquatorem & Tropicum Cancri, esset, nunquam supra horizontem emergeret, & proinde *senis mensibus continuis perpetuus ibi dies esset*; quod quidem quosdam de Thule arbitratos refert Plinius, lib. 4. cap. 16, male intellectis scil. Pytheæ verbis. Pytheas enim sub Arctico Circulo Thulen statuit, ut videre licet apud Strabonem, lib. 2: cum perpetuus sex mensium dies non nisi sub ipso demum polo contingat; quod cum punctum sit, non potest illic esse & Thule, & fabulosis Hyperboreis locus, (*quos aliqui in semestri luce constituentes, serere matutinis, meridie metere, occidente Sole fœtus arborum decerpere, noctibus in specus condi* ænigmatice prodiderunt, Plin. lib. 4. cap. 14.) Recte quidem censet Herodotus, μὴ ἐνδέχεσθαι ἀνθρώπους εἶναι οἳ ἑξάμηνον νύκτα καθεύδουσι, *fieri non posse ut homines sint qui semestrem noctem dormiant.* Ut igitur sano sensu hæc verba intelligantur, vel πόλον ἄρκτων pro *circulo* omnium quos Sol transit *Septentrionibus proximo, Tropico scil. Cancri*, sumi censendum; vel si Tropicum Polum dici durius videatur, (quanquam & Hesychius & Eustathius πόλον κύκλον *circulum* reddant) *de ipso polo arctico* proprie sumpto eodem plane sensu intelligi potest: tunc autem εἰς nihil aliud quam *versus* hic valebit, (quis enim nescit Solem ad Polum arcticum nunquam pervenire?) ut βεβηκότος εἰς πόλον ἄρκτων, sit, *Sole accedente ad Polum*, hoc est *propius Polum* (cum scil. juxta Tropicum est) & æquipolleat Plinianis istis, *Solstitii diebus accedente Sole propius verticem mundi.* Hoc quidem sensu circulo Arctico Thule subjicietur, ubi nox nulla Sole in Tropico æstivo constituto, & conformia hæc erunt iis quæ de Thule prodit Plinius lib. 4. c. 16. *In Thule solstitio nullas esse noctes, Cancri signum Sole transeunte, nullosque contra per brumam dies.* Idem etiam à Solino traditur cap. 25, nisi quod hic non simpliciter *solstitio*, sed *solstitio æstivo*, dixerit, nec *bruma*, sed *solstitio brumali*, recentiorum more; veteres enim nomine *solstitii* non nisi *æstivum* intelligunt (ut Virg. Georg. lib. 1.

Humida solstitia, atque hyemes orate serenas,
Agricolæ)

cui *brumam* opponunt, contracte pro *brevimam*, hoc est *brevissimam diem.*

V. 583.

V. 583. ἐκκέχυται πῦρ] Πῦρ pro *lumine Solari* hic ponitur, & proinde Metaphorica dictio hic esse videtur: Sed *lucem* ab *igne* essentialiter non differre docti quidam recentiores statuunt, & Solem revera igneæ naturæ esse olim sensit Anaxagoras; quam etiam sententiam (explosa quinta illa essentia quam cœlestibus corporibus tribuunt Peripatetici) tuetur Vossius, de Orig. Idol. lib. 2, qui consuli potest, neque enim hic in Physicas controversias expatiandi locus est.

V. 584. Λοξοτέρη γὰρ τῆμος] Quo enim loca ab Æquatore (ubi Sphæra recta est, & Zodiacus angulis fere rectis Horizontem secat) remotiora, eo obliquioribus angulis Sol occidens eorum Horizontem secat, donec sub Circulo Arctico, ubi Thule sita, Sol in Tropico Cancri constitutus, Horizontem tangit tantum, non secat; *obliquo flexu ad eum descendens, non subiens, deinde pari obliquitate ascendens*, ita ut è conspectu nunquam se subducat, dum *obliqua circumgyratione* totum circulum peragit, quod 24 horarum spatio fit.

V. 585. ἰθεῖαν ἐπὶ κλίσιν] Intelligit Solem in Tropico æstivo constitutum, qua hora, quove momento maxime deprimitur, & ad Septentrionale Horizontis punctum pervenit (ubi media nox est in locis eandem cum Thule longitudinem, sed minorem latitudinem, habentibus) *in linea recta secundum ipsum* Horizontem (quem tunc stringit, non subit) *ad Thulen radios emittere*, ita ut umbræ eo tempore in Thule ad Meridiem in infinitum extendantur.

V. 586. Μέσφ' ἐπὶ κυανέους] Non hæc mutatio tum demum accidit cum ad Australe hemisphærium Sol revertitur, ut perperam, & priori suæ sententiæ parum consentanee, locum hunc explicat Eustathius; tunc enim in semestri luce Thule constituenda esset, quasi in sphæra parallela, sub ipso scil. Polo, sita, cum ipse Eustathius hyperbolicum antea judicaverit, quod hic affirmat Dionysius, Sole in Cancro constituto perpetuum in Thule diem esse. Sed intelligendum, Solem incipere Thules Horizontem vesperi subire, ut nox aliqua sit, cum à Tropico Cancri aliquantulum recessit ad Meridiem revertens, & Æthiopiæ rursus perpendiculariter impendens, à qua paululum ad Boream abscesserat cum in Tropico constitutus esset, cui Libya interior & Syene Ægypti urbs subjecta. *Æthiopas* autem κυανέους vocat, tanquam *nigros* (quanquam ea vox proprie *cæruleos* significet) quod poetæ obscuros quosvis colores cum *nigro* confundant, vide in vers. 573; sic Suidas, κύανοι, μέλανες. Cæruleus quidem color

lor nigro proximus, ipſique Æthiopum colori, quod manifeſto à Plinio innuitur, lib. 22. cap. 1, dum *Tritannos glaſto* (hoc eſt iſatide herba, quæ cæruleum tingit) *ſe oblinere* affirmat, *Æthiopum colorem imitantes.*

ἐλάαν] Videtur hæc vox, quæ de aurigatione ſæpe uſurpatur, fabuloſo Solis currui accommodata, de quo vide Ovid. Metam. lib. 2.

V. 587. Ἀλλ' ὁπότ᾽ αν Σκυθικοῖο] Navigatio hæc è Scythico in Eoum Oceanum tantum imaginaria eſt, & (ut cum philoſophis loquar) mentalis potius quàm realis: eam enim ſæpe tentarunt Angli & Belgæ, nautæ peritiſſimi, nunquam tamen voti compotes fieri potuerunt; quo minus credamus eam à Græcis aut Romanis veteribus unquam peractam. Nimirum ii ne Scythicum quidem Oceanum norant, ſed ſinui Baltico, ut antea notatum, Scythici ſeu Sarmatici Oceani nomen indiderunt, ideoque Scythicum Oceanum Eoo continuari, non certa aliqua cognitione, ſed opinione ſola ducti, ſtatuerunt.

V. 589. Χρυσείην τοι νῆσον] Inſulam hanc, ut olim habita eſt, quod *auro* abundaret, χρυσῆν dictam plerique ſtatuunt, unde fabula orta aureum ejus ſolum eſſe (quanquam à reflexione radiorum ſolarium *Aureæ* nomen ei imponi potuiſſe non male auguretur Euſtathius, cum Solem ibi oriri hic prodat Dionyſius) ut & aliam Ἀργυρῆν *ab argento* dictam volunt. Eas *extra Indi oſtia* ſtatuunt Plinius, lib. 6. cap. 21, & ejus ſimius, ut vulgo audit, Solinus, cap. 55. At de ſitu *longe ulteriore* ad Ortum hoc intelligi debet, ſi cum aliorum ſententia, ipſaque veritate, hoc conciliare velimus. Alii enim eas, cum auctore noſtro, in Eoo mari, & ultimo Oriente locant. Ita auctor Peripli Chryſen ſub ipſum Solis ortum (ubi & Dionyſius hic eam ſtatuit) contra fluvium Gangem locat, & ultimam terrarum ad Orientem facit; cujus verba corrupte edita ſic reſtituit Salmaſius, κατ' αὐτὸν δὲ τὸν ποταμὸν (Gangem ſcil.) νῆσός ἐστιν ὠκεανοῦ ἐσχάτη τῶν πρὸς ἀνατολὴν μερῶν, ὑπ' αὐτὸν ἀνέχοντα τὸν ἥλιον, καλουμένη Χρυσῆ: *Contra ipſum fluvium* (Gangem) *inſula eſt in Oceano ſita, totius Orientalis terræ tractus ultima, ſub ipſo Sole oriente, Chryſe* (ſeu *Aurea*) *vocata.* Mela etiam, lib. 3. cap. 7, huic ſatis conſentire videtur; *Ad Tamum* (inquit) *inſula eſt Chryſe, ad Gangem Argyre*: licet enim certus ſitus promontorii quod hic Tamum vocat vix ſatis cognitus ſit, ad Gangem tamen (hoc eſt, contra Gangem) Argyren ſtatuit, cui Chryſen, tanquam vicinam, omnes conjungunt.

In mari etiam Sinas alluente *Chryse sinus* (seu potius *Chryses*, appellatione ab insula facta) à Plinio statuitur, lib. 6. cap. 17, qui Ptolemæo est *Magnus*, Gangetico Orientalior. Sed Chrysen, quam insulam veteres opinati sunt, peninsulam esse posteriores agnoverunt; ex situ enim constat eam ipsam esse quam Ptolemæus & Marcianus Heracleota Χρυσῆν χερσόνησον, *Chrysen*, seu *Auream*, *Peninsulam* vocant, quam tamen ipse Ptolemæus inter insulas numerat, lib. 7. cap. 5. Eam in India extra Gangem uterque locat, & ei prætentam esse statuunt ultra sinum Magnum Sinarum regionem, cujus Metropolis *Thina* dicta, quam & *Chrysæ* insulæ adversam statuit auctor Peripli. Et sane, tam ex situ, quam Ptolemæi *Chryses*, seu *Aureæ Chersonesi*, descriptione, satis liquet *Chrysen* illam non aliam esse, quam quæ hodie *Malacca* dicitur, quæ Indiæ extra Gangem insignis peninsula est. Et quod ad *Argyren* insulam spectat, quam cum *Chryse* auctores conjungunt, probabile est eam esse *Samotram*, seu *Sumatram*, insulam, quæ & Malaccæ, seu veterum *Chrysæ*, vicina est, & adversus Gangis ostia sita, ut ad Gangem Argyren statuit Mela; eamque argento & auro abundare hodie traditur. Eandem etiam esse Iabadii insulam Ptolemæo vocatam, cujus metropolin ille Ἀργυρῆν nominat, mihi aliquando visum. Ex situ tamen, latitudine præsertim (nam quod ad longitudinem spectat, Indiæ extra Gangem ora, cum insulis vicinis, nimium Ortum versus ab eo promovetur) probabilius redditur *Iavam* esse quæ illi *Iabadii insula* dicitur, nomine ipso non abludente; *Sumatram* vero (quæ aliis *Argyre* dici videtur) eam esse quæ Ἀγαθῦ δαίμονος, seu *Bonæ Fortunæ*, à Ptolemæo vocatur, quam adversus Gangis ostia, ubi *Argyren* Mela, sub ipso Æquatore statuit. Neque obstat quod Ptolemæus *Bonæ Fortunæ* & *Iabadii* insulas majore intervallo à se invicem removet, & multo minores facit quam *Sumatræ* & *Iavæ* convenire hodie conspicitur; eas enim reliquis omnibus insulis majores facit quas in isto tractu describit; partes tamen eas qua maxime sibi invicem appropinquant eum ignorasse verisimile est, neque accurate aliquid de magnitudine aut situ tenuisse. *Iabadii* vero insulam magnam fuisse vel inde colligi potest, quod ejus Metropolin nominet Ptolemæus, unde plures urbes habuisse apparet; licet totam ejus dimensionē non tradat, quippe cui exigua tantum ejus pars comperta fuit. Addere libet quod apud doctissimum Bochartum postquam hæc commentatus sum reperi, scil. *diu* Persis & Indis insulam sonare, ideo-

ideoque Ἰαβαδίου, *Iabadiu*, nihil aliud notare quam *Iavam insulam.*

V. 591. νοτίης προπάροιθε κολώνης
Αἶψά κε Κωλιάδος μεγάλην ἐπὶ νῆσον ἵκοιο]

Sic interpungendum esse hunc locum equidem Salmasio libens assentior, ut Κωλιάδος conjungatur cum κολώνης, & de Coliaco promontorio intelligatur, quamvis Αἶψά κε cum sequentibus melius cohæreat, ut Hyperbaton esse videatur. Venerem quidem Κωλιάδα cognominatam ex Strabone constat; hinc Taprobanen Κωλιάδος νῆσον, quasi *Veneris insulam*, hic dictam, Eustathius, & eum sequutus Hen. Stephanus, opinantur, puncto inter vers. 591 & sequentem interjecto. At Venerem in insula hac cultam nemo veterum prodidit: *Coliacum* vero seu *Colicum* (& corrupte quibusdam *Colchicum*) Indiæ intra Gangem promontorium Meridionale, ex adverso Taprobanes plurimi statuunt; cujus etiam meminit ipse Dionysius Κωλίδος nomine, vers. 1148. Plinius de Cydara Taprobanes fluvio loquens, subjungit, *Proximum* esse *Indiæ promontorium quod vocatur Coliacum.* Strabo etiam, lib. 15, Taprobanen statuit aliquot dierum navigatione abesse ἀπὸ τῶν νοτιωτάτων τῆς Ἰνδικῆς τῶν κατὰ τοὺς Κωλιακοὺς πρὸς μεσημβρίαν, *ab extremis ad meridiem Indiæ partibus iuxta Coliacos*; sic enim cum Salmasio lego, ubi male editum Κωνιακούς. Populi scil. qui tractum huic promontorio vicinum incolebant, Coliaci & Colici, & corrupte Colchici, dicti videntur; ut & sinus maris juxta promontorium istud Colicus, &, voce inde depravata, Colchicus à Ptolemæo nominatur; cui etiam Colchi emporium situ vicino, quæ Æthico in editis Colche, in Thuanæo autem codice, teste Salmasio, Colice. Ex Ptolemæo etiam videtur promontorium Coliacum aliter Κῶρυ dictum, nam eo fere in loco ubi auctores Coliacum promontorium locant, ipse Κῶρυ ἄκρον τὸ καὶ Καλλιγικὸν nominat, ut vulgo editum; ubi tamen Κωλιακὸν substituendum censet Salmasius. Promontorium hoc, Zeilæ insulæ proximum, *Cochin* hodie dicitur, ut Salmasio placet, quod à *Colico* aut *Colchico* non prorsus abludit; sicut aliud promontorium Australe huic vicinum, quæ Ptolemæo *Comaria* vocatur, etiamnum *Cape Comori* appellatur. Subdubito tamen an Καλλιγικὸν Ptolemæi in Κωλιακὸν mutari debeat. Multum profecto nos movet Comariæ nomen, ut promontorium illud esse censeamus quod hodie Comorinum vocatur, magno Salmasio ea in re assentientes. Et quod ad Κῶρυ promontorium attinet, illud Tapro-

proba-

probanæ proximum inter omnia Indiæ promontoria à Ptolemæo ſtatuitur, & inſula quædam Κῶρυ etiam vocata inter promontorium illud & Taprobanen ab eodem interponitur; quæ quidem promontorio illi ultra Comorinum ad Orientem æſtivum ſito (non autem ipſi Comorino) exacte conveniunt. Interea vero videtur Comorinum promontorium Coliaci nomine à pleriſque notari, quippe quod ultimum ad Meridiem Indiæ promontorium ſtatuunt, ubi maximum litoris flexum fieri affirmant.

V. 592. μεγάλην ἐπὶ νῆσον ἱκοῖο] Ptolemæus quidem omnium maximam facit, Dionyſius vero Britannia minorem, ut in verſ. 568 dictum: ſed variam fuiſſe admodum de ejus magnitudine veterum ſententiam ex Strabone lib. 15 conſtat, qui refert eam ab Eratoſthene 8000 ſtadia, hoc eſt, 1000 M. Paſſ. longam deſcribi; Oneſicritum vero Alexandri claſſis præfectum, per quem primum Græcis innotuit, totam ejus magnitudinem niſi 5000 ſtadiorum facere. Immane quantum ab hoc Eratoſthenis ſententia diſcrepat! Hoc enim de toto circuitu intelligendum, cum nec inſulæ longitudinem nec latitudinem, teſte Strabone, Oneſicritus definierit. Minus tamen (ut hodiernis navigationibus compertum) à vero aberravit Oneſicritus, ejus circuitum imminuendo, quam Ptolemæus & Eratoſthenes, & ad hujus ſententiam proxime accedentes Plinius & Solinus, eam immodice ampliando, & nimis ad Meridiem extendendo. Nimirum ea eſt inſula quam hodie *Zeilan* nominant, ut mox dicetur, quæ non modo Britannicis, verum & multis Eoi maris inſulis minor eſt: ſed earum pleræque prorſus ignotæ, paucæ tantum nomine tenus notæ, nec de earum magnitudine quicquam comperti; inſignior vero Taprobanes fama, utpote vicinioris, & quam Alexandri Magni claſſis viſerat, atque unde legati ſub Claudio Romam miſſi feruntur; & cum ea maxima eſſet ex inſulis Indicis tunc ſatis detectis, de ea multa fingere ob longinquitatem ſecure poterant, τὸ γὰρ πόῤῥω ἀπατητικώτερον, *de longinquis fallere facilius*, ut vere alia de re Xenophon.

V. 593. Μητέρα] Metaphorica hac dictione innuere videtur primam ſtirpem Aſiaticorum Elephantum (alii enim Æthiopici ſunt) ex Taprobane fuiſſe. Nimirum ea inſula non tantum elephantis abundavit (quod teſtatur Alexander Lychnus ab Euſtathio citatus, qui de Taprobane hæc habet,

Θηρονόμος πέπληθεν εὐῤῥίνων ἐλεφάντων)

verum etiam *elephantes* ii *multo majores* erant *quam quos fert India*,

dia, ipsis Plinii & Solini verbis; ideoque eos inde in Asiam traductos paulatim degeneraſſe exiſtimari potuit.

Ταπροβάνην] Quænam ea ſit inſula quam nomine *Taprobanes* antiqui deſignarint, plurimum ambigitur. Inſula quidem ea olim Σιμούνδου, (vel πάλαι Σιμούνδου) dicta eſt, teſte Ptolemæo, ipſius vero ætate Σαλική, & ejus incolæ Σάλαι. Ταπροβάνη, ἥτις ἐκαλεῖτο πάλαι Σιμούνδου, νῦν δὲ Σαλική, καὶ οἱ κατέχοντες αὐτὴν κοινῶς Σάλαι. Eadem etiam habet Stephanus de urb. uti & Marcianus Heracleota, & Peripli auctor; niſi quod hi duo Παλαισιμούνδου, *Palæſimundi*, habent, ubi Ptolemæus & Stephanus diviſis vocabulis πάλαι Σιμούνδου, & Plinius Palæſimundi fluvii cum oppido cognomine in Taprobana meminit, à quo inſulam denominatam veriſimile ſit: unde ſatis probabiliter contendit Salmaſius in cæteris etiam, voce Πάλαι cum Σιμούνδου conjuncta, Παλαισιμούνδου legendum. Hoc autem ipſo Simundi, ſeu Palæſimundi, nomine vetuſtius eſſe nomen Taprobanes auctor Peripli teſtatur; ſicut nomen Σαλική, ſeu Σάλη, utroque recentius, cui non diſſimile nomen *Seilan* ſeu *Zeilan* inſulæ (quam nos veterum eſſe Taprobanen cenſemus) ut hoc ex illo factum videatur. Fruſtra quidem ſunt qui, cum Samotram, ſeu Sumatram, inſulam Taprobanen eſſe ſtatuant, hoc in argumentum arripiunt, quod nominis Σιμούνδου aliquod veſtigium in nomine Sumatra appareat. Probabilius enim eſt, ut recte judicat Salmaſius, à Σάλη vel Σαλική, recentiore appellatione, quam ab antiqua & ante Ptolemæi tempora obſoleta, nomen quod hodie ea inſula retinet deductum; præterquam quod apud plures ſcriptores *Palæſimundi*, quam ſimpliciter *Simundi*, pro nomine antiquo recitetur. Nec vero ex nomine ſolo, verum etiam ex elephantis quos gignit maximos, gemmis & margaritis grandioribus, aliiſque quæ de Taprobane veteres tradunt, (quæ cum illis quæ de Zeilan hodie narrantur confert Bochartus, de Phœn. col. lib. 1. cap. 46, non ante à me viſus quam hæc exaraveram, qui & eandem Ophir eſſe cenſet ad quam miſſa Salomonis claſſis) præcipue vero ex ſitu, Zeilan eſſe veterum Taprobanen apparet. Taprobanen enim ſub India intra Gangem Ptolemæus & alii veteres conſtituunt, ubi & Zeilan ſita (cum Sumatra juxta Auream Cherſoneſum ſit, ſitu longe Orientaliore, nec vicinior inſula Zeilan veteres latere potuerit, ſi longe remotior Sumatra cognita fuiſſet:) ei etiam proximum Indiæ illius promontorium *Coliacum* dictum non modo Ptolemæus ſtatuit, (qui etiam *Comariam* extremam, quæ hodie *Cape Comori*, ei vicinam facit) verum & Strabo,

Strabo, Plinius, atque ipse Dionysius, ut modo ostensum. Imo Ptolemæus Borealibus Taprobanes partibus debitam ab India distantiam assignat, (quam alii nimis ad Austrum inde removent) continenti Indiæ intra Gangem, præcipue Promontorio modo dicto, eas vicinas faciens, cui Promontorio & Zeilan proxima, & in longitudinis gradu 126--20 m., latitudinis gr. 11--40 m. Talacori Boreale Taprobanes emporium constituit; quæ & Borealibus Zeilæ partibus satis congruit, nisi quod recentiores Meridianum primum per gradus 10 ulterius ad Occasum statuendo, totidem gradus de Zeilæ longitudine detrahant. Australes quidem partes Ptolemæus ipse (sicut alii insulam totam) nimis ad Meridiem ἐκτοπίζει, nonnihil ultra Æquatorem producens, dum insulæ magnitudinem immodice auget, incerta nescio qua fama ductus, quæ & aliis imposuit; cum longe alia, eaque veriora, prodiderit Onesicritus, qui eam circumnavigarat.

V. 594. ἧς ὕπερ] Sub Tropico Cancri (quem *αἴθοντα ardentem* vocat, tum respectu nostri, quibus solstitium æstivum est Sole in eo constituto, tum ipsius Taprobanes respectu, quæ, ex ipsius suppositione, perpendicularibus radiis, Sole ibi posito, torretur) Taprobanen hic locat Dionysius, Borealiorem ei situm tribuens quam revera congruit. Et is quidem solus è veteribus, quos mihi videre contigit, in hanc partem peccat; cæteri enim vel totam, ut Strabo, Solinus, & Plinius, vel aliquam ejus partem, ut Ptolemæus, nimis ad Meridiem removent. Ptolemæus quidem exiguam tantum ejus partem ad Æquatorem protendit: ridicule vero Plinius, lib. 6. cap. 22, & ejus plagiarius Solinus, cap. 56, fabulis de ea contextis, videri volunt eam sub alio quasi cœlo sitam, dum non modo *Septentriones*, verum & *Vergilias* ibi non comparere absurde affirmant; quod accidere non posset nisi ad Circulum Antarcticum, ablegandæ esset. Quanto levior in auctore nostro contrarius error, qui sub Tropico Cancri eam statuit, quamvis Æquatori quam Tropico huic vicinior sit? Risu interim quam refutatione dignior Papius, qui ὕπερ per *ultra* hic reddendum censet; hoc enim errorem augebit, (tantum abest ut minuat) si enim ultra Taprobanen sit Cancer, Taprobane citra Tropicum, ideoque eo Borealior, erit. Melius nodum hunc solveret, si quis Cancrum super Taprobanen hic statui diceret, quia Borealia Australibus *superiora* haberi solent: sed cum is usus vocis ὕπερ raro apud hunc auctorem occurrat, nihil tale statuere audeo. Videtur enim auctor revera sensisse Solem in Cancro constitutum Taprobanitarum vertici impendere.

V. 597.

V. 597. Κήτεα θῦνες ἔχουσι] *Rubrum mare* ((quod ab altero latere, Occidentali scil. Taprobanen alluit, Mela lib. 3. cap. 7, Eoo ab altero ejus latere incipiente, Plin. lib. 6. cap. 22.) *magnorum animalium magis quam cætera capax esse* à Mela proditur. Plinius etiam, lib. 9. cap. 3, in Indico mari ipsi dicto (quod Dionysii Erythræum est, Oceanus scil. Meridianus, quem ab Eoo distinguit ipse Plinius, lib. 6. cap. 13, *Ab Oriente* (inquit) *Eous, à Meridie Indicus*) prodigiosæ magnitudinis belluas describit; ne hyperbolæ censeantur poetis solis concessæ quæ apud auctorem nostrum habentur, vers. 603. *Plurima* (inquit Plinius) *& maxima in Indico mari animalia, è quibus balænæ quaternûm jugerum, pristes ducenûm cubitorum.* Æquant hæc, aut etiam superant, omnia hic à Dionysio tradita.

V. 599. Τέτρηχεν -- ὁλκὸς ἀκάνθης] Non hoc de spina dorsi intelligendum, quæ & ἄκανθα dicitur, propter ossa spinarum more inde extantia, sed de aculeis extra è summo tergo, uti hic notatur, exurgentibus; quod ab Eustathio observatum. Τέτρηχεν autem præteritum est à verbo poet. τρήχω pro τραχύνω.

V. 600. Δυσαλθέων τοι παῖδες] Periphrasis pro δυσαλθεῖς, vide vers. 31. Est autem deprecationis modus ne ipsi aut amicis malum tantum contingat, sed inimicis potius (cui non dissimilem sensu vide vers. 741) proverbiali isti formulæ similis Latinis usitatæ, *Hostibus eveniat*, de qua vide Erasmum in Chiliad.

V. 601. οὐ γὰρ ἐρωή] Ἐρωή licet *impetum irruentis* sæpius significet, ab ἐρωέω *ruo*, hic tamen pro *fuga* ponitur qua alienus impetus evitatur, uti ἐρωέω inter alia significat ὑποχωρέω *recedo*.

V. 604. τοῖς γὰρ ἀλιτροῖς] Ἀλιτρὸς, ab ἀλιτέω *pecco*, per Syncopen pro ἀλιτηρὸς, cui contraria est Epenthesis in voce πέταλα pro πέτλα. Gnome autem hac innuitur providentia divina res humanas ita regi, ut præcipue scelestis mala talia eveniant, iisque ea ubique & inevitabiliter occurrant. Bonos tamen calamitates non semper effugere, nec tamen Providentiam inde tolli, ethnici aliqui agnoverunt: qua de re consulatur Senecæ tractatus, *Cur bonis mala fiant, cum sit providentia.*

V. 606. Καρμανίδος ἔκτοθεν ἄκρης] In Oceano, extra sinus Persici fauces, quæ promontoriis duobus, altero Carmaniæ, quod Ἄρμοζον vocat Strabo, altero Arabiæ felicis, in angustum coguntur.

V. 607. Ὤγυρις] Insula hæc eodem nomine appellatur à Plinio lib. 6. cap. 28, & Mela lib. 3. cap. 7, qui & eam, cum auctore nostro, Erythræ regis monumento claram esse affir-

 mant.

mant. Strabo tamen, lib. 16, in *Tyrrhina* insula Erythræ monumentum locat: sed quum eam eodem situ statuat quo alii *Ogyrin*, πρὸς νότον scil. à Carmaniæ promontorio, nec alibi *Tyrrhinæ* mentio inveniatur, probabile est quod statuit Salmasius, locum illum mendosum esse, & Ὤγυριν ibi scribendum. Arrianus vero cum cæteris conciliari non potest, qui in *Oaractha* Persici sinus insula, quæ Ptolemæo Οὐορόχθα, monumentum hoc extare affirmat.

Ἐρυθραίου βασιλῆος] Regem hunc Erythram alii vocant, & ab eo Erythræum mare denominatum censent, vide in vers. 38 & 54; quod si cui arrideat, Ἐρυθραῖος βασιλεὺς hic vocari censendus, ut Διωναίη Ἀφροδίτη vers. 509. Mihi tamen verisimilius fit (nisi hæc prorsus ficta, cum de insula in qua monumentum hoc situm volunt adeo varient auctores) regem quendam qui insulis hujus maris imperavit, Ἐρυθρᾶς, subintelligendo θαλάσσης, vel ἐθνικῶς Ἐρυθραίων, βασιλέα ab antiquissimis Græcis dictum, quasi *Rubri maris Regem* (sicut *Ponti*, & *Pontici*, *reges* dicti qui loca circa Pontum Euxinum tenuerunt) hoc vero à posteris ita acceptum, ac si *Erythras* proprio nomine appellatus fuisset. Eustathius quidem quorundam sententiam refert, quod Erythræus ille rex, in insula hac sepultus, proprio nomine Deriades dictus fuerit. Quod ad Vossii conjecturam, qui *Edomum* nomine *Erythræ* notatum arbitratur (per Græcam nominis Hebraici interpretationem, quod utrumque *à rubore* deductum sit) ei nequaquam accommodari possunt quæ de Erythra hoc feruntur; Edomi enim sedes fuit Idumæa, ab ipso nominata, nec loca ulla huic Oceano vicina tenuit, ut eum hic sepultum fuisse ne fingi quidem potuerit.

V. 610. Ἴκαρον εἰναλίην ἵνα ταυροπόλοιο θεοῖο] In *Icaro*, sinus Persici insula, (quam Strabo lib. 16 Ἰκάριον, Ptolemæus Ἰχάραν, vocat) ταυροπόλον θεὸν coli hic affirmatur, quo nomine Ἀπόλλων ἢ Ἄρτεμις, *Apollo aut Diana*, teste Eustathio, intelligi debet; & si usum hujus vocis apud auctores consulas, Diana potius quam Apollo. Ταυροπόλος enim communi genere, vel Ταυροπόλη, frequens est Dianæ Epitheton, Ταυροπόλαι τὴν Ἄρτεμιν, Suid.; sive quod apud *Tauros*, Scythiæ gentem, colatur, & ibi versari dicantur dii ubi celeber eorum cultus est, vide vers. 445, sive quod *Lunæ* (quæ Græcorum Ἄρτεμις est, sic dicta ἀπὸ τοῦ ἀέρα τέμνειν) *tauri sacrati* sint, & ab iis ejus currum trahi fingatur, ideo quod cornua eorum corniculatam Lunæ figuram repræsentent. Neque obstat quod θεὸς, non θεὰ, hic dicatur; θεὸς enim fœminine pro dea non raro usurpatur, ut Homer. Iliad.

Iliad. α'. ἀπημόλάτη θεὸς εἰμι. Sed ex Androsthenis Thasii relatione, apud Strabonem lib. 6. (unde hæc desumpta existimo) sacra hæc Apollini peracta fuisse videntur; is enim de insula Icario loquens, de qua hic agitur, in ea esse affirmat ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἅγιον, καὶ μαντεῖον Ταυροπόλε, quod de eodem certe deo accipiendum. Et potest quidem tam Apollo quam Diana, Sol scil. & Luna, Ταυροπόλος dici communi quadam ratione; non modo quod *Taurus* unus sit è Zodiaci signis per quæ gradiuntur, verum etiam quod Zodiacus ipse, in quo circumaguntur, obliquus sit circulus (unde & Apollo Λοξίας dictus videtur cujus segmentum quod supra horizontem est obliquo suo flexu bubula cornua referre videtur: circuli enim segmenta notum est *arcus* ob similitudinem à Geometris vocari, *bubula* verò *cornua arcus* curvaturæ non dissimilia sunt. Sed cum affirmant Græci Apollinem aut Dianam Ταυροπόλον in Persico sinu coli, hoc eo sensu accipiendum videtur quo asserit Tacitus, de moribus Germ. *quosdam Germanorum deos Romanos interpretatione Castorem & Pollucem memorare*; neque enim verisimile alia quam Persica, Babylonia, aut Arabica numina, saltem ante Macedonum adventum, ibi culta fuisse. Sol unicum, ut Herodotus & Iustinus affirmant, aut præcipuum, ut alii volunt, Persarum numen fuit. Eum nomine Mithræ coluerunt, Μίθρας ὁ ἥλιος ἐν Πέρσαις, Hesych. In Ecbatanis etiam Dianam, Ἀνεῖτιν ibi dictam, cultam fuisse testatur Plutarchus in Artaxerxe. Solem etiam & Lunam solos fuisse Arabum deos, quos Οὐροτάλτ & Ἀλιλάτ nominarunt, infra in vers. 940 ex Herodoto ostendemus. Cum igitur hi Solem aut Lunam coluerint, qui Græcis Ἀπόλλων καὶ Ἄρτεμις, vide in vers. 525, idcirco eos Apollinem aut Dianam coluisse hi interpretati sunt; & quidem Ταυροπόλον, sive quod *taurina cornua*, aut aliquid simile, effigiei adderent, siquam ejus imaginem finxerint; sive quod *tauros* ei immolarent, ut Græci & Romani Apollini:

Taurum Neptuno, taurum tibi, pulcher Apollo.

V. 612. Τόσσας μὲν νήσυς] Coronidis loco hic affirmat (ut antea vers. 554, cum insularum interni maris περιήγησιν finierat) se præcipuas insulas enumerasse, non autem minutissimas quasque, quæ fere innumerabiles sunt, ut innuitur vers. 616 & 619.

V. 620. Σχῆμα δέ τοι Ἀσίης] Cum antea, vers. 277, indicasset Europam & Africam conjunctas unum Conum efficere, (qua de re consulantur quæ ibi annotata) hic affirmat Asiam ex altera οἰκυμένης parte similem Conum efficere, qui basin la-

latam habeat secundum Nilum,& inde adTanain ductam;latera vero inde paulatim contrahantur,donec in acutum verticem terminetur in extremo Oriente, circa Gangis ostia, ubi Liberi columnas statuunt, in Nyssæa, quam vocat, Indiæ regione, de qua vide in vers. 1152. Ignota autem Dionysio fuit India extra Gangem, præter Chrysen (quam quidem insulam fuisse opinatus est) solo nomine notam, ideo Gangis ostia Orientalem Asiæ terminum facit.

V. 623. στῆλαι Θηβαιγενέος Διονύσου] Græcos nomine Διονύσου Solem coluisse in vers. 940 ostendemus, cujus columnas in extremo Oriente constituunt, tanquam itineris metas, eumque in Nysa Indiæ urbe educatum tradunt, quod Oriens sit mundi cardo *Vnde venit Titan*: inde vero venientem orbem peragrasse ferunt, Solis cursum mystice denotantes. Græculi vero, qui ex mysteriis omnibus Theologicis fabulas, historiæ similes contexuerunt, & deos plerosque apud se natos videri voluerunt, Διόνυσον, uti & Herculem, Thebis natum finxerunt; fortasse quod Thebani Phœnicum ἄποικοι, ejus cultum, ab Orientalibus gentibus acceptum, (qui eum sub variis nominibus coluerunt, ut, præter alios, testatur Ausonius Epigr. 29) primi inter Græcos introduxerunt: vel quod Thebanus quispiam vites primus inter Græcos conseverit, unde ejus cultum mystico Bacchi φυσικῶς sumpti, qui Sol est, cultui conjunxerunt, quem etiam ut vini auctorem coluerunt, quod Solis calore uvæ maturentur.

V 627. Ἀλλ' οὐκ ἂν πίσυν] Eustathius hæc ita accipit, ac si inter Conos hosce duos hoc interesset, quod Asiæ Conus eo qui Africam & Europam conjunctas comprehendit multo major esset. Ego vero Papio potius assentior, qui Dionysium neque id sensisse existimat, neque ex ejus verbis aliquid tale elici posse, imo potius contrarium; *non tantam* scil. *Asia magnitudinem esse* quantam aliarum duarum partium conjunctarum, ut lectori ad verba attento facile constabit: atque ea etiam verior est sententia. Crassus quidem est Plinii error, qui Europam solam Asia multo majorem statuit, lib. 6. cap. 33; Africa tamen & Europa conjunctæ Asiam tunc cognitam longe superant. Quamvis enim Asia ab Oriente in Occidentem productior sit quam Africa & Europa, iis tamen conjunctis latitudine plurimum cedit. Minimum enim de Asia ad Septentrionem ultra Caspium mare Dionysio compertum fuit, quo magna Europæ tunc cognitæ pars Borealior; Oceanus vero Meridianus ab Asiæ latere omnia fere occupat ultra Tropicum Cancri, ultra quem magna Africæ pars jacet. V. 629.

V. 629. εἰς πόντον ἀπείριτον] Mare mediterraneum, seu internum, quod auctori *Hesperium* dicitur, Europam ab Africa dividens.

V. 630. πελαγὴς γὰρ ἐλίσσων] Ex his Hyrcanium seu Caspium mare revera sinum non esse supra in vers. 47 annotatum.

V. 633. τὸν δ' εἰς Βορέην ὁρόωντα] Hyrcanium mare scil. quod *à Boreali Asiæ latere situm esse* hic innuitur, *ipsum vero ea parte qua ad Occasum hybernum* (unde Libs spirat) *maxime vergit, Ponto Euxino appropinquare.*

V. 636. χθονὸς ἄπειρος ἰσθμός] Terram inter Euxinum & Caspium mare interjectam, quæ Colchidem, Iberiam, & Albaniam comprehendit, *isthmum* καταχρηστικῶς vocat; quem tamen epitheto ἄπειρος adjecto ab isthmo proprie dicto distinguit.

V. 639. Ἀρξάμενον γαίης Παμφυλίδος] Initium Tauri montis Græci plerique, cum auctore nostro, in Occidente faciunt: Arrianus à Mycale monte, adversus Samon insulam, eum incipere statuit, Strabo à Lycia & Caria; sed cum ibi, ipso teste, modice tantum exurgat, *multum* vero *attolli primum incipiat contra Chelidonios scopulos*, ἐξαίρεσθαι δὲ πολὺ πρῶτον κατὰ τὰς Χελιδονίας, quod inter Lyciam est & Pamphyliam, ibi ejus initium Dionysius constituit, inde vero usq; ad Indos eum protendi affirmat. Contra, Latini plerique Tauri initium, ubi hi ultimum terminum, constituunt. Plinius enim, lib. 5. cap. 27, & Solinus, cap. 41, *ab Indico mari primum surgere*, Mela, lib. 1. cap. 15, *ab Eois litoribus exurgere* affirmat. Sed potior est auctoris nostri & aliorum Græcorum sententia. Nam juxta Pamphyliam tantum & Ciliciam proprie Tauri nomen habet, neque alibi apud Ptolemæum Tauri mentio; atque hinc Taurus Cilix Ovidio dicitur, Metam. lib. 2.

Ardet Athos, Taurusque Cilix. —

Sed quia continua montium series inde in Indiam usque excurrit, quamvis ii pluribus nominibus distinguantur, vide vers. 647, inde dicitur Taurum eo usque protendi, quia montes isti perpetuis jugis Tauro proprie dicto continuantur, ut pro monte uno haberi possint.

V. 642. Οὕνεκα ταυροφανές τι] Taurum dictum vult, quod eminentia quædam juga in eo exurgant, ut *caput taurinum*, aut ipsa *cornua*, reliquum corpus supereminent; uti vox λόφος, quæ proprie *cristam*, aut erectam jumentorum *cervicem*, significat, de *tumulis* etiam seu *collibus* usurpatur.

V. 643. ἐκταδίοισι] *Exporrectis*: ab ἐκτάδω vel ἐκτάζω verbo inusi-

inusitato, pro ἐκτείνω, fit ἐκτάδην *extense*, inde ἐκτάδιος.

V. 647. Οὐ μὲν ἐπωνυμίαν μίαν ἔλλαχεν] Aliquot insignia nomina ex variis illis quæ in variis regionibus consequitur (quarum incolis ea curæ esse debere indicat Dionysius vers. 648, innuens non opus esse ut ipse ea sigillatim persequatur) sic enumerat Solinus cap. 40. *Apud Indos Imaus, mox Paropamisus, Choatras apud Parthos, post Niphates* (in Armenia scil.) *inde Taurus* (in Cilicia scil.) *atque ubi in excelsissimam consurgit sublimitatem Caucasus*; de quo quidem mox dicetur in vers. 663. Nomina plura videre licet apud Plinium, lib. 5. cap. 27.

V. 651. Μαιῶται δ'] Vide in vers. 715.

V. 653. Αὐτοὶ Μαιῶται τε] Asiæ περιήγησιν ab Occasu & Septentrione orditur, ubi Tanai flumine & Mæotide palude ab Europa dirimitur: ibi vero primo occurrunt Sarmatæ Asiatici, (sunt enim alii Europæi, quos Tanais ab his dirimit, de quibus dictum in vers. 304) & Mæotæ Mæotidis accolæ, qui & ipsi in Sarmatia late sumpta comprehenduntur, à Dionysio vero Scythiæ minori potius accenseri videntur, vide vers. 665. De Mæotis his & Mæotide palude consulantur quæ in vers. 165 annotata sunt.

V. 654. Ἐνυαλίου γένος Ἄρεος] Non tantum quod bellicosi essent, verum etiam quod ex Amazonum cum majoribus ipsorum concubitu pars eorum prognata ferebatur, Amazones autem *se Marte genitas prædicabant*, teste Iustino lib. 2, & Valerio Flacco Argon. lib. 4.

Inclyta Amazonidum, magnoque exorta Gradivo,
Gens ibi.

V. 655. Ἱρθίμης φιλότητος Ἀμαζονίδων] *Amazones* (quas Ἀμαζονίδας hic vocat Dionysius, non diminutive, sed terminatione poetica in ις, ipsi usitata, ut sæpe notat Eustathius) sic dictas volunt ab α priv. & μαζὸς *mamma*, quod dextram mammam inurere dicerentur, ut expeditius brachio uterentur: vide Strab. & Iustin. lib. 2. Quæ de iis passim prodita, sed non nisi à stultis credita, non opus est hic enarrare: si quem fabulæ delectent, de iis consuli possunt Iustinus & Diodorus lib. 2. Eas autem à Græcis victas, & è Cappadocia pulsas (quæ quondam earum sedes fuisse perhibetur juxta Thermodontem fluvium) per Pontum & Mæotidem in Sarmatiam delatas, atque ad Orientalem ejus partem profectas in ea consedisse, & ex indigenarum concubitu liberos suscepisse, ex Herodoto refert Eustathius; ubi & Amazones Ptolemæus, lib. 5. cap. 9, & alii locant. Strabo etiam, lib. 11, eas circa Ceraunios montes à

qui-

quibusdam statui affirmat; ipse tamen omnia quæ de Amazonibus feruntur τερατώδη καὶ πίστεως πόῤῥω, *portentosa & prorsus incredibilia*, existimat. Fortasse inter Scythas & Sauromatas fœminas quasdam bellicosas & ἀντιανείρας fuisse, atque ex iis aliquas regnum consequutas se fortiter gessisse, (ut de Tomyri Scythiæ regina proditum) & finitimos sibi subjecisse observatum fuit; hinc Græculis ansa data vulgatas de iis fabulas comminiscendi. Quæ quidem à Plinio lib. 6. cap. 7, & Mela lib. 1. cap. 20, de Amazonibus his dicuntur, (à quorum altero *Mæotici* γυναικοκρατούμενοι, *regna Amazonum*, ab altero *Sauromatæ Gynæcocratumeni, unde Amazonum reginæ*, hic statuuntur) non incommode de fœminis non quæ solæ sine viris viverent, sed quæ viris imperarent, intelligi possunt.

V. 656. Τὴν πολεμίγησαν] Σολοικοφανὲς est, Accusativus enim loco Dativi usurpatur, cum Homerus Odyss. β'. dicat μιγαζομένους φιλότητι: hæc tamen loquendi forma regula quadam nititur à Grammaticis tradita, quod scil. Passiva & alia Verba intransitiva interdum admittunt Accusativum actionis alicujus significativum, ut ὅσα ὑβρίσθην, *quantis injuriis affectus sum.* Potest quidem in his & similibus Ellipsis esse præpositionis κατά.

V. 663. πηγαὶ μὲν ἐν οὔρεσι Καυκασίοισι] Tanain ex Riphæis montibus oriri affirmant Plinius lib. 4. cap. 12, & Mela lib. 1. cap. 20; quæ etiam Ptolemæi est & veterum plurimorum sententia: quanquam nullos omnino montes circa ejus fontes reperiri supra in vers. 315 ostensum; ut non tantum Straboni, quod ipse fatetur, verum & plerisque aliis veteribus ignoti fuisse videantur Tanaidis fontes: quamvis Herodotus veritatem assequutus sit, qui ἐκ λίμνης μεγάλης ὁρμᾶσθαι *è lacu magno ferri*, affirmat. Quid autem hic sibi vult Dionysius, dum è Caucasiis montibus Tanain oriri affirmat, cum Caucasus proprie dictus, Colchidem, Iberiam, & Albaniam à Sarmatia Asiatica dirimens, de quo Dion. vers. 690, maximo terrarum intervallo à Tanaidis fontibus distet? Idem quidem ab aliis quibusdam affirmatum fuisse ex Strabone constat, quos merito erroris redarguit Strabo, si de Caucaso proprie dicto loquuti fuerint. Sed potuere illi, quos hic sequitur Dionysius, Ceraunios & reliquos omnes Sarmaticos montes, à Caucaso proprie dicto ad Riphæos usque porrectos, sub communi Caucasiorum montium appellatione comprehendere, sicut *Taurum Riphæis jugis se annectere* affirmant Plinius, & Solinus cap. 41: quod de *Caucaso* quidem, quem Tauri partem habent, verius, *à quo orti*

orti montes longo sejugo, & donec Riphæis coniunguntur, exporrigunt, teste Mela lib. 1. cap. 20, & Plinio lib. 6. cap. 5. Nescio tamen an hæc per errorem traducta fuerint ad Tanain verum à Tanai pseudonymo, Iaxarta scil. (quem Tanain appellant qui Alexandri res gestas scriptis mandarunt, ut Plinius lib. 6. cap. 16. aliique testantur) qui quidem in Indico monte oritur, Caucaso vulgo vocato, de quo vide Dion. vers. 714. Sed prior sententia magis arridet.

V. 665. Σκυθικοῖσιν] Vide in vers. 16.

V. 667. Πηγετὸν αἰθρήτειας] Ipsum tamen Tanain frigore non concrescere, licet Mæotis & Bosphorus congelentur, tradit Mela lib. 1. cap. 21, *Adeo præceps* (inquit) *ruit, ut cum vicina flumina, tum Mæotis & Bosphorus, tum Ponti aliqua, brumali rigore durentur, solus æstus hyememque juxta ferens, idem semper & sublimis incitatusque decurrat.* Quæ si vera sint, hæc quæ de congelatione hic prodit Dionysius non nisi de extimis fluvii partibus juxta ripas, vel de profundioribus quibusdam locis, ubi cursu minus incitato fertur, intelligenda. Quod siquis arbitretur Dionysium sensisse fluvium totum hyeme congelari, versu proxime præcedente non κυμαίνοντος, sed χειμαίνοντος, legat necesse est, (quam solam scripturam agnoscit Eustathius) nec *fluctuante*, sed *hyemali frigore obrigescente*, reddere oportet; neque enim simul *congelari* & *fluctibus attolli* potest, sed fluvio huic idem continget quod mari glaciali, de quo Seneca,

Calcavitque freti terga rigentia,
Et mutum tacitis littoribus mare;
Illic dura carent æquora fluctibus.

V. 669. Αἰεί σφιν ψυχρή τε χιὼν] Hyperbolicum hoc, si de toto anno intelligatur; nam in maxima Sarmatiæ & Scythiæ parte æstivi aliquot menses satis calidi (ut ex auctoribus quibusdam recte notat Eustathius) dierum scil. longitudine radiorum solarium obliquitatem ex parte compensante. Sed si ad hybernos menses restringatur, verissimum erit, hyeme enim perpetuæ ibi nives; eamque per 7 aut 8 menses durare, quod ab Herodoto de Scythia proditum, multi hodie de magna Sarmatiæ parte testantur.

V. 671. Ἠ' ἵππους θνήσκοντας] Quod de equis & mulis frigore pereuntibus hic dicitur, Hyperbolicum censet Eustathius; sed, quicquid de illis sentiendum sit, de ovibus nihil mirum quod moriantur, si ibi ἄγραυλοι, *sub dio* scil. nocte jaceant, quod hic habet Dionysius; quod & testatur Iustinus lib. 2, Scythas *armenta & pecora sine tecti munimento habere* affirmans. Sed quod ad

ad mulos attinet, ii videntur ἀτόπως in Scythia aut Sarmatia à Dionysio statui, cum muli ex asino & equa, vel equo & asina generentur, (unde ἡμίονοι dicuntur, quasi *semiasini*) asini vero *ne in Ponto* quidem (nedum in Sarmatia, Borealissima regione) *generentur, utpote animal frigoris maxime impatiens*, teste Plinio, lib. 8. cap. 43. Negat etiam Aristoteles asinos in Scythia aut Gallia gigni, propter immodicum frigus, ἐν δὲ τῇ Σκυθικῇ καὶ Κελτικῇ ὅλως οὐ γίγνονται, δυσχείμερα γὰρ ταῦτα, Hist. anim. lib. 8. cap. 28.

V. 675. Ἀλλὰ γὰρ ἠλάσκουσι] Henr. Stephanus hæc cum præcedentibus ita construenda censet, Οὐδ᾽ αὐτοὶ ἀπήμαντοι εἶεν, εἰ μὴ ἠλάσκοιεν, *ne ipsi quidem illæsi esse possent, nisi fuga sibi consulerent.* Sed nemo veterum, quod sciam, alicubi tradidit, Scythas aut Sarmatas frigoris vitandi, sed tantum pabuli permutandi, causa, de loco in locum migrare; ut, si is Dionysii sensus sit, (ut verba quidem præ se ferunt) in errore versari videatur, nisi de migratione è montanis quibusdam locis in vicinos quosdam humiliores, & flatibus frigidis minus obnoxiis, intelligendus sit. Eustathius vero loci modo recitati sensum sic reddit, οὐδ᾽ αὐτοὶ ἀπήμαντοι μένουσι, ut τελέθουσι non τελέθοιεν legisse videatur. Sed quod ad præsentem locum spectat, Nomadas seu Hamaxobios hic describit Dionysius: quos licet in Sarmatia Europæa, non Asiatica, statuat Ptolemæus; Mela tamen lib. 2. cap. 1, *Sauromatas, qui, quia pro sedibus plaustra habent, Hamaxobitæ dicti, Mæotidem ambire* affirmat, ut in utraque Sarmatia ab eo statuantur. Strabo etiam in prima Asiæ parte ad Septentrionem ponit Σκυθῶν Νομάδας τινὰς καὶ ἁμαξοικοὺς, *Nomadas quosdam Scythas, & in plaustris degentes.* Et verisimile est in maxima Sarmatiæ & Scythiæ parte Nomadas tales fuisse. De his Iustinus lib. 2, & Horatius Odar. lib. 3.

Campestres melius Scythæ,
Quorum plaustra vagas rite trahunt domos.

V. 680. ἐπέχουσιν ἐπασσύτεροι] Ἐπέχουσιν hic, sensu minus usitato, significat *superveniunt*, aut *excipiunt*, prout ea vox successionem unius post alterum notat: ἐπασσύτεροι vero poetica est dictio, qua utitur Homerus Iliad. α΄, (à præp. ἐπὶ, & ἆσσον *propius*, deducta) *sibi invicem viciniores*, & proinde *crebriores*, & *magis confertos* significans. Nam in regione inter Mæotidem & Pontum comprehensa, cujus descriptionem jam aggreditur, crebræ sunt gentes, nominibus variis distinctæ, cum qui superiora versus Tanain incolunt universim Sarmatæ appellentur,

iique

iique utplurimum incertis sedibus per incultas solitudines sparsi vagentur.

V. 681. Σινδοὶ, Κιμμέριοί τε] *Sindos* hos inter Mæoticas gentes recenset Strabo lib. 11, quos quidem *Syndones* vocat Mela lib. 1. cap. 21, & eorum urbem Syndon in Ponti & Mæotidis confinio nominat, quæ est Σινδία Ptolemæi, in ipso peninsulæ (de qua vide vers. 550) isthmo ab eo locata, & civitas Sindica Plinii lib. 6. cap. 5. De Cimmeriis vero, quorum vestigia quædam extant ab utroque latere Bosphori Cimmerii, ab ipsis denominati, vide in vers. 168. Cimmerium quidem oppidum in ipso Bosphori ostio locant Plinius & Mela, locis modo citatis; atque illud stadiis tantum 20 ab Achilleo distasse Strabo testatur. Cimmerium etiam promontorium ad Mæotidem, sed situ magis Orientali, à Ptolemæo nominatur.

V. 682. Κερκέτιοί τ' Ὀρέται τε] A Mæotidis accolis ad Ponticas gentes his adversas, ut ipse indicat, jam accedit; inter quas primo loco *Cercetios* nominat, tanquam Occidentalem angulum occupantes. Sed quanquam plerasque ex his gentibus Geographi fere omnes recenseant, in ordine tamen plurimum variatur. Cum auctore quidem nostro satis consentiunt Mela lib. 1. cap. 21, Plinius lib. 2. cap. 5, & Artemidorus apud Strabonem lib. 11, Cercetios (qui Ptolemæo Cercitæ appellantur, Plinio & Straboni Cercetæ) peninsulæ, in cujus isthmo Sindi, vicinos statuentes, (quibus & proximos Toretas statuit Plinius;) post hos ad Ortum Achæos, deinde Heniochos Colchidi vicinos. Ptolemæus tamen & Strabo Achæos primo loco ad Occasum ante Cercetas statuunt: qua in re se eorum sententiam sequi qui Mithridatis res gestas scriptis mandarunt, ut quibus ea loca optime cognita, profitetur Strabo, cuius judicio & nos subscribendum censemus. *Oretarum* nomen non alibi invenio, sed *Toretas* hic locat Plinius Cercetis propinquos, in promontorio quodam quod & Toreticum nominat Ptolemæus, & Τορέται ἔθνος Ποντικὸν à Stephano nominantur. Eadem etiam gens esse videtur quos Toreatas nominat Mela, sed Mæoticæ, non Ponticæ, oræ incolas, quos etiam Mæoticis gentibus annumerat Strabo lib. 11; ut dubitari possit an utrumque mare eorum fines attigerint, an à Mæotide ad Pontum demigrarint. Extra dubium vero est, hic legendum esse Κερκέτιοι Τορέται τε, quamvis Eustathius Ὀρέται legerit.

V. 683. τοὺ ποτ' ἀπὸ Ξάνθοιο] Achæorum horum originem (quam aliqui, teste Strabone, ab Iasonis expeditione repetunt)

sunt) Dionysius ab Achæis quibusdam, cum cæteris Græcis ad bellum Trojanum profectis, & adversis ventis à reliqua classe separatis, & in regionem hanc actis, deducit. Videtur quidem, vel nominis indicio, eos Græcæ originis fuisse, & antiquissimas quasdam colonias eo deductas, ut postea in peninsulam vicinam, vide vers. 553: sed de modo & tempore quo deductæ fuerunt, deficiente ea in re historia, conjecturas alii alias ex fabulis afferunt.

V. 684. νότοιό τε καὶ βορέαο] Commodior est lectio, quam in margine notavit Hen. Stephanus, νότοιό τε καὶ ζεφύροιο, ut indicetur Achæos illos in regionem hanc Septentrionalem, & ad Ortum respectu Trojæ nonnihil inclinantem, ventis illis delatos, cum contrariis plane ventis in Græciam deferendi fuerint. Quod si vulgata lectio retineatur, νότοιο ad Achæos hos, βορέαο ad alios Græcos referendum; & intelligendum Achæos hos Noto flante in Septentrionem abreptos, ab aliis separatos, qui, commodum tempus captantes, Boreæ flatu in patriam delati sunt.

V. 685. Ἀρυπιάδῃ βασιλῆϊ] Plures de rege hoc conjecturas affert Eustathius: maxime vero probabile nobis videtur Agamemnonem intelligi, qui Ἀρυπιάδης hic dicitur, sive tanquam Martia fortitudine præditus, sive quod à Marte genus duxisse feratur, quod avus ejus Pelops Hippodamiam duxerit, cujus pater Oenomaus Martis filius fuisse perhibetur.

V. 687. Ἡνίοχοι, Ζύγιοί τε] Inter Achæos & Heniochos Ζύγους nominat Strabo lib. 11, & iis interjecti fuisse ex ipsius verbis videntur; rara autem illorum apud scriptores mentio. Hæc vero verba Πελασγίδος ἔκγονοι αἴης, vel potius Λακωνίδος, (eam enim scripturam, quam quædam exemplaria habent, vulgatæ præfero, quod Lacones fuerint Castor & Pollux, & referat Strabo, lib. 11, ab Iasonis expeditione οἰκῆσαι Λάκωνας τῆς Ἡνιοχίαν) tam ad Heniochos quam Zygios referenda sunt. Eos enim Græcæ originis fuisse volunt, atque inde dictos, quod à Castoris & Pollucis aurigis, qui in Argonautica expeditione eo delati, orti essent; quos Amphistratum & Rhecam vocat Strabo, lib. 11, Amphitum & Telchium Plinius, lib. 6. cap. 5, qui etiam Dioscuriadem ab iis conditam à quibusdam prodi affirmat. Hæc etiam confirmat Eustathius, Characis cujusdam sententiam referens, quod Argonautæ non unica nave, sed classe ad Colchos navigarint. Probabile vero est nomina hæc *feris* hisce *gentibus* (sic enim eas vocat Plinius) propria non fuisse, neque ab ipsis agnita, sed à Græcis imposita,

(qui

(qui & Sarmatas quosdam *Melanchlænos* & *Hamaxobios* vocarunt, pro ipsis gentium nominibus ea usurpantes) quod in navigiis quibusdam, teste Strabone, plerumque degerent in modum tecti clausis, quas καμάρας vocant Græci (vide in vers. 700) nomine illis cum tectis quibusdam curribus, similis plane formæ, communi, currus enim ejusmodi καμάρας vocant Herodotus & Dion. Simili etiam modo navis à gubernatore, & currus ab auriga regitur; unde Seneca,

Tiphyn novam frænare docuisti ratem:

& Catullus Argo navem vocat

—— levi volitantem flamine currum.

Et quod hi à Camerarum harum usu Ἡνίοχοι Græcis dicti fuerint, (ut Homerus nauclerum Ἡνίοχον νηὸς vocat) argumentum hinc arripi potest, quod alios, præter hos, Heniochos juxta Trapezuntem describat Plinius, lib. 6. cap. 4, ubi & similem Camerarum usum fuisse testatur Tacitus Hist. lib. 2, unde Plinius, *Multis nominibus Heniochorum gentes.* Cum vero καταχρηστικῶς, ratione apparentis cujusdam similitudinis, hos Heniochos, quasi *aurigas*, vocarint antiquiores Græci, hinc posteris occasio data videtur fabulandi eos à Castorum aurigis ortos.

V. 688. μετὰ χθόνα Τυνδαριδάων] Post Heniochorum regionem, aut post Dioscuriadem, sic à Græcis dictam ἀπὸ τῶν Διοσκούρων, sic enim ipsi Castorem & Pollucem vocarunt, tanquam Iovis filios; eosdem vero Τυνδαρίδας appellarunt à Tyndareo matris Ledæ marito, sicut Hercules Amphitryoniades vulgo dictus. Probabile vero est Græcos Dioscuriadis nomen huic urbi imposuisse in memoriam Argonauticæ expeditionis, in qua cum reliquis heroibus οἱ Διόσκουροι ad Colchos profecti feruntur, cum alio nomine olim appellata esset. Æam quidem aliquando vocatam Stephanus testatur, quam tamen alii alibi statuunt. Notare vero hic libet, quod à Strabone refertur, fluvios quosdam juxta Colchidem aurum cum arenis devolvere, (ut de Tago & Pactolo vulgo traditur) & incolas lanatis ovium pellibus illud excipere; atque hinc fabulam de aurea pelle confictam, & Græcos auri hujus fama permotos expeditionem Argonauticam suscepisse.

V. 689. μετανάσται Αἰγύπτοιο] Hoc ab Herodoto acceptum, qui se hujus opinionis auctorem profitetur, eamque argumentis quibusdam stabilire nititur; ut quod nigri sint Colchi, & capillos habeant crispos instar Ægyptiorum, quodque præputium circumcidant, & linificio celebres sint, lineisque vestimentis

mentis utantur Ægyptiorum more, qui inde *Linigeri* à ſpoetis vocantur, ut Ovid. Metam. lib. 1. Hanc quorundam opinionem eſſe refert etiam Strabo lib. 11, ſed judicium ſuum non interponit: de eo docti judicent; equidem ἐπέχω.

V. 690. Καυκάσου ἴσχις ἰόντες] *Prope Caucaſum* verum, qui à Colchide ad Caſpium mare exporrigitur; pro quo Indicum montem accepiſſe Alexandri comites Strabo lib. 11, aliique teſtantur; unde & is poſtea Caucaſus vulgo appellatus eſt, vide in verſ. 714.

V. 692. Κιρκαίου πεδίοιο] Colchidem, per quam fluit Phaſis, (à quo Phaſianis avibus nomen impoſitum, quod ibi frequentes ſint) *Circæum ſolum* vocat, quod Circe feratur Æetæ Colchorum regis ſoror fuiſſe, atque inde in Italiam demigraſſe: ſic eam vocat Homerus Odyſſ. α'.

Αὐτοκασιγνήτη ὀλοόφρονος Αἰήταο.

Fabulas ſcil. ſuas de Circe Homerum finxiſſe in imitationem eorum quæ de Medea antea ferebantur, judicat Strabo lib. 11; & Circen Medeæ (quæ Æetæ filia fuiſſe perhibetur) cognatam ab eo fictam, quamvis Italia Circes ſedes à Colchide adeo diſſita ſit, ob utriuſque veneficia & morum ſimilitudinem. Dionyſio concinit Valerius Flaccus, Colchidem, aut ejus partem ad quam Argonautæ primo appulerunt, Circæum campum vocans, Arg. lib. 5.

Inde viam, qua Circæi plaga proxima campi,
Corripiunt. —

V. 694. ἀπ' ὄρεος Ἀρμενίοιο] Phaſidem fluvium ἐξ Ἀρμενίας τὰς ἀρχὰς ἔχειν teſtatur Strabo lib. 11; & quidem in Armeniis montibus Apollonii Scholiaſtes, Eratoſthenem auctorem citans. Proprium tamen montium nomen ab his non exprimitur: at ſi verum ſit quod prodit Plinius, lib. 6. cap. 4, cum in Moſchis oriri, hoc de Moſchicis montibus accipiendum: neque enim nomine Armenii montis particularis quiſpiam mons à Dionyſio notatur, ſed quivis mons qui per Armeniam excurrit, aut ejus terminos contingit, modo Scydiſſes, modo Moſchici montes, modo Abus aut Paryadres: vide verſ. 773, & 978.

V. 695. Τοῦ δὲ] Phaſidis ſcil. fluvii, cujus reſpectu, potius quam Armenii montis (ad quem hæc verba refert Euſtathius) hæc dici mihi videntur, quod iſthmus ille (improprie ſic dictus) Caſpium mare ab Euxino dirimens, in quo Iberia & Albania, ad Orientem & Boream ſit, (ut hic dicitur) reſpectu Phaſidis, ſed ad Boream tantum reſpectu Armeniorum mon-

montium (nisi Occiduam tantum eorum partem intelligas, ubi Phasidis fontes) quum montes ii fere ab Euxino ad Caspium mare continuis jugis excurrant.

V. 697. ἑωθινὸν ἔθνος Ἰβήρων] Epitheton ἑωθινὸν addit, ut Iberos hos ab Hispanis, quos Ἴβηρας etiam Græci vocant, distinguat, quorum ἀποίκους hos fuisse hic affirmatur; quod & Varronem prodidisse innuit Plinius lib. 3. cap. 1, & diserte affirmat Strabo, lib. 1. Appianus tamen refert alios existimasse Iberos Asiaticos ab Europæis, alios contra hos ab illis deductos, alios denique arbitratos neutram gentem ab altera ortam, sed utramque regionem Ἰβηρίαν ὁμωνύμως tantum appellatam. Atque hæc quidem sententia mihi præ cæteris placet, cui & Casaubonus favet, quod, teste eodem Appiano, ἔθος οὐδὲν ἦν ὅμοιον ἢ γλῶσσα, *nulla morum esset aut linguæ inter eas gentes similitudo*. In hanc etiam sententiam propendet Strabo lib. 11, nescio an sui oblitus, ubi dubitare videtur, an non Orientales hosce Ἴβηρας ὁμωνύμως τοῖς ἑσπερίοις καλοῦσιν, ἀπὸ τῶν ἑκατέρωθι χρυσείων, *An Hispanis cognomines hos non fecerint* Græci, utramque regionem Ἰβηρίαν pariter vocantes, *propter aurifodinas quæ in utraque reperiuntur*, unde Orientalis hæc regio quasi pro altera Hispania iis habita. Eam quidem unam ex rationibus fuisse verisimile est, cur Hispani Indiæ nomen ad Americam traduxerint, quod auro pariter ac India vera abundaret.

V. 699. Ἀνδράσιν Ὑρκανίοισιν] Non hoc de ipsis Hyrcanis intelligendum, qui ab Iberia longe remoti ad Orientem, inter Mediam & Margianam interjecti, sed de Albanis & aliis ipsis propinquis Hyrcanii maris accolis.

V. 700. Καὶ Καμαριτάων] In Albaniæ parte aliqua *Camaritæ* hi quærendi videntur, ibi enim Dionysius manifesto eos statuit, cum eos in isthmo inter Euxinum & Caspium mare post Iberos describat, & quidem Caspio mari proximos, v. 706; totum vero spatium inter Iberiam & Caspium mare Albania sola occupet. Sed nulli ibi, aut in locis vicinis, Camaritæ à Geographis describuntur, neque ullum satis manifestum extat nominis hujus vestigium; solummodo apud Casaubonum in notis ad Strabonem Marcellinum eorum meminisse invenio: eosque sic vocatos à piraticarum quarundam navium usu, quas καμάρας vocant Græci, *Cameras* Latini, tam Casaubonus quam Eustathius testatur. Illorum quidem sententiæ de nominis ratione acquiescendum puto, ut hi Græcis Καμαρῖται sic dicti fuerint, ut Pontica quædam gens Μοσσύνοικοι, Sarmatæ quidam Ἁμάξοικοι iisdem appellati sunt. Non dissimulandum tamen

men aliam prorſus ab hac gentem eſſe Heniochos illos quorum *cameras* deſcribunt Tacitus Hiſt. lib. 2. & Strabo, quorum alterum Euſtathius, alterum Caſaubonus auctorem adducit de *cameris* à quibus *Camaritas* dictos cenſent. Illa Pontica gens fuit (de qua dixerat Dionyſius verſ. 687) ut ex ipſis auctoribus conſtat; hi Caſpii maris accolæ circa Albaniæ oram, ut modo probatum. Sed cum Heniochos plures circa Pontum, & quoſdam à Ponticis diverſos in Maris Caſpii ora, licet ab hac diſſita, deſcribat Plinius lib. 6. cap. 16; quidni communis eſſe potuerit pluribus tam Euxini quam Caſpii maris accolis camerarum ejuſmodi uſus, ut inde plures gentes eidem vivendi generi aſſuetas *Heniochos* aut *Camaritas* eandem ob cauſam (altero nomine proprio, altero Metaphorico) Græci appellarint? vide in verſ. 687.

τοί σφίσι Βάκχον] In Albaniæ parte hos fuiſſe jam probatum: ab Albanis autem non alios deos quam Solem, Jovem, & Lunam, cultos affirmat Strabo lib. 11. Veriſimile igitur Græcos patrios eorum ritus Bacchi cultum interpretatos (ideoque finxiſſe eos Bacchum ex India redeuntem hoſpitio excepiſſe, atque ita Bacchi ritus edoctos) quod eorum ſacerdotes, teſte Strabone, ἐνθουσιῶσι, & furore correpti in ſylvis vagentur, Bacchantium more. Hoc tantum de Lunæ ſacerdotibus prodit Strabo; at ex ipſo conſtat Græcos ſimiles quoſvis ritus cum Bacchicis confudiſſe, vide in verſ. 570. Quod ſi ſimilia ſacra etiam Solis ſacerdotes peregerint, ea majore merito Dionyſiaca haberi poterant, Sol enim nomine Διονύσου ab ipſis Græcis colebatur, ut Macrobius & Diodorus teſtantur, vide in verſ. 940; ſed tanquam vini auctor, quod calore Solari uvæ maturentur.

V. 702. Καὶ μετ' Ληνάων] Bacchantes mulieres Ληναὶ dicuntur, & Bacchus ipſe Ληναῖος, à ληνὸς *torcular*, quo uvæ exprimuntur, quod ut vini auctor Bacchus coleretur.

V. 703. Ζώματα καὶ νεβρίδας] Per *hinnulorum pelles*, quæ Græcis νεβρίδες, quibus Bacchantes induti, uti aliquando pantherarum pellibus, cœlum (quod ſtellis variegatum eſt, ut pelles iſtæ maculis) repræſentatum eſt, ex Diodori ſententia, qui Solem Bacchi nomine cultum arbitratur: Potuit & cingulum, meo judicio, ad Zodiacum repræſentandum adhiberi.

V. 704. Εὐοῖ Βάκχε] Vide in verſ. 572.

V. 707. Ῥεῖα δέ τοι καὶ τῶνδε] Caſpii maris περιήγησιν hic aggreſſurus, præfatur ſe ea loca nunquam adiiſſe, ſed men-

te sola contemplatum, hæc Hesiodi imitatus, ut notat Eustathius,

—— λέξω
Οὔτι τι ναυτιλίης σεσοφισμένος, οὐδέ τι νηῶν.

Strabo quidem, quamvis ab Armenia ad Italiam Occidentem versus, ad Æthiopiæ vero fines Meridiem versus, iter fecerit, pauca tamen se scribere affirmat quæ ipse viderit præ iis quæ ab aliis acceperit; & concludit τὴν ἀκοὴν πρὸς ἐπιστήμην ὀφθαλμοῦ πολὺ κρείττω εἶναι, *auditum ad scientiam comparandam longe plus valere quam visum*, quod licet certiora sint quæ oculis percepimus, pauca tamen sint quæ sic sciri possint, ut verba ejus à Casaubono explicantur. Geographia quidem nemini scribenda esset, sed tantum Chorographia aut Topographia, si neminem, nisi quæ ipse vidisset, scriptis mandare oporteret.

V. 713. εὖ δ' ἐρεείνω] Ἐρεείνω, ab ἔρω derivatum, proprie significat *interrogo*; hic vero traducitur ad significandum *scrutor*, seu *investigo*, ut apud Homerum Odyss. μ'.

—— πόρεις ἄλλος ἐξερεείνων.

V. 714. Καυκασίας κνημῖδας Ἐρυθραίων Ἀριηνῶν] Ita hunc versum in antiquis exemplaribus scriptum inveniri ex Eustathio constat: ipse autem copulam interponi voluit, ut legeretur Ἐρυθραίων τ' Ἀριηνῶν, & de diversis montibus, aliis Caucasiis, aliis Arianorum, intelligeretur. Sed Ariana ipsa sita sub radicibus Caucasi vulgo à Græcis vocati (inde fortasse quod incolæ eum Graucasum vocarent, tanquam nivibus candidum, ut Plinius lib. 6. cap. 17 & Solinus testantur) quem Macedones pro Caucaso vero accepisse, Παροπάμισον ὄντα τὸ ὄρος καλοῦντας Καύκασον, refert Arrianus, quod & Plinius & Strabo testantur. Imas hujus partes Metaphorice hic κνημῖδας, ut alibi πίζας, vocat Dionysius. Cum vero Indicus hic mons supra Arianam situs, cujus pars Paropamisis regio, vulgo apud auctores, ipsumque Dionysium vers. 1091, Caucasus appelletur, nullum mihi dubium restat quin lectio antiqua Eustathianæ præferenda sit. Sed cur Arianos Ἐρυθραίους vocat? Non à colore certe, (quod sensisse videtur Hen. Stephanus, dum *rubeos Arianos* hic reddit;) sed quod *Erythræum mare* eorum fines pertingerent. Arianam scil. late sumunt veterum plurimi, non tantum Ariorum regionem stricte sumptam, verum & alias vicinas regiones sub eo nomine complectentes. Ita testatur Plinius, lib. 6. cap. 20, quosdam Arios stricte sumptos, Gedrosos, Arachotas, & Paropami-

sadas

ſadas ſub communi Ariorum nomine comprehendere; licet alii eos omnes Indiæ adjiciant: de India enim loquutus, *Plerique*, inquit, *ab Occidente non Indo amne determinant, ſed adjiciunt quatuor ſatrapias, Gedroſos, Arachotas, Arios, Paropamiſadas, quæ omnia Ariorum eſſe aliis placet.* Poſteriorem hanc ſententiam Strabo, lib. 15, amplectitur, qui ab Auſtro & Septentrione eodem mari & iiſdem montibus Arianam terminari affirmat quibus India finitur; quæ & Eratoſthenis ſententia eſt, eodem teſte, qui Arianam terminat ἐκ μὲν τῆς πρὸς ἕω τῷ Ἰνδῷ, πρὸς νότον δὲ τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ, πρὸς ἄρκτον δὲ τῷ Παροπαμισῷ καὶ τοῖς ἑξῆς ὄρεσι: *Ab Orientali latere Indo fluvio, ad Meridiem mari magno, ad Septentrionem Paropamiſo & montibus huic continuis.* Hujus ſententiam Dionyſium etiam ipſum ſequi ex verſ. 1098 conſtat: & ex iſto ejus loco hauſiſſe videtur quæ hic habet, Arianam ſcil. & ſub Caucaſo vulgo dicto, Paropamiſo ſcilicet, jacere, & ad Erythræum mare pertingere; non de Perſico ſinu hoc intelligendo (ut Salmaſius interpretatur, Plin. exerc. pag. 789) cum inter ipſum & Arianam Carmania interjecta ſit, ſed de *magno mari*, ut vocat Eratoſthenes, *Oceano* ſcil. *Meridiano*, quem Gedroſia Arianæ pars attingit, quem quidem Ἐρυθραῖον, ſeu *Rubrum* mare, Dionyſius & alii, ab Æthiopia ad Indiam uſque & Taprobanen inſulam nominant, vide verſ. 597.

V. 715. Ἀλλά με Μουσάων] Affirmat Muſarum mentem ſeu intellectum, hoc eſt ſcientiam Geographicam (quam ipſe non peregrinationibus, ſed literarum ſtudio, conſequutus eſt) ipſum ad locorum longe diſſitorum cognitionem perduxiſſe; ideoque literas, quas Muſas poetico more vocat, præconiis celebrat, (Mathematicas præſertim diſciplinas, quarum partes ſunt Geographia & Aſtronomia) quod iis maria & terras ſine peregrinatione metiri poſſumus, & ſiderum cœleſtium curſus cognoſcere. Conformia ſunt his quæ de Archyta Tarentino habet Horatius;

Te maris ac terræ numeroque carentis arenæ
Menſorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera; nec quicquam tibi prodeſt
Aërias tentaſſe domos, animoque rotundum
Percurriſſe polum.

Quod ad Muſarum nomen ſpectat, ſcientias & artes liberales poetæ eo nomine notant: Μοῦσαι ἡ γνῶσις ἀπὸ τοῦ μῶ, Suida teſte, qui & verbum μάω, μῶ, notat valere ζητῶ, *quæro*, ſeu

 ſtudioſe

studiose exploro; & alibi, μῶσθαι τὸ πολυπραγμονεῖν ἀντὶ τοῦ ζητεῖν, παρὰ Λάκωσι. Ita Μῶσα, & Dorice Μῶσα, valebit μάχουσα, μῶσα, quasi *curiose inquirens*, quod solerti mentis indagine (ut ipse testatur) artes liberales inveniantur & excolantur. Vossius tamen ab Hebræo מוסר *mosar*, quod artem & disciplinam notat, Doricum nomen Μῶσα, probabiliter deducit, si à lingua peregrina ejus originem deducere conveniat. Musas (quas deas finxerunt, ut sapientiam nomine Minervæ, & eloquentiam nomine Mercurii coluerunt) novem numero fecerunt; sive solum *ob artium & scientiarum varietatem* (διότι πολὺ τὸ ποικίλον ἔχει τὰ μαθήματα καὶ παιδεύματα, Suidas) ut numerus certus pro incerto ponatur, sive quod tot numero artes liberales illis occurrerent qui eum Musarum numerum finxerunt. Tandem eas Jovis & Mnemosynes, hoc est *Memoriæ*, filias fuisse fabulati sunt: mystice innuentes, summi dei beneficio, qui sapientiæ fons est, *hominum mentes illuminari ad scientias percipiendas*; memoriam vero artium thesaurum & promptuarium esse, & ex observationibus memoria conservatis artes & scientias tandem formari.

V. 718. Ἀλλ' εἴη τοι σχῆμα] Videri possit non hic affirmare rotundam esse Caspii maris figuram, (quam ejus sententiam esse Eustathius arbitratur) sed ὑποθετικῶς tantum loqui, ut qui longitudinem ejus ex scriptis acceperat, atque inde hoc colligit, εἴη τὸ σχῆμα περιφερὲς, *sit forma rotunda*, vel *suppone rotundam ejus formam esse*, (nisi quod sinus habeat subinde excurrentes) & tantus erit ejus ambitus, ut trimestri spatio ejus περίπλουν vix absolvere possis. Fateor tamen Eustathii sententiam non prorsus improbari posse, cum alibi apud Dionysium, ut vers. 627, Optativus modus Indicativo sensu æquipolleat. Sed quod ad veram figuram, ea quodammodo ovalis est, aut fundæ instar, ut vere hic affirmat Eustathius; multo enim longius ab Occidente ad Orientem quam à Septentrione ad Meridiem exporrigitur; adeo ut affirmet Agrippa à Plinio citatus, lib. 6. cap. 13, *in longitudinem* 490 *M. Pass. in latitudinem* tantum 290 *M. Pass. patere*: sed utraque mensura justo minor est, si recentiorum tabulis fides. Circuitum quod attinet, Eratosthenes ejus περίπλουν tradidit, Strabone & Plinio testibus, & circuitus summam ex ejus sententia efficere 1575 M. Pass. colligit Plinius; cui & Artemidorum quodammodo consentire affirmat, nam tantum 25 M. Pass. detrahit. Is si verus sit circuitus, tempo-

ris plus justo ejus Periplo tribuit Dionysius, trimestri enim navigatione vix 23 M. Pass. singulis diebus conficerentur. Sed τὸ πόῤῥω δυσέλεγκτον, ut vere alia de re Strabo, neque in longinquis hisce judicare facile est quis gravius erret. Utrinque certe vitium, alterum in excessu, alterum in defectu. Longe majorem quidem ejus circuitum faciunt tum Ptolemæus tum recentiores quam ipse Eratosthenes, (quamvis illius dimensio illam Agrippæ excedat, quæ proculdubio longe vero minor est) & Eratosthenes loqui potest de circumnavigatione κατὰ τὴν κύκλῳ περίοδον, Dionysius vero de ea quam faceret quispiam κατακολπίζων, *litus legens, & in singulos sinus deflectens*; atque etiam de navigiis minus commodis, qualia fortasse ibi in usu erant, navigandi enim imperitos esse Caspii maris accolas ex Strabone constat.

V. 722. περὶ χθονὸς ἐπιμίσγεται Ὠκεανοῖο] Hunc Strabonis & veterum plurimorum errorem deteximus in iis quæ ad vers. 47. annotata.

V. 724. Φύει δὲ κρύσταλλον] De *Crystallo* vide vers. 781. Præstantissimum autem crystallum Scythiam edere affirmat Solinus, cujus magnam quidem partem Caspium mare alluit, vide vers. 728; ut de eodem loco utrumque auctorem loqui verisimile sit.

ἰδ' ἠερόεσσαν ἴασπιν] De variis iaspidis generibus consulatur Plinius, lib. 37. cap. 8, & 9. Tria autem genera nominat Dionysius; ὑδατόεσσαν vers. 782, viridem vers. 1120, & quam hic ἠερόεσσαν vocat, quod aeris colorem referat, seu *cœli cærula templa*, ut poetæ loquuntur. Eam Plinius, fere ut auctor noster, *aerizusam* vocat, & apud Caspios pariter nasci affirmat: *Ferunt*, inquit, *Persæ acri similem, ob id vocatur aerizusa; talis & Caspia.* Idem paulo post speciem unam affirmat apud Græcos *vocari Boream, cœlo Autumnali matutino similem, & hæc*, inquit, *erit illa quæ vocatur aerizusa.* Hæc ea est, ex doctissimi Salmasii sententia, quæ vulgo Turcica seu Turchesia appellatur, quæ cæruleo est colore, qualem οὐρανοειδῆ Græci vocant; Κυανό· εἶδος χρώματος οὐρανοειδὲς, Hesych. *Cæruleus, coloris species cœli colorem referens.*

V. 725. Ἐχθρὴν Ἐμπήσησι] Iaspin ἀλεξίκακον habitam, quod hic affirmat Dionysius, Plinius etiam loco citato testatur; *Totus*, inquit, *Oriens eam pro amuletis traditur gestare*: quod quidem Dioscorides de omni ejus specie affirmat, Λέγονται δὲ πάντες εἶναι φυλακτήρια περίαπτα, *Dicuntur omnes amuletorum vim habere si corpori alligentur*; licet de una tantum specie

 hoc

hoc tradat Plinius. Gemmam vero hanc gestatam vim ἀλεξίκακον, ut ad morbos & alia mala averruncanda, ita peculiariter adversus spectra, habere creditum fuit, ut hic à Dionysio affirmatur; quod etiam testatur Epiphanius, scribens ἄκος εἶναι τῶν φαντασιῶν, *medelam esse adversus spectra.* Quod ad *Empusæ* nomen attinet, eam ferebatur spectrum quoddam terribile fuisse ab Hecate immissum, & se in varias formas subinde mutans, ut apud Aristophanem in Ranis videre est: Ἔμπουσαν vero dictam volunt, quasi ἑνὶ ποδὶ βαδίζουσαν, *quod,* cum propria forma appareret, *uno tantum pede* vivo *incedere diceretur*, (quem asininum fuisse fingebant) cum alter pes æreus esset, ut, præter Eustathium, Suidas testatur. Anilis certe hæc fabula, quod ad formam istam attinet; licet φαντάσματα δαιμονιώδη (quale Empusa à Suida habetur) nulla comparere, sed fatuorum tantum terriculamenta esse, nequaquam statuendum arbitrer: sed amuletorum usum ad hæc & similia mala arcenda, ut quæ magicæ vanitatis sint, merito perstringit Plinius.

V. 727. πολλῦρης ζεφυρίτιδος ἐκ βορέαο] *Ab Occidentali Caspii maris latere*, (ubi sinus est qui proprie Caspius dicitur, ut ab Orientali latere Scythicus, à Meridionali Hyrcanus, teste Mela lib. 3. cap. 5.) *sed ab illa ejusdem lateris parte qua maxime ad Boream & Scythiam vergit.*

V. 728. Πρῶτοι μὲν Σκύθαι εἰσὶν] Pars eorum qui Scythiam proprie dictam incolunt. Scythia enim alias late sumitur, & sic totum Septentrionalem mundi tractum amplectitur, atque ejus pars Sarmatia habetur tam Europæa quam Asiatica, ut in vers. 304 notatum; alias stricte & proprie, & sic ab Occidente Sarmatia Asiatica terminatur juxta Rha fluvium, à Meridie Caspio mari, vide Ptol. lib. 6. cap. 14, & quicquid terrarum inde ad Septentrionem & Ortum æstivum jacet complectitur. In hujus parte Occidentalissima juxta Rha fluvium sunt Scythæ hi, quos hic nominat Dionysius, qui exiguam tantum Scythiæ partem ab hoc latere cognovisse videtur.

Κρονίης ἁλὸς ἄγχι] Communis hic error Dionysio cum antiquorum plurimis fuit, qui Oceanum Borealem, seu Scythicum, Caspio mari vicinum putabant; qui tamen, ubicunque tandem sit, (neque enim hoc adhuc compertum) à Caspio mari certe longissime abest: ideoque Ptolemæus, his dissentiens, Scythiam tunc cognitam à Septentrione non Scythico Oceano, (neque enim ullum agnoscit) sed terra incognita terminat.

V. 729.

V. 729. ἀνὰ στόμα Κασπίου ἅλμης] Rha fluvium, ubi in Caſpium mare influit, pro faucibus Caſpii maris ex Oceano prodeuntibus veteres accepiſſe videntur; vide in verſ. 49: qui quidem ab Occidentali Caſpii maris latere, ſed Borealiſſima ejuſdem lateris parte, influit, ubi περίπλουν hujus maris ſe exordiri velle affirmat Dionyſius verſ. 727.

V. 730. Οὖννοι δ' ἑξείης] *Vnnos* hos ex ſitu manifeſtum eſt Udinos à Plinio appellari, lib. 6. cap. 13, quos infra fauces Caſpii maris, inter ipſas & Albanos, locat (ubi & Οὖδαι, & Οὔδων fluvius à Ptolemæo memorantur:) *Mucronem*, inquit, *ipſum faucium tenent Vdini Scytharum populus, deinde per oram Albani.* Ubi Scythicum populum hunc fuiſſe è Plinio notandum, uti & aliæ è gentibus infra recenſitis Scythici generis habentur; quamvis eas à Scythis hic diſtinguat Dionyſius, quod in Scythia proprie dicta non degerent, cujus terminus Occidentalis fuit Rha fluvius pro Caſpii maris faucibus acceptus. *Vnni* hi modo Οὐίντοι, modo Οὐίτιοι, à Strabone, lib. 11, nominantur, ut habent pleraque exemplaria; quod tamen nomen altero in loco corruptū eſſe neceſſe eſt: & cum tradat Strabo Eratoſthenem eos inter Scythas & Caſpios locare, Albanos vero inter Caſpios & Caduſios, quæ ipſiſſima eſt Dionyſii noſtri methodus, extra dubium eſt Dionyſium hæc, ut pleraque alia, ex Eratoſthene hauſiſſe, & proinde apud ipſum, & Strabonem Eratoſthenis ſententiam recitantem, gentis hujus nomen eodem modo legendum. At obſtat metri ratio ne hic Οὐίντοι, aut Οὐίτιοι, legatur: quidni igitur ſtatuamus ibi etiam Οὖννοι ſcribendum, cum Οὖννας gentem fuiſſe Scythicam, olim Babyloniis tributariam, è Simocati cujuſdam Orbis Hiſtoria tradat Euſtathius, eamq; memorabilem gentem fuiſſe ab aliis fide dignis prodi affirmet? Horum poſteri Unni, ſeu Hunni, illi fuiſſe videntur, qui, cum magnam Europæ partem incurſionibus vexaſſent, in Pannonia tandem conſederunt, quæ deinceps Ungaria appellata eſt, quos quidem Scythas fuiſſe memorant Hiſtorici. Οὖννοι Οὔγγαροι, Suidas. Si quis tamen Unnos, ſeu Hunnos, illos Χουνοὺς fuiſſe ſtatuat, quos in Sarmatia Europæa ſtatuit Ptolemæus, quum ii longe viciniores fuerint regionibus illis quas Hunni poſtea infeſtarunt, cum eo non contendam.

ἐπὶ δ' αὐτοῖς Κάσπιοι ἄνδρες, Ἀλβανοί τ' ἐπὶ τοῖσιν] *Albanos* poſt *Caſpios*, quaſi iis Auſtraliores, ſtatuit, Eratoſthenem ſequutus, qui eundem ſitum iis tribuit, ut modo è Strabone notatum; cui conſentit etiam Mela lib. 1. cap. 2, & lib. 3. c. 5.

Contraria tamen est Ptolemæi sententia, qui Caspios inter Albanos & Cadusios, in Mediæ parte Occidentali, constituit, ubi & Caspius mons, qui Tauri pars est, ab eo memoratur. Plinius vero & Solinus inde ad Ortum Caspiorum terminos usque ad Caspias Portas producunt, quod scil. à Caspiis vicinis eas denominatas censerent. Ita Plinius, l. 6. cap. 15, *Egressos portis excipit protinus gens Caspia*: manifesto tamen errore, dum unam gentem Caspiam per tantum spatium exporrigit; & unum illud ἄτοπον alia, ut fieri solet, sequuntur. Inde enim non modo Tapyros & Derbiccas, quibus varium situm tribuit Ptolemæus, verum & Anariacas, Gelas & Cadusios, (quos pro iisdem habet) Matianos, & alias gentes, quas in Media Ptolemæus & alii statuunt, ad Ortum à Caspiis portis locat, ut verum eorum locum vacuum relinquat à Caspiis solis occupandum. Tolerabilius sane fuisset, si omnes istas gentes proprio loco statuens communiter Caspias, quasi Caspii maris accolas, appellasset, ut Ponti accolæ Ponticæ gentes vocatæ. Difficilius vero est judicare an verior sit Ptolemæi sententia, an Dionysii & cæterorum qui juxta Caucasum Caspios locant: validiora tamen argumenta pro horum sententia militare videntur, si quæratur ubi antiqui fuerint Caspii, à quibus Caspium mare nomen accepit. *Caucasum* enim, qui à Boreali Albaniæ parte est, *Caspium ab incolis vocari affirmat Eratosthenes* apud Strabonem, lib. 11, eumque nomen illud ab accolis Caspiis consequutum Strabo arbitratur; Φησὶ δ' Ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλεῖσθαι Κάσπιον τὸν Καύκασον, ἴσως ἀπὸ τῶν Κασπίων παρονομασθέντα. Sic Seneca in Thyeste Caspios montes juxta Sarmatiam statuit,

Aut qui Caspia fortibus
Recludunt juga Sarmatis.

Atque ipse Strabo Caspiorum sedem olim ibi fuisse affirmat, & ab iis mare Caspium denominatum, licet eorum nomen ante ipsius ætatem extinctum fuerit; Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβανῶν χώρας καὶ ἡ Κασπιανὴ τοῦ Κασπίου ἔθνους ἐπώνυμος, οὗπερ καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος νυνί: *Ad Albaniam etiam pertinet Caspiana, à Caspia gente nomen sortita, unde & mari appellatio: ea gens jam disparuit.* Huc accedit quod multi Caucasias portas Caspias vocarint, teste Plinio, lib. 6. cap. 13, & inter cæteros ii qui in vicina Armenia sub Corbulone res gessere, quos etiam sequitur Tacitus Hist. lib. 1. & Annal. lib. 6: nec mirum, siquidem audire poterant Caucasum ipsum ab incolis Caspium vocari,

vocari, imo & eam Caspiorum veterum sedem fuisse, unde Portas illas *Caspiorum claustra* Tacitus vocat; licet illos erroris arguat Plinius, quod alibi Portas Caspias plurimorum consensus statuat, *Caucasiæ*, inquit, *Portæ magno errore à multis Caspiæ dictæ*. Verum ut à veteribus hisce Caspiis probabile est mare Caspium denominatum fuisse, ut statuit Strabo; ita vicissim à Caspio mari Caspium postea dictum videtur Tauri montis brachium inter Armeniam & Mediam versus Caspium mare excurrens: atque inde Caspiana Mediæ regio monti illi subjecta, ubi Caspios suos habet Ptolemæus, à recentioribus vocata videtur. Caspiæ etiam Portæ communiter appellatæ, de quibus vide vers. 1035, non à Caspiis (à quibus longe absunt, sive Caspios Eratosthenis sive Ptolemæi intelligas) nomen sortitæ sunt, sed quod per eas è Parthia & Persidis parte ad Caspium mare transitus sit. Hoc autem nomine eos reprehendere potuit Plinius qui Caucasias Portas Caspias appellarunt, quod inde nominum confusio orta, cum usus jampridem obtinuisset ut Portæ quæ inter Mediam & Parthiam sunt Caspiæ dicerentur: quanquam, si nominis rationem spectes, Portæ Caucasiæ non minus proprie Caspiæ dici potuerint, quam eæ ipsæ quæ Caspiæ vulgo appellantur.

V. 732. Καδούσιοι, ἄγχι δὲ Μάρδοι] Eodem ordine gentes hæ cum proxime sequentibus ab Eratosthene recensentur apud Strabonem lib. 11; interpositis tamen Anariacis inter Cadusios & Mardos, qui hic omittuntur, fortasse quod vox contumax metri legibus repugnet. Eadem etiam Ptolemæi sententia est, qui tam Cadusios Caspiis proximos quam Anariacas, (quos ipse Amariacas vocat) & post hos Mardos, in Mediæ Boreali parte locat. Et de Cadusiorum situ apud plerosque auctores satis convenit. Eos montana incolere, & χωρία λυπρά, cum auctore nostro testatur Strabo. *Gelas à Græcis Cadusios dictos* affirmat Plinius: sed ut in situ quo is solus eos statuit, ita & in hoc falli videtur, cum tanquam diversas gentes eos describant Strabo & Ptolemæus. Mardos in regione Hyrcaniæ proxima, præter auctores modo citatos, statuunt Ptolemæus, Curtius, & Strabo, quod auctoris nostri methodo consentaneum est. Plinii vero auctoritatem non moramur, qui, lib. 6. cap. 17, Mardorum gentem feram in montana regione inter Margianam & Bactrianam statuit; unde error is ortus modo detectus ubi de Caspiis actum. Amardos eosdem vocari testatur Strabo, & eo quidem nomine à

ne à Mela, & frequentissime ab ipso Strabone appellantur; sicut iidem modo Πάρνοι, modo Ἄπαρνοι, ab eodem nuncupantur. Habet & alibi Mardos Ptolemæus, ut mox dicetur.

V. 733. Ὑρκάνιοι, Τάπυροί τ'] *Hyrcania* cum nobilis regio fuerit, & fertilitate eximia celebrata, de qua vide Strab. lib. 11, de ejus situ minime dubitatur; constat enim eam inter Mediam & Margianam ad mare cog nomine sitam. Tapyros quod attinet (neque enim admitti potest altera lectio, quæ sic habet, Ὑρκάνιοι τ' Ἄπυροί τ', obstat enim aliorum scriptorum auctoritas, qui nusquam Ἀπύρυς, sed Ταπύρυς, appellant) eos Hyrcaniæ propinquos faciunt Curtius & Plinius, quamvis de accurato eorum situ nihil ex illis colligi possit. Sed, si recto ordine hic progrediatur Dionysius, eos Hyrcania Orientaliores, & proinde in Margiana esse oportet, ubi Ταπύρυς quosdam locat Ptolemæus; atque eo fere situ eos locat Eratosthenes, teste Strabone, affirmans μεταξὺ Ὑρκανῶν καὶ Ἀρίων Ταπύρυς οἰκεῖν, *inter Hyrcanos & Arios Tapyros habitare*: manifestius vero consentit ipse Strabo, dum μεταξὺ Δερβίκων τε καὶ Ὑρκανῶν eosdem constituit. Alibi tamen Ταπύρυς habet Ptolemæus, in Media sc. & Tapuræos cum Tapuris montibus in ipsa Scythia; quæ proculdubio non prorsus diversæ gentes fuerunt, uti nec Δέρβικες, seu Δρίβυκες, quos in Media habet, & Δερβίκκαι quos in Margiana; nec Amariacæ in Media, nec Tochari & Chomari in Bactriana, ab Ariacis, Tachoris, & Comaris, quos in Scythia statuit, diversi prorsus generis fuisse censendi. Fortasse feræ hæ gentes vagæ fuere, & è loco in locum subinde demigrarunt, alienum solum coloniis suis occupantes, quod de Scythicis gentibus (quales pleræque ex his fuerunt) testatur Strabo lib. 11, ut certum est Massagetas Margianam habitantes Scythicorum, & probabile est Mardos illos quos in Armenia statuit Ptolemæus Medicorum ἀποίκους fuisse. Verisimillimum tamen est Ptolemæum diversas diversorum hominum sententias in quibusdam ex his miscuisse; nam cum diversos ejusdem gentis situs apud varios scriptores invenisset, nonnunquam & nomina non eodem prorsus modo exarata, nec sat sciret quid eligendum esset, utramque opinionem aliquando confudisse videtur, (ut de eo alibi notatum) & duas gentes ex una fecisse.

V. 734. Μάρδος, Δερκεβίων τε] Nullum his in locis *Mardum* fluvium apud alios scriptores invenio; alius enim est Ptolemæi Mardus per Mediam fluens. Videtur autem Margus

gus hic intelligi, qui in Margiana regione, ab ipſo nominata, à Ptolemæo ſtatuitur, ita tamen ut Bactrianæ fines fere attingat; cujus etiam meminit Plinius, lib. 6. cap. 16, Antiochiam Margianæ urbem interfluere affirmans. Iuxta hujus fluvii cum Oxo confluxum Derbiccas ſtatuit Ptolemæus, cum Plinio conſentiens, qui *Derbices* memorat, *quorum medios fines ſecat Oxus amnis*, prope oſtia ſcil. ubi Margus cum eo miſcetur, & mox ipſe in Hyrcanum mare ſe exonerat. Derbicas etiam, cum Plinio, hos nominat Mela, qui & Δέρβικες ſunt Straboni: videtur igitur hic ſcribendum eſſe Μάργος Δερβικίων τε: niſi Dialecti tantum variæ ſint Μάργος & Μάρδος, (γ enim & δ ſæpe invicem mutantur, ut γνόφος, δνόφος, γῆ, Dorice δᾶ, *modius*, Hetruſce *moggio*) cum aliam ab hac *Margianam*, & *Margaſos* populum, ad *Mardum* fluvium in Media habeat Ptolemæus.

Βάκτρων] *Bactros* hos etiam vocat Plinius, lib. 6. cap. 16, Curtius Bactrianos, (ut & Caſpianos quos alii Caſpios) cæteri plerique Bactrios.

V. 737. κνημοῖς ὑπὸ Παρνησοῖο] Sub Paropamiſo monte, de quo vide in verſ. 1097, ut de voce κνημοῖς in verſ. 714. Mons is Auſtralis eſt Bactrianæ terminus, qui quidem pleriſque Παροπαμισὸς, Ptolemæo vero Παροπανισὸς dicitur, unde per Syncopen fit Παρπανισὸς, vide verſ. 1097, & iterata Syncope Παρνισός. Παρνισσοῖο enim hic legendum eſſe potius quam Παρνησοῖο Salmaſio libens aſſentior; præcipue quod inter varias lectiones illud habeatur verſ. 1097: nec ratio reddi poſſit cur ι in η mutetur, unde ὁμωνυμία oriretur inter hujus montis & Parnaſſi Phocici nomen Ionum more ſcriptum, niſi tam hoc quam illo loco Παρπανισσοῖο aut Παρπαμισσοῖο legendum ſit; quam ſcripturam, inter alias, utroque loco exſtare Euſtathius teſtatur.

V. 739. πέρθων κελάδοντος Ἀράξου] Κελάδοντος pro κελαδοῦντος hic ponitur, per Metaplaſmum Conjugationis, Homerico more. Quis vero non videt fluvium hunc longe diſſitum eſſe ab inſigni illo Armeniæ Araxe qui Artaxata præterfluit, ab omnibus fere Geographis memorato, (ut mirari ſubeat Euſtathii ἀβλεψίαν, qui differentiam illam non percipit) uti etiam ab illo quem Perſepolin præterfluere affirmant Strabo & Curtius, qui Ptolemæi Rhogomanes eſſe videtur? E probatioribus Geographis vix quiſquam Araxem aliquem in hoc tractu deſcribit: ab Ariſtotele tamen, Meteor. lib. 1. cap. 13, dicuntur ὁ Βάκτρος, καὶ ὁ Χοάσπης, καὶ ὁ Ἀράξης ἐκ

Paro-

Paropaniſo monte fluere. Araxen etiam quendam in Maſſagetarum finibus à quibuſdam nominari refert Strabo lib. 11; & Herodotus quidem, cum auctore noſtro, Maſſagetas trans Araxen fluvium ſtatuit è regione Iſſedonum, qui & Araxen Scythiam à Bactriana diſterminare affirmat. Videntur igitur hi Araxis nomine Iaxarten intelligere, tum quod ultra Iaxarten verſus Iſſedones Maſſagetæ à Ptolemæo locantur, quos ultra Araxen Herodotus ſtatuit, tum quod affirmat Ariſtoteles Tanain ab Araxe illo ἀποσχίζεσθαι, & in Mæotidem influere, inde deceptus, quod Iaxarten Macedones eundem cum Tanai eſſe putarint, teſte Plinio, lib. *6*, cap. 16; quo in errore Curtius & alii verſantur. Iaxarten etiam Orexarten nominat Plutarchus in vita Alexandri Magni, & Araxaten Ammianus, quæ ad Araxis nomen proxime accedunt. Ex Herodoto igitur Araxis nomen accepiſſe videtur Dionyſius, & Maſſagetas ultra eum ſitos eſſe; cum vero Iaxartæ nomen apud alios ſcriptores invenerit, & Sacas ejus accolas fuiſſe, diverſa iſta nomina pro diverſis fluviis accepit. Ex methodo quidem videtur eum Araxen hunc in Bactriana conſtituere Oxo Occidentaliorem, ut intelligere poſſit Bactrum fluvium à Curtio, Plinio, & Solino nominatum, Bactra urbem præterfluentem, ſicut Araxem fluvium Bactrum olim appellatum refert Plutarchus, lib. de flum.; quod certe de hoc Araxe intelligendum, cujus nomen cum ab Iaxarte corruptum ſit, Dionyſius fluvium ipſum cum Maſſagetis accolis in alienum locum tranſtulit, alios Græcos, à quibus & Plutarchus iſta habuit, proculdubio ſequutus.

V. 740. Μασσαγέται γαίαν] Gentem hanc Scythicam, Cyri regis cæde nobilitatam, ultra Iaxarten fluvium, & Sacis vicinam, ſtatuit Ptolemæus, ut & Plinius lib. 6. cap. 17, & Strabo lib. 11. Alios vero Maſſagetas in Margiana ſtatuit Ptolemæus, horum proculdubio ἀποίκους. In Auſtrali autem Bactrianæ parte hos ſtatuit Dionyſius, Eratoſthenem ſequutus, (qui affirmat Μασσαγέτας τοῖς Βακτρίοις παρακεῖσθαι πρὸς Ὦξον, *Maſſagetas juxta Bactrios ſitos ad Oxum*, teſte Strabone lib. 11.) cum Choraſmios illis Borealiores faciat, ut hos Paropamiſo vicinos facere videatur.

ῥυτῆρες ὀϊστῶν] *Sagittarii*: ῥυτῆρες autem dicuntur à ῥύω *trabo*, ſicut hodie Itali *tirare*, quod eſt *trahere*, & Galli *tirer*, de jactu ſagittarum uſurpant, quod attracta chorda, ſagitta emittatur.

V. 741. Ἀνέρες οἳ] Vide in verſ. 600.

V. 745. Αἵματι μίσγοντες] Scythas plerosque νομαδικῶς vivere, terram scil. non colentes, sed armenta & greges pascentes, testantur Strabo, & Justinus lib. 2, qui etiam *lacte & melle eos vesci* affirmat; unde Scythæ ab Homero Γλακτοφάγοι vocantur. Equinum etiam sanguinem potare feruntur, tum alii Scythæ, tum Massagetæ hi: unde Silius de Concanis Hispaniæ populo,

Et qui, Massageten monstrans feritate parentem,
Cornipedis fusa satiaris, Concane, vena.

Auctori vero nostro plane concinit Seneca in Oedip.

Lactea Massagetes qui pocula sanguine miscet.

V. 746. πρὸς βορέην Χοράσμιοι] Horum apud veteres passim mentio extat: Chorasmenos autem vocat Arrianus, Χορασμιτινοὺς Strabo, nisi corrupta sint exemplaria, quod Casaubonus opinatur. Inter Bactrianam autem & Sogdianam Chorasmios statuit Ptolemæus, ad Oxum fluvium; quod cum situ satis convenit qui hic à Dionysio iis tribuitur.

V. 747. Σογδιὰς, ἧς διὰ μέσσον] Oxum fluvium (qui cur ἱερὸς dicatur vide in vers. 298.) medium terminum inter Bactrianam & Sogdianam, ut Iaxarten inter hanc & Sacas, statuit Eratosthenes, teste Strabone lib. 11, affirmans διείργειν Σάκας μὲν καὶ Σογδιανοὺς τὸν Ἰαξάρτην, Σογδιανοὺς δὲ καὶ Βακτριανοὺς τὸν Ὦξον, *Sacas & Sogdianos Iaxarte dirimi, Sogdianos & Bactrios Oxo*; cum quo satis consentit Ptolemæus, lib. 6. cap. 12 & 13. Neque in cæteris Dionysio male cum his convenit, nisi quod Oxum affirmet per mediam Sogdianam fluere: quæ loquendi forma apud eum non nova est, cum de fluvio loquitur quæ regionis alicujus terminos tantum perstringit; vide vers. 351.

V. 748. λιπὼν Ἠμωδὸν ὄρος] Dionysio ignota fuit India extra Gangem, fama tamen Emodi montis ad eum pervenerat; qui cum Indiam extra Gangem à Scythia disterminet, arbitratus est ille inter Indiam sibi notam & Scythiam situm fuisse, ubi Oxi fontes. Ii in Caucasiis montibus proprie dictis à Ptolemæo, lib. 6. cap. 12, statuuntur, qui circa concursum Imai & Comedorum montium cum Paropamiso siti, unde non longe ad Orientem Emodi initium est. Montes autem illi ubi Oxi fontes Caucasii proprie dicti ab illo vocantur: non ut distinguantur à Caucaso Colchico, à quo nomen ad hunc Macedonum errore traductum, vide in vers. 1134; sed ut distinguat ab Emodo & Imao, atque à reliquis ipsius Paropamisi partibus, quibus omnibus Caucasi

nomen

nomen Macedones communicarant, teste Strabone lib. 15; οἱ ἐπιχώριοι κατὰ μέρος Παροπαμισόν τε, καὶ Ἠμωδὸν, καὶ Ἴμαον, καὶ ἄλλα ὀνομάζουσι, Μακεδόνες δὲ Καύκασον. Ita Plinius, lib. 6. c. 17, *Junguntur inter se Imaus, Emodus, Paropamisus, Caucasi partes.*

V. 749. ἐπὶ προχοῇσιν Ἰαξάρταο] Juxta principium Iaxartæ ipsosque ejus fontes; ibi enim Sacas statuit Ptolemæus lib. 6. cap. 12, inde vero ad Indiæ usque confinia terminos eorum protendit; supra Sacas autem ad Septentrionem Massagetas.

V. 750. Σάκαι] *Sacæ*, cum Massagetis, adeo celebres præ reliquis Scythis fuere, ut omnes Scythæ Asiatici Massagetæ & Sacæ ab antiquis dicti fuerint, ut notat Strabo; imo *Persæ Scythas in universum Sacas appellavere à proxima gente*, teste Plinio lib. 6. cap. 17. De Sacarum incursionibus in Hyrcaniam & alias regiones ad Armeniam usque, ubi regionem occuparunt *Sacasenam* ab ipsis appellatam, quæ Ptolemæo est *Sacapene*, (unde Sagapenum affertur) vide Strab. lib. 11.

V. 751. οὐ γάρ σφι θέμις] Οὐ θέμις hic significat *fieri non potest*, ut apud Latinos *nefas* quandoque pro *impossibili* ponitur; sic Horatius,

— *Levius fit patientia*
Quicquid corrigere est nefas.

ἀνεμώλια βάλλειν] Ἀνεμώλιος, ab ἄνεμος *ventus*, pro *vano* & *irrito* ponitur, ut quod in ventos feratur, nec propositam metam attingat. Sic apud Homerum ἀνεμώλια βάζειν, cum scil. *verba* incassum funduntur, & quasi *in ventos abeunt*, ut loquitur Ovidius: vide vers. 883.

V. 752. Καὶ Τόχαροι, Φροῦροί τε] Qui hic Τόχαροι nominantur, videntur esse Τάχοροι illi quos juxta Iaxartæ fluvii partem Septentrionalem statuit Ptolemæus lib. 6. cap. 12, à quo tamen Τόχαροι alii in Bactriana statuuntur. Sed certe vel Τόχαροι priore etiam in loco scribendum (vocalibus ibi transpositis, vel Ptolemæi ipsius, vel librariorum errore,) vel Τάχαροι utroque in loco; constat enim eandem gentem fuisse: nam Τάχαροι ὁρμηθέντες ἀπὸ τῆς περαίας τοῦ Ἰαξάρτου, una cum aliis Scythicis gentibus, Bactrianam occuparunt, teste Strabone, lib. 11. Quod ad *Phruros* vero, seu *Phrunos* (ut quædam habent exemplaria) attinet, eorum mentionem non alibi invenio. Prioris tamen nominis vestigium aliquod restat in Thurorum nomine, (θ enim in φ facile abit, ut θὴρ, Æol. φὴρ, θλάω, φλάω) quos quidem cum Tocharis conjungit Plinius lib. 6. cap. 17; & posterioris in nomine Θρύνων, quos

quos in Serica statuit Ptolemæus, ut Tocharos & Thuros Plinius circa Sericæ oram Scythiæ & Indiæ obversam. Potuere quidem Tochari per Scythiæ solitudines inter Iaxarten & Sericam longe lateque vagari: & probabile est Dionysium ipsum, cum Plinio, Tocharos, & Phruros, quos iis subjungit (qui Thuri Plinii esse videntur) in Scythiæ parte Sericæ vicina statuere, cum Seres iis conjungat. Seres tamen ipsos proculdubio ab Iaxarte & Sacis non longe dissitos putavit: nam si verum eorum situm compertum habuisset, non potuisset Asiam forma Coni ad Indiam protendere, & ibi ad ostia Gangis, tanquam terminum Orientalem, eam finire; cum Serica Gangis ostiis Orientalior sit, & in Borealissima Asiæ tunc cognitæ parte, adeo ut Sericæ in vero situ descriptio Conicam Asiæ formam (quæ Scythicum latus in angustum contrahit) prorsus mutaret, ut, (demptis promontoriis in mare Rubrum excurrentibus) quadrilaterum oblongum mensæ simile potius referret, qualem figuram Asiæ extra Taurum tribuit auctor vers. 887.

καὶ ἔθνεα βάρβαρα Σηρῶν] *Seres*, ultima ad Orientem & Septentrionem olim cognita gens, serico apud ipsos confecto, & ab iis nominato, nobilis, fama sola Dionysio noti fuerunt, distantia vero eorum à Scythia citeriore (quæ Scythia intra Imaum Ptolemæo dicitur) prorsus ignorata, ut modo notatum; & eos quidem juxta Imaum constituere videtur. Barbaros eos vocat, quod instar ferarum homines fugere dicerentur: Ita de iis Plinius lib. 6. cap. 17, *Seres mites quidem, sed & ipsi feris persimiles, cœtum reliquorum mortalium fugiunt, cum commercia expectant*: quibus similia à Solino traduntur cap. 53. Sed quamvis hoc verum fuisse videatur, quod exterorum societatem fugerent, ut hodie Chinenses peregrinos in regionem suam introire non permittunt; ingeniosos tamen artifices fuisse ex telis sericis ab iis confectis constat, vide vers. 755, uti etiam hodie Chinenses artificiis nobiles sunt, & ingenio miti & quieto, (perinde ac Seres, teste Solino) cum vicini Scythæ sævi ac truces sint. Et profecto quamvis Sericam plerique Cathaiam esse statuant, hoc est Orientalem Tartariæ hodie dictæ partem; mihi tamen persuasum est Borealem potius esse Chinensis regni partem. Ptolemæus enim, lib. 6. cap. 16, Sericam (cujus Occiduum tantum latus cognitum habuit, neque enim Oceano, sed terra incognita eam terminat) non tantum Sinis, verum etiam magna ex parte Indiæ extra Gangem à meridie confinem facit,

cit, & præcipuas ejus urbes Ottocororam & Seram circa gr. latitud. 37 & 38 constituit, cum Cathaia, secundum tabulas recentiorum, ab India longe remota sit, neque ulla ejus pars gradu latitud. 55 australior sit. Plinius etiam, lib. 6. cap. 17, Sericam Indiæ contiguam facit; quod etiam Melam sensisse, collato cap. 6° cum cap. 7° lib. 3, non obscurum est. Huc accedit quod serico Chinam maxime abundare, ex Mendozæ historia Chinensi, & aliorum scriptis, constat, uti & optimo ferro, sicut Sericum ferrum à Plinio celebratur. Nec nobis obstat quod Tabin promontorium Seribus à parte Boreali vicinum faciat Mela, lib. 3. cap. 6; ipsum enim in Chinensis Oceani Septentrionali parte equidem quærendum censeo. In Eoo enim Oceano est (non in incognito illo qui Septentrionale Scythiæ latus claudere creditur, ubi à plerisque statuitur) ut ad Plinii, qui *post dimidiam ferme longitudinem ejus oræ quæ spectat æstivum Orientem* promontorium illud statuit, ipsiusque Melæ verba attento facile constabit. Quid igitur si statuamus Tabin prom. esse quod à sinus illius flexu fit cui Chinæ urbs regia Paquin apposita, cum eam urbem aliter Taybin vocari, ut totum regnum incolis Taybinco, affirmet Mendoza? Ideo autem plerique in ultimum Septentrionem Seras ablegant, quod totum Chinense regnum pro Sinis Ptolemæi accipiant, quibus Seres Borealiores. At Sinarum regio ab eo memorata regna Sian & Camboiæ, cum Cochin China, & Australibus tantum Chinensis regni partibus, complectitur. Eam enim India extra Gangem & sinu Magno (qui eam ab Aurea Chersoneso, hoc est Malaca, dirimit, unde Plinio *Chryses sinus* dicitur) ab Occasu terminat, & præcipuam ejus partem, ipsamque Metropolin Thinas, seu Sinas, Aureæ Chersoneso oppositam facit, juxta sinum illum ei coextensam, neque ullam ejus partem India Borealiorem statuit. In eo vero præcipue peccat, quod Sinarum litus nimium ad Meridiem protendat, cum post Sinum Magnum ad Septentrionem reflecti deberet; uti etiam omnibus hisce regionibus longitudinem nimiam tribuit, Indiam nimis ad Ortum protrahens, (dum litora ejus recta fere ab Occasu ad Ortum producit, ubi revera ad Meridiem vergunt,) & cæteras regiones similiter ei coextendens. De Sinarum etiam situ Ptolemæo consentit Marcianus Heracleota, cui Χρυσῆ Χερσόνησος nominatur, *μεθ' ἣν ὁ μέγας κόλπος κεῖται, καὶ τὸ Σινῶν ἐστιν ἔθνος*. Merito igitur dubitari potest an à nomine *Sian*, quo regnum ad Sinum Magnum positum,

ſitum, ejuſque metroplis, etiamnum appellatur, Græci nomen Σινῶν non deduxerint, cum *Chinæ* nomen (quo magnum illud regnum inde ad Boream ſitum nobis indigitatur) in uſu non eſſe apud indigenas, ſed ipſis *Taybinco*, Indis vero *Sangley* appellari, teſtetur Mendoza lib. 1. Videtur quidem nomen *Chinæ* toti regno à Luſitanis affictum, quod idem eſſe ſenſerint cum Ptolemæi *Sinarum* regione, & Arabum *Seni*, (quibus Rhabarbarum *Raved Seni*, quaſi *radix Sinenſis*, dictum) cum tamen non toti hodierno Chinenſi regno, ſed tantum parti ejus Auſtrali, cum Sian Camboiæ & aliis regnis vicinis, nomen illud Græci tribuerint, quæ quidem omnia ſub Chinenſium ditione olim fuiſſe teſtatur Mendoza lib. 3; nec ſane eoſdem olim gentium, qui hodie regnorum ſunt, limites fuiſſe neceſſe eſt.

V. 754. ξαίνοντες ἐρήμης ἄνθεα γαίης] Sericum è Serica regione à Perſicis, Medicis, & Aſſyriis mercatoribus olim afferebatur; unde veſtes inde confectæ modo Aſſyriæ & Medicæ, à gentibus unde materia immediate allata, modo *Sericæ*, à gente ubi oriebatur, olim vocatæ, ut plerique ſtatuunt. Satis probabile tamen eſt, quod ſentit Fullerus, *ſericum* dictum ab Hebræa voce שריקות *Sericoth*, quæ pro ſerico uſurpatur Eſaiæ 19. 9, inde vero regionem unde allatum eſt Græcos Sericam, & ejus incolas Seres appellaſſe, ut ſericum, cum denominativi formam præ ſe ferat, à populo denominatum videretur. Qua autem ratione apud Seres ſericum conficeretur, plerique veteres, tam Græci quam Latini, ignorarunt, ideoque varias de eo conjecturas habuerunt, quales ratio propria ſuppeditabat. Plurimi igitur confectum putarunt ex lanugine quadam foliis arborum adnaſcente, (qualis ſcil. cardui cujuſdam foliis adhæret, è qua veſtes confici poſſe ſericis ſimiles Dioſcorides affirmat:) ita certe intelligenda Plinii verba, lib. 6. cap. 17, *Seres, lanificio ſylvarum nobiles, perfuſam aqua depectentes frondium canitiem.* Non ipſas frondes eos carminaſſe, ut nonnulli nimis craſſe intelligunt, ſed canitiem frondium, hoc eſt frondibus adhærentem, depexuiſſe affirmat. Eadem etiam Solini ſententia eſt, cap. 53, qui *lanuginis teneram ſubtilitatem humore domitam* eos *depectere* affirmat: neque obſtat quod hic aqua ipſas frondes eos aſpergere refert, hoc ènim ideo tantum factum opinari potuit, ut lanugo tenaciter adhærens ſolveretur. Plinius quidem alibi *lanata Sericarum arborum folia* nominat: atque huc ſpectat illud Virgilii Georg. lib. 2.

Velleraque arboribus depectunt tenuia Seres.

Eratoſthenes apud Strabonem à Nearcho refert, fieri τὰ Σηρικὰ

ἐκ τινῶν φλοιῶν ξαινομένης βύσσου, *ex bysso è corticibus quibusdam carminata*: ita sc. ut ex lini herbæ cortice lintea conficiuntur; byssus enim proprie delicatum quoddam lini genus est, teste Plinio lib. 19. c. 1, licet hic ea vox ad aliam similem materiam per Metaphoram transferatur. Dionysius hic ex floribus fieri affirmat, (unde Seres pecora alere negat, ne scil. flores ii, aut herbæ quæ eos producunt, ab iis depascantur:) sed licet ipse in Epitheto αἰόλα, & aliis quæ vers. 756 habet, poetico more ludat, serici lanificium perinde describens ac si ex ipsis floribus conficeretur; probabile est tamen eos unde hæc hausit, de lanugine quadam floribus adhærente, aut iis succedente, intellexisse, qualis salicis iulis (qui ejus quasi flores sunt) adnascitur, aut qualis in gossipio seu xylo planta in folliculo floribus succedente provenit. Materia ea à Plinio bombyx vocatur per Metaphoram, lib. 19. cap. 1, ubi de gossipio loquens in Ægypto nascente, *similem*, inquit, *barbatæ nuci defert fructum, cujus ex interiore bombyce lanugo netur*. Eadem etiam hodie *bombagia* Italis dicitur, voce à nomine *bombyx* deducta; quamvis proprie *bombyx* significet animalculum à quo bombycina tela netur, & μετωνυμικῶς telam ipsam, sicut araneæ nomen tum animali tum ejus telæ tribuitur. Et profecto à veritate prorsus alienæ sunt istæ veterum de serici ortu opiniones; à bombycibus enim vermiculis, quos & σῆρας vocant Græci quidam qui verum serici ortum agnoverunt, revera conficitur: Σῆρες ζῶα νήθοντα μέταξαν, ἢ ὄνομα ἔθνους, *Seres, animalia quæ sericum nent, aut gentis nomen*, Hesych.; quod & Suidas confirmat. Ex antiquioribus etiam Pausanias in Eliacis bombyces, σῆρας etiam vocatos, sericum nere agnovit: & Aristoteles, hist. anim. lib. 5. cap. 19, de bombycibus loquens, ἐκ τούτου τοῦ ζώου (inquit) καὶ τὰ βομβύκια ἀναλύουσι γυναικῶν τινες ἀναπηνιζόμεναι, κἄπειτα ὑφαίνουσι· πρώτη δὲ λέγεται ὑφῆναι ἐν Κῷ Παμφίλη Λατῶυ θυγάτηρ: *Ex hoc animalis genere bombycia mulieres nonnullæ resolvunt, & in fila deducunt, deinde texunt. Prima texuisse in Co insula Pamphila Latoi filia dicitur.* Hic bombycina à bombycibus confici, & resoluta à mulieribus retexi Aristoteles affirmat, & illius artis inventionem Pamphilæ Coæ fœminæ tribuit, unde vestes bombycinæ Coæ vocantur; sic Tibullus,

Illa gerat vestes tenues quas fœmina Coa
Texerat. ——

Non alia certe fuerunt serica quam bombycina, bombycum scil. opera: sed quamvis de vero serici seu bombycini ortu Aristoteles & Pausanias aliquid acceperant, alii tamen alias opinio-

opiniones de ſerico amplexi ſunt uſque ad Iuſtiniani imperium, ſub quo veritas plane innotuit. Plinius modo unam, modo aliam opinionem ſequi videtur: nam quamvis loco ſupra citato, ex vulgata opinione, ſericum ex arborum canitie depecti affirmet; idem tamen, lib. 11. cap. 22 & 23, ea recitat quæ habet Ariſtoteles de telis quas nent bombyces, unde bombycina confecta, quibus alia quædam addit aliunde accepta, & fortaſſe de ſuo nonnulla. Bombyces eos in Aſſyria provenire affirmat, & *Pamphilam Ceam rationem inveniſſe telas redordiendi, rurſuſque texendi:* ſed mox ſubjungit, *traditum eſſe bombyces & in Co inſula naſci.* At refert Ariſtoteles Pamphilam illam, redordiendi bombycini apud Græcos inventricem, non Ceam, ſed Coam fuiſſe; nec tamen bombyces in Co inſula naſci affirmat, ſed tantum bombycina ibi retexi: ut veriſimile ſit bombyces non in Aſſyria, nedum in Co, bombycinam telam confeciſſe, ſed eam è *Serica* in Perſidem aut Aſſyriam, (unde Aſſyria dicta eſt) & inde in Co & alia loca allatam fuiſſe, ubi mulieres eam retexebant; ut de Cea muliere Aſſyria bombycina redordiente ipſe Plinius affirmat, ubi Coam, ex mente Ariſtotelis, dicere debuiſſet. Verum aliqua etiam bombycina ab Aſſyriis aut Syris texta fuiſſe probabile eſt, quæ peculiariter Aſſyria dicta, (uti in Beryto & Tyro *ἱμάτια τὰ ἐκ μετάξης ἐργάζεσθαι ἐκ παλαιοῦ εἰώθει*, teſte Procopio in Goth.) & ea ſubtilius quam Coa texta fuiſſe videntur; unde inter bombycina Aſſyria & Coa Plinius diſtinguit, & *Coa etiam viris permiſſa, Aſſyria fœminis ſolis*, teſtatur lib. 11. cap. 23. Subtiliſſima vero fuiſſe videtur ipſarum Romanarum fœminarum textura, quæ ſericum è Perſia, aut India, aliiſve regionibus *Sericæ* ipſi vicinis, à Romanis mercatoribus petitum, redordiebantur: ita Plinius, lib. 6. cap. 17, *Geminus fœminis noſtris labor redordiendi fila, rurſuſque texendi. Tam multiplici opere, tam longinquo orbe petitur, ut in publico matrona tranſluceat.* Hæc quidem ſola ſerica vocaſſe videntur Romani Plinii ætate, quæ in Serica naſci ſciebant, cum ipſi è regionibus ei vicinis peterent; licet verum eorum ortum ignorantes, varias ea de re fabulas comminiſcerentur; bombycina vero quæ à Græcis aut Syris texta, quæ plerique ex illis à bombycibus neri agnoverunt. Minus probabile vero eſt quod tradit Plinius, bombyces in Co inſula fuiſſe bombycina nentes, niſi ii pauci fuerint, qui poſtea omnes interierint; nam ante Iuſtiniani imperium, ſericum (quod à bombycino non diſtinctum eſt, poſtquam cognitus eſt verus ejus ortus; vide Iſid. Orig. lib. 19. cap. 27.) intra Romanum impe-

imperium non provenisse ex Zonara apparet. Nam, eo teste, *Iustiniano imperante, tela serica, quæ prius à Persis mercatoribus tantum afferebatur, à Romanis texi cœpit, quum ignorarent antea quomodo fieret, & vermium fila esse nescirent.* Tunc autem refert idem, monachos duos vermiculorum ova ex India Byzantium attulisse, & docuisse quomodo illa fovenda ut in vermes transformarentur, & sericum conficerent. Totam vermiculorum fovendorum rationem, & quomodo ii ex visceribus ipsis, aranearum more, sericum conficiunt, prolixe tradit Dalechampius in notis ad Plin. lib. 11. cap. 23.

V. 755. Εἵματα τεύχουσιν πολυδαίδαλα] Romanis tamen in usu non fuisse telas *S*erum opera confectas, sed fœminas fila ab ipsis allata retexuisse, modo è Plinio relatum, lib. 6. cap. 17.

V. 756. Εἰδόμενα χροιῇ] Colore scil. partim albescente, (si de naturalibus tantum coloribus, non tinctura etiam infectis, loquatur) partim luteo, seu flavescente, quem Græci μήλινον vocant, à μῆλον *malum*, quod mala quædam matura eo colore inficiantur: & plures quidem herbas ἄνθη ἔχειν μηλίζοντα passim notat Dioscorides. Poetico autem more ludit Dionysius, dum serici colores florum coloribus confert, ac si ex floribus ipsis fieret, & materiam suam colore referret.

V. 757. ἔτι καὶ ἔργον ἀραχνάων ἐρίσσειν] Respectu scil. tenuitatis, unde fœminas in his vestibus translucere Plinius affirmat, vestesque ipsas *pellucentes* vocat Seneca, Epist. 115, eæque *ostentare potius corpora quam vestire* à Solino dicuntur, cap. 53.

V. 758. Ἄλλοι δὲ Σκύθαι] Innuitur hic à Dionysio, ut & aliis plerisque, Seres ipsos *S*cythis annumerari, licet Ptolemæus *S*ericam à Scythia distinguat.

ἐπήτριμοι] *Densi, conferti*; Metaphorica dictio, fit enim à *præp.* ἐπὶ, & ἤτριον *stamen*, ut significet non minus densos & numerosos quam licia in tela, quæ arcte constipari solent.

V. 759. Ἐσχατιάς] Extremam Asiæ tunc cognitæ partem versus Boream & Ortum æstivum, qua Borealiorem incognitam terram vehementi frigore rigere ex his quæ proxime sequuntur indicatur.

V. 761. περὶ Κάσπια κύματ'] Hinc constat Dionysium regiones omnes quas modo descripserat, è quibus est Serica ipsa, à Caspio mari non longe remotas opinatum.

V. 762. Φράζεο δ' ἐκ Κόλχων] Peracto Caspii maris Periplo, & regionum inde ad Ortum jacentium descriptione, ad Pontum Euxinum jam revertitur, & ab Orientali ejus latere περιήγη-

σιν redordiens circa Colchidem, ubi desierat vers. 689, Ponticas gentes inde usque ad Bosphorum Thracium se enumeraturum promittit.

V. 764. Χαλκὶς] Regiuncula in qua Chalcedon urbs, vide vers. 803; quæ quidem Bithyniæ pars habita.

V. 765. Βύζηρές τοι πρῶτα] Plerasque ex barbaris gentibus Pontum Cappadocium incolentibus, hoc & proximo versu nominatis, sic enumerat Valerius Flaccus Argon. lib. 5.

Mossynichi, vos & stabulis Macrones ab altis,
Byzeresque vagi, Philyræque à nomine dicta
Litora. —

Inter Thermodontem fluvium & Cerasuntem urbem Pharnaciæ vicinam nominantur à Plinio, lib. 6. cap. 4, *Gentes Genetarum, Chalybum, oppidum Cotyorum; gentes Tibareni, Mossyni, notis signantes corpora*: inter Cerasuntem vero & Trapezuntem *Gentes Bechires, Buzeri, flumen Melas, gens Macrones.* Et de situ quidem harum gentium satis inter ipsum & Dionysium convenit, (nisi quod Macronibus Plinius situm magis Orientalem quam cæteris tribuat, cum Dionysius ante hos Byzeras & Bechiras nominet) si singulas ordine retrogrado apud Plinium percenseas; Plinius enim ab Occasu ad Ortum, Dionysius vero ab Ortu ad Occasum eas enumerat. Nullam quidem ex his gentibus nominat Ptolemæus, sive quod obscuræ & ignobiles fuerint, sive quod ipsius ætate nomina ista obsoleta fuerint: Strabo enim lib. 12. (qui quidem ipse nullam Bechirum aut Philyrum mentionem facit) Byzerum, Macronum, & Chalybum nomina vetusta fuisse, neque ipsius ævo satis usitata, indicat, sed Macrones Sannos postea vocatos (quamvis Sannos à Macronibus diversos faciant Xenophon & Arrianus,) Chalybes vero Chaldæos; Τῆς δὲ Τραπεζοῦντος ὑπέρκεινται καὶ τῆς Φαρνακίας Τιβαρηνοί τε, καὶ Χαλδαῖοι, καὶ Σάννοι οὓς πρότερον ἐκάλουν Μάκρωνας, *Super Trapezuntem vero & Pharnaciam positi sunt Tibareni, & Chaldæi, & Sanni, quos prius Macrones vocarunt.* Deinde de Heptacometis, seu Septempaganis, & Mosynœcis loquutus, Scydissen montem, ubi Moschicis & Paryadræ conjungitur, incolentibus, mox subjungit, Ἐκαλοῦντο δὲ τούτων τινὲς τῶν Βαρβάρων καὶ Βύζηρες· οἱ δὲ νῦν Χαλδαῖοι, Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, καθ᾽ οὓς μάλιστα ἡ Φαρνακία ἵδρυται: *Quidam vero ex barbaris hisce Byzeres aliquando vocati sunt; qui autem jam Chaldæi dicuntur, Chalybes olim nominati sunt, juxta quos præcipue Pharnacia sita est.*

V. 766. καὶ οἱ μόσσυνας ἔχουσι Δουρατέους] Periphrasis τῶν Mo-

σωοίκων, qui τοῖς Ἑπτακωμήταις *Septempaganis* juncti, aut eorum pars sunt, ex Strabonis sententia, *Scydissæ* montis (qui Ptolemæo Scordissus est) Moschicis conjuncti juga tenentes, & in arboribus aut turriculis ligneis degentes, inde vero desilientes viatores adoriri soliti, teste Strabone lib. 12. Reliquos eorum mores describit Mela lib. 1. cap. 20, *Mossynœci turres ligneas subeunt, notis corpus omne persignant, propatulo vescuntur, promiscue concumbunt.* Hos corrupte *Mossynichos* vocat Valerius Flaccus, *Mossynos* Plinius, locis supra citatis.

V. 767. πολύῤῥηνες Τιβαρηνοὶ] *Tibarenos* hos, quorum nomen Strabonis ætate non exoleverat, πολυῤῥήνας vocat, quasi *ovibus abundantes*, à πολὺς *multus*, & ῥὴν, per Aphæresin pro ἀρὴν *agnus*, (cujus obliqua Syncopen passa tantum in usu sunt, ἀρνὸς, ἀρνὶ &c. pro ἀρῆνος, ἀρῆνι) unde innuitur eos terram alendis pecoribus aptam, neque tam asperam & montosam tenuisse quam Chalybes aut barbari isti monticolæ modo memorati insederunt. Hos quidem & Chalybes conjungunt auctores; & Chalybes, quos Chaldæos vocat, juxta Pharnaciam, Tibarenos inter hanc & Trapezuntem statuit Strabo; Plinius vero situ aliquanto magis Occidentali utramq; gentem locat: sed Straboni, cujus patria Amasia his locis vicina, fides præ cæteris hic habenda. De his Mela, lib. 1. cap. 20, *Tibareni Chalybas attingunt, quorum in risu lusuque summum bonum est.*

V. 768. Τοῖς δ' ἔπι, καὶ Χάλυβες] Hos inter Thermodontem fluvium & Pharnaciam locat Plinius; prope Pharnaciam Strabo, qui ab Homero Ἀλύβας, suo vero tempore Χαλδαίους dictos refert, ut Chaldæis in Babylonia ὁμώνυμοι fuerint: cui de nomine gentis patriæ suæ vicinæ contradicere non licet, quanquam alii hujus nominis non meminerint. Chalbios potius, vel Chaldos, dictos Eustathius arbitratur. Inter Halyn & Thermodontem fluvios, situ nimis Occidentali, eorum sedes statuit Mela.

V. 769. σιδήρου δεδαηκότες ἔργα σιδήρου] Ferro fabricando (quod hic à Dionysio indicatur) Chalybes maxime inclaruere; & cum optimum esset Chalybum ferrum, hinc ferrum purgatissimum, quod ad acies temperandas destinatur, (unde Græcis στόμωμα, Italis vero hodie *aciero* dicitur,) *Chalybs* Latinis vocatur. His primam ferri fabricandi inventionem tribuit Arrianus; cui etiam astipulatur Valerius Flaccus Argonaut. lib. 5.

Pervigil auditur Chalybum labor; arma fatigant
Ruricolæ, Gradive, tui, sonat illa creatrix
Prima manus belli terras crudelis in omnes:
Nam prius ignoti quam cura cubilia ferri

Erue-

Eruerent, ensesque darent, odia ægra sine armis
Errabant, iræque inopes, & segnis Erinnys.

His & Ammianus, lib. 22, & alii consentiunt. Sed Tubulcainum ferrum primo cudisse sacræ literæ docent, quem Vulcani nomine cultum, quod nonnulli statuunt, satis verisimile est, ipso nomine non abludente.

V. 772. Τὺς δὲ μετ', Ἀσσυρίης προύχοντας χθονὸς] Absurdum videri possit quod Assyrios juxta Thermodontem fluvium statuat Dionysius, Assyria enim proprie dicta, incolis Aturia vocata, (cujus pars Adiabene) prima insigni Monarchia à Nino fundata, & urbe Nino ab eodem condita, nobilis, ultra Tigrin fluvium sita est, Armenia magna, Mesopotamia, Susiana, & Media cincta, ut à Ptolemæo terminatur, lib. 6. cap. 1. Ea *Assyria* dicta est ab *Assur* Semi filio, de quo Genes. cap. 10. vers. 22. Sed cum Assyrii imperium suum longe lateque propagarint, hinc effectum ut gentes plurimæ Assyrio imperio olim subditæ Ἀσσύριοι, & per Aphæresin Σύριοι & Σύροι, Græcis dictæ fuerint. Ita Herodotus, & eum sequutus Iustinus lib. 1, *Assyrii, qui postea Syri dicti.* Quam late olim patuerit Syriæ nomen testatur Mela lib. 1. cap. 11, *Syria & Cœle dicitur, & Mesopotamia, & Damascene, & Adiabene, & Babylonia, & Iudæa, & Sophene.* Imo & Cappadocia sub nomine Syriæ late sumptæ comprehenditur, & distinctionis causa *Leucosyria* vocata, (quod candidiores fuerint hi Syri quam Syri extra Taurum) teste Strabone, lib. 16, Δοκεῖ δὲ τὸ τῶν Σύρων ὄνομα διατείνειν ἀπὸ μὲν τῆς Βαβυλωνίας μέχρι τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου, ἀπὸ δὲ τούτου μέχρι τοῦ Εὐξείνου τὸ παλαιὸν· οἱ γοῦν Καππαδόκες ἀμφότεροι, οἵ τε πρὸς τῷ Ταύρῳ καὶ οἱ πρὸς τῷ Πόντῳ, μέχρι νῦν Λευκόσυροι καλοῦνται: *Videtur Syrorum nomen à Babylonia ad Issicum sinum, inde vero usque ad Pontum Euxinum olim extensum fuisse: Cappadoces quidem utrique, tam qui ad Taurum quam qui ad Pontum dicuntur, etiamnum Leucosyri appellantur.* Strictius tamen Leucosyria dicta Cappadociæ tantum pars Galatiæ confinis, ut à Ptolemæo, lib. 5. cap. 6, & aliis innuitur. Usus quidem postea obtinuit ut inter Assyrios & Syros distinctio fieret, Græcis (quibus familiarius nomen Σύρων, ut barbaris Ἀσσυρίων, teste Herodoto) Σύρων nomen iis proprium facientibus qui ipsis & Mediterraneo mari viciniores cis Euphraten fluvium, qui quidem inter se *Aramæi* dicti, teste Strabone, cum interim Assyriorum nomen in propria sede maneret, rarius usurpatum nisi de ipsis Assyriæ proprie dictæ incolis. Sed ea nomina promiscue olim usurpata fuisse, & Syrorum imperium ab historicis

 quibus-

quibusdam dictum quod à Nino fundatum est, & communiter Assyrium dicitur, testatur Strabo, qui & ipse, iis nominibus indistincte utens veterum more, Assyriam à Perside & Susiana usque ad Issicum sinum & Ægyptium pelagus protendit, ἧς ἐν μέρει (inquit) καὶ ἡ Ἀτουρία ἐστὶν, ἐν ᾗ περ ἡ Νῖνος, καὶ οἱ ἰδίως ὑπὸ τῶν νῦν λεγόμενοι Σύροι, & statim addit quosdam Syrorum nomen ad Euxinum mare producere. Sic cum Syria, seu Assyria, late sumpta, Cappadociam comprehendat, & *Græci Syros vocent quos Persæ Cappadocas*, Herodoto teste, (Καππαδόκαι (inquit) οὓς ἡμεῖς Συρίους καλέομεν, atque alibi, οἱ Σύροι ὑπὸ Περσῶν καλεῦνται Καππαδόκαι) Dionysius generale Assyriæ nomen peculiariter usurpat pro Cappadociæ parte juxta Irin & Thermodontem fluvios, quæ aliis stricte Leucosyria, ubi Λευκοσύρων αἰγιαλὸν à Ptolemæo nominatur. Dionysio etiam consentit Valerius Flaccus, Argon. lib. 5, qui in Assyria Sinopen constituit, in versibus mox citandis in vers. 775, & Apollonius qui Cappadociam Ἀσσυρίην vocat, lib. 3.

Πρόχυσις χθονὸς fortasse nihil aliud quam προβολὴν, *terræ* scil. *prominentiam qua in mare protenditur*, hic notat, ut hoc intelligendum sit de promontorio illo quod Λευκοσύρων αἰγιαλὸν Ptolemæo vocatur. Innui tamen potest, quod sentit Eustathius, illam Assyriæ terræ prominentiam, de qua hic sermo, ex limo à Thermodonte & Iride, aut Iride & Haly fluviis aggesto factam; ut πρόχυσις idem valeat quod πρόχωσις, sicut Ægyptum (præcipue partem illam quam Delta nominarunt) donum Nili limum trahentis veteres vocarunt.

V. 773. ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο] A Scydisse, seu Scordisco Armeniæ minoris monte.

V. 774. ἐνυάλιος Θερμώδων] Thermodontem ἐνυάλιον, *Martium*, vocat, propter bellicosas Amazones, Martis sobolem habitam, olim ejus, ut vulgo creditum est, accolas, unde & ipse Marti sacer habebatur: Valer. Flac. lib. 5.

Sævaque Thermodon medio sale murmura volvens,
Gradivo sacer, & spoliis ditissimus amnis.

V. 775. Ὅς ποτ' ἀλωομένην Ἀσωπίδα δέκτο Σινώπην] Pro ἐδέχετο, abjecto augmento, fit δέχετο, deinde per Syncopen δέκτο, sequente tenui τ postulante ut aspirata litera χ in tenuem mutetur, quod tenues semper præcedant tenues, aspiratæ aspiratas. Sed quod ad Sinopen attinet, fabulam hic refert Dionysius, qua Sinopen Nympham fuisse innuitur, Asopi fluvii filiam, ejusque amore captum Iovem illam à patria abduxisse in Ponticam regionem juxta Thermodontem fluvium,

vium, atque ab ea Sinopen urbem denominatam fuisse, Ponticarum urbium clarissimam, teste Strabone, & Mithridatis regiam. Alii Sinopen & à Iove, & ab Apolline, & Haly fluvio adamatam fuisse ferunt, sed omnes elusisse: Iovem enim, spe concubitus potiendi, promisisse se quicquid postulasset ei daturam; eam vero perpetuam virginitatem postulasse: Hoc innuit Valerius Flaccus, lib. 5.

Assyrios complexa sinus stat opima Sinope,
Nympha prius, blandosque Iovis quæ luserat ignes,
Cælicolis immota procis; deceptus amatæ
Fraude deæ nec solus Halys, nec solus Apollo.

Nescio unde hæc fabula conficta fuerit, nisi quod Sinope colonia fuerit à Milesiis deducta, Iones vero veteres Mileti conditores in Ægialo juxta Sicyonem, ubi Asopus est fluvius, olim sedes habuerint, ex Attica eo profecti, inde vero ab Achæis pulsi colonias in Asiam deduxerint, teste Strabone lib. 8; hinc Sinope Asopi filia fingi videtur. Ad Thermodontem vero abducta fuisse dicitur, quod in Ponticam regionem, in qua Thermodon fluvius, colonia hæc deducta fuerit: quamvis magis congruum fuisset ad Halyn fluvium, cui Sinope vicinior, hæc accommodasse. Eam vero à Iove aut Apolline amatam fingere potuerunt, quod Serapis tutelaris fuerit urbis illius deus, quem alii Iovem, alii Osiridem interpretantur, qui idem cum Apolline numen est, Sol scil. vide in vers. 255. Perpetuam vero virginitatem ei concessam fortasse finxerunt, quod semper libera, nec alieno imperio oppressa, fuerit, cum fabula ista fingeretur: semper enim libertate fruebatur, donec Pharnaci Pontico regi tandem cessit, teste Strabone lib. 12.

V. 776. ἀκηχεμένην παρενάσσατο] Ἀκηχεμένην part. præt. pass. ab ἀχέω, per reduplicationem Atticam pro ἠχεμένην, secundo η per Systolen in ε mutato. Παρενάσσατο fit à νάω verbo inus. pro ναίω *habito*, cujus Aor. α medius ἐνασσάμην tantum in usu est; hic autem active capitur, ut valeat *collocavit*, vel *habitare fecit*.

V. 778. Ἰσχανόων] Ab ἔχω est ἴσχω, (ut ab ἕπω poeticum ἴσπω) atque inde ἰσχάνω, & ἰσχανάω, quod aliquando (ut ἔχω & ἴσχω) significat *teneo*, aliquando vero *cupio*, ἐπιθυμητικῶς ἀντέχομαι, ut Eustathius in Hom. exponit.

V. 781. κρυστάλλου καθαρὸν λίθον οἷά τε πάχνην] Dionysius, dum fluvii hujus ripas κρυμώδεας vocat ubi crystallus colligitur, lapidemque ipsum glaciei comparat, innuere videtur se eorum opinioni favere, qui eum ex glacie fieri arbitrantur.

Κρύ-

Κρύσταλλος quidem primario *glaciem* significat, quasi κρύει σταλ-μένον, *frigore concretam*: ei autem ὁμώνυμον Græci hunc lapidem fecere, quem & Latini cryſtallum vocant, quod eum in cautibus è glacie longa temporis mora durata fieri iis videretur. Ea etiam Plinii ſententia eſt, lib. 37. cap. 2, ubi cryſtallum fieri affirmat *gelu vehementiore concreto*; & mox ſubjungit, *Non alibi certe reperitur quam ubi maxime hybernæ nives rigent, glaciemque eſſe certum eſt, unde & Græci nomen dedere.* Sed merito, mea quidem ſententia, Plinii ducis ſui ſigna hic deſerit Solinus, opinioni huic contradicens; *nam ſi ita foret*, inquit, *nec Alabanda Aſiæ, nec Cyprus inſula hanc materiam procrearet, quibus regionibus incitatiſſimus calor eſt.* In calidis enim locis non ſolet glacies diu inſoluta perſtare; & an India frigida ſit regio, in qua cryſtallum optimum naſci Plinius ipſe affirmat, niſi corrupta ſint exemplaria, ipſe viderit. Nec magni momenti eſſe mihi videntur quæ his opponit vir magnus Salmaſius, Plinianam opinionem propugnans. Pleraque profecto quæ pro ea ſententia affert nihil aliud probant, quam calore cryſtallum non indurari; quod quis ſanus ſtatuet? Sed ſi calore non duretur, an proinde ex glacie erit? Similis certe eſt cryſtalli & aliorum lapidum, præcipue gemmarum, formatio, quorum ad indurationem frigus aliquid conferre poſſe non negabo, cum conſtet aquam à frigore in glaciem compingi; ſed tota formatio primis, ut vocant, qualitatibus tribui non poteſt. Probabile eſt materiam proximam eſſe ſuccum quendam lapideſcentem, cui ſimilis eſt qui in aquis quibuſdam ligno immiſſo accreſcens lapideam cruſtam ei inducit, & ſenſim quaſi in lapidem tranſmutat. Materia ea ita ad indurationem naturaliter apta eſt, ut ad concretionem, ſed quæ in humido iterum reſolvatur, alumen & ſal, (unde concretionem omnem ſali, analogice ſic dicto, Chymici tribuunt) eamque propriam ac peculiarem ſingulæ gemmæ habere videntur, unde tanta colorum & aliarum qualitatum in gemmis varietas. Effectrix vero principalis eſt ipſa forma interna domicilii ſui architecta, quæ formativam quandam vim habet formatrici animæ facultati in animalibus analogam; unde ut plantæ & animalia ſingula propriam formam externam habent, ita cryſtalli ſexanguli naſcuntur, teſte Plinio, & aliæ gemmæ peculiarem figuram à natura obtinent. Hoc à calore aut frigore provenire non poteſt, ſed ab ipſa forma ſubſtantiali animæ analoga; *forma enim*, ut vere Zabarella, lib. 2. de mat. prima cap. 9; *certam dat cuique corpori magnitudinem & figuram.* Ne πάρεργα hæc lectori videantur,

quæ

quæ ad explicandam omnium gemmarum naturam pertinent, quarum tam frequens apud auctorem nostrum mentio est.

V. 782. καὶ ὑδατόεσσαν ἴασπιν] De Iaspide aliquid dictum in vers. 724. Sed quod ad eam speciem attinet quæ hic ὑδατόεσσα vocatur, prima fronte sic dicta videri possit quod aquæ instar pellucida sit, ut ea species intelligatur quam Græci κρυσταλλώδη, Plinius crystallo similem vocat; atque hæc quidem sententia doctissimo Salmasio placet. Plinii tamen lectio me movit ut diversum sentirem: is enim, lib. 37. cap. 8, de variis Iaspidis generibus loquens, *cæruleam circa Thermodontem amnem* inveniri affirmat. Hen. Stephani igitur sententiam amplector, qui ὑδατόεσσαν hic *cæruleam* reddit, ut non à pelluciditate, sed apparente cæruleo aquæ marinæ colore, à quo mare *cærulum* poetis dicitur, epitheton illud deductum sit. Sic ab illa quam ἠερίζουσαν vocat colore non multum differet; illa tamen purior & præstantior, *cærulea* enim, Plinio teste, *inter vitiosas habetur.*

V. 784. Ἅλυος ποταμοῖο] Tam Iridis, qui patriam ipsius Amasiam præterfluit, quam Halyos (quem sic vocatum refert ἀπὸ τῶν ἁλῶν ἃς παραῤῥεῖ, à *salinis* scil. *quas præterlabitur*) cursum integrum describit Strabo lib. 12, quem consulat lector. Insignior vero Halys, quod Cappadociam à Paphlagonia, & olim Lydorum imperium (quod τὰ ἐντὸς Ἅλυος, *Asiam intra Halyn*, complectebatur, Herodoto teste) à Medico disterminaverit, cujus transitus Crœso Lydorum regi fatalis fuit, quem ambiguo illo oraculo deceptum ferunt,

Κροῖσος Ἅλυν διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.

Crœsus Halyn superans regnum subvertet opimum.

V. 786. ἀπ' ὄρεος Ἀρμενίοιο] In Cappadocia eum oriri refert Strabo, cui tamen facile est Dionysium conciliare; ex Antitauro enim nascitur, qui Armeniæ minoris fines attingit, ea vero ipsa Cappadociæ pars est, ex Ptolemæi sententia, lib. 5. cap. 6, cui Euphrates fluvius Orientalis est Cappadociæ terminus. Armenii vero montis nomine non particularem aliquem montem notat Dionysius, sed montem quemvis qui Armeniam, sive majorem, sive minorem, vel mediam secat, vel ejus terminos attingit: vide vers. 694.

V. 787. Παφλαγόνες δ' ἐπὶ τοῖσιν] Horum regionem (in cujus parte Henetorum sedem olim fuisse Strabo & alii censent) Galli è Gallia Europæa profecti occuparunt, una cum Phrygiæ majoris parte, postquam Græciam & alias regiones incursionibus suis diu vexassent. Hinc Galatiæ & Gallogræciæ

nomina

nomina (quorum hoc Latinis, illud Græcis familiarius) regionibus illis postea indita, in qua Paphlagoniam Ptolemæus, lib. 5. cap. 3, aliique includunt. Strabo tamen à Galatia Paphlagoniam excludit, tres tantum Galatarum gentes, Trocmos, Tolistobogos, & Tectosages (quibus cognominis fuit populus in Gallia Narbonensi) recensens, eosque omnes in mediterraneis statuens, cum Paphlagonia regio maritima fuerit. Sed Trocmos in Paphlagoniæ parte Plinius locat, lib. 5. cap. 32, qui & alias, præter tres modo memoratas, Galatarum gentes numerat.

V. 788. Καὶ Μαριανδυνῶν ἱερὸν πέδον] *Mariandynorum regionem* inter Paphlagoniam & Bithyniam interjectam *sacram* vocat, vel ob urbem Heracleam à conditoribus Græcis (sive ii Milesii fuerint, ut refert Strabo, sive Megarenses, ut à Xenophonte proditum) Herculi sacratam; vel quod diis inferis regionem sacram esse innuat, ob specum Acherusium, de quo mox dicetur.

ἔθ' ἀνέπτυσε] Fabulam de Cerbero ab Hercule ex inferis extracto huic loco affingunt, tam ob Acherusium specum, per quem ad inferos ingressum esse fabulantur, (uti de Tænaro Laconiæ alii fingunt,

— Tænarias fauces alti ostia Ditis:

unde & ibi extractum Cerberum refert Seneca in Herc. fur.) quam ob aconitum ibi crescens, quod ex Cerberi spuma ortum fingunt, vide vers. 792. Sic à Plinio, lib. 6. cap. 1, in Mariandynis nominatur *portus Acone, veneno aconito dirus, specus Acherusia.* Accessit etiam ad fabulam confirmandam *Heracleæ* nomen urbi huic inditum, unde eam ab *Hercule* conditam quidam fabulati sunt, teste Mela lib. 1. cap. 19, *Mariandyni urbem habitant, ab Argivo, ut ferunt, Hercule conditam; Heraclea vocitatur, id famæ fidem adjecit. Iuxta specus est Acherusia, ad manes, ut ferunt, pervius, atque ibi extractum Cerberum fabulantur.*

V. 789. Οὐδαίου Κρονίδαο] Ditis, seu Iovis Stygii, qui unus ex tribus Saturni filiis fuisse dicitur. Is Dis & Pluto vocatur à divitiis, quas Græci πλοῦτον nominant; quia aurum & alia metalla sub terra latent, quicquid vero sub terra est, οὐδαίου, seu subterranei Iovis imperium habetur: unde Ovidius Metam. lib. 1.

Quasque recondiderat, Stygiisque admoverat umbris,
Effodiuntur opes. —

Non tantum vero Κρονίδης, ut unus ex tribus Saturni filiis, verum & *Iupiter* dicitur, quod scil. cœlum utriusque *Iovis* nomine

ne notetur; hemisphærium quidem superius nomine *Iovis superi*, inferius vero, quod sub horizonte nostro deprimitur, nomine Iovis *Stygii*; quod indicat Seneca in Herc. fur.

— quæque deterior polus
Obscura diro spatia concessit Iovi.

Hic per *polum deteriorem* Antarcticus significatur, quem, ut loquitur poeta,

Sub pedibus Styx atra videt, manesque profundi.

Per Herculis ad inferos descensum nihil aliud quam Solis occasum, per regressum ad superos exortum notari, supra monuimus.

Χαλκεόφωνον] Clarius Cerberi latratus Metaphorica hac voce innuitur, quasi pulsati æris clangorem referret.

V. 792. καὶ ἀνδέχεσι πῆμ' ἐφύτευσε] Aconitum scil. herbam lethalem, quam ex spuma è ternis Cerberi tricipitis faucibus (unde Dionysius ἀπὸ στομάτων in *plurali* habet) projecta, primo exortam fingunt, aut saltem inde venenatam factam, cum antea innoxia fuerit. Eam autem inter Mariandynos juxta Heracleam urbem nasci testatur Strabo lib. 12, Ἐν δὲ τῇ Ἡρακλεώτιδι γίνεται τὸ ἀκόνιτον. Imo *aconitum* nominari ab *Aconis* pago Mariandynorum juxta Heracleam Theophrastus hist. plant. lib. 9, & Stephanus de urb. testantur; quod & à Plinio innuitur, dum *portus Acones aconito diri* meminit. Hoc tamen facile conciliari potest cum illorum sententia, qui sic vocatum tradunt quod ἐν ταῖς ἀκόναις, *in cautibus*, nascatur, (quæ Ovidii opinio est, Metam. lib. 7.

Quæ quia nascuntur dura vivacia caute,
Agrestes aconita vocant. —)

nam & Ἀκόνας pagum nomen habuisse ἀπὸ τῶν ἀκονῶν, *à cotibus* ibi provenientibus, Stephanus testatur.

V. 793. Ἄγχι δὲ Βιθυνοὶ] *Bithynia*, inter Mariandynos & Bosphorum Thracium sita, Bebrycum, Mysorum, (à quibus Bosphorus ipse, qui postea Thracius, olim Mysius dictus, teste Strabone) & aliarum gentium antiquitus sedes fuisse dicitur; deinde eam occuparunt Thyni & Bithyni, è Thracia profecti, teste Strabone lib. 12, qui hoc ὁμολογεῖσθαι παρὰ τῶν πλείστων, *apud plurimos in confesso esse*, affirmat. Huic astipulatur Claudianus in Eutrop.

— Thraces erant, quæ nunc Bithynia fertur.

Hinc oram illam *Asiaticam Thraciam* nuncupari Xenophon testatur. *Thynos* etiam in Thracia olim fuisse argumento est *Thynias* promontorium à Ptolemæo, Strabone, & Plinio, juxta Apollo-

Apolloniam Thraciæ urbem nominatum, ubi & Ovidius, Trist. lib. I. Eleg. 9, *Thynniaci sinus* meminit. Quod ad particularem duarum istarum gentium situm in Bithynia ipsa; *Tenuerunt oram omnem Thyni, interiora Bithyni*, si Plinio fides, lib. 6. cap. ult. Ora autem Ponti ibi præcipue intelligenda, ubi Thynias insula juxta Calpæ fluvii ostia à Ptolemæo, Strabone, aliisque nominatur, Thynorum memoriam conservans, postquam in continente eorum nomen exoleverat, Bithyniæ appellatione, à Bithynis indita, toti regioni communicata, qui non tantum interiora, ut Plinio visum, verum & Ponticæ oræ partem Bosphoro vicinam olim tenuerunt, ubi Bithyniæ prom. à Ptolemæo statuitur.

V. 794. Ῥήβας ἔνθ' ἐραλεινὴν] Cur exigui fluvii *Rheba*, seu *Rhebantis*, (nam utroque modo inflecti Eustathius testatur, Ῥηβαντίας γῆς ab eo denominatæ Arrianum meminisse affirmans) tam solennis mentio à Dionysio facta est, adeo ut ejus nomen, veluti Thybridis vers. 352, per Anaphoram ter repetitum sit, (cum eum Ptolemæus & Strabo ne nominare quidem dignentur,) nisi, cum Suida, leve hoc argumentum arripiamus ad confirmandam opinionem quod ipse Byzantius fuerit? qua de re vide in vers. 355. Plinius quidem hujus fluvii meminit, lib. 6. cap. 1, & aliter Rhesum dictum refert, *A faucibus Bosphori est Rhebas fluvius, quem aliqui Rhesum dixerunt, deinde Psillis.*

V. 798. Κεῖνα δέ τοι Σκυθίης] Universos Ponti accolas hactenus recensitos (qui quidem omnes, Bithynis exceptis, sub Mithridatis regno olim comprehensi sunt, Ponti nomine universis regionibus indito,) Scythicas gentes haberi posse hic indicat Dionysius; tam quod Scythis omnes Boreales gentes veteres accenserent, teste Ephoro apud Strabonem, lib. 1, & ipso Strabone, lib. 11, quam quod plerique ex his barbari & feri essent, ac Scythis moribus similes, cæteris vero Asiæ gentibus ipsis vicinis prorsus dissimiles, quorum mollities passim perstringitur. Leucosyri tamen, (quorum pars, quos Assyrios hic vocat auctor, ad Pontum pertingebat) nihil cum Scythis commune habuere; & non modo Bithynos, verum & Mariandynos Thracii generis fuisse Strabo arbitratur: non mirum vero si ob mores similiter feros Thracias & Scythicas gentes aliqui confuderint, ut de Getis constat, quos alii Thracibus, alii Scythis annumerant.

V. 799. Νῦν δ' αὖ παρράλιης Ἀσίης] Post Ponticarum gentium περιήγησιν, jam ad descriptionem alius Asiæ partis se accingit

cingit Dionysius, quam παῤῥαλίαν *maritimam* vocat, quod hinc mare Ægæum, inde Lycium & Pamphylium, ac Issicum sinum, & Syriacum mare contingat. Maritimam hanc Asiam à Bithynia ad Meridiem tendere affirmat secundum Hellespontum & Ægæum mare, ubi Ocidentale ejus latus est, inde vero Orientem versus usque ad Syriam & Arabiam produci. Asiæ nomen, cum primo Mæoniæ proprium esset, ut à Dionysio vers. 836 innuitur, postea latius propagatum est ad regiones vicinas, ubi Asiam minorem, sive ἰδίως Ἀσίαν, constituerunt, cui tamen non iidem prorsus termini ab omnibus assignantur; & tandem ad tertiam οἰκουμένης partem, quam *Asiam magnam*, ut à minore distinguatur, vocat Ptolemæus. Notandum vero *Asiam proprie dictam* strictius à Ptolemæo, aliquanto vero latius à Strabone, sumi. Ille utramque Mysiam & Phrygiam, majorem scil. & minorem, Æolidem, Ioniam, Lydiam, & Cariam sub nomine *Asiæ proprie dictæ* comprehendit; Strabo his Bithyniam, Paphlagoniam, & Lyciam adjicit (cum Ptolemæus nullam Ponticam gentem in censum illum admittat,) regionem intra Halyn fluvium & Taurum montem Ἀσίαν ἰδίως, καὶ ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ ἠπείρῳ, *proprie Asiam, eodem cum tota continente nomine*, suo tempore appellatam affirmans, quam peninsulam vocat, cujus isthmum, improprie sic dictum, Pamphyliam, Ciliciam, & Cappadociam constituit. Maritima vero Asia, cujus descriptionem Dionysius hic aggreditur, Asiam proprie dictam Ptolemæi, quam lib. 5. cap. 2. describit, cum Lycia, Pamphylia, Cilicia, & Syria (quæ Arabiæ contermina est) comprehendit, ut ex terminis hic assignatis liquet.

V. 803. Χαλκιδέες μὲν περῶντα] *Chalcedonios* intelligit, Chalcedonem urbem ad fauces Ponti (hoc est ad Bosphorum Thracium) sitam, cum regiuncula vicina, incolentes; quos à Bithynis distinguit, quod Bithyni proprie dicti Thracii generis, hæc vero Græca gens fuerit; quamvis Bithynia regio late sumpta Chalcedonios etiam comprehendat, ut ex Ptolemæo constat. Χαλκιδέας vero hos vocat, Chalcidensibus in Euboea ὁμωνύμους faciens, sive metri necessitate coactus, quia Chalcedoniorum nomen metri legibus haud facile paret, ideoque poetice hic contrahitur; sive quod Chalcedonios Chalcidensium ἀποίκους censuerit, unde & regiuncula in qua Chalcedon sita Χαλκὶς ἄρουρα eidem dicitur vers. 764, quamvis urbem eam à Megarensibus conditam prodat Strabo: sed Chalcidenses quosdam iis mistos fuisse nihil prohibet.

παρὲξ στόμα] Nomine στόματος, seu *faucium* Ponti, non Proponti-

pontidem, (ut perperam Eustathius interpretatur) sed Bosphorum Thracium intelligi, clarius est quam ut probatione egeat; hunc enim fauces Ponti passim vocat Plinius (ut angustiæ aliæ, seu freta ejusmodi, sinuum στόματα, seu *fauces* dici solent, vide vers. 608:) imo Bosphorum hunc non tantum Ponti fauces, verum & gemini maris januam, Ponti scil. ipsiusque Propontidis, vocat Ovidius, Trist. lib. 1.

Quique tenent Ponti Byzantia litora fauces:
Hic locus est gemini janua vasta maris.

V. 804. Οὔδας ἐς ἀντιπέρην Βυζάντιον] Vrbis hujus Thraciæ, ex adverso Chalcedonis, ultra Bosphorum sitæ, obiter hic meminit auctor, sive quod patria ipsius fuerit, ut statuit Suidas, sive ob inclytam loci famam. Nomen hoc ei indidit *Byzas* conditor ex Eustathii sententia, quod & Claudianus confirmat versibus mox citandis; neque audiendus Iustinus, qui primo conditam à Pausania Spartanorum rege refert, lib. 9. Sciscitantes autem Græcos conditores ubi urbem statuerent, Apollinis Pythii oraculo monitos fuisse, ut ὑπεναντίον τῆς τυφλῶν, *adversus cæcorum terram*, urbem conderent, à Strabone lib. 7, Tacito Annal. lib. 12, & aliis proditum est; Chalcedoniis cæcorum nomine notatis, quod, cum urbem suam paulo ante conderent, sedem illam minus commodam elegissent, quasi vicinum hunc locum longe feliciorem videre non potuerint. Cæcos tamen Chalcedonios, ea de causa, non Apollinem Pythium, sed Megabazum Darii regis ducem, vocasse, probabilius refert Herodotus lib. 4. Byzantium à Constantino Magno auctum fuisse, & imperii Romani sedem eo translatam, ob loci commoditatem, nomine in *Constantinopolin* & *Novam Romam* mutato, notius est quam ut pluribus ea de re differere opus sit; unde is à Claudiano, tanquam alter conditor Byzanti jungitur, quibus & tertium additum Eutropium falsis adulatorum vocibus ipse indignatur,

— *quod tertius urbis*
Conditor, hoc Byzas Constantinusque videbunt?

V. 805. Βέβρυκες δ' ἐπὶ τοῖσι] *Bebryces* à poetis præcipue celebratos (qui Amycum eorum regem in cæstuum certamine à Polluce interemptum ferunt, de qua fabula vide Valer. Flacc. lib. 4.) Propontidis oram inter Bithyniam & Mysiam olim tenuisse refert Strabo. Eorum vero Ptolemæus non meminit, quippe quorum nomen jamdudum exoleverat: *ex Asia* enim *interiisse Solymorum, Lelegum, & Bebrycum gentes*, cum aliis quibusdam, ex Eratosthene refert Plinius lib. 5. cap. 30.

καὶ οὔρεα Μυσίδος αἴης] Mysiam montosam esse regionem his verbis innuitur, alia enim parte Temnum montem, alia Idam attingit, alia Olympum, qui præcipue hic intelligitur, quippe è quo Cius fluit; & eo quidem monte Mysia minor à Bithynia disterminatur. Est enim Mysia duplex; minor, quæ & Olympena dicitur; major (quam Dionysius sub Æolide comprehendit, vide vers. 820.) quæ ab hac ad Austrum jacet, hinc Temnum montem, inde Ægæum mare attingens, interjectis tamen hic illic quibusdam Phrygiæ partibus, quæ & ipsa duplex, vide vers. 810, ut certos earum terminos statuere haud facile sit. Vnde adagium ortum refert Strabo de iis quæ diversa quidem sunt, ita tamen ut ea distinguere difficile sit,

Χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὁρίσματα,

Separati sunt Mysorum & Phrygum termini.

Ad adagium hoc alludit Plutarchus ἐν ὑγιειν. παραγγελμ. Χωρὶς τὰ φιλοσόφων καὶ ἰατρῶν, ὥσπερ τινῶν Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὁρίσματα, *separati sunt philosophorum & medicorum, ut Mysorum & Phrygum, termini*: distincti scil. sunt, ita tamen ut haud facile sit accuratum discrimen dignoscere. Mysos hos Europæorum ad Istrum habitantium colonos fuisse censet Artemidorus apud Strabonem, & ipse Strabo Thracii generis fuisse arbitratur: quod tamen merito dubitari potest, cum Mysi & Lydi se invicem fratres vocarint, & communium sacrorum participes fuerint, teste Strabone lib. 14; & ex Lydio & Phrygio mixtus fuerit Mysorum sermo, ut Xanthus Lydius & Menecrates apud eundem Strabonem lib. 12 testantur. Verisimile est hos (quorum fines usque ad Bosphorum Thracium olim protensi) à Mesech filio Japhet, de quo Gen. cap. 10, ut à Tiras Thraces ortos, cum Moscovitarum, quos aliqui à Mesech deducunt, nulla apud veteres mentio extiterit.

V. 806. Ἠχί περ ἱμερόεντα Κίον] Fluvium hunc in Mysiæ & Bithyniæ confinio fuisse ad Olympum montem indicat Plinius, lib. 5. cap. 32. *Amnes* (inquit) *Hylas & Cios, cum oppido ejusdem nominis*: & paulo post, *A Cio intus in Bithynia Prusa ab Annibale sub Olympo condita.* Sed nullus fuisse videtur Hylas amnis, quippe cujus auctores alii non meminerunt, sed ad Cium Hylam raptum produnt; nec verisimile est ab Annibale profugo urbem hic conditam. Còrrigendus igitur hic Plinius ex Strabone lib. 12, qui Προυσίαν à Prusia dictam refert, Κίον πρότερον ὀνομασθεῖσαν: Cium scil. urbem à Philippo Persei patre Macedoniæ rege eversam,

deinde à Prusia Bithyniæ rege, qui Annibalem hospitio accepit, è ruderibus ejus urbem excitatam, quam à nomine suo Πρȣσίαν, aut Προυσιάδα, appellavit. Cii fluvii non meminit Strabo aut Ptolemæus; Apollonius tamen Cium urbem appellatam canit à Cio flumine, qui & Hylam ibi raptum prodit,

Ἀμφ' Ἀργανθώνειον ὄρος προχοάς τε Κίοιο.
Circa Arganthonium montem & Cii fluenta.

V. 807. Τȣ̃ ποτ' ἐπὶ προχοῇσιν Ὕλαν] De Hylæ raptu legi possunt Apollonius Arg. lib. 1, & Valer. Flaccus lib. 3, neque enim libet mihi fabulis recitandis immorari. Cum vero tradat Strabo lib. 12. Prusienses festum celebrare, in quo in sylvas & montes cum thyrsis egrediuntur, Hylæ nomen inclamantes, quod & Apollonius testatur Arg. lib. 2.

Τȣ̃νεκεν εἰσέτι νῦν περ Ὕλαν ἐρέȣσι Κιανοί,
Vnde etiamnum Hylam inclamant Ciani;

quærant eruditi an mos iste, & ipsa fabula de Hylæ raptu non deducta sit à Phrygum & Lydorum vicinorum ritibus, qui Atin in Cybeles sacris similiter luxerunt, vociferantes ὕης ἄτης, ἄτης ὕης, ut hi ὕλα, ὕλα, cum Mysis communia fuerint cum Lydis sacra, teste Strabone.

V. 810. Βαιοτέρης Φρυγίης] *Minor* hæc *Phrygia*, quia ad Hellespontum sita est, ut Dionysius hic indicat, Hellespontiaca dicta est, teste Strabone; eamque eandem cum Troade facit Ptolemæus, lib. 5. cap. 2, quod scil. Phryges post bellum Trojanum Τροίην seu *Troadem* occupaverint, ut à Strabone affirmatur: cum ii, ut & Mysi, in Ascania regione juxta Ascaniam paludem (quæ in Bithynia postea habita est) ab Homero statuantur Iliad. β', longe à Troja, ipsissimis poetæ verbis,

Φόρκυς δ' αὖ Φρύγας ἦγε καὶ Ἀσκάνιος θεοειδὴς
Τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης. ——

Ascaniam sic dictam ab Askenaz Gomeri filio statuit Bochartus. Quandam etiam Phrygiæ minoris partem, quam Phrygiam ἐπίκτητον vocat, juxta Olympum montem in Bithyniæ confinio statuit ipse Strabo, situ à Troade & Hellesponto satis dissito, cum Mysia interjecta sit; & Dionysius, dum Phrygiæ hujus ἀγκῶνα ad Hellespontum procurrere affirmat, innuit partem alibi sitam.

ἑτέρη δὲ] Phrygia sc. major, quæ à minore & Lydia longe in Orientem exporrecta est, cujus tamen partem Orientalem, in qua Pessinus civitas, Cybeles sacris celebrata, (unde ea *Pessi*-

nuntia

nuntia dicta est, ut Berecynthia à Berecyntho Phrygiæ urbe, Cybele & Dindymene à Cybelis & Dindymis ejusdem montibus) Galli seu Galatæ Phrygibus ademerunt, vide in v. 787. Phrygiæ nomen ἀπὸ τοῦ φρύγειν, quod est *torrere*, probabiliter deducit Bochartus, Geog. l. 3. c. 8, quippe in qua κατακεκαυμένη χώρα, *adusta regio*, à Strabone & aliis describitur, cui Phrygiæ nomen primo inditum fuisse non veri dissimile est, postea vero toti genti communicatum. Phrygas omnes è Macedonia aut Thracia olim hac profectos, Βρύγας ibi antea vocatos, quod Strabo & alii arbitrantur, haud facile mihi persuaserint, cum Phryges se antiquissimam gentem prædicaverint: Λέγονται Φρύγες παλαιότατοι ἀνθρώπων γενέσθαι, Arrianus; quod & alii plurimi testantur. Quod si qui Βρύγες in Macedonia fuerint, probabilius est illos è Phrygia eo olim migrasse, & ibi pro Phrygibus Βρύγας vocatos Macedonum dialecto, quibus Philippus Βίλιππος dicitur. Certum quidem est Mygdones quosdam tam in Phrygia quam Macedonia olim fuisse, Μυγδονία μοῖρα Μακεδονίας, καὶ ἑτέρα Φρυγίας τῆς μεγάλης: nec negarim Macedoniam primam Mygdonum sedem fuisse, cum satis constat Herodotum & alios antiquissimos scriptores Mygdoniæ Macedonicæ meminisse, alterius vero in Phrygia sitæ non nisi multo recentiores; ut videantur Mygdones, uti & Mysomacedones, è Macedonia in Asiam trajecisse; at de Phrygibus antiquissimis longe aliter se res habet.

V. 811. παρ' ὕδασι Σαγγαρίοιο] *Sangarius* hic, qui in Phrygia majore ortus per Bithyniam fertur, ubi Ponto Euxino miscetur, ab Ovidio lib. 4. de Ponto, Eleg. 10, Sagaris dicitur,

Huc Lycus, huc Sagaris. —

V. 814. Τὴν ἑτέρην] Minorem, seu Hellespontiacam, de qua cum orsus esset loqui vers. 809, hic ad eam regreditur: neque enim Ilium πολυθρύλλητον, adeo insigne bello à Græcia universa per decennium ibi gesto, de quo tota Homeri Ilias conscripta, vel sileri, vel obiter tantum memorari, par erat.

V. 817. Ἴλιον, ἣν ἐπόλισσε Ποσειδάων] Non de urbe ipsa, sed mœnibus tantum hoc intelligendum, quæ à Neptuno & Apolline à Laomedonte conductis condita fuisse poetæ fabulantur; vide Ovid. Metam. lib. 11. Hoc vero Herodotus ita interpretatur, quod Laomedon thesauris in templis Apollinis & Neptuni repositis ad mœnia urbis condenda usus fue-

rit. Notandum vero Latinos, dum urbem hanc non modo Ilium verum & Trojam vocant, à Græcorum veterum consuetudine abire, quibus urbs ea Ἴλιος dicitur, tota vero regio Τροίη, (quæ postea Troas & Phrygia minor) & ejus incolæ communiter Τρῶες, vide Iliad. lib. 2. Nec minus peccant poetæ Latini, dum Dardanum urbem Ilio vicinam, Æneæ patriam, & Pergamum inde satis dissitam, cum Ilio confundunt.

V. 818. Ἴλιον, ἣν ἀλάπαξαν Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη] Quas fabulantur Græcos in Troja expugnanda obnixe auxilio juvasse, quod maneret

— alta mente repôstum
Judicium Paridis, spretæque injuria formæ.

Eustathio vero facile assentior, qui innui putat à Græcis eversam fuisse urbem hanc tam potentia & opibus, quæ Junoni tribuuntur, quam consilio & prudentia, quæ Minervæ nomine notantur, cui stratagemata omnia tribuuntur, quale fuit illud de equo ligneo, de quo Virgilius,

Instar montis equum divina Palladis arte
Ædificant. —

Et profecto fabula illa de Venere Minervæ & Junoni à Paride prælata veteres nihil aliud innuisse videntur, quam eum Venereis voluptatibus, quibus cum Helena sua fruebatur, prudentiam omnem & honores ac divitias, quæ salva Troja possidebat, posthabuisse, dum ut, Helena dimissa,

— Salvus regnet, vivatque beatus,
Cogi posse negat. — Horat. lib. 1. Ep. 2.

V. 819. Ξάνθῳ ἐπ' εὐρὺ ῥέοντι] Fluvium hunc aliter Scamandrum dictum Plutarchus de flum., Ælianus, aliique testantur: nec temere eum εὐρὺ ῥέοντα vocat Dionysius, si Plinio fides adhibenda. Quamvis enim brevis sit ejus cursus, (cum tam hic quam Simois in Ida monte oriatur, unde Ἰδαῖον Σιμόεντα hic vocat auctor, & mox in Hellespontum parallelo fere cursu uterque feratur;) *Scamandrum tamen amnem navigabilem esse* affirmat Plinius lib. 5. cap. 30, quanquam de Xantho paulo ante loquutus, hunc eundem esse fluvium non exprimat. Maximam autem fluviis hisce famam Ilium, cujus mœnia olim præterlabebantur, conciliavit; unde *fama quam natura majora esse flumina* affirmat Mela, lib. 1. cap. 18.

V. 820. Τὴν δὲ μετ', Αἰολίδος] Non statim post Phrygiam minorem Æolidem describit Ptolemæus, Mysiam enim majorem interponit, in qua Antandrus & Adramyttium, & in medi-

mediterraneis Pergamus, Attali & Eumenis olim regia, & pergameno ibi invento celebris. Plinius tamen, lib. 5. c. 30, Dionysio consentiens, Mysiæ nomen in Æolidem mutatum refert, atque ita Æolidem ad Troadem usque producit; de Ionia enim loquutus, *Æolis*, inquit, *proxima est, Mysia quondam appellata, & quæ Hellesponto adjacet Troas*; & paulo post affirmat Lecton promontorium Æolida & Troada distermiuare. Strabo etiam lib. 13 non Mysiam modo hanc, verum & Troadem ipsam Æolicis coloniis occupatam fuisse refert, unde & ipsam Æolidi adjicit: sic Mela lib. 1. cap. 18. *Proxima regio ex quo ab Æoliis incoli cœpit, Æolis facta, ante Mysia & Troas.* Verum diversas fuisse ea de re veterum sententias Strabo ipse fatetur; quod quidem inde accidit, quod dispersæ fuerint quædam Æolum coloniæ in tota Troadis & Mysiæ majoris ora; unde aliqui eas totas Æolidi accensent, alii, Troadem excludentes, totam Mysiæ oram maritimam, ubi coloniæ eæ crebriores, Æolidi adjiciendam censent; quæ Plinii sententia est, qui Mysiam mediterraneam Caici fontibus vicinam (quam Teuthrantiam vocat, à Teuthrante Telephi patre, qui ibi olim regnavit) ab Æolide distinguit. Sed Æolicæ coloniæ, quæ inter Cyzicum & Caicum fluvium tantum sparsæ fuere, longe majorem partem regionis inter Caicum & Hermum fluvios interjectæ occuparunt, teste Strabone; Ἡ τῶν Αἰολέων ἀποικία ἐσκεδάσθη ἀπὸ τῆς Κυζικηνῆς μέχρι τοῦ Καΐκου, καὶ ἐπέβαλεν ἔτι πλέον τὴν μεταξὺ τοῦ Καΐκου καὶ τοῦ Ἕρμου ποταμοῦ, *Æolum colonia sparsa fuit à regione circa Cyzicum ad Caicum usque, frequentius vero occupavit regionem inter Caicum & Hermum fluvium interjectam.* Hinc Ptolemæus eam tantum regionem quæ inter Caicum & Hermum sita, ubi creberrimæ Æolum coloniæ, atque ipsa metropolis Cume, Æolidem nuncupat, quippe quæ fere tota ab Æolibus occupata est, cum in Mysia & Troade veteres incolæ Græcos ibi degentes numero superarent. Colonias autem Æolicas in Asiam brevi post bellum Trojanum missas, (& quidem plerasque è Peloponneso ab Agamemnonis posteris,) & quatuor ætatibus antiquiores Ionicis fuisse, testatur Strabo lib. 13: à quo etiam indicatur, lib. 8°, Æolicam dialectum olim dictam fuisse, qua Græci plerique, tam intra quam extra isthmum degentes, antiquitus usi sunt, eamque eandem cum Dorica fuisse; Ionicam vero veterem eandem cum Attica fuisse, qua in Attica sola olim usi sunt, cujus incolæ Iones tunc appellati; ut binæ tantum dialecti olim fuerint.

 Hæc

Hæc ipsius sunt verba de dialectis loquentis; τεσσάρων οὐσῶν, τὴν μὲν Ἰάδα τῇ παλαιᾷ Ἀτθίδι τὴν αὐτήν φαμεν, (καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλοῦντο οἱ τότε Ἀττικοὶ, καὶ ἐκεῖθέν εἰσιν οἱ τὴν Ἀσίαν ἐποικήσαντες Ἴωνες, καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένῃ γλώττῃ Ἰάδι) τήν τε Δωρίδα τῇ Αἰολίδι: *Cum quatuor sint dialecti, Ionicam eandem cum antiqua Attica esse affirmamus, (nam & Iones vocati sunt qui Atticam tunc incoluerunt, & inde orti sunt Iones qui in Asiam deducti sunt, & lingua Ionica hodie vocata utuntur,) Doricam vero eandem cum Æolica.* Dorica scil. (ut ultima clausula indicat, & postea probat) non alia est quam antiqua & purior Æolica, qua in Græcia ipsa olim usi, cum Æolica vulgo dicta, qua Æolicæ coloniæ in Asia usæ, ex gentium commixtione corrupta sit. Pindarus quidem, qui Dorice scripsit, se Αἰολίδι μολπᾷ canere affirmat.

821. παρὰ χεῖλος] Maris litora & fluviorum ripæ Metaphorice χείλη, hoc est *labra*, dicuntur, uti & Latina vox *ora* ab *ore* deducitur, quod extremitates sint quædam sibi invicem oppositæ, cum cavitate intermedia, ut labra circa os, unde & poculorum margines χείλη vocantur. Simili Metaphora ab animalibus ad inanimata traducta, in voce νῶτα campo applicata, utitur auctor vers. 872, & in voce πέζαν vers. 894, & alibi passim.

ὑπὲρ μέγαν Ἑλλήσποντον] ὑπὲρ per *ultra* hic reddit Hen. Stephanus, quippe quia accusativo jungitur; nescio autem cujus loci respectu, nisi Byzantii, sic usurpari possit, vide in v. 138. Cur vero epitheton μέγαν Hellesponto, angusto freto, addat, me nescire fateor, nisi vel longitudinem solam respiciat, vel cum ulterius extendat quam plerisque mos est, hinc ad Lesbon, inde ad Melanem sinum (quem ad Hellespontum ferri affirmat vers. 538) ejus initium faciens; ut epitheto hoc innuat se non de ipsis angustiis, sed de ea parte qua latior est, loqui, cui quidem Æolis propinquior.

V.822. παῖδες Ἰώνων] Periphrasis pro *Iones*, vide in v.31. Innui interim potest hos veterum Ionum, quorū sedes Attica, posteros fuisse. Iones enim ex Attica olim profecti, ut modo ex Strabone ostendimus, (quorum aliqui Ægialum Peloponnesi partem antea occuparant, eamq; Ioniam vocarant, qui ab Achæis inde pulsi, à quibus eadem Achaia nominata) Lydiæ & Cariæ maritimam oram occuparunt, Leleges & Cares inde pellentes: è quibus Leleges regionem quę supra Ephesum & Mycalen montem versus Æolidem jacet, Cares loca pleraque his Australiora tenuerunt. Hinc Carum non meminit hic Diony-

Dionysius, quippe quorum regionem ab Ionibus occupatam acceperat, ut Mysiam majorem ab Æolibus, unde & eam omittit, quanquam minorem tantum Cariæ partem Iones occuparint. Mediterranea quidem omnia, & maritimæ oræ pars in Carum potestate remansit; unde Ptolemæus, lib. 5. cap. 2, Strabo lib. 13, aliique Geographi Cariam ab Ionia distinguunt, & seorsim describunt, in ea Mylassa, Alabanda, Tralles, Magnesiam ad Mæandrum, Laodiceam ad Lycum (cui vicinæ Colossæ, teste Strabone lib. 12, quo quidem Pauli ad Colossenses epistola missa) aliasque urbes memorabiles numerantes. Doridem etiam in ora maritima quæ Cretam respicit separatim à Caria & Ionia Ptolemæus describit: quam tamen alii sub Caria comprehendunt, in ea enim est Halicarnassus, regia quondam Cariæ urbs, Herodoto & Dionysio historicis, & Mausoli regis monumento ab Artemisia uxore constructo (à quo alia insignia monumenta *Mausolea* vocantur) maxime nobilitata. Ionum vero, seu Iaonum nomen (Ἰάονες enim propria dialecto vocantur, ut Homero Il. ν'.

— Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες ἑλκεχίτωνες)

Græci ipsi ab *Ione* seu *Iaone* quodam deducunt, quem Xuthi filium fuisse ipsi perhibent: verum Ἰάονα, à quo Iones genus ducunt, non alium fuisse quam *Iavam* filium Japheth, de quo Gen. cap. 10. vers. 2, Vossius & alii docti statuunt. His equidem libens assentior, cum Græcia *Iavan* in sacro codice (ut Dan. cap. 8. vers. 21, & cap. 10. vers. 20) nuncupetur, & minimum intersit inter *Iavan* & Ἰάων, si digamma Æolicum vocalibus interponatur, quod sonat *v*. Quod ad Ionum gentem attinet, licet antiquiores fuerint Æolum coloniæ, Iones tamen illis urbium fama & potentia longe præcelluerunt. Nam præter Miletum, Ephesum, & Prienen, quæ hic à Dionysio nominantur, in Ionia fuit Smyrna, Homeri patria plerisque habita, vide Solin. cap. 43 (unde is *Melesigenes* dicitur à *Melete* fluvio Smyrnam alluente, nec procul inde orto, de quo vide Plin. lib. 5. cap. 29; & *Mæonius*, quod ea Ioniæ pars intra Mæoniæ antiquæ terminos fuerit) Colophon, Apollinis Clarii fano nobilis, Erythræ Sibyllæ Erythrææ, Teos Anacreontis poetæ, Clazomenæ Anaxagoræ philosophi patria, ut cæteras taceam.

V. 824. Μαίανδρος λιπαρῇσι] Fluvius hic obliquis & tortuosis flexibus notus est. De eo Plinius, lib. 5. cap. 29, *Amnis Mæander ortus è lacu in monte Aulocrene, plurimisque affu-*

sus oppidis, & repletus fluminibus crebris, ita sinuosus flexibus, ut sæpe credatur reverti. Hinc obliqua consilia aut verborum ambages proverbialiter *Mæandri* dici solent. Ita Cicero in Pisonem, *Quos tu Mæandros, quæ diverticula, flexionesque quæsisti?* Mæandrum vero Cariæ agros quos perlabitur *fertilissimo rigare limo*, cum auctore nostro, Plinius affirmat.

V. 825. Μιλήτου τε μεσηγὺ] Inter duas hasce urbes Mæandrum in mare devolvi affirmat etiam Strabo lib. 12; & Solinus cap. 43, *præcipitatur in sinum qui Miletum dividit & Prienen.* Sed quod ad *Miletum* spectat, ea Ioniæ caput à Plinio vocatur, eamque & Ephesum celeberrimas fuisse Ioniæ urbes à Strabone, lib. 14, indicatur. Veterem Miletum coloniam fuisse è Mileto Cretica urbe deductam affirmat Ephorus apud Strabonem, atque inde eam Miletum appellatam; novam vero Miletum, situ ei propinquo conditam, à Neleo origine Pylio, sed qui Athenis aliquandiu commoratus fuerat, tum Ephorus, tum ipse Strabo testatur. Celebrem eam reddidit Apollinis, *Didymæi*, quasi *gemelli*, appellati, oraculum, de quo vide in vers. 445; uti & *Milesia stragula* & vestes, ob insignem mollitiem in deliciis olim habita; & præterea philosophi ibi nati, Thales, inter septem Græciæ sapientes numeratus, Anaximander sphæræ inventor, & hujus discipulus Anaximenes. Celeberrima vero facta est coloniis variis in utrumque Ponti latus & alias terras deductis, è quibus est Cyzicus ad Propontidem, Apollonia & Odessus in Thracio Ponti litore, Heraclea in Mariandynorum ora, Panticapæum in Taurica Chersoneso, Istropolis ad Istri, Olbia ad Borysthenis ostia, cum plurimis aliis, quas variis in locis Plinius & Strabo recensent: imo *super octoginta urbium per omnia maria genitrix* fuit, si Plinio fides, lib. 5. cap. 29. Tandem vero in luxuriam lapsa pristinam gloriam amisit; unde adagium Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι, *Olim strenui fuere Milesii.*

καὶ εὐρυχόροιο Πριήνης] De voce εὐρυχόροιο sat dictum in vers. 537. Prienen vero nihil magis nobilitavit quam Panionia ibi celebrata, teste Strabone lib. 9, & Bias ibi natus, unus è septem sapientibus habitus. Spatiosos vero campos urbem hanc habuisse, quod epitheto hic indicatur, vel id argumento est, quod ab omnibus Ionibus tanquam commodus locus eligeretur ad Panionia celebranda.

V. 827. Παρραλίην Ἔφεσον] Ephesus (quam *alterum Græciæ lumen* Plinius vocat, Miletum scil. pro altero habens, Strabo

vero emporium totius Asiæ intra Taurum celeberrimum) Apellis & Parrhasii pictorum, & Heracliti philosophi patria fuit, qui σκοτεινὸς *tenebrosus*, propter scriptorum obscuritatem, cognominatus est. Urbem hanc ab Androclo Codri Atheniensis regis filio, & coloniæ Ionicæ duce, conditam fuisse, refert Pherecydes apud Strabonem, lib. 14; atque hinc ejus posteros *reges* appellatos, & primum consessum in Panioniis habuisse, & purpuram ac sceptrum, tanquam insignia regia, gestasse, licet nullam regiam potestatem haberent, sed potius ἀνακτοτελεσταὶ, seu *reges sacrificuli*, fuerint; qua de re vide Casaubon. in Strab. De aliis nominibus, quibus urbem hanc olim appellatam Plinius & Stephanus testantur, mox in vers. 829 dicetur.

μεγάλην πόλιν Ἰοχεαίρης] Dubitat Vossius an μεγάλης hic legendum non sit, ut epitheton ad Dianam referatur, secundum illud Actor. cap. 19. Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. Diana vero, quæ Luna est, vide in vers. 525, venatrix fingitur, & Ἰοχέαιρα dicitur, ab ἰὸς *missile*, & χαίρω *gaudeo*, litera ε per *Epenthesin* inserta, quod radios suos tanquam jacula emittat, (unde & Ἑκάτη dicitur, sicut Apollo Ἑκάτης & Ἑκατηβόλος, à *radiis procul emissis*) vel quod venatores noctu Lunari lumine indigeant. Non tantum vero deæ huic urbs hæc dicata est, verum & ibi ipsam cum Apolline natos, in luco quam Ortygiam vocant, incolæ, teste Strabone, gloriati sunt, nomen ipsum quod Delo insulæ alii tribuunt, una cum deorum horum ortu, sibi vendicantes: sed vanas esse Græcorum fabulas, quæ de horum natalibus feruntur, supra monuimus.

V. 828. Ἔνθα θεῇ ποτὲ νηὸν] Nobile hoc Dianæ templum, quod inter septem orbis miracula numeratum est, (ut versu proximo innuitur, ubi περιώσιον θαῦμα dicitur,) à Plinio describitur lib. 36. c. 14. Illud ab Amazonibus (quas magnam Asiæ partem occupasse, & plures urbes struxisse, Justinus & alii tradunt) conditum fuisse hic refert Dionysius; cui consentit Mela, lib. 1. cap. 17, *Ephesus, & Dianæ nobilissimum templum, quod Amazones Asia potitæ condidisse traduntur.* Hoc vero alii de urbe ipsa produnt; ut Plinius, lib. 5. cap. 29, *Ephesus Amazonum opus*, & Justinus, lib. 2. Strabo etiam ab Amazone Smyrna nomine parti urbis Smyrnæ nomen inditum refert, atque inde Ephesios à Callino poeta Smyrnæos vocari, ejusque incolas, discessione ab Ephesiis facta, urbem Smyrnam postea dictam in alia Ioniæ parte condidisse.

Sed

Sed fabulosa esse quæ de Amazonibus passim feruntur Strabo ipse alibi statuit, atque ea de re sententiam nostram in vers. 655 exquire. De urbis quidem conditoribus modo sat dictum: templum vero ducentis viginti annis à tota Asia factum refert Plinius lib. 36. cap. 14, quod de Asia proprie dicta intelligendum. In antiquo templo condendo operi præfuisse Chersiphronem architectum Plinius & Strabo testantur, illud vero ab Herostrato quodam incensum, ut famam sibi vel ex infamia quæreret, ea nocte qua natus est Alexander Magnus, teste Solino cap. 43. Hinc Timæi jocus, Dianam domo sua tunc abfuisse, neque eam curare potuisse, in Olympiadis partu occupatam; quippe quod Diana, *Lucina* dicta, unde nomen *Luna* contractum, partui præesse dicatur: qua de re vide in vers. 509. A civibus autem restitutum est, Chermocratis Architecti opera, teste Strabone.

τετύκοντο] Per reduplicationem Ionicam pro ἐτύχοντο, *Aor. 2. med.* verbi τεύχω, aspirata etiam litera χ in tenuem κ Ionice mutata; nisi à verbo inusit. τύκω, quod affert Hesychius pro ἑτοιμάζω, deducere malis.

V. 829. Πρέμνῳ ἐνὶ πτελέης] Hinc conjecturam facere licet *Pteleæ* nomen, ab insigni aliqua ulmo, quæ olim ibi extitit, inditum, quo Ephesum olim appellatam refert Plinius, parti potius illi in quo templum conditum quam toti urbi convenisse; sicut *Ortygiam*, & *Smyrnam*, & *Tracheam*, non Epheso συνώνυμα, (quod sentit Plinius, qui eam *olim Ortygiam, & Smyrnam cognomine Tracheam*, & *Pteleam*, ut cætera mittam, vocatam refert,) sed partium nomina fuisse testatur Strabo, qui & Smyrnam hanc Ephesiam à Trachea distinguit, hæc Hipponactis verba adducens, Ὤικισεν ἐν Σμύρνῃ μεταξὺ Τρηχείης τε καὶ Λέπρης ἀκτῆς, *Habitavit in Smyrna (Ephesi vico) inter Tracheam & Lepram acten.*

V. 830. Μῃονίη δ' ἐπὶ τῇσιν] Post Ionicas urbes *Mæoniam* ad Ortum sitam affirmat, quam sub Tmolo monte, croco florentissimo (teste Solino cap. 43) cum Homero Iliad. β, statuit:

Οἳ καὶ Μήονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας.

Mæoniam autem & Lydiam pro synonymis ab auctore haberi, collato hoc versu cum vers. 846, satis evidens est: quam sententiam etiam Plinius, lib. 5. cap. 9, *Lydiam Mæoniam ante appellatam* affirmans, & plurimi alii amplectuntur. Idem tamen Plinius paulo post Mæonios, proprie scil. dictos, in una tantum Lydiæ parte, ad radicem Tmoli montis, locat.

Nimi-

Nimirum aliqui Μαίονας, ſeu Μήονας, à Lydis, tanquam gentem diverſam, diſtinguunt, teſte Strabone lib. 13; alii vero, eodem teſte, pro eadem gente habent: ſed qui eas diverſas fuiſſe gentes cenſent, eorum fines diſtinguere non poſſunt; unde Lydiam & Mæoniam conjunctim deſcribit Ptolemæus. Eorum etiam ſententiam qui Mæonas eoſdem cum Lydis faciunt contrariæ præfert Strabo, de Sardibus Lydiæ urbe loquens, Crœſi, & cæterorum Lydiæ regum (qui Aſiæ intra Halyn imperarunt) regia; Βασίλειον ὑπῆρξε τῶν Λυδῶν, οὓς ὁ ποιητὴς καλεῖ Μήονας, οἱ δ' ὕστερον Μαίονας, οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς τοῖς Λυδοῖς, οἱ δ' ἑτέρους ἀποφαίνοντες· τοὺς δ' αὐτοὺς ἄμεινόν ἐστι λέγειν: *Regia fuit Lydorum, quos poeta Meonas vocat, poſteriores Mæonas, eoſque alii eoſdem cum Lydis eſſe indicant, alii ab his diverſos: præſtat vero pro iiſdem habere.* Aliæ memorabiles Lydiæ urbes ſunt Laodicea ad Lycum, ex Ptolemæi ſententia, quam alii Cariæ aſcribunt, Philadelphia, Magneſia ad Sipylum, à qua Magnes lapis ferrum attrahens nomen ſortitus eſt, ut idem à Lydia Lydius, ab Heraclea Lydiæ urbe Heraclius dictus eſt. Sed quod ad Lydiæ & Mæoniæ nomina ſpectat, *Lydiæ* nomen à *Lud* Shemi filio, quem gentis conditorem cenſent, Joſephus, Euſebius, & alii plurimi deducunt, quibus facile aſſentior. Inde vero ſequetur revera antiquius non eſſe Mæoniæ quam Lydiæ nomen, licet apud veteres Græcos, poetas præſertim, magis obtinuerit. *Mæoniæ* quidem nomen vel Lydiæ toti, vel parti Mæandro, Cayſtro, & Tmolo monti proximæ, à Græcis inditum fuiſſe videtur à *Mæandro* fluvio, qui & *Mæon*, ut è Stephano notat Bochartus, Geog. lib. 2. cap. 12. Μαιονία ἡ Λυδία ἀπὸ Μαίονος τοῦ ποταμοῦ: ſicut iidem Ἰβηρίαν ab Ibero fluvio vocarunt, quæ aliis Hiſpania dicta.

V. 832. Χρυσὸν ὁμοῦ δίνησιν] Pactolum fluvium in Hermum influentem auri ramenta arenis miſta olim volviſſe, (unde fabula orta de Midæ aureo voto ibi abluto, de quo vide Ovid. Metam. l. 11) ab auctoribus paſſim proditum; unde eum *Chryſorrhoan* etiam dictum Plinius refert. Aureas iſtas arenas ante ætatem ſuam defeciſſe Strabo teſtatur: tantum tamen abeſt ut quæ ab antiquis ea de re prodita ſunt in dubium vocet, ut inde potius occaſionem veteribus datam cenſeat Crœſi divitias (quæ in proverbium abierunt) adeo celebrandi. Nihil tamen obſtat quin è converſo, Pactolus Χρυσοῤῥόας dici potuerit propter ingentes urbis Sardium, Crœſi regiæ, quam fluvius is alluebat, divitias: vide in verſ. 1058.

V. 834. Κύκνων εἰσαΐοις λιγυρὴν ὄπα] In Mæoniæ campis, fluminibus Hermo, Pactolo, Caystro, & Mæandro riguis, cygnos abundare Homerus & alii auctores testantur; præsertim vero in pratis & palustribus locis circa Caystrum & Mæandrum, (quorum hic meminit auctor vers. 836) ubi Ἄσιος λειμὼν ab Homero nominatur: hinc Propertius

— *Cygnæi visenda est ora Caystri.*

Cygnæi etiam cantus, cujus hic meminit auctor, plurima fit apud veteres mentio; ut apud Theocritum Idyll. 19, Horatium Od. 3. lib. 4, Senecam in Hippolyto, Ovidium, (ut alios taceam) qui iis ipsis in locis de quibus hic agitur eos canere affirmat, idque instante morte, (quod etiam vulgo proditum) quasi fati sui præscios;

Sic ubi fata vocant, udis projectus in herbis
Ad vada Mæandri concinit albus olor.

Sed nihil mirum apud poetas hæc legi, quibus fabulari, ut aratori incurvo esse, convenit. Miror vero Aristotelem, hist. anim. lib. 9, Ælianum, Ciceronem, aliosque graves viros, horum fabulis seductos, idem affirmasse, aut saltem innuisse; imo philosophos quosdam adeo delirasse, ut hujus rei causam reddere conati sint. Fabulis quidem his effectum, ut in proverbium abierit *Cygnea cantio.* Plinius tamen, lib. 10. cap. 23, experimentis aliquot edoctus, se hoc falsum arbitrari affirmat. Vere ea de re Erasmus, *Cygnos instante morte mirandos quosdam cantus edere tam omnium literis est celebratum, quam nulli compertum.* Nec minus vere Scaliger in Aristot. hist. anim. *Cygnos cantores malos esse* affirmat, *nec melius ansere canere.*

V. 836. ἐν Ἀσίδι] *In Asia* strictissime sumpta, quæ Mæoniæ pars est circa Caystrum & Mæandrum fluvios, (ut non modo Strabo, verum & Eustathius in hunc locum, aliique testantur, vide in vers. 9.) ubi Ἄσιος λειμὼν ab Homero nominatur,

Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι Καΰστρίου ἀμφὶ ῥέεθρα,
Asio in campo (seu *prato*) *circa Caystrii fluenta.*

Hunc etiam imitatus Virgilius Asiam paludem ibi locat,

— *sonat amnis, & Asia longe*
Pulsa palus. —

V. 837. ἀμπεδίον] Pro ἀνὰ πεδίον, præpositione cum nomine coalescente, deinde elisa litera α per Syncopen Æolicam, ut in nominibus & verbis cum ἀνὰ compositis, ut ἄμπαυμα pro ἀνάπαυμα, ἀμβαίνω pro ἀναβαίνω.

V. 838.

V. 838. ἐπιῤῥεῖ] Non hæc vox ita accipienda, ac si Cayster fluvius in Mæandrum influeret, quod falsum est, (licet ita sentiat Eustathius, vocula hac ei imponente:) diversis enim ostiis in mare se exonerant, ut ex Ptolemæo, lib. 9. cap. 2, & aliis constat. Sed Μαιάνδρειον πεδίον, *Mæandrius campus*, latum est terræ spatium, ut ex Strabone constat, qui, ipsum juxta Magnesiam, quæ ad Mæandrum dicitur, & Tralles statuens, Lydos, Cares, Iones, & Æolenses Magnesios eum incolere affirmat; & juxta campum hunc Cayster Mæandro appropinquat. Ἐπιῤῥεῖν itaque hic est *fluendo prope accedere*, ut ἐπιέναι est *instare* vel *appropinquare*: & hic indicatur multa esse prata & loca irrigua in tota Asia stricte sumpta, plurima vero in ea parte qui *Mæandrius campus* dicitur, inter Caystrum & Mæandrum interjectus, ubi Cayster ad Mæandrum proxime accedit, quod circa Tralles fit.

V. 839. οὐδὲ γυναῖκας ὀνόσσαιο] Ὀνόσσαιο, *Ion.* pro ὀνόσαιο, 2ª pers. ab ὀνόσομαι fut. 1. med. à verbo ὀνόω *reprehendo*. In his vero verbis Liptote esse videtur; qualis est illa Virgilii, *Munera nec sperno*, quum ea grata esse innuit: Ita hic Dionysius, *Mulieres non vituperabis*, eas laudandas esse innuens, tum pulchritudine, ut Eustathius arbitratur, tum saltandi peritia, (quam pluribus hic auctor poetico more describit,) & vestitus elegantia & splendore Lydorum divitiis passim celebratis (præsertim regnante Crœso) conveniente.

V. 840. Θεῖον ἔδος] Epitheton hoc Lydiæ additur sive ob fertilitatem eximiam, ut Eustathius opinatur, sive ob Rheæ, & his conjuncta Bacchi, sacra Lydis cum Phrygibus communia, & Attin Rheæ comitem, (quem alii Mæonium, hoc est Lydum, alii Phrygem statuunt,) aliosque ἐγχωρίους θεοὺς, ut Asium & Caystrium juxta Asium campum & Caystrum fluvium cultos, teste Strabone lib. 14.

V. 842. Εὖτε Διωνύσοιο] Εὖτε, cum modo sit χρονικὸν, significans *quando*, modo ὁμοιωματικὸν, significans *veluti*, vix satis evidens est uter sensus huic loco magis conveniat. Si verba quidem spectes, videtur potius ὁμοιωματικὸν esse, quia *verbum* τελέοιεν *Optativi modi* ei subjungitur; ut sensus sit, Lydas præ lascivia (quæ passim apud auctores notatur) saltationi deditas esse, perinde ac si Bacchi sacra celebrarent. Non tamen rejicienda videtur Eustathii & Hen. Stephani sententia, quod εὖτε hic significet *quando*, cum Bacchum à Lydis cultum constet; unde auctor Hymni in Bacchum, inter alia epitheta secundum ordinem literarum in eum congesta, ut Θρήϊκα

Thracem,

Thracem, ita & Λυδὸν *Lydum*, vocat. In sacris quidem Matris deûm (quæ non tantum apud Phrygas, verum etiam apud Lydos ipsis vicinos peracta fuisse ex Pausania in Achaicis & aliis constat,) Σαβάζιος seu Ἴακχος, hoc est *Bacchus*, Rheæ seu Matri deûm comes additus fuit, teste Strabone. Quod & confirmat Claudianus, de rapt. Prof. l. 1, in Mæonia etiam sacra illa peracta fuisse innuens, sed Rheam Hecates nomine notans, & eo nomine Lunam intelligens, (ut nominibus iisdem & communi cultu Lunam & Terram veteres complexi sunt, vide Voss. de Orig. Idol. lib. 2, Pythagoreis fortasse consentientes, qui Lunam γαῖαν esse crediderunt, terræ nostræ per omnia similem, teste Plutarcho)

Ecce procul ternis Hecate variata figuris
Exoritur, lætusque simul procedit Iacchus,
Crinali florens hedera, quem Parthica velat
Tigris, & auratos in nodum colligit ungues,
Ebria Mæonius fulcit vestigia thyrsis.

V. 846. Ἀλλὰ τὰ μὲν Λυδοῖσι] Lydorum luxum & lasciviam hic notat, quæ ab Athenæo lib. 12, & aliis, perstringitur; unde Λυδιάζειν Græci dicunt, dum intelligere volunt vitam in omnimodo luxu & deliciis, Lydorum more, agere. Eos quondam strenuos fuisse, sed, quum Crœsus à Cyro victus est, dempta iis arma, atque *exinde effœminatos mollitie in luxuriam lapsos, cauponas* (unde adagium Λυδὸς καπηλεύει) *& ludicras artes exercuisse*, ex Herodoto refert Justinus lib. 1; & non modo *ludos* quosdam ab iis inventos fuisse, verum & ipsum *ludorum* nomen ἀπὸ τῶν Λυδῶν Romanos creasse Hesychius arbitratur. Neque hoc veri dissimile est, si (quod plurimi tradunt) Tyrrheni, qui Hetruriam Romæ vicinam occuparunt, *Lydorum* ἄποικοι fuerint.

V. 847. Πρὸς δ' ἄλλα κεκλιμένην Λύκιοι] A Lydia statim ad Lyciam transit, Sarpedonis olim regnum, (in qua urbes nobiles Patara, Pinara, Olympus, & fluvius Xanthus Troico cognominis) omissa Caria; sive quod eam sub Ionia comprehendat, quod partem ejus Iones occuparint, ut supra notatum, sive quod poetæ Lyciam & Cariam confundant, uti & Pamphyliam & Ciliciam, teste Strabone lib. 14. In montana Lyciæ parte, Pisidiam versus, Solymos statuunt auctores, ad quos Bellerophontem missum ferunt: eos Milyas postea dictos censet Strabo; Pisidas vero quondam Solymos appellatos Plinius arbitratur, lib. 5. cap. 27.

V. 850. Παμφύλων καὶ μίχει] *Pamphyliam* sic dictam à Pam-

Pamphyla, aut Pamphylo, nescio quibus, refert Eustathius: probabilius vero est à Græcis sic dictam à πᾶν *omne*, & φῦλον *natio*, quod variæ gentes, Græci scil. Argivi & Cretes, Phryges, Pisidæ, Cilices, Milyæ, Thracii generis, ex Plinii sententia, aliique eam incolerent: μιγάδας τινὰς fuisse Herodotus indicat.

Κράγον δὲ ἐ φημίζουσι] *Cragum* Lyciæ montem, cui urbs Pinara subjecta, à Tauro distinguunt Ptolemæus, Mela lib. 1. cap. 14, & alii plerique Geographi; Ptolemæus etiam eum in mediterraneis locat, cum Plinius promontorium vocet. A Tauro quidem diversus esse videtur, cum Cragus non longe à Caria situs sit, Tauri vero initium plerique ad Sacrum promontorium adversus Chelidonias insulas, in Lyciæ & Pamphyliæ confinio, constituant, ubi Masicytus mons Ptolemæo dictus, qui Straboni Climax, Tauri pars, cum quo Cragum hic confundere videri possit Dionysius. Sed revera Cragus Tauro conjungitur; nam à continente Rhodo proxima ad Pisidicos montes, Tauri partes, continua quædam juga procurrunt, teste Strabone, quod etiam hic innuit auctor: cujus sententiam etiam Plinius amplectitur, lib. 5. cap. 27, inter Tauri partes Cragum nominans, tanquam brachium ab eo excurrens.

Crago vero fabulam de Chimæra ignivomo monstro poetas affingere testatur Strabo; inde scil. quod ejus pars, Chimæra dicta, instar Ætnæ ardeat; *Mons Chimæra noctibus flagrans*, Plin. lib. 5. cap. 27. Chimæram tamen Plinius à Crago distinguit, diversis montium inter se continuatorum partibus diversa ista nomina imponens, cum Dionysius & alii totam montium seriem à Lycio mari ad Pamphyliam usque Cragi nomine complectantur. Sic cum Cragus modo strictius, modo latius sumatur, late sumptus partim in maritima ora est, unde Plinio promontorium vocatur, partim in Lyciæ mediterranea recedit, ubi à Ptolemæo statuitur, inde vero modicis clivis ad Climacem seu Masicytum Tauri partem juxta Pamphyliam protenditur, ut à Dionysio hic notatur. *Masicytum* autem dictum hoc Tauri brachium ab Hebræo nomine מצוקות *mesucoth*, quod *angustias* notat, Bochartus mihi plane persuasit; quod binæ fuerint in eo monte angustiæ memorabiles, aliæ portarum instar ad Termessum, aliæ ad mare juxta Phaselidem. Phœnices etiam loca hæc tenuisse ab eodem probatur, de Phœn. colon. lib. 1. cap. 6, tum è Chœrilo à Josepho citato, qui γλῶσσαν Φοίνισσαν Solymis,

mis, antiquis horum montium incolis, tribuit, tum è Q. Smyrnæo, qui loca Massicyto vicina Φοίνικον ἕδος, *Phœnicium solum*, vocat, his versibus,

Πάντες ὅσοι Φοίνικον ἕδος περὶ πάγχυ νέμονται,
Αἰπύ τε Μασσικύτοιο ῥίον, βωμόν τε Χιμαίρης.

Phœnicum quicunque solum, jugaque ardua montis
Maßicyti quicunque colunt, aramque Chimæræ.

Non absurdum igitur ex Hebraica lingua vocem illam deducere.

V. 851. ὑπειρέχλιον πτολίεθρον Ἄσπενδον] Ὑπειρέχλιον hic *maritimum* significare non potest, ut vocem explicat Hen. Stephanus, nisi manifesta in auctore sit ἀγεωγραφησία. Aspendus enim inter mediterraneas Pamphyliæ civitates à Ptolemæo lib. 5. cap. 5. numeratur, & longius à mari ab eo statuitur; & Strabo quidem, lib. 14, 60 stadiis à mari distare affirmat, Μετὰ ταῦτα Εὐρυμέδων ποταμὸς, ὃν ἀναπλεύσαντι ἑξήκοντα σταδίους Ἄσπενδος πόλις Ἀργείων κτίσμα. Salmasius igitur statuit ὑπεράλιον hic, prorsus è contrario, *à mari remotum* significare; ut ὑπὲρ τῆς θαλάττης apud Strabonem est *à mari dißitum*, ut lib. 15, εἶτα Μύρα ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν εἴκοσι σταδίοις, *deinde Myra viginti stadiis à mari distans.* Sic Ἀγχιάλη μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης. Mihi tamen videtur Aspendum potius ὑπειρέχλιον dici quasi oppidum *supra mare eminens*, (quod cum altera Hen. Stephani interpretatione satis convenit,) quia licet à mari nonnihil distet, in excelso tamen colle situm mare prospectat, teste Mela, lib. 1. cap. 13, *Mare quo pugnatum est* (inter Athenienses scil. & Persas) *ex edito admodum colle prospectat Aspendus.*

V. 852. ποταμοῖο παρὰ ῥόον Εὐρυμέδοντος] Cum auctore nostro consentiunt Arrianus, Philostratus, & Strabo, verbis modo citatis, qui quidem omnes ad Eurymedontem fluvium, Cimonis Atheniensis victoria in bello navali adversus Persas gesto clarum, Aspendum urbem statuunt; quibus & Mela consentire videtur: clare vero astipulatur Plinius, lib. 5. cap. 27, *Amnis Eurymedon* (inquit) *juxta Aspendum fluens.* Ex tot igitur auctorum consensu corrigendus est Ptolemæus, & qui ejus tabulas confecerunt, qui Aspendum ad Catarracten fluvium longe ab Eurymedonte statuunt. Neque interim credibile est quod hic affirmare videtur Dionysius, Aspendum, in Orientali Pamphyliæ latere sitam, à Crago, etiam ea parte qua Pamphyliam attingit, nisi à Lynceo aliquo, conspici potuisse. Ideo vocem κεῖθι non ad vocem

cem Κεγχρὺν ſed ad Παμφύλων referendam cenſeo, ut tantum innuatur in Pamphylia Aſpendon urbem conſpici.

V. 853. Ἔνθα συοκ7ονίησι] Aſpendios affirmat *ſuibus occiſis Venerem placare*, propterea ſcil. quod Adonidem Veneri dilectum ab apro interemptum fabuloſe tradatur; vid. Ovid. Met. lib. 10. Veneris tamen pro Adonide luctum nihil aliud ſignificare, quam terræ aut Lunæ mœrorem pro Sole abſente, cum in altero hemiſphærio eſt, quod inferos ſeu Acherontem vocant, quo Adonidem raptum queruntur Ἀδωνιάζουσαι, Theocrit. Idyll. 15, ſupra monuimus.

V. 854. Ἄλλαι δʹ ἑξείης] Aſpendo modo obiter nominata, quæ reliquis omnibus Pamphyliæ urbibus hic nominatis Orientalior eſt, hic innuit ſe reliquas *ordine* ſeu *conſequenter* enumeraturum: ordo vero, quo progredi deberet, eſt ab Occidente & Lyciæ finibus ad Orientem, Ciliciam verſus. Primæ vero inter Pamphylias urbes ab Occidentali latere occurrunt Corycus & Phaſelis, in ipſo Lyciæ & Pamphyliæ confinio ſitæ. Rectus vero ordo non ſervatur, dum Perga inter has duas urbes interponitur, quæ utraque longe Orientalior; ideoque Phaſelidem conſequi deberet, niſi verſui claudendo nomen Phaſelis optime conveniret: neque enim accuratus ſemper ordo ab auctore obſervatur, etiam ubi ſe loca ἑξείης enumeraturum affirmat, (qua voce fortaſſe non tam accuratum locorum in ipſo ſitu ordinem, quam in orationis ſuæ ſerie, notat;) & condonandum quidem ei, ſi metri legibus aſtrictus ea in re licentius agat. Nimis ſeverus eſt Salmaſius, qui accuratum hic ordinem quærit.

V. 855. Κώρυκος] Non Corycum Ciliciæ urbem hic intelligere convenit, quam nominant Ptolemæus, lib. 5. cap. 8, & Plinius, lib. 5. cap. 27, (ubi Corycus mons, & in eo *Corycius ſpecus croco florentiſſimus*, quem multis deſcribit Mela lib. 1. cap. 13.) Coryci enim illius ſitus huic loco non congruit; ſed aliam urbem cognominem, cujus Ptolemæus non meminit, in Lyciæ & Pamphyliæ confinio. Hanc quidem cum Coryco Ciliciæ aliqui confundunt, ut Stephanus in voce Ἀτάλεια, tum ob nomen commune, tum quod crocus juxta utramque proveniret, teſte Dioſcoride; qui primas dat Corycio croco Ciliciæ, ſecundas ei qui ex Coryco hac Lyciæ vicina afferebatur, δευτερεύει δὲ ὁ ἐκ τῆς πρὸς Λυκίαν Κωρύκου: unde crocum à Coryco dictum, (quod ſentit Iſidorus) aut è converſo, non prorſus veri diſſimile redditur. Communis proculdubio eſt utriuſque nominis origo; & rem quidem acu tetigiſſe vide-

tur Bochartus, qui tam crocum quam Corycum à כרכום *carcom* deducit, quod Hebræis crocum significat, Cant. 4. verſ. 14. Sed ut Coryci Ciliciæ plerique Geographi meminerunt, ita aliam in Lyciæ & Pamphyliæ confinio non tantum Dioſcorides, verum & Strabo nominat, lib. 14; ubi nominata Olympo Lyciæ urbe, ſtatim Corycum litus ſubjicit, ut inter ipſam & Phaſelidem interjectum, εἶτα Κώρυκος αἰγιαλὸς, εἶτα Φασηλίς. Idem etiam urbem eo nomine ibi agnoſcit; *Attaliam* enim *ab Attalo Philadelpho conditam* refert, *atque ab eodem auctam Corycum urbeculam vicinam, & mœnibus cinctam*: Εἶτα πόλις Ἀττάλεια ὁμώνυμος τοῦ κτίσαντος Φιλαδέλφου, καὶ οἰκίσαντος εἰς Κώρυκον πολίχνιον ἄλλην κατοικίαν ὅμορον, καὶ μικρὸν περίβολον περιθέντος. Κώρυκον etiam Pamphyliæ promontorium nominat Suidas; à quo adagium ortum refert Κωρυκαῖος ἠκροάσατο, *Corycæus auſcultavit*: quod uſurpatur cum ſecreti quippiam nobis invitis curioſo alicui innotuit; quod Coryci litus prædones quidam inſiderent, inde *Corycæi* appellati, qui colloquia mercatorum auſcultare ſolebant, & navigantes poſtea adoriri. Strabo vero à Coryco Ioniæ promontorio, Erythris & Teo vicino, adagium illud ortum tradit.

Πέργη τε] Vrbem hanc inter Ceſtrum & Catarracten fluvios ſtatuit Mela lib. 1. cap. 14; ad Ceſtrum Scylax Caryandæus, & Strabo lib. 14, qui ſtadiis 60 adverſo fluvio ad eam navigari affirmat. Itaque & hic corrigendus videtur Ptolemæus, qui Pergen, recta fere ad Boream ab Aſpendo, juxta Catarracten fluvium ſtatuit, cum potius ab ea ad Occaſum ſita ſit. Dionyſium quidem hic ἑξῆς non progredi, dum Coryco & Phaſelidi locis vicinis urbem hanc longius diſſitam interjicit, ſupra monuimus.

καὶ ἠνεμόεσσα Φασηλὶς] Vrbem hanc, quæ piratarum quondam perſugium fuit, unde in bello Piratico à Romanis capta eſt, Lyciæ adjiciunt Ptolemæus & Strabo, cum in ipſo Lyciæ & Pamphyliæ collimitio ſita ſit, ut ſupra notatum. Cum auctore vero noſtro conſentiunt Plinius, lib. 5. cap. 27, & Mela, lib. 1. cap. 15, in Pamphylia eam ſtatuentes; ultimam vero eſſe ejus oræ urbem, & Pamphyliæ finem, (verſus Lyciam ſcil.) iidem affirmant.

V. 856. Τῶν δὲ πρὸς ἀντολίην] A maritimis regionibus, Lycia & Pamphylia, ad montanas & mediterraneas (ut ipſe innuit dum μεσάτην χθόνα vocat) jam digreditur auctor, Lycaoniam ſcil. & Piſidiam; quarum maximam partem in Pamphylia late ſumpta Ptolemæus comprehendit. Lycaoniam ad

Ortum

Ortum à Pamphylia ſtricte ſumpta, in qua urbes modo memoratæ, hic ſtatuit, quod de Ortu æſtivo accipiendum; Lycaoniæ enim pars præcipua, in qua urbes Iconium & Derbe, ab eo Pamphyliæ latere, inter ipſam & Cappadociam, qua Galatiæ contiguæ ſunt, ſita eſt, adeo ut ſingulis hiſce regionibus aliquæ Lycaoniæ partes à Ptolemæo accenſeantur. Iſaurica etiam Lycaoniæ pars à Strabone habetur, in qua urbes Lyſtra, & ipſa Iſaura, prædonum olim receptaculum, unde Servilio, à quo capta eſt, Iſaurici cognomen, Strab. lib. 12. Verum & alii Lycaones ad Lycum fluvium, in Phrygia qua Lyciæ contigua eſt, à Ptolemæo lib. 5. cap. 2, Plinio, & aliis nominantur; ut probabile ſit illam antiquiſſimam fuiſſe Lycaonum ſedem, eoſque à Lyco fluvio nomen ſortitos.

V. 858. Τοῖς δ' ἔπι, Πισιδέων] Non recto ordine hic progreditur, neque enim Piſidia à Lycaonia modo deſcripta Orientem verſus, ſed è diverſo, ſita eſt: vel igitur Lycaones ad Lycum, quibus Piſidæ Orientaliores, cum iis qui inter Pamphyliam & Cappadociam ſiti confundit; vel hæc ita ſolummodo accipienda ſunt, quod Piſidia Lycaoniæ contigua ſit, nulla ordinis habita ratione. Piſidiam autem duplicem habet Ptolemæus: aliam quam Piſidiam Phrygiam vocat, in qua urbes Antiochia & Seleucia; aliam abſolute Piſidiam dictam, in qua urbs Selge ab ipſo ſtatuitur, cui vicinæ Termeſſus & Lyrbe; quanquam illam Carbaliæ Pamphyliæ provinciæ, hanc Ciliciæ aſperæ, Ptolemæus accenſeat. Sed non novum eſt de locis in regionum confiniis ſitis auctorum ſententias nonnihil variare. Termeſſum quidem, cum auctore noſtro, in Piſidia ſtatuit Stephanus, uti & Strabo lib. 13, Τερμησσός· Πισιδικὴ πόλις, qui & eam ſupra Phaſelidem ſtatuit in montium anguſtiis per quas in Milyadem tranſitus eſt, ſitu à Ptolemæi deſcriptione prorſus diverſo.

λιπαρὸν πέδον] In hoc, ut in aliis plurimis, cum Strabone conſentit, qui montanam regionem, quam Piſidæ, Selgenſes præcipue, incolunt, mirabilis eſſe naturæ affirmat; ipſas enim Tauri ἀκρωρείας frugum, vini, & olei admodum feraces eſſe, & pecora plurima paſcere, & tum aliarum arborum ſylvis, tum ſtyrace abundare.

V. 860. μεγαλώνυμος ἐν χθονὶ Σέλγη] Selgen à Lacedæmoniis conditam (quos Amyclæorum nomine hic notat Dionyſius, quod Amyclæ antiqua Laconiæ urbs fuerit, Lacedæmoni vicina, ut ſupra notatum) refert Strabo lib. 12, qui & Selgenſes Πισιδῶν ἀξιολογωτάτους *inter Piſidas maxime memorabiles* vocat,

cat, & 20 virorum millia olim in ea urbe fuisse, ac prudentem reipublicæ administrationem laudat; qua effectum ut ab alieno imperio semper liberi permanserint, donec tandem Romanis cesserunt. Si igitur vox ἀσελγὴς *lascivus*, à Σέλγη deducta sit, ut Grammatici volunt, α potius *privativum* erit, quod Eustathio magis placet, quam ἐπιτατικὸν, ut Suidæ videtur: Selgenses enim Laconicorum morum tenaces, potius quam in luxuriam & lasciviam solutos fuisse, è Geographo constat. Hæc etiam urbs ab eo statui videtur circa Taurum montem, non longe à fontibus fluviorum Cestri & Eurymedontis, quos in Selgicis montibus oriri tradit, cum non longe à Cestri ostiis in Ptolemæi tabulis statuatur, ut Pergæ debitum locum ibi occupare videatur, de cujus situ vide in vers. 855. Ipse etiam Taurus Pamphylius nimium à mari in Ptolemaicis tabulis removetur, ut siquis Strabonis & aliorum Geographorum scripta cum iis conferat facile constabit; quod quidem ex parte inde accidit, quod Pamphylium mare (quem vastum sinum vocant Mela & Plinius) in tabulis illis non satis introrsum recedit.

V. 861. Κεῖθεν δ' εἰς αὐγὰς] Iuxta Pamphyliam mare Septentrionem versus flectitur, in terras se insinuans, ubi προβολὴ ista efficitur, de qua vide vers. 127, qui *vastus* est *sinus quem Tauri promontorio & Sidæ portus claudi* Mela affirmat. A Pamphyliæ vero & Ciliciæ confinio, ut hic notatur, ad Ortum exporrigitur, & sinus Issicus ab urbe Isso, aut à regione quam alluit, Cilicius dicitur, (nam sub Issico sinu, quem alii strictius sumunt pro extremo tantum recessu, totum Cilicium mare Dionysius complectitur, vide vers. 118, &c.) donec juxta Amani portas, ad Issum urbem sitas, versus Meridiem reflectitur.

V: 863. Γείτων Εὐξείνοιο] Non absolute, sed comparate: quanquam enim longa sit à Cilicio mari ad Euxinum distantia, ea tamen aliquanto propius ad se invicem accedunt quam aliæ Mediterranei & Euxini maris partes; unde Asiam minorem pro peninsula habens Strabo, hoc in loco constituit ejus isthmum, inde Cappadociam, hinc Pamphyliam & Ciliciam, comprehendentem; & maximam quidem isthmi hujus angustiam esse refert inter Amisum Ponti, & Tarsum Ciliciæ urbem.

V. 864. Κιλίκων περιστύρεται ἔθνεα] Ciliciam utramque, quarum altera Pamphyliæ proxima τραχεῖα *aspera*, altera, Syriæ propior, πεδιὰς *campestris* Straboni dicitur, quæ Ptolemæo *Cilicia proprie dicta est.*

V. 865. Ἀσίης δὲ στεινὰ κελεῦσι] Dubium est an ad ultima verba, Μακρὸς ἐπ' ἀντολίην, -- hæc referenda sint, ut sensus sit, quod locum illum ubi ultimus est Issici sinus ad Orientem recessus Ἀσίης στεινὰ, hoc est *Asiæ angustias*, vocat, quod è Syria per angustias illas transitus sit versus Asiam minorem; an vero quicquid Ciliciæ Tracheæ inter Taurum & mare patet, quod spatium satis angustum est, *Asiæ angustias* vocari tradat. Posteriore quidem sensu auctoris verba capit Salmasius. Angustias vero ad Issum urbem, secundo Alexandri Magni prælio adversus Darium gesto claram, quæ inter Amanum montem Tauri brachium & sinum Issicum sunt, (ut Thermopylæ inter Oetam & Mare Ægæum) πύλας *portas* absolute vocat Strabo lib. 14, αἱ πύλαι λεγόμεναι ὅριον Κιλίκων τε καὶ Σύρων; Ptolemæus & Plinius *Amani portas*: & Plinius alias ab his *Cilicias portas* juxta Mallum urbem nominat, alio (ut videtur) Tauri brachio, eo excurrente. Male autem, ut à Salmasio notatur, angustias has tam cum illis quæ ad Phaselidem sunt confundit Eustathius, (eæ enim ad Occidentem sitæ sunt ab urbibus vers. 859 nominatis, cum angustias has longe inde ad Orientem juxta mare Cilicium statuat auctor) quam cum illis quas Alexander aperuit, ut liberior exercitui transitus esset, quæ quidem juxta Termessum urbem in mediterraneis fuere, inter Pamphyliam proprie dictam & Pisidiam, teste Strabone lib. 14, qui & Termessum in ipsis faucibus positam ab Alexandro dirutam refert, ut fauces illas aperiret.

V. 866. Καὶ τῷ μὲν] *Issico sinui* seu *Cilicio mari*. Non autem recto ordine flumina nominat quæ in sinum hunc se exonerant, (uti nec Ciliciæ urbes, vers. 875.) primo enim occurrit Cydnus, deinde Pyramus Mallum urbem alluens, & tandem Pinarus juxta Amani portas, ubi Pinara urbs: sed Cydnum in ultimum locum distulit, pluribus dicturus de Tarso urbe celebri, cujus mœnia fluvius is præterlabitur, dulcedine & frigiditate insignis, vide Strab. lib. 14 & Solin. cap. 41, inde vero infamis redditus, quod Alexandrum Magnum immodica frigiditate in vitæ discrimen conjecerit.

V. 869. Ταρσὸν ἐϋκτιμένην, ὅθι δὴ πόλις] *Tarsum* pluribus commemorat, tum ob inclytam loci famam, (nam & præpotentem & populosam urbem fuisse, & philosophiæ & liberalium artium studiis Alexandriam & ipsas Athenas superasse Strabo lib. 14 testatur,) tum ut fabula vulgata de Pegaso ibi lapso lectorem oblectaret. Fabulæ occasionem dedit *Tarsi* nomen: cum enim ταρσὸς Græce *ungulam* aut *alam* notet, hinc Bellero-

 phontem,

phontem, *Pegaso* alato equo vectum, ibi decidisse, & ab *ungula*, ut censet Eustathius, aut potius *ala* ejus delapsa *Tarsi* nomen urbi impositum fabulantur. Alii non de Bellerophonte, sed *Perseo* hæc narrant, quem hujus urbis conditorem statuunt *Solinus* & Antipater in Epigram.

Περσῆα σὺν κλισίῃ, Ταρσὲ Κιλίσσα πόλι.

Tarsum tamen alii à *Sardanapalo* conditam tradunt, cujus rei testimonium in vers. 875 proferetur. Sed quod ad fabulam de *Pegaso*, quo Bellerophontes vectus fingitur, nihil profecto aliud *Pegasi* nomine quam navis qua vectus est intelligendum videtur, ut *Pegasi* nomen formatum sit à πήγνυμι *compingo*, equus vero ænigmatice vocetur, quod perinde à gubernatore ac equus à sessore regatur (unde Seneca,

Tiphyn novam frænare docuisti ratem:)

propter vela vero alis similia, alatus fingatur. Cætera autem quæ hic adduntur, poetæ, pro more suo, temere finxisse videntur.

V. 871. Ἐς Διὸς] Elliptica est phrasis, οἶκον enim subintelligitur, ut cum εἰς ᾅδου dicitur; atque hic ἐς Διὸς, *in cœlum*, *Iovis domicilium*, significat. Ἰσμένη vero, potius quam ἱέμενος, hic legendum non male notat Ceporinus; non enim Bellerophontem, sed Pegasum, in cœlum sublatum produnt, atque in astra relatum, *ungulam* vero aut *alam* ejus hic delapsam, & Bellerophontem ejus tergo dejectum hic errasse. Est autem ἱέμενος *participium verbi medii* ἵεμαι, ab activo inusitato ἵημι pro εἶμι, *eo*.

V. 872. πεδίον τὸ Ἀλήϊον] In campo *Aleio*, sic dicto ἀπὸ τῆς ἄλης, Bellerophontem à *Pegaso* dejectum errasse refert Homerus,

Ἤτοι ὁ κὰπ πεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο,

Ille quidem in campo Aleio solus vagabatur.

Campum illum juxta Tarsum locat Dionysius, ut & Plinius lib. 5. cap. 37, ut Tarsum à *Pegasi* ungula sic dictam inde confirment. Alias quidem campi Aleii Etymologias affert Eustathius, ut ab urbe, nescio qua, Ale Aleius dictus fuerit, vel ab *a* priv. & λήϊον *seges*, quasi frugum minime ferax. Sed merito dubitari potest an ipsum Aleii campi nomen (quamvis Herodotus, *Strabo*, & Plinius ejus meminerint) ab Homero primo fictum non fuerit, (alios enim Aleium campum alibi quam in Cilicia statuere affirmat *Strabo* lib. 14:) quod si ita se habeat, frustra quæritur alia nominis ratio quam quæ cum fabula ipsa inventa est.

V. 873.

V. 873. ἐνδιάασκε] Ion. & poet. pro ἤνδια, Aor. 1. ab ἐνδιάω, *meridior*, seu *sub dio maneo*: nam ἔνδιος *meridianus* deductum videtur ab ἐν & Διός (voce Διὸς pro *aere* posita, vide in vers. 502) quod meridie homines, hyeme præsertim, in aperto aere apricari soleant, mane & vesperi ob frigiditatem in ædibus se continentes.

V. 874. Πολλαὶ δ' ἑξείης] Si quis ordo hic servatur, retrogradus certe est; nam ut Lyrnessum mittam, de qua vix aliquid constat, ab Oriente ad Occidentem tres reliquæ enumerantur; prima enim ad Orientem est Mallus ad Pyramum fluvium, deinde Anchiale, & post hanc Soli, ut ex Strabone & Plinio lib. 5. cap. 27. constat. Tarsus quidem media his interjecta est, sed quia pluribus de ea agere instituerat auctor, seorsim eam memoravit; ut vox ἑξείης ad illam non referenda sit, sed tantum ad reliquas urbes quæ postea nominantur.

V. 875. Λυρνησσός] Cilices quosdam in Troadis parte circa Atramyttenum sinum statuit Homerus, quibus Eetion imperavit. Aliquos igitur ὁμωνυμία ista induxit ut crederent Cilices illos, ipsorum urbibus à Græcis eversis, in regionem hanc profectos, quæ ab ipsis deinceps Cilicia dicta est. Hic etiam urbes Lyrnessum & Theben, Troicis cognomines, eos condidisse aliqui affirmant, ut videre est apud Strabonem lib. 14. quæ Dionysii hic sententia est in Cilicia Lyrnessum nominantis, cui & Curtius consentit lib. 3, de Cilicia enim scribens, *Monstrabantur* (inquit) *urbium sedes Lyrnessi & Thebes.* Alii vero, Strabone teste, in Pamphylia Lyrnessum illam & Theben locant; quam quidem Callisthenis sententiam esse refert ipse Geographus, eamque etiam Plinius amplectitur. De Lyrnesso quidem hac nihil comperti; melioris notæ Geographi ejus non meminerunt, nec quisquam aut suo tempore in Cilicia extitisse affirmat, aut certum aliquem situm ei assignare audet. Dubitari igitur potest an Lyrnessus hæc ficta non fuerit, ad confirmandam conjecturam quod Cilices hi Troicorum ἄποικοι fuerint, quod quidem in ejus rei argumentum arreptum fuisse ex Strabone constat: sic enim ille tam de Ciliciæ hujus incolis quam de Troicis Cilicibus loquutus, Οἱ μὲν ἀποφαίνουσιν ἀρχηγέτας τοὺς ἐν τῇ Τροίᾳ τούτων, καὶ δεικνύουσί τινας τόπους κἀνταῦθα, ὥσπερ ἐν τῇ Παμφυλίᾳ Θήβην καὶ Λυρνησσόν. Malim ego Bocharti conjecturam lib. de Phoen. col. 1. c. 5. de nominis Ciliciæ origine amplecti, quam à Cilicibus Troicis deducere: is sic dictam censet ab Hebræo חלך *challec*, quod est *lapis* (unde & Græcum κάχληξ, *lapillus*, *calculus*) quia aspera & lapidosa est regio magna ex parte, unde

 pars

pars ejus Trachea seu Aspera vocata est, cui primo & præcipue Ciliciæ nomen inditum putat. Quam saxosa ibi sint Tauri juga tum aliis pluribus, tum illo Silii probat, è lib. 13,

Hinc Cilicis Tauri saxosa cacumina viset.

Μαλλός τε καὶ Ἀγχίαλεια] De *Malli* situ satis constat, eam scil. ad Pyrami ostia positam fuisse: *Anchiale* vero, cujus Ptolemæus non meminit, inter Tarsum & Solos à Strabone & Plinio statuitur, exiguo à mari intervallo, unde nomen. Hanc, una cum Tarso, à Sardanapalo rege eodem die conditam fuisse affirmat Aristobulus apud Strabonem, atque ibi monumentum ejus conspici, in quo imago plaudentis, cum hac inscriptione, Σαρδανάπαλος ὁ Ἀνακυνδαράξεω παῖς Ἀγχιάλην καὶ Ταρσὸν ἔδειμεν ἐν ἡμέρῃ μίῃ. Σὺ δ', ὦ ξένε, ἔσθιε, πῖνε, παῖζε, ὡς τ' ἄλλα τούτου οὐκ ἄξια. *Sardanapalus Anacyndaraxis filius Anchialen & Tarsum una die condidit. Tu vero, hospes, ede, bibe, lude: reliqua enim hoc non digna sunt; digitorum* scil. *complosione*, ut Strabo explicat.

Σόλοι τε] Urbs hæc, ab Achæis & Rhodiis condita, teste Strabone, Chrysippi Stoici & Arati Astronomi patria, ultima est ad Occidentem Ciliciæ proprie dictæ, seu πεδιάδος, urbs; inde vero usque ad Pamphyliæ terminos Cilicia Trachea porrigitur. Cum vero Græcorum ibi inter Cilices agentium sermo tandem corrumperetur, hinc effectum ut qui vitiose loquerentur σόλοικοι, quasi *Solis degentes*, & ipsa corrupta loquutio σολοικισμὸς vulgo à Græcis diceretur. In hanc urbem post piraticum bellum quidam ex Piratis à Pompeio deducti sunt, ipsaque urbs exinde Pompeiopolis dicta, teste Strabone: *Solæ Cilicii, nunc Pompeiopolis*, Plin. lib. 5. cap. 27.

V. 876. Αἱ μὲν ἐπ' ἠπείρου] Non hæc ad urbes tantum proximo versu memoratas referenda sunt, eæ enim omnes mari vicinæ sunt; sed ad Ciliciæ urbes in genere, vers. 874; quarum aliæ mediterraneæ sunt, ut Tarsus & Cæsarea, aliæ maritimæ.

V. 877. Τῆς δ' ἔπι, Κομμαγηνῶν ἔδος] Κομμαγηνῶν hic pro Κομμαγηνῶν ponitur, per Epenthesin τοῦ ε metri causa factam. Commagene vero, in qua urbs Samosata, Luciani patria, inter Syriæ partes à Ptolemæo, Strabone, & cæteris Geographis numeratur. Nescio vero qua auctoritate fretus Eustathius eam Cappadociæ partem faciat, cum Amano monte à Cilicia & Cappadocia dirimatur. Hoc quidem eum in errorem duxisse videtur, quod Commagenen & Syriam eodem versu hic nominet Dionysius, unde arbitratur ille Commagenen à Syria prorsus diversam esse. At notat Strabo eam loquendi formam

Homero familiarem esse, ut de toto & partibus interposita copula, quasi de diversis, loquatur: sic Iliad. β.

Οἵτ' Εὔβοιαν ἔχον, καὶ Χαλκίδα τ', Εἰρέτριαν τε,

Qui Eubœam tenuerunt, Chalcidemque, & Eretriam.

cum tamen Chalcis & Eretria Eubœæ urbes sint. Hanc loquendi rationem Dionysium, utpote poetam, imitari nihil prohibet: nisi potius Commagenen non Syriæ absolute sic dictæ, sed *S*yriæ maritimæ opponat, quam secundum litus Syriaci maris ad Casium Ægypti promontorium produci affirmat, cum Commagene mediterranea sit.

Συρίης τε πόληες] De *Syria* nomine jam sat dictum in vers. 772. Illud vero à Græcis huic regioni impositum est, in sacris literis enim *Aram* dicitur, nomine deducto ab *Aram* filio Shem, Gen. 10. 22, & incolas se *Arammæos* vocare testatur *S*trabo lib. 1. Græci vero plerique non tantum Syriam proprie dictam, quæ indigenis Aram dicitur, (quæ Cœlesyriam, cum Palmyrena, Apamena, & aliis regionibus inter has & Amanum montem interjectis complectitur,) verum & Phœnicen comprehendunt, vide vers. 905, & Ptol. lib. 5. cap. 15. Palæstinam etiam sub Phœnice Ptolemæus complectitur; & proinde toti terrarum tractui, qui *S*yriaco mari, Amano monte, Arabia, & Ægypto includitur, Syriæ nomen tribuit. Quibusdam etiam latius sumitur Syriæ nomen, ut non tantum regiones modo dictas, verum & Mesopotamiam, (quæ & ipsa Hebræis ארם נהרים *Aram Naharaim*, quasi *Syria interamnis*, dicitur) Babyloniam, & Aturiam (hoc est Assyriam proprie dictam) comprehendat, cujus pars Adiabene. Sic Plinius, lib. 5. cap. 12, *Syriam quondam terrarum maximam* in partes illas olim divisam fuisse testatur.

V. 878. Θινὸς ἐπὶ στρεπτῆς παρεμήκεες] Syriæ urbes oblongo tractu juxta litus oblique flexum exporrigi affirmat: Syriacum enim mare ab Isso & Amani portis ad Casium promontorium & Ægypti terminos oblique flectitur versus Meridiem, in Occasum etiam vergens, ut hic indicatur; & secundum litoralem ejus oram *S*yria hic dicta extenditur, multo magis in longitudinem patens ab Amano ad Casium prom. quam in latitudinem à Syriaco mari ad Arabiam desertam.

V. 879. Ἐς δύσιν] *In Occasum* hybernum; nonnihil enim ad Occasum, magis vero ad Meridiem vergit is maris flexus, ut modo expositum: nisi intelligatur ipsum Syriacum mare ab Occidentali latere Syriam terminare.

V. 881, Ῥηϊδίως δή κεν τοι] Descripta jam Asia minore, cum

Scythia

Scythia & reliquis regionibus à Boreali Tauri latere sitis, ad reliquarum Asiæ regionum (quas γαίας, *terras*, vocat, quod apud Latinos frequens est, ut apud Martialem,

Terrarum dea gentiumque, Roma)

περιήγησιν jam se accingit. Lectorem vero ad attentionem hic excitat, ne verba ipsius *in ventos abeant*; cum lector attentus & diligens tantum cognitionis inde percipere possit, ut de locorum singulorum situ apud alios perite disserere possit, perinde ac si ipse regiones plurimas peragrasset.

V. 883. Μηδ' ἀνέμοις] Vide in vers. 751.

V. 884. κέλευθον] Descriptionis ordinem & methodum, quam Metaphorice hic *viam* vocat, ut *dicendi via & ratio* Ciceroni dicitur. Dictio vero hæc nomini περιηγήσεως (quod libro huic pro titulo inscribitur) optime congruit, qua, ut voce ipsa innuitur, lectoris animus ita per omnia ducitur, ac si ipse loca singula pedibus obiret.

V. 887. Σχῆμα δέ οἱ] Meridionalem Asiæ partem, quæ jam describenda restat, inter Taurum montem & mare Rubrum interjectam, quam *Asiam extra Taurum* vocat Strabo lib. 11, quadrilateri figuram habere affirmat, sed oblongi, quod mensæ communis formam referat. Hujus longitudo est ab Occidente ad Orientem, qua in maximum terræ spatium exporrigitur; à Nilo scil. & Syriaco mari, Mediterranei parte, ad Gangem fluvium & mare Eoum, seu Indicum ipsi dictum: latitudo à Septentrione ad Meridiem, à Tauro scil. ad Mare Rubrum seu Oceanum Meridianum, qui quidem sinubus subinde in terram excurrentibus Meridionale quadranguli istius latus ἀνωμαλώτερον facit.

V. 888. Πεπταμένον] Pro πεπτασμένον, per *Syncopen*, à πετάω vel πετάζω *expando*.

V. 889. Οἶσθα] Pro οἶδας, à quo per *Paragogen Æolicam* fit οἶδασθα, deinde per *Syncopen* οἶσθα. Mons autem de quo hic loquitur Taurus est, à Cilicia usque ad Indiam exporrectus, licet pluribus nominibus distinctus, vide in vers. 647. Cum autem Taurus varie divaricatus juxta Armeniæ & Mediæ terminos feratur, Borealia ejus brachia ab Antitauro potius quam Tauro proprie dicto proxime prodeuntia, Moschici scil. montes, Paryardes, Chaboras, & alii his conjuncti, pro Septentrionali quadranguli hic descripti latere habendi sunt; alioqui enim Media & Armenia extra ejusdem terminos positæ essent.

V. 891. Κεῖνό τοι] Terminos hujus Asiæ partis, quæ *extra*

Taurum

Taurum dicitur, ſatis evidentes hic ſtatuit ipſe Dionyſius; quibus & nos explicationis gratia aliquid adjecimus in verſ. 887. Quas vero regiones ea Aſiæ pars complectatur, apud Strabonem, lib. 11, videre eſt, ubi de *Aſiæ intra Taurum* gentibus loquutus, mox ſubjungit, Τῶν δὲ ἄλλων τῶν ἐκτὸς τοῦ Ταύρου, τὴν τε Ἰνδικὴν τίθεμεν, καὶ τὴν Ἀριανὴν, μέχρι τῶν ἐθνῶν τῶν καθηκόντων πρός τε τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον, καὶ τὸν Νεῖλον, καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ τὸ Ἰσσικόν: *Inter ceteras vero regiones quæ extra Taurum ſitæ ſunt, Indiam & Arianam ſtatuimus, uſque ad gentes illas quæ ad Perſicum mare, & Arabicum ſinum, & Nilum, & mare Ægyptium, & Iſſicum pertingunt.* Ita *Aſia* hæc *extra Taurum* complectitur quicquid terrarum ab India ad Syriam & Arabiam protenſum eſt, has ipſas includendo. Armeniam tamen & Mediam ab hoc cenſu excludit Geographus, (Niphaten & Parchoatran & his junctas Tauri partes pro termino Boreali habens) quas Dionyſius in cenſum recipit, Tauri brachia ulteriora Septentrionem verſus pro termino habens, ut modo notatum.

V. 894. ὑπὸ πέζαν ἐπ' αὐγάς] ὑπὸ hic valet *ad*, ut apud Homerum Iliad. β'. — ὑπὸ Ἴλιον ἦλθες, — *ad Ilium venit.* Hic igitur lectorem obſervare jubet, quomodo à Syria incipiens, ad ultimum & infimum (unde πέζα hic dicitur) tetragoni modo deſcripti latus Orientem verſus περιήγησιν ſuam perducat. Ultimum autem latus πέζαν vocat, voce à triangulis, quorum unum latus βάσιν (cui vox πέζα fere æquipollet) vocant Geometræ, reliqua vero duo *crura*, ad quadrilaterum tranſlata. Orientale vero potius quam Occidentale latus πέζαν, *pedem* ſeu *baſin*, vocat, quia India quo latus illud pertingit in extrema eſt οἰκουμένης parte; ideoque propter terræ devexitatem, quæ ob ſphæricam ejus figuram contingit, in horizonte rationali deprimitur reſpectu Græciæ & vicinarum regionum, Syria vero & loca vicina elevantur, ut in ſphæra videre eſt.

V. 897. ὑπεὶρ ἁλὸς ἐγγύθεν ἕρπει Ἐς νότον, ἀντολίην τε] Senſus eſt, quod *ultra mare Syriacum, cui propinquum eſt, ſerpit*, ſeu *à mari illo recedit, Ortum & Meridiem verſus*: ὑπὲρ enim hic vel ſignificat *ultra*, vide in verſ. 138, vel diſtantiam qua recedit à mari notat, vide in verſ. 851.

V. 899. Ἣν Κοίλην ἐνέπουσιν] *Cœle*, ſeu *Cava*, *Syria*, ſic dicta quod ſub montibus jaceat, vide in verſ. 414, alias ſtricte & proprie ſumitur, pro regione ea quæ ſub Libano & Antilibano jacet, in qua Damaſcus urbs inſignis, unde & eadem Damaſcene dicitur; alias latius, pro tota regione quæ à Seleucide ad

Arabiam

Arabiam & Ægyptum exporrigitur, teste Strabone lib. 16, Ἅπασα μὲν οὖν ἀπὸ τῆς Σελευκίδος ὡς ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀραβίαν ἀνίχουσα χώρα Κοιλησυρία καλεῖται, ἰδίως δ᾽ ἡ τῷ Λιβάνῳ καὶ τῷ Ἀντιλιβάνῳ ἀφωρισμένη: *Universa igitur regio à Seleucide usque ad Ægyptum & Arabiam pertingens Cœlesyria vocatur, proprie vero quæ Libano & Antilibano terminatur.* Strictiores quidem limites plerisque placuere, quos tamen Ptolemæus nonnihil dilatat; nam non tantum regionem inter Libanum & Antilibanum interjacentem, verum & eam quæ ab Australi Antilibani latere jacet (in qua Ammonitarum regio, Arabiæ Petrææ confinis,) sub Cœlesyriæ nomine comprehendit. Dionysius vero latissimo fere sensu eam sumit, ut Κοίλη, *Cava*, dicatur, non respectu Libani & Antilibani, sed respectu Libani & Casii promontorii in Ægypti confinio, sub quibus humilis jacet.

V. 901. Ἑσπερίη Κασίοιο] Non Casium seu Cassium Syriæ montem juxta Laodiceam & Marathum intelligit, cujus Plinius lib. 5. cap. 22, & alii meminerunt, & à qua Casiotis Syriæ regio Ptolemæo dicta denominationem sortita est; is enim ad Septentrionem respectu Libani situs est, neque inter ipsum & Libanum Cœlesyria proprie dicta, aut cætera loca quæ Cœlesyriæ late sumptæ à Strabone, aut hic à Dionysio, accensentur, sita sunt: sed Casium Ægypti montem juxta Serbonidem paludem, qui ultimus est Cœlesyriæ late sumptæ ad Occasum hybernum terminus, ut Libanus in extrema ejus ora ad Ortum æstivum situs est. Pro Libani quidem parte Casius Syriæ mons à Dionysio haberi videtur, dum Phœnicem (quam pro Syriæ hujus parte maritima habet,) ad Antiochiam usque protendit, vide vers. 917. Ita Syriam totam in duas partes dividit: alteram, quam *Cœlen* hic vocat, inter Libanum & Ægyptum sitam, quæ maxima ex parte maritima est; alteram, quæ supra Libanum ad Ortum & Septentrionem jacet, quæ regiones mediterraneas inter Libanum & Amanum sitas cum ora maritima ad Issicum sinum, & Cappadociam, seu Leucosyriam, comprehendit; ut facile constabit, si quis vers. 970 cum loco hoc contulerit.

V. 904. Οἱ μὲν ἐπ᾽ ἠπείρῳ] In duas partes Cœlesyriam late sumptam dividit, mediterraneam, quæ Syria proprie dicitur, (quæ ipsi Cœlesyriam proprie dictam, cum aliqua regionis illius parte quæ Arabia Petræa dici solet, comprehendit,) cujus incolæ, ipso teste, Σύριοι absolute vocantur; & maritimam, cujus incolæ *Phœnices* appellantur. Ita Phœnices nomen toti maritimæ regioni tribuens, ab Ægypto Antiochiam usque, non

tantum

SYRIÆ cum CILICIA et ÆGYPTI parte Tabula antiqua
ARMENIÆ MINORIS PARS
CAPPADOCIÆ PARS
LYCAO-NIA
Cataonia
CILICIA
Cilicia aspera
Cilicia proprie
PISIDIA
PAMPHYLIA
Issicus Sinus
CYPRUS
Mare Pamphylium
MARIS MEDITERRANEI PARS
ÆGYPTIUM PELAGUS
Syriacum Phœnicium
Mare Sidonium
COMMAGENA
CYRRESTICA
SYRIA
Chalcidice
Apamena
Palmyrena pars
Seleucis
PHŒNICE
CŒLESYRIA
GALILÆA
SAMARIA
IUDÆA
PALÆSTINA
IDUMEA
Saracena
ARABIA PETRÆA
NABATHÆI
Ammonitæ
Moabitæ
Gilead
Arabiæ Desertæ pars
Madianitæ
Scenitæ
SINUS ARABICI PARS
Elanites Sinus
ÆGYPTI
DELTA
HEPTANOMIA
THEBAIDIS PARS
Tarsus
Antiochia
Damascus
Tyrus
Sidon
Berytus
Byblus
Tripolis
Laodicea
Apamia
Emesa
Palmyra
Samosata
Seleucia
Salamis
Citium
Paphos
Amathus
Ioppe
Ascalon
Gaza
Hebron
Bethlehem
Tiberias
Nazareth
Capernaum
Asphaltites lacus
Petra
Bozra
Elana
Pharan
Memphis
Babylon
Heroum
Bubastus
Busiris
Heliopolis
Pelusium
Tanis
Rhinocorura
Casium

tantum Phœnice
Aradum insulan
& Ægyptum sitar
Straboni dictæ p
Sed ab aliis Geog
ta Phœnice παρα
est; sed in Syria
sunt ipsa loca ma
cum Dionysio c
nice comprehen
juxta Ægyptum v
Strabo enim lib.
bani latere *Comma*
leucidem vero in o
tis latere in medi
cen, quam ad Æ
in mediterranea
Commagenes &
giones ipsis vicin
plectantur.

V. 905. Φοίνικ

V. 906. Τῶν
ba ita reddit Her
nem ab Erythræi
illam esse apud au
verba sic intelligi
rum & Aradum in
ris Rubri quibusda
his cognomines Phœ
Φάσι γε οἱ ἐν αὐτοῖς
σους ἀποίκους ἑαυτῶν.
& Solino cap. 26
lam, in quam col
(sic enim habet So
thræo mari ferebantu
sunt, nec satis ma
nuant, Erythræo
his ortos fuisse;
Strabo lib. 1 testat
Οἱ μὲν γὰρ καὶ τοὺς
τῶν ἐν τῷ ὠκεανῷ φ
καὶ ἡ θάλασσα ἐρυθ

ntum Phœnicen proprie dictam, quæ à Carmelo monte ad
radum insulam extenditur, verum & Palæstinam inter hanc
Ægyptum sitam, & Syriam Casiotidem, quæ Seleucidis
raboni dictæ pars est, sub Phœnices nomine complectitur.
d ab aliis Geographis hic dissentit Dionysius: licet enim to-
Phœnice παραλία sit, tota tamen παραλία ista Phœnice non
; sed in Syria ἰδίως appellata, extra Phœnices terminos,
t ipsa loca maritima Arado insula Borealiora: in hoc tamen
n Dionysio consentit Strabo, quod Palæstinam sub Phœ-
e comprehendat, eam τὴν πρὸς Αἰγύπτῳ Φοινίκην *Phœnicen*
ta Ægyptum vocans, & usque ad Rhinocolura producens.
abo enim lib. 16 Syriam in 5 partes dividit: à Boreali Li-
i latere *Commagenen* in mediterraneis versus Euphraten, *Se-*
idem vero in ora maritima; ab Australi vero ejusdem mon-
atere in mediterraneis *Cœlesyriam*, in ora maritima *Phœni-*
, quam ad Ægyptum producit; & ab Australi ejus parte
nediterranea recedentem *Iudæam*. Vbi notandum, eum
mmagenes & Seleucidis nomina laxe sumere, ut alias re-
nes ipsis vicinas, hæc maritimas, illa mediterraneas, com-
tantur.

. 905. Φοίνικες] De nomine dicetur in vers. 906.

. 906. Τῶν δ' ἀνδρῶν γενεῆς οἱ Ἐρυθραῖοι γεγάασι] Hæc ver-
a reddit Hen. Stephanus, ut sensus sit, Phœnicum origi-
ab Erythræi maris accolis deduci. Norat scil. receptam
n esse apud auctores plurimos opinionem, ideo auctoris
a sic intelligi debere arbitratus est. Strabo enim, l. 16, Ty-
& Aradum in Persico sinu nominat, (quæ pro parte ma-
Rubri quibusdam habetur;) & mox subjicit, *earum incolas*
gnomines Phœnicum urbes & insulas pro coloniis suis vendicare,
γε οἱ ἐν αὐταῖς οἰκοῦντες τὰς ὁμωνύμους τῶν Φοινίκων πόλεις καὶ νή-
ἀποίκους ἑαυτῶν. Idem etiam innuitur à Plinio lib. 3. cap. 22,
olino cap. 26, ubi affirmant Tyrios Atlantici maris insu-
, in quam coloniam deduxerunt, *Erythiam*, vel *Erythræam*
enim habet Solinus) *nominasse, quod ipsi Tyrii orti ab Ery-*
o mari ferebantur. Sed auctoris nostri verba ἀμφίβολα plane
, nec satis manifestum est an hoc an contrarium potius in-
at, Erythræos scilicet, hoc est Rubri maris accolas, ab
ortos fuisse; quam etiam quorundam opinionem fuisse
bo lib. 1 testatur, utramque opinionem his verbis recitans,
ὺ γὰρ καὶ τοὺς Φοίνικας καὶ τοὺς Σιδονίους τοὺς καθ' ἡμᾶς ἀποίκους τῶν
τῷ ὠκεανῷ φασι, προστιθέντες καὶ διὰ τί Φοίνικες ἐκαλοῦντο, ὅτι
θάλασσα ἐρυθρά, οἱ δ' ἐκείνους τούτων: *Alii Phœnices & Si-*
donios

donios nostros colonos eorum esse ferunt qui in Oceano habitant, *addentes eos Phœnices* à puniceo colore *vocari*, *quod mare sit rubrum*; *alii illos nostrorum colonos esse volunt*. Sed fingi tantum Sidonios & Phœnices in Persico mari, aut Oceano vicino, Strabo verbis proxime hæc præcedentibus se arbitrari indicat; qua certe in re conjectura eum non fefellit. Quas enim Persici maris insulas hi, quorum sententiam hic citat Strabo, Tyrum & Aradum vocant, Phœniciis cognomines facientes, alii Tylum, & Arachum, vel Araciam, appellant; neque ullos Sidonios quisquam melioris notæ Geographus circa sinum Persicum aut Oceanum Rubrum statuit. *Sidonem* quidem, Phœnices urbem antiquissimam, teste Strabone, à *Sidon*, filio Canaan, filii Cham, nuncupatam, & ab eodem Canaan *Arvadios* (quos Græci *Aradios* vocant) oriundos è Gen. cap. 10, vers. 15 & 18 apparet; ut non possunt coloniæ haberi à mari Rubro deductæ, cum ipsi & alii posteri Canaan Phœnicem & Palæstinam à Sidone ad Gazam statim à diluvio tenuerint, ut ex eodem cap. vers. 19, manifestum est: unde mulier quæ Syrophœnissa dicitur Marc. 7, Canaanitis dicitur Matth. 15. Et quod ad Φοινίκων nomen spectat, (quod in argumentum arripiunt auctores modo citati, ut probent Phœnicum gentem à Rubro mari ortam, quia φοῖνιξ Græcis *ruber* est) potuit illud Canaanitæ isti genti à Græcis imponi à purpuræ tinctura, qua gens illa olim celebrata est, unde purpura *Tyria* & *Sarrana* dici solet, (à Tyro urbe, quæ cum Hebraice sit צור *Tsor*, & Græcis & Latinis nulla sit litera צ æquipollens, quæ valet *ts*, modo Τύρος, modo Σάῤῥα & *Sarra* redditur:) hoc Salmasio placet, not. in Solin. p. 1331. Nec minus probabilis est Vossii conjectura, quod *Idumæam* ab *Edom*, qui & Esau, denominatam Græci *μεταλαβόντες Phœnicen* interpretati sint, quod אדום *Edom* Hebræis, perinde ac φοῖνιξ Græcis, *rubrum* significet. In hoc tamen docto illi viro non assentior, quod Phœnices proprie dictos ab Idumæis ortos opinatur; hi enim ab Edom filio Iacob oriundi, illi è posteris Canaan; sed quod Idumæa Phœnices late sumptæ pars fuerit, ut Phœnicen Strabo lib. 16 ab Orthosia ad Ægyptum protendit, cujus sententiam & hic Dionysius sequitur. Nomen igitur partis hujus Ægypto vicinæ, quam incolæ Edom dixerunt, Græci per interpretationem quandam Φοινίκην reddidisse videntur; deinde nomen quod primo parti huic proprium, toti litorali oræ commune fecisse, (ut Palæstinæ & Iudææ nomina Ptolemæus longe ultra terminos proprios protendit, & inter se confundit,) & specialius quidem de alia parte

te usurpasse quam de ea cui primo imposita est, ut de nomine Assyriæ notatum in vers. 772.

V. 907. Οἱ πρῶτοι νήεσσι] Phœnices mercatura & nautica arte celebres fuisse passim perhibetur: (unde כנענים *Cananæi*, quorum reliquiæ Phœnices, pro *mercatoribus* ponuntur Iobi 40.) Ita *mare navibus adire eos commentos* refert Mela lib. 1. cap. 12. Astronomiæ etiam inventum, ὡς ἐμποριϰὸν ϰαὶ ναυϰληριϰὸν, *ut mercaturæ & nauticæ arti commodum*, Sidoniis tribuit Strabo: cui succinit Plinius, his alia etiam addens, lib. 5. cap. 12, *Ipsa gens Phœnicum in gloria magna literarum inventionis, & syderum, navaliumque & bellicarum artium.* Sed quod ad Astronomiam attinet (neque enim alia de causa literarum inventum iis tribui videtur, quam quod Græci earum usum à Cadmo Phœnice edocti fuerint,) rudimenta tantum quædam intelligenda sunt, ut nomina syderibus quibusdam imposita, & eorum conversiones observatæ ad navigationes nocturnas dirigendas; circulorum enim cœlestium inventionem, & perfectiorem Astronomiam Ægyptiis tribuit Dionysius vers. 236; alii Babyloniis, ut ibi notatum.

V. 909. βαθειῶν πέρι ἔργων] Βαθειῶν vel Metaphorice hic sumitur, & *intellectu difficilem* notat, ut ab Hesychio ἐμβαθεωνὸς pro *sapiente* ponitur, quippe qui *profunda & obscura* rimatur; vel occasum syderum, & depressionem respectu horizontis (post summam elevationem, alternis factam) denotat.

V. 910. Οἵτ' Ἰόπην, ϰαὶ Γάζαν] Hæ Palæstinæ proprie dictæ urbes sunt, quam pro Phœnices parte habet Dionysius. Ea tota in litorali ora posita est Ægypto vicina; ab ea vero Iudæa, cujus metropolis Hierosolyma, in mediterranea versus Asphaltiten lacum (de quo vide Plin. lib. 5. cap. 13 & 14) recedit. Sed Palæstina ab auctoribus plerisque laxius sumitur, & extra terminos proprios ad vicina extenditur. Iudæa etiam modo stricte, modo late sumitur: & *Palæstinam* quidem, seu *Iudæam* late sumptam (ea enim pro synonymis habet) Ptolemæus, lib. 5. cap. 16, ab Ægypto & Arabia ad Carmelum montem protendit, qua à Phœnice dirimitur. Sic nomine Palæstinæ, seu Iudææ late sumptæ, *Palæstinam proprie dictam*, (seu terram Philistim) *Idumæam*, *Iudæam proprie dictam*, (sic vocatam, quod maximam ejus partem tribus *Iuda* occuparet,) *Samariam* (ab urbe primaria appellationem sortitam,) & *Galilæam* (sic dictam à גליל *Galil*, *limes*, quod limitanea sit terræ Israeliticæ regio Phœnicen & Syriam versus,) Ptolemæus comprehendit. Ioppe ubi fabula de Andromeda affingitur,

gitur, ut ſupra notatum. *Gazam* vero ſic dictam cenſet Mela lib. 1. cap. 11, *quod cum Cambyſes armis Ægyptum peteret, huc belli opes & pecuniam intulerat, ærarium enim Perſæ gazam vocant.* Sed fallitur, dum ab hac cauſa Gazam dictam putat, gaza enim pro theſauro, ut notat Martinius, per ג ſcribitur, at hujus urbis nomen per ע, עזה quod *validam* ſeu *munitam* ſignificat; quod nomen jure ei competere ex ipſo Mela conſtat, *munita* (inquit) *admodum Gaza*: quod & Alexander Magnus, Curtio teſte, expertus eſt. Nomen etiam illud urbi huic longe ante Cambyſem natum impoſitum fuiſſe ex ſacris literis conſtat. Cum vero Phœnices ipſi dictæ περιήγησιν, cujus partem Palæſtinam ſtatuit, ab Auſtrali parte Dionyſius ordiatur, urbes has non recto ordine recenſet; primo enim occurrit Gaza, deinde Ioppe.

Ἐλαΐδα τ'] *Elais* hæc obſcurior vicus fuiſſe videtur, quia apud Geographos melioris notæ nulla ejus mentio fit. Ἐλαίαν autem quandam juxta Tyrum & Sidonem ſtatuit Stephanus, quod ex hoc loco ſumpſiſſe videtur. Eleas etiam vicus ab Hegeſippo, & Iſidoro, Orig. lib. 14, cap. 3, in Samaria nominatur, cujus mentio etiam extare videtur Maccab. lib. 1. cap. 9; *Samaria incipiens à vico cui nomen eſt Eleas*, Iſid. Ea quidem Elais Dionyſii eſſe videtur, atque eadem etiam eſſe cum Elæa Stephani.

V. 911. Καὶ Τύρον ὠγυγίην] Ad Phœnicen proprie dictam jam accedit, cujus duæ primariæ urbes Tyrus & Sidon. Tyrus, quidem maxima, & ipſa admodum vetuſta fuit, unde hic ὠγυγίη dicitur; *Sidon* tamen (*Thebarum Bœotiarum parens, & vitri artificio celebris*, teſte *Plinio*) antiquitate ei non cedit, ex Strabonis ſententia: imo Sidonem Tyri parentem eſſe prodit Iuſtinus lib. 18. Ipſa autem Tyrus, in inſula ſita, donec aggere Alexander continenti eam adnecteret, non tantum mercatura & purpuræ tinctura, ut jam notatum, verum & *urbibus ex ſe genitis clara eſt, Lepti, Vtica, Gadibus, & Carthagine Romani imperii olim æmula*, Plin. lib. 5. cap. 19. De Tyri nomine aliquid dictum in verſ. 906: Phœniceas vero urbes non recto ordine hic recenſet Dionyſius; Tyro enim proxima eſt Sidon, deinde Berytus, & poſt hanc Byblus.

V. 913. ἐφ' ὕδασι Βοστρήνοιο] *Boſtreni* fluvii non alibi, quod ſciam, mentio extat. Dubium an Tamyras ſit Strabonis, quem inter Sidonem & Berytum ſtatuit, qui proculdubio is eſt quem Leontem vocat Ptolemæus, ſitus enim omnino convenit, & juxta Tamyran Λεόντων ποταμὸν locat Strabo. Aut igitur hæc omnia

omnia synonyma sunt, aut Bostrenus fluviolus est alius, ab illo Tamyræ seu Leontis latere quod Sidonem spectat.

V. 914. Καὶ Τρίπολιν] Tripolis sic dicta est tam quod è tribus urbibus condita est, Tyro, Sidone, & Arado, teste Strabone lib. 16, quam quod è tribus quasi urbibus constabat, Tyriis illis, Sidoniis, & Aradiis, separatim ibi habitantibus, ut Diodorus lib. 16 testatur.

V. 915. Λαοδίκην θ'] Finita jam Phœnices proprie dictæ descriptione, ad Syriæ proprie dictæ regionem acceditur, quæ *Seleucis* lato sensu à Strabone vocatur; quam & *Tetrapolin* dictam testatur *à 4 urbibus* illustribus, quæ sorores vocatæ, à Seleuco Nicatore ibi conditis, quarum maximam à patris Antiochi nomine *Antiochiam* denominavit, munitissimam à nomine suo *Seleuciam*, tertiam *Apamiam* ab uxore sua Apama, quartam à matre Laodice *Laodiceam*. Hæ singulæ singulas satrapias habuere ab ipsis denominatas; universas tamen sub nomine *Seleucidis* late sumpto comprehendit Geographus, sub nomine *Antiochenæ* Mela lib. 1. cap. 12, partium nomina per Synecdochen toti imponentes.

ἣ κεῖται] Videtur hoc à Dionysio additum, ut Laodiceam hanc, maritimam urbem, ab alia mediterranea distingueret, quæ Laodicea ad Libanum Straboni vocatur.

V. 916. Καὶ Ποσιδήϊα ἔργα] *Posidium* oppidum sic περιφράζει, innuens fortasse à Neptuno conditum fuisse, ut de Ilio fabulantur, vide vers. 817. A Neptuno quidem; qui Græcis Ποσειδῶν, sic dictum fuit, sive quod maritimus esset locus, unde plurima promontoria & loca maritima eodem nomine appellantur; sive quod fanum aliquod ibi conditum esset Neptuno sacrum, unde *Posidium* Bithyniæ promontorium ad Propontidem *Neptuni fanum* vocat Mela.

καὶ ἱερὰ τέμπεα Δάφνης] Periphrasis *Daphnes* vici Antiochiæ vicini, ubi Apollinis & Dianæ fanum, cum luco iisdem sacro, aquis fontanis irriguo teste Strabone lib. 16. unde ἱερὰ τέμπεα hic vocat Dionysius; Græci enim loca irrigua & arboribus opaca, qualia sunt *Tempe* Thessalica, communiter τέμπεα vocare solent.

V. 917. Ἠχ' ἀπ' Ἀντιόχοιο] A nomine Antiochi, qui Seleuci Nicatoris pater fuit, Antiochiæ nomen inditum modo monuimus: quod vero juxta Daphnen Antiochia hæc condita esset, hinc Ἀντιόχεια ἐπὶ Δάφνῃ vulgo vocata est, distinctionis causa, cum plures essent huic cognomines urbes, uti & plures Seleuciæ, Apamiæ, & Laodiceæ, quæ fere om-

nes à Macedonicis Asiæ & Syriæ regibus in variis imperii sui partibus conditæ sunt; quarum celeberrimæ Seleucia ad Tigrin, & Antiochia hæc, regia sedes, & Syriæ metropolis, teste Strabone.

V. 920. Ἀντιόχειο μέσσην διὰ γαῖαν ὁρίζων] Tmesis, pro γαῖαν διορίζων. Sive autem Antiochenam regionem, sive ipsam urbem Antiochiam hic intelligat, utramque Orontes fluvius (ab Oronte satrapa sic vocatus, qui eum ponte junxit, teste Strabone) mediam secat: quod de regione quidem evidens est; de urbe vero ipsa idem affirmat Plinius lib. 5. c. 21, *Antiochia libera Epidaphnes cognominata, Oronte amne dividitur.*

V. 921. Πᾶσα δέ τοι] Ad totam Syriam (sub qua & Phœnice comprehenditur) hoc refertur, non tantum ad Antiochenam, cum ad Arabiam Petræam eandem producat, vers. 923. Non injuria vero Syriæ fertilitatem deprædicat, quippe cujus maxima pars rerum omnium eximie ferax fuit, ut ex Strabone & aliis constat, cum vicina Arabia sterilis & deserta fuerit. Inter cæteras vero arbores nobiles fuere quæ balsamum in Iudææ parte circa Hiericuntem olim protulerunt, vide Strab. lib. 13, & Solin. cap. 38; & quæ styracem circa Casium Seleuciæ montem, Plin. lib. 12. cap. 25.

V. 923. Τῆς δ' ἂν ἴδοις προτέρω] Ad Arabicum sinum usque Syriam protendit; cujus duo sunt μύχατοι πόροι, hoc est *extremi recessus*, quorum alter Ægypto propior *Heroopolites sinus*, ab Heroum urbe ei imposita, vocatur; alter, ad Orientem & Arabiam vergens, *Elanites*, ab Elanis urbe, qui ex Dionysii sententia Syriam ab Arabia disterminat, cum Ptolemæus, lib. 5. cap. 16, & lib. 6. cap. 7, eum inter Arabiam Petræam & Felicem terminum constituat. Ita Syriam ultra constitutos à Ptolemæo terminos Dionysius extendit: & cum plerisque triplex sit Arabia, *Petræa, Deserta*, & *Felix*; *Petræa*, à *Petra* primaria urbe sic vocatæ (quæ & ipsa sic dicta est quod in *petra* condita esset, ut ex Strabone liquet,) partem saltem Occidentalem Syriæ Dionysius accenset, sicut eadem tertia Palæstina Stephano dicitur, Πέτρα πόλις νῦν τῆς τρίτης Παλαιστίνης, *Petra, urbs tertiæ Palæstinæ jam dictæ*; Palæstinam vero Syriæ partem habitam supra ostensum. Strabo etiam lib. 16 Syriam terminari affirmans πρὸς νότον τῇ Εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ καὶ τῇ Αἰγύπτῳ, *Felice Arabia & Ægypto ad Meridiem*, eandem sententiam manifesto amplectitur. Regio nimirum inter Iudæam & Arabicum sinum interjecta partim

ab

ab Arabibus, ex Ismaelitarum genere, qui late diffusi, vide Genes. cap. 25, vers. 18. partim ab Idumæis tenebatur; sed ei aliquando Judæi, aliquando Syri imperarunt ad Elana usque, ut è 2 Reg. cap. 16. vers. 6 constat: hinc fieri potuit ut Syriæ à quibusdam accenseretur, quod Syris pareret. Veruntamen quod plerique ejus incolæ νομαδικῶς degerent, & Arabici generis haberentur (Saracenos enim quosdam ibi statuit Ptolemæus, ut alios in deserta Arabiæ Felicis parte,) hinc plurimi Arabiæ eandem accensent. Ita etiam Mesopotamię partem, in qua urbes Edessa, & Carræ Crassi clade nobiles, quia ab Arabibus Scenitis tenebatur, Arabiæ adjicit Plinius lib. 5. cap. 24. Totam vero Mesopotamiam alii sub Syria late sumpta comprehendunt, ut supra notatum.

V. 925. Ἀῤῥαβίης ἐσχατιῆς] Epitheto hoc innuere videtur se *Arabiam Felicem* intelligere, ad quam usque Syriam producit, consentiente ea in re Strabone, ut modo notatum: vide & vers. 927.

V. 926. ἄχρι Σελανῶν] Lectionem hanc agnoscit Eustathius, & Selanos Arabicam esse gentem affirmat. Sed corruptam esse scripturam illam satis manifestum est, & ἄχρις Ἐλανῶν legendum esse, quia nulli ibi Selani à Geographis nominantur; Ἐλανὰ autem urbs ad illum μύχατον πόρον est cujus hic mentio fit, qui inde Ἐλανίτης dicitur, ut apud Ptolemæum lib. 5. cap. 17, & alios videre est. Hanc lectionem confirmat etiam Prisciani auctoritas, qui locum hunc sic reddit,

Et tangit vergens Orientem versus Elanos.

Ubi Ἐλανῶν eum legisse ex ipsa versione constat; *Elanos* tamen pro gente accepit, cum tamen Ἐλανῶν nomen non à gente deductum sit (nulli enim Elani reperiuntur, nisi urbis illius incolas pro Elanitis Elanos vocarit) sed ab urbe quæ τὰ Ἐλανὰ dicta, quibusdam etiam Αἰλανά: sic Plinius lib. 5. cap. 11, *Inter duo oppida, Ælana, & in nostro mari Gazam.* Hebræis Elath dicitur, 1 Reg. 9. v. 26, & 2 Reg. 16. vers. 6.

V. 927. ὀλβίστων Ἀράβων] Recte hic Eustathius, οἱ ὄλβιστοι Ἄραβες, τουτέστιν οἱ εὐδαίμονες, ut auctor epitheto hoc notet Arabiæ illius incolas quam Græci Εὐδαίμονα vocant, Latini plerique *Felicem*, Plinius lib. 5. cap. 11, & Solinus eum imitatus *Beatam* interpretantur. Arabiæ hujus terminos constituit, ab Oriente sinum Persicum, ab Occidente Arabicum, à Meridie & Ortu brumali Oceanum, quem Rubrum

vocant : & iidem quidem termini Arabiæ Felicis, peninſulæ in modum inter hæc maria exporrectæ, à Ptolemæo ſtatuuntur. Arabiæ autem nomen deductum cenſetur ab ערבה *Arabah*, quod Hebræis *ſolitudinem* ſeu *campeſtrem regionem* notat, & primo quidem Arabiæ deſertæ inditum fuiſſe, poſtea vero ad loca ulteriora protenſum.

V. 929. ἑκάστη] Metri gratia, pro ἑκατέρα, nam de duobus tantum loquitur, ſinu Perſico & Arabico, cum ἑκάστη proprie ad plura referatur.

V. 931. Πέζα δὲ] Auſtrale ſcil. latus, quæ infima pars eſt reſpectu horizontis loci illius ubi Dionyſius verſabatur, ſive is in Græcia, ſive in regione aliqua vicina fuerit: vide in verſ. 138.

V. 934. πολύολβα καὶ ἀγλαὰ φῦλα] Arabum horum, qui Arabiam Felicem dictam incolunt, divitias paſſim celebrant auctores. Plinius lib. 5. cap. 11. Arabiam Felicem παραφράζων, *odoriferam illam, & divitem, & Beatæ cognomine inclytam* vocat. Sic Horatius,

Icci, beatis nunc Arabum invides
Gazis. ---

Sed plura ea de re dicendi occaſio mox dabitur.

V. 936. κηώεσσα θύεις] Vox κηώεσσα proprie ſignificat quod dum inceditur ſuavem reddit odorem, ut ſuffimentis præcipue conveniat, cum à καίω *uro* vox deducta ſit, ἀπὸ τοῦ καίεσθαι τὰ θυμιάματα, teſte Heſychio, licet abuſive pro re quavis ſuaveolente quandoque uſurpetur. Suffimenta vero quævis odorata θύα hic dici videntur, (ſicut eadem θυμιάματα vulgo vocantur, voce à θύω *ſacrifico* deducta) quia aris inſpergi & adoleri ſolita: ſic aromata generaliter θύα dici ex Callimacho notat Heſychius; & Suidæ θυόεις τεθυμιασμένος redditur: eadem tamen vox particulari cuidam odoramento mox ſpecialiter à Dionyſio tribuitur.

ὑπὸ λαρὸν ὄδωδεν] Tmeſis, pro λαρὸν ὑπόδωδεν. Nomen λαρὸς, *gratum & jucundum* ſignificans, à λα particula epiratica (quæ valet λίαν *valde*) & ἀρηρὸς, quod *acceptum & gratum* ſignificat, deduci videtur. Λαρὸς, inter alios ſenſus, προσηνὴς, ἡδὺ, à Suida redditur. Conformia vero ſunt hæc quæ ab auctore hic traduntur, iis quæ refert Plinius de Arabia ab aliis veterum narrari, *Inenarrabilem* ſcil. *quendam halitum ex illa peninſula exiſtere, tot generum auræ ſpirante concentu; Magnique Alexandri claſſibus Arabiam odore primum nunciatam in altum.* Et ipſe Plinius, lib. 12. cap. 17, refert *Sabæos*

cibos coquere ex thuris ligno aut myrrhæ, oppidorum vicorumque non alio quam ex aris fumo atque nidore. Similia habet Artemidorus apud Strabonem lib. 16.

V. 937. Ἢ θύου] Θύον, quod pro quovis odoramento à Dionysio usurpatum est loco modo exposito, hic pro speciali quodam odoramento ponitur, quod à thure & myrrha distinguitur. Θύου, tanquam rei ad suffitus aptæ, meminit Homerus Odyss.

— τῆλόσε δ' ὀδμὴ
Κέδρου τ' εὐκεάτοιο θύου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει
Δαιομένων. —

— *Procul vero odor*
Cedri fißilis & thyi per insulam redolebat,
Quæ incendebantur.

Et hoc de ligno quodam odorato intelligendum recte censet Plinius, lib. 13. cap. 16, quia cum cedro ibi conjungitur. Ipse quidem *citrum*, unde *citreæ mensæ*, maximi apud Romanos pretii (alia enim est huic ὁμώνυμος arbor, quæ *mala citrea*, seu *Medica* profert, teste ipso Plinio capite eodem) Homeri esse θύον vel θύαν arbitratur; quod admitti potest, si citri lignum incensum ullam odoris gratiam habeat. Arborem θύαν, seu θυΐαν, aut θύον describit Theophrastus, hist. plant. lib. 5. cap. 5, quod sit arbor procera, cupresso similis, ligno solido, odorato, instar cedri: hanc ἀγριοκυπάρισσον aliqui interpretantur. Sed quamvis concedatur hanc Homeri θύον esse, incertum tamen est an eadem res ab auctore nostro hic intelligatur; neque enim arborem illam in Arabia nasci certum est, nec cum arborum lignis, sed cum thure & myrrha hic jungitur; ut non prorsus absurda mihi videatur Avieni interpretatio, qui θύον hoc loco *ladanum* reddit, *eo enim ad suffitus Arabes plurimum utebantur*, teste Herodoto, θυμιῶσι δὲ μάλιστα τοῦτο Ἀράβιοι. Fortasse etiam suaveolens illud θυμίαμα apud Sabæos nascens, quod λάρειμνον apud Strabonem scribitur, non aliud est quam quod λάδανον aliis dicitur, Γίνεται δ' ἐν τοῖς Σαβαίοις λάρειμνον εὐωδέστατον θυμίαμα. An λάδανον pro λάρειμνον substituenda sit, quærant eruditi.

ἢ σμύρνης] Hæc Hebræis est מור *mor*, à quo factum nomen Atticum μύῤῥα, & hinc Latinum *myrrha*; quod Iones per πρόσθεσιν τοῦ σ, ut cum σμικρὸς pro μικρὸς ab iisdem dicitur, (secundo etiam ρ in ν mutato) σμύρνα fecerunt. De myrrhifera arbore & myrrhæ generibus, apud Minæos & alias Arabicas gentes provenientibus, legatur Plinius l. 12. c. 15, & 16.

ᵹ εὐόδμου καλάμοιο] Vox κάλαμος, quæ *arundinem* quamvis significat, hic pro specie illa ponitur quam Græci plerique κάλαμον ἀρωματικὸν, ab aromatico odore & sapore, Plinius & Solinus *calamum odoratum* appellant, ut Dionysius hic εὔοδμον aut εὐώδεα. Eum in India nasci plerique affirmant; Theophrastus ad Libanum montem: Plutarchus, & Artemidorus apud Strabonem lib. 16. Dionysio nostro consentiunt, in Arabia provenire affirmantes. In omnibus hisce locis nasci refert Plinius lib. 12. cap. 22, *Calamus odoratus in Arabia nascens, communis Indis atque Syriæ est.* Hic hodie vix notus est, neque enim in has oras afferri solet; Clusius tamen se vidisse affirmat à monacho è Syria allatum: sed quem vulgo Seplasiarii *calamum aromaticum vocant*, non aliud esse quam acori veri radicem Manardus, Mathiolus, & docti plerique medici hodie statuunt. Notas enim non habet calamus aromaticus vulgo dictus quæ calamo aromatico à Dioscoride tribuuntur lib. 1. cap. 18, & à Plinio lib. 12. cap. 22; imo ne ex arundinaceo quidem genere est, ut nomen calami ei congruere non possit, quod arundinem significat, uti & Hebræa vox קנה *canna*, quam etiam pro calamo odorato poni Ezech. 27. vers. 19. docti plerique statuunt. Olim vero calami aromatici vice acorum substitutum fuisse constat, quod Græci recentiores calamum aromaticum acorum exponunt, Κάλαμος ἀρωματικὸς ὁ ἄκορος, Neophytus: vide Salmas. in Solin. p. 1301.

V. 938. πεπαινομένου λιβάνοιο] Quod Latinis dicitur *thus*, voce deducta à θύος aut θύον, (ut *pus* à πύος aut πύον) quod suffimentum suaveolens aris adoleri solitum generaliter significat, sicut idem hodie Italis *incenso*, & Gallis *encense* vocatur, voce generali ad specialem significationem per Synecdochen restricta, hoc Græcis λίβανος dicitur, voce origine Hebraica, Hebræis enim לבנה, *lebona*, dicitur. Nomen illud à לבן, *laban*, quod *album* notat, deducitur, (ut candidus thuris color inde notetur) unde & *Libanus* mons nomen sortitus, à nivium scil. candore; non quod in eo thus cresceret, quod in una tantum Arabiæ Felicis parte provenisse, quam inde Λιβανοφόρον χώραν vocarunt, Plinius lib. 12. cap. 14. & alii veteres magno consensu testantur. Multiplici quidem errore Isidorus *Libanum* montem (quem in Syria esse quis nescit?) in Sabæis statuit, quod ab eo *thus* λίβανον dictum censeret. Epitheto autem πεπαινομένου Dionysius limpidum illud & candidum thus significare videtur, quod Au-

tumno

tumno colligitur sole æstivo excoctum, cum ruffum sit quod vere colligitur, solis calore non maturatum, nec priori comparandum, teste Plinio lib. 12. cap. 14. Quod ad epitheton θεσπεσίοιο attinet, illud impositum esse constat ob thuris in sacris usum, quia aris adoleri solitum.

V. 939. Ἡ κασίης] Cortex hic aromaticus Latinis etiam *Casia* dicitur, eamque describunt Theophrastus lib. 4. (qui cum auctore nostro, cui & alii veteres Græci consentiunt, in Arabia nasci affirmat,) & Plinius lib. 12. cap. 19, qui tamen, cap. 18, *cinamomum & Casiam Arabum non esse* affirmat; quod & hodierna confirmat experientia, neque enim alibi quam in India aut Indicis insulis (præcipue vero in Zeilan) reperitur: quia vero ex India in Arabiam, & inde in alias regiones ferretur, Græci quidam in Arabia nasci opinati sunt. Est vero arboris cortex odoratus, qui, quum decerptus in sole arefit, convolvitur instar fistulæ, (unde veteres fabulati sunt lignum interius putrescens à vermiculis erodi, cortice relicto, vide Plin. loco citato) atque inde Græcis quibusdam Κασία σύριγξ, *casia fistula*, dicitur; quod nomen recentiores ab hac ad catharticum quoddam siliquosum veteribus ignotum transtulerunt. Eadem etiam hodie Italis *canella*, nomine à canna deducto, (quod idem valet quod σύριγξ) communiter appellatur; nam quod hodie vulgo canella & cinamomum vocatur, veram esse veterum casiam multis probat Salmasius in Solino, cui medici non pauci & alii docti consentiunt. Et quod ad casiam jam vulgo dictam, quæ inodora fere est, eam veterum pseudocasiam esse Fuchsius aliique contendunt, cum casiæ veræ notæ ei non conveniant, quam describunt Galenus, & Dioscorides lib. 1. cap. 12, quod colore sit ruffo, gustu dulcis & simul mordax, aromatico & vino simili odore: quæ canellæ conveniunt, nequaquam casiæ vulgo vocatæ. Nomen κασία deductum est ab Hebraico קציעה, *ketsia*, quod eo sensu accipitur Psal. 45. vers. 9: nam cum Græci myrrham, casiam, cinamomum, & alia aromata & odoramenta ex Orientalibus regionibus peterent, nihil mirum si nomina cum rebus ipsis ex Oriente acciperent.

V. 940. Ζεὺς αὐτὸν Διόνυσον] Fabulosam hic causam poetico more reddit, cur Arabia hæc odoramentis & aromatibus, aliisque benignæ naturæ dotibus, adeo abundet, ut Εὐδαίμων dici mereatur; quod scil. Bacchus ibi in lucem editus fuisse dicatur (è Iovis femore, in quo cum aliquandiu

occultatum ferunt) & natali loco hæc munera contulisse. Vulgata scil. fabula est, Iovem ex Semele Bacchum genuisse, eam vero Iovis fulmine arsisse, infantemque imperfectum adhuc ex utero prodeuntem Iovis femori insutum, (unde εἰραφιώτης dicitur vers. 576) donec justum partus tempus impletum esset, unde *bis natus* dicitur: sic Ovidius Metam. lib. 3.

Imperfectus adhuc infans genitricis ab alvo
Eripitur, patrioque tener (si credere dignum est)
Insuitur femori, maternaque tempora complet.

Si ad fabulam hanc explicandam illud Curtii, lib. 4, afferrem, (quod & Mela, lib. 3. cap. 7, & alii tradunt) *Nysam, natalem Bacchi locum*, (quem ipse in India, aliqui vero in Arabia statuunt,) *esse sub radicibus montis quem Meron incolæ vocant, inde Græcos mentiendi sumpsisse licentiam, Iovis femine Liberum patrem esse celatum, quod* μηρὸς *femur sonet*; vereor ne hoc esset tantum ἀδρεσιλογεῖν (ut Strabonis verbo utar) & *fabulam fabula solvere velle*. Bacchum eundem cum Sole esse probant Macrobius Saturn. cap. 18, & Diodorus Siculus in biblioth., sic Ulpianus in Demost. τὸν Διόνυσον καὶ Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον καλοῦσι. Hic *Iovis* filius dictus, hoc est *ætheris*, & hinc Latinis *Liber*, quasi *Iovis liber*, hoc est *filius*, ut Proserpina (quæ Luna est) Κόρη, & Latinis *Libera*, hoc est Iovis, aut Cereris, *filia*. *Ignigena* dicitur Bacchus, quia Sol naturæ igneæ esse videtur: *Iovis femore occultatus*, & *bis natus* fingitur, quia in inferiore ætheris parte, (quæ femori comparatur, quod ex inferioribus humani corporis partibus est) altero scil. hemisphærio, nocte conditus (quo in statu Ἀϊδωνεὺς dicitur, teste Archia in Epigram.

Βάκχος ἐνὶ ζωοῖσιν, ἐνὶ φθιμένοις Ἀϊδωνεύς.)

inde rursus emergit, quasi iterum natus, ut Horatius de Phœbo,

— *aliusque & idem*
Nasceris. —

Eadem plane ratione qua Sol modo Bacchus, modo Aidoneus est, Proserpina, hoc est Luna, modo apud Cererem matrem, hoc est supra terram, modo cum Plutone in inferis, in altero scil. hemisphærio, agere dicitur. Quia vero in Orientali plaga Sol primo apparet, inde dicitur in Nysa (Arabiæ urbe, ut vult Diodorus, vel Indiæ, ut à Curtio, Strabone, & Mela statuitur) educatus fuisse: atque hinc fertur Διόνυσος dictus ἀπὸ τοῦ Διὸς καὶ Νύσης, à *Iove*, cujus filius perhi-

perhibetur, & *Nysa*, ubi educatus fertur. Fingitur etiam Bacchus (uti & Hercules, qui etiam Sol est, vide in verſ. 454) omnia ab Indis uſque & ultimo Oriente victoriis peragraſſe, ut Solis curſus, quo orbem terrarum circuit, denotetur. Tandem hic vini (& aliorum etiam fructuum, ut aliqui ſtatuunt) auctor perhibetur, quod Solis calore uvæ & alii fructus maturentur: ſicut nomine *Oſiridis frugiferi* Sol ab Ægyptiis colebatur, ut ſupra notatum, quem quidem Herodotus & alii Græci Διόνυσον interpretantur. Sic Auſonius in Epigram.

Ogygia me Bacchum vocat,
Oſirin Ægyptius putat.

Cur vero *Nyſam*, qui natalis Bacchi locus habebatur, alii in Arabia, alii in India ſtatuerent, jam explicandum. Nimirum veteres quidam Græci ſenſiſſe videntur Arabiam, quia longe à Græcia ad Orientem recedit, in extremo Oriente ſitam fuiſſe; quos & Ovidius imitatur, lib. 1, apud Nabathæos, Arabiæ gentem, Eurum & Auroram ſtatuens,

Eurus ad Auroram Nabathæaque regna receßit.

Hinc Διόνυσον, hoc eſt Solem, ibi natum fuiſſe fabulati ſunt, uti & Mimnermus in Colchide, qua Orientalior maxima Arabiæ pars, Solis cubile locat;

Αἰήταο πόλιν, τόθι δ' ὠκέος ἠελίοιο
'Ακτῖνες χρυσέῳ κείαται ἐν θαλάμῳ.

Æetæ urbem, ubi velocis Solis
Radii in aureo jacent cubili.

Alii vero, quod Indiam longe ultra Arabiam ad Ortum ſitam agnoſcerent, Bacchum in India ortum tradunt, atque ibi etiam Nyſam conſtituunt. Utramque opinionem miſcuit Dionyſius, Nyſam quidem in India ſtatuens v. 1159, Bacchū tamen in Arabia editum tradens. Alia etiam ratio poteſt reddi cur aliqui in Arabia, aliqui etiam Thebis, Bacchum editum ferunt; quod ſcil. antiquiſſimus eſſet in Arabia Dionyſi ſeu Bacchi cultus: ſic Herodotus de Arabibus, Διόνυσον δὲ θεὸν μοῦνον καὶ τὴν Οὐρανίην ἡγέονται εἶ), ὀνομάζουσι δὲ τὸν μὲν Διόνυσον Οὐροτάλτ, τὴν δὲ Οὐρανίην 'Αλιλάτ: *Bacchum & Vraniam ſolos eſſe deos cenſent, Bacchum vero appellant Vrotalt, Vraniam autem Alilat.* Ubi ut nomine Οὐρανίης Luna, *cæli regina*, ita nomine Διονύσου Sol intelligendus, ex doctorum ſententia. Ab Arabibus ad Phœnices, ab his ad Thebanos ipſorum colonos derivatus videtur hujus dei cultus, quem cum

cum Græciæ Thebani primum inducerent, hinc eum Thebis natum Græci plerique fabulati sunt.

V. 941. Τῷ καὶ γειναμένῳ] Sic de Apolline in Delo nato Theognis, Πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη
Ὀδμῆς ἀμβροσίης. ——

Aromatum autem & rerum odoratarum in Arabia proventum Baccho acceptum referre poterant, quod Solis calorem ea desiderant ut maturentur: quin & ipsius Solis radiis halitus suavis ex iis expirat, ut videre est apud Plinium, lib. 12. cap. 19. Auri etiam abundantia, de qua vers. 951, Baccho tribui potest, quod in terræ visceribus Solis calore percoqui censeatur. Cætera quæ hic habentur, de densis ovium velleribus, & aquis sponte scaturientibus, quasi ad terram rigandam, de suo addit poeta, omnimoda bona in gratiam Bacchi ibi editi Arabiæ huic collata affirmans; quæ & poetico more amplificat Euripides in Bacchis. Sed lepide hæc irridet Plinius lib. 12. cap. 18, maximas Arabum divitias, quas Baccho ibi edito acceptas referunt, ab odoramentorum mercatura comparatas fuisse indicans, quæ cum ad cadaverum conditurum præcipue insumi solerent, hinc festive ludens ille, *Felix appellatur Arabia, falsa & ingrata cognominis, quæ hoc acceptum superis ferat, cum plus ex eo inferis debeat. Beatam illam facit hominum etiam in morte luxuria, quæ diis intellexerat genita adhibens urendis defunctis.*

V. 944. Ὄρνιθες δ' ἑτέρωθεν] Fabulam vulgatam hic innuit, qua ferebatur cinnamomum ab avibus è desertis quibusdam insulis in Arabiam delatum, ut eo nidos extruerent, inde vero plumbatis sagittis ab Arabibus decuti. Ita Plinius lib. 5. cap. 12, *Cinnamomum & casias fabulosa narravit antiquitas, princepsve Herodotus, avium nidis, & privatim phœnicis, in quo situ Liber pater educatus esset, ex inviis rupibus arboribusque decuti.* Ex fabula ea elici potest, ut recte notat Eustathius, ignorasse veteres illos ubi cinnamomum nasceretur, cum ex *insulis non habitatis* (quas & *incognitas* fuisse oportet, alioqui enim homines, non aves solæ, inde petiissent) ab avibus afferri affirmant. Hebræis quidem קנן, *kinnen*, est *nidificare*: fortasse nomen inde ortum aliqui opinati sunt, & inde fabulæ occasio. In Arabia quidem nasci Græci plurimi statuunt; Plinius negat, in Æthiopia (ubi & *Cinnamomiferam regionem* statuunt Ptolemæus & Strabo) nasci affirmans, inde vero in Arabiæ portum Ocilam deferri. Verum ut rarum omnino apud veteres fuit, adeo ut duplo auro re-

pen-

penderetur, ut è Plinio probat Salmasius; ita hodie huc afferri desiit, & nobis prorsus ignoratur, ut Salmasius in Solin. pag. 1305, & alii docti statuunt. Nam quod vulgo *cinnamomum* & *canella* vocatur, è Zeilan insula & aliis Indiæ locis allatum, cinnamomi veterum notas non habet, sed ipsa veterum casia esse videtur. Est enim cortex instar fistulæ convolutus, ut casiam veteres describunt: cinnamomum autem veterum in surculis, non cortice solo, afferebatur; Theophrastus enim ῥάϐδους vocat, Dioscorides ῥαϐδία (qui cinnamomum illud optimum esse statuit quod sit λεπτὸν τοῖς ῥαϐδίοις καὶ λεῖον) Galenus κλωνία, Herodotus κάρφεα: quæ voces inanem corticem (qualis est quem vulgo cinnamomi nomine hodie appellant) notare non possunt, cum *ramulos*, *virgulas*, aut *surculos* significent: & quod lauri surculis cinnamomum adulterari soleret, constat ipsum cinnamomi in surculis afferri solitum. Plinius etiam idem innuit, dum de casia loquens hæc habet, *Corticem abire atque exinaniri*, *contra atque in cinnamo*, *pretium est.* Ubi cinnamum corticem inanem non fuisse instar casiæ, indicatur.

V. 945. φύλλα φέροντες ἀκηρασίων κινναμώμων] Nomen κινάμωμον, seu κιννάμωμον, fit ab Hebraico קנמון, *kinnamon*, quod Cant. 4, & alibi in sacris literis hoc ipsum significat. Græcis autem κιννάμωμον dictum voce composita, quasi κίνναμον ἄμωμον, censet Salmasius. Quod si ita se habeat, epitheton ἀκηρασίων à Dionysio hic additum videri possit, ut Etymologiam istam insinuaret, idem enim valet ἀκηράσιον & ἄμωμον, *sincerum* scil. & *non adulteratum*. Ἀκηράσιον deducitur, vel ab α *priv.* & κὴρ (quod non tantum *fatum* significat, verum & vitium quodvis quo aliquid corruptioni obnoxium redditur) ut valeat *quod ab omni vitio & corruptionis labe immune est*, vel ab α *priv.* & κηρὸς *cera*, ut proprie congruat melli puro, quod nihil ceræ admixtum habet, inde vero ad alia transfertur: & cinnamomo epitheton hoc additur ut sincerum cinnamomum intelligi lector cognoscat, *Cinnamomum* enim *styrace & tenuissimis lauri surculis adulterari solitum* scribit Plinius. Iure tamen dubitari potest an κιννάμωμον composita sit dictio, nam nomen κίνναμον apud Græcos raro occurrit (quibus fortasse vocalem longam ו per α potius quam per ο reddere placuit, terminatione postea addita linguæ propriæ conveniente) & apud Latinos cinnamum & cinnamomum tanquam synonyma mera usurpantur. Sed veram nominis originem Dionysium latuisse verisimile est, cumque

que à Græco nomine ἄμωμος tam ἄμωμον herbam quam κιννάμωμον deduci arbitratum, utrumque hic confundere; quod & ab Hesychio fieri à Salmasio notatur, dum κιννάμωμον βοτάνην εὐωδεστάτην, *herbam suavissimi odoris* interpretatur. Folia quidem cinnamomi nullo in usu fuerunt: cum igitur folia cinnamomi ab avibus in Arabiam delata hic tradat auctor, quod Herodotus de surculis affirmat, eum credidisse verisimile est amomi folia, unguentis suaveolentibus misceri solita, ex frutice fuisse cujus surculos cinnamomum vocarunt.

V. 946. νεβρίδα] Vide in vers. 703.

V. 947. Κισσῷ δ'] Vide in vers. 573. Baccho autem, ut vini auctori, risum & hilaritatem tribuit vers. 949, quippe quæ vino poto excitari solent; & talem hic ejus habitum & gestum describit, qualis partim Bacchantibus partim ebriis convenit. Bacchantes quidem hedera se coronasse, & thyrsos, hoc est hastas hedera (ut Baccho sacra) involutas gestasse vulgo notum. Sidonius Apollin. Carm. 5,

— rotat enthea thyrsum
Bassaris, & maculis Erythrææ nebridis horret.

V. 948. Ἀκρεοχάλιξ] Eustathio ἀκρεοχάλιξ est ἄκρως κεχαλασμένος, *summe relaxatus*, vel per Syncopen quasi ἀκρατοχάλιξ, *mero relaxatus*, ὁ τῷ ἀκράτῳ χαλασθεὶς τῶ φρενῶν. Sed cum vocem χάλιξ *vinum* significare Grammatici testentur, inde ἀκρεοχάλιξ dici posse videtur *qui perpotat vinum infundens ad summum usque poculi marginem.*

V. 951. Οὔρεα δὲ χρυσῷ] Aurum in Arabia & è terra effodi, & flumina ejus ramenta deferre refert Artemidorus apud Strabonem, lib. 16, qui & de aurea Arabum, Sabæorum præcipue & Gerrhæorum, supellectile, & cæteris divitiis mira refert, sed vix credibilia. Sabæorum etiam regionem non tantum thuris, verum & auri feracem esse, non modo Plinius (qui eorum bona sic enumerat, lib. 6. cap. 28, *Sabæos ditissimos sylvarum fertilitate odorifera, auri metallis, agrorum riguis, mellis ceræque proventu*) verum & sacræ literæ indicant, ut Esaiæ cap. 60. vers. 6.

ποταμοὶ δ'] Ita refert Artemidorus apud Strabonem, ἐν ταῖς ποταμίαις, *in locis fluminibus irriguis*, qualia multa ab illo describuntur, thus, myrrham, & aromata nasci.

V. 954. Ἀλλ' ἤτοι πρῶτοι μὲν] Quanquam à Syria (sub qua Arabiæ Petrææ partem comprehendit) ad Arabiam Felicem, ei circa Elana contiguam, mox transierit, nulla habita Arabiæ desertæ mentione; hic tamen, ubi ad gentium enumerationem

rationem acceditur, Arabiæ Petrææ & desertæ etiam populos commemorat, Nabathæos, Chablasios, & Agræos, & Arabiæ initium à monte Libano facit, prope quem Syriæ contermina est Arabia deserta, inter ipsam & Arabiam Felicem interjecta.

ὑπὲρ κλιτυῶ Λιβάνοιο] Ὑπὲρ pro *ultra* hic sumendum est, ut intelligatur Nabathæos ultra Libanum ad Austrum habitare, nonnihil etiam Ortum versus vergentes.

V. 955. Ναβαταῖοι] Hi à *Nebaioth* Ismaelis filio, de quo vide Genes. cap. 25, originem traxerunt, ut à *Kedar Cedræi*, quos his vicinos statuit Plinius; & ipsa Nabathæorum regio *Nebaioth* dicitur Esaiæ cap. 60. Eos quidem in Arabia Petræa, quæ sinui Arabico vicina, plerique statuunt, nam ipsam Petram Nabathæorum urbem vocant Strabo lib. 16, & Plinius lib. 6. cap. 28; potuere tamen eorum termini à Petra propius Libanum extendi, quod hic innuere videtur Dionysius, ad ultimos scil. versus Septentrionem Arabiæ Petrææ terminos, à Libano non longe dissitos. Eos divites hic vocat auctor, respectu scil. Chablasiorum & Agræorum, quos proxime memorat, qui Arabiam desertam incoluerunt, cum satis culta & fertilis fuerit Petræa, quam Nabathæi tenuerunt. Veruntamen & ipsam Petræam sub desertæ nomine comprehendit Eratosthenes apud Strabonem, qui Arabiam universam in duas partes dividit; προσάρκτιον καὶ ἐρήμην, *Septentrionalem & desertam*, quam tenuere Nabathæi, Chaulotæi, & Agræi; & Εὐδαίμονα, *Felicem*, quam tenuere (præter quosdam è Scenitis passim per loca inculta vagantibus) quatuor præcipuæ gentes, in Australi ejus parte adversus Æthiopiam sitæ, Minæi, Sabæi, Catabanes, & Chatromotitæ: atque hujus quidem vestigiis in gentibus enumerandis Dionysius hic insistit. Sed ut Arabiæ Felicis deserta memorat Ptolemæus, ita in Arabia Deserta Eratostheni vocata quædam felicia loca fuisse nihil prohibet. Pecoris quidem in Nabathæa regione abundantia ut ab auctore notatur, ita innuitur Esaiæ 60, 7.

V. 956. Ἄγχι δὲ Χαβλάσιοί τε καὶ Ἀγρέες] Hæ duæ gentes Arabiæ desertæ partem tenuerunt, ut ex Eratosthene modo indicavimus. Dionysius vero poetico more terminationes & literas quasdam mutasse videtur; qui enim hic Χαβλάσιοι καὶ Ἀγρέες, Eratostheni & aliis Χαυλοταῖοι, voce metro minime idonea, καὶ Ἀγραῖοι nominantur. *Chaulotæi* seu Chaulatæi terræ *Chavilah* seu *Havilah* in sacris literis dictæ incolæ fuerunt;

fuerunt; (à *Chavilah* filio Cush, nepote Cham, de quo Gen. 10. cap. 7, denominatæ) literam vero *vau*, quam per *υ* alii reddiderunt, Dionysius per *β* expressit, (ut in nomine *David*, quod Græci Δαβὶδ scribunt, & aliis fit,) quod probabile est Græcos veteres instar *v* consonantis enuntiasse, ut à Græciæ ipsius incolis hodie fieri solet. *Agræi* iidem esse videntur qui *Agareni* seu *Hagareni* in Sacro Codice nominantur; *Ismaelitæ* enim ab *Ismaele* filio Hagar oriundi maximam Arabiæ Desertæ & Petrææ partem tenuerunt, *à Chavilah* Babyloniæ propinqua *ad Ægypti confinia*, Gen. 25. 18.

εἰς ἐπὶ γαῖαν Χατραμὶς ἐνναίει] Ad Arabiam Felicem jam acceditur: hæc autem verba ita accipienda ut illud Virgilii,

Proximus huic, longo sed proximus intervallo:

hæc enim gens, cum reliquis tribus quæ vers. 959 nominantur, τὰ ἔσχατα πρὸς νότον, teste Eratosthene apud Strabonem, *extremas ad Meridiem Arabiæ Felicis partes* tenuerunt, ut maxima Arabiæ Felicis pars inter gentem hanc & illas modo memoratas interposita fuerit, quod è Ptolemæi descriptione etiam constat. Sed ignobiles fuere reliquæ Arabiæ, quamvis *Felicis* vocatæ, gentes (quanquam numerosas fuisse Dionysius hic indicet vers. 961.) Magnam quidem ejus partem tenuere *Scenitæ*, sic dicti quod in tentoriis νομαδικῶς viverent; qui *Saraceni* postea appellati, teste Ammiano lib. 23. non à *Sara* sic vocati, (quasi à libera, non serva, se ortos jactent, ut quidam prodidere) sed à *sarak*, quod Arabice *vagum* & λῃστρικὸν notat, ut à Fullero & aliis doctis observatum, in quorum regione Madiama à Ptolemæo statuitur, quæ & olim Madianitarum caput fuisse videtur, & hodierna Medina esse, ubi Mahometis sepulcrum visitur. Quatuor vero gentes hic memoratæ thure, myrrha, aliisque odoramentis apud ipsas nascentibus celeberrimæ fuere; è quibus Chatramitæ quidem, ex Strabonis sententia auctoris nostri methodo congruente, propius Arabiam desertam positi fuere quam reliquæ tres gentes, quamvis & ipsi longe dissiti fuerint. Sed de situ harum gentium, ut & nominibus, mox agetur. Notandum interim vocem ἐνναίει passive hic usurpari pro *incolitur*: quod quamvis Salmasius non ferat, qui legendum censet Χατραμιῶς ἠδὲ Μάλιοι, Prisciani auctoritate fretus, qui locum sic vertit,

Chatramis atque Macæ contra sunt Persidis æquor;

nulla tamen necessitas cogit receptam lectionem solicitare, cum passive, eodem plane modo, voce simplice ναίω utatur Ho-

Homerus (quem imitari solet auctor) Iliad. β.

Νήσων αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς, ——

Insularum quæ habitantur ultra mare.

& notum sit Dionysii interpretes non pauca de suo interserere.

V. 959. Μιννᾶοί τε, Σάβαι τε, καὶ ἀγχίγυοι Κλεταβηνοὶ] Varie apud varios scriptores concipiuntur harum gentium nomina: qui enim hic Μινναῖοι, quibusdam Μειναῖοι· qui hic Σάβαι, aliis Σαβαῖοι· qui hic Κλεταβηνοὶ, aliis Καταβανοὶ, Κιτιβαινοὶ, & Καταβανεῖς vocantur: & fortasse hic Καταβηνοὶ scribendum, cum Καταβανεῖς ab Eratosthene nuncupentur, quem in his gentibus enumerandis Dionysius imitatur. Quos etiam Chatramitas vocari innuit Dionysius, dum regio ipsa Χατραμὶς ab eo nuncupatur, aliis Χατραμιτῖται & Χατραμῶται & Χατραμωτῖται nominantur. De situ vero harum gentium longe majus dissidium, cum Græcis & Romanis parum cognitæ fuerint hæ regiones, ut ex Strabone & aliis constat. Plinius quidem sibi & aliis pugnantia de Arabicarum gentium situ scribit, Solinus ἀποπώτατα, neque omnium ea de re sententias conciliare possibile est; tentabimus tamen Græcorum Geographorum opiniones, qui Latinis ea ex parte saniores extitere, cum auctoris nostri sententia, quantum fieri potest, concordes reddere. Eratosthenes (ex quo auctor noster pleraque sua excerpere solet) *Minaos*, teste Strabone, *in Arabiæ parte statuit ad Rubrum mare sita, post hos Sabæos, deinde Catabanenses ad fauces Arabici sinus, ultimos vero ad Orientem Chatramotitas.* Ita ab Occidente ad Orientem gentes has enumerando pergere videtur, nam Minæi & Sabæi ex his maxime ad Occidentem vergunt, ex Ptolemæi & aliorum sententia. Sed qui fieri potest ut Minæi, & post hos Sabæi, ad oram Maris Rubri siti sint, & tamen Catabanenses ad ipsas fauces Arabici sinus positi sint, ubi Rubri maris initium est, si eo nomine non nisi Oceanus Meridianus intelligendus sit, quem solum eo nomine notare solet Dionysius? Videri possit Eratosthenes nomine Rubri maris non Oceanum tantum Arabiam alluentem, verum & sinum Arabicum comprehendere, juxta quem Minæorum & Sabæorum sedes. At hoc à Dionysio certe non fit; quanquam enim hic Minnæos, Sabæos, & Catabenos ad Arabiæ latus Mare Rubrum spectans statuat, ipse tamen Mare Rubrum, à Meridie Arabiam alluens, à sinu Arabico, Occidentali ejus termino, distinguit vers. 930 & 931, ut πλῆθον Ἐρυθραίης θαλάσσης

σιν non ſtricte hic ſumendum videatur de ipſa Rubri maris ora, ſed laxius de ulteriore Arabiæ parte, quæ Mare Rubrum ſpectat, nec longe ab eo remota eſt, cum ab Oceano illo longe diſtet magna Arabiæ Felicis pars à Scenitis & aliis gentibus occupata, atque aliquanto etiam longius ab Oceano illo Chatramitas, propius Perſicum ſinum, ſtatuat Dionyſius. Ut vero conſtet quæ ex his gentibus Oceani Rubri accolæ ſint, quanto vero intervallo reliquæ diſtent, quærendum ubi habendus ſit Oceani finis & Arabici ſinus principium. Nimirum ubi fauces ſunt ſeu anguſtiæ maximæ: Ita Marcianus Heracleota, Μετὰ τὰ στενὰ τοῦ Ἀραβίου κόλπου ἐκδέχεται ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα, *Poſt Arabici ſinus fauces excipit Rubrum mare.* Atque illi quidem Oceani parti à faucibus iſtis ad Syagrum promontorium Rubri maris nomen proprium facit Ptolemæus, lib. 6. cap. 7. Quod ultra Syagrum eſt non Rubrum mare, ſed mare à Perſico ſinu effuſum vocat. Arabici ſinus fauces, ſinum ipſum ab Oceano diſterminantes, ſunt juxta Diren Troglodyticæ promontor., Plin. lib. 6. cap. 29, cui adverſa eſt Ocelis Arabiæ emporium; hinc non longe Minæi ad Septentrionem ſiti, ut ad Arabiæ latus Mare Rubrum ſpectans (hoc eſt, Oceanum, quem ea parte Azanium vocat Plinius) ſitum eorum vergere recte dici poſſit. Sabæos prope ipſas Arabici ſinus fauces ſitos, ex Arriani & aliorum ſententia, manifeſtum eſt Maris Azanii (quod *Rubrum* peculiariter vocatum eſt) accolas fuiſſe; eorumque fines aliqui longiſſimo tractu protendunt, ſecundum Maris Rubri ſeu Azanii oram: Pars enim eorum Atramitæ, ex Plinii ſententia lib. 6. cap. 28, qui & alias gentes vicinas iiſdem adjicit, Thuriferam regionem intra eorum terminos ſtatuens, quam Ptolemæus ſub Cattabanis locat, Κατταβανοὶ μέχρι τῶν Ἀσαβῶν ὀρῶν, ὑφ᾽ οὓς ἡ Λιβανοφόρος; *Cattabani uſque ad Aſabos montes; ſub quibus eſt Thurifera regio:* cui etiam Eratoſthenes & alii plerique in hoc conſentiunt, thuriferam regionem apud Catabanos ſtatuentes. Sed omnes fere Arabes Oceani accolas, quanquam particularibus appellationibus inter ſe diſtinctos, ſub communi tamen Sabæorum nomine Plinius comprehendere videtur; *Sabæi* (inquit) *Arabum propter thura clariſſimi, ad utraque maria porrectis gentibus.* Sic quamvis Sabæa ſtricte & proprie ſumpta, in qua Sabe regia, prope Arabici ſinus fauces ſita fuerit; eadem tamen late ſumpta totam Oceani oram uſque ad Sachaliten ſinum, ubi Thurifera regio, complexa eſt: unde Thurife-

ram

tam regionem apud Sabæos (ut Myrrhiferam tam apud eosdem Sabæos quam Chatramitas & Minæos) non modo Plinius statuit, verum & alii Latini: sic Virgilius Georg. lib. 2.

—— *solis est thurea virga Sabæis.*

Si quis tamen censuerit hos in eo deceptos fuisse, quod in Sabæa thus nasci putarent, ideo quod à mercatoribus inde peteretur, quanquam eo ab aliis locis antea allatum, & eosdem, per ignorantiam locorum istorum, vicinas gentes cum Sabæis confudisse; cum eo non contendam. Ex Esaiæ quidem cap.60. constat è *Sabæa* (quæ in Sacris literis *Sheba* dicitur, nomine à Sheba è posteris Chus, Gen. 10. 7. vel à *Sheba* filio Ioctan deducto, Gen. cap. 10. vers. 28.) thus exportari solitum, sive ibi natum, sive aliunde antea advectum. Quod ad Catabanorum sedem spectat, eos Eratosthenes statuit περὶ τὰ στενὰ καὶ διάβασιν Ἀραβίου κόλπου, *ad fauces & trajectum Arabici sinus*: contra Ptolemæus prope Persicum sinum, Dionysius Sabæis propinquos facit; ut Solinum mittam, qui eos in Arabia deserta absurde locat. Discrepantes ea in re Eratosthenis & Ptolemæi sententias conciliare impossibile, veram gentis sedem eruere haud facile est; facillime tamen cum utravis sententia conciliari possunt Dionysii verba. Sabæa enim stricte sumpta vicina fuit faucibus Arabici sinus, ubi Catabanos statuit Eratosthenes; eadem vero late sumpta, secundum Plinii & aliorum sententiam, usque ad Thuriferam regionem pertingit, juxta quam Catabani à Ptolemæo locantur. Sed quod ad veram Catabanorum sedem, Salmasium & Bochartum, magnos viros, ad Eratosthenis sententiam accedere video; quæ & auctoris nostri verbis optime congruit, & Plinii auctoritate stabiliri videtur, qui Catabanos Gebanitis conjungit, lib.6.cap.28, cum idem Gebanitas ad Arabici sinus fauces statuat, *Ocelin*, seu Ocilam, *Gebanitarum emporium* vocans. A Ptolemæo vero Catabani ultra Sachaliten sinum statui videntur, quod Thurifera regio ibi sita fuerit, & à Catabanis thus afferri plurimi veterum testentur; quod tamen aliunde, (ab Adramitis scil. ex Plinii sententia, aut à Sachalitis) ad ipsos antea advehi potuit, ut de Sabæis modo notatum. Plinium quidem consentaneum est Catabanos & Gebanitas, uti & Atramitas, pro parte Sabæorum habere, quos variis gentium particularium nominibus ad utrumque mare exporrigi affirmat. Eosdem fuisse Catabanos & Gebanitas, eosque Catabanos à Syris mercatoribus, quasi *scribas*, vocatos, à כתב *catab*, quod est *scribere*, Gebanitas vero à גבא *gaba*, quod est *tributum exigere*, probabiliter

liter statuit Bochartus, quod vectigalia pro thure exportato ipsis penderentur, teste Plinio lib. 12. cap. 14: *Evehi thus non potest nisi per Gebanitas; itaque & horum regi penditur vectigal: sunt & quæ sacerdotibus dantur portiones scribisque regum certæ.* Chatramotas seu Chatramotitas (sic enim plerique vocant) ab Hebraico חצרמות *Hatsermoth*, quod Arabice effertur Hadramauth seu Chadramoth, & *mortis atrium* significat (quod pestilens ibi aer sit, uti de locis ubi thus nascitur testatur Arrianus, ἐπίνοσοι δεινῶς οἱ τόποι καὶ θανατώδεις, quodque lethiferis serpentibus loca ea infesta sint, teste Diodoro lib. 3.) deducit Bochartus, Geog. lib. 2. cap. 16. *Hatsermaveth*, seu *Hatsermoth*, inter filios *Ioctan* numeratur, Gen. cap. 10. vers. 26; quo innuitur, *Chatramotas* hos ab uno ex posteris Ioctan ortos: quanquam *Hatsermoth* regionis, non hominis nomen esse videatur; neque enim hominum semper particularium, sed aliquando gentium nomina, ut Iebusæi, Amorræi, &c. in genealogiis illis filiorum loco recitantur. Terram autem Hadramauth à mediterraneis versus Arabicum sinum recedentibus, ubi Chatramitas statuit Dionysius, (uti & Ptolemæus & alii Chatramotitas in mediterraneis locant) usque ad Oceani oram, ubi Atramitæ à Ptolemæo locantur, ab Arabe geographo protendi affirmat Bochartus; unde *Atramitas* & *Chatramotas* eandem esse gentem affirmat late protensam, sed literam ח ab aliis prorsus omitti, ab aliis per χ reddi, quod & in aliis vocibus fit.

V. 961. Ἄλλα δέ τοι καὶ πλεῖστα] Reliquarum Arabicarum gentium, quæ his minus celebres fuere, nomina videre licet apud Ptol. lib. 5. cap. 19, & lib. 6. cap. 7, & Plin. lib. 6. cap. 28.

V. 962. Τῆς δὲ πρὸς ἀντιπεραίαν] E regione Arabiæ jam descriptæ, ab altero (hoc est Occidentali) Arabici sinus latere, inter sinum ipsum & Nilum fluvium, qui Dionysio Africæ & Europæ terminus habetur, unde Troglodyticam regionem Arabiæ hic accenset.

V. 963. οὖδας Ἐρεμβῶν] *Troglodytarum regio*, quos Homerico more *Erembos* nominat, (vide in vers. 180.) & epitheto addito ὀρεσκῴους etiam vocat, ab ὄρος *mons*, & κέω inusitat. unde κεῖμαι *jaceo*, quod cavernas terræ ob aeris æstum pro domibus haberent, (unde tam Τρωγλοδυτῶν quam Ἐρεμβῶν appellatio deducta) ferarum instar, quæ & inde ὀρέσκῳοι ab Homero vocantur. Troglodytas autem alii Arabibus, alii Æthiopibus, ob viciniam, accensent, alii ab utrisque distinguunt;

ut apud Strabonem (qui lib. 7° τρωγλοδύτας Ἄραβας vocat, libro vero 17° Æthioppibus eos accenset) & alios videre est: uti & Hebræum nomen כּוּשׁ *Cush*, à *Cush* Chami filio deductum, Gen. 10. 7. Arabum parti cum Æthiopibus commune esse docti statuunt.

V. 965. ἐπιδευέες] Ab ἐπί, & δεύομαι, per *Epenthesin poeticam* pro δέομαι, *indigeo.*

V. 968. ἀβροβίων Ἀράβων] Ita Sabæos, Arabiæ Felicis gentem, *molles* vocat Virgilius, Georg. lib. 1.

— *molles sua thura Sabæi.*

V. 969. δαίμων] Δαίμονες plerunque pro *diis inferioribus* ponuntur, quos & ἥρωας vocant; unde apud Aristoph. θεοὶ καὶ δαίμονες quasi diversa ponuntur: hic vero δαίμων pro summo deo ponitur, qui providentia sua res humanas gubernat.

V. 970. ὑπὲρ Λιβάνοιο πρὸς αὐγάς] Ὑπὲρ hic, quamvis Genitivo junctum, ab ipso Hen. Stephano redditur *ultra*: quod si admittatur, versu hoc & proximo de Palmyrene tantum agitur, ubi alterius Syriæ principium, & proximis regiunculis, quæ à Libano ad ortum jacent Babyloniæ & Mesopotamiæ confines, & proinde ultra Libanum respectu Græciæ, quæ longe inde ad Occidentem sita. Versu vero 973 indicatur quanto spatio reliquus Syriæ istius tractus inde ad Septentrionem protendatur, scil. usque ad Sinopen in Ponti Euxini litore sitam.

V. 971. Τῆς ἑτέρης Συρίης] *Alteram* hanc *Syriam Cœlesyriæ* opponit, totam Syriam in duas partes dividens; *Cœlesyriam* ipsi dictam, ad Occasum brumalem à Libano sitam, vide vers. 901, & *alteram*, de qua hic loquitur, cujus prima pars extra Taurum jacens ad Ortum æstivum à Libano sita est, Mesopotamiæ contermina, (ad quam referenda verba illa ὑπὲρ Λιβάνοιο πρὸς αὐγάς,) reliqua vero in Septentrionem ad Pontum usque exporrigitur. Ita altera hæc Syria, de qua hic sermo, *Syriæ extra Taurum mediterraneam partem*, (in qua Hierapolis, Atargatis seu Syriæ deæ sacris clara, & Samosata Luciani patria) à Palmyrene ad Amanum montem complectitur, (totam enim fere maritimam oram sub Phœnices nomine Dionysius comprehendere videtur, vide vers. 905.) & *Cappadociam utramque*; *magnam* scil. seu proprie dictam, quæ & *Cappadocia ad Taurum* vocata est, & alteram, quæ *Cappadocia ad Pontum* Straboni & aliis nominatur.

V. 974. Καππαδόκαι] Cappadociæ magnæ, seu proprie dictæ, incolas præcipue hic intelligit Dionysius; cum eos ab

Assyriis ipsi vocatis distinguat, quorum regio pars Cappadociæ quam ad Pontum vocant ab aliis habetur, & *strictius Leucosyria* dicta est, cum Leucosyriæ nomen late sumptum Cappadociæ universæ commune fuerit. Ita Cappadoces in medio statuit hujus Syriæ à Libano ad Pontum patentis, quippe qui inter *Syros* τῶν ἐκτὸς Ταύρου & *Assyrios* hic vocatos siti sunt. Cappadociæ hujus urbes olim celebres fuere Comana Cappadociæ, (cui alia cognominis Pontica cognominata) Mazaca, postea Cæsarea vocata, & Tyana, Apollonii magi celeberrimi patria. De nomine Cappadociæ, uti & Assyriæ, jam sat dictum in vers. 772. Adagio vero isto, Τρία κάππα κάκιστα *Tria Cappa pessima*, Cappadocum, Cretum, & Cilicum mores notantur.

V. 975. Ἀσσύριοι] *Leucosyri* stricte, vide in vers. 772.

V. 977. Εὐφρήταο] Fluvius hic (quem ἀπειρέσιον merito vocat Dionysius, uti & *fluvius magnus*, & *fluvius* κατ' ἐξοχὴν in Sacro codice quandoque vocatur,) Hebræis Pherath dicitur, à פרה *fructuosus fuit*, ut ab Isidoro innuitur, *à frugibus vel ubertate nomen accepit*, quod scil. Mesopotamiam inundatione fertilem reddat, uti à Plinio, & Solino cap. 40, indicatur. A nomine isto, addita syllaba εὐ, nomen Εὐφράτης seu Εὐφρήτης à Græcis formatum est. Integer ejus cursus à Plinio lib. 5. cap. 24, & Strabone lib. 11. describitur.

V. 978. ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο] A Tauri Septentrionali brachio in Armenia majore, teste Strabone, quem *Capoten* ibi ab indigenis dici tradunt Plinius & Solinus. Straboni quidem *Abus* dicitur, qui & Araxen ex eodem monte oriri affirmat; qua in re ei cum Plinio convenit, *Araxes eodem monte quo Euphrates oritur*, lib. 5. cap. 9. Is vero Paryardis pars esse videtur, qui & ipse Tauri brachium habetur in Septentrionem excurrens.

V. 979. Μακρὸς ἐπὶ νότον εἶσι] Triplicis hujus fluvii flexus Plinius & Strabo meminerunt, quorum primum hic omittit Dionysius. Primo quidem per Armeniam majorem ad occasum fertur, Pyxirates ibi nominatus, si Plinio fides; deinde ad Meridiem flexus, ut hic indicatur, Armeniam majorem à minore dirimit, & *postquam Taurum perrupit*, *Euphrates tum demum nominatus*, Syriam à Mesopotamia disterminat; deinde, relicta Syria, circa Thapsacum ad Orientem flectitur Babylonem versus, *flexu cursui solari contrario*, ut à Dionysio hic indicatur, cum sol diurno suo motu ab Oriente in Occidentem feratur. Mediam autem Babylonem permeare, cum auctore,

refert

refert Plinius, lib. 5. cap. 26; uti & Solinus, qui *Babylonem dividere* affirmat.

V. 981. Περσίδος εἰς ἁλὸς οἶδμα] Cum auctore nostro consentit Strabo, qui de flexu Euphratis ad Orientem Babylonem versus, cujus hic meminit Dionysius, & ingressu in sinum Persicum, hæc habet; Πρόεισιν ἐπὶ τὴν Συρίαν, καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον, *Procedit in Syriam, & alium denuo flexum habet in Babyloniam & Persicum sinum.* Dissentire vero videtur Plinius, lib. 5. cap. 26, qui *altero alveo per Seleuciam vadere, & Tigri infundi, altero Babylonem petere, & distrahi in paludes*, affirmat. Alveus etiam medius fuit inter eum qui Seleuciam & eum qui Babylonem petit, Assyriis *Armalchar* dictus, Plinio teste, rectius *Naarmalcha*, ut habet Ammianus, rectissime *Nahar malcha*, quod *fluvium regium* sonat; sic dictum, quod alveus fuerit regio sumptu scissus, unde eundem Βασίλειον *Regium*, per interpretationem nominis illius, Ptolemæus appellat. Plinii etiam sententiam modo recitatam amplecti videtur Ptolemæus, cum nulla Euphratis ostia, sed bina Tigridis, nominet, Teredonem urbem ambientia, lib. 6. cap. 20. Sed non difficile est sententias has conciliare. Euphrates enim altero alveo juxta Seleuciam, altero è paludibus prodeunte juxta Apamiam, cum Tigri commiscetur, Ptol. lib. 6. cap. 18. Ostia igitur ista Teredonem ambientia vel Tigris vel Euphratis haberi possunt, cum in superioribus locis uterque fluvius commisceatur: & plurimi quidem ea pro Tigris ostiis habent, quod is rectiore cursu eo feratur; unde *Tigris* à Solino, cap. 40, dicitur *Euphraten deferre in sinum Persicum.* Dionysius vero eadem pro Euphratis (quippe fluvii insignioris) ostiis habet, aut saltem, cum Strabone, ostium occidentale Euphratis, orientale vero Tigris esse censet; quamvis ostium occidentale, quod Euphratis habeatur, ante ætatem suam *ab accolis agros rigantibus præclusum* fuisse Plinius affirmet.

V. 983. ποταμῶν ὤκιστος ἁπάντων Τίγρις] Fluvio huic in Armenia etiam orto à *celeritate nomen* ipsum *inditum* Plinius lib. 6. cap. 27, (ubi integrum ejus cursum describit) Solinus cap. 40, uti & Strabo, aliique affirmant; *sic enim sagittam*, ipsis testibus, *Medi appellant*. Negat vero Plinius nomen illud per integrum decursum fluvio huic convenire, *qua tardior fluit Diglito, unde concitatior à celeritate Tigris incipit vocari*: ut propius fontes Diglito, postquam vero è Thonitide palude egressus est, ubi concitatius fertur, teste Dionysio, aut postquam Tau-

tum transiit, Tigrin appellari innuat. Sed nomen *Diglito* Arabum esse notat Salmasius, à quibus *Degel* vel *Deglath*, ipso teste, nominatur, voce deducta ab Hebraico חדקל *Hiddékel*. Cum igitur nomen *Hiddékel* fluvio huic in inferiore etiam parte in Sacris literis tribuatur, nomen *Diglito* non potest superioris tantum partis proprium haberi; sed nomen *Hiddékel*, aut *Degel*, vel *Deglath*, nomen fuisse videtur Syris & Arabibus usitatum, Tigris vero Medis, si verum sit eos sagittam sic appellasse. Merito tamen dubitari potest an à Græcis nomen hoc inditum non fuerit à *tigri animali*, de quo ambigit Eustathius, cum appellationi illi Græcæ occasio etiam dari potuerit à fluxus celeritate, quod tigris omnium velocissimum sit animal. Opinioni huic favet quod refert Eustathius, oraculum quodam Juliano redditum promisisse eum illustria facturum παρὰ θηρὸς ποταμῷ, *ad fluvium bestiæ cognominem*: & fluvios duos Assyriæ in Tigrin se exonerantes, Λύκον & Κάπρον, bestiarum nomine, similiter Græci appellant.

V. 984. ῥόον ἶσον ἐλαύνων] Euphrati diu quasi parallelus fluens, cum uterque à Septentrione in Meridiem feratur, & hic ab Orientali latere Mesopotamiam claudat, Euphrates vero ab Occidentali, donec tandem Euphrates in Orientem conversus, relicto recto illo cursu, ipsum adit, ut cum eo misceatur.

V. 987. Ἔστι δέ τις κατὰ μέσσα] Non quidem in *medio* plane Tigris fluvii cursu, seu medio inter fontes & ostia spatio, est *Thonitis palus*; nam in Armenia est, Strabone teste, in qua Tigris oritur, & prope fontes ejus *Thospitis palus* (quæ eadem cum *Thonitide* esse videtur) à Ptolemæo statuitur: sed *medium* hic vocari videtur quicquid extremum non est; neque enim ex ipsa palude prima fluvii origo est, sed loco paulo superiore ortus in paludem hanc influit, & rursus egreditur. Fortasse auctorem apud Eratosthenem, aut alium auctorem, legerat Dionysius Tigrim in Thonitidem paludem influere κατὰ μέσην, quod Dionysius de *medio fluvii cursu* accepit; cum nihil aliud intelligeretur, quam Tigrim *in mediam paludem* influere; ut habet Strabo lib. 16, Διαῤῥεῖ δ' ὁ Τίγρις τὴν Θωνῖτιν καλουμένην λίμνην κατὰ πλάτος μέσην, *Fluit Tigris per lacum qui Thonitis dicitur, per medium secundum latitudinem*.

V. 988. Οὔνομα Θωνῖτις] Paludem hanc *Thonitin* cum auctore nostro Strabo appellat, qui tamen eandem *Arsenen* etiam dictam refert. Idem vero lacus Plinio, lib. 6. cap. 27, & Ptolemæo, lib. 5. cap. 13, Thospites vocari videtur; quem à Tigri fieri prope fontes Ptolemæus affirmat, Plinius vero inferiore

riore

riore loco statuit, Tigrin affirmans *primo per Arethissam nitrosum lacum labi, non permistis undis ob cursus velocitatem*, (quod de *Thonitide* seu *Arsena* refert Strabo,) *postea vero Taurum montem subterraneo meatu perrumpere, & postquam emersit alterum transire lacum qui Thospites appellatur, rursusque in cuniculos mergi*. Hoc quidem eidem è Thonitide egredienti contingere affirmant Strabo & Dionysius, ut Thospiten & Thonitin eundem esse oporteat: quamvis Thospitæ alienus locus à Plinio tribui videatur, dum Tigrin alium lacum perlabi, & Taurum perrumpere statuit, antequam ad Thospiten perveniat, cum ipsum Thospiten prope Tigris fontes statuat Ptolemæus. E tanta quidem opinionum diversitate haud facile est veritatem elicere; sed ex nominum similitudine verisimile fit *Arethissam* Plinii non aliam esse quam *Areesam* Ptolemæi, inter quam & Tigrin fluvium intervallum non exiguum ab ipso statuitur. Sin verum sit, Tigrin *Arethissam* perlabi, eadem certe erit cum *Thonitide*, eamque πολυώνυμον esse oportet, ut Ἀρσινῆς nomen Latini scriptores in *Arethissam* seu *Arethusam* mutarint, eadem vero à *Thospia* urbe vicina *Thospites* dicatur, quod nomen Strabo & Dionysius paulo aliter efferunt, Thonitin appellantes. Straboni quidem fides non deneganda videtur, qui paludem eandem, binominem faciens, Arsenen & Thonitin vocari affirmat, Ἀρσηνή, ἣν καὶ Θωνῖτιν καλοῦσι, lib. 11: certissimum enim esse videtur illius indicium, cum ipse Armeniam peragrarit. Potuere vero Plinio duo ista nomina imponere, ut duos esse lacus crederet.

ἧς ἐλάει ἐς μυχὰ Τίγρις, δινέων πολλὸν ἔνερθε] Hæc verba ita sonare videntur, ac si de flumine absorpto in lacus penetralia intelligenda essent: eaque Priscianus & Avienus ita reddunt, ac si sensus esset, Tigrin Thospiten lacum intrantem ita per eum fluere, ut aquæ non misceantur, sed disclusa hinc inde stagni aqua quasi solidis ripis valletur. Ita hæc verba ad illa Strabonis accommodant, qui de Thonitide palude loquens hæc habet; φέρεται δι' αὐτῆς ὁ Τίγρις ἄμικτον φυλάττων τὸ ῥεῦμα διὰ τὴν ὠκύτητα, *Fertur per illam Tigris impermistum servans fluentum ob celeritatem*. At si Tigris εἰς τὰ μυχὰ, ut habet Dionysius, *in intima lacus penetralia*, seu *fundum*, absorbeatur, quodnam indicium erit aquas non misceri, cum nec *fluvii cursus, nec color dissimilis*, in profundo conspici possit; quibus argumentis utitur Plinius ut probet Tigrim cum Arethissa lacu non misceri? Melius Eustathius, qui hic intelligi censet, Tigrin κατὰ μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπίπτειν, *in penitiore lacus parte in barathrum, seu cuniculum subterraneum*,

raneum, *absorberi*, *& longo decursu sub terra fluere*, *deinde rursum emergere*; ut alia Strabonis verba quæ de eodem fluvio & lacu habet hic respiciat Dionysius, Κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπεσὼν ὁ ποταμὸς, καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθεὶς ὑπὸ γῆς, ἀνατέλλει κατὰ τὴν Χαλωνῖτιν. Sed constat ex Strabone, lib. 16, ut recte notat Salmasius, non *in intima voragine*, seu *fundo* paludis, Tigrin terram subire, ipse enim ibi affirmat eum *per mediam paludem fluere*, *& postquam ad alteram ripam pervenit*, *tum demum terram cum multo sonitu subire*; Διαῤῥεῖ δὲ ὁ Τίγρις τὴν Θωνῖτιν καλουμένην λίμνην κατὰ πλάτος μέσην, περαιωθεὶς δὲ ἐπὶ θάτερον χεῖλος κατὰ γῆς δύεται μετὰ πολλοῦ καὶ ψόφου καὶ ἀναφυσημάτων. Plinius etiam Tigrim, *postquam transiit lacum qui Thospites appellatur*, *in cuniculos mergi* affirmat. Itaque ut Dionysius cum Strabone & Plinio, & ipse Strabo secum consentiat, nomine μυχοῦ non intelligendus est fundus, seu intimæ paludis partes; sed ut μυχὸς τοῦ κόλπου est *ultimus sinus alicujus recessus*, τῷ στόματι seu faucibus oppositus, ita μυχὸς τῆς λίμνης est *extrema lacus pars*, quam vulgo *caudam stagni* vocant, ut στόμα pars superior, ubi fluvius in ipsum ingreditur, sicut à Clar. Salmasio recte notatum. Ἕλκεται vero nihil aliud hic valet quam *fertur*, aut *fluit*, ut alibi apud Dionysium Ἕλκεται ὠκεανός: quo etiam sensu σύρεται ab eodem usurpatur, ut de Tanai, vers. 16, Σύρεται ἐς Σκυθίην-- Ita sensus hujus loci est, *Ferri Tigrin per Thonitin lacum usque ad ultimum ejus recessum*, *deinde terram subire*, *& post longum subterraneum cursum rursus emergere*, *atque exinde velocius fluere quam superiore sui parte antequam lacum ingressus est*.

V. 993. μέσσην ποταμῶν ἐνίησι] Ut Neapolin νέην πόλιν, ita Mesopotamiam μέσσην ποταμῶν vocat, per *tmesin*, seu *dialysin* compositæ dictionis. Cum vero regionem hanc, inter Tigrin & Euphraten comprehensam, Niphate vero monte ab Armenia divisam, Mesopotamiam ab incolis vocari affirmet, hoc de sensu intelligendum, non de ipsa voce (nisi ad Græcos tantum incolas referatur, ab Alexandro & Seleucidis, Syriæ regibus, eo deductos) apud indigenas enim Græca lingua in usu non fuit; sed Hebræis, quorum lingua Syriacæ affinis, ארם נהרים, *Aram Naharaim*, quasi *Syria interamnis*, dicitur, quod nomen Græci Μεσοποταμίαν recte interpretati sunt. Male hanc cum *Mesene*, insula amnica, inter duo Tigris fluvii brachia intercepta, in qua Apamia urbs, recentiores nonnulli confundunt. Mesopotamiam plerique Syriæ adjiciunt, quorum sententiæ nomen Hebraicum favet: Plinius vero partim Syriæ, partim Arabiæ; quippe cujus partem non exiguam Arabes occupa-

occuparant. In ea celebres fuere urbes Edessa & Nisibis, & *Carre* (in Sacris literis *Charran* seu *Haran*) Crassi cæde nobilitatæ, nec non Nicephorium in Euphratis ripa ab Alexandro conditum. Clarissima vero *Seleucia*, Seleucidarum regia, *Babylonia* seu ad Tigrin cognominata, quæ à Seleuco Nicatore condita est in Euphratis & Tigris confluente, teste Plinio lib. 6. cap. 26, Babyloniorum colonia eo deducta; cujus vicinia Babylon paulatim exhausta est, teste Strabone lib. 16; uti & *ad hanc exhauriendam*, cum libera ageret, *Ctesiphon* postea *in proximo à Parthis condita est*, & eorum regia (teste Plinio) constituta.

V. 994. Οὐ μέντοι κείνης] Uberi pascuorum fertilitate Mesopotamiam hic celebrat, uti & fructuum proventu vers. 997, & Cerealium frugum vers. 998, pulchroque ipsorum hominum aspectu vers. 1000. *Seleuciæ* quidem *agrum totius Orientis fertilissimum* esse affirmat Plinius, lib. 6. cap. 26; reliqua etiam Mesopotamia εὔβοτος χώρα καὶ εὔφορος à Strabone vocatur (quod tamen non de tota, sed præcipua saltem parte, intelligendum) & *annuis Euphratis fluvii inundationibus invectam Mesopotamiæ soli fæcunditatem* refert Solinus cap. 40; quam quidem *tam uberi & pingui solo* esse affirmat Curtius, lib. 5, *ut à pastu repelli pecora dicantur, ne satietas perimat.*

V. 995. Οὐδ᾽ ὅςις σύριγγι] Periphrasis *upilionis*, seu *ovium pastoris*. Hoc vero hominum genus, uti & cæteros pastores, Pana præcipue præ reliquis diis coluisse, eosque *lentos in umbra jacentes* fistula se oblectasse, cujus inventionem Pani tribuunt, ex Theocrito & Virgilio in Bucolicis constat.

Pan primus calamos cera conjungere plures
Instituit; Pan curat oves, oviumque magistros.

κεράνυχα Πᾶνα] *Panos* nomine totam mundi compagem veteres colebant, consentiente ipso nomine (πᾶν enim Græce *universum* sonat) & *Panos* ipsius effigie, quæ præcipuas quasque Universi partes aliqua ex parte repræsentavit. Cornutus fingebatur, ad radiorum solis & cornuum lunæ similitudinem (sicut numina solem aut lunam particulariter repræsentantia cornuta ficta sunt, vide in vers. 140, & vers. 212;) rubuit ejus facies, ad ætheris imitationem; in pectore nebridem maculosam habuit, cœli stellati imaginem, vide in vers. 703; pars ejus inferior hispida fuit, propter arbores & virgulta, quibus consita est terra, & feras ibi alitas; caprinos pedes habuit, ut epitheto κεράνυχα hic innui videtur (quo *ungulas instar cornu* cum habuisse indicatur) ad soliditatem terræ, infimæ Universi

partis,

partis exprimendam. Euſtathius quidem κεράνυχα hic ὀξύκερων reddit, quaſi *acuta cornua habentem*, ac ſi ὄνυξ nihil aliud quam *acutum* hic ſignificaret: ſed hoc nimis coactum videtur, neque enim ulla vel auctoritate vel analogia probari poteſt ejuſmodi ſignificationem voci ὄνυξ convenire poſſe. Fiſtula, quam geſtavit Pan, ex ſeptem diſparibus calamis compacta, ſphærarum cœleſtium harmoniam à philoſophis quibuſdam decantatam notaſſe videtur. Ideo vero paſtorum deus habitus eſt, quod in Arcadia antiquiſſimus eſſet ejus cultus, atque inde ad alias gentes derivatus, (unde Virgilio *deus Arcadiæ* vocatur) Arcades vero paſtoralem vitam maxima ex parte agerent.

V. 997. ἀθερίσσατο] Homerica dictio, Il. α΄. uſurpata, quæ notat *contemnere tanquam ariſtam* (rem nullius pretii,) quæ Græcis ἀθὴρ dicitur; ut ἀθερίζειν æquipolleat phraſi Latinæ, *flocci aut pili facere*.

V. 1002. Ἀνέρες Ἀρμένιοί τε] *Armenia* duplex fuit, *Minor*, (quæ pro Cappadociæ late ſumptæ parte habita eſt) ad Occidentalem Euphratis ripam ſita, & *Major*, de qua ſola hic agitur, à Meſopotamia monte Niphate diviſa, Araxe fluvio & Euphratis ac Tigris ortu clara, in qua urbes etiam inclytæ Artaxata, Arſamoſata, & Tigranocerta. Armenios autem Syris cognatos eſſe, quod prodit Strabo lib. 1, argumento eſt tum nomen ipſum (quod ab Armenio neſcio quo Iaſonis comite quidam fabuloſe deducunt) Aramæorum nomini, quo Syri ſe appellant, non diſſimile, tum ſimilitudo tam morum quam linguæ, teſte Strabone. Linguam quidem Syriacæ cognatam fuiſſe indicio eſt, quod urbium plurium nomina in *certa* terminantur, quod fit à Syriaca voce קרת urbem ſignificante: ſic Tigranocerta nihil aliud quam Tigranis urbem denotat. Terminatio etiam *ſata* Syris, quibus urbs eſt Samoſata, cum Armeniis communis eſt, facta fortaſſe à שתת *fundatio*, quod deducitur à שית *poſuit*.

Ματιηνοί] *Matiana*, ſeu *Mattiana*, Mediæ regio eſt, ex Herodoti & Stephani ſententia, ſed in Occidentali ejus latere ſita, qua Armeniæ contermina eſt, ubi *Matiana palus*, quæ Ptolemæo *Martiana* vocatur; quamquidem Strabo in Armenia majore ſtatuit, Matianam tamen regionem tam ab Armenia quam Media diſtinguens. Atque huic conſentire videtur Dionyſius, Matianos Mediæ non accenſens, quippe qui ſolam Mediam magnam, ubi Ecbatana urbs, pro Media proprie dicta habet: vide verſ. 1020.

V. 1003. Οὔρεσι κεκλιμένοι] Montes Moſchici, Paryardes, Abos,

Abos, Niphates, Gordiæi, in Armenia, aut circa illius terminos, à Ptolemæo statuuntur, lib. 5. cap. 13, & Strabone lib. 11; juxta Matianam vero Chaboras & Caspii montes; quæ quidem singula Tauri brachia habentur.

ποταμοῦ παρὰ πέτρας Εὐφρήταο] Hoc ad Armenios præcipue referendum, cum in Armenia majore Euphrates oriatur, ut supra notatum: Matiani quidem (qui quasi obiter hic nominantur, ut Armeniis finitimi) ab Euphrate longius remo[illegible]nt.

V. 1004. Πίονες ἀφνειοί τε] Ar[illegible]eniam magna ex parte montosam & sterilem esse, planities vero quasdam eximie fertiles habere, præcipue Araxenos campos, cum vicina *Sacasena* regione (quæ Ptolemæo *Sacapene* est, unde *Sagapenum* allatum) ex Strabone constat, qui & Matianæ felicitatem prædicat. Idem etiam Armeniæ terminos, cum primo angusti fuerint, incolarum fortitudine, quæ hic notatur, auctos fuisse indicat, idque Artaxiæ præcipue, à quo Tigranes genus duxit, & Thariadæ opera, qui ab Antiocho magno desciscentes in Armenia regna duo erexerunt, domitis etiam finitimis quibusdam gentibus, ipsisque regionibus Armeniæ adjectis.

V. 1005. Πρὸς δὲ νότον Βαβυλὼν ἱερὴ πόλις] Descripta jam Armenia ad Septentrionem à Mesopotamia sita, Babyloniam jam regionem adit, ab urbe Babylone denominatam, quæ ab Australi Mesopotamiæ latere posita est. Tota ea regio Plinio & Solino Chaldæorum (qui Hebræis *Chasdim*, à *Chesed* filio Nachor, gentis auctore, sic dicti) sedes haberi videtur, dum *Babylon Chaldaicarum gentium caput* ab ipsis nominatur: Ptolemæus vero & Strabo Chaldæos in sola ejus parte Arabiæ desertæ contigua statuunt. Chaldæos astrologiæ studio (de quo vide in vers. 236.) adeo deditos fuisse constat, ut hinc astrologi, tanquam communi nomine, Chaldæi dicerentur. Babylon autem (quæ *diu summam in toto orbe claritatem obtinuit*, teste Plinio lib. 6. cap. 26.) ἱερὴ hic dicitur, seu tanquam magna, vide in vers. 298, ἱερῷ, θείῳ, ἤτοι μεγάλῳ, Suidas; sive quod conditor ipsius Belus pro deo coleretur. Nomen Βαβυλὼν à Græcis factum à nomine בבל *Babel* (quo ab Hebræis appellatur) *confusionem* notante, quod pro בלבל *balbel* factum esse, altero ל extrito, ex Onkelo notat Bochartus, qui habet Gen. 10. 9, *Ideo vocavit nomen ejus Babel, quia ibi* בלבל *bilbel*, id est *confudit, dominus sermonem totius terræ.*

V. 1006. Τείχεσιν ἀῤῥαγέεσσι Σεμίραμις ἐστεφάνωσε] Semiramin reginam aliqui urbis hujus conditricem fuisse ferunt: ita Mela lib. I. cap. 11, & Strabo lib. 16, Ὁ μὲν Νῖνος ὁ τὴν Νῖνον ἐν τῇ

Ἀτυ-

Ἀτυρίας κτίσας· ἡ δὲ τούτου γυνὴ Σεμίραμις, ἧς ἐστι κτίσμα ἡ Βαβυλών, *Ninus qui Ninum urbem in Assyria condidit; uxor vero ejus Semiramis, cujus structura est Babylon.* Plerique vero non urbem ipsam ab ea conditam, sed muris tantum cinctam, cum auctore nostro produnt; non quidem æreis (ut ex fabuloso nescio quo auctore hic refert Eustathius) sed *ex coctlo latere*, *bitumine interstrato.* Ita Justinus lib. 1, & Ovidius,

— ubi dicitur altam
Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem.

Ex ea quidem materia turrim Babel extructam sacræ literæ docent. Id de muris à Ctesia etiam proditum, uti & ab aliis Græcis, ut ab Eustathio infra indicatur. Centum vero æneas portas habuisse refert Herodotus. Urbem sexaginta millia passuum amplexam muris, ducenos pedes altis, quinquagenos latis, refert Plinius lib. 5. cap. 26: murosque eos inter septem θεάματα, seu orbis miracula, habitos refert Strabo lib. 16, dimensiones tamen illas aliquanto moderatius tradens, urbisque ambitum 385 stadiis definiens; à quo minimum discrepant Herodotus & Curtius. Notandum, Seleuciam hic ab Eustathio perperam cum Babylone confundi, quod tamen & à Stephano fit, Βαβυλὼν Περσικὴ πόλις Σελευκία καλουμένη, & eandem tam ab hoc quam ab illo *Persicam urbem* vocari. Sed Babylonem Persicam urbem vocant, non quod in Perside sita fuerit, sed quod ad Persicum imperium post Cyri regnum pertineret; ut Parthiæ nomen ad totum Parthorum imperium à Solino extenditur, cap. 59. Alter vero error hinc ortus videtur, quod *Seleucia*, non longe ab antiquæ Babylonis sede condita, *Babylonia* διακριτικῶς, à regione, cognominata fuerit, ut à *Seleucia Pieria* & aliis hujus nominis urbibus distingueretur; hinc factum ut *Seleuciam* cum ipsa urbe *Babylone* (quam & *Babyloniam* nonnulli vocant, licet regioni nomen illud magis proprie congruat) auctores hi confuderint.

V. 1007. μέγαν δόμον εἵσατο Βήλῳ] Beli templum intelligere videtur, cujus Herodotus, Plinius, & Solinus, locis mox citandis, meminerunt. *Domum* autem pro *templo* poni ut Hebræis frequens, sicut è sacris literis constat (ubi inter cætera *Beth baal*, *domus Baal*, pro templo Baal ponitur, 1 Reg. cap. 16.) ita Latinis & Græcis non prorsus inusitatum est; unde ὁ νεὼς ναὸς πρόδομος etiam dicitur: Ita Pollux de templo, Τὸ δὲ πρὸ αὐτοῦ πρόδομος, καὶ τὸ κατόπιν ὀπισθόδομος. Belus vero hic primus Assyriorum rex Servio dicitur, eumque Babylonem condidisse (quam postea Semiramis mœnibus cinxit) testantur

ſtantur tum alii, tum Dorotheus Sidonius, Ἀρχαίη Βαβυλὼν Τυρίου Βήλοιο πόλισμα, *Antiqua Babylon Tyrii Beli ſtructura.* Ambigit ea de re Curtius lib. 5. *Semiramis eam condiderat, vel, ut plerique credidere, Belus, cujus regia oſtenditur.* Notandum vero cum à Dorotheo Tyrium vocari, & tamen Babylonis conditorem ſtatui, ut idem videatur eſſe Belus quem Phœnices regem Virgilius & alii ſtatuunt, quippe qui non modo Aſſyriæ & Babyloniæ, verum & Syriæ poſtea ſtricte vocatæ, cujus pars Phœnice, imperarit. Eo nomine Nimrodum, qui *Babel* condidit, & primæ monarchiæ fundamenta jecit, (vid. Gen. 10,) ab ethnicis appellatum Theologi ſtatuunt; vide Voſſ. de orig. Idol. lib. 1. cap. 24. Hunc à Nino filio (ſic dicto à נין *nin*, quod filium notat) à quo Aſſyria monarchia in majus provecta, pro deo conſecratum teſtantur tum alii, tum Hieronymus in Hoſeæ cap. 11. *Ninus in tantam pervenit poteſtatem, ut patrem ſuum Belum referret in deum, qui Hebraice dicitur* בל *Bel. Hunc Sidonii & Phœnices appellant* בעל *Baal.* Hoc vero nomen *dominum* ſignificare notum, ideoque tanquam cognomen merito Nimrodo addi potuit, qui dominium in gentes plures ſibi aſſumpſit. Belum hunc *Iovem* Græci quidam & Latini (quaſi ſummum illarum gentium numen) interpretantur. Ita Herodotus templum Beli, cujus hic mentio, ἱερὸν Βήλου Διὸς appellat; & Solinus cap. 60, de Babylone loquens, *Beli ibi Iovis templum, quem inventorem cœleſtis diſciplinæ tradidit etiam ipſa religio, quæ deum credit;* quæ ex Plinio habet, lib. 6. cap. 26. Dubitatur tamen an Sol nomine Baal ſeu Bel non coleretur, quod Servio in Æneid. 1 viſum: *Aſſyrios conſtat Saturnum (quem eundem & Solem dicunt) Iunonemque coluiſſe, quæ numina etiam apud Afros poſtea culta ſunt, unde & lingua Punica* Bal *deus dicitur: apud Aſſyrios vero* Bel *dicitur quadam ſacrorum ratione & Saturnus & Sol.* Et hoc quidem eo probabilius redditur, quod *Baal* ſeu *Beel* à Phœnicibus cultus inter cætera cognomina *Beelſamen*, quaſi בעל שמים *dominus cœli*, diceretur, ut ex Sanchoniathone notat Euſebius, Evangel. præp. cap. 7. Τὸν ἥλιον θεὸν ἐνόμιζον μόνον, οὐρανοῦ κύριον, Βεελσάμην, καλοῦντες, *Solem deum unicum exiſtimarunt, cœli dominum, Beelſamen, vocantes.* Quo nomine quod aliud Soli convenientius? Is quidem & Adoneus Arabibus aut Syris dictus, teſte Auſonio Epigr. 29, ab אדון *Adon*, *dominus*; unde Græcorum Ἄδωνις, qui & Sol eſt, Macrob. Sat. lib. 1. cap. 21, ut ſupra notatum. Belum etiam eundem cum Ammone facit Nonnus, quem ſolem eſſe probatum eſt in verſ. 212; atque is Jupiter Ammon, ut hic Belus Jupiter dicitur, diverſa nomina Ammonis

monis & Beli apud gentes diversas sortitus,

Βῆλ(ος) ἐπ' Εὐφρήταο, Λιβὺς κεκλημένος Ἄμμων.

Ad Euphraten Belus, *in Libya Ammon vocatus.*

Verisimile igitur Soli, seu cœli domino, & Belo regi, terrestri domino, eos cultum communem tribuisse.

V. 1009. Καὶ τῆς τοι πεδίον περιώσιον] Ita de Babylone Herodotus, κεῖται ἐν μεγάλῳ πεδίῳ, *in magna planitie sita est*; quam *planitiem*, seu *campum*, *terræ Sinaar* sacræ literæ vocant, Gen. 11.2. Nec tantum de vacuis campis urbem circumjacentibus, verum etiam de ipso solo ab urbe, cum arce & hortis pensilibus, occupato, hoc auctoris intelligendum videtur, ut eorum magnitudo insinuetur.

V. 1010. Ἀκρόκομοι φοίνικες ἐπηρεφέες] *Palmæ* duplici epitheto hic ornantur, ob ipsam arboris naturam, & crescendi modum, ex Eustathii sententia. Ἀκρόκομοι enim dicuntur quia in summitate sola ramis ornantur, eosque non in latum spargunt, sed in altum efferunt; ἐπηρεφέες vero Eustathio dici videntur, quod in modum tecti fornicati rami fastigiantur. Dubitari tamen potest an horti pensiles Babylonii, ab auctoribus passim celebrati, hic non notentur, ubi super pilas lapideas fornicatas, terra instrata, arbores proceræ consitæ fuerunt; de quibus consuli potest Strabo lib. 16, & Curtius lib. 4. Ita φοίνικες ἐπηρεφέες πεφύασι hic reddendum erit, *Palmæ super tectum crescunt:* ut enim ἀνηρεφὴς est *quod tecto caret*, Apollon. in Argon. ita ἐπηρεφὲς hic erit *quod super tectum nascitur*: sic significatio præpositionis ἐπὶ, quæ sæpe valet *super*, ut in ἐπίπεδας, ἐπιχθόνιος, & similibus, melius retinebitur. Et verisimile est auctorem majus aliquid indicare voluisse quam palmas in Babyloniæ campis nasci; cur enim hoc memorabile videretur, cum in Africa & Asia passim proveniant? Sed communem sententiam, quæ satis commoda est, non rejicio, nec sententiam meam profero, sed conjecturam tantum propono, quam doctiorum judiciis subjiciendam censeo.

V. 1012. Ὑγρῆς βηρύλλου γλαυκὴν λίθον] *Beryllum* in Babylonia nasci refert, quam auro præfert; uti & Plinius, lib. 37. cap. 5, de eadem gemma loquens, *Indos* affirmat *carere auro malle*. Eam ὑγρὴν *liquidam* vocat (male enim *humidam* H. Stephanus interpretatur) propter pelluciditatem, sicut *liquidi amnes* Latine dicuntur, & *liquidus æther*, Horat. unde *liquidum* pro *claro & manifesto* usurpatur. Recte notat Eustathius ὑγρὰν dici τὴν βήρυλλον ὡς τῶν γλαυκῶν σωμάτων ὑγρῶν τινῶν δοκούντων διὰ τὸ διαφανές, *quod corpora glauca liquida esse videantur propter pellucidi-*

pelluciditatem. Sic Plinius de ſmaragdo, *Doſque eorum eſt in colore liquido imitante translucidum maris*: & paulo poſt *dilucidum ac liquidum* ab eo, tanquam ſynonyma, conjunguntur. Glaucum vero colorem, qui beryllis hic tribuitur, felinorum oculorum colorem imitari è Servio notat Salmaſius in Solinum; qui & aquas marinas berylli colorem nonnihil referre ex Epiphanio indicat, qui berylli colorem ſic deſcribit, ἐπὶ γλαυκίζων μὲν ἐστι θαλασσοβαφής, *ad glaucum quidem accedit, marino colore tinctus.*

V. 1013. ἐν προβολῇς, ὀφιήτιδ@ ἔνδοθι πέτρης] Non recte προβολὰς *effluvia torrentium* hic reddit H. Stephanus; inde ſcil. in errorem ductus, quod beryllos naſci ἐν προβολῇσιν ἀναύρων verſ. 1115. legeret, atque ibi *effluvia torrentium* ſignificari putarit, & eundem utrique loco ſenſum congruere exiſtimarit. Sed aliud eſt ἐκβολὴ, quod *effluvium* recte reddi poteſt, aliud προβολὴ, quod *prominentiam* notat: προβολὴ, ἐξοχὴ, & προβολαί, λίθοι, Heſychio. Ita προβολαὶ ἀναύρων, verſ. 1118, ſunt *eminentes fluviorum ripæ*; hic vero προβολαὶ (ut recte notat Salmaſius, not. in Solin. pag. 341.) ſunt *prominentiæ cautium in quibus cæditur Ophites marmor.* Ὀφιῆτις pro Ὀφίτης hic dicitur per *Epentheſin poet.* ut πολιήτης pro πολίτης: eſt autem marmoris ſpecies à ſerpentium maculis ſic dicta, teſte Plinio lib. 36. c. 7. Errat igitur interpres Avienus, cui Ὀφιῆτις πέτρα pro proprio loci nomine accipitur, dum hæc Dionyſii verba ſic reddit,

— *Ophietidis arcis in arvis*:

nec diſſimili modo Priſcianus, in eodem errore verſatus,

— *Ophianæ ad mœnia petræ.*

Beryllum intra Ophiten lapidem naſci tradit hic Dionyſius; neque hoc mirum, ſimilia enim ab aliis feruntur: ita Theophraſtus de lapidibus, οἱ δὲ καὶ ἐν ἑτέροις εὑρίσκονται διακοπτομένοις, *inveniuntur aliqui in aliis lapidibus dum cæduntur.* Sic Plinius de Sarda, *Laudatiſſima circa* Babyloniam, *cum lapidicinæ quædam aperirentur, hærens in ſaxo, cordis modo*; ſcil. ut cor in medio corpore. Et ſimiliter beryllos ibidem natos fuiſſe nihil prohibet. Ita & hic Euſtathius, metaphora non ineleganti, beryllum μαρμάρῳ λίθῳ ἐνθαλαμεύεσθαι, *in marmore tanquam in thalamo recubare*, affirmat, neſcius interim Ophiten marmoris eſſe ſpeciem, ſed pro loco accipiens; verba enim ejus ſic ſe habent, Τόπ@ γάρ τις ἐκεῖ ὀφίτης ἐκβάλλων μάρμαρον λίθον, ᾧ ἡ βήρυλλ@ ἐνθαλαμεύεται. niſi ὀφίτιν pro ὀφίτης ibi legendum ſit, quod illum nobis conciliabit.

V. 1014. ὑπὲρ Βαβυλῶν@ ἐπὶ πνοιὴν Βορέαο] A Babylonia jam

jam ad Assyriam proprie dictam transit, Nino urbe, Babylone olim majore, & prima insigni monarchia celebrem (in qua etiam Arbela urbs tertia Alexandri victoria clara) quæ incolis propria dialecto *Aturia* dicta est, teste Strabone; ut אתור pro אשור apud Chaldæum paraphrasten perpetuo legitur. De nominis Assyriæ ratione jam dictum in vers. 772. Cum vero Græci sub Assyriæ nomine, quod postea in Syriam mutarunt, regiones plerasque Assyrio imperio subditas comprehenderent, ut ibi notatum, hinc factum ut alii alias hujus imperii partes Assyriæ stricte sumptæ nomine notarint. Et Dionysius quidem Leucosyriam, aut ejus partem, pro Assyria stricte sic vocata sumit: hinc licet gentes quasdam Assyriam incolentes enumeret, regionem tamen ipsam Assyriam non nominat, quippe quam longe alibi statuit. Gentes quas hic recenset ὑπὲρ Βαβυλῶνος, hoc est *ultra Babylonem*, ad ortum scilicet sitas esse affirmat, ita tamen ut ad Boream simul vergere indicet: quod de Messabatis quidem & Chalonitis, Assyriæ incolis, verum est; de Cissis vero quid sentiendum sit mox disquiretur. Obiter interim notare libet eam Assyriæ partem in qua Ninus, seu Ninive, urbs sita (quam quidem alii ad Tigrin, alii ad Lycum fluvium statuunt, qua de re vide Fulleri Miscell. lib. 3. cap. 6.) *Adiabenen* dictam; quod nomen licet Græci ab α priv. & διαβαίνω deductum opinati sint, Fullerus tamen, Ammiani auctoritate fretus, qui *à fluvio Diava* sic vocatam refert, fluvium illum Syris זאבא ab Hebræa voce זאב *lupus*, ab Assyriis vero, ז in ד verso, דאבא dictum censet, atque inde regionem *Adiabenen* nominatam, quam Λυκίαν interpreteris; sicut Græci fluvium ipsum Λύκον, & hinc Latini *Lycum*, per nominis interpretationem reddiderunt.

V. 1015. Κισσοὶ] Interpres Dionysii Avienus non Κισσοὶ sed Κοσσοὶ hic legisse videtur, ipse enim *Cossi* reddit. Et profecto Cossorum, seu Cossæorum, situs non male huic loco congruit. Polybius & alii Mediæ eorum regionem accensent, Ptolemæus in Susianæ parte Assyriæ proxima locat, Strabo Elymæis conjungit. Ex his vero omnibus, atque etiam ex Plinii lib. 6. c. 27, constat eos montana tenuisse inter Assyriam, Mediam, & Susianam interjecta; unde regionem eorum in ipso confinio sitam alii Mediæ, alii Susianæ adjiciunt. Ita ad Orientem quidem respectu Babyloniæ siti sunt, inde vero nonnihil ad Boream potius quam ad Austrum vergunt, situ populo hic nominato satis conveniente. Cissios quidem eosdem cum Susiis facit Strabo lib. 15, Αἴγυλλοι δὲ καὶ Κίσσιοι οἱ Σούσιοι, ac si plane syno-

synonyma forent: Ptolemæus vero Cissiam Susianæ partem facit; sed ab Assyria remotam, & ad Austrum magis quam Boream à Babylone vergentem, qui situs huic loco non convenit. Sed Cissios aliqui à Susiis prorsus distinguunt, ut à Casaubono in Strabonem ex Æschylo notatur; & Philostratus quidem in Media Cissiam statuit, sed non longe à Babylone: ut ex collatis horum sententiis colligi possit eos in Susianæ, Mediæ, & Assyriæ collimitio sitos fuisse, ubi plerique Cossæos etiam statuunt; ut dubitari possit an eadem non fuerit gens quam antiquissimi Græci Cissos & Cissios, (quos & aliqui postea sequuti) posteriores vero plerique Cossos & Cossæos appellarint. Et hoc quidem propius ad nomen *Chus* accedit quam Cissiorum nomen, quod tamen à *Chus* deducit Bochartus, *Cissios* è posteris *Chus* filii Cham fuisse censens, à Nimrodo (qui Babyloniæ & vicinis regionibus imperavit) huc deductos. Ptolemæus tamen pro diversis gentibus Cissios & Cossæos accepit, quod diversa hæc nomina apud diversos auctores invenerit, & situm non prorsus eundem, cum vagi fuerint, & sparsi degerent; unde vox νέμοντες, quæ hic à Dionysio usurpatur, Nomadicis gentibus congrua, his & Messabatis optime convenit. Cossæos quidem latrociniis deditos fuisse, & ex alieno vivere solitos, refert Geographus, quod & innuit Plinius, *Cossæos latrones* vocans: atque aliquam eorum partem in Mediæ montanis prope Parthiam vixisse iidem testantur.

Μεσσαβάται τε] *Messabatas* in Perside juxta Parætícenen statuit Ptolemæus, lib. 6. cap. 4: idem vero Sambatas in Assyria nominat, lib. 6. cap. 1, prope Sittacenos & Apolloniatas: ubi dubito an Σαβάται non scribendum sit, quod eodem situ urbs Sabata à Plinio statuatur, lib. 6. cap. 27, & Mesabatene ab eodem supra Cossæos ad Septentrionem posita esse dicatur, quod in eundem situm cum urbe Sabata regionem illam deducit, Dionysii etiam descriptioni convenientem. Strabo etiam, lib. 11, Σαβατηκὴν ad Zagrium montem Mediam ab Armenia dirimentem statuit; ubi tamen Μασσαβατικὴν legendum monet Casaubonus, quod Μασσαβατικὴ ab eodem, lib. 16, eo ipso in situ statuatur, quam Ἐλυμαΐας ἐπαρχίαν ibi vocat. Utcunque vero de ea dictione se res habeat, ibi certe Messabatarum regio fuit, ex Dionysii, Plinii, & ipsius Strabonis sententia, ubi Sambatæ (nisi corrupta sit ea scriptura) à Ptolemæo statuuntur: quos & Sabatas dici potuisse non modo ex Strabone, lib. 11, & urbe quæ Sabata Plinio vocatur, verum & inde arguitur, quod *Sabitha* Hebræis dici tradit Arias Montanus, si Ortelio

fides. Levem quidem esse servilis literæ מ, cum vocali adjuncta, adjectionem vel jacturam norunt Hebraicæ linguæ periti, cui cognatæ harum gentium linguæ. Quod si Messabatæ etiam aliqui in Perside fuerint, ubi à Ptolemæo statuuntur, hoc inde contigisse censendum quod vaga gens fuerit, latrociniis vicinos infestans, & aliena loca occupans; quod de Elymæis, quorum pars Messabatæ, tradit Geographus, & de Cossæis modo notatum.

Χαλωνῖταί τε] Chalonitis Assyriæ regio inter Ctesiphontem urbem & Zagrum montem à Plinio, lib. 6. cap. 27, statuitur; ab eodem etiam, cap. 26, *Ctesiphon* ipsa, Parthici regni caput, *in Chalonitide à Parthis condita* fuisse dicitur. Prope Zagrum etiam Chalonitis à Polybio, lib. 6, statuitur, uti etiam à Strabone lib. 16, ut à Casaubono locus ille restituitur, cum in editis plerisque Χαωνῖτις scribatur. Ita de situ hujus gentis nullum restat dubium.

V. 1016. Ἀρμενίων ὀρέων] Non eosdem *Armenios montes* hic intelligit à quibus Euphraten oriri vers. 978 affirmarat: ex Abo enim seu Paryardis parte Euphratis origo est, Caspii vero montes Ptolemæo vocati, quos sub Parachoatræ nomine Strabo complectitur, Armeniam à Media disterminant. Unde constat, quod alibi notavimus, Dionysium nomine Armenii montis, quod sæpe usurpat, non particularem aliquem montem, sed quemvis qui intra Armeniæ terminos est, intelligere.

V. 1017. Μηδικὰ τέμπεα] Mediam περιφράζων Μηδικὰ τέμπεα vocat, quod inter montes sita sit, & maxima ex parte aquis irrigua, & sylvis opaca (unde vers. 1032. λασίας εἰαμενάς, *prata densis arboribus consita*, in eadem nominat) quæ propriæ sunt notæ locorum quæ *Tempe* vocantur, qualia sunt Thessalica illa inter Ossam & Olympum per quæ Peneus fluit. Τέμπη κοιλώματα μεταξὺ τῶν ὀρῶν, καὶ οἱ σύνδενδροι τόποι, *Tempe convalles inter montes, & loca arboribus consita*, Suidas.

V. 1019. Γηλοί τε, Μάρδοι τε, καὶ ἀνέρες Ἀτροπατηνοί] De Gelis (quos eosdem cum Cadusiis facit Plinius) & Mardis jam dictum in vers. 732. Eos in Atropatena regione plerique statuunt: ipsos tamen ab Atropatenis distinguit Dionysius, non nisi cultiores regionis illius incolas Atropatenos vocans; cum Geli, Mardi, & alii monticolæ μετανάσται καὶ λῃστρικοὶ, *latrones qui aliunde eo migrarint*, teste Strabone lib. 11, & quidem Scythici generis, fuerint. Cætera Atropatenes εὐδαίμονα χωρία, *felicia loca*, vocat Strabo, ut Dionysius hic ἱερὰ θηλεία γαῖαν. Atropatene

vero

vero seu Atropatia, sic dicta ab *Atropato* duce, qui eam à Macedonum imperio liberam servavit, teste Strabone lib. 11. (pro qua falso Ptolemæus provincias duas, quarum alteram *Tropatenen*, alteram *Antropatiam* vocat, substituit, ut ante nos notavit Salmasius) Mediæ late sumptæ pars est. *Medorum, quorum pars sunt Atropateni*, Plin. lib. 6. cap. 13. Mediam enim in *Atropatenen* hanc, quæ Borealior, & *Mediam magnam* Persis proximam (cujus maximam partem *Choromithrenen* vocat Ptolemæus) dividit Strabo; & Ptolemæus Mediam ab Hyrcanio mari ad Persidis terminos extendit. Dionysius vero Mediæ tantum Magnæ nomen Mediæ tribuit, quippe quæ à solis Medis coleretur sine Scythicarum gentium mistura, quæ maximam Atropatiæ partem occuparant.

V. 1020. ἀγαυῶν ἔθνεα Μήδων] Mediæ Magnæ, seu proprie dictæ, Persidi vicinæ, incolæ (quos ἀγαυὺς vocat, ob imperium quod, victis Assyriis, diu tenuerunt) ubi Ecbatana urbs, Medorum olim regia, & in qua Macedonicis & Parthicis regibus æstiva sedes, ut hyberna illis in Seleucia, his in Ctesiphonte, teste Strabone.

V. 1021. Κείνης τοι γενεῆς] A Medea Medorum originem fabulose deducit, Mediam ὁμώνυμον γαῖαν, ipsi *cognominem terram* vocans vers. 1026. (quam ἐπώνυμον potius cum Strabone dicere debuit, neque enim idem plane nomen Μήδεια fœminæ, & Μηδία regionis appellatio:) uti apud Græculos vulgatum fuit à Medo Medeæ filio, aut ipsa Medea, Medorum originem accersere, ut ex Strabone lib. 11. constat. Sed ex sacris literis facile colligi potest, quod statuit Josephus, à *Madai* filio Japheth, de quo Gen. cap. 10, Medorum nomen deductum; perpetuo enim gens ea in Scriptura sacra *Madai* vocatur, & cum Elam jungitur.

V. 1022. ἀμύμονος ἡρωΐνης] Medea hic ἡρωΐνη dici potest, uti & modo ἐρικυδὴς dicta est, tam ob fortem & heroicum animum ac inclyta facinora, quam quod genus à diis ducere proderetur, & proinde ἡμίθεος haberi potuerit. Ea enim Æetæ Colchorum regis filia fuit; eum vero Solis filium fuisse fabulati sunt, quod Colchidem, quia ibi ultimus est ad Orientem Interni maris processus, antiquissimi Græci pro ultimo Oriente, & loco unde Sol ipse oriretur, acciperent, ut è Mimnermo notatum in vers. 940. Ob ejusmodi vero causas heroas dictos testatur Suidas, Ἥρως, ἡμίθεος, δυνατὸς, γενναῖος, *Heros, semideus, potens, generosus*. Quis autem Medeam *inculpatam* dici feret, ut vocem ἀμύμονα hic reddit H. Stephanus, cum veneficii, quo

Thesea privignum è medio tollere conata est (ut cætera horrenda illius facinora mittam) à Dionysio hic accusetur? Censendum igitur nomen ἀμύμονα (quamvis Grammatici plerique *inculpatum* reddant, quasi ἄμωμον dictum opinantes) *inclytam* potius aut *strenuam* hic significare, ut in illo Homeri loco,

— ἀμύμονά τε κρατερόν τε.

Ἀκταίοιο παρὰ ῥόον Ἰλισσοῖο] Athenis, quas Ilissus fluvius prælabitur, qui Ἀκταῖος hic dicitur, quod Attica, in qua Athenæ, olim Ἀκτὴ vocaretur. vide in vers. 423.

V. 1024. γόνῳ Πανδιονίδαο] Thesei, cujus pater Ægeus rex Atheniensis Pandionis filius, qui cum ex priore uxore Æthra Thesea genuisset, postea Medeam ab Iasone repudiatam matrimonio sibi junxit. Ea vero Iasonem, qui diu domo abfuerat, reducem, nec à patre cognitum, veneno tollere conata est: unde ipsa ab Ægeo (agnito postea filio) Athenis pulsa est, teste Plutarcho in Theseo, aut præ pudore fugit, ut auctori nostro placet; deinde cum Medo filio ab Ægeo suscepto in Mediam, à Colchide patria non longe dissitam, eam concessisse fabulantur, cum in Colchidem reverti non auderet. Paulo aliter has Græculorum fabulas refert Justinus lib. 41, Iasonem narrans cum Medea in has oras venisse, & à Medo Medeæ filio Mediam, ab Armenio Iasonis comite Armeniam denominatam: uti & Albanos ab Iasone ortos refert Plinius lib. 6. cap. 12, & Persas à Perse Medi filio Eustathius & alii denominatos tradunt: tam late arma sua Iason & ejus comites, aut Græculi certe fabulas suas, circumtulerunt!

V. 1028. Οὐ οἱ ἔην] Ἔην hic significat *licebat*, sicut ἔστι pro ἔξεστι à poetis Græcis sæpe ponitur, & aliquando *est* pro *licet* apud Latinos, ut apud Horatium,

Mansuri oppidulo quod versu dicere non est.

V. 1029. πολυφάρμακοι ἄνδρες ἔασι] Nescio cur Medos accuset quasi veneficiis deditos, tanquam à Medea hoc edoctos, nisi forte propter oleum quod Medicum vulgo vocatum est, de quo Solinus, cap. 24, de Mysia agens, *Apparet herba qua inficitur oleum quod vocant Medicum; hoc ad incendium excitatum si obruere aqua gestias, ardet magis.* Ammianus etiam, lib. 23, in Perside affirmat oleum confici Medicum, quo illitum telum, si hæserit uspiam tenaciter, cremat. Idem & Φαρμακὸν & Μηδικὸν dici interpres Nicandri testatur. Μηδείας ἔλαιον, *Medeæ oleum*, Procopio dicitur, Goth. lib. 4, ex quo (uti etiam è Plinio, lib. II. cap. 105) naphtham sic vocatam constat. Φάρμακον (inquit Procopius) ὅπερ Μῆδοι μὲν νάφθαν καλοῦσιν, Ἕλληνες δὲ Μη-

δείας

δείας ἔλαιον: *Pharmacum quod Medi naphtham vocant, Græci vero Medeæ oleum.* Medeæ oleum hoc vocarunt, quod eo crederetur Creüsam pellicem à Medea crematam, ut Plinius testatur. Medicum vero, tam quod Medi eo crebro uterentur, quod innuit Procopius, quam quod in Media, aut saltem prope Mediam (in Astacene scil. Parthiæ regione Mediæ proxima, Plinio teste) ebulliret: nisi forte Medicum per errorem aliqui nominarint, cum ἔλαιον Μηδίας, *Mediæ*, legerent, quod Μηδείας, *Medeæ*, scriptum fuit. Non tamen simplex naphtha Medeæ oleum plerisque dictum est, sed σκευαστικὸν φάρμακον, *pharmacum factitium*, ex naphtha herba quadam infecta, ut modo è Solino notatum. Herbam eam Κολχικὸν & ἐφήμερον vocarunt: Colchicum quod in Colchide nasceretur; ephemerum, quod gustata uno die interimeret: de qua Dioscorides lib. 6, Ἐφήμερον, ὃ ἔνιοι Κολχικὸν, διὰ τὸ ἐν Κολχίδι γεννᾶσθαι, *Ephemerum, quod aliqui Colchicum vocant, propterea quod in Colchide nascatur.* Ea ipsa herba Μηδείας πῦρ à Nicandro vocatur; vide Cl. Salmasium in Solinum p. 241, cui nos hæc debere fatemur. De oleo hoc Priscianus Dionysii interpres,

Ignipotens oleo commisto gignitur herba,
Medica cui nomen, cujus compescere flammas
Si quis aqua cupiat, plus ignis pascitur illa.

Sed ut Mediæ nomen pharmaco hoc deleterio infame redditum est, ita prima alexipharmacum protulit non incelebre, citrea scil. mala, quæ & Medica vocata, de quibus Virgilius Geo g. lib. 2.

Media fert tristes succos, tardumque saporem
Felicis mali, quo non præsentius ullum,
Pocula si sævæ quondam infecere novercæ.

V. 1030. οἱ δ' ἀρ' ἐπ' αὐτὰς Πέτρας --] Innuit Mediæ partem cautibus asperam esse, extimas scil. oras, ubi Zagrus, Parchoatras, & alii montes; atque in cautibus iis Narcissiten lapidem obscuri coloris nasci affirmat, cujus meminit Plinius lib. 37. cap. 11, quem à narcissi floris colore sic dictum Eustathius arbitratur. Cæteris vero partibus, quæ à montibus longius absunt, pascua læta esse affirmat Dionysius, quod & Strabo lib. 11. confirmat; eo enim teste, in vallibus εὐδαίμων σφόδρα ἐστὶ, καὶ πάμφορος, πλὴν ἐλαίας, ἱππόβοτος δὲ διαφερόντως, *uberrima est, & omnium ferax, dempta olea, equis vero alendis aptissima,* præsertim in Nisæo campo: uti & oves optime alere Dionysius hic affirmat. Et Strabo quidem herbam quandam, quæ equos

maxime alit, *Medicam*, quod in Media abundet, appellatam notat: ea trifolii ſpecies eſt.

V. 1034. ἄχει πυλάων Κασπιάδων] Κασπιάδων hic legendum eſſe ex Euſtathio conſtat, qui hæc ſic repetit, οἱ Μῆδοι ἄχει τῶν Κασπιάδων δήκουσι πυλῶν, infra etiam notans Caſpias portas Κασπιάδας à Dionyſio vocari παρωνύμως, οὐχ ὑποκοριστικῶς, *denominative, non diminutive*. Obſtat quidem metri ratio ne Κασπιάων legatur, ut à Stephano editum eſt (miniſtrorum forte incuria) tunc enim penultima produci deberet, ut verſ. 1039. Caſpiæ hæ Portæ (quæ Mediam ab Oriente terminant, ut hic indicatur, ultra quas Parthia ad Ortum ſita eſt, verſ. 1039.) Πύλαι, ſeu *Portæ* dicuntur, quod inter invios montes & ſcopulos anguſtus ibi tranſitus ſit, quaſi per *portam*; Caſpiæ vero quod ad loca Caſpio mari vicina è Parthia & Perſidis parte non alibi tranſitus pateat, vide verſ. 1038. Portæ hæ deſcribuntur à Plinio, lib. 6. cap. 14, & Solino cap. 50. *Caſpiæ portæ* (inquit Solinus) *panduntur itinere manu facto, longo octo millibus paſſuum, nam latitudo vix eſt plauſtro permeabilis.* Et quod de rupibus impendentibus hic habet Dionyſius à Plinio confirmatur, *Dextra lævaque ambuſtis ſimiles impendent ſcopuli.*

V. 1036. Κληῖδες γαίης Ἀσιήτιδος] *Aſiæ claves*, ſi propriam vocis ſignificationem ſpectes (quanquam *clauſtra* non male reddat Hen. Stephanus, cum κλεὶς *clavis* à κλείω *claudo* derivetur) quod ibi tantum aperiatur, & quaſi reſeretur, iter, tam è Media & aliis regionibus quæ ad Occidentem ſpectant in Parthiam, Arianam, & alias Orientales regiones tendentibus, quam è Carmania, Perſidis parte, & aliis Meridionalibus regionibus (uti hic indicatur) ad Hyrcaniam, & alia loca Septentrionalia Caſpio mari vicina. Minus probabile eſt ex nulla Perſidis parte alibi quam per Portas has ad Hyrcaniam tranſitum datum, ſed de Perſidis parte Orientali Parthiæ vicina hoc intelligendum videtur, unde (intercluſo recto aditu in Mediam objectu Parchoatræ invii montis) per Parthiam & Portas has in Septentrionem iter facere neceſſe habebant. Fortaſſe Dionyſius, dum è Perſide ad Caſpium mare & Hyrcanios per Caſpias Portas tranſiri affirmat, partem Carmaniæ deſertæ Ptolemæo vocatæ Perſidi accenſet; quod à Strabone, lib. 16, fit, dum Carmaniam à Septentrione Perſide ambiri affirmat: Τὴν μὲν ἦν Καρμανίαν ἐγκυκλοῦται πρὸς Ἄρκτον ἡ Περσὶς πολλὴ οὖσα, *Carmaniam à Septentrione circumdat Perſis, quæ magna eſt regio.* Sed per Caſpias Portas è Media & regionibus Caſpio mari vicinis in Orientem præcipue itinera facta (& è converſo) è Strabone

conſtat,

constat, qui intervallum à Caſpio mari per Caſpias Portas ad Bactra, & ab ipſis Caſpiis Portis ad Indiæ fines, ex Eratoſthene commemorat. Quod vero ibi celeberrimus eſſet in media fere Aſia tranſitus, hinc Geographi in dimenſionibus itinerum per Aſiam deſcribendis, ad Caſpias Portas præcipue reſpiciunt, diſtantiam locorum ab illis notantes, ut apud Strabonem lib. 2. & 11, & alios videre eſt. Sic Plinius, lib. 6. cap. 15, de Portis his loquens, *Hunc cardinem Alexandri Magni itinera fecere.*

V. 1040. Πάρθοι ναιετάουσιν ἀρήϊοι] Ad Parthiam ſeu Parthyenen deſcribendam jam accedit, proxime Caſpias Portas ad Orientem ſitam. Parthiam quidem à Parthyene, ut totum à parte, diſtinguit Ptolemæus, Parthyenen Parthiæ provinciam faciens: ſed ab eo hac in re diſſentit Strabo, lib. 11, cui tota regio quæ Parthia Ptolemæo eſt Parthyene dicitur; cum quo Polybius & alii conſentiunt. Ut enim eadem regio Bactria & Bactriana, atque incolæ Bactri, Bactrii, & Bactriani vocati; ita de hac gente & regione ſe res habuit, Stephano teſte, Λέγονται δὲ καὶ Πάρθοι καὶ Πάρθιοι καὶ Παρθυαῖοι· καὶ Παρθυαία ἡ χώρα καὶ Παρθυηνή. Regionem ſcilicet quam Parthi incoluerunt antiquiores plerumque *Parthyenen*, poſteriores vero ſcriptores (Latini præſertim) *Parthiam*, ut & incolas Parthos, appellarunt. Sed cum antiquæ Parthorum ſedis limites peranguſti fuerint, quos ſenſim ad vicina propagarunt, teſte Juſtino lib. 41, regiunculam quam primo tenuerunt, nomine antiquiore, *Parthyenen*, totam vero regionem quam ante Arſacis imperium occuparunt *Parthiam* nominat Ptolemæus, Hyrcania, Media, Carmania, & Aria cinctam, quæ etiam tota *Parthyene* Straboni vocatur: & de ea quidem tota à Dionyſio hic agitur. Recentiores vero Latini aliquando Parthiæ nomen ad totum Parthicum imperium ſub Arſacidis acquiſitum extendunt: Ita Solinus, cap. 59, *Parthiam, quanta omnis eſt, à Meridie Rubro mari, à Septentrione Hyrcanio claudi* affirmat, & *regna in ea duodeviginti* numerat. Parthos è Scythia primum profectos Parthiam ab ipſis dictam occupaſſe refert Juſtinus, lib. 41, idque nominis indicio probat, quod *Scythico ſermone Parthi exules dicantur*, quod & Euſtathius aliique confirmant. Huc accedit quod ſermo ex Scythico & Medico mixtus eſſet, & armorum Scythicus mos, teſte eodem Juſtino: utraque quidem gens ſagittis præcipue uſa eſt, ut de Parthis hic affirmatur, de Scythis vero verſ. 740.

V. 1041. οὐ γὰρ ἀρέτεροι] Parthorum horum (quorum bellicam

cam fortitudinem hic celebrans auctor, eos neque agriculturæ, neque nauticæ rei, neque armentis aut gregibus pascendis deditos esse affirmat, sed ab infantia bellicis studiis, equitatione scilicet & sagittarum jactu exerceri) mores & instituta legi possunt apud Iustinum, loco citato, ubi etiam de imperii Parthici (ab Arsace erecti, & ab ejus posteris ab Ariana ad Euphraten propagati, ut Romani imperii æmulum esset) origine & incremento agitur.

V. 1045. Νηπίαχοι πέζοισι] Hoc non de ingenuis tantum pueris, verum etiam de servis (è quibus maxima exercituum Parthicorum pars constabat) intelligendum esse docet Iustinus; de servis enim agens, *Hos*, inquit, *pari cura ac liberos suos habent, & equitare & sagittare magna industria docent.*

V. 1050. Φέρβονται δ' ἀγρῇσι] Ita Iustinus, *Carne non nisi venatibus quæsita vescuntur.*

V. 1052. Αὐσ. νίου βασιλῆος] Incertum est an Augustum intelligat, quod Eustathius opinatur, & his verbis ad pacem & amicitiam Romanam à Parthis tunc quæsitam, remissis signis Crasso ablatis, respiciatur, (hoc enim Romanis armis non effectum, nisi arma alibi terrarum mota intelligas, quibus Augustus terrorem nominis sui late circumtulit) an Neronem potius, cujus auspiciis res magnæ in Armenia à Corbulone contra Parthos gestæ, donec Tiridates supplex pacem à Nerone peteret, & obsidem filiam traderet. vide Tacit. Annal. lib. 15.

V. 1053. Εἰ δέ σε καὶ Πέρσαι] *Persarum* nominis haud certa origo est: indicio quidem est à *Perse* aut *Perseo* aliquo deductum esse Περσειδῶν apud ipsos familia, cujus meminit Herodotus, (unde à *Perseo* illo fabula de Andromeda liberata decantato, aut *Perse* nescio quo, quem Medi filium, Medeæ nepotem fingunt; Græculi nomen deducunt;) alioqui doctis judicandum relinquerem an à פרס *paras, divisit*, *Persis* vocata fuerit, quod perpetuis montium jugis à Media & Susiana dirimatur: vide vers. 1063. Ab Elymæis (ab *Elam* filio Shem denominatis) Persas originem trahere affirmat Iosephus, Antiq. lib. 1. cap. 7; unde עילם *Elam*, in sacris literis Persas significare interpretes plerique arbitrantur. *Elymæi* quidem nomen illud *Elam* primario convenit, quorum regio Mediæ, Persidi, & Susianæ ex plurimorum sententia interjecta est: sed *Elam* seu *Elymaidem* olim latius extensam fuisse, & magnam Persidis postea dictæ partem inclusisse probabile est; unde Persarum apud sacros scriptores nulla est mentio ante Cyri tempora, sub quo

nomen

nomen ipſum ortum videtur, frequens vero in Daniele, Ezechiele, Eſther, & aliis libris ſub Cyro, aut poſt ejus regnum, ſcriptis. Hoc à Bocharto notatum, cujus ſententiam (non niſi nuper mihi cognitam poſt cætera hac de re exarata) de nominis Perſarum origine, cæteris repudiatis, libens jam amplector. Nimirum is *Perſas* poſt Cyri imperium ſic dictos putat, quaſi *equites*, ob ſummum poſt Medos victos equitandi ſtudium, (nempe à פרש *paras, eques*) vix enim unquam melioris notæ quiſquam pedes conſpiciebatur, teſte Xenophonte, Οὐδεὶς ἂν τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἑκὼν ὀφθείη Περσῶν οὐδαμοῦ πεζός. Pluribus hoc probatur tam à Bocharto quam Briſſonio de regno Perſ. lib. 3.

V. 1056. Ἀσίης βασιλεύτατον ἔθνος] Nulla nimirum Aſiatica gens tantum imperium tenuit quantum Perſæ, quippe qui imperio illi quod Aſſyrii & Medi antea tenuerunt Lydorum etiam regnum & Ægyptum adjecerunt, imperii ſui terminis ab Indiæ finibus ad Helleſpontum uſque (vel, ut teſtantur ſacræ literæ, Eſther. cap. 1, ab India ad Æthiopiam) prolatis. Hinc Perſarum rex ὁ βασιλεὺς, *Rex*, κατ' ἐξοχὴν, & Μέγας βασιλεὺς, *Rex Magnus*, appellatus eſt; εἰθισμένων τῶν Περσῶν βασιλέα Μέγαν προσαγορεύειν, *cum ſoliti eſſent Perſarum regem Magnum appellare*, Plutarch. in Apophtheg. Imo & *Rex regum*, ut tam hiſtoria ſacra, Ezræ cap. 7. verſ. 12, quam profanæ teſtantur. De origine imperii hujus (quod Cyri virtute acquiſitum eſt) conſulatur Herodotus, & Iuſtinus lib. 1. De interitu ejuſdem (Dario ultimo rege ab Alexandro magno tribus præliis ſuperato) legantur Curtius, Iuſtinus, & Plutarchus in Alexandro.

V. 1058. Ὁππότε Μῃονίην] Innuit ditiſſimos antea habitos Lydos, qui & Μῄονες dicti, quorum præcipua urbs Sardes, Crœſi regia (cujus divitiæ in adagium abierunt, uti & Pactolus fluvius Sardes alluens χρυσορρόας dictus, vide in verſ. 832.) Perſas vero Lydorum ſpoliis adeo ditatos, ut equi virique poſtea auro fulgerent: qualem Perſicorum armorum apparatum in prælio ad Iſſum cum Alexandro geſto deſcribit Curtius lib. 3. *Illi aureos torques, illi veſtem auro diſtinctam habebant, manicataſque tunicas gemmis etiam adornatas.* Et quod ad aureos frænos attinet, eorum meminerunt tum alii; tum Dion Chryſoſt. Orat. 2. de Regno; ubi cum mentionem fecerit χρυσῶν φαλάρων καὶ χαλινῶν, *phalerarum & frænorum aureorum*, ſubdit, ὁποῖα τοὺς Πέρσας φασὶν ἐπιτηδεύειν, *qualia Perſas affectaſſe ferunt.* Et ſplendidis hiſce indumentis poſt victum demum Crœſum eos conſueviſſe teſtatur Ammianus lib. 24, *Armillis uti, monilibuſque aureis, & gem-*

nis

mis assuefacti post Indiam victam & Crœsum: priscam enim eorum frugalitatem describit Xenophon, Κύρε παιδείας lib. 1, & constat apud omnes ante Cyri imperium Persas inopes fuisse. Indiæ vero nomine apud Ammianum Ariana intelligenda videtur, quam aliqui Indiæ adjiciunt, vide in vers. 1107. India enim proprie dicta nunquam Persis paruit.

V. 1064. Κασπιάδων πυλέων] Verum quidem hoc quod à Caspiis Portis ad meridiem Persis sita est, non tamen ipsæ Portæ Persidem attingunt; eæ enim inter Mediam & Parthiam, inter Mediam vero & Persidem Parchoatras situs, Ptol. lib. 6. cap. 4, qui Persidis terminus Borealis fuit, ut Persicus sinus Australis, vide vers. prox. Eratosthenis vero sententiam Dionysius hic sequi videtur, qui Persidis terminum Borealem facit Caspias Portas; sive quod Carmaniæ desertæ & Parthiæ partem sub Persidis nomine comprehendat, vide in vers. 1036, sive quod montes ipsos in quibus *Portæ* proprie dictæ (qui quidem ad Persidem procurrunt) *Caspias Pylas* vocet καταχρηστικῶς (quomodo & Thermopylarum nomen à quibusdam usurpari in vers. 438 notatum:) sic Mela, lib. 1. cap. 15, inter Tauri brachia Caspias Pylas, cum Paropamiso & Niphate, nominat.

V. 1069. Πρῶτα Σάβαι] Tribus hisce gentibus triplicem situm sigillatim assignare videtur, quem diversis Persidis populis competere præcedentibus versibus indicaverat; ut prope Parachoatram montem, qui Mediam à Perside disterminat, sint Sabæ seu Sabæi, in Persidis mediterraneis Pasargadæ, in maritima ora Tasci. Certe hic non recensentur maritimæ tantum gentes ultimo loco nominatæ, ut statuit Salmasius; cum Sabæi à mari longe dissiti fuerint, & Pasargadæ urbs satis à mari remota, ut ex Ptolemæo & aliis constat. Σαβαῖοι, quos in Persidis ora Carmaniæ obversa supra Suzæos versus Mediam habet Ptolemæus (ubi corrupte interpretes Stabæos reddunt) illos esse quos hic Σάβας vocat Dionysius (ut his ὁμωνύμως Sabæos Arabicos Σάβας etiam vocat) apertius est quam ut probatione indigeat. Probabile mihi visum fuerat, ut *Sabæos* Arabas à *Sheba* & *Seba* posteris Chus oriundos, ita *Sabas* seu *Sabæos* hos à *Sheba* filio Ioktan ortos fuisse, cujus posteros Orientalia loca tenuisse historia sacra testatur, Gen. 10. vers. 30. Sed doctissimus Bochartus mihi plane persuasit Arabiam felicem posterorum Ioktan sedem fuisse; cui rei ipsorum Arabum scripta fidem facere testantur.

μετὰ δὲ Πασαργάδαι] *Pasargadæ* Persidis urbs fuit prope Carmaniam, à Cyro ibi loci condita ubi Astyagen prælio vicit:

sit: & nomen quidem ipsum Περσῶν στρατόπεδον, *Persarum castra*, significare, testatur tum Eustathius, tum Stephanus de urb. cujus verba sic se habent; Τὰς δὲ Πασαργάδας ἔκτισεν ὁ Κῦρος ἐφ' οὗ τόπου παραταξάμενος Ἀστυάγην ἐνίκησεν· ὀνομάζεται δὲ ἡ πόλις διερμηνευθεῖσα Περσῶν στρατόπεδον. *Pasargadas vero condidit Cyrus, quo in loco instructa acie Astyagen vicit: urbs vero, si interpreteris, Persarum castra nominatur.* Hebræis scil. (quorum linguæ aliæ Orientales cognatæ fuere) פרסי־גדוד *Parsi-gedud*, valet *Persarum exercitus*, פרסי־גדר vero, *Parsi-gader*, Persarum περίφραγμα seu *septum*. Urbem hanc veterem fuisse Persarum regiam, & Cyri monumento nobilem, testatur Strabo, cui Persicis literis hoc inscriptum fuisse refert; ὦ ἄνθρωπε, ἐγὼ Κῦρός εἰμι, ὁ τὴν ἀρχὴν τοῖς Πέρσαις κτησάμενος, καὶ τῆς Ἀσίας βασιλεύσας, μὴ οὖν φθονήσῃς μοι τοῦ μνήματος· *O homo, ego Cyrus sum, qui imperium Persis acquisivi, & Asiæ imperavi; monumentum igitur mihi ne invideas*: una cum hoc Epigrammate Græco,

Ἐνθάδ' ἐγὼ κεῖμαι Κῦρος βασιλεὺς βασιλήων.

Urbis hujus meminit Ptolemæus lib. 6. cap. 4. (ubi interpretes corrupte *Pasarracha* habent) eamque in extremis Persidis finibus, ubi Carmaniæ conjungitur, describit; cui & Strabo consentit, Persepolin & Pasargadas in ferace Persidis convalle Carmaniæ juncta statuens, & Plinius, lib. 6. cap. 26, *Passargadas castellum quod Magi obtinent* in Orientali Persidis parte describens. Hic vero Dionysius Pasargadas non tanquam urbem, sed tanquam gentem, nominat; cui genti proculdubio Pasargadæ urbs, quam cum locis vicinis tenuere, nomen dedit. Hoc indicat Stephanus, qui monet urbem τὰς Πασαργάδας θηλυκῶς, *Pasargadas fœminine*, τοὺς δὲ οἰκήτορας τοὺς Πασαργάδας ἀρσενικῶς, *incolas vero Pasargadas masculine* dici oportere: uti & Curtius, qui, quas alii Pasargadas, *Pasargadûm urbem* appellat, incolas Pasargadas dici innuens. Nec alii certe sunt Pasargadæ illi quos inter Persidis populos Herodotus recenset, & nominatis aliis populis mox subdit, Πασαργάδαι εἰσὶν ἄριστοι, ἐν τοῖσι καὶ Ἀχαιμενίδαι εἰσὶ φρήτρη. Ptolemæus tamen, lib. 6. cap. 8, populum Pasargadas, uti & Corium fluvium qui Pasargadas urbem alluit (qua de re vide in vers. 1073) in Carmaniæ partem à Perside & Pasargadis urbe satis dissitam ablegat, inde fortasse deceptus, quod aliqui (inter quos est Eratosthenes apud Strab. lib. 15.) Persepolin Orientalem Persidis terminum statuunt; ex qua sententia sequi deberet Pasargadas, cum Corio fluvio, extra Persidem, & quidem in Carmania proxima ad Orientem regione, statuendos. Ex horum igitur sententia populum Pasargadas

ſargadas in Carmania locat Ptolemæus, quamvis ipſe ex communiore ſententia Paſargadas urbem in Perſide ſtatuat, Perſidem longe ultra Perſepolin ad Ortum producens. Curtius quidem, lib. 9, Alexandrum ab India reducem in Carmaniam proceſſiſſe affirmat, cujus Satrapes erat Aſpaſtes: libro vero 10, *Ventum eſt*, inquit, *inde Paſargadas*; *Perſica eſt gens*, *cujus Satrapes Orſines erat*: & mox ſubjicit Alexandrum Cyri ſepulcrum ibi aperuiſſe (quod in urbe Paſargadis fuiſſe Strabo, Plinius, Solinus, Arrianus, & tot alii affirmant:) ut dubitari non poſſit quin in Perſide cum Paſargadis urbe cognominis etiam gens ſtatuenda ſit.

ἄγχι δὲ Τασκοὶ] *Taſcorum* non alibi mentio fit; Salmaſio igitur libens aſſentior, qui Τασκοὺς pro Ταόκας in auctore aliquo male exarato Dionyſium legiſſe arbitratur. In maritima enim Perſidis ora, non longe à Paſargadis, *Taocene* regio, ubi *Taoce* urbs cum promont. cognomini, à Ptolemæo ſtatuitur; & Taoces hujus meminit tum Arrianus, tum Strabo lib. 15, urbem regiam nominans; ubi enim in editis libris eſt ἐν τῇ παραλίᾳ κατὰ τὴν Ὀκὴν λεγομένην, pro τὴν Ὀκὴν Ταόκην legendum eſſe equidem Caſaubono & Salmaſio aſſentior. Ut vero regio in qua urbs ea ſita Ταοκηνὴ, ita & incolæ Τάοκοι dici poterant, ut vicinæ Mardienes incolæ Mardi vocati.

V. 1070. Ἄλλοι δ' οἳ ναίουσι] Aliarum Perſicarum gentium, ut & fluviorum, nomina videre licet apud Ptolemæum, lib. 6. cap. 4; in quibus tamen nominandis plurimum variant auctores, cum ea loca parum cognita habuerint, utpote extra Romanum imperium ſita, nec à Macedonibus diu retenta. Notare vero libet fluvium Perſepolin, regiam Perſarum urbem, alluentem, qui Ptolemæo *Rhogomanes* dicitur, à Strabone, Curtio, Diodoro, & pleriſque aliis *Araxem* vocari, idque eodem ſenſu, ut Salmaſius opinatur, Plin. exercit. p. 202.

V. 1073. Χωρὶς μὲν Κῦρος ἐστὶ μέγας] Doctiſſimo Salmaſio facile aſſentior, qui hunc verſus hujus ſenſum eſſe ſtatuit, quod ab una Perſidis parte ſit Corus fluvius, ab altera Choaſpes; Corus ſcil. ab Orientali latere, Choaſpes ab Occidentali, circa Suſa; nam Suſianam ipſam aliqui pro Perſidis parte habent, ſic Strabo lib. 15. σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ Σοῦσις μέρος γεγένηται τῆς Περσίδος, *Suſiana Perſidis quaſi pars eſt*. Corus hic Straboni Κῦρος dicitur, (quamvis alius ab hoc Cyrus ſit Mediæ fluvius) quem à Cyro rege ſic nominatum eſſe, & Paſargadas præterfluere, affirmat. Ἔστι δὲ καὶ Κῦρος ποταμὸς διὰ τῆς κοίλης καλουμένης Περσίδος ῥέων περὶ Πασαργάδας, (οὗ μετέβαλε τὸ ὄνομα ὁ βασιλεὺς) ἀντὶ Ἀγραδάτου

μετονο-

μετωνομασθεὶς Κῦρος: *Est & Cyrus fluvius per Persidem, quam cavam vocant, juxta Pasargadas fluens, cujus nomen mutavit Cyrus rex, ut pro Agradato Cyrus vocaretur.* Κόρον à Dionysio hic vocatum *Cyrum* reddit ejus interpres Avienus, Strabonem imitatus: Priscianus vero *Corum*, uti & Mela, lib. 3. cap. 8, *Zethis per Carmanios, in Pasargadis Coros effluunt.* Parum quidem inter nomina hæc interest: ad primitivam linguam magis respiciunt qui Κόρον, ad Græcum loquendi morem qui Κῦρον vocant; ipse enim rex qui Græcis Κῦρος, Hebræis כורש *Coresh* dicitur. Quod si Pasargadas præterfluat Corus hic seu Cyrus, Bagradam Ptolemæi esse oportet, quem ille Persidem à Carmania distérminare affirmat; & *Bagradæ* quidem nomen ab *Agradato* (quo nomine fluvium hunc olim appellatum refert Strabo) non multum abludit. Eodem vero errore Κόριον fluvium (qui non alius certe est quam Κόρος Dionysii & Melæ) in Carmaniam transferre videtur Ptolemæus, & à Bagrada diversum facere, (nomina duo, quorum alterum vetus est, alterum novum, pro fluviis duobus sumens) quo Pasargadas populum procul ab urbe cognomini in Carmaniam ablegat. De Choaspe mox dicetur.

V. 1074. Ἕλκων Ἰνδὸν ὕδωρ, παρά τε ῥείων χθόνα Σκίων] Crasse hic à Dionysio erratur; Choaspen enim Indicum fluvium (cujus Curtius lib. 8. & Strabo lib. 15. meminerunt) cum cognomini fluvio Susa præterlabente confundit. Et ridicule Eustathius Choaspen ἕλκειν Ἰνδὸν ὕδωρ interpretatur; ὡς ἐκ τοῦ Ἰνδοῦ σχιζόμενον ποταμοῦ, *tanquam ab Indo fluvio abscissum*, quo quid absurdius vel fingi potest? Indicus quidem Choaspes cum Cophete in Indum fluvium fertur, non ex eo prodit; at Choaspes hic tanto terrarum spatio dissitus nihil cum Indo, nec quicquam cum Indico Choaspe, præter nomen, commune habet: in Media enim, teste Plinio, oritur. Unde facilem medelam, à Salmasio acceptam, plagæ huic adhibere possemus, legendo Ἕλκων Μῆδον ὕδωρ, nisi ex interpretum omnium consensu ipsius auctoris, non scribarum erratum esse constaret. Choaspes hic Susa præterlabens eo præcipue nomine celebratur, quod solam ejus aquam reges Persici biberent. Hoc refert Herodotus, & ex eo Athenæus lib. 2, subjungens aquam decoctam, quoquo rex iter faceret, circumferri solitam: Ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ὥς φησιν ἐν τῇ πρώτῃ Ἡρόδοτος, ὕδωρ ἀπὸ τοῦ Χοάσπεως πιεῖν λέγεται, τοῦ παρὰ Σοῦσα ῥέοντος, τοῦ δὲ μόνον πίνει ὁ βασιλεύς· *Persarum rex, ut libro primo refert Herodotus, aquam ex Choaspe, qui circa Susa fluit, bibere dicitur, & de hac sola bibit.* Idem refert Solinus cap. 41,

&

& Isidorus lib. 13. cap. 21; & Plutarchus, lib. de exilio, idem vulgo proditum fuisse indicat. Hinc Tibullus lib. 4.

——— *& regia lympha Choaspes.*

At nullius Choaspis in Susiana meminit Ptolemæus; & cum auctores modo citati, atque etiam Strabo lib. 15, Choaspen urbem Susa alluere affirment, idem de Eulæo ab aliis affirmatur. Sic Plinius lib. 6. cap. 27, *Amnis Eulæus ortus in Medis, medioque spatio cuniculo conditus, & rursus exortus, per Mesobatenen lapsus circuit arcem Susorum.* Et mox de Eulæo affirmat quod alii de Choaspe produnt, *Reges non ex alio bibunt, & ob id in longinqua portant.* Eadem etiam de Eulæo narrat Solinus cap. 36, quæ postea de Choaspe cap. 41. Nisi igitur Plinium aliis, Solinum vero sibi, contraria scribere putandum sit, Choaspem cum Eulæo eundem esse oportet; ut antiquis quibusdam Græcis Χοάσπης seu Χόασπις nominetur, posterioribus vero Græcis, & Latinis plerisque, Εὐλαῖος *Eulæus*, nomine à patrio vocabulo deducto, nam Hebraice אולי *Vlai* dicitur, Dan. cap. 8. Quod si quis objiciat Plinium & Polycletum apud Strabonem Choaspen ab Eulæo distinguere, & à Plinio quidem, lib. 31. cap. 3, Choaspi Eulæum socium adjungi, *Parthorum*, inquit, *reges Choaspe & Eulæo tantum bibunt*, & ab eodem Plinio, lib. 6. c. 27, affirmari *Choaspem ex Media venientem in Tigrim influere*, cum Eulæus, ex Ptolemæi & aliorum sententia, in Persicum sinum se exoneret; at meminerit, non minus de Eulæo quam Choaspe hoc à veteribus quibusdam per errorem tradi; nec obstat quin qui in hoc errarint errare etiam potuerint Choaspem ab Eulæo distinguendo. Polycletus is, cujus modo meminimus, Choaspem, Eulæum, & Tigrim in lacum quendam confluere, deinde in mare exire affirmat: alii *fluvios Susa alluentes in unum Tigris fluvii alveum illabi* olim prodiderunt, teste Strabone, Ἄλλοι δέ φασι τοὺς διὰ Σούσων ποταμοὺς εἰς ἓν ῥεῦμα τὸ τοῦ Τίγριος συμπίπτειν. ubi per fluvios Susa alluentes, Choaspem & Eulæum, tanquam diversos fluvios, intelligere videntur. Ipse vero Strabo Choaspem in Persicum mare deducit, ut Eulæum accuratiores plerique Geographi, affirmans eum εἰς τὴν παραλίαν τελευτᾶν, *in maritimam oram desinere.* Restat igitur ut vel Choaspes sit ipse Eulæus (eadem enim de Eulæo quæ de Choaspe traduntur, Susa scil. præterlabi, & de eo solo Persarum reges bibere; utriusque ortum Plinius in Media statuit; utrumque alii in Tigrin, alii in mare Persicum exire affirmant) vel cum duplicem Eulæi fontem statuat Ptolemæus, in Media alterum, alterum in Susiana, ex horum altero Choaspem proprie dictum,

ex

ex altero Eulæum prodire censendum, eosque circa Susa confluere.

χθόνα Σούσων] Susa urbs, à qua regio circumjacens Susiana dicta est, una fuit è regiis Persicorum regum urbibus, & gazophylaciis celeberrimis, ubi reges vere agebant (ut æstate Ecbatanis, hyeme vero Babylone) teste Xenophonte Κύρου παιδ. ob loci scil. amœnitatem. Susa enim à floriditate sic dicta vere scribit Eustathius, Τὰ δὲ Σοῦσα οὕτω καλοῦνται διὰ τὸ τοῦ τόπου ἀνθηρὸν, Σοῦσα γὰρ ἐγχωρίως τὰ κρίνα· *Susa sic vocantur à floriditate loci, lilia enim vernacula ipsorum lingua susa nominantur.* Nec dissimiliter Stephanus, lib. de urb. Susa vocata ait, ἀπὸ τῶν κρίνων, ἃ πολλὰ ἐν τῇ χώρᾳ πεφύκει ἐκείνῃ, *à liliis, quorum multa in regione illa nascuntur.* Nec de hisce nominis rationibus dubitare licet, cum norimus שושן *Shushan*, quod Hebræis ipsissimum urbis nomen est, Esth. cap. 1, *lilium* illis significare. Vrbem hanc à Dario Hystaspis filio conditam refert Plinius, lib. 6. cap. 27: sed ea verba non aliter accipienda, quam quod à Dario aucta, & ædium regiarum magnificentia ornata fuerit, quod testatur Ælianus lib. 1. cap. 59. A Memnone quidem primo condita fuisse dicitur, unde Μεμνόνειον ἄστυ Herodoto lib. 5. vocatur, uti & regia βασίλεια Μεμνόνεια. Sed alium oportet hunc Memnonem fuisse ab eo cujus nomen tot in Ægypto monumenta servant, cujus meminit Dionysius vers. 250, quamvis fabulæ eos confundant. Nec constat an Memnon hic qui Susa condidisse fertur rex fuerit, an potius architectus: hoc potius innuit Cassiodorus lib. 7. Epist. 15, *Cyri regis domum, quam Memnon arte prodiga illigatis auro lapidibus fabricavit*, inter septem orbis miracula numerans. Fortasse tamen Memnonem illum decantatum alii Æthiopem, alii Susium faciunt, ob gentium ὁμωνυμίαν, quod nomen *Chus* Susianæ incolis (qui Græce Κίσσιοι, nomine à *Chus* deducto, ut Bocharto placet) cum Æthiopibus commune fuerit: vide in vers. 1015.

V. 1075. ἴδοις εὐωπὸν Ἀχάτην] Egregie delirat hic Eustathius, dum *Achaten*, quo nomine gemmam intelligi manifestum est, pro fluvii nomine hic accipit, ὅτι τὸν Ἀχάτην ποταμὸν ἐπὶ πλευραῖς εἶναι τοῦ Χοάσπου φησὶ, &c. *Achaten fluvium ad latus Choaspis esse dicit*, quasi dici posset fluvium *instar cylindri jacere*, aut fluvium *è rupe à fluvio devolvi.* Est quidem Achates Siciliæ fluvius, à quo lapidi nomen; sed hic non de fluvio, sed lapide sermo est, quem & in Persis nasci Plinius testatur, quorum pars Susiani quibusdam habentur, Strabone & Solino testibus. Lapidem illum describit Plinius, lib. 37. cap. 10, plura ejus genera recensens,

sens, & Solinus cap. 11. his verbis, *Achaten lapidem Sicilia primum dedit in Achatis fluminis ripa repertum, non vilem cum ibi tantum reperiretur, quippe interscribentes eum venæ naturalibus sic notant formis ut, cum optimus est, varias præferat rerum imagines: talis est Indicus, reddens nunc nemorum, nunc animalium facies.* Evilu isse eum postquam pluribus locis repertus est, ex iisdem auctoribus constat: utque in Achatis Siciliæ fluvii ripis primum repertus est, ita in Choaspis ripis reperiri cylindracea forma, è petris à fluvio hybernis imbribus aucto devolutum, hic refert Dionysius. Ita cum variæ sint Achatis species, ut ex Plinio & Orpheo constat, coloribus suis distinctæ, fortasse hic est quem *Choaspiten*, eo capite in quo de Achate agitur, Plinius appellat, *Choaspites à flumine dicta est, viridis, fulgoris aurei.* Eum licet Achatis speciem esse non notet ibi Plinius, potest tamen illa Achatis species esse quam αἰγλήεντα μάραγδον *fulgentem smaragdum*, referre ab Orpheo traditur, quasi qui *viridis* sit *& simul fulgidus.*

Πολλὰ μὲν οὖν ῥεῖα γ' ἐστὶν Ἀχάτου χεύματ' ἰδέσθαι,
Ἐν γὰρ οἱ δήεις ἐρόωντ' ὑάλωπον ἴασπιν,
Σάρδιά τ' αἱματόεντα, καὶ αἰγλήεντα μάραγδον.

Epitheto quidem εὐωπον, quod à Dionysio hic additur; innuitur non de vulgari Achate hic agi, qui rubentibus & albis venis distinguitur, sed de nobiliore aliqua specie, quarum una est illa cujus tertio loco meminit Orpheus, quam viridi colore esse Smaragdi instar, sed fulgore simul conjuncto, indicat; quod cum Choaspitæ descriptione à Plinio tradita optime convenit.

V: 1078. λιαρῷο γεγηθότες ἐξ ἀνέμοιο] Vocem γεγηθότες notat Eustathius ab hominibus inde lætitia affectis ad fructus ipsos translatam esse; sic *læta seges* Virgilio dicitur Georg. lib. 1. Vox λιαρὸς, qua utitur etiam Homerus, Odyss. ε & ι, per Aphæresin facta videtur à χλιαρὸς *tepidus.* Notatur vero frigidis ventorum flatibus fructuum maturitatem ibi nunquam impediri; non vero perpetuum ibi esse teporem, & quasi vernam temperiem: quamvis enim cæteris anni partibus summa ibi temperies sit, unde adeo florida est regio, æstate tamen media immodicum ibi calorem esse testatur Strabo (unde reges inde Ecbatana tunc migrabant;) sed calor ille fructibus maturandis non obest, ut venti frigidi, sed potius prodest.

V. 1079. ἐπίτεκου] vide in vers. 758.

V. 1081. πέζα] Ultima Asiæ ora Orientem versus, quæ infimo

simo loco respectu horizontis Græciæ depingitur. vide in vers. 951.

V. 1082. παρὰ χεῦμα τὸ Περσικὸν ὠκεανοῖο Καρμανοὶ ναίουσιν] Indicat Carmanos juxta fauces Persici sinus habitare. Manifestus quidem in faucibus ejusmodi fluxus esse solet, quo aqua ex Oceano in sinum illabitur, vide in v. ... ideo χεῦμα τὸ Περσικὸν ὠκεανοῖο fluentum notat quod ex Oceano per fauces in Persicum sinum immittitur. A faucibus his & Persici sinus ora, juxta quam Persidi ipsi Carmania contermina est, vers. 1084, Carmaniam ad Solis Ortum exporrigi indicat, ita ut pars ejus Occidentalis Persicum sinum attingat, Orientalis vero secundum Oceani oram inde exporrigatur.

V. 1085. Οἱ μὲν ὑπειρεχέλιοι] Ita Carmaniam in duas partes dividit Ptolemæus: quarum alteram absolute Carmaniam vocat, à Carmana metropoli sic dictam, quæ maxima ex parte maritima est, eamque lib. 6. cap. 8. describit; alteram Carmaniam desertam vocat, quam cap. 6. describit, eaque tota mediterranea est, à Carmania proprie dicta versus Parthiam exporrecta. Prioris Carmaniæ felicitatem deprædicat Strabo lib. 15. πάμφορον, καὶ μεγαλόδενδρον, πλὴν ἐλαίας, καὶ ποταμοῖς κατάῤῥυτον, *omnium rerum feracem, & magnarum arborum altricem, præter oleam, & fluminibus irriguam* esse affirmans.

V. 1086. Γεδρωσῶν ἐλήλαται αἶα] Gedrosia, inter Carmaniam & Indiam interjecta, Arianæ late sumptæ pars Straboni habetur; cui & Dionysium consentire manifestum, dum Arianos Ἐρυθραίους vocat, vers. 714, quasi *ad Rubrum mare pertingentes*, & Aribas seu Arbias pro Arianorum parte habet vers. 1096, quum Arbitas inter Gedrosiæ populos Ptolemæus & alii recenseant. Diodoro regio hæc Κεδρωσία vocatur. Arrianus cæteris sterilem, sed nardi & myrrhæ feracem esse refert; quod & confirmat Strabo lib. 15.

V. 1087. ὠκεανοῦ μεγακήτεος] Epitheti vim non plene exprimit Hen. Stephanus, dum *Oceano vasto* reddit, quum *Oceano vastos cetos alenti* reddi deberet: Rubrum enim mare intelligitur, ubi immania cete esse Auctor antea indicarat, vers. 597, idque epitheto hoc innuitur. Μεγακήτης quidem Homero, Il. λ', pro *magno instar ceti* ponitur: unde Suidas, μεγακήτης, ὁ μέγας: sed sensus is huic loco non convenit; quis enim Oceanum *magnum instar ceti* dici toleraret?

V. 1088. Ἰνδὸν πὰρ ποταμὸν] *Indum* fluvium, Indiæ & Arianæ terminum habitum teste Eratosthene apud Strabonem lib. 15, à quo *India* ipsa nomen sortita est, ab accolis *Sandum*

appellari refert Plinius lib. 6. cap. 20; ubi *Sinthum* pro *Sando* scribendum censet Salmasius, Arriani auctoritate motus, cui Σίνθος vocatur, & codicum quorundam in quibus *Sindus* scribitur: huc accedit quod unus ex Indi ostiis *Sinthus* Ptolemæo nominatur. Indum fluviorum omnium post Gangem maximum esse, & his proximos Nilum & Istrum, ex quadam Crateri Epistola refert Strabo lib. 11. Consulatur de eo Plinius loco citato.

νότιοι Σκύθαι] Quos *Australes Scythas* hic vocat Dionysius, eos *Indo-Scythas*, quasi Scythas Indi accolas, aut quasi Indicos Scythas, Ptolemæus appellat. Ii proculdubio è Boreali Scythia evagati (ut Scythicis gentibus mos, vide in vers. ...) regionem hanc occuparunt; uti hodie *Mogores*, origine Scythæ seu Tartari, magnam Indiæ partem tenent.

V. 1091. ἀπὸ Καυκάσου] Ita Plinius Indum è jugo Caucasi montis effundi affirmat: sed ψευδώνυμον esse Caucasum illum Indicum vulgo dictum (quanquam Ptolemæus Caucasios montes proprie dictos ibi statuat) supra in vers. 714 notatum. Errorem illum agnovit Strabo; cum vulgo tamen loquutus lib. 15. affirmat omnes Indiæ fluvios (memorabiles scil.) ἀπὸ τοῦ Καυκάσου τὴν ἀρχὴν ἔχειν, *à Caucaso oriri*: & Arrianus Indum oriri refert ἀπὸ τοῦ Παροπαμίσου, ἢ Καυκάσου, è Paropamiso, scil. parte ea qua Indiam contingit, ubi Caucasus à Græcis vulgo vocatus est.

V. 1092. Δισσὰ δέ οἱ στόματ' ἐστὶ] Cum Auctore nostro consentiunt Strabo, Mela, & Arrianus, hist. lib. 5 & 6, duo tantum Indi ostia nominantes: Ptolemæus tamen septem ejus ostia numerat, quæ singula nominatim percenset; cui & auctor Peripli consentit, unde eum ab Arriano diversum esse colligit Salmasius. Verisimile est quidem pluribus ostiis se exonerare, (plura enim in Tabulis recentiorum pinguntur) Dionysium vero & reliquos qui duo tantum recensent, solum præcipua aut extima duo nominare, quæ in duos diversos sinus exeunt, cætera vero ab his divisa reticere, cum omnia (præter unum quod maxime Orientale est in proprium sinum exiens) in Canthi sinum confluant. Ostia quidem extima & maxime distantia eos intelligere constat qui duo tantum nominant, cum mille stadiis ea distare ex Aristobulo tradat Strabo, quibus octingenta Nearchum addere affirmat: nec veridissimile est eos æstuaria duo, seu sinus in quos omnia ostia exeunt, ostiorum nomine intelligere.

V. 1093. Παταλήνην] Insula hæc inter Indi ostia conclusa, ubi

ubi jam regni Cambaiæ pars præcipua, ab urbe quæ Patala vocata nomen accepit. Straboni Παττάληνὴ vocatur geminato τ, uti & urbs ipsa Πάτταλα, Ἐν δὲ τῇ Παττάληνῇ πόλις ἐστὶν ἀξιόλογος τὰ Πάτταλα, ἀφ᾽ ἧς καὶ ἡ νῆσος καλεῖται: *In Pattalene vero urbs est memorabilis Pattala, à qua insula nominatur.* Insulam eam *Delta* nominat Arrianus, uti & Onesicritus apud Strabonem, à similitudine Ægyptii *Delta* inter Nili ostia inclusi: & illi quidem, uti & alii plerique è veteribus Græcis, totum terræ spatium inter extima Indi ostia, seu sinus duos modo memoratos, comprehensum, Patalenes nomine intelligere videntur. Ab illis vero dissentiunt Ptolemæus & Plinius. Plinius enim duas insulas inter Indi ostia constituens, minorem *Patalen*, majorem vero *Prasianen* nominat: Ptolemæus circa primam ostiorum divisionem *Patalenen* insulam, & in ea *Patala* urbem, statuit, inferius vero ad Oceanum *Syrastrenen.*

V. 1094. Κεῖνός τοι] Indum fluvium limitem constituit Arianæ gentes ab Indicis disterminantem: ut Ariana in plures gentes divisa ab Occidentali ejus ripa sit, vide vers. 1095; India vero ab Orientali, vide vers. 1107. Ita Indum Indiæ & Arianæ terminum constituit Eratosthenes apud Strabonem, lib. 15, Arianam terminans, Ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἕω τῷ Ἰνδῷ, πρὸς νότον δὲ τῇ μεγάλῃ θαλάττῃ, πρὸς ἄρκτον δὲ τῷ Παροπαμισῷ· *Ad Orientem Indo, ad Meridiem mari magno, ad Septentrionem Paropamiso*: ex Eratosthene vero non modo Dionysium, verum & Arrianum, ipsumq; Strabonem, in India describenda pleraque sumpsisse, notat Casaubonus; quod de se quidem fatetur Strabo.

V. 1096. Ὠρείτας τ᾽, Ἀρβάς τε] Arianæ gentes hic enumerare aggreditur, quam quidem (ex Strabonis & aliorum sententia) Ariam strictius sumptam, Paropamisadûm regionem, Drangianam, Arachosiam, & Gedrosiam complecti supra notavimus. Particularem earum regionum situm sic describit Strabo ex Eratosthene; ut primi post Indum occurrant parte Septentrionali Paropamisadæ, & post hos ad Meridiem Arachoti, & tandem Gedrosii; post eos vero omnes ad Occidentem siti sint Arii & Drangæ: τοῖς Παροπαμισάδαις παράκεινται πρὸς τὴν ἑσπέραν Ἄρειοι, τοῖς δ᾽ Ἀραχωτοῖς Δράγγαι καὶ τοῖς Γεδρωσίοις· *Paropamisadis ad Occasum adjacent Arii, Arachotis vero & Gedrosiis Drangæ.* Horum proculdubio sententiam amplectitur Dionysius, quamvis non integras regiones, sed quasdam earum gentes, nominet: 1° *Oritas*, in Carmaniæ & Gedrosiæ confinio sitos, ab *Ora* urbe sic vocatos, quam Carmaniæ accenset Ptolemæus; 2° *Aribas*, Gedrosiæ gentem, qui Straboni Ἀρβιες, Plinio

nio *Arbii*, Ἀραβῖοι Arriano, quibusdam *Arbitæ* vocantur, *Arbii* fluvii (quem & Ἀράβιον aliqui vocant) accolas, eoque ab Oritis divisos; 3° *Arachotos*; 4° *Satraidas* (quo nomine *Arii* stricte sumpti, aut eorum pars, intelligi videntur;) 5° *Paropamisadas*, de quibus mox dicetur.

λινοχλαίνας τ' Ἀραχώτας] *Arachotas*, quos aliqui *Arachotos* & *Arachosios* vocant (uti & eorum regio aliis *Arachosia*, aliis *Arachotia* dicitur) λινοχλαίνας adjecto epitheto hic vocat Auctor, innuens eos *lineis vestibus indui solitos*. Sic Indos quosdam *lineis peplis vestiri* refert Solinus cap. 55; & *centum legatos duarum gentium, quæ Arachosiis tributariæ fuerunt, lineis vestibus auro intextis indutos fuisse*, refert Curtius lib. 9. Quale fuerit hoc linum vide in vers. 1116.

V. 1097. Σατραΐδας θ'] Nusquam alias (quod sciam) *Satraïdarum* mentio est, sed *Sotira* Ariæ urbs à Ptolemæo & Stephano nominatur: cujus nomen nisi in *Sotra* Dionysius aut alii contraxerint, ut urbis illius & regionis vicinæ incolis Σωτραΐδαι nomen inde imponatur (pro quo corrupte Σατραΐδας per a hic legitur) sicut Paropamisadæ vocati sunt vicina gens quæ regionem Paropamiso subjectam tenuit, non habeo unde me hic expediam, aut in qua Arianæ parte Satraïdas hosce inveniam.

ναίουσι παρὰ πτυχὶ Παρπανισοῖο] *Paropamisadas* hic intelligit, regionem tenentes quam Ptolemæus *Paropanisum* vocat, monti cui subjecta est cognominem faciens; quam & ipse Παροπανισὸν vocat, uti & hic Dionysius per syncopen Παρπάνισον, plerique vero auctores Παροπαμισόν. De *Paropamisi* montis nomine arrideret mihi quod ab Henrico Jacobio, philologo apud Mertonenses nostros πολυγλωττάτῳ, affertur, cui Paropamisus dictus videtur quasi פאר במשא *Peer bemassa*, hoc est, *altitudine insignis* aut *gloriosus*, si probabile videretur gentes Indicas, aut Indiæ confines, linguis Hebraicæ cognatis usas fuisse; sed hoc mihi non facile persuaserit.

V. 1099. Οὐ χθόνα ναιετάοντας ἐπήρατον] Quam sterilis sit Gedrosia, Arianæ pars, indicio est, quod Alexandri exercitus ex Indiæ revertens tot difficultatibus ibi conflictatus fuerit, ex aquæ & victus penuria; quas multis exponunt Arrianus & Strabo lib. 15.

V. 1100. Ψάμμῳ πεπληθυῖαν] Ita Strabo de Alexandri itinere, Πρὸς δὲ τῇ ἀπορίᾳ, χαλεπὸν ἦν καὶ τὸ καῦμα, καὶ τὸ βάθος τῆς ψάμμου, *Præter regionis penuriam, molestus fuit & æstus, & arenæ profunditas*: ut præ arenis & aquæ penuria

Libyæ desertis regio hæc non dissimilis fuisse videatur.

ῥωπήεσσι δασεῖαν] *Virgultis densam*, aut *sentibus hirtam seu asperam*: Ῥῶπες, δασεῖα ὕλη, ἢ κατάκομος καὶ σύμφυτος τόπος, Suidas. Virgultorum quorundam, uti & spinarum, ibi nascentiū meminerunt Strabo & Plinius lib. 12; quorum illa gustata Alexandri jumentis lethalia fuerunt, spinæ vero oculos contactu excæcarunt.

V. 1101. κέλευθοι] Κέλευθος hic Metaphorica dictio est, *modum* aut *rationem* significans; quo sensu *via* quandoque Latine usurpatur. vide in vers. 884.

V. 1102. ἀκήρατον] Vide in vers. 945.

V. 1103. ἐρυθροῦ κουραλίοιο] *Corallium*, quod Græcis recentioribus κοράλλιον, antiquioribus vero κουράλιον, (sic enim non à poetis modo, verum etiam à Theophrasto nominatur, ut notat Salmasius) passim in Ariana nasci affirmat, in Mari Rubro scil. illam alluente. Sic Plinius, lib. 32. cap. 2, de Corallio agens, *Gignitur quidem & in Rubro Mari.* Neque alibi quam in mari nasci constat: Κοράλλιον, λίθος θαλάσσιος, *Corallium, lapis marinus*, Hesych. Atque hinc κουράλιον vocatur, uti innuit Plinius his verbis, *Acri ferramento præciditur; hoc de causa curalium vocitatum interpretantur*: scil. ἀπὸ τῆς κουρᾶς ἐν ἁλὶ, *quod in mari resecetur*, ut ibi notat Dalechampius. Rejiciendum igitur fabulosum ejus etymon quod affert Eustathius, ἀπὸ τῆς κόρας, à Gorgone *puella*, cujus sanguinem in corallium concrevisse poetæ fabulantur. Fateor interim Gorgoniam quibusdam vocari; hoc enim refert Plinius lib. 37. cap. 10, & ipse nominis rationem ibi reddit, *Gorgonia nihil aliud est quam Curalium, nominis causa quod in duritiem lapidis mutatur.* Nimirum quod cum molle in mari esset, & fruticis forma ibi cresceret, (ut testatur ipse Plinius, lib. 32. cap. 2.) inde exemptum mox lapidescat, (uti res à Gorgone visas aut tactas in lapides transformari poetæ fabulati sunt:) quod testantur tum alii, tum Ovidius,

Sic & curalium quo primum contigit auras
Tempore durescit, mollis fuit herba sub undis.

Consulantur de eo Orpheus περὶ λίθων, & Plinius locis modo citatis.

V. 1104. φλέβες ὠδίνουσι] Metaphora elegans, qua gemmarum origo (de qua vide in vers. 781) partui animalium comparatur; quasi in venis petrarum, tanquam in utero, foveantur.

V. 1105. Χρυσείης κυανῆς τε] *Sapphirum* (cujus nomen purum putum Hebraicum est, nam in sacro codice ספיר *Sappir* vocatur, Exod. 28. 18, & Cant. 5. 15) *auream* simul & *caeruleam*

leam vocat, quod utrumque colorem referat, ut vere hic Eustathius, si de una tantum Sapphiri specie hoc intelligatur. Sapphirus enim quædam aureis punctis sparsa est, quæ inde χρυσοστιγὴς ab Epiphanio vocatur. Testatur & hoc Plinius, lib. 37. cap. 9, *Sapphirus & aureis punctis collucet: cæruleæ & sapphiri, raroque cum purpura.* Ubi innuitur sapphiros alias totas cæruleas esse, aut cum purpuræ mistura, (& cyaneas quidem illas mares haberi notat idem Plinius) alias cum punctis aureis interlucentibus. Species eas diversas confundere videtur Isidorus, lib. 16. cap. 9, *Sapphirus cæruleus est cum purpura, habens pulveres aureos sparsos.*

Voce πλάκα, quæ *crustam* quandoque significat, durities Sapphiri innui videtur; ut notetur Sapphiros in petris, tanquam crustas duriores, mollioribus lapidibus adhærescere.

V. 1107. Πρὸς δ' αὐγάς] Ab Orientali scil. Indi fluvii ripa (vide in vers. 1094.) quem Indiæ terminum Occidentalem statuit Dionysius Eratosthenem sequutus; quamvis aliqui Indiam ad Arbin fluvium protendant, Arianam Indiæ adjicientes, ut ex Plinio & aliis constat.

V. 1108. Πασάων πυμάτη] Quo respectu Indiam terrarum omnium ultimam vocet mox sese explicat vers. 1110, ubi ad Ortum ultimam esse indicat. Ultima quidem ad Meridiem etiam Asiæ regio est, sed Æthiopia ulterius ad Meridiem protenditur: & dum ad Oceani litora Indiam positam affirmat, non modo Rubrum Oceanum (quo ad Meridiem alluitur) verum & Eoum intelligit, cujus pars Gangeticus sinus, à quo reliquum Eoum mare recta produci, donec Scythico Oceano conjungatur, Dionysium (cui ignota India extra Gangem) censuisse consentaneum est. His positis, congruum est ut pro ultima ad Ortum continentis parte Indiam haberet, vide vers. 1162 & 1163; Chrysen autem, quam ad Ortum ultimam statuit vers. 590, pro insula accepit mari Eoo undique circundata. *Indiam & Eoo appositam pelago, & eo quod Meridiem spectat*, refert Mela lib. 3. cap. 7; cui & Solinus consentit cap. 55: sic Indiam πλευρὰν πρός τε τὴν ἑώαν θάλατταν καὶ τὴν νοτίαν affirmat Strabo lib. 2.

V. 1111. ὑπὸ χρόα κυανέουσι] Tmesis, pro χρόα ὑποκυανέουσι: χρόα vero accusandi casus est per Synecdochen, vel Ellipsin præpositionis κατά. Κυανὸς quidem apud Auctorem pro *nigro* ponitur, vide in vers. 586: ὑποκυανεῖν vero significat *subnigrum* seu *subfuscum esse*, præpositione ὑπὸ simplicis significationem minuente, ut in ὑπόλευκος, ὑπόπυῤῥος, & similibus. Indi enim plerique

plerique fuſci ſunt, ſed non prorſus atri ut Æthiopes: *Tinguntur ſole infecti quidem, non tamen Æthiopum modo exuſti*, Plin. lib. 6. cap. 19. Meridionales quidem Indos colore Æthiopes referre, aſpectu tamen & capillis (qui Indis criſpi non ſunt) ab iis differre, Boreales vero Ægyptiis ſimiles eſſe, teſtatur Eratoſthenes apud Strabonem, lib. 15.

V. 1112. θεσπέσιον λιπόωντες] Vel *pingui & nitido corporis habitu* eos fuiſſe his verbis innuit, (quem hominibus decorem conciliare veteres plerique cenſuerunt, unde θεσπέσιον hic additur, quaſi talis corporis habitus diis ipſis ſimiles redderet;) vel *unguentis delibutos*, quibus capillos perfundi ſolitos mox indicat, dum ipſos *pinguiſſimos* vocat.

ἰοδνεφέας δ' ὑακίνθῳ] *Nigras* ſcil.: quamvis enim hyacinthus revera cæruleo ſit colore, capillis tamen colorem illum natura nullibi gentium tribuit; poetæ vero *cæruleum* cum *nigro* confundunt, ut in verſ. 586 notatum; & hyacinthi quidem, uti & violæ, colorem nigrum vocat Theocritus Idyl. 10.

Καὶ τὸ ἴον μέλαν ἐστὶ, καὶ ἁ γραπτὰ ὑάκινθος.

Plinius quidem cæruleos capillos Agathyrſis tribuit, ſed ſupponit colorem illum *Agathyrſis*, quos *pictos* vocat Virgilius, pictura conciliatum. Quod ſi cui placeat de tinctura cærulea hæc etiam accipere, non repugno, cum Indos cæruleo capillos inficere prodat Solinus cap. 55. *Indis omnibus longa & promiſſa cæſaries, non ſine fuco cærulei & crocei coloris.*

V. 1113. κράτεσφιν] Pro κρατὸς (Gen. à κρὰς *caput*) per Paragogen poet. ſyllabæ φιν, quæ ubi accidit vocibus 5æ Declinationis in ος terminatis, ο in ε mutatur, ut στῆθος στήθεσφι.

V. 1114. μεταλλεύουσι] Vox hæc, ἀπὸ τῶν μετάλλων deducta, proprio ſenſu hic uſurpatur, quæ Metaphorice ſæpe uſurpatur de *curioſa rei cujuſvis ſcrutatione*, ſicut metallici latentia in terræ viſceribus metalla rimantur. Auro quidem & argento Indiam abundare & hodie conſtat, & veteribus compertum fuit: unde Χρυσῆν καὶ Ἀργυρῆν χώραν Ptolemæus in ea conſtituit; & Plinius, lib. 6. cap. 20, Indos quoſdam *late auri & argenti metalla fodere* affirmat. Segniores tamen fuiſſe Indos in iis eruendis, utpote rei metallicæ imperitos, prodit Oneſicritus apud Strabonem, lib. 15. Οἱ δ' Ἰνδοὶ μεταλλείας καὶ χωνείας ἀπείρως ἔχοντες, οὐδ' ἃ εὐποροῦσιν ἴσασιν, ἀλλ' ἁπλούστερον μεταχειρίζονται τὸ πρᾶγμα. Μέταλλα vocata videntur quia μετ' ἄλλων, *alia cum aliis*, in eadem fodina reperiri ſoleant, quod quidem metallicis compertum; vel quod μετὰ τὰ ἄλλα, *alia poſt alia*, inveniantur, quod Plinio pla-

cet, lib. 33. cap. 6. *Ubicunque* (inquit) *una inventa vena est, non procul invenitur alia: hoc quidem in omni fere materia* (metallica scil.) *unde μέταλλα Græci videntur dixisse.*

V. 1116. Οἱ δ' ἵστυς ὑφόωσι λινηγίας] Hoc de telis è lino vero confectis intelligi potest, si verum sit, linum & milium in India seri dum imbres æstivi, qui ibi anniversarii, cadunt, quod refert Eratosthenes apud Strabonem lib. 15; & Indos quosdam lineis vestibus uti, ut in vers. 1096. è Solini cap. 55. notatum: quas quidem ab iis quæ ex arborum lana fiunt distinguit Mela lib. 3. cap. 7. Præcipue vero de telis intelligendum videtur è gossypio aut tomento ex quibusdam arborum malis in India nascentium, quod alii *lanam*, alii *linum* nominant: linum quidem vocat Plinius lib. 19. cap. 1; nec certo constat aliud illis linum fuisse. Nearchus apud Strabonem, lib. 15, arboribus quibusdam Indicis tomentum innasci refert, ἐκ τούτου δὲ ὑφαίνεσθαι σινδόνας, *ex hoc sindonas subtili stamine texi.* Sic Arrianus ex eodem Nearcho, Ἐσθῆτι δὲ χρέονται λινῇ οἱ Ἰνδοί, λίνυ τῦ ἀπὸ τῶν δενδρέων. Nec dissimiliter Plinius, lib. 12. cap. 11, *Indos suæ arbores vestiunt.* Et hic quidem frutices gossypium ferentes, ex quo Indi hodie lintea conficiunt, eo capite arbores gossampinas vocat, sed in India nasci non indicat: at è malis in arboribus genitis Indos lina carpere refert loco supra citato, & gossypii fructus malis cotoneis confert lib. 12. cap. 10. Et quidem præcipuæ linigeræ, seu lanigeræ, arbores fuisse videntur: alias tamen præter has lanigeras vel linigeras arbores olim fuisse, quarum veteres meminerunt, non eo inficias, (omnia enim quæ de arboribus lanigeris olim tradita gossypio vix conveniunt) uti & hodie tales reperiuntur; nuci enim Indicæ filamenta quædam innasci dicuntur velis conficiendis idonea.

Οἱ δ' ἐλεφάντων] Ἐλέφας, *elephas*, sic dictus videtur ab אלף, *alluph, bos*; ut iidem antiquissimis Latinis *Lucæ boves* vocati, quasi *Lucanici boves*, quod in Lucania (in bello Tarentino cum Pyrrho rege gesto) eos primum conspexissent, neque aliud animal notum iis similius, quam bovem, haberent.

V. 1117. Ἀργυφέυς ὀδόντας] Vox ἀργύφεος ab ἀργὸς *albus* deducitur, unde & ἄργιλλος *argilla*, & ἄργυρος *argentum*; quippe quæ colore candicant. Qui vero hic *elephantum dentes* vocantur (*quod solum ebur est*, ut habet Plinius) quibusdam *cornua* dicuntur, ut hic notat Eustathius, & Plinius lib. 8. cap. 3. *Iuba cornua appellat; Herodotus tanto antiquior, & consuetudo, melius dentes.* Jubæ consentit Varro *cornua* appellans; eamque sententiam

tentiam propugnat Pausanias in Eliacis; contrariam vero Philostratus, quam & nos cum Plinio alteri præferendam censemus: quamvis enim usum cornuum præstent, cum arma elephanti sint, ut cornua cornutis animalibus, manducationi vero non inserviant; tamen si situm & ipsam eorum substantiam spectes, pro peculiari dentium genere haberi possunt. Tales enim sunt quales dentes ii quibus ex ore exertis aper armatur, quos quis unquam cornua vocare ausus est, quamvis arma sint, non manducandi instrumenta?

V. 1118. ἰχνεύουσιν] Metaphorica dictio, ab animalibus ducta quæ à venatoribus, *per vestigia indagantur*; quo quidem Metaphorico sensu *investigare* apud Latinos frequenter usurpatur.

ἐπὶ προβλῆσιν ἀναύρων] *in eminentibus torrentium ripis*, vide in vers. 1013. Ἄναυρος pro *torrente* hic ponitur, ut Apollonio Arg. lib. 1, quasi *qui nullas auras expiret*, quod fluviis quibusdam peculiare esse creditur. De Nilo hoc prodit Plinius lib. 5. cap. 9, & cunctis Libyæ fluviis commune esse censet Brodæus, cap. 30, 1. Atque Anauros Thessaliæ fluvius sic vocatus creditur, quod nullas emittat auras. De eo Lucanus lib. 6.

Quique nec humentes nebulas, nec rore madentem
Aera, nec tenues ventos expirat Anaurus.

V. 1119. βήρυλλον] Vide in vers. 1012, ubi beryllum describit Auctor tanquam in Babylonia nascentem: at ibi certe rarius, hic frequentius, si Plinio fides, qui beryllos in India originem habere, & raro alibi reperiri affirmat, lib. 37. cap. 5. De Adamante etiam dictum in vers. 318. Indicum primo loco memorat Plinius.

V. 1120. ἢ χλοερὴν διαυγάζουσαν ἴασπιν] Iaspidis ἠερόεντος & ὑδατόεντος antea meminerat, vers. 724 & 782: jam *viridis* mentionem facit, quam & pellucidam esse indicat: ita Plinius, *Viret & sæpe translucet Iaspis.* Et viridem quidem Indiæ propriam cum auctore nostro facit Plinius, lib. 37. cap. 8, ubi de Iaspide agens, *Plurimæ*, inquit, *eam ferunt gentes, Smaragdo similem Indi.*

V. 1121. γλαυκιόωντα λίθον καθαροῖο τοπάζου] *Topazius* lapis, (Græcis etiam plerisq; τοπάζιος & τοπάζιον, Auctori vero nostro, uti & Orpheo, τόπαζος) sic dictus creditur *à Topazo Arabici sinus insula, ubi repertus est*, ut habet Plinius, quod & innuit Strabo lib. 16; aut Indiæ urbe aut insula, ut ab Epiphanio & Stephano proditum. Ipsam vero insulam sic vocatam refert Plinius, lib. 37. cap. 8, ex Jubæ sententia, *quod solicite à nautis quæra-*

quæratur, cum topaz in Troglodytarum lingua significationem habeat quærendi. Sed Græcis (quibus τοπάζειν est conjectura aliquid indagare) potius quam Troglodytis significationem hanc habere censet Salmasius, Not. in Solin. pag. 1083, cui & ego assentior. Idem vero insulam illam, quam Τόπαζον vocant Græci, in sacris *Paz* & *Vphaz* vocari existimat, uti & Πάζιον quibusdam Græcis; quo nomine etiam gemmam ipsam ab Hesychio vocari notat: Πάζιον, τὸ καὶ τοπάζιον, λίθος πολύτιμος. Hinc כתם פז, aut כתם אופז, *Topazium lapidem* significare opinatur, quasi *gemmam ex Paz aut Vphaz*, ut כתם *kethem* sit *gemma*, *Paz* vero seu *Vphaz* proprium loci nomen, quod ad linguæ suæ formam Græci in Τόπαζον & Τοπάζιον mutarunt, quasi à verbo τοπάζω deductum. De hoc docti judicent. Interim quod ad colorem Topazii spectat, is vitro ab auctoribus comparatur, qui quidem glaucescit, ut γλαυκιόωντα τόπαζον hic vocat Dionysius; Orpheus enim ὑαλοειδέας τοπάζους vocat, & Diodorus vitro similem esse affirmat; sed ut aureum quiddam simul refulgeat: Τοπάζιόν ἐστι λίθος διαφαινόμενος, ἐπιτερπὴς, ὑάλῳ παρεμφερὴς, καὶ θαυμαστὴν ἔγχρυσον πρόσοψιν ἀποδιδούς. Colorem ejus ad viride vergere ex Plinio & aliis constat; sed peculiaris quædam viriditas intelligenda, qualis est vitri, ut Servius in illud Virgilii ——*hyali saturo fucata colore*, *hyali colorem vitreum & viridem* interpretatur: & Topazium aureum simul fulgorem habere (quod refert Diodorus) à Strabone confirmatur.

V. 1122. Καὶ γλυκερὴν ἀμέθυστον] *Amethyston* Græci sic vocarunt ab *α priv.* & μεθύσκω *inebrio*, quod amuleti vim habere ad ebrietatem prohibendam crederent; quod Magicæ vanitatis esse censet Plinius, lib. 37. cap. 9, *Magorum vanitas resistere ebrietati eas promittit, & inde appellatas.* Colorem ejus indicat Dionysius, quod sit ὑπὸ ἠρέμα πορφυρέουσα, per *Tmesin*, pro ἠρέμα ὑποπορφυρέουσα, *leniter*, seu *leviter*, *purpurascens*, vide in vers. 1111. Violæ colorem ejus confert Plinius tam loco citato, quam lib. 37. cap. 7, ubi affirmat *optimos esse carbunculos amethystizontas, hoc est, quorum extremus igniculus in amethysti violam exeat*; uti & lib. 21. cap. 8. *Purpureum esse* etiam affirmat Isidorus lib. 16. cap. 19, *permixto violaceo colore & quasi rosæ nitore*; qui & *Amethystum Indicum inter gemmas purpureas principatum obtinere* statuit: quod quidem ex Plinio habet, lib. 37. cap. 9: & is quidem *aspectu leniter blandum esse* ibidem affirmat, *neque oculos instar carbunculi vibrantem*; quæ plane congruunt cum his Dionysii verbis, cum γλυκερὴν καὶ ἠρέμα πορφυρέουσαν vocat.

V. 1123. Παντοῖον] Pluribus celebratur Indiæ fertilitas

&

& omnimoda felicitas ab Eratosthene & aliis apud Strabonem, lib. 15.

V. 1124. Ἀινάοις ποταμοῖσι] Ita Strabo, Ἅπασα δ᾽ ἐστὶ κατάῤῥυτος ποταμοῖς ἡ Ἰνδική. Ex fluvius his *clarissimi Ganges, & Indus undeviginti recipiens amnes*, teste Plinio lib. 6. cap. 20; ex quibus præcipui, ex Melæ sententia, Cophes, Acesines, Hydaspes, infra memorati. *Hypasin* etiam *nobilissimum fluvium* vocat Solinus.

V. 1125. λειμῶνες ἀεὶ κομόωσι πετήλοις] Ne hyeme decidua sint plantarum folia efficit regionis calor; ne æstate exarescant, flumina quibus prata rigantur. Indiam itaque δίκαρπον καὶ δίφορον esse, *bis* scil. *in anno fructus ferre*, affirmant Megasthenes & Eratosthenes apud Strabonem, & ἄφορον μηδέποτε τὴν γῆν εἶναι, *terram nunquam fructuum expertem esse*. Ac milii quidem inter cæteras fruges sati meminit Eratosthenes, ut supra notatum in vers. 1116. æstate seri linum, milium, oryzam; hyeme alias quasdam Cereales fruges, affirmans.

V. 1127. Ἐρυθραίου καλάμοιο] Quem *calamum* aut *arundinem* hic intelligat Dionysius vix satis constat. Eustathius de *calamo aromatico* hæc accipit, Ἐρυθραίου καλάμου, τοῦ ἀρωματικοῦ δηλαδή: eum vero Ἐρυθραῖον dictum censet non *à colore*, sed quod juxta *Erythræum* seu *Rubrum mare* crescat, quod à Dionysio ad Indiam usque producitur, ut ex vers. 1133, & aliis locis constat. Dalechampius etiam, in Plin. lib. 12. cap. 22, calamum aromaticum hic intelligi vult; sed ἐρυθραῖον non à natali loco, sed à colore ruffescente, dictum censet: quæ & Prisciani sententia est, qui locum hunc sic vertit,

Et pretio rubræ perfloret arundinis illa.

Sed his objicit Salmasius, not. in Solin. pag. 1053, ἐρυθραῖον pro *rubro* positum nusquam reperiri; præterea κάλαμον hic inter res edules, cum milio scil., recenseri: nec verisimile est Dionysium, cum ὕλας, *sylvas*, vocet, de pumila planta loqui, qualis est calamus odoratus, qui inter arundines minutas numeratur, ut è Lexico medico notat Salmasius, κάλαμος ἀρωματικὸς λεπτῷ δόνακι ἐοικώς. Probabilis igitur est docti illius viri opinio, qui existimat loqui hic Dionysium de calamo illo Indico qui in proceritatem non modicam surgebat, & cujus radices edules erant Indis propter eximiam & melleam dulcedinem. Arundinem scil. saccharinam hodie dictam intelligit, unde veteres quamvis saccharum arte non conficerent, ut hodie fit, (aliud enim fuisse veterum *sacchar*, mannæ scil. speciem, seu melleum rorem, salis modo super arundinum folia concretum,

è Plinio

à Plinio, uti & Paulo Ægineta & Archigene, constat, qui & *salem Indicum* vocant) melleum tamen succum inde exugere, exprimere, & decoquere solebant. Sic de Indis Lucanus Phars. lib. 3.

Quique bibunt tenera dulces ab arundine succos.

De eadem arundine sic canit Varro ab Isidoro citatus,

Indica non magna nimis arbore crescit arundo:
Illius è lentis premitur radicibus humor,
Dulcia cui nequeant succo contendere mella.

Eratosthenes etiam de India loquens, apud Strabonem lib. 15, affirmat τούς τε ξυλίνους καρποὺς φύεσθαι πολλοὺς, καὶ τὰς ῥίζας τῶν φυτῶν, καὶ μάλιστα τῶν μεγάλων καλάμων, γλυκείας καὶ φύσει καὶ ἑψήσει *& fructus arboreos multos ibi nasci, & radices stirpium, præsertim magnarum arundinum, & natura & decoctione dulces.* Similia de arundine Indica prodit Solinus, cap. 55, maximas tamen cannas Indicas (de quarum prodigiosa magnitudine, ut scaphæ ex iis fiant, mira produnt veteres, sed quæ confirmat Christ. Acosta) cum saccharinis male confundens: *Palustria* (Indiæ scil.) *arundinem creant ita crassam, ut fissis internodiis, lembi vice vectitet navigantes: è radicibus ejus exprimitur humor dulcis ad melleam suavitatem.* Si placeat de isto calamo (saccharino scil.) Dionysii verba accipere, cum Ἐρυθραῖον dici censendum eo sensu quo Eustathius interpretatur, τροπικῶς scil. ut Ariani Ἐρυθραῖοι dicuntur vers. 714, scil. à Rubro mari.

V. 1128. Φράζεο δ' ὥς τοι σχῆμα] Indiæ, de cujus opibus & fertilitate quædam prælibaverat, formam cum fluviis & gentibus jam describere aggreditur. Eam quidem veteribus parum cognitam fuisse vere fatetur Strabo, (quamvis Mela notissimam perhibeat) prodigiosas enim fabulas de ea narrarunt Alexandri comites, (è quibus Onesicritum fabularum potius quam Alexandri classis ἀρχικυβερνήτην appellandum censet Strabo) & Daimachus, Megasthenes, aliique ejusdem farinæ; quorum fabulæ credulis (ut Plinio, Melæ, & Solino) imposuerunt, emunctioris vero naris hominibus ea suspecta reddiderunt quæ verius de India narrata. Eratosthenem se præcipue hic sequi, ut auctorem cæteris fide digniorem, fatetur Strabo lib. 15; & ejusdem vestigiis tam Arrianum quam Dionysium insistere norat Casaubonus: ab his tamen omnibus Plinius, & tam à cæteris, quam ab hoc ipso, Ptolemæus in India describenda plurimum recedit, nomina fere omnia aliter enuntians, neque in forma ipsa parum discrepans. Omnes vero veteres alia plane

plane facie Indiam exhibent quam in hodiernis Tabulis depingitur.

V. 1131. ἀλιγκίην εἴδεϊ ῥόμβῳ] Quod quadrangularis sit Indiæ figura, non tamen æquangula, sed ῥομβοειδῆ, Auctori nostro cum Strabone convenit, (qui de Indiæ forma hæc habet, Γίνεται ῥομβοειδὲς τὸ τῆς χώρας σχῆμα) uti & de terminis omnibus præter Orientalem; cum Strabo Indiam universam, Dionysius vero solam Indiam intra Gangem, describat, ut mox dicetur. Non tamen rhombum exactum refert, ex Strabonis sententia, quamvis ῥομβοειδὴς sit latiore illo sensu quo *rhomboïdes* à Geometris accipitur. Nimirum illis aliud est *rhombus*, aliud *rhomboïdes*. *Rhombus* figura est quadrilatera, æqualia habens latera, sed inæquales angulos, duos sibi invicem oppositos acutos, alios duos sibi itidem oppositos obtusos, qualis est tessellarum vulgariũ in vitreis fenestris figura: *Rhomboïdes* vero latera etiam inæqualia habet. Disertis vero verbis de India prodit Strabo, eam longius produci ab Ortu ad Occasum quam à Septentrione ad Meridiem; & latus quidem Orientale Occidentali, Meridionale vero Septentrionali productius esse, ut *rhomboïdes* sit ejus figura potius quam *rhombus* accuratus. Ad eundẽ etiam sensum trahi possunt Dionysii verba, qui *figuræ rhombi* tantum *similem esse* refert, (quod de *rhomboïde* Geometris dicto vere affirmaveris) non rhombum prorsus repræsentare. Sed aliter se habent laterũ proportiones in India à Strabone delineata quam in ea quæ à Dionysio describitur: ille enim productiorem ab Ortu ad Occasum quam à Septentrione ad Meridiem facit; at in India à Dionysio descripta (quæ illius tantum pars est, avulsa Orientali portione) plane è contrario se res habet. Nec profecto Indiæ intra Gangem figura rhombi aut rhomboïdes (quæ ab India tota ad illam solam partem à Dionysio traducitur) recte accommodari potest, si Ganges toto suo decursu, à fontibus usque ad ostia, pro termino Orientali statuatur, nisi fluvius ipse plus æquo ad Orientem removeatur; nam Indi & Gangis adeo vicini sunt fontes, ostia vero adeo remota, ut latus Boreale ad Meridionale nullam debitam proportionem haberet. Ideo in Tabula universali, ut Indiæ figuram ῥομβοειδῆ exhiberem, terminum Orientalem punctulis signavi ab Emodis montibus ad medium Gangis cursum, ut Ganges non toto decursu, sed Meridionali tantum parte, pro termino Orientali haberetur. Quod si veram Indiæ formam spectes, ea quidem ῥομβοειδὴς est, sed ita ut anguli, non latera, quatuor mundi cardinibus respondeant; & Septentrionalis angulus sit ad Caucasios

ſios montes vulgo dictos, inter Indi & Gangis fontes, Meridionalis ad Comariam promont. longe ulterius in Meridiem procurrens quam à veteribus deſcribitur, Occidentalis ad Indi fluvii, Orientalis ad Gangis, oſtia. Et ſic quidem in Aſiæ Tabula depinximus.

V. 1133. ἁλὸς οἴδματ' Ἐρυθρῆς] Vide in verſ. 597.

V. 1134. Γάγγης δ' εἰς αὐγάς] Tam Dionyſius quam Strabo Indum fluvium pro termino Indiæ Occidentali (quamvis cis Indum Ptolemæus, nonnulli ad Arbin fluvium, Indiæ initium faciant) montes Caucaſios vulgo dictos pro Septentrionali, Rubrum mare pro Meridionali conſtituit: ſed Dionyſius Gangem terminum Orientalem ſtatuit; Strabo vero Oceano (quem Atlanticum mare vocat, toti Oceano nomen illud tribuens, vide in verſ. 30.) tam Orientale quam Meridionale latus terminat; Τὸ δὲ νότιον καὶ τὸ προσεῷον πλευρὸν, πολὺ μείζω τῶν ἑτέρων ὄντα, προπέπτωκεν εἰς τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος. Straboni in terminis Indiæ aſſignandis plane conſentit Arrianus, à Dionyſio in hoc ſolo diſcrepans, quod ex ipſius ſententia Oceano duo Indiæ latera terminantur, Τὸ πρὸς νότου καὶ τὸ πρὸς ἕω ἡ μεγάλη θάλαττα ἀπείργει· Meridionale ſcil. latus Mari Rubro, Orientale vero Eoo. Nimirum ſolam Indiam intra Gangem deſcribit Dionyſius, quippe quæ ſola Græcis tunc cognita fuit ad Palibothra uſque, teſte ipſomet Strabone: τὰ δ' ἐπέκεινα (inquit) στοχασμῷ λαμβάνεται, *ulteriora vero conjectura deprehenduntur.* Non immerito igitur Indiam extra Gangem, tanquam *terram incognitam*, omittit Dionyſius, & Gangem Orientalem Indiæ cognitæ terminum conſtituit: quamvis ignorare non potuerit, Indiæ partem parum detectam ulterius protenſam, cum ultimam terrarum omnium Indiam conſtituat verſ. 1108, terram vero aliquam ultra fluvium quemvis eſſe neceſſe ſit; & cum Oceano terram univerſam circundari ab ipſo ſtatuatur, conſentaneum eſt ut India, terrarum ex ipſius ſententia ultima, ad Oceanum uſque producatur. Ptolemæus Indiam ultra Gangem deſcribit, quæ ipſius ætate plenius detecta fuit, atque etiam ultra eam ad Orientem Sinarum regionem conſtituit, quam antiquiores ſub India complexi fuiſſe videntur.

ὁ δὲ Καύκασος] *Caucaſus* ψευδώνυμος, qui ex Paropamiſo, Imao, & Emodo montibus conſiſtit, præcipue parte ea qua hi omnes conjunguntur: ſic Strabo lib. 15, Οἱ ἐπιχώριοι κατὰ μέρος Παροπάμισόν τε, καὶ Ἡμωδὸν, καὶ Ἰμάον, καὶ ἄλλα ὀνομάζουσι, Μακεδόνες δὲ Καύκασον. vide in verſ. 1091.

ἐς πόλον ἄρκτων] *Versus polum Arcticum*, à Septentrionali ſc. latere, vide in v. 582.

V. 1137. ποταμῶν μέτα ἀπειρεσίων πέλας Ἰνδοῦ Δαρδανίες] Hi Plinio & Stephano *Dardæ*, Ptolemæo *Daradræ* vocantur, à quo quidem juxta Indi fluvii fontes ſtatuuntur, ſitu Dionyſii noſtri deſcriptioni apprime congruente, cum Plinius ulteriore ad Ortum ſitu eos conſtituat. Quod ad fluvios à Dionyſio hic enumeratos ſpectat, *Cophen, Aceſinen, & Hydaſpen in Indum influere* aſſirmat Mela lib. 3, cap. 7. Reliqui vero fluvii qui in Indum ſe exonerant à Strabone, de Indica Alexandri expeditione loquente, hoc ordine recenſentur: Primi ad Occidentem ſtatuuntur Choaſpes in Cophen influens, & ipſe Cophes, deinde Indus, poſtea Hydaſpes, inde Aceſines, poſt hunc Hyarotis, poſtremo Hypanis, Ἦν δὲ μετὰ τὸν Κώφην ὁ Ἰνδὸς, εἶθ' ὁ Ὑδάσπης, εἶθ' ὁ Ἀκεσίνης, εἶθ' ὁ Ὑάρωτις, ὕστατος δ' ὁ Ὕπανις. Curtius, lib. 8, eandem expeditionem deſcribens (ut quæ ille ſparſim habet hic in unum contrahamus) Alexandrum primo Choaſpen tranſiiſſe aſſirmat, deinde alium fluvium in Aſſacani regno (quem Cophen, ſeu Cophetem, eſſe convenit) deinde Indum, poſtea Hydaſpen, poſt hunc Hydraoten, & tandem Hypaſin. Ita præterquam quod Curtius Aceſinen non inter hos, ſed alieno loco nominet, & alios quoſdam fluvios, quorum apud cæteros mentio, prætereat Mela, quippe qui inſigniorum tantum meminit; inter auctores hos omnes ſatis convenit tam de nominibus, quam de ordine fluviorum qui ab ipſis hic memorantur. Ptolemæus vero nominibus plane ab his diverſis pleroſque ex fluviis hiſce appellat: nam poſt innominatum quendam primo Coas ab ipſo nominatur, qui aliis Choaſpes dici videtur; 2° Suaſtus, quem, ſi ordinem ſpectes (ut recte notat Salmaſius) fluvium illum eſſe convenit qui aliis Cophes, ſeu Cophen, vocatur; 3° Indus; 4° Bidaſpes, qui aliis Hydaſpes; 5° Sandabilis, qui aliis Aceſines vocari videtur; 6° Adris, qui Curtio Hydraotes aliis Hyarotis; 7° Bipaſis, qui Curtio & Solino Hypaſis, Straboni Hypanis; 8° Zadadrus.

V. 1138. τόνδε λοξὸν ἀπὸ σκοπέλων Ἀκεσίνην] *Aceſinen* in Hydaſpen ſe exonerare hic refert Dionyſius: at cum Hyarotide eum miſceri affirmat Ariſtobulus apud Strabonem, & in Indum eundem influere affirmant Plinius lib. 6. cap. 20, & Mela lib. 3. cap. 7. Hæc tamen omnia facile conciliari poſſunt: nam Aceſines in Hydaſpen ſe exonerat, ut hic aſſeritur, Hydaſpes deinde cum Hyarotide miſtus in Indum influit, & proinde ipſe Aceſines in Indum, licet non immediate, defertur. Errat vero,

procul-

proculdubio, Curtius lib. 8. (in quo turpem ἀγεωγραφησίαν non raro notare licet) qui contra horum omnium sententiam Acesinen in Gangem defert; *Acesinem* (inquit) *Ganges decursurum in mare intercipit*: idem tamen lib. 9°, quasi sui oblitus, *Acesinem Hydaspi confundi* affirmat, cum Auctore nostro consentiens.

V. 1140. Τοῖς δ' ἔπι, καὶ Κώφης τρίτατος ἐσσεῖται] In errore proculdubio versatur Dionysius, si Cophen ordine tertium, Ortum versus, inter fluvios in Indum se exonerantes, post Hydaspen & Acesinen, hic statuat; nam Strabo, Mela, aliique Geographi inter primos ad Occidentem, ante Indum ipsum, cum numerant: statuendum igitur Dionysium non ad ordinem situs hic respicere, sed fluvios in Indum influentes confuse tantum enumerare.

V. 1141. Τοὺς δὲ μέσοι] Inter quatuor fluvios modo memoratos, Cophen, Indum, Hydaspen, & Acesinen.

Σάβαι καὶ Τόξιλοι ἄνδρες] Qui hic Σάβαι, Σίβαι *Sibæ* vocantur ab Arriano & Stephano, & tam à Strabone, quam Eratosthene ab ipso citato, lib. 15; quem auctorem cum in plerisque sequatur Dionysius, corrupta videtur hæc lectio, quæ gentem hanc duabus aliis (alteri Arabicæ, alteri Persicæ) ὁμώνυμον facit, & Σίβαι hic pro Σάβαι reponendum censemus. Diodorus Siculus eosdem Ἴβες vocat (nisi corrupta sit lectio.) Eos Herculis comitum in Indica expeditione posteros fuisse narrant plerique ex auctoribus modo citatis (quibus & Curtius suffragatur, eos tamen *Sobios* vocans) *indicio clavæ & pellium ferinarum*, quæ illis in usu: quod tamen merito pro fabula habet Eratosthenes à Macedonibus conficta. Qui Τόξιλοι in multis Dionysii exemplaribus vocantur, teste Eustathio, (unde in nonnullis olim aliter se habuisse conjecturam facere licet) aliis Τάξιλοι, *Taxili*, nominantur, & eorum urbs *Taxila*, & rex ipse *Taxilus*, qui Alexandrum comiter excepisse dicitur, vel (ut Curtius habet) *Taxiles*, *sequente nomine imperium*, Curtio teste. Nullum igitur dubium restat quin Τάξιλοι hic scribendum sit. Quod ad situm harum gentium spectat, Taxilis regnum inter Indum & Hydaspen statuit Curtius; & Taxila urbs non longe ab Orientali Indi ripa à Ptolemæo, Strabone, & Curtio statuitur. *Sibas* vero cum Mallis & Oxydracis infra hos locat Strabo, situ scil. magis Australi; cui & Curtius suffragatur lib. 9, *Sobios* (qui aliis *Sibæ* & *Sibi*) ad Hydaspis cum *Acesine* confluxum, Mallos & Oxydracas, seu *Sydracas*, paulo inferius ad Indum statuens.

V. 1142. Σκῦδροι δ' ἑξείης] In nonnullis exemplaribus Σκῦθροι hic legitur: quinam vero sint hi, sive *Scydri* sive *Scythri*, aut

aut quis accuratus eorum situs, difficile est conjecturam facere: nullam enim eorum mentionem alibi reperire possum. Sed cum *Sodri* ab Avieno Dionysii interprete reddantur, unde constat eum Σόδροι legisse, & Σόδραι à Diodoro in hoc tractu nominentur ad inferiores Indi fluminis partes, Σόδροι aut Σύδραι potius legendum censeo, quam ut habent vulgata exemplaria.

V. 1143. Πευκαλιέων] Πευκαλέων in quibusdam codicibus hic legi indicat Eustathius, Ὅτι ἔθνος Ἰνδικὸν Πευκαλεῖς, ἄγρια φῦλα, τινὲς δὲ διὰ τοῦ ι γράφουσι Πευκαλιεῖς. Incorruptissima certe fuere exemplaria illa in quibus Πευκαλέων legebatur, atque ita hic rescribendum. Priscianus enim interpres (sive is Rhemmius Fannius fuerit) *Peucaleos* vertit, & Peucolaitæ aut Peucelaitæ aliis vocantur, & urbs eorum Straboni Πευκολαῖτις, Arriano Πευκελαιῶτις, Plinio Peucelaitis. Urbs ea ad Occidentalem Indi ripam, inter ipsum & Cophen seu *Cophetα* (quem *Cephta* corrupte scribunt in vulgatis Plinii codicibus) à Plinio, Strabone, & aliis statuitur: eo igitur in tractu Πευκαλεῖς locandi.

Διωνύσου θεράποντες Γαργαρίδαι] Nusquam alias, quod sciam, Gargaridarum mentio: sed in manuscriptis codicibus est Πανδαρίδαι, idque ab Hen. Stephano inter varias lectiones reponitur; ex utraque vero scriptura collata vera elicitur, Γανδαρίδαι scil. sic enim à Strabone, Diodoro, ac Plutarcho nominantur: & quid proclivius quam Γ in Π mutare? De Gandaridarum situ variæ sunt auctorum sententiæ: Strabo enim inter Hyarotin & Hypanim fluvios superiore parte Cathæam à quibusdam locari affirmat, sub hac vero Gandaridas statuit; eodem etiam situ Arrianus eosdem locat: & hi quidem cum Dionysio prorsus consentiunt, qui ultra Peucolaitas & Taxilos ad Ortum eorum sedes statuit, prope Hypanim fluvium. Diodorus vero & Plinius ad Gangem *Gandaridas* locant; qui tamen ea in re errasse videntur, erroris ansa hinc data (ex Salmasii sententia, Plin. exerc. pag. 993.) quod Gandaridæ (quorum regio ultra Hyarotin sita, Poro cuidam, teste Strabone, subdita fuit, consobrino Pori illius qui inter Hydaspen & Acesinen regnavit, & ab Alexandro prælio victus & captus fuit) ultimi fuere ex Indiæ gentibus ab Alexandro devictis; ideo juxta Hypanim, qui itinerum Alexandri meta fuit, pleriqué eos constituunt, nonnulli vero juxta Gangem, quod eo usque Alexandrum processisse aliqui prodiderint, & inter cæteros Craterus in epistola ad matrem scripta, quam mendacii arguit Strabo: sed id sequitur Auctor Peripli, Alexandrum tradens ἄχρι τοῦ Γάγγου διελθεῖν. Cum vero ad Gangem nonnulli

Gandaridas locent, ut modo dictum (quos *novissimam gentem*, hoc est, ultimam ad Orientem, vocat Plinius lib.6.cap.19) inde quosdam in *Gangaridas* nomen mutasse verisimile est (quasi à *Gange* voce deducta:) sic enim Curtius & Solinus eos appellant, uti & Ptolemæus, Latinos, ut videtur, pro more suo sequutus. Hic quidem *Gangaridas* juxta *Gangis* ostia locat, alios vero ab his *Gandaras* habet inter Suastum & Indum fluvios. Sed is locus accurate cum situ non convenit quo *Gandaridem* seu *Gandaridarum* regionem (qui certe iidem cum *Gandaris* hisce) ab aliis statuuntur: & merito dubitari potest an *Gangaridæ* aliqui fuerint à *Gandaris* seu *Gandaridis* diversi, cum *Gandaridas* Diodorus & Plinius, (quamvis per errorem) ubi alii *Gangaridas* locant; *Gangis* accolas eos facientes. Consulatur hac de re Salmasius loco citato. Quod vero de Gandaridis hic refert Dionysius, eos scil. Bacchi comites fuisse, hoc de Oxydracis perhiberi prodit Strabo; Ὀξυδράκαι, οὓς τοῦ Διονύσου συγγενεῖς ἔφαμεν μεμυθεῦσθαι, *Oxydracæ, quos Bacchi cognatos esse fabulose tradi diximus*: idem etiam ipse cum aliis plurimis de Nyssæis tradi memorant.

ἔνθι χρυσοῖο γενέθλην] Prope Catheam scil. regionem, Sopithis seu Sophitis regnum, ad Hypanim paulo supra Gandaridas sitam, teste Strabone, qui cum salem copiosum ibi effodi affirmasset, mox subjungit, καὶ χρυσεῖα δὲ καὶ ἀργύρεια οὐ πολὺ ἄπωθεν, *nec longo inde intervallo auri & argenti fodinæ.*

V. 1145. Ὕπανίς τε φέρῃ] Fluvium hunc (quem Tagi & Pactoli instar *auriferum* facit Dionysius) Strabo cum auctore nostro Ὕπανιν vocat, *Hypani* Scythico cognominem faciens, Arrianus Ὕφασιν, Curtius & Solinus *Hypasin*, Ptolemæus *Bibasin*. Eum expeditionis Alexandri terminum faciunt Curtius, Plinius, Solinus, & alii plerique. *Hypasis nobilissimus fluvius, qui Alexandri Magni iter terminavit, ut aræ in ejus ripa positæ probant*, Solin. cap.55; quæ quidem ex Plinio habet, lib.6. cap.17.

θεῖός τε Μέγαρσος] Quis tandem fluvius sit *Megarsus* hic me nescire fateor, (cum nusquam alibi, quod sciam, ejus mentio sit) nisi is sit quem Zadadrum vocat Ptolemæus; quod ex ordine probabile est, cum is fluvius *Hypani*, quem ille *Bibasin* vocat, propinquus sit, loco ulteriore ad Ortum situs, & tandem cum eo confluens.

V. 1147. ἠδὲ Γαγγήτιδα χώρην] *Gangetica regio* dici potest totus Indiæ tractus Orientalis per quem *Ganges* fertur: & cum Hypanis & Megarsus (si is Zadadrus sit) ultimi sint fluviorum in Indum influentium, exiguo intervallo à Gange distantes, non absurdum esset Gangeticæ regionis nomen eo usque extendere.

tendere. Sed aliud innuere videtur Dionysius, hos scil. fluvios versus Gangem potius quam versus Indum tendere, & longe in Meridiem delatos in *Colide* regione (scil. juxta *Coliacum* promontorium, quod in extrema Indiæ parte est ad Meridiem) in Oceanum se exonerare. At hoc de Hypani falsum, qui in Indum influit; ita Plinius, lib. 6. cap. 20, *Indum* præter alios fluvios, *navigabiles Acesinen & Hypasin recipere* affirmat, cui & alii Geographi suffragantur: nec quisquam alius est fluvius Hypani vicinus qui in *Coliacam* regionem fertur. Sed nihil mirum si Dionysius sic errarit, cum Curtius Acesinen, citeriorem Hypani fluvium, in Gangem deducat, ut in vers. 1138 notatum.

V. 1148. παρὰ τέρματα Κωλίδος αἴης] Κωλίδος pro Κωλιάδος per syncopen hic poni notat Eustathius, at errans interea, dum Κωλιάδα νῆσον, *Taprobanen* scil. intelligi putat; extrema enim ad Meridiem ipsius Indiæ pars, ad *Coliacum* promontorium, intelligitur, ubi Australem esse Indiæ terminum illis verbis, πρὸς νότον παρὰ τέρματα, innuitur. Eadem quidem videtur esse Indiæ regio cujus incolas Κωνιακοὺς *Coniacos* Strabo appellat, (corrupte fortasse pro Κωλιακοὺς) quamvis ille nimium in Ortum eos amoveat, quasi extremum Indiæ populum tam ad Ortum quam Meridiem, cum tantum ad Meridiem ultimi fuerint, ad *Coliacum* promontorium Taprobanæ insulæ adversum, vers. 591, quod & Dionysius hic describit, Ἄορνιν appellans.

V. 1151. ἐπικλείουσιν Ἄορνιν] Nescio quo auctore fretus Dionysius Coliacum promontorium Oceano imminens Ἄορνιν cognominari affirmet. Celebris quidem est apud auctores eos qui Alexandri res gestas scriptis mandarunt Ἄορνος petra (per hyperbolen sic vocata altitudinis causa, ab α privandi & ὄρνις *avis*, ac si *volucribus quoque invia videretur*, ut de Macedoniæ montibus L. Florus lib. 2.) quam ab Hercule frustra obsessam ferunt, ab Alexandro vero expugnatam: vide Curtium lib. 8, & Arrianum lib. 4. Sed petra illa longe à Coliaco promontorio dissita, ad Indum sc. fluvium, qua Alexander Indiam ingressus iter fecit. *Radices ejus* (inquit Curtius) *Indus amnis subit*: & prope ipsos Indi fontes eum statuit Strabo lib. 15, Ἄορνόν τινα πέτραν, ἧς τὰς ῥίζας ὁ Ἰνδὸς ὑποῤῥεῖ πλησίον τῶν πηγῶν. Dionysius igitur nomen hoc, quanquam ab *Aorno petra*, ut videtur, desumptum, loco longe dissito imponit. Aliis quidem locis *Aorni* nomen imponitur; ut cuidam Epiri loco, à tetro & pestilente vapore, ut aves eum impune transvolare non posse crederetur; unde & *Avernum* Campaniæ lacum dictum volunt, quasi Ἄορνον, (Æolico digamma, quod valet v, vocalibus interposito, ut in ὤον

ovum, ὄϊς *ovis*, & similibus) de quo Virgilius Æneid. 6.

Quem super haud ullæ poterant impune volantes
Tendere iter pennis, talis sese halitus atris
Faucibus effundens supera ad convexa ferebat;
Unde locum Graii dixerunt nomine Aornon.

V. 1152. Ἔστι δέ τις θνητὸς] Bacchi sacra, quæ sæpius describit Dionysius, jam ante exposita sunt. Bacchus sc. qui tanquam bellator hic describitur orbem terrarum peragrans, ab extremo Oriente, ubi Emodi montes & Eous Oceanus, v. 1162, in Occidentem, ubi Thebæ, v. 1165, Solem significat cursum suum ab Ortu in Occasum peragentem: & veluti Mænadum nebrides maculis interstinctæ cœlum stellis variegatum, & cingula Zodiacum repræsentarunt, ut prius expositum; ita nomine *Nyssææ viæ*, quam Bacchus calcasse dicitur, nihil aliud quam *Zodiacum* intelligi, in quo Sol cursum suum peragit, quique Indiæ impendet parte ea qua ad Tropicum Cancri accedit, mihi quidem probabile videtur. Indos vero debellasse dicitur, quia cum ad Tropicum Cancri accesserit (eorum vertici tunc impendens qui circa Gangis ostia degunt, ubi Nyssæam viam statuit Dionysius) immodico calore eos torret. Fabulas quidem decantatas de Bacchi rebus gestis fidem non mereri ostendit Eratosthenes apud Strabonem l. 15; *neque ullum unquam Bacchum bellatorem extitisse, aut virilia arma induisse*, censet Arrianus, ab Eustathio hic citatus: οὐ ῥᾷον εὑρεῖν δοκεῖ οὔτε τὸν Θηβαῖον τὸν τῆς Σεμέλης τῆς Κάδμου, ὅτι ὃν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς τελεταῖς Διὸς καὶ Κόρης παῖδα σέβουσι, οὐ μὲν οὐδ᾽ ἄλλον οὐδαμοῦ Διόνυσον ἀρήϊα ὅπλα ἐνδεδυκότα. Ubi notandum, in Atheniensium mysteriis *Bacchum* Jovis & Proserpinæ filium haberi; quod *Soli* convenit, quem non modo *Iupiter*, supera scil. cœli pars, verum etiam *Proserpina*, infera scil. pars sub horizonte nostro depressa, sibi vendicat, cum per vices in utroque hemisphærio agat.

εὐρρείτην παρὰ Γάγγην] Non immerito hoc Epitheto Gangem ornat, is enim non modo inter Indicos, verum inter omnes orbis totius fluvios, maximus à quibusdam perhibetur, teste Strabone lib. 15.

V. 1154. ὅτ᾽ ἠλλάσσοντο μὲν ἄγρῃ

Ληνάων νεβρῖδες ἐς ἀσπίδας] Fabulam hanc non alibi reperio, sed varias Metamorphoses, quas illis accidisse fabulantur qui Bacchicos ritus contemnere ausi, legere licet apud Ovidium lib. 3. & 4: inter cætera vero Mineidum Bacchum spernentium telas in hederas & vitis palmites, ut hic è converso nebrides & thyrsos Bacchantium in arma, & cingula ac plexos vitis capreolos

los

los in ſerpentes) converſas fuiſſe apud Ovidium l. 4. narratur:

> —— *cœpere vireſcere telæ ,*
> *Inque hederæ faciem pendens frondeſcere veſtis ;*
> *Pars abit in vites , & quæ modo fila fuerunt*
> *Palmite mutantur , de ſtamine pampinus exit.*

Cur vero hinnulorum pelles , nebrides dictæ , ac cingula , & thyrſi in Bacchi ſacris geſtarentur , modo in verſ. 1152 & alibi ratio reddita.

V. 1157. ἕλικές τε πολυγνάμπτης ἑλίνοιο] Ἕλικες ab εἱλίσσω ſeu ἑλίσσω, *involvo* vel *flecto*, deducitur ; & ἕλικες ἑλίνοιο *capreolos vitis*, aut *vitis palmites plexos* hic ſignificant, quales tam thyrſis involvere quam capiti in modum coronæ imponere in Bacchi ſacris ſolebant. Ἔλινον quidem *vitem* Euſtathius hic interpretatur , & ab aliis ſic uſurpari affirmat: Ἔλινος ἡ ἄμπελος, κεῖται μὲν καὶ παρ᾽ ἄλλοις. Confirmat hoc Nicandri Scholiaſtes; cum enim apud Nicandrum habeatur vox ἔλινος, ἐκ ψεδνῆς ἐλίνοιο, ea verba ſic exponit Scholiaſtes, ἐκ τοῦ κλάδου τῆς ἀμπέλου, *è palmite vitis*. Hæc in honorem Bacchi , ut vini auctoris , geſtata , quod Sol calore ſuo uvas maturet, ut alibi dictum.

V. 1158. ἀτίμησαν ἑορτὴν] Ἀτίτησαν potius legendum videtur, quod inter varias lectiones repoſuit Hen. Stephanus; alioqui Syſtole hic erit (quæ neſcio an toleranda ſit) τιμὴ enim & τιμάω cum compoſitis apud Homerum & alios poetas perpetuo produci ſolent, & inter cætera ἀτιμάω, ut Hom. Il. α'.

> Οὕνεκα τὸν Χρύσην ἠτίμησ᾽ ἀρητῆρα
> Ἀτρείδης.

V. 1159. Τοὔνεκα Νυσαίην] Quanquam per *Nyſſæam viam* Zodiacum, aut ejus partem Indiæ impendentem, myſtice ſignificari, ut per Bacchum Solem , modo notatum ſit ; cum tamen ipſum nomen fabuloſum à *Nyſa* ſeu *Nyſſa* deductum ſit , à qua & Bacchum Διόνυσον dictum volunt, quod urbem quandam nomine Nyſam Bacchi natalem locum fuiſſe fingant (unde is Juvenali *dominus Nyſæ* vocatur ; ſic Lucanus

> —— *Bacchumque avertere Nyſa)*

viſum eſt mihi de *Nyſa* ipſa nonnulla commentari. Eam in Oriente omnes ſtatuunt , quia inde Sol oritur : alii quidem in Arabia, quæ Orientalis eſt regio reſpectu Græciæ,

> *Eurus ad Auroram Nabathæaque regna receſſit ,*

Ovid. Met. lib. 1; alii in India, ultima ad Orientem regione , ut ſupra notatum : & ex his quidem plerique qui Alexandri res geſtas narrant, ut Arrianus & Curtius , Nyſam in citeriore Indiæ parte prope Paropamiſum montem ſtatuunt , ubi & Μηρὸν

montem

montem fingunt; uti & Caucasum, & plurima loca fabulis celebrata, in ea loca trahunt quæ ab Alexandro & Macedonibus peragrata, ut recte notat Eratosthenes apud Strabonem. Dionysius vero in extrema Indiæ parte ad Orientem, juxta Gangem fluvium (cui vicinum Oceanum Eoum, orbis terminum, existimavit) *Nysam* statuere videtur, si *Nyssæam viam*, quam ibi statuit, sic dictam censuerit quod à *Nyssa* ducat. Nec male profecto ea in re sic statuere videtur, cum congruum sit, extremum ad Ortum locum *Bacchi*, hoc est *Solis*, natalem locum haberi, & ejus itineris terminum unde cursum auspicatur, seu curriculi Solaris metam primam, si diurnum ejus motum respicias. Et profecto cum νύσσα Græce *metam* significet, (Νύσσα, καμπτὴρ, τέρμα, Suidæ) ea voce nihil aliud quam *metam* seu terminum cursus solaris antiqui notasse videntur. Dionysio consentit Mela, lib. 3. c. 7, in Orientali Indiæ parte inter Gangem & Coliacum promontorium *Nysios* statuens; *A Gange* (inquit) *ad Colida Nysii*: sic emendat Salmasius, cum *ad Iolida* in editis perperam scriptum sit. *Colidis* quidem *promontorii*, seu *Indiæ anguli*, idem Mela alibi meminit.

V. 1162. Ἠμωδῶν ὀρέων ἐπιβήσατο] *Emodi montes* in ultima Indiæ parte versus Oceanum Orientalem, ultra Paropamisum & Imaum, ab antiquis summo consensu statuuntur: hos ascendere dicitur Bacchus, hoc est Sol, cum in Tropico æstivo constitutus iis impendet Sol, aut proxime saltem accedit.

V. 1163. Ἠώοιο μέγας ῥόος Ὠκεανοῖο] De *Eoo* seu Orientali *Oceano* jam sat dictum. Eum autem veteres plurimi nominant non tam certa aliqua cognitione (saltem quoad maximam ejus partem) quam conjectura ducti, quod terram Oceano undiquaque ambiri censerent; à Ptolemæo vero prorsus reticetur, & Orientalis terræ tunc cognitæ pars terra incognita ab eo terminatur.

V. 1164. Ἔνθα δύο στήλας] De columnis his jam actum in vers. 624. His Orientis Solis metam, & diurni motus principium, ac Orbis terminum Orientalem, ut columnis Herculis (qui etiam Sol est) Occidentalem, poetico more designare videntur antiqui. Ita testatur Cassiodorus in Circo; *metas geminas, quas ad instar Solis quadrigæ celeres pervagantur, Orientis & Occidentis terminos designare.* Quod confirmat etiam vetus Epigramma de Circo,

Namque axes gemini ortum obitumque notant.

Ubi *axium* nomine *metæ geminæ* notantur, quarum altera in principio curriculi prope carceres, altera in fine constituta. vide Salmas. Plin. exer. p. 907.

V. 1165.

V. 1165. μετὰ χεῦμα κατήλυθεν Ἰσμηνοῖο] Ad fluvium Iſmenum, hoc eſt ad Thebas Bœotiæ urbem quam Iſmenus fluvius alluit, quam Bacchi patriam Græculi plerique prædicant (quamvis aliï Nyſam ejus patriam ſtatuant) ob rationem ſupra redditam, quod ſcil. Græci ejus cultum à Thebanis primum edocti fuerint. Cum vero Græcia longe in Occidentem ab India diſſita ſit, diurnus ſolis motus ab Ortu ad Occaſum hic innui videtur.

V. 1166. ὑπέρτατοι] *præcipui*; ὑπέρτατος enim aliquando valet *potiſſimus*, ut ὑπέρτερος *potior*, *præſtantior*; ὑπέρτερον, κρεῖττον, Suidas: ſe enim præcipua enarraſſe, ſingula vero nequaquam enumerare potuiſſe, hic, ut verſ. 612 & alibi paſſim, indicat Auctor, cum plurima mortales lateant, ideoque ab iis enarrari non poſſint.

V. 1169. μοῦνοι δὲ θεοὶ] Gnome hæc de deorum omnipotentia & omniſcientia, ut qui ſingula cognita habeant, quæ homines latent ut ea deſcribere non valeant, viam ipſi præſtruit, & anſam præbet de ſapientia divina in mundo condendo, verſ. 1170, & providentia in rebus humanis ordinandis & diſpenſandis, verſ. 1173, eleganter, & pie (ſi deo uni hæc tribuantur) diſſerendi.

V. 1170. θεμείλια τορνάσαντο] Metaphorica vox θεμείλια, *fundamenta*, ab ædificiorum fundamentis translata, eodem etiam ſenſu in ſacra pagina ſæpe occurrit; in Pſalmis præſertim, ubi *fundamentorum terræ* à deo poſitorum non ſemel mentio, ac ſi mundus ſit tanquam domus affabre à deo architecto conſtructa.

V. 1172. Αὐτοὶ δ' ἔμπεδα πάντα] Innuere videtur deum ſtabili ordine ſingulas mundi partes ſtatuiſſe; ut ſidera ſingula ſtatis temporibus curſum ſuum peragerent, & tam ipſa, quam reliquæ mundi partes, diverſa munia, ſibi à deo aſſignata, ad humanæ vitæ commoda obirent.

V. 1175. Τῷ ῥα καὶ ἀλλοίην ῥυσμοῦ φύσιν] De voce ῥυσμὸς aliquid ſupra dictum, ubi notatum eſt vocem eam propria Abderitarum dialecto σχῆμα, hoc eſt *formam*, ſignificare. Hic autem indicatur varias eſſe terræ in colore & aliis qualitatibus differentias, ut humanæ vitæ uſus poſtulat, quod variis rebus ad humanos uſus neceſſariis creandis & alendis variæ terræ qualitates & temperamenta conveniant: alia enim in gleba pingui, alia in terra macra & arenoſa; rurſus alia in terra alba & argillacea, alia in ruffeſcente & rubricæ ſimili, alia in pulla (ut Pliniano verbo utar) melius proveniunt. Hoc notat Plinius,

Plinius, lib. 17. cap. 4. Sic Virgilius Georg. lib. 1.

Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ,
Arborei fœtus alibi, atque injussa virescunt
Gramina. ——

Et paulo post providæ naturæ hoc tribuit, quo nomine Dei conditoris providentiam intelligere licet;

Continuo has leges æternaque fœdera certis
Imposuit natura locis. ——

V. 1178. Ἀσσυρίης ἐπαλίγκιον ἄνθεϊ μίλτου] Ἀσσυρίη μίλτος pro *rubrica Sinopica* hic ponitur, de qua Plinius, lib. 35. cap. 6. *Sinopidem* vocans: *Sinopis* (inquit) *inventa est primum in Ponto, inde nomen à Sinope urbe.* Μίλτον Σινωπικὴν vocat Dioscorides. Μίλτον vero Latine non *minium* reddendum, sed *rubricam*, bene monet Salmasius Plin. exerc. pag. 267, quod Homeri ætate (qui naves μιλτοπαρήους vocat) *minium* nondum cognitum esset, longe post in Hispania circa Minium flumen repertum, ut ex Plinio & aliis constat. Plinii autem locum, lib. 33. cap. 7. ubi de minio agit, (quo male distincto nonnulli inducti μίλτον pro *minio* sumunt, cum *minium* revera κιννάβαρι Græcis vocetur) sic interpungendum censet: *Auctoritatem colori fuisse non miror: jam enim Trojanis temporibus rubrica in honore erat, qui naves ea commendat, alias circa picturas pigmentaque rarus: militon vocant Græci; minium quidam cinnabari.* In codicibus plerisque perperam editur, *milton vocant Græci minium, quidam cinnabari;* unde ansa errori data. Græcis vero *quibusdam, non omnibus, minium cinnabari dici* affirmat, quod ab antiquioribus, nondum cognito minio, nomen κιννάβαρι gummi cuidam tribueretur quod vulgo *sanguis draconis* vocatur, cui posteri *minium* ὁμώνυμον fecerunt. Sinopicam vero rubricam μίλτον Ἀσσυρίην hic nominat Dionysius, quod ipse *Assyriam*, quam vocat, (*Leucosyriam* aliis appellatam) ad Sinopen usque in Paphlagonia sitam extendat, ut ex vers. 772 & sequentibus constat. Vocibus autem illis, ἄνθεϊ μίλτου, innuitur Sinopidem *floridi*, hoc est vegeti, coloris, impensius scil. rubentem (cum *alia sit rubra, alia minus rubens*, Plinio teste) ab ipso notari; ut Plinius colores in *floridos* & *austeros* distinguit, *Sunt autem colores austeri aut floridi*, lib. 35. cap. 6. Ἄνθος scil. Græcis pro *nitore*, ut *floridum* Latinis pro *nitente*, usurpatur: ut ἄνθος πορφύρας, *flos purpuræ*, hoc est purpura florida & nitens; sic ἄνθος πυρὸς &c. Vulgo etiam *flos juventæ* dici solet nitor ille juvenilis, & vegetus color & aspectus, quem Virgilius sic περιφράζει Æn. 1.

-- *lumenque*

— *lumenque juventæ*
Purpureum —

Synopide autem *usi sunt veteres ad splendorem*, teste Plinio loco citato.

V. 1181. Ὑμεῖς δ' ἤπειροί τε] *Epilogi* loco *Apostropha* hic utitur auctor (quam *suavem poematis Catastropen* esse notat Eustathius) qua continentibus & insulis, ac aliis rebus in periegesi hac ab ipso descriptis, tanquam animatis & intellectu prædítis, valedicit; cujusmodi est illa Ciceronis Apostrophe, *Vos Albani tumuli atque luci*, &c.

V. 1185. ἀλλά μοι ὕμνων] Ὕμνος, ab ὕδω, *celebro, canto*, modo stricte, pro carmine in honorem dei composito, usurpatur; ut ὕμνος εἰς Δία, εἰς Ἀπόλλωνα, *hymnus in Iovem, in Apollinem*, &c. modo late pro *carmine quovis*, ut cum Pindarus ἐπινίκια sua ὕμνους vocat, & *nuptiale carmen* γαμικὸς ὕμνος Athenæo dicitur. Incertum est igitur dum ὕμνων ἀμοιβὴν à diis petit auctor, an totius περιηγήσεως carmine conscriptæ renumerationem petat, tanquam rei diis gratæ (quod terra deorum opificium, & alia opera divina in iis describantur) an solummodo proximorum aliquot versuum, vers. 1169, quibus divinæ laudes data opera celebrantur, ut hymni proprie dicti haberi possint.

Ego vero ne piissimis operibus à nobis præstitis, nedum nugis hisce, quicquam meriti arrogo. Quid habemus quod non accepimus? Qua fronte igitur operum nomine mercedem à deo postulare audeamus, cui, si quid sumus, omnia accepta debemus? Equidem *laureolam ex mustaceo non quæro*; quanquam *sibi quisque Suffenus* esse soleat: quantula sint hæc ipse agnosco. Succisivas horas his impendere visum, ne prorsus perirent. Quod si aliquid commodi ex hoc qualicunque opella studiosis accesserit, deo (à quo Bezaleelis manus etiam sculpturæ artificium edoctæ) quicquid id est, acceptum referant.

Μόνῳ τῷ Θεῷ δόξα.

INDEX

Rerum & Verborum memorabilium quæ in Commentariis hiſce cóntinentur.

Æoli-

Arn-

Cæle-

Cygni

Ebusus

Fabula

acci-

Phasis

Thusci,

FINIS.

minùs
(*si qu*
Ac
wicen
gero ,
apud
Et
vando
mio :
N
Eccle
pieta
doxa
prop
Ar
nium
bene
recol
mem
quoc
cem l

NObilissimo juveni *Francisco Willughby Armigero*, Domini Francisci Willughby de Midleton in Com. War. Equitis aurati filio unico, & ex asse hæredi, nec minùs literariâ gloriâ quàm natalium splendore (*si quid habent veri præsagia* nostra) celebri futuro.

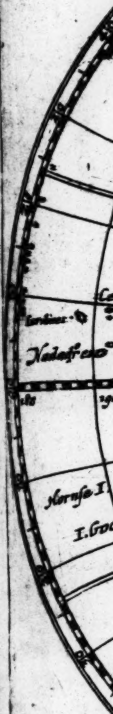
Ac generosissimis viris, Suttoniæ in agro Warwicensi commorantibus, *Thomæ Willughby Armigero*, Tribuno olim militari, jam verò Irenarchæ apud Warwicenses suos pietate & justitiâ insigni;

Et *Georgio Pudsey Armigero*, patrono meo observando, & literarum ac literatorum fautori eximio:

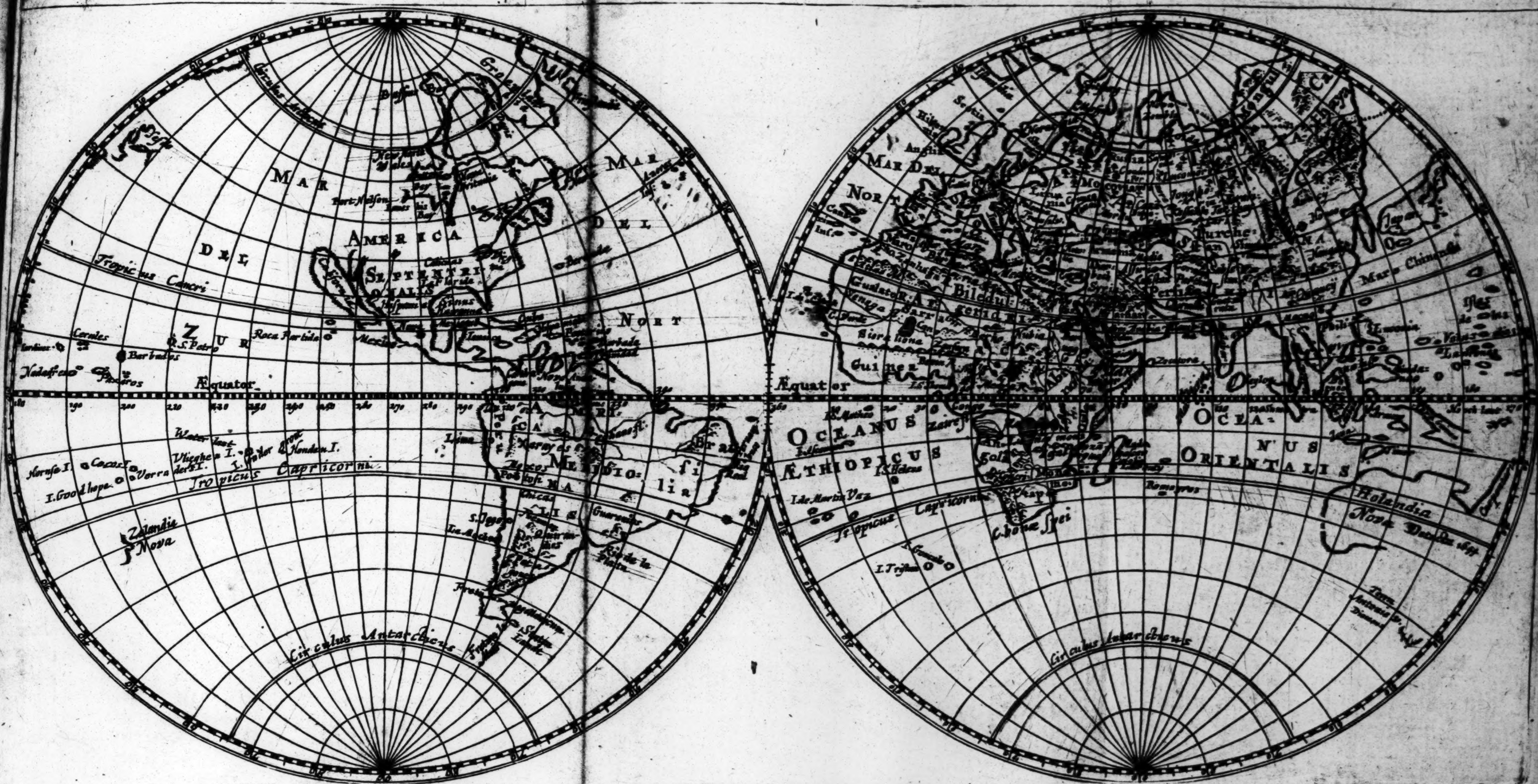
Nec non reverendo viro *Domino Antonio Burges*, Ecclesiæ Suttoniensis Pastori vigilantissimo, veræ pietatis præconi simul ac exemplari, & orthodoxæ fidei, tam linguâ quàm calamo, impigro propugnatori:

Amicis meis plurimùm colendis (quorum omnium suavem consuetudinem, & summam in me benevolentiam gratâ recordatione sæpiùs animo recolo, nec minùs singula singulorum beneficia memori pectore recondo) observantiæ ergô, quam quoquo modo exserere perpetuò adnitar, *Appendicem hanc* dedico, devoveo.

Guilielmus Hill.

TOTIUS TERRARUM ORBIS TABULA NOVA

De

Toti
prod
fund
medi
de ac
ſcit.
ſim
rum
defin
Gade
ad N
quid
nihil
luit,
Indi
opor
acut
enta

APPENDIX

De Tabulis noſtris, & earum uſu; ubi breves Geographiæ inſtitutiones, in uſum tironum, traduntur.

E *Tabulis Geographicis* inſtituti noſtri rationem paucis reddere viſum. *Tabulæ duæ univerſales* à nobis concinnatæ ſunt, *altera totius terrarum orbis*, *altera τῆς οἰκουμένης à Dionyſio deſcriptæ*, quâ ea terrarum portio exhibetur quæ illi innotuiſſe videtur, eâque planè formâ, quâ ab ipſo depingitur. Totius ſc. terræ tunc cognitæ figura, ab ortu ad ocaſum productior, à Septentrione verò ad Meridiem contractior, fundæ ſpeciem præ ſe fert; & maxima quidem latitudo in medio eſt, ubi lineâ ſecundùm Nilum fluvium ducta, & inde ad Tanaïn protracta, Africam & Europam ab Aſiâ diſpeſcit. A mediâ hac lineâ, tanquam baſi, utrumque latus ſenſim contrahitur, ut *Coni duo* conſtituantur, quorum alterum efficit Aſia ſola, juxta Gangis oſtia in acutum verticem deſinens, alterum Africa & Europa conjunctæ, quæ juxta Gades in acumen faſtigiantur, punctulis autem à Gadibus ad Nili oſtia ductis à ſe invicem diſtinguuntur. Quandoquidem verò hæc terræ tunc detectæ figura à veritate nonnihil recedit; Africæ enim ora, quam Oceanus Occiduus alluit, nimis contrahitur, uti & Auſtralior Indiæ pars inter Indi & Gangis oſtia (quam longè in Meridiem procurrere oportuit) ut Africa circa Gades, Aſia ad Gandis oſtia, in acutum deſinat (quò accedit quòd Sericam ſitu minùs Orientali ſtatuere oporteat quàm rei veritas poſtulat, ſi Dio-

nysii conos sartos-tectos servare velimus) ex alterâ *Orbis terrarum tabulâ* quàm verissimè fieri potuit concinnatâ, ea, & siqua sint similia in quibus veteres errârunt, facilè corrigi possunt. Alteram igitur Tabulam alteri conferre lectorem nè pigeat, ut veram terrarum formam ex Tabulâ novâ perspiciat (quam & circulis distinximus, de quorum usu mox agetur) eámque tanquam normam adhibeat, quâ dignosci possit si quid in Dionysii descriptione à veritate deflexum sit, & quota orbis portio veteribus cognita fuerit, & ut truncatis Orbis partibus membra reliqua addere possit. Deficiunt sc. in Tabulâ *Dionysio* accommodatâ Australes Africæ, Orientales quædam Asiæ; & Septentrionales tam hujus quàm Europæ partes, Dionysio & plerisque veteribus incognitæ (qui terram ibi ferè Oceano terminant, ubi punctula extrema à nobis notata) sed nuperis navigationibus detectæ, quæ & alteram οἰκουμένην nobis aperuerunt, quam ab *Americo Vespucio Americam* vocare plerisque libuit primo detectori *Columbo* nimis injuriis. In Tabulâ veteri *Thulen* omisimus (quam illam esse insulam quæ hodie *Islandia* vocatur argumentis è Dionysio & aliis veteribus allatis in commentariis nostris evincimus) nè Tabulam totam unius loci gratiâ in Septentrionem nimis producere necesse esset. *Maderam* hodie dictam pro Dionysii *Erytheâ*, & *Insulam St Thomæ* pro *Cerne* notavimus, cùm huic satis conveniant quæ à Dionysio & plurimis aliis de *Cerne* afferuntur, *Menuthias* verò extra Tabulæ ambitum sit, quam tamen *Cernes* nomine à Dionysio notari non repugnat, ut in Commentariis notatum, ubi etiam rationes abunde allatæ sunt cur *Zeilan* potiùs quàm *Sumatram* insulam veterum *Taprobanen* esse censeamus. In ipsâ veteri Tabulâ veram Terrarum formam, quantum per Dionysium licuit, perpetuò retinuimus, ut perspicax lector, eandem in plerisque locorum formam intuens, quæ nomina nova Orbis terrarum Tabulæ inscripta veterum locum occupârint, facilè deprehendere possit. *Particulares etiam Africæ, Europæ, & Asiæ Tabulas* eo animo concinnavimus, ut veteris Geographiæ succum diligens lector indè copiosiùs imbibat, quo imbutus ad historicorum & poëtarum scripta evolvenda instructior accedat, cùm Tabulæ universales tanquam *Sceleta* quædam sint, membrorum quasi stamina & compages exhibentia, sed exsucca planè & exsanguia. *Tabulas illas particulares*, quod ad eam terræ partem quæ antiquis innotuit, veræ locorum

formæ

formæ quâ à recentioribus describuntur omnino accommodare conatus sum, relicto Dionysio si quando ille à veritate deviârit. Cui enim sano credibile videatur fluminum cursus, maris flexus, insularum aut montium situs (si exiguas quasdam mutationes excipias, neque enim insulas quasdam continenti jam annexas, aut contrà, inficias eo) aliter jam se habere quàm olim habuerint? Necesse igitur habui quasdam veterum descriptiones nonnihil immutare, dum insularum, fluviorum, & montium nomina iis quæ hodie extant adaptare conatus sum, quamvis non eodem prorsus situ à veteribus statuantur; multorum enim quæ hodie notissima obscura olim fuit aut nulla notitia unde in illis depingendis quæ tantùm quasi per transennam viderunt subinde errare necesse fuit. Oceanum Borealem, quem Scythicum vocârunt, mari Caspio vicinum fuisse, atque ex eo per fauces quasdam Caspium prodiisse (Herodoto & Ptolemæo exceptis) tota fere antiquitas credidit; atque indè ad Eoum mare eundem produci non longè ultra Jaxarten fluvium, plerisque visum, quem longè indè abesse jam satìs constat; utì & Balticum mare, Sarmatici Oceani nomine olim notatum, jam Sinum esse deprehenditur. Africæ oram quæ Oceano Atlantico alluitur se *ex conjecturâ solâ* describere fatetur Strabo, Λέγομεν ἐξ εἰκασμοῦ διὰ τὸ ἀπείρατον: & Ptolemæum quidem non aliter fecisse in extremæ Indiæ & Æthiopiæ descriptione (dum eas versùs se invicem retorquet, ut terra incognita ab alterâ ad alteram continuentur) res ipsa indicat, quamvìs ille hoc reticeat. Neque immeritò Geographos, obiter & quasi aliud agens, perstringit Plutarchus, quod in extremis terrarum oris, ubi omnia ferè ignota, appingunt ἢ Σκυθικὸν ὄρος ἢ πέλαγος πεπηγός, consultius sc. ducentes de ingenio suo aliquid addere quàm Tabulam vacuo spatio devenustare. Equidem Tabularum mearum progressum ibi sisto ubi Dionysii περιήγησις & certior veterum cognitio terminatur, ad extrema versus Ortum, Septentrionem & Meridiem loca penna mea evagari non ausa.

Quod ad *Africæ Tabulam* attinet, in intimis Æthiopiæ & Libyæ locis non multa notavi, cùm in aviis illis & desertis locis perpauca aut olim innotuerint, aut jam satîs explorata sint. Conjecturâ etiam propriâ aliquando niti, dum nova veteribus ibi confero, necesse habui ratione tamen aliquâ eam firmari, sed condonabit mihi, utì spero, æquus

 lector,

lector, si dum sæpius jaculor scopum non semper attigerim. Fluvium illum veterum *Nigirem* esse qui in Occidentali Africæ parte ortus inter *Biledulgerid* & *Saria* fluit, deinde terram subiens atque iterum emergens postea *Gir* vocatur, & *Nubâ* palude absorbetur, non tantùm ex Plinio & Solino constat, qui *Nigrum* in finibus Mauritaniæ circa Atlantem montem oriri affirmant, & reliqua modò memoratis consentanea pronuntiant, verùm ex ipso etiam Ptolemæo elicitur, qui *Nigirem* suum in ultimo ferè Occidente ortum indè in mediterranea, sc. ortum versùs, fluere affirmat, eúmque ad Usargalam montem deducit, ex quo *Girem* oriri statuit, in *Nubam* paludem influentem. *Senegam* igitur fluvium quem subdititio titulo pro *Nigro* seu *Nigiré* veterum pleræque recentiorum Tabulæ exhibent, ab illo prorsus diversum esse res ipsa loquitur, cum contrario planè cursu, ab Ortu sc. & mediterraneis in Occasum, feratur, in Atlanticum mare pluribus ostiis se exonerans. Hujus ostia, & flumina quædam ipsi commista, Ptolemæo nata fuisse videntur (quamvis eorum confluxum aut ignoravit, aut certè reticuerit) cum Vararem seu *Daradum*, Stachirem, & Niam eâdem latitudine describat quæ Senegæ ostiis convenit (quorum unum *Senegam*, aliud *Gambram*, alia aliis nominibus hodie appellant) & à Stachire paludem quandam effici affirmet uti hodie à *Senegâ* fit; superiorem verò fluvii illius cursum veteres prorsus ignorâsse videntur. Urbibus illis (uti & gentibus) quas juxta *Nigirem* fluvium statuit Ptolemæus, latitudinem majorem tribuimus quàm iisdem à Ptolemæo assignatur, uti & ipsi Nigiri fluvio illas interfluenti, recentiorum descriptiones & Plinium ac Solinum eâ in re imitati. His solus Ptolemæus eâ in re adversatur, loco ad Austrum aliquanto remotiore Nigirem suum describens; & urbibus ac populis illi conjunctis idem accidisse consentaneum est; ideo situm eorum respectu Nigris fluvii, potiùs quàm latitudinem à Ptolemæo assignatam, respeximus. Phaurusios etiam ultra Nigritas, hos ultra Getulos, ad meridiem locavimus, quâ in re apud omnes convenit; Garamantas verò eo situ posuimus, ut aliqua saltem eorum pars ultra Nigritas & Phaurusios protendatur respectu latitudinis, quamvìs longitudine diversâ, cum ordine illo gentes istæ non modò à Dionysio, verùm etiam à Strabone enumerentur, & immensa Garamantum gens à Garamâ metropoli ad Garamanticam vallem, & alia Meridionalia Libyæ loca

loca Æthiopiæ confinia, protensa fuisse videatur.

In *Tabulâ Europæ* pleraque satis evidentia, nisi in extremâ ad Septentrionem orâ, ubi *Nerigon* Plinii *Norvegiam* esse statuimus, Camdeni & aliorum auctoritate, & ipso nomine moti, & *Scandiam* (quæ insula falsò à veteribus habita, cum ipsum Balticum mare Sinum fuisse ignorarint, sed Oceanum Sarmaticum appellârint, ut modò notatum) peninsulam illam *Daniæ* & *Sueciæ* regibus parentem, in quâ *Gothia* hodie, ut olim *Gutæ*, & *Scanen* seu *Sconen* regio, manifestum antiqui nominis vestigium servans. In Sarmatia Europæâ ostendere libuit ubi *Arimaspi*, *Agathyrsi*, & *Hippopodes* à Dionysio nominati ab aliis veteribus locantur, quamvis in Græculorum poëtarum officinâ nomina ista fabricata fuisse videantur. Necessarium etiam duxi locum signare ubi *πολυθρύλλητοι* ille *Riphæi montes* à veteribus statuantur, quamvis eos recentiorum observatio solo planè exæquârit.

In *Asiæ Tabulâ* à Ptolemaïcâ formâ raro recedere visum est, præterquam in Indiâ intra Gangem, quæ promontorii more longè in Meridiē procurrere hodie deprehenditur aliâ planè facie quàm à Ptolemæo depingitur; à quo etiam India tota in Ortum plus justo producitur; unde in urbibus locandis quæ ab ipso nominantur, ad fluvios & promontoria, atque ordinem quo loca maritima in periplo se mutuò consequuntur, potiùs quàm ad longitudinis & latitudinis gradus iisdem ub ipso assignatos, respeximus. Tabulam illam nonnihil ultra Gangem (quem ultimam Asiæ *περιηγήσεως* metam Dionysius constituit) ad Ortum producere libuit, ut ad citeriorem Sericæ partem in vero situ signandam, Borealem etiam & Indiæ proximam Chryses chersonesi partem, & Sinarum regionis portiunculam Indiæ conterminam, aliquantulum loci suppeteret. Sericam autem veterum nequaquam *Chinâ* hodiernâ magìs Borealem, sed in ipsâ *Chinâ* esse statuimus (sicut *Cambalu* urbem, quæ *Cathaiæ* metropolis statui solet, & longè in Septentrionem ablegari, non aliam esse quàm *Paquin* seu *Xuntiensu Chinæ* urbem celeberrimā recens quædam *Chinæ* historia testatur) regnum verò *Sian* & *Camboiam*, cum Australi *Chinæ* parte (in quâ & *Suinam* regio est nisi Tabulæ nobis imponant) pro Sinarum regione accipimus, ut in Commentariis fusè explicatum.

In ipsâ *Terrarum Orbis Tabulâ*, illam Asiæ partem, quæ jam *Tartariæ*, ut olim *Scythiæ*, nomine inter Ortum & Septentrionem longè exporrigitur, neque Oceano terminamus, ut

plerisque mos est, nec cum Americâ committimus, ut à nonnullis fieri solet, conjecturâ solâ fretis, cùm omnia ibi inexplorato sint; sed mare hinc ad *Novam Zemlam*, indè paulò supra *Chinam* producere contenti, quicquid spatii inter hæc interjectum est nobis incognitum esse notamus, & posterorum industriæ adhuc detegendum restare. Nec longè supra *Chinam* terras producimus, cùm incertum sit quid spatii terra, quid mare ibi occupet, *Ung* & *Mongul*, & aliis nescio quibus verborum crepitaculis consultò omissis. Hæc quidem ità à me exarata; sed cum sculptor me inscio, terras ultra produxerit, punctulis terram cognitam à spatio cognito distinguere visum.

Tabulas trium orbis partium concinnavimus juxta formam illam quâ composita est Ludov. Teixeræ Tabula universalis, in quá Meridiani ferè paralleli pinguntur, quam formam Tabulis hisce, quæ loca Polo proxima (ubi Meridiani omnes in arctum coëunt) nequaquam attingunt, commodissimam duxi, ut quadratæ Tabularum formæ congruam. Cum verò istâ ratione Brittannia, Sarmatia, Scythia, & alia Borealia loca, nonnihil plus justo dilatentur (quanquam in Asiæ Tabulâ, quippe omnium longissimâ, numeri à Boreali latere nonnihil contracti sint, nè à verâ proportione nimiùm recedatur) ex *Tabulâ universali novâ*, tanquam *Polycleti regulâ*, quid deflexum sit facilè patebit.

Cùm verò in Italiâ, Græciâ & Asiâ maritimâ (quæ sc. Mediterraneo Mari alluitur) describendâ fusiùs expatietur Dionysius, & plurium ibi nominum mentionem faciat quàm in Tabulas Europæ & Asiæ compingi poterant, *Tabulas duas Chorographicas* delineavimus, *alteram Italiæ* (omissâ tamen Galliâ Cisalpinâ) *Græciæ, & Asiæ Minoris*, quæ in eâdem ferè latitudine sitæ sunt; *alteram reliquæ Asiæ maritimæ*. Hæc quidem *Syriam* complectitur (sub quâ *Phœnice* & *Judæa* comprehenduntur) cum vicinis aliquot regionibus, hinc *Ciliciâ* & *Pamphyliâ* (in quâ ex Strabonis & aliorum sententiâ à Ptolemaicâ descriptione nonnihil recessum) inde *Ægypto*, in ipsâ Asiæ & Africæ, ex Dionysii sententiâ, collimitio sitâ. Sic regionum illarum, quæ à scriptoribus tam Græcis quàm Latinis præcipuè celebrantur, & in quibus omnia fere gesta, quorum in Sacris literis mentio fit (quâ de causâ *in Syriæ Tabulâ* nomina ea depinxi quæ in *Sacris* celeberrima) pleniore notitiâ lector instructus, uberrimos indè fructus in Historiæ profanæ & poëseos lectione, nec contem-

contemnendos in historiâ sacrâ evolvendâ, percipiet; cum in historiâ eum cætutire necesse sit, si Geographiæ oculo destituatur.

His præmissis de instituti nostri ratione in Tabulis singulis componendis, breves quasdam *Geographiæ institutiones* subjungere libuit, *Tabulæ totius Terrarum Orbis* explicandæ accommodatas; ut hinc præcepta, indè exempla petita, mutuâ se invicem luce illustrant.

Geogra-

Geographiæ institutiones.

Eographia est terræ totius nobis cognitæ descriptio, non quatenus elementum est ab aquâ distinctum, sed quatenus unà cum aquâ globum unum constituit, qui, à præcipuâ parte, *Orbis terrarum* dicitur.

Particularem aliquam hujus regionem describere, *Chorographiæ* est; urbem aut oppidum aliquod, *Topographiæ*.

Describitur autem terra, vel *Historicè* tantùm, ut in Dionysii περιηγήσει, ubi nuda regionum enarratio fit, vel *Mathematicè*, Ptolemaïco more, secundùm respectum ad cœlum & circulos imaginarios, quales in nostrâ Terrarum orbis Tabulâ depinguntur.

Cum verò Orbis terrarum Terrâ & Aquâ constet, Terra ipsa dividitur in *Continentes*, quales sunt *Hispania*, *Gallia* &c. & *Insulas*, quæ undique mari ambiuntur, quales sunt *Britannia*, *Sicilia*, *Creta*.

Insulis etiam cognatæ sunt *Chersonesi* seu *Peninsulæ*, quæ *Isthmo*, hoc est, angusto terræ spatio, continenti adnectuntur, cujusmodi sunt *Peloponnesus* & *Taurica Chersonesus*; nec non *Promontoria*, *quæ* terræ partes sunt (eæque ut plurimùm montes) à terrâ reliquâ longè in mare prominentes, cujusmodi est *Nerium* Hispaniæ promonr. & *Caput bonæ spei* in Africâ extremâ: Promontoria enim *Capita* vùlgò vocantur, unde modò literâ p. aut pr. modò literâ c. in Tabulâ notantur.

Terra universa veteribus cognita in tres magnas partes olim divisa est, *Europam* sc. *Asiam* & *Africam*; quarum termini in Tabulâ veteri universali punctis signantur: commodiùs tamen situ Arabico quàm Nilo Asia ab Africâ dirimitur. His partibus quarta jam additur, nostratibus nuper patefacta, & Oceano vasto à cæteris diversa, quæ *America* vulgò nominantur; atque ea ipsa in duas partes, cæteris Orbis partibus nequaquam impares, *Septentrionalem* sc. seu *Mexicanam* & *Meridionalem* seu *Peruvianam*, dirimitur; ut 5 Orbis partes non immeritò haberi possint, præter *Terram*

Australem

Australem incognitam, cujus litora tantùm aliqua adhuc detecta sunt, quæ sexta pars nonnullis habetur.

Mare aliud est *Externum*, aliud *Internum*. Mare Externum *Oceanus* dicitur, qui terram undiquaque ambit, & in 4 magnas partes, respectu Cardinum cœli quos respiciunt, olim divisus est.

1º *Borealem*, à Nerio Hispaniæ promontorio ad Septentrionem exporrectum.

2º *Occiduum* seu *Atlanticum*, ab eodem promontorio ad Hesperi cornu Africæ prom. aut extremas ab eo latere Africæ partes antiquis cognitas.

3º *Rubrum* (qui Ptolemæo est *Indicus*) inter Æthiopiam & Indiam interjectum; cujus partem Æthiopiæ proximam *Æthiopicum* etiam vocârunt.

4º *Orientalem* (qui Dionysio *Indicus* vocatur) ultra Taprobanen ad Orientem positum.

Hodie etiam Oceanus in 4 partes, sed alio planè modo, dispescitur,

1º *Mar del Nort*, hoc est Mare Boreale inter Europam, Africæ partem citra Cabo de palma], & Americam Septentrionalem.

2º *Mare Æthiopicum*, inter Africam reliquam, antiquis maximâ ex parte incognitam, & Americam Meridionalem.

3º *Mare Indicum* seu *Orientale* (quod olim Rubrum appellatum) inter aversum Æthiopiæ latus & Indiam.

4º *Mar del Zur*, hoc est *Mare Australe*, inter Americam & Indiam interjectum.

Mare omne *Internum* vel *Sinus* est, vel *Lacus*.

Sinus è mari magno prodeunt per angustas plerunque fauces, quæ *Freta* appellantur, cujusmodi sunt *Fretum Herculeum* & *Magellanicum*.

Lacus nullum cum Oceano commercium habent, cujusmodi revera est *Caspium mare*, (quod veteres plerique falsò inter *Sinus* numerârunt) & *Lacus Asphaltites* in Judæa.

Revera autem 4 sunt *Sinus* præ cæteris insignes, 1º *Mare Mediterraneum* (è quo *Euxinum* & plurima alia prodeunt, & ejus partes habentur) 2º *Sinus Arabicus*; 3º *Sinus Persicus*; 4º *Mare Balticum*, quod Sarmatici Oceani nomine antiquis innotuit, qui Sinum esse ignorârunt.

Restat ut de *imaginariis Circulis*, quibus *Tabula Orbis terrarum* distinguitur, paucis agamus.

Cum Terra undiquaque rotunda sit, globi instar ejus *hemisphæ-*

misphæria duo ità depinguntur, ut ea parte aversâ coire cogitatione assequi debeas, & lineas quæ in utroque hemisphærio ducuntur finibus extremis inter se coëuntes circulos integros efficere. *Puncta extrema quatuor*, (in alterutro sc. hemisphærio duo) ubi multæ lineæ concurrunt, *Polos* notant; duo suprema (quæ à tergo in unum coire cogitandum) *Polum Arcticum* seu *Borealem*; duo infima itidem *Antarcticum* seu *Australem*. Extimas etiam utriusque hemisphærii lineas, à Polo ad Polum ductas, & Hemisphæria circulariter ambientes, à tergo coire censendum, ità ut extremæ earum partes Polis proximæ extremis, media à Polis æqualiter dissita mediis concurrant.

Utriusque circuli extremi hemisphærium utrumque ambientis dimidia pars, numero 160 in medio signata, quæ à Polo ad Polum ducitur, hinc *Canarias insulas* contingens & Insulas de *Cabo Veado* ferè perstringens, indè ad *Azores ins.* proximè accedens, *Meridianum primum* notat, neque enim eum, quorundam recentiorum more, inter ipsas *Azores* ducere libuit, nè ab antiquis in longitudine locorum notandâ nimiùm recederetur.

Post *Meridianum* illum *primum* ad Polos similiter ductæ lineæ *Meridiani* etiam vocantur, (quia *Meridies* est cùm ad *Meridianum* loci alicujus sol accesserit) iisque *Longitudinem locorum* dimetimur, quæ *distantia est à primo Meridiano Ortum versùs*. Cum verò integer Globus gradibus 360 constet, ad decimum quemque Longitudinis gradum *Meridiana linea* ducitur, quæ in medio, supra *Æquatorem*, numeris suis signatur, 10, 20, 30 & sic deinceps usque ad 180 in nostro hemisphærio, unde usque ad 360 in altero hemisphærio progrediendum, ut notetur in quo *Longitudinis gradu* locus quispiam ad quem linea talis ducitur, situs est. Gradus cæteros inter denarios hosce medios conjecturâ assequi licet, ut siquid medio spatio inter lineam 10 & 20 situm sit, id in gradu 15 situm esse statuere possis, & pari proportione de cæteris gradibus censendum: Æquatori gradus ii appinguntur. Ex lineis reliquis, quæ hos transversim secant, *media*, æquali spatio inter Polum utrumque, ab Occasu ad Ortum ducta, & numeris modò dictis signata, *Æquator* est, seu *Linea Æquinoctialis*, sub quâ qui habitant Æthiopes & Americani Guianæ & partis Peruviæ incolæ diem nocti æqualem, horarum sc. 12, perpetuò habent; quò verò longiùs ab eâ receditur eò productiores æstate, contractiores

verò

verò hyeme dies (quod secundùm *Parallelos* ipsi dictos, ad *Climata* distinguenda, à Ptolemæo notatum) donec ad Polum utrumque semestris dies & semestris nox est. Sole verò in Æquatore constituto (quod bis in anno fit, vere sc. nostro & Autumno ineunte) nox diei ubique terrarum æqualis est.

Lineæ exiguæ quæ inter Æquatorem & Polum utrumque similiter ab Ortu ad Occasum ducuntur; *Palalleli* vocantur, quòd tam respectu ad se invicem quàm ad Æquatorem omnibus sui partibus æquidistantes sint; à Polis etiam singulæ singularum partes in Sphærâ solidâ æqualiter distant, licet aliter in plano delineare necesse sit. Parallelorum horum usus est ad *Latitudinem locorum* demetiendam, quæ *distantia est ab Æquatore versùs Polum alterutrum*, ità ut *Latitudo* alia *Borealis* sit, alia *Australis*, numeris 10, 20, 30, & sic deinceps usque ad 90, quod Polis ipsis appingitur (inter quos & Æquatorem circuli quadrans est) in extimâ utriusque hæmisphærii orâ notata. Ita ea est loci alicujus *Latitudo* quam notat linea ejusmodi ipsum planè contingens; gradus verò medios inter denarios hosce conjecturâ assequaris; ut gradum 11, 12, 13 &c. ex distantiâ nonnullâ à lineâ 10 versus lineam 20: in extimâ ora in Meridiano ii etiam gradus appinguntur. Quilibet *Latitudinis gradus* 60 mille passus conficit, proinde à *Parallelo* quovis ad *Parallelum* proximum, ut 10 graduum, ita 600 mille passuum, intervallum est: *Longitudinis* etiam *gradus* ad Æquatorem his pares sunt; deinde æquâ proportione contrahuntur quò propiùs ad Polos acceditur.

Reliqua quatuor lineæ ab Ortu itidem ad Occasum ductæ, sed crassiores aut duplicatæ, *Tropicos* & *Polares Circulos* notant.

Lineæ duæ quæ Æquatori propiores sunt, gradibus $23\frac{1}{2}$ ab eo utrinque distantes, *Tropici* vocantur, & Solaris progressus ad Septentrionem & Meridiem termini sunt, quorum Borealior *Tropicus Cancri*, Austrialior *Capricorni* vocatur.

Tropicus Cancri nobis etiam *æstivus* dicitur, quia cum eò Sol accesserit, omnibus Europæ, & plerisque Asiæ, incolis *Solstitium æstivum* est, seu dies longissima; Tropicus Capricorni *hyemalis* dicitur, quò cum sol accesserit, nobis *bruma* est, seu dies brevissima. Iis verò qui ultra Æquatorem habitant omnia his contraria.

Duæ

Duæ quæ restant lineæ, propiùs Polos ductæ, gradibus sc. 23½ ab iis distantes, *Polares Circuli* vocantur; quorum qui Arctico Polo vicinus est, *Arcticus* etiam *Circulus*; alter verò *Antarcticus* dicitur.

Polaribus Circulis & Tropicis *Zonæ* distinguntur, quarum quinque numerantur;

Torrida una, inter Tropicos duos posita, quam antiqui præ æstu habitari non posse falsò opinati sunt.

Frigidæ duæ, inter Circulos Polares & Polos: *Temperatæ* itidem *duæ*; altera inter Tropicum Cancri & Circulum Arcticum, altera inter Tropicum Capricorni & Circulum Antarcticum interjecta.

ACCIDENTIA.

Tandem *Accidentia* quædam, seu *Affectiones*, quæ diversarum Globi terreni partium habitatoribus contingunt, explicare visum.

Partium terræ habitationes vel *absolutè* considerari possunt, vel *relativè*.

Si *absolutè* considerentur, alii *in Sphærâ rectâ* habitant, alii in obliquâ, alii *in Parallelâ*.

In *Sphærâ rectâ* habitare dicuntur quorum regio Æquatori subjecta est, ut *Insulæ* Sti *Thomæ*, *Sumatræ*, & *Guianæ* incolæ. Per utrumque Polum ducitur horum *Horizon*, qui *linea est hemisphærium superius seu diurnum, cujuslibet loci ab inferiore seu nocturno, dirimens* (ità ut globum in duas æquales partes dividat, ac singulis locis alius atque alius sit) quem cùm Sol subit, ipsis noctis initium est, diei verò cum supra ipsum ascendit.

His hi affectus contingunt.

Dies & noctes perpetuò æquales sunt, sc. 12 horarum, stellæ omnes illis oriuntur & occidunt.

Sol meridianus illis (& reliquis omnibus qui in Zonâ torridâ, hoc est inter duos Tropicos, degunt) bis in anno vertici impendet, & tunc *Ascii* dicuntur, quia umbrâ meridianâ carent; Iidem etiam *Amphiscii* dicuntur, quia aliis anni temporibus, umbræ meridianæ illis ad Boream, aliis ad Austrum sparguntur; sole meridiano modò ab illis ad Septentrionem, modò ad Austrum vergente.

Binæ illis æstates sunt, cum sc. Sol vertici impendet; binæ item hyemes, cum versus Tropicū utrumque ab illis recedit.

In *Sphærâ obliquâ* habitare dicuntur qui inter Polos & Æquatorem

quatorem (nonullo tam ab hoc quàm ab illis intervallo) habitant, ut Europæi omnes.

His Polus alter ſemper ſupra Horizontem elevatur, ut nobis Polus Arcticus (ejúſque elevatio loci Latitudini par eſt) & ſtellæ illi vicinæ nunquam occidunt, ut nobis Septentriones; alter Polus ſemper ſub Horizonte deprimitur, ut nobis Antarcticus, & Stellæ illi vicinæ nunquam conſpiciuntur; reliquæ oriuntur & occidunt.

Dies illis inæqualis ſunt longitudinis, & quo Polo alterutri propiores ſunt, eò longior dies ſolſtitialis, brevior brumalis. Ii etiam qui extra Tropicos habitant, *Heteroſcii* dicuntur, meridianus enim Sol illis ab altero tantùm latere eſt, ab Auſtrali ſc. latere nobis & aliis omnibus inter Tropicum Cancri & Polum Arcticum habitantibus, & proinde umbræ meridianæ nobis ad Boream ſemper ſparguntur; iis verò qui ultra Tropicum Capricorni habitant meridianus Sol perpetuò à latere Boreali eſt, & proinde umbræ, meridianæ ſemper ad Auſtrum ſparguntur.

Alios *Sphæram Parallelam* habere, animo ſaltem capias, ſi quos ſc. ſupponas ſub ipſis Polis degere, aut eò pervenire.

His ſemeſtris dies erit, dum Sol citra Æquatorem eſt, & ſemeſtris itidem nox dum Sol ultra Æquatorem; Æquator enim illis Horizontis vice eſt.

Dimidia ſtellarum pars nunquam illis apparet, reliqua dimidia pars nunquam occidit.

Periſcii etiam erunt, quia Sol viginti quatuor horarum ſpatio ab omni latere illos circuit, & proinde umbræ intra idem temporis ſpatium ab omni latere illis ſparguntur.

Si *relativè* conſiderentur partium terræ habitationes, reſpectu ad ſe invicem alii *Periœci* ſunt, alii *Antœci*, alii *Antipodes*.

Periœci ſunt qui pari Latitudine ab Æquatore diſtant, & ab eodem Æquatoris latere habitant (utrique ſc. à Boreali ejus latere, aut utrique ab auſtrali) ſed Longitudinem planè oppoſitam habent, ita ſc. ut ipſorum Meridiani 180 gradibus à ſe invicem diſtant; tales ſunt incolæ *Virginiæ* in Americà reſpectu *Chinenſium* in Aſiâ ultimâ. His par dierum longitudo, & pares anni tempeſtates, pari tempore contingunt; ſed dum aliis meridies eſt, aliis media nox eſt.

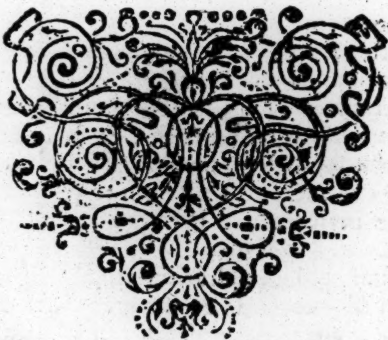
Antœci ſunt qui eandem Longitudinem habent, quippe ſub eodem Paralello habitantes, & parem etiam Latitudinem, ſed hi Borealem, illi Auſtralem: tales ſunt *Pelloponneſi* in Græ-

in Græciâ incolæ respectu extremæ Africæ habitatorum ad *Caput bonæ spei.*

His simul Meridies est, & pariter media nox sed cum aliis horum æstas est, aliis hyems est; cum aliis dies longissimi, aliis brevissimi.

Antipodes sibi invicem sunt quibus tam Longitudo quàm Latitudo opposita est, ità ut toto Sphæræ diametro à se invicem distent: tales sunt *Chinenses* respectu incolarum *Chili* Americanæ regionis.

His omnia contraria; dum aliis horum meridies, aliis media nox est; quæ aliis æstas, aliis hyems; quæ aliis dies longissima, aliis brevissima.

Locorum

Locorum omnium

ET

Gentium, quorum apud Dionysium mentio fit, *INDEX*, nominibus etiam novis cum veteribus collatis, ut Lexici Geographici vice esse possit.

A.

¶ ¶ *Ægyle,*

B.

C.

Fretum

F.

G.

Harmo-

Locri,

 Neri-

Phruri,

R.

Simoïs,

ſed à
care
Sinu
tiore
quam
pleni
retur
Hiſp
ſulart
fuere
cenſu
lis,
bulâ
nom
(que
bus
futur

D
Si

Benevole Lector!

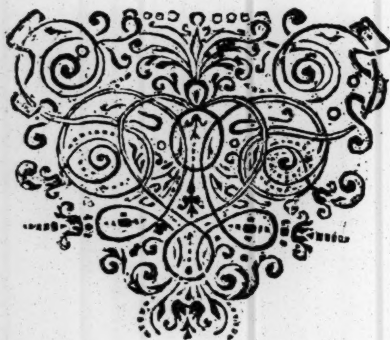

Um *Asia* fusiùs à Dionysio describatur, pareiùs verò *Africa*, & *Europa* (si Italiam & Græciam excipias) visum est mihi ea *Africæ* loca quæ in *Tabulâ* nostrâ *universali* habentur, sed à Dionysio non nominantur, paucis hìc explicare; quibus & ea adjicimus quæ inter Nilum & Sinum Arabicum sita sunt, quippe quæ ex receptiore jam Sententiâ in Africâ comprehendentur, quamvìs Dionysius ea Asiæ accenseat. Cùm verò plenior *Europæ* cognitio nobis Europæis desideretur, præcipuè florentissimarum jam regionum, *Hispaniæ*, *Galliæ*, *Germaniæ*, & *Britannicarum insularum*, quæ Dionysio obscurè tantùm cognitæ fuere quasi res per nebulam visæ, operæpretium censui singulorum locorum quæ in regionibus illis, cum vicinis quibusdam, in nostrâ *Europâ tabulâ* nominantur, Indicem copiosum exhibere, & nomina nova veteribus conferre, ut opus hoc (quod ad veterem Geographiam spectat) omnibus numeris absolutum reddatur. Hæc è re tuâ futura (candide Lector!) confido,

—— *doliturus, si placeant spe*
Deteriùs nostrâ. ————

Sin tibi arrideant, fruere, & vale; ac mihi interim

rim ignoſce, ſi dum veterum deſcriptiones (Africæ præſertim) novo prorſus incepto, recentiorum delineationibus accommodare ſtudeo, audacior aliquando in conjecturis fuerim; neque enim aliter veritas è latebris eruitur. Quòd ſi ipſe omnia non deprehenderim, at ſagatiorum induſtria hinc fortaſſe excitabitur ad cætera perſequenda; ſiqua nos fortè effugerint.

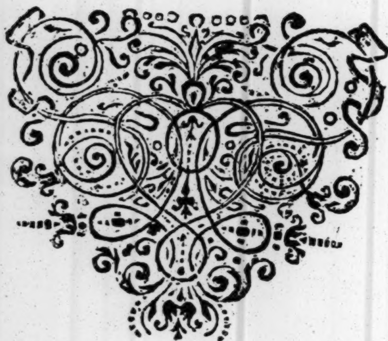

IN-

EUROPÆ fere totius, cum parte ASIÆ et AFRICÆ, tabula nova.
OCEANUS GERMANICUS
OCEANUS OCCIDENTALIS
MARE MEDITERRANEUM
Mare Balticum Vulgo Oost Zee
MAR Maggiore olim PONTUS EUXINUS
Mare Britannicum
NORUEGIÆ pars
SUEDIÆ PARS
Gotia
DANIA
SCOTIA
HIBERNIA
ANGLIA
FRANCIA
HISPANIA
Portugal
Castilia
Andalusia
Catalonia
Navarra
Galicia
Leon
Aragonia
Valencia
Italia
Helvetia
Germania
Saxonia
Brandenburg
Pomerania
Polonia
Lituania
Samogitia
Livonia
Curlandia
Podlachia
Polesia
Volinia
Podolia
Moldavia
Transylvania
Hungaria
Austria
Bohemia
Moravia
Silesia
Bavaria
Suevia
Franconia
Servia
Bosna
Bulgaria
Romania
Macedonia
Albania
Græcia
Morea
Wallachia
Sicilia
Sardinia
Corsica
Candia
Cyprus
Archipelago
RUSSIÆ PARS
Wolodimera
Moscovia
Resan
Severa
Mordwa
Cremisi Nagorni
TARTARIA CRIMEA SEU PERECORENSIS
PETIGORI PARS
Nagaia ASIÆ
CASAN
CIRCASSI
GEORGIA
Mengrelia
ARMENIA
Mar de Sala seu de Bachu
SERVAN olim MEDIA PARS
NATOLIA
Caramania
Amasia
DIARBECH
ASSYRIA jam Arzerum
CUSISTAN
SYRIA
TERRA SANCTA
Arden ARABIA Deserta
Sinus PERSICUS
EGYPTUS
BARBARIA
Algier
Tunis
Tremisen
Fez
Mæotis
Constantinopolis
Roma
Paris
London
Stockholme
Novogorod
Tripoli
Alexandria

delineationibus accommodare studeo , audacior aliquando in conjecturis fuerim ; neque enim aliter veritas è latebris eruitur. Quòd si ipse omnia non deprehenderim, at sagatiorum industria hinc fortasse excitabitur ad cætera persequenda ; siqua nos fortè effugerint.

IN-

ASIÆ et AFRICÆ, tabula nova.
OCEANUS GERMAN-NI-CUS
Mare Balticum Vulgo Oost Zee
RUSSIÆ
LITUANIA
POLONIA
Wolodimera
MOSCO-VIA
Resani
Mordwa
Creremisi Nagorni
Nag-aia
ASIÆ
TARTARIA CRIMEA SEU PERECORENSIS
PETIGORI PARS
Astracan
CIRCASSI
GEORGIA
Mengre-lia
Mar de Sala
Mare Britannicum
Bretaigne
FRANCIA
OCEA-NUS
OCCI-DEN-TA-LIS
HISPANIA
Andalusia
Gibraltar
Corsica
Sardinia
Maiorca
Minorca
Sicilia
Malta
MARE MEDITER-RANEUM
MAR Maggiore olim PONTUS EUXINUS
Transylvania
Hungaria
Molda-via
Walachia
Bulgaria
SERVIA
Albania
Macedonia
GRÆCIA
Romania
Archipelago
Candia
Cyprus
NATOLIA
Caramania
ARMENIA
DIAR-BECH
ASSY-RIA
SYRIA
Arden ARABIA olim Deserta
CUSI STAN
Sinus PERSICUS
ARABIÆ FELICIS PARS quæ hodie Ayaman
ÆGYPTUS
BARCA PARS
Tripoli
BAR-BA-RIA
AFRICÆ
Alger
Tunis
Fez
Maroco
Tremisen

Singu
qu

A

Agisymb
regio
fra r
Africa
pars
tim
Afric
Jam
et T
tur ;
Mau
comm
tia
etiam
Apocopa
catæ
sitæ
eo fe
jam

INDEX

Singulorum *Africæ* locorum, gentium &c. quæ in *Tabulâ* nostrâ *universali* nominantur, sed à Dionysio prorsus omittuntur.

A.

ÆThiopia sub Ægypto, interior, *et* Hesperia, *v. Ind. super.*

Agisymba, *Æthiopiæ interioris regio*; *Hodie* Medra *et* Biafra *regna*.

Africa propriè dicta, *Africæ pars inter Numidiam et Syrtim majorem interjecta*, *quæ Africæ Proconsuli paruit*. *Jam* regnum Tunitanum *et* Tripolitanum *complectitur*; *anque hæc tota*, *cum* Mauritaniâ *et* Numidiâ, *communi jam nomine* Barbaria *vocatur*, *quæ nonnullis etiam* Barcam *complectitur*.

Apocopa, Barbariæ *olim vocatæ*, *ad Oceanum Rubrum sitæ*, *emporium*: *A Ptolemæo eo ferè loco statui videtur ubi jam urbs* Megadoxo.

Arabes Ægyptii, *ad Sinum Arabicum*, *Jam* Cossir *et* Cana *deserta*.

Aromata, Barbariæ *olim dictæ promont. et emporium*: *Jam* Cabo de Guardafu *Mercatori*.

Arsinarium promont.; *jam* Cabo verde.

Astaboras Æthiopiæ fluvius: *Jam* Tacui *Nigro*, Tacassi *Mercatori*.

Astapus Æthiopiæ fluvius; *Jam* Abavi *Nigro*, Abanhi *Mercatori*: *nonnulli tamen* Abanchi *pro ipso Nilo accipiunt*, *et* Tacassi, *seu* Tagazi, *pro Astapode*, *iique Astaboram* Cotoz *appellant*. *Veritatem explorent siqui fortè Geographiæ veteris periti regiones illas adierint*.

Azaniæ, *regio Troglodyticæ confinis*; *Jam regnum* Adel *et* Balli.

Libya

Reliqua Africæ loca in Tabulâ universali depicta in Indice quærenda sunt.

INDEX

Singularum urbium, gentium, fluviorum &c. in Hispaniâ, Galliâ, Germaniâ, Britannicis insulis, & his vicinis quibusdam regionibus, quæ in nostrâ Europæ tabula describuntur.

B.

Empo-

Lusitania,

Belas *Nigro*; *sed eandem esse cum* Stridone *Hieronymi patriâ Ortelius & Villanovanus opinantur: eam hodie* Strigna *seu* Sdrigna *vocari multi testantur.*

Singidunum, *Pannoniæ urbs*; *hodie* Segetincia *Lazio*.

Sirmium, *Pannoniæ urbs inter Savum & Danubium flu. jam* Simach *Cluverio*, Sirmisch *Ortelio*.

Stragona Germaniæ urbs, *quæ in* Silesia *sita fuisse videtur.*

Sudeni, *Sarmatiæ Europ qui circa* Lithuaniam *à Ptolemæo statui videntur.*

Suessiones Cæsari, *Ptolemæo Vessones*, *Galliæ Belg. pop. quorum urbs Augusta Vessonum*, *jam* Soissons.

Suevi, *Germaniæ populus maximus*, *in tres gentes (* Angilos, Semnones, *&* Longobardos *) olim divisi*, *& in Germaniâ longè latéque diffusi*, *præsertim in Septentrionali tractu ubi &* Suevus *fluvius: nunc exiguæ eorum reliquiæ nomen retinent in* Sueviâ, *vulgò* Schawben, *hodie dictâ; quæ Rhætiæ & Vindeliciæ olim pars fuit*, *sed à Suevis Germanis eò migrantibus occupata (uti & reliqua Vindelicia*, *cum Norici parte*, *à Boiis: unde* Boioaria, *& voce mollitâ* Bavaria *dicta est) Germaniæ jam accensetur.*

Suevus, *Germaniæ fluvius*, *quem illum esse qui* Pene *jam vacatur Ortelius opinatur*; *Cluverius* Viadrum *Suevum olim appellatum refert*, *cujus ostium Occidentale etiamnum* Swine *vocatur*, *quod pro fluvio diverso à Ptolemæo accipi potuit*, *aut alii fluvio tribui in idem fretum cum Viadro influenti.*

T.

TÆzali, *Britanniæ pop. hodie* Buquhan *Scotiæ regio*, *cum maritimâ* Marriæ *&* Merniæ *parte.*

Tagus, *Lusitaniæ fluvius*; *hodie* Taio.

Tamara, *Britanniæ oppidum in Dumnoniis*; *hodie* Tamerton *Camdeno*, *ad Tamarum fluvium situm*, *qui etiamnum* Tamar *dicitur.*

Tamesis Britanniæ fluvius Dioni, *Cæsari Thamesis*; *jam* Thams.

Tarraco, *Hispaniæ urbs*, *in eâ parte quæ Tarraconensis ab ipsâ vocata*; *hodie* Tarragona, *unde*, *demptâ literâ*, *regno* Arragoniæ *nomen.*

Tarraconensis, *Hispaniæ pars*; *complectitur quicquid Hispaniæ*, *à Durio fluvio & lineâ à Salmanticâ ad Castulonem ductâ*, *ad Pyrenæos montes & utrunque mare extenditur*; *ubi regna* Castiliæ, Valentiæ, Murciæ, Arragoniæ, Navarræ, Legionis *(vulgò* Leon *) &* Galliciæ.

nomen

FINIS.

a ; jam
na cum

gna, quæ
Vistulæ
Pome-
æ, cum
n ultra
ones &
dilo

in Gal-
Ven-

urbs in
, jam
vo.
bs, for-
Berne-
Bran-

naniam
l divi-
l aut

us, ho-

iæ pop-
Tipe-
Com.
, teste
Louth

ns, in
olages
&osa-
n, A-
jam
erunt.